

Bundel - Commissie Ruimte 2022-2026 van 5 oktober 2022

Agenda bijlagen

Agenda_Commissie_Ruimte_5_oktober_2022

- 1 Opening en vaststellen agenda
- 2 Vaststellen besluitenlijst vorige vergadering
De commissie wordt gevraagd de concept-besluitenlijst van de vergadering van 14 september jl. vast te stellen.
Concept-besluitenlijst_Commissie_Ruimte_14_september_2022
- 3 Vaststellen planningslijst en lijst toezeggingen en moties
De commissie wordt gevraagd de planningslijst en lijst toezeggingen en moties vast te stellen. De planningslijst is hierbij gevoegd. De moties en toezeggingen kunt u raadplegen in het RIS (Raadsinformatiesysteem) in iBabs.
220915 Planningslijst raad Zevenaar 2022 - september 2022
- 4 Z/22/430309 2e Voortgangsrapportage 2022
De raad wordt voorgesteld om:
 1. de 2e Voortgangsrapportage 2022 vast te stellen;
 2. in te stemmen met de rubrieken "voorstel raad" zoals bij de activiteiten met een oranje en rode status is aangegeven;
 3. een voorbereidingskrediet "ontwikkelen 7Poort II" van € 150.000 beschikbaar te stellen;
 4. het voordelige saldo van deze rapportage (€ 519.000) ten gunste te brengen aan het begrotingsresultaat 2022.*Portefeuillehouder: Arthur Boone*
Raadsvoorstel en -besluit 2e VGR 2022
Bijlage 1 1118909 2e voortgangsrapportage 2022
Behandelschema 2e VGR 2022.docx
22-731 221004 Beantwoording TV 220929 PvdA 2e Voortgangsrapportage
- 5 Z/22/417786 Plan Woningbouw Zevenaar
De raad wordt voorgesteld:
 1. Het Plan Woningbouw Zevenaar vast te stellen.
 2. Het bedrag € 1.500.000,- uit de bestemmingsreserve Initiatief woningbouw beschikbaar te stellen voor de uitvoering van dit plan.*Portefeuillehouder: Aad van Orden*
1111467 Raadsvoorstel en -besluit Plan Woningbouw Zevenaar 2022
1119590 Bijlage 1. Plan Woningbouw Zevenaar
- 6 Z/22/423471 Vaststellen Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte 2022 - 2032
De raad wordt voorgesteld:
 1. Het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte 2022 – 2032 vast te stellen
 2. Te kiezen voor het onderhoudsscenario 1: Huidige beeldkwaliteitsambities behouden, inlopen achterstanden en inzetten op ambities;
 3. De budgetten voor de maatregelen conform scenario 1 voor de jaarschijf 2022 op te nemen in de 2e Voortgangsrapportage 2022;
 4. De budgetten voor de maatregelen conform scenario 1. structureel op te nemen in de Meerjarenbegroting 2023-2026;
 5. Voor investeringen in groen en bomen een afschrijvingstermijn van respectievelijk 30 en 60 jaar te hanteren en hierop de nota van activerings- en afschrijvingsbeleid 2019 aan te passen en wijzigen naar de nota van activerings- en afschrijvingsbeleid 2022;
 6. De afschrijvingstermijn voor investeringen in wegen en civiele kunstwerken verhogen met tien jaar naar respectievelijk 40 en 30 jaar en deze wijziging door te voeren in de nota activerings- en afschrijvingsbeleid 2019 en te wijzigen naar de nota van activerings- en afschrijvingsbeleid 2022;
 7. Een bestemmingsreserve achterstand groen te vormen;
 8. De middelen uit de bestemmingsreserve wegen over te zetten naar de voorziening wegen en de reserve wegen daarna op te heffen.*Portefeuillehouder: Toon Albers*
Raadsvoorstel en -besluit Vaststellen Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte 2022 - 2032
Bijlage 1. 1116111 Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte 2022 - 2032
Bijlage 2. 1111578 Bijlage Nota activerings- en afschrijvingsbeleid gemeente Zevenaar
Bijlage 3. 1116124 Basis in beeld

- 7 Punten van orde commissie
De leden van de commissie kunnen agendaverzoeken aan de commissie voorleggen.
- 8 Mededelingen portefeuillehouders
Gelegenheid voor de portefeuillehouders om korte actuele en urgente mededelingen te doen.
- 9 Rondvraag
De leden van de commissie kunnen vragen stellen aan de portefeuillehouders.
- 10 Sluiting

Agenda Commissie Ruimte 5 oktober 2022

Tijd	19:30 uur
Locatie	Raadzaal
Voorzitter	F.H.F. Jansen

1	Opening en vaststellen agenda
2	Vaststellen besluitenlijst vorige vergadering De commissie wordt gevraagd de concept-besluitenlijst van de vergadering van 14 september jl. vast te stellen.
3	Vaststellen planningslijst en lijst toezeggingen en moties De commissie wordt gevraagd de planningslijst en lijst toezeggingen en moties vast te stellen. De planningslijst is hierbij gevoegd. De moties en toezeggingen kunt u raadplegen in het RIS (Raadsinformatiesysteem) in iBabs.
4	Z/22/430309 2e Voortgangsrapportage 2022 De raad wordt voorgesteld om: 1. de 2e Voortgangsrapportage 2022 vast te stellen; 2. in te stemmen met de rubrieken "voorstel raad" zoals bij de activiteiten met een oranje en rode status is aangegeven; 3. een voorbereidingskrediet "ontwikkelen 7Poort II" van € 150.000 beschikbaar te stellen; 4. het voordelige saldo van deze rapportage (€ 519.000) ten gunste te brengen aan het begrotingsresultaat 2022. Portefeuillehouder: Arthur Boone
5	Z/22/417786 Plan Woningbouw Zevenaar De raad wordt voorgesteld: 1. Het Plan Woningbouw Zevenaar vast te stellen. 2. Het bedrag € 1.500.000,- uit de bestemmingsreserve Initiatief woningbouw beschikbaar te stellen voor de uitvoering van dit plan.

	Portefeuillehouder: Aad van Orden
6	Z/22/423471 Vaststellen Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte 2022 - 2032 De raad wordt voorgesteld: 1. Het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte 2022 – 2032 vast te stellen 2. Te kiezen voor het onderhoudsscenario 1: Huidige beeldkwaliteitsambities behouden, inlopen achterstanden en inzetten op ambities; 3. De budgetten voor de maatregelen conform scenario 1 voor de jaarschijf 2022 op te nemen in de 2e Voortgangsrapportage 2022; 4. De budgetten voor de maatregelen conform scenario 1. structureel op te nemen in de Meerjarenbegroting 2023-2026; 5. Voor investeringen in groen en bomen een afschrijvingstermijn van respectievelijk 30 en 60 jaar te hanteren en hierop de nota van activerings- en afschrijvingsbeleid 2019 aan te passen en wijzigen naar de nota van activerings- en afschrijvingsbeleid 2022; 6. De afschrijvingstermijn voor investeringen in wegen en civiele kunstwerken verhogen met tien jaar naar respectievelijk 40 en 30 jaar en deze wijziging door te voeren in de nota activerings- en afschrijvingsbeleid 2019 en te wijzigen naar de nota van activerings- en afschrijvingsbeleid 2022; 7. Een bestemmingsreserve achterstand groen te vormen; 8. De middelen uit de bestemmingsreserve wegen over te zetten naar de voorziening wegen en de reserve wegen daarna op te heffen. Portefeuillehouder: Toon Albers
7	Punten van orde commissie De leden van de commissie kunnen agendaverzoeken aan de commissie voorleggen.
8	Mededelingen portefeuillehouders Gelegenheid voor de portefeuillehouders om korte actuele en urgente mededelingen te doen.
9	Rondvraag De leden van de commissie kunnen vragen stellen aan de portefeuillehouders.

10	Sluiting
----	----------

Zevenaar, 19 september 2022
Namens de Agendacommissie,
Ellen Hondelink-Rinsma , commissiegriffier

Besluitenlijst Commissie Ruimte 14 september 2022

Tijd	19:30 – 21.45 uur
Locatie	Raadzaal
Voorzitter	Hans Winters
Aanwezigen	Jelle Hugen (Lokaal Belang); Afra Ilhan (Lokaal Belang); Dorien Riswick-Keultjes (WijZZ); Roy van Essen (WijZZ – aanwezig vanaf 20:05 uur); Geert Wiegers (PvdA); Berno Stokman (VVD); Peter Vos (VVD); Peter Pollmann (D66); Guido Ariessen (CDA); Frank Evers (CDA); Paul Freriks (Sociaal Zevenaar); Micha van Aken (GroenLinks); Marga Dunnink (SP); Martin Witjes (Ons Zevenaar).
College	Aad van Orden en Toon Albers
Afwezig	Ali Ok (Lokaal Belang); Erik Verkampen (D66); Daniel Futselaar (Ons Zevenaar)

1	Opening en vaststellen agenda De fractie van de VVD doet een ordevoorstel om de laatste 3 agendapunten een maand door te schuiven. De voorzitter laat weten dit staande te vergadering te bekijken.
2	Vaststellen besluitenlijst vorige vergadering De commissie stelt de concept-besluitenlijst van de vergadering van 22 juni jl. ongewijzigd vast.
3	Vaststellen planningslijst en lijst toezeggingen en moties De commissie stelt de planningslijst en lijst toezeggingen en moties ongewijzigd vast.
4	Z/21/389010 Vaststelling bestemmingsplan Meentsestraat 112-114 De raad wordt voorgesteld: 1. In te stemmen met de beantwoording van de zienswijzen, zoals opgenomen in de zienswijzennota 'Giesbeek, Meentsestraat 112 en 114'; 2. Het bestemmingsplan "Giesbeek, Meentsestraat 112 en 114", bestaande uit een toelichting, regels en verbeelding, gewijzigd vast te stellen, zowel in papieren vorm als digitaal, overeenkomstig de bijgevoegde stukken; 3. voor dit bestemmingsplan geen exploitatieplan als bedoeld in artikel 6.12 van de Wet ruimtelijke ordening vast te stellen.

	<u>Beraadslagingen</u> De commissieleden stellen vragen en maken opmerkingen over een eventuele heroverweging van het onderzoek naar de parkeerdruk gelet op het moment waarop dit onderzoek gedaan is en het zoeken naar een oplossing voor de problemen van het bouwbedrijf met het laden en lossen. <u>College</u> <u>Het college zegt toe in gesprek te gaan met het bouwbedrijf (indiener zienswijze) om te kijken welke oplossingen ter plekke mogelijk zijn, met name voor wat betreft het laden en lossen</u> <u>Conclusie</u> De commissie besluit het onderwerp als HAMERSTUK door te geleiden naar de raadsvergadering.
5	Z/22/420217 Gewijzigde vaststelling bestemmingsplan Prins Clauslaan te Giesbeek De raad wordt voorgesteld: 1. het bestemmingsplan "Prins Clauslaan, Giesbeek" bestaande uit een toelichting, regels en verbeelding, gewijzigd vast te stellen, zowel in papieren vorm als digitaal, overeenkomstig de bijgevoegde stukken; 2. voor dit bestemmingsplan geen exploitatieplan als bedoeld in artikel 6.12 van de Wet ruimtelijke ordening vast te stellen. De commissie besluit het onderwerp als HAMERSTUK door te geleiden naar de raadsvergadering.
6	Z/19/342350 Adviesrecht en verplichte participatie onder de Omgevingswet De raad wordt voorgesteld om de notitie 'Adviesrecht en lijst met verplichte participatie bij afwijkingen van het omgevingsplan' vast te stellen. <u>Beraadslagingen</u> In het debat gaan de commissieleden in op de goede presentatie die over dit onderwerp gehouden is, de wettelijk vastgestelde termijn van 8 weken die erg kort is en de vraag of deze gemotiveerd verlengd kan worden, kernenergie, participatie en het toepassen van het adviesrecht op grootschalige energieprojecten als windturbines, zonnevelden en de opslag van energie.

	<u>College</u> Er wordt toegezegd dat er een memo naar de raad komt met een voorstel hoe de termijn van 8 weken zo effectief mogelijk ingezet kan worden <u>Conclusie</u> Omdat de fractie van de VVD een amendement op dit voorstel heeft aangekondigd wordt dit onderwerp als BESPREEKSTUK doorgeleid naar de raadsvergadering.
7	Z/19/342350 Participatieleidraad Zevenaar voor een goede omgevingsdialoog De raad wordt voorgesteld om de Participatieleidraad Zevenaar voor een goede omgevingsdialoog vast te stellen. <u>Beraadslagingen</u> De commissieleden stellen vragen en maken opmerkingen over het al dan niet inzetten van een onafhankelijk bedrijf/instituut die een objectieve verslaglegging doet bij de participatie om te kunnen controleren of de participatie goed verlopen is en het doen van een evaluatie. <u>College</u> College laat weten dat een initiatiefnemer het initiatief tot participatie neemt en dat de gemeente de kwaliteit van participatie toetst. <u>Conclusie</u> Omdat de fractie van D66 het voorstel nog wil bespreken in de fractie en hierop terug wil komen in de raadsvergadering (voor wat betreft de verslaglegging bij participatie) wordt het onderwerp als BESPREEKSTUK doorgeleid naar de raadsvergadering.
8	Z/19/342350 Delegatiebesluit onder de Omgevingswet De raad wordt voorgesteld om in te stemmen met het Delegatiebesluit gemeente Zevenaar: Besluit bevoegdheden raad bij procedures omgevingsplan. <u>Conclusie</u> De commissie besluit het onderwerp als HAMERSTUK door te geleiden naar de raadsvergadering.
9	Z/21/402773 Integrale Laadvisie gemeente Zevenaar 2022 De raad wordt voorgesteld om de Integrale Laadvisie gemeente Zevenaar 2022 vast te stellen.

	<u>Beraadslagingen</u> In het debat gaan de commissieleden in op het feit dat er in de toekomst te weinig laadpalen zijn en het doen van een jaarlijkse evaluatie van het aantal aanwezige laadpalen, het controleren en beboeten van laadpaal-klevers en de mogelijkheden daartoe, het parkeerplan dat nog moet komen, een redelijke en rechtvaardige verdeling van laadpaal-plaatsen en normale parkeerplaatsen, nieuwe middelen voor laadpalen, bijvoorbeeld in lantaarnpalen, het rekening houden met laadpalen bij nieuwbouwprojecten, de vraag of het energienet dit wel aankan, de participatie en de mogelijkheid voor "laadnesten" bij bijvoorbeeld sportverenigingen. <u>College</u> De snelheid van de realisatie van het aantal laadpalen heeft ook te maken met de technische capaciteit en of het netwerk het aan kan. Gedurende de periode zal gekeken worden of er een noodzaak is om meer laadpalen te plaatsen. De suggesties die gedaan worden voor wat betreft laadpaal-klevers en de mogelijkheden die er zijn voor het realiseren van laadpalen zullen meegenomen worden. <u>Toezegging: het college gaat kijken wat er juridisch mogelijk is om klevers van laadpalen tegen te gaan; ter vergadering zijn suggesties gedaan als de blauwe parkeerschijf, parkeer-app, betalen na een aantal uren laden, invoering progressief tarief.</u> <u>Conclusie</u> Omdat er nog wat vragen open staan en een aantal fracties het onderwerp nog in de fractie willen bespreken wordt het onderwerp als BESPREEKSTUK doorgeleid naar de raadsvergadering.
10	Z/22/420725 Beschikbaar stellen bestemmingsreserve voor het uitvoeringsprogramma Duurzaamheid - extra inzet De raad wordt voorgesteld: 1. het Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid - extra inzet 2023-2024-2025 (exclusief eigen vastgoed) vast te stellen; 2. het bedrag (€ 996.500 (excl. vastgoed)) uit de bestemmingsreserve Duurzaamheid beschikbaar te stellen voor de uitvoering van dit plan; 3. de periode van de bestemmingsreserve Duurzaamheid met één jaarschijf te verschuiven (van 2022-2024 naar 2023-2025).

	<u>Beraadslagingen</u> De commissieleden stellen vragen en maken opmerkingen over het gebruik van de term leefbaarheid en dat het behalen van klimaatdoelstellingen niet altijd zorgt voor een betere leefbaarheid aan de andere kant van de wereld, het initiatief Angerlo aardgasvrij en het feit dat de kosten voor het warmtenet gerelateerd zijn aan de gasprijzen. <u>Conclusie</u> Omdat er door de fracties Ons Zevenaar en D66 amendementen zijn aangekondigd, wordt het onderwerp als BESPREEKSTUK doorgeleid naar de raadsvergadering.
11	Z22/421828 Watertakenplan 2022 -2026 De raad wordt voorgesteld: 1. het Watertakenplan De Liemers 2022-2026, inclusief de technisch/inhoudelijke rapportage Zevenaar vast te stellen; 2. in te stemmen met de jaarlijks lineaire tariefontwikkeling voor de rioolheffing van 0,0% tot en met het jaar 2026; 3. de budgetten en investeringen conform de planning in het Watertakenplan De Liemers 2022-2026 voor de jaarschijf 2022 op te nemen in de 2e voortgangsrapportage 2022; 4. de budgetten en investeringen jaarlijks conform de planning in het Watertakenplan De Liemers 2022-2026 vanaf 2023 op te nemen in de meerjarenbegroting 2023-2026; 5. de afschrijvingstermijn voor rioolvervanging vrijverval te verlagen naar zestig jaar en hierop de nota van activerings- en afschrijvingsbeleid 2019 aan te passen en wijzigen naar de nota van activerings- en afschrijvingsbeleid 2022; 6. voor investeringen in klimaatadaptieve maatregelen en vervangen oeverbeschoeiing een afschrijvingstermijn van respectievelijk 60 en 45 jaar te hanteren en hierop de nota van activerings- en afschrijvingsbeleid 2019 aan te passen en wijzigen naar de nota van activerings- en afschrijvingsbeleid 2022. <u>Beraadslagingen</u> In het debat gaan de commissieleden in op wateroverlast en -onderlast, de onttrekking van grondwater, het gesprek aangaan met het Waterschap, het beperken van overlast in de buurt, het lidmaatschap van Stichting Steenbreek, de problematiek van hittestress en beplantingen/groen die minder water verbruiken.

	<u>College</u> Het watertakenplan houdt volgens het college niet op bij de gemeentegrens. De waterschappen dienen samen te werken. Werk wordt met werk gemaakt. <u>Toezeggingen:</u> - er komt nog een antwoord op de vraag waarom het lidmaatschap bij de Stichting Steenbreek is opgezegd - er komt nog een antwoord op de vraag waar (in welk plan) de hittestress-problematiek wordt meegenomen/opgepakt <u>Conclusie</u> De commissie besluit het onderwerp als HAMERSTUK door te geleiden naar de raadsvergadering.
12	Punt van Orde commissie: Punt van Orde fractie Ons Zevenaar inzake inspraak 15 juni over Ganzepoelweg In de commissievergadering Ruimte van 22 juni jl. is de commissie akkoord gegaan met agendering van dit Punt van Orde van de fractie van Ons Zevenaar voor september. De fractie wil dat het college de plaatsing van een tweede woonwagen op het terrein toestaat, zodat de zoon hier kan gaan wonen en wil dit graag met de overige fracties bespreken. <u>Beraadslagingen</u> De fractie van Ons Zevenaar licht het Punt van Orde toe. De commissieleden stellen vragen en maken opmerkingen over het creëren van ruimte voor woonwagenstandplaatsen, het beleid en de reden van het terugbrengen van het aantal woonwagenstandplaatsen, de participatie en de belangen van buurtbewoners, de onderbouwing van dit Punt van Orde en de juridische aspecten. <u>College</u> College laat weten dat het planologisch op dit moment niet mogelijk is en dat het vanuit ruimtelijk perspectief niet wenselijk is om de ruimte weer te verdichten. Er kan altijd een aanvraag gedaan worden waarbij gekeken kan worden naar andere mogelijkheden. In oktober komt het plan wonen en daarin wordt ook aandacht besteed aan het creëren van woonplekken voor specifieke doelgroepen. Deze zal het college niet vergeten en er zal gefaciliteerd worden.
13	Brief Bewoners Hagendel 13 mei 2022 overlast openbare speelplaats Platanenlaan Deze brief is geagendeerd op verzoek van de fractie van Lokaal Belang (lijst ingekomen stukken raadsvergadering 8 juni 2022). De fractie van Lokaal

	Belang wil graag in de commissie spreken over de vraag hoe de problemen opgelost kunnen worden. <u>Beraadslagingen</u> In het debat gaan de commissieleden in op nut en noodzaak van agendering van de brief en het al dan niet ervaren van overlast door buurtbewoners en of deze wel of niet overdag thuis zijn. <u>College</u> College laat weten dat er op dit moment een collegevoorstel in voorbereiding is om te kijken of er aanpassingen nodig zijn. Er zal nagezocht worden hoe lang de speelplaats er al zit.
15	Punten van orde commissie De leden van de commissie kunnen agendaverzoeken aan de commissie voorleggen. Er zijn geen agendaverzoeken ingediend.
16	Mededelingen portefeuillehouders Gelegenheid voor de portefeuillehouders om korte actuele en urgente mededelingen te doen. Het college wenst wethouder Bart Kagei van harte beterschap en een spoedig herstel toe.
17	Rondvraag De leden van de commissie kunnen vragen stellen aan de portefeuillehouders. De commissieleden stellen vragen over: - de slechte bereikbaarheid van winkels vanwege de verbouwing van het Raadhuisplein. - de veiligheid van fietsers bij de Oud-Zevenaarseweg (hoek spoorwegovergang/tunnelbak) en de inrit van de parkeerplaats bij de Albert Heijn. - de status van flexwoningen <u>Toezeggingen</u> - <u>slechte bereikbaarheid winkels i.v.m. verbouwing Raadhuisplein: toegezegd is door het college om ter plekke te gaan kijken en te kijken welke maatregelen er nodig zijn om dit probleem op te lossen</u> - <u>veiligheid fietsers Oud-Zevenaarseweg bij de hoek spoorwegovergang/tunnelbak en de onveilige situatie inrit parkeerplaats Albert Heijn (kan hier één-richting van gemaakt worden?): hier zal naar gekeken worden in overleg met de betreffende medewerker en de politie</u>

18	Sluiting De voorzitter sluit onder dankzegging de vergadering om 21:45 uur.
-----------	---

						Afdeling
PLANNING RAAD						
Planning RAAD 2022	Onderwerp	Commissie	Type stuk	Portefeuille-houder	Status / intern	Afdeling
Raad	21-sep-22					
21 september 2022	Watertakenplan de Liemers 2022-2026	Ruimte	Rv	Kagei		BOR
21 september 2022	Beschikbaar stellen bestemmingsreserve Duurzaamheid	Ruimte	Rv	Kagei		RO
21 september 2022	Integrale Laadvisie gemeente Zevenaar 2022	Ruimte	Rv	Kagei		RO
21 september 2022	Vaststellen regiovisie samenwerking en opdrachtgeverschap Jeugd, WMO en Beschermd Wonen	Samenleving	Rv	Bijl	Aangehouden in raadsvergadering juli 2022	MO
21 september 2022	Delegatiebesluit onder omgevingswet	Ruimte	Rv	Van Orden	Deze besluiten zijn in de raadwerkgroep besproken. Met nieuwe samenstelling raadwerkgroep eerste bijeenkomst 30 mei, dus besluitvorming na de zomer. Alle	RO
21 september 2022	Participatieleidraad Zevenaar voor een goede omgevingsdialoog	Ruimte	Rv	Van Orden	Deze besluiten zijn in de raadwerkgroep besproken. Met nieuwe samenstelling raadwerkgroep eerste bijeenkomst 30 mei, dus besluitvorming na de zomer. Alle	RO
21 september 2022	Adviesrecht en verplichte participatie onder de Omgevingswet	Ruimte	Rv	Van Orden	Deze besluiten zijn in de raadwerkgroep besproken. Met nieuwe samenstelling raadwerkgroep eerste bijeenkomst 30 mei, dus besluitvorming na de zomer. Alle	RO
21 september 2022	Vaststellen bestemmingsplan "Giesbeek, Meentsestraat 112 en 114	Ruimte	Rv	Van Orden		RO
21 september 2022	Vaststellen gewijzigd Bestemmingsplan Prins Clauslaan te Giesbeek	Ruimte	Rv	Van Orden		RO
21 september 2022	Benutten elektronisch kanaal voor verzoeken Wet open overheid (Woo)	Middelen	Rv	Van Riswijk		BV
Raad	19-okt-22					
19 oktober 2022	2e VGR (Voortgangsrapportage 2022)	alles commissies	Rv	college		
19 oktober 2022	Plan Woningbouw	ruimte	Rv	Van Orden	komt 20 september in collegre (afgestemd met griffie en wethouder)	RO
19 oktober 2022	Geheimhouding grondexploitatie Waaijakkers	Middelen	Rv	Van Orden		RO
19 oktober 2022	Grondexploitatie 't Hof Groot Holthuizen	middelen	Rv	Boone		RO
19 oktober 2022	Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte	Ruimte	Rv	Albers	Is ambtelijk gereed. Betreft evenwel beleid met consequenties voor de begroting. Behandeling in afwachting van nieuw college	BOR
Raad	2-nov-22					
2 november 2022	collegeprogramma	alle commissies	Rv	college		
2 november 2022	Meerjarenbegroting 2023-2026	alle commissies	Rv	Boone		FIN/Staf
Raad	23-nov-22					
23 november 2022	Vaststelling bestemmingsplan Waaijakkers	Ruimte	Rv	Van Orden	Beantwoording van de zienswijzen vergt meer tijd dan ingeschat.	RO
23 november 2022	Openen grondexploitatie Waaijakkers	Ruimte	Rv	Van Orden		RO
23 november 2022	Verordening nadeelcompensatie	Ruimte	Rv	Van Orden	De gemeente heeft haar legesmodel, de mandaatregelingen en de procedureverordening planschade aangepast op de situatie per 1-1-23.	RO/ BOR
19 oktober 2022	Aansluitverordening	Ruimte	Rv	Kagei	Verordening vloeit voort uit het Watertakenplan en dient bij voorkeur volgordelijk te worden geagendeerd nu de inwerkingtreding van de Omgevingswet is uitgesteld tot 1 januari 2023	BOR
19 oktober 2022	Hemelwaterverordening	Ruimte	Rv	Kagei	Verordening vloeit voort uit het Watertakenplan en dient bij voorkeur volgordelijk te worden geagendeerd nu de inwerkingtreding van de Omgevingswet is uitgesteld tot 1 januari 2023	BOR
23 november 2022	Legesverordening specifiek voor onderdelen Ow	Ruimte	Rv	Van Orden	De gemeente heeft haar legesmodel, de mandaatregelingen en de procedureverordening planschade aangepast op de situatie per 1-1-23.	RO
23-nov-22	Vaststellen uitgangspunten herontwikkeling 4 vastgoedlocaties	Ruimte	Rv	Van Orden		RO
23 november 2022	Verstedelijkingsstrategie deel I en deel II ter besluitvorming	Ruimte	Rv	Van Orden		RO
23 november 2022	Vaststelling archeologische beleidskaart Zevenaar	Ruimte	Rv	Kagei		RO

23 november 2022	Wijziging verordening leerlingenvervoer t.b.v. afschaffen eigen bijdrage	Samenleving	Rv	Bijl		MO
23-nov-2022	Beschikbaar stellen krediet voor programma onderwijshuisvesting 2023	Samenleving	Rv	Kagei	jaarlijks terugkerend onderwerp afh van aanvragen onderwijshuisvesting	MO
23 november 2022	Zendmachtiging lokale omroep 2023-2028	Samenleving	Rv	Kagei		MO
Raad	21-dec-22					
21 december 2022	Model verordening uitvoer en handhaving	Ruimte	Rv	Van Orden	Op 1-1-23 vervalt de huidige WABO als grondslag voor de Model Verordening kwaliteit vergunningverlening, toezicht en handhaving omgevingsrecht (hierna: VTH). De Model Verordening U&H vervangt vanaf dat moment de Model Verordening VTH. Modelverordening VNG wordt gevolgd.	RO
21 december 2022	Beschikbaar stellen krediet voor de herinrichting De Kop van Tolkamer	Ruimte	Rv	Albers		BOR
Q4 2022	Belastingverordeningen 2022	Middelen	Rv	Boone	Jaarlijkse herijking belastingverordeningen	IB
21 december 2022	Aanvraag Vangnetuitkering 2022	Samenleving	Rv	Bijl		MO
21 december 2022	Actualiseren verordening WMO 2022	Samenleving	Rv	Bijl	De verordening Wmo wordt jaarlijks geactualiseerd indien daar aanleiding toe is.	MO
21 december 2022	Actualiseren verordening Jeugdwet	Samenleving	Rv	Bijl	De verordening Jeugdwet wordt jaarlijks geactualiseerd indien daar aanleiding toe is.	MO
	Onderstaande onderwerpen zijn nog niet bij een bepaalde maand gezet					
NTB	Aanpassen parkeerverordening 2017 en parkeerbelastingverordening 2021	Ruimte	Rv	Albers	Er moet nog een visie komen op het parkeerbeleid (zie collegeprogramma)	BOR
Q4 2022	Vaststellen bestemmingsplan Groenestraat 62 te Pannerden	Ruimte	Rv	Van Orden	Dit wordt Q4 2022, definitief ontwerp is nog niet aangeleverd door initiatiefnemer	RO
Q4 2022	Notitie uitgangspunten huurprijsbeleid	Middelen	Rv	Van Orden	Het college wenste eerst de consequenties van keuzes in het huurprijsbeleid voor huurders (verenigingen/instellingen) beter inzichtelijk te hebben alvorens voorstel aan de commissie/raad voor te leggen. Uitgangspunten worden eerst met het veld uitgewisseld voordat een voorstel aan de raad wordt voorgelegd. Ook de voortgang van dit dossier hangt af van de vorming van het nieuwe college.	BOR
Q4 2022	APV en afvalstoffenverordening	Middelen	Rv	Van Riswijk/Kagei	De herziening van de APV en de Afvalstoffenverordening komen voort uit het opstellen van de Verordening Fysieke Leefomgeving gemeente Zevenaar. Omdat er een verordening fysieke leefomgeving is opgesteld, moet de APV en de Afvalstoffenverordening herzien worden. Het hanteren van dubbele bepalingen in meerdere verordeningen wordt afgeraden. Bij het vaststellen van de Verordening Fysieke Leefomgeving wordt geadviseerd om ook alle herziene verordeningen vast te laten stellen, waaronder de APV.	RO/BOR/JZ
Q4 2022	Vaststellen bestemmingsplan Rhederlaag	Ruimte	Rv	Van Orden	De zienswijzen worden in augustus/september weerlegd. Vaststelling in Q4 2022.	RO
Q4 2022	Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs	Samenleving	Rv	Kagei		MO
Q4 2022	Verordening nadeelcompensatie	Ruimte	Rv	Van Orden	De gemeente heeft haar legesmodel, de mandaatregelingen en de procedureverordening planschade aangepast op de situatie per 1-1-23.	RO/ BOR
Q4 2022	Beschikbaar stellen krediet voor programma onderwijshuisvesting 2023	Samenleving	Rv	Kagei		MO
Q4 2022	Beschikbaar stellen voorbereidingskrediet BusinessPark 7Poort II	Ruimte	Rv	Boone		RO
Q1 2023	Verordening fysieke leefomgeving in combinatie met achterblijvende APV	Ruimte	Rv	Van Orden	verplaatst naar Q1 2023 om de samenhang met de overige onderwerpen vanuit de Omgevingswet te houden. Afgestemd met de raadswerkgroep.	RO
Q4 2023	GRHVOL (aanpassing van de regeling)	Samenleving	Rv	Kagei	Per 1 juli 2022 is er een nieuwe Wet Gemeenschappelijke Regelingen. De regeling GRHVOL moet binnen 2 jaar aangepast zijn.	MO
NTB	Aanpassen parkeerverordening 2017 en parkeerbelastingverordening 2021	Ruimte	Rv	Albers	Er moet nog een visie komen op het parkeerbeleid (zie collegeprogramma) Verder ter uitvoering van besluit van 23 februari Evaluatie betaald parkeren en vergunningenbeleid	BOR

Q4 2023	Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs	Samenleving	Rv	Kagei		MO
Q1 2023	Varianten onderwijshuisvesting Vestersbos	Samenleving	Rv	Kagei/van Orden	Verplaatst naar Q1/Q2 2023 ivm onderzoek onderwijs en woningbouw	MO/RO
Q4 2023	GRHVOL (aanpassing van de regeling)	Samenleving	Rv	Kagei	Per 1 juli 2022 is er een nieuwe Wet Gemeenschappelijke Regelingen. De regeling GRHVOL moet binnen 2 jaar aangepast zijn.	MO
Q4 2023	Integraal HuisvestingsPlan 2024-2044	Samenleving	Rv	Kagei	Actualisatie huidige IHP 2020-2036 / wetswijziging	MO

Raadsvoorstel

Onderwerp	2e Voortgangsrapportage 2022
Zaaknummer	Z/22/430309
Documentnummer	INT/22/1117352
Portefeuillehouder	Arthur Boone
Portefeuille	Financiën
Behandelend ambtenaar/afdeling	Marlou Schurink (Financiën)
Telefoon	06 13 88 34 92
E-mail	m.schurink@zevenaar.nl

1. Samenvatting

Het college evalueert de voortgang van de uitvoering van het beleid en brengt de daaruit voortkomende substantiële financiële afwijkingen in beeld in de 2^e voortgangsrapportage. In deze rapportage vindt u ook een monitoring van de voortgang van de bezuinigingsmaatregelen uit 2019. Daarnaast zijn de gevolgen van de coronacrisis voor 2022 geactualiseerd in deze rapportage. De mutaties die volgen uit deze 2e voortgangsrapportage komen in 2022 uit op een voordeel van € 519.000. Dit leidt tot een nieuw positief begrotingssaldo van € 860.000 in 2022.

2. Raadsvoorstel

Wij stellen u voor om:

1. de 2^e voortgangsrapportage 2022 vast te stellen;
2. in te stemmen met de rubrieken "voorstel raad" zoals bij de activiteiten met een oranje en rode status is aangegeven;
3. een voorbereidingskrediet "ontwikkelen 7Poort II" van € 150.000 beschikbaar te stellen;
4. het voordelige saldo van deze rapportage (€ 519.000) ten gunste te brengen aan het begrotingsresultaat 2022.

3. Waarom naar de raad

Op grond van artikel 189 van de Gemeentewet heeft de raad het budgetrecht. Tevens is in onze financiële verordening opgenomen dat het college tussentijds aan de raad rapporteert over de realisatie van de begroting van de gemeente over het lopende boekjaar. De voortgangsrapportage bevat een uiteenzetting over de uitvoering en het bijstellen van het beleid en geeft een overzicht van de bijgestelde financiële raming van de baten en de lasten. In het kader van de begrotingsrechtmatigheid is het van belang dat de raad alle in deze rapportage voorgestelde mutaties vaststelt.

4. Doelstelling en beoogd resultaat

Met deze rapportage willen we u inzicht bieden in de beleidsmatige stand van zaken (activiteiten en bezuinigingen), bijbehorende tijdsplanning en de verwachte financiële afwijkingen ten opzichte van de begroting 2022-2025.

5. Argumenten en alternatieven

Argumenten

1.1. Focus op de voortgang van het beleid d.m.v. toelichting op activiteiten

We richten ons bij de 2^e voortgangsrapportage op de voortgang van het beleid en de mate waarin wij de

doelstellingen uit de begroting realiseren door de uitvoering van activiteiten. In de monitoring van de bezuinigingen laten wij de voortgang van de realisatie van de verschillende maatregelen zien. Net als voorgaande jaren brengen wij met het kleurenmodel in beeld wat de stand van zaken is. Op basis van deze methodiek kunt u in één oogopslag zien wat de stand van zaken is van het betreffende onderdeel.

De betekenis van de kleuren is als volgt:

Lichtgrijs	de activiteit is nog niet gestart, dit past binnen de vastgestelde planning.
Groen	de activiteit loopt op schema binnen de gestelde kaders (beleidsdoel/resultaat, tijdsplanning en financieel). De groene activiteiten worden niet toegelicht met een stand van zaken.
Oranje	de activiteit dreigt óf qua beleidsdoel/resultaat óf qua tijdsplanning óf financieel uit de pas te gaan lopen, bijsturing is noodzakelijk.
Rood	de activiteit loopt uit de pas, dit geldt voor één of meer indicatoren (beleidsdoel/resultaat, tijdsplanning en financieel). Corrigerende maatregelen zijn noodzakelijk.
Donkergrijs	de activiteit is afgerond en wij stellen voor deze af te sluiten.

1.2 De voortgangsrapportage voldoet aan de eisen van de Financiële Verordening gemeente Zevenaar

Wij hebben de voortgangsrapportage binnen de kaders van de financiële verordening opgesteld. De voortgangsrapportage is een document in onze planning & control cyclus. Afwijkingen op de ramingen van de baten en lasten groter dan € 25.000 lichten wij toe bij de betreffende programma's. De voortgangsrapportage is opgesteld met de kennis en inzichten per (peildatum) 1 augustus 2022.

1.3. De corona-effecten zijn in deze voortgangsrapportage geactualiseerd

In deze voortgangsrapportage zijn de corona-effecten geactualiseerd ten opzichte van de 1^e voortgangsrapportage 2022 en de meerjarenbegroting 2022-2025.

2.1 Activiteiten met een oranje en rode status vragen om uw bijsturing of corrigerende maatregelen

In de rapportage is per programma bij het onderdeel "wat doen we" bij elke activiteit de status aangegeven. De activiteiten die op oranje staan lopen niet zoals met u is afgesproken en vragen daarom om bijsturing. In voorkomende gevallen informeren wij ook over de huidige status en om kennis te nemen van maatregelen die al getroffen zijn, dan wel worden. Als activiteiten op rood staan, vragen deze om corrigerende maatregelen. Bij de oranje activiteiten is in de rapportage "voorstel raad" opgenomen, zodat duidelijk wordt waar u mee in stemt of wat de vervolgstap wordt.

3.1 Het beschikbaar stellen van een voorbereidingskrediet ontwikkelen 7Poort II

In 2022 zijn wij gestart met de planuitwerking van businesspark 7PoortII. Wij verwachten dat we hier in 2022 € 150.000 aan kosten voor maken. In de meerjarenbegroting 2023-2026 komen wij met een aanvullende vraag voor 2023 van € 600.000. Mochten de voorbereidingen leiden tot een door de raad vastgestelde grondexploitatie dan kunnen deze kosten hierbinnen worden opgenomen. Is dit niet het geval dan starten vanaf 2024 de jaarlijkse afschrijvingslasten (gedurende vijf jaar). Wij zullen u dit najaar in een separaat raadsvoorstel informeren over de invulling van het voorbereidingskrediet.

4.1 Het voordelige saldo 2022 ten gunste brengen aan het begrotingsresultaat 2022

De mutaties die volgen uit deze 2e voortgangsrapportage komen in 2022 uit op een voordeel van € 519.000 en brengen wij ten gunste van het begrotingsresultaat. Dit leidt tot een nieuw positief begrotingssaldo van € 860.000 in 2022. Het definitieve saldo 2022 maken wij op bij de jaarrekening 2022.

4.2 Externe invloeden op gemeentelijke begroting

Meer en meer krijgen we als organisatie te maken met ontwikkelingen in de markt. Deze ontwikkelingen gaan ons werk de komende jaren beïnvloeden. Denk hierbij aan het grondstoffentekort, de schaarste op de huizenmarkt, de krapte op de arbeidsmarkt en de oorlog in Oekraïne. Op zichzelf losstaande ontwikkelingen, maar die beïnvloeden en/of versterken elkaar wel, waardoor wij als gemeente of in de uitvoering problemen gaan ondervinden (duurdere grondstoffen en duurdere arbeid) of onze dienstverlening niet op niveau kunnen houden vanwege het niet beschikbaar hebben van personeel. Dit alles kunnen we niet altijd beïnvloeden, maar alert zijn op deze ontwikkelingen kunnen we wel. In deze voortgangsrapportage en de meerjarenbegroting 2023-2026 houden wij rekening met een aantal effecten, zoals stijgende brandstof- en energiekosten. Desondanks blijft hier een zekere mate van onzekerheid aan verbonden.

4.3 Financiële effecten scenario 1 IBOR verwerkt

Het integraal beleidsplan openbare ruimte (IBOR) leggen wij in dezelfde raadsvergadering als deze 2^e voortgangsrapportage aan u voor. In de 2^e voortgangsrapportage hebben wij ervoor gekozen om de financiële effecten van scenario 1 te verwerken. Als u de voorkeur geeft aan een ander scenario zullen wij een aanvullende wijziging maken om dit te herstellen.

Alternatieven

N.v.t.

6. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?

De actuele begroting 2022-2025 wordt aangepast naar aanleiding van de financiële en beleidsmatige bijstellingen die zijn opgenomen in deze rapportage. De 2^e voortgangsrapportage is een standaard onderdeel van de P&C-cyclus en kan aanleiding zijn om de gemaakte keuzes bij te stellen of te herzien. In onze cyclus van plannen, bijsturen en verantwoorden is dit het laatste document voor de jaarrekening. Dit is het laatste P&C-document waar we de bezuinigingsmonitor in de bijlage opnemen. De bezuinigingen zijn in 2019 gestart in de vorige raadsperiode en zitten in een afrondende fase. We verantwoorden vanaf 2023 via de programma's over de (afwijkingen van de) nog lopende bezuinigingsmaatregelen.

7. Klimaat en duurzaamheid

N.v.t.

8. Communicatie

De 2^e voortgangsrapportage 2022 wordt digitaal ter beschikking gesteld via de portal / website. Onze tool voor de planning & control documenten is webbased. Dit heeft als beperking dat in de PDF-versie teksten bij herhaling voor kunnen komen.

9. Kosten, baten en dekking

Hieronder brengen wij het bijgestelde begrotingsresultaat 2022 in beeld. Het verloop van het saldo is als volgt:

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Primitieve begroting 2022-2025	1.571	1.051	1.625	1.903
1e Voortgangsrapportage 2022	-1.230	-118	724	-249
Wijzigingen tot de 2e VGR 2022	0	0	0	0
Stand tot de 2e VGR	341	933	2.349	1.654
1. Autonome ontwikkelingen	2.238	4.830	8.288	10.294
2. Actualisatie bestaand beleid	-1.604	-135	-216	72
3. Nieuw beleid	-115	-25	-30	-30
Totaal mutaties 2e VGR	519	4.670	8.042	10.336
Saldo 2e Voortgangsrapportage 2022	860	5.603	10.390	11.990

Het saldo in de primitieve begroting 2022 was € 1.571.000 positief. Na de begroting 2022-2025 is ook de 1e voortgangsrapportage 2022 vastgesteld met een negatief effect van € 1.230.000. De mutaties die volgen uit de 2e voortgangsrapportage komen in 2022 uit op een voordeel van € 519.000. Dit leidt tot een nieuw positief begrotingssaldo voor 2022 van € 860.000. De jaren daarna loopt het positieve saldo verder op. Dit is grotendeels het gevolg van de meicirculaire (algemene uitkering rijk).

Twee wijzigingen binnen het sociaal domein ('budget jeugdzorg naar realistisch domein' en 'inhuurverplichtingen sociaal domein') verlagen de ontwikkeling van het begrotingssaldo.

Het jaar 2026 valt buiten de scope van deze voortgangsrapportage. Het wordt gezien als een "ravijnjaar". Hier komen we bij de meerjarenbegroting 2023-2026 bij u op terug.

In het hoofdstuk 'Financiële hoofdlijnen' in de 2^e voortgangsrapportage geven wij op hoofdlijnen inzicht in het verloop van de begroting en de actuele financiële ontwikkelingen.

10. Bijlagen

De volgende bijlagen horen bij dit voorstel:

Volgorde	Documentnummer	Naam
1.	INT/22/1118909	2 ^e voortgangsrapportage 2022

Burgemeester en wethouders van Zevenaar

De secretaris
Danielle Jansen

De burgemeester
Lucien van Riswijk

Raadsbesluit

Onderwerp 2e voortgangsrapportage 2022
Zaaknummer Z/22/430309
Documentnummer INT/22/1117352

De raad van de gemeente Zevenaar;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Zevenaar:

Gelet op artikel 189 van de Gemeentewet

besluit:

1. de 2^e voortgangsrapportage 2022 vast te stellen;
2. in te stemmen met de rubrieken "voorstel raad" zoals bij de activiteiten met een oranje en rode status is aangegeven;
3. een voorbereidingskrediet "ontwikkelen 7Poort II" van € 150.000 beschikbaar te stellen;
4. het voordelige saldo van deze rapportage (€ 519.000) ten gunste te brengen aan het begrotingsresultaat 2022.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar, gehouden op 19 oktober 2022.

De griffier De burgemeester
I. van Dijk L.J.E.M. van Riswijk

2^e Voortgangsrapportage

2022

Raadsversie; 19-10-2022

INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave	2
Algemeen.....	3
Voorwoord.....	3
Hoofdpijnen	4
Leeswijzer.....	12
Programma's	13
0. Bestuur en ondersteuning	13
1. Veiligheid	28
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	32
3. Economie	40
4. Onderwijs.....	48
5. Sport, cultuur en recreatie	54
6. Sociaal domein.....	65
7. Volksgezondheid en milieu	83
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	95
Financiën.....	102
Algemeen	102
Overzicht financiële effecten ze voortgangsrapportage	103
Financieel meerjarenbeeld	120
Overzicht van baten en lasten	124
Monitoring bezuinigingen	126
Bijlagen.....	141
Overzicht activiteiten collegeprogramma	141
Investeringsoverzicht	143
Overzicht begrotingswijzigingen tot de ze voortgangsrapportage	146

ALGEMEEN

VOORWOORD

Inleiding

Hierbij bieden wij u de 2e voortgangsrapportage 2022 aan. Met deze voortgangsrapportage informeren wij u over de stand van zaken betreffende de realisatie en uitvoering van de meerjarenbegroting 2022-2025. Het gaat over het beleid, de planning, de uit te voeren activiteiten en de daarvoor beschikbaar gestelde middelen. Deze rapportage biedt u de mogelijkheid om bij te sturen in activiteiten, prioriteiten en middelen.

Wij hebben de voortgangsrapportage binnen de kaders van de financiële verordening opgesteld. Als wij u via andere kanalen over ontwikkelingen en voortgang (denk bijvoorbeeld aan de rapportages over de grondexploitatie) hebben geïnformeerd, doen wij dat in deze rapportage niet nogmaals. Over dergelijke zaken informeren wij u als er nieuwe ontwikkelingen zijn.

Als gevolg van de gemeenteraadsverkiezingen en de onderhandelingen daarna over een nieuw coalitieakkoord en vorming van een nieuw college, wijkt de planning van de P&C documenten in 2022 af van de gebruikelijke gang van zaken. Dit is besproken met de auditcommissie en nader toegelicht door de voorzitter van de auditcommissie in de raadsvergadering van 23 februari 2022 en in de raadinformatiebrieven 2022-021 en 2022-048.

De peildatum van de rapportage is 1 augustus 2022.

Opbouw

De opbouw van deze voortgangsrapportage is gebaseerd op de begroting 2022-2025. De bezuinigingen maken integraal onderdeel uit van de begroting. In deze voortgangsrapportage vindt u daarom ook een monitoring van bezuinigingsmaatregelen.

Deze 2e voortgangsrapportage vormt met de nog op te stellen jaarrekening onderdeel van de bestuursperiode (2018-2022) en de jaarschijf 2022. Met deze rapportages worden de bestaande activiteiten van de afgelopen bestuursperiode afgesloten.

In het collegeprogramma 2022-2026, heeft het college de hoofdlijnen uit het coalitieakkoord "Het moet anders, het gaat anders, samen!" vertaald naar resultaten. In de nieuwe P&C-cyclus voor 2023 en verder worden deze resultaten voor de bestuursperiode 2022-2026 verwerkt.

Deze nota is zoals gebruikelijk ingericht op basis van de zogenaamde 3 W-vragen (Wat willen we? Wat doen we? Wat kost het?). De tussentijdse verantwoording over het collegeprogramma maakt integraal onderdeel uit van deze rapportage. In de bijlage vindt u een totaaloverzicht van de activiteiten uit het collegeprogramma. Zo krijgt u in één oogopslag een compleet beeld van de stand van zaken.

HOOFDLIJNEN

BESTUURLIJKE HOOFDLIJNEN

We leggen met deze rapportage verantwoording af over de voortgang van de begroting, ook geven wij u een prognose van het resultaat over 2022. Met deze rapportage heeft u ook mogelijkheid tot (bijsturing).

Wereldwijde ontwikkelingen zoals de COVID-19 pandemie en de oorlog in Oekraïne hebben grote impact op de samenleving en de economie. Dit merken wij in 2022 ook in ons gemeentelijk beleid en we zien de maatschappelijke en economische effecten terug in deze rapportage.

De Nederlandse economie is sterk uit de coronacrisis gekomen. Dit geldt ook voor onze lokale financiële positie. We zien een positief resultaat voor 2022 en verder. Het rijk heeft veel compensatiemaatregelen getroffen, ook op het gebied van de jeugdzorggelden. De schaarste op de huizenmarkt blijft onverminderd groot. De arbeidsmarkt is krap. Er is werk, maar een tekort aan arbeidskrachten in bijna alle sectoren. Dit laatste geldt ook voor de invulling van vacatures binnen onze ambtelijke organisatie. Het vinden en behouden van personeel in vaste dienst wordt een steeds grotere uitdaging. Dit is een risico voor de uitvoeringscapaciteit van ons ambtelijke apparaat en daarmee voor de voortgang en uitvoering van onze gemeentelijke taken.

Na de vorming van een coalitie in juni dit jaar zijn we gestart met de doorvertaling naar resultaten in een collegeprogramma en doorvertaling naar de meerjarenbegroting 2023-2026. De effecten hiervan ziet u daarom niet terug in deze rapportage. Deze worden gepresenteerd in de meerjarenbegroting 2023-2026. Het jaar 2026 wordt gezien als een "ravijnjaar", de verwachting is dat in dat jaar de bijdragen van het rijk en andere financiële ontwikkelingen zullen leiden tot een negatief resultaat. Ondanks het positieve resultaat van 2022 en de positieve prognose van deze rapportage blijft er reden om terughoudend te zijn in ons financieel beleid.

Als gevolg van de oorlog ontstond een grote vluchtelingenstroom van Oekraïners die hun land ontvluchten. Het menselijk leed is groot. Ook Zevenaar levert een bijdrage aan de noodopvang in de eerste maanden na het uitbreken van het conflict en recentelijk door bijvoorbeeld het realiseren van een opvanglocatie aan de Vliegenwaard in Spijk. Het rijk biedt compensatie voor de opvang en dit verwerken wij budgetneutraal in de begroting.

De oorlog veroorzaakt een verslechtering van de economie. Schaarste aan grondstoffen veroorzaakt stijgingen in de prijzen van brandstoffen en voedsel. Dit heeft een sterke prijsinflatie tot gevolg, dat ondanks het ingrijpen van centrale banken nog niet afzwakt. Door de gestegen energieprijzen en voedselprijzen komen huishoudens financieel in de problemen. Het is nog afwachten of er dit jaar nog rigoureuze koopkrachtherstellende maatregelen worden genomen door de regering.

Dit alles vraagt ondanks onze gunstige financiële positie om terughoudendheid in ons financieel beleid.

FINANCIËLE HOOFDLIJNEN

Inleiding

In dit hoofdstuk geven wij u op hoofdlijnen inzicht in het verloop van de begroting en de actuele financiële ontwikkelingen. In het hoofdstuk Financiën vindt u een uitgebreide specificatie van de financiële effecten van deze ze voortgangsrapportage. Bij de ze voortgangsrapportage zijn alle effecten boven de € 25.000 in beeld gebracht.

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Primitieve begroting 2022-2025	1.571	1.051	1.625	1.903
1e Voortgangsrapportage 2022	-1.230	-118	724	-249
Wijzigingen tot de 2e VGR 2022	0	0	0	0
Stand tot de 2e VGR	341	933	2.349	1.654
1. Autonome ontwikkelingen	2.238	4.830	8.288	10.294
2. Actualisatie bestaand beleid	-1.604	-135	-216	72
3. Nieuw beleid	-115	-25	-30	-30
Totaal mutaties 2e VGR	519	4.670	8.042	10.336
Saldo 2e Voortgangsrapportage 2022	860	5.603	10.390	11.990

Toelichting financieel meerjarenbeeld op hoofdlijnen

Het saldo in de primitieve begroting 2022 was € 1.571.000 positief. Na de begroting 2022-2025 is ook de 1e voortgangsrapportage 2022 vastgesteld met een negatief effect van € 1.230.000. De mutaties die volgen uit de 2e voortgangsrapportage komen in 2022 uit op een voordeel van € 519.000. Dit leidt tot een nieuw positief begrotingssaldo voor 2022 van € 860.000. De jaren daarna loopt het positieve saldo verder op. Dit is grotendeels het gevolg van de meicirculaire (algemene uitkering rijk).

Twee wijzigingen binnen het sociaal domein ('budget jeugdzorg naar realistisch domein' en 'inhuurverplichtingen sociaal domein') verlagen de ontwikkeling van het begrotingssaldo.

In het meerjarensaldo in deze 2e voortgangsrapportage zitten zowel incidentele en structurele baten en lasten. Het structurele begrotingssaldo presenteren we in de meerjarenbegroting 2023-2026, die u later ontvangt. Als we daar de uitsplitsing maken tussen de incidentele- en structurele baten en lasten leidt dat in de meerjarenbegroting tot een positief effect op het (structurele) meerjarensaldo.

De monitoring van de bezuinigingsmaatregelen is opgenomen in deze voortgangsrapportage. Ten opzichte van de laatste rapportage eerder dit jaar zien wij geen grote wijzigingen.

Overzicht van de mutaties boven de € 100.000

Hieronder vindt u een overzicht van de mutaties met een budgettair effect op de begroting van meer dan € 100.000.

Bedragen x € 1.000				
Mutatie omschrijving	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Overzicht van de mutaties >= € 100.000				
1. Autonome ontwikkelingen	2.351	4.814	8.259	10.265
Aanpassen bijdrage BVO DRAN leerlingenvervoer	133 V	0 V	0 V	0 V
Aanpassing rente grondexploitatie Zevenaar-Oost bedrijven	236 V	0 V	0 V	0 V
Actualiseren budgetten uitkeringslasten/-baten (ontwikkelingen BUIG)	-325 N	0 V	0 V	0 V
Afwaarderen boekwaarde actief Rijnark te Lobith	-192 N	0 V	0 V	0 V
Budget jeugdzorg naar realistisch niveau	-1.000 N	-1.000 N	-1.000 N	-1.000 N

Energietoeslag huishoudens met een laag inkomen	-1.608 N	0 V	0 V	0 V
Meicirculaire 2022	3.521 V	5.377 V	8.562 V	9.508 V
Renteaanpassingen 2022	181 V	0 V	0 V	0 V
Stelpost extra inkomsten jeugdzorg door rijksmaatregelen	0 V	0 V	260 V	1.320 V
Vrijval stelpost indexatie 2022	938 V	0 V	0 V	0 V
Vrijval stelpost salarissen 2022	467 V	437 V	437 V	437 V
Wet Open Overheid (Woo)	0 V	0 V	0 V	0 V
2. Actualisatie bestaand beleid	-1.918	194	-148	131
Actualisatie bezuiniging vastgoed	119 V	54 V	-54 N	0 V
Actualisatie investeringen bedrijfswagens	115 V	117 V	8 V	5 V
Actualisatie investeringen onderwijshuisvesting primair onderwijs	135 V	9 V	0 V	0 V
Actualisatie investeringen vervoer	149 V	8 V	-1 N	-1 N
Actualiseren corona-effecten 2023	0 V	740 V	0 V	0 V
Afkoop recht op pacht	-485 N	0 V	0 V	0 V
Eigen bijdrage Wmo hulp bij het huishouden	0 V	0 V	0 V	227 V
Inhuur derden wegens ziekte	-100 N	0 V	0 V	0 V
Inhuurverplichtingen sociaal domein	-1.550 N	0 V	0 V	0 V
Integraal beleidsplan openbare ruimte	0 V	0 V	-101 N	-101 N
Lagere kosten gemeentehuis	130 V	0 V	0 V	0 V
Rechtmatigheidsverantwoording	100 V	-100 N	0 V	0 V
Suppletie omzetbelasting 2021	-277 N	0 V	0 V	0 V
Uitvoeringskosten klimaatakkoord	0 V	-294 N	0 V	0 V
Wachtgeldverplichting voormalig college	-594 N	0 V	0 V	0 V
Warmtetransitie: warmtenet stad Zevenaar fase 4 en verdere uitrol	340 V	-340 N	0 V	0 V
Totaal mutaties >= € 100.000	433	5.008	8.111	10.396

(V = Voordeel; N = Nadeel)

Toelichting bij de mutaties met een financieel effect van € 100.000 of meer:

Kosten oorlog Oekraïne budgettair neutraal
 In verband met de vluchtelingenstroom vanuit Oekraïne maken wij kosten. Bij de 1e voortgangsrapportage van dit jaar hebben wij een bedrag van € 1.000.000 als eerste indicatie opgenomen. Op basis van de huidige inschatting van aantal vluchtelingen en opvangplekken ramen wij aan kosten € 1.600.000 extra. Daar tegenover ramen wij hetzelfde bedrag ook bij aan inkomsten (rijkscompensatie). Daarnaast ramen we nu ook een bedrag voor het eerste halfjaar van 2023 (€ 3.000.000). Ook dit bedrag verwerken we budgettair neutraal in de begroting.

Aanpassen bijdrage BVO DRAN leerlingenvervoer	133.000 V
De bijdrage aan de BVO DRAN wordt aangepast aan de gewijzigde meerjarenbegroting 2022 van de BVO DRAN. De bijdrage voor het leerlingenvervoer daalt in 2022 met € 133.000. Dit voordeel is ontstaan doordat bij het leerlingenvervoer flinke besparingen zijn gerealiseerd door de aanbesteding in 2021 en door besparingen in de uitvoering door de vervoerder.	
Aanpassing rente grondexploitatie Zevenaar-Oost bedrijven	236.000 V
De ramingen van de grondexploitatie Zevenaar-Oost bedrijven zijn aangepast op basis van de herziene grondexploitatie per 1 januari 2022 zoals vastgesteld in de raadsvergadering van 6 juli 2022. Door een minder gunstig verloop van de boekwaarde wordt meer rente toegerekend aan deze grondexploitatie wat een voordeel betekent voor het begrotingssaldo.	
Actualiseren budgetten uitkeringslasten/-baten (ontwikkelingen BUIG)	325.000 N
Op basis van de prognose van de Regionale Sociale Dienst van de te verwachten uitkeringslasten en de te verwachte specifieke uitkering (BUIG - nader voorlopig budget) van het rijk worden de ramingen van de lasten/baten geactualiseerd. Per saldo verwachten wij een nadeel in 2022 van € 325.000.	
Afwaarderen boekwaarde actief Rijnark te Lobith	192.000 N
De grond op locatie Rijnark te Lobith is niet aan te merken als "warme gronden" op grond van de BBV. Om die reden moet afwaardering plaatsvinden naar landbouwwaarde. Dit betekent een nadeel van € 192.000.	
Budget jeugdzorg naar realistisch niveau	1.000.000 N
Uit de cijfers is gebleken dat het aantal cliënten in de jeugdzorg redelijk stabiel blijft. Wel zien we een grote stijging ten opzichte van 2020, mede door complexere zorgvragen en langere duur van de zorg. In de 'coronajaren' 2020 en 2021 en de onzekerheid die daarmee gepaard ging, zijn de jeugdzorgbudgetten onvoldoende bijgesteld. Wij vragen daarom om het jeugdzorgbudget structureel met € 1.000.000 op te hogen. We bereiken dan een realistisch niveau waarin volume en zorgduur voldoende zijn meegenomen. Tegelijkertijd worden in deze voortgangsrapportage ook de bestaande budgetten voor corona voor 2023 naar o teruggebracht.	
Energietoeslag huishoudens met een laag inkomen	1.608.000 N
Het wetsvoorstel eenmalige energietoeslag lage inkomens is ingediend bij de Tweede Kamer. Hiermee krijgen gemeenten de bevoegdheid om dit jaar via categoriale bijzondere bijstand een eenmalige tegemoetkoming voor de gestegen energieprijzen toe te kennen aan huishoudens met een laag inkomen. Voor de uitvoering en uitgifte van de eenmalige aanvullende tegemoetkoming heeft het kabinet in 2022 een eenmalig budget beschikbaar gesteld. Het, via de algemene uitkering aan gemeenten verstrekte, bedrag voor Zevenaar bedraagt afgerond € 1.608.000. Per saldo is dit een budgettair neutrale wijziging.	
Meicirculaire 2022	3.521.000 V
In 2022 groeit de algemene uitkering met € 5 miljoen. Dit bedrag loopt op tot € 14 miljoen in 2025 om daarna te zakken naar € 7,8 miljoen. Van deze groei van het gemeentefonds hebben wij een aantal posten apart gezet voor inflatie, groei en diverse taakmutaties. Per saldo resteert een nettoresultaat in deze begroting door de algemene uitkering van € 1,8 miljoen in 2022, € 5 miljoen in 2023, € 8,7 miljoen in 2024, € 11 miljoen in 2025 en € 3,6 miljoen in 2026.	
Renteaanpassingen 2022	181.000 V
Wij hebben de omslagrente 2022 aangepast. Door de lagere rente kort geld en de toevoeging (rente over de boekwaarde) aan de verliesvoorziening grondexploitaties is een voordeel ontstaan van € 181.000.	

Stelpost extra inkomsten jeugdzorg door rijksmaatregelen financieel voordeel vanaf 2024
Het rijk heeft in de meicirculaire 2022 een extra korting op de compensatie voor de tekorten in de jeugdzorg aangekondigd van € 260.000 in 2024 en € 1.320.000 vanaf 2025. Deze extra korting is conform afspraken tussen rijk, VNG en de provincies verwerkt op programma o bij de algemene uitkering. De verwachting is dat het rijk een eigen bijdrage in de jeugdzorg gaat invoeren om de extra korting voor gemeenten te gaan compenseren. Daarom hebben wij voorlopig op het product jeugdzorg een stelpost voor extra inkomsten geraamd.

Vrijval stelpost indexatie 2022 938.000 V
In de meicirculaire 2022 (o.b.v. raming maart 2022 van het CPB) is de compensatie voor een hogere inflatie via de algemene uitkering verder verhoogd met 2,2% naar 4,1%. Hiervoor hebben we een stelpost opgenomen, specifiek bedoeld ter dekking van kostenstijging (inflatie). Dit is aanvullend op de structurele indexatie die we al hebben opgenomen in de meerjarenbegroting 2022-2025. De stelpost indexatie 2022 hebben we in deze 2e voortgangsrapportage ingezet als dekking voor de stijgende gas- en brandstofkosten. Het restant van de stelpost kan nu vrijvallen omdat we ervoor gekozen hebben om niet alle budgetten in de begroting over de hele linie opnieuw te indexeren. Dit hebben we immers bij de begroting 2022-2025 al gedaan en doen we opnieuw bij de begroting 2023-2026. Tevens verwachten we dat we op basis van de septembercirculaire 2022 een nieuwe stelpost voor indexatie op kunnen nemen. Deze gebruiken we aan het eind van het jaar voor de overschrijdingen. De vrijval van de stelpost (€ 938.000) brengen we nu ten gunste aan het resultaat. Deze vrijval is in 2022 incidenteel. In de meerjarenbegroting 2023-2026 verhogen wij de budgetten met de extra inflatie van 2022 (2,2%) en de inflatie van 2023 (2,3%).

Vrijval stelpost salarissen 2022 467.000 V
In de septembercirculaire 2021 (€ 437.000) en in de meicirculaire 2022 (€ 340.000) is in totaal € 777.000 compensatie ontvangen voor salarisstijgingen in 2022. Hiervan is € 310.00 nodig als dekking voor gestegen salarissen in 2022. Het restant (€ 467.000) laten wij nu vrijvallen. Deze vrijval komt voornamelijk doordat in de begroting 2022-2025 (ten laste van het resultaat) al rekening was gehouden met hogere salarislaster (€ 360.000). In feite is nu compensatie ontvangen voor een nadeel dat al in de begroting was verwerkt.

Wet Open Overheid (Woo) financieel nadeel vanaf 2026
De uitgaven voor de Woo worden gecompenseerd via de algemene uitkering. Vanaf 2026 gaat het om een structureel bedrag van € 111.000. Daarnaast ontvangen we € 67.000 incidenteel in 2026. Deze bedragen ramen we via deze wijziging.

Actualisatie bezuinigingen vastgoed 119.000 V
Ontwikkelingen op de locatie Reisenakker 14 en 14a Zevenaar hebben invloed op het verkoopproces waardoor de opbrengsten vermoedelijk pas in 2024 haalbaar zijn. Daarnaast is de verkoopopbrengst van het pand aan de Kerkstraat 16 Zevenaar geactualiseerd en zijn de afschrijvingslasten voor deze locaties aangepast. Per saldo resulteert dit in 2022 in een voordeel van € 119.000.

Actualisatie investeringen bedrijfswagens 115.000 V
In 2021 is een aanbesteding gehouden voor het vervangen van meerdere bedrijfsvoertuigen. Door de problemen die ontstaan zijn bij de levering van grondstoffen en halffabricaten verwachten wij dat de levering van deze voertuigen niet eerder zal plaatsvinden dan eind 2022/ begin 2023. Voorzichtigheidshalve hebben wij deze investeringen één jaar later geraamd. Dit leidt in 2022 tot een eenmalig voordeel van € 115.000.

Actualisatie investeringen onderwijshuisvesting primair onderwijs 135.000 V
In verband met fasering zijn de ramingen voor investeringen (renovatie) in de onderwijshuisvesting (primair - onderwijs) geactualiseerd. De fasering leidt tot een eenmalig voordeel van € 135.000 in 2022 en € 9.000 in 2023 door incidenteel lagere afschrijvingslasten.

Actualisatie investeringen vervoer

149.000 V

We hebben de parkeerbeheer, verkeersbeleid en wegen gerelateerde investeringen nagelopen en een aantal investeringen opnieuw geraamd. De fasering leidt tot een eenmalig positief resultaat van € 149.000 in 2022 en € 9.000 in 2023 door incidenteel lagere afschrijvingslasten. Verder stellen we voor de investering voor de verkeerskundige aanpassingen voor de Sterrenschool met € 42.500 te verhogen. Dit leidt tot een stijging van de kapitaallasten van € 1.100.

Actualiseren corona-effecten 2023

financieel voordeel in 2023

In 2020 hebben we als gemeente een inschatting gemaakt van de financiële gevolgen in verband met de coronapandemie. We hebben toen met name bij de zorgkosten een raming opgenomen tot en met 2023. Nu de maatschappij weer is geopend en corona onderdeel is geworden van de nieuwe macro-economische ontwikkelingen is het specifiek herleiden van corona en andere effecten nog moeilijker geworden dan voorheen. Wij ramen de verwachting af, maar monitoren en verantwoorden de corona specifieke kosten nog wel. We veranderen dus van systeem. Waar we eerst een goede inschatting raamden, verantwoorden we nu de aantoonbare werkelijke 'schade' achteraf. Met deze begrotingswijziging actualiseren wij de raming voor coronaschade bij vrijwel alle zorgonderdelen en inkomensvoorzieningen van € 740.000 naar € 0.

Afkoop recht op pacht

485.000 N

Op 17 maart 2022 heeft een bedrijf voor een kavel op 7Poort de erfpacht afgekocht en is tot de aankoop van de kavel overgegaan. Met deze wijziging verlagen wij de pachtopbrengsten. Door de lagere pachtopbrengsten wordt in 2022 € 485.000 minder rente toegerekend. Binnen het onderdeel rente en afschrijving ontstaan hierdoor echter voordelen. Daarnaast ramen we de opbrengsten van de grondverkoop en schrijven we de grond ineens af. Dit gaat om een eenmalige bedrag van € 20.347.000.

Eigen bijdrage Wmo hulp bij het huishouden

financieel voordeel vanaf 2025

De regering heeft in haar coalitieakkoord opgenomen dat dit kabinet werkt aan een aanpassing van de eigen bijdrage voor de huishoudelijke hulp in de Wmo. De komende periode wordt deze maatregel met cliënten, gemeenten en het Centraal Administratie Kantoor (CAK) uitgewerkt. Vanaf 2025 wordt de algemene uitkering gekort. Uitgangspunt is dat de gemeente wordt gecompenseerd via de eigen bijdrage en dat het daarmee een budgettair neutraal effect heeft.

Inhuur derden wegens ziekte

100.000 N

De prognose van de ontwikkeling van het budget ziektevervanging ziet er ongunstig uit. Met name de vervanging van een aantal langdurig zieke medewerkers vraagt veel van het budget. We ramen in 2022 incidenteel € 100.000 bij.

Inhuurverplichtingen sociaal domein

1.550.000 N

Het aantal consultants binnen het sociaal domein blijkt structureel te laag. Dit wordt opgelost door het inhuren van externe expertise. In 2022 zal dit leiden tot een tekort van € 1.550.000. Bij de begroting 2023-2026 komen wij bij u met een vraag om de formatie structureel op te hogen.

Integraal beleidsplan openbare ruimte

financieel nadeel vanaf 2024

Het integraal beleidsplan openbare ruimte (IBOR) bevat de doelstellingen van de gemeente Zevenaar voor het beheer, onderhoud en vervanging van de openbare ruimte voor de komende tien jaar. Daarvoor is het noodzakelijk dat de basis op orde is. Dit betekent dat er voldoende middelen moeten zijn voor het uitvoeren van regulier en groot onderhoud en voor het plegen van vervangingsinvesteringen.

De stijgende kosten groot onderhoud en de organisatiekosten dekken we in 2022 uit de stelpost groei. Daarnaast onttrekken we eenmalig € 2.250.000 uit de algemene reserve om de in het verleden ontstane onderhoudsachterstanden bij groen en wegen in te halen. Tenslotte leiden de toenemende vervangingsinvesteringen vanaf 2024 tot een financieel nadeel.

Lagere kosten gemeentehuis

130.000 V

Wij verwachten dit jaar op het klein onderhoud van het gemeentehuis minder uit te geven. Daarnaast vallen de belastingaanslag voor de OZB en de gas- en elektriciteitskosten lager uit. De lagere belastingaanslag is een structureel voordeel. Deze nemen wij op in de meerjarenbegroting 2023-2026. Dit geldt echter niet voor de gas- en elektriciteitskosten. Wij verwachten dat deze vanaf volgend jaar zullen stijgen. Per saldo verwachten wij een eenmalig voordeel van € 130.000.

Rechtmatigheidsverantwoording

100.000 V

Het reeds eerder beschikbaar gestelde bedrag van € 100.000 schuiven wij in de tijd door naar 2023. Vanaf het verslagjaar 2023 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de rechtmatigheidsverantwoording. Dit was eerder 2022. Dit budget is bedoeld voor de organisatieontwikkeling om met name het procesmatig werken gericht op de verplichte rechtmatigheidsverantwoording door te ontwikkelen.

Suppletie omzetbelasting 2021

277.000 N

Uit de jaarlijkse herrekening van de omzetbelasting is een te betalen suppletie naar voren gekomen van in totaal € 277.000.

Uitvoeringskosten klimaatakkoord

financieel nadeel vanaf 2023

Het kabinet heeft met het nationale klimaatakkoord een centraal doel: het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen in Nederland met 49% ten opzichte van 1990. Het kabinet pleit in Europa voor een broeikasgasreductie van 55% in 2030. Om de gemeenten in de uitvoering van het bestaande klimaatbeleid in 2022 en 2023 te ondersteunen en om een versnelling teweeg te brengen is in de meicirculaire 2022 voor de gemeente Zevenaar een bedrag van € 294.000 beschikbaar gesteld. Wij ramen hetzelfde bedrag aan uitvoeringskosten. Deze richten zich met name op gedragsverandering, urgentiebesef en communicatie.

Wachtgeldverplichting voormalig college

594.000 N

Voormalige wethouders hebben onder bepaalde voorwaarden recht op wachtgeld. De totale wachtgeldverplichting uit de bestuursperiode 2018-2022 hebben we berekend op € 594.000. Het is gebruikelijk dat we ten behoeve van de wachtgeldverplichtingen een voorziening vormen voor de gehele periode 2022-2025. Gedurende de periode kunnen wijzigingen optreden omdat voormalig wethouders eigen inkomsten gaan verdienen. De voorziening valt in dat geval vrij ten gunste van het resultaat.

Warmtetransitie: warmtenet stad Zevenaar fase 4 en verdere uitrol

340.000 V

In 2020 is samen met de woningbouwcorporatie en de provincie het plan van aanpak (fase 3A) opgesteld om tot een intentieovereenkomst te komen (fase 3B). We verwachten de intentieovereenkomst eind 2022 vast te stellen. Hierna gaan we door met fase 4: het komen tot een samenwerkingsovereenkomst. Voor dit proces is in de kadernota 2022 een budget beschikbaar gesteld van € 190.000. Doordat fase 3B vertraging heeft opgelopen, stellen wij voor om het bedrag door te schuiven naar 2023.

Ook het vervolg van de 'Wijk van de Toekomst' en het onderzoek naar de betaalbaarheid van het uitfaseren van aardgas hebben vertraging opgelopen. Wij stellen voor om de middelen die hiervoor in de kadernota 2022 beschikbaar zijn gesteld (beide onderdelen € 75.000) door te schuiven naar 2023. In totaal een bedrag van € 340.000.

Corona-effecten

Hieronder presenteren wij een tabel met de corona-effecten per programma en taakveld na de actualisatie in deze 2e voortgangsrapportage. In de kolommen 'Begroot 2022 (was)' en 'Begroot 2023 (was)' staan de ramingen zoals deze waren. In de kolommen 'Begroot 2022 (nieuw)' en 'Begroot 2023 (nieuw)' staan de ramingen zoals deze nu zijn na bijstelling in de 2e voortgangsrapportage.

Bedragen x € 1.000						
Prg	Taak veld	Taakveld omschrijving	Begroot 2022 (was)	Begroot 2022 (nieuw)	Begroot 2023 (was)	Begroot 2023 (nieuw)
0	0.2	Burgerzaken	64	64		
0	0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-263	-263		
1	1.2	Openbare orde en veiligheid	42	42		
6	6.2	Wijkteams	150	150	100	0
6	6.3	Inkomensregelingen	569	319	340	0
6	6.5	Participatiebudget re-integratie	105	105		
6	6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	230	230	115	0
6	6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	325	325	165	0
6	6.82	Geëscaleerde zorg 18-	35	35	20	0
Eindtotaal			1.257	1.007	740	0

Wijziging huidige jaar

Bij de inkomensregelingen was aan corona-effecten € 569.000 begroot. De bedragen die hierin zijn opgenomen voor minimabeleid (€ 156.000) en schuldhelpverlening (€ 163.000) blijven ongewijzigd. Het bedrag voor uitkeringslasten BUIG was geraamd op € 250.000, maar blijkt niet meer nodig en is dus bijgesteld naar € 0. Het totaal van het taakveld 6.3 inkomensregelingen daalt daarmee naar € 319.000. De corona-effecten die we hebben begroot op de andere taakvelden blijven ongewijzigd.

Wijziging toekomstige jaren

Voor 2023 hebben wij alle ramingen in verband met corona bijgesteld naar € 0. In 2020 hebben we als gemeente een inschatting gemaakt van de financiële gevolgen in verband met de coronapandemie. We hebben toen met name bij de zorgkosten een raming opgenomen tot en met 2023. Nu de maatschappij weer is geopend en corona onderdeel is geworden van de nieuwe macro-economische ontwikkelingen is het specifiek herleiden van corona en andere effecten nog moeilijker geworden dan voorheen. Wij ramen de verwachting af, maar monitoren en verantwoorden de corona specifieke kosten nog wel. We veranderen dus van systeem. Waar we eerst een goede inschatting raamden, verantwoorden we nu de aantoonbare werkelijke 'schade' achteraf. Mocht dit het geval zijn, dan komen wij daar bij u op terug in een volgende voortgangsrapportage.

LEESWIJZER

Inleiding

Wij hebben deze voortgangsrapportage opgebouwd volgens de inrichting van de kadernota en begroting 2022-2025.

- **Algemeen**

Na het voorwoord krijgt u inzicht in de bestuurlijke en financiële hoofdlijnen. Hier staan de belangrijkste bestuurlijke, beleidsmatige en financiële ontwikkelingen.

- **Thema's (alleen in de webversie zichtbaar)**

In ons collegeprogramma hebben wij de belangrijkste onderwerpen vastgelegd. Deze thema's en de activiteiten die wij over deze onderwerpen uitvoeren, monitoren wij gedurende onze collegeperiode. Wij hebben ze daarom een plaats gegeven in de reguliere planning & control-instrumenten. Het gaat om de volgende thema's:

1. participatie
2. sociaal domein en leefbaarheid
3. economie en vrijetijdseconomie
4. duurzaamheid
5. mobiliteit en bereikbaarheid
6. verbeteren bestuurscultuur

Bij de programma's zijn alle activiteiten opgenomen. In het fysieke boekwerk hebben wij de thema's niet opgenomen. In onze digitale voortgangsrapportage presenteren wij de thema's en de activiteiten.

- **Programma's**

Bij de programma's komen de 3 W-vragen terug: Wat willen we? Wat doen we? en Wat kost het?

Op programmaniveau hebben wij ook de vastgestelde beleidskaders opgenomen. U kunt deze via de digitale voortgangsrapportage direct openen. Daarmee hebt u per programma het meest relevante vastgestelde beleid direct beschikbaar.

Het onderdeel 'Wat doen we?' beginnen we met een totaaloverzicht van de activiteiten binnen dit programma. Achter de activiteit presenteren wij de stand van zaken met een kleur. Op basis hiervan kunt u in één oogopslag zien wat de stand van zaken is van de betreffende activiteit. De kleuren betekenen het volgende:

Lichtgrijs	De activiteit is nog niet gestart, dit past binnen de vastgestelde planning.
Groen	De activiteit loopt op schema binnen de gestelde kaders (beleidsdoel/resultaat, tijdsplanning en financieel).
Oranje	De activiteit dreigt óf qua beleidsdoel/resultaat óf qua tijdsplanning óf financieel uit de pas te gaan lopen, bijsturing is noodzakelijk.
Rood	De activiteit loopt uit de pas, dit geldt voor 1 of meer indicatoren (beleidsdoel/resultaat, tijdsplanning en financieel). Corrigerende maatregelen zijn noodzakelijk.
Donkergrijs	De activiteit is afgerond en wij stellen voor deze af te sluiten.

- **Financiële tabellen**

Vanwege afronding op € 1.000 kunnen afrondingsverschillen ontstaan in de (sub)totalen.

PROGRAMMA'S

o. BESTUUR EN ONDERSTEUNING

ALGEMEEN

Omschrijving

Dit programma gaat over de beleidsvelden bestuur, gemeentelijke organisatie, dienstverlening en belastingen.

Wat willen we?

We willen een faciliterende netwerkgemeente zijn. Hierbij staan we open voor initiatieven van onze inwoners, organisaties en bedrijven. We richten ons op digitale dienstverlening en persoonlijke contacten. Onze inwoners ervaren onze dienstverlening als goed en betrouwbaar. Onze gemeenteraad en college richten zich op integer, democratisch bestuur, waarbij het ons doel is transparant en een open bestuur te zijn.

Ontwikkelingen

Regionale Samenwerking / Groene Metropool

In 2020 heeft de gemeenteraad ingestemd met de versterking van de regionale samenwerking in de regio Arnhem-Nijmegen in de vorm van de Groene Metropoolregio. Zevenaar neemt deel aan alle vijf regionale opgaven. In de opgave van de verbonden regio werken we aan een strategische agenda voor mobiliteitshubs. De bedoeling is om er daarvan tenminste twaalf in de regio te ontwikkelen waarvan Zevenaar-Oost één van de beoogde locaties is. In de productieve regio is een Human Capital Agenda in ontwikkeling als instrument voor een evenwichtige arbeidsmarkt. Besluitvorming daarover is voorzien in 2022. In de circulaire regio zetten we in 2022 de stap naar een uitvoeringsplan voor de volgende fase van RES 2.0. Daarnaast ronden we de gezamenlijke inkoop van duurzame energie in 2022 af met de aanbesteding van een contract voor gasinkoop. In de ontspannen regio ontwikkelen we het toeristisch profiel door met verhalen over de Romeinse geschiedenis en de bevrijding van de 2e wereldoorlog. In de groene groeiregio werken we aan de verstedelijkingstrategie, die ook aan de basis staat voor de uitvoering van de grote woningbouwopgave in de regio (Woondeal).

Krapte op de arbeidsmarkt

Als gevolg van de toenemende vergrijzing, de groei van de economie en de coronacrisis wordt het voor de gemeente steeds moeilijker om nieuwe medewerkers aan te trekken. Hierbij speelt ook de concurrentie een rol die wij als kleinere gemeente hebben met de grotere gemeenten om heen, die betere arbeidsvoorwaarden kunnen bieden. Ook op het behouden van ervaren en gekwalificeerd personeel staat spanning. We zien relatief jonge medewerkers die bij ons zijn opgeleid veelal te snel doorstromen naar functies elders. Diverse vacatures zijn momenteel niet in te vullen en ook het inzetten van personeel van derden via externe bureaus is geen vanzelfsprekendheid meer. Binnen de ambtelijke organisatie zetten wij de beschikbare capaciteit zo efficiënt en doelmatig mogelijk in. Wij kunnen echter niet voorkomen dat er soms taken blijven liggen dan wel uitgesteld worden. In de meerjarenbegroting komen wij hier bij u op terug onder meer via het thema aantrekkelijk werkgeverschap.

Externe ontwikkelingen

Momenteel hebben we naast de krapte op de arbeidsmarkt in het bijzonder te maken met een combinatie van externe ontwikkelingen. Denk hierbij aan economische ontwikkelingen zoals de oplopende inflatie, de lokale en internationale maatschappelijke onrust, de stikstofproblematiek in combinatie met boerenonrust, de pandemie en de oorlog in Oekraïne met de opvang van vluchtelingen als gevolg. De stijgende energieprijzen zijn van invloed op de maatschappij, individuele huishoudens en het (lokale) bedrijfsleven. Allemaal dynamische ontwikkelingen die van invloed zijn op de opgaves waar wij als gemeente voor staan en die soms ook doorwerken op de gemeentelijke begroting. Wij blijven het geheel monitoren en waar nodig bijsturen, onder meer via onze P&C-cyclus. Mogelijk zijn deze externe ontwikkelingen ook triggers om de inrichting en organisatie (op onderdelen) met elkaar te evalueren en vervolgens door te ontwikkelen, anders te organiseren en te verbeteren.

Beleidskaders

- Besturingsfilosofie
- Dienstverleningsvisie 2018-2022
- Inkoop- en aanbestedingsbeleid 2017 Liemerse gemeenten en SDL
- Coalitieakkoord 2022-2026 (2022)
- Collegeprogramma 2022-2026 (2018)
- Financiële verordening Zevenaar 2018 (2018)
- Nota Verbonden partijen
- Nota reserves en voorzieningen 2018
- Nota activerings- en afschrijvingsbeleid 2019

WAT WILLEN WE?

0.1 Goed bestuur

Inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers voelen zich optimaal betrokken bij de totstandkoming van ons beleid en zijn tevreden over de kwaliteit van ons bestuur.

We willen dat voor inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers inzichtelijk is wat we als bestuur doen en waar we het gemeenschapsgeld voor inzetten. Betrokkenheid en betrouwbaarheid zijn kenmerkend voor onze gemeenteraad en college.

0.2 Dienstverlening en gemeentelijke organisatie

We willen een optimale dienstverlening realiseren door ons te richten op de drie focuspunten 'Service op Maat, Verbindend en Gastvrij' uit onze dienstverleningsvisie 'Samen Sterker'. We maken dit concreet door meetbare doelstellingen te bepalen en willen onze dienstverlening aan de hand hiervan meten en verbeteren. Het is ons doel onze dienstverlening de komende jaren verder vorm te geven en te versterken. Wij willen onze gemeentelijke organisatie op orde hebben, moderniseren en vernieuwen.

0.3 Financieel beleid

We willen een gezonde en solide financiële positie en huishouding. Dit betekent een begroting die structureel en reëel sluitend is en waarbij risico's zijn afgedekt.

WAT DOEN WE?

Naam activiteit	Jaar realisatie	Status 2021	Status 1e VGR	Status 2e VGR
0.1.1 Verbeteren bestuurscultuur	2022			
0.1.2 Groeien naar een verbindende gemeente	2022			
0.1.3 Invullen bestuurlijke rol als samenwerkingspartner	2022			
0.1.4 Corona herstelplan	2023			
0.2.1 Afronden lopende projecten voor start nieuwe projecten	2022			
0.2.2 Data gedreven sturen als vernieuwende sturingspraktijk	2023			
0.2.4 Ontwikkelen naar een moderne en professionele organisatie	2023			
0.2.5 Verbeteren dienstverlening aan inwoners en ondernemers	2022			
0.2.7 Invoeren Wet Open Overheid	2022			
0.3.1 Uitvoeren Planning & Control cyclus	2022			
0.3.2 Rechtmatigheidsverantwoording	2023			

o.1 Goed bestuur

o.1.1 Verbeteren bestuurscultuur

Jaar realisatie 2022

We verbeteren de bestuurscultuur en samenwerking om er zo optimaal mogelijk te kunnen zijn voor onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Daarbij streven we naar een meer open en transparante samenwerking tussen raad, college en ambtelijke organisatie. We werken als eenheid met duidelijkheid over eigen rollen.

Stand van zaken

Rek. 2021

1e VGR

2e VGR

Niet volgens plan Niet volgens plan Niet volgens plan

De bestuurscultuur heeft een cultuurkant en een instrumentele kant. De cultuurkant gaat onder meer over het elkaar ontmoeten binnen en buiten de vergaderingen. Vanaf februari 2022 wordt er weer fysiek vergaderd met aansluitend een borrel. Dit zorgt voor een positievere uitstraling. Daarnaast is er een informatiedag voor de (nieuwe) raad georganiseerd in april, die naast kennisoverdracht ook in het teken stond van elkaar leren kennen. Op de laatste vrijdag voor het zomerreces is het raadsuitje georganiseerd. Wederom een moment om op een informele manier elkaar beter te leren kennen.

Aan de instrumentele kant is ervoor gekozen om de inspraak van inwoners en organisaties los te koppelen van de commissievergaderingen en een week voor de commissievergaderingen te laten plaatsvinden. Op deze manier hebben raad en inwoners ruimer de tijd om het ingebrachte (indien wenselijk) ook te verwerken in concrete voorstellen of vragen voor de commissies of de raad en helpt het bij de meningsvorming van de raad. Deze aanpak evalueren we in het najaar van 2022.

Voorstel raad

Voorstellen voor verbetering komen via het presidium naar de raad toe. De raad is zelf verantwoordelijk voor een goede en open sfeer in alle raadsbijeenkomsten. Raadsleden kunnen en mogen elkaar daar, indien nodig, op aanspreken.

o.1.2 Groeien naar een verbindende gemeente

Jaar realisatie 2022

We staan voor een gemeente die weet wat er leeft in de samenleving en in de verschillende kernen van de gemeente. We zetten in op nabijheid. Dit betekent korte lijnen met onze inwoners, verenigingen, dorps- en wijkraden, ondernemers en maatschappelijke organisaties. We ontwikkelen nieuwe vormen van participatie waarbij initiatief vanuit inwoners centraal staat. Vanuit het programma 'Zevenaar Verbindt' zetten wij in op het verder versterken van de verbinding met de inwoner, de verbinding tussen bestuur en organisatie en de verbinding binnen de organisatie.

We werken vanuit de focuspunten: gastvrij, verbindend en service op maat. Daarbij hebben we een ja, mits....houding.

- Nieuw beleid ontwikkelen we samen met inwoners. We betrekken hen in een vroeg stadium.
- Bij nieuwe (ruimtelijke) ontwikkelingen worden initiatiefnemers verantwoordelijk om in een vroeg stadium met de omgeving te overleggen. We faciliteren waar nodig.
- We delen goede voorbeelden van participatie met elkaar en met onze samenleving.

Stand van zaken

Rek. 2021

1e VGR

2e VGR

Volgens plan

Volgens plan

Volgens plan

DoeDuiten

Het aantal aanvragen voor DoeDuiten is ongeveer gelijk aan het aantal vragen voor de coronaperiode. Het zijn echter wel hoofdzakelijk dezelfde groepen inwoners die aanvragen indienen. In het tweede halfjaar starten we een onderzoek om te bekijken of er een andere invulling van de DoeDuiten vanaf 2023 mogelijk is.

Contacten met dorpen en wijken

Inmiddels vinden bijna alle contacten met de dorpen en wijken weer fysiek plaats. Af en toe wordt nog

gekozen voor digitaal overleg.

Inwonerspanel Zevenaar verbindt

Het Inwonerspanel Zevenaar Verbindt komt binnenkort te vervallen. De geraamde bedragen zijn in verband met bezuinigingsmaatregelen afgeraamd.

Kinderburgemeester

In september 2022 start de nieuwe kinderburchemeester. De sollicitaties vinden begin september plaats. Er hebben in totaal negen kinderen gesolliciteerd, waarvan er drie zijn uitgenodigd voor een gesprek.

In het tweede halfjaar komt er een voorstel om de contacten met de inwoners anders in te vullen. Afhankelijk van het onderwerp sluiten wethouders aan bij de overleggen met de dorpsraden/wijkraden etc. In het voorstel werken we eveneens de participatie van de inwoners verder uit.

0.1.3 Invullen bestuurlijke rol als samenwerkingspartner	Jaar realisatie	2022
--	-----------------	------

Voor de uitvoering van een aantal taken werken we samen in verbonden partijen. Meer dan voorheen gaan wij ons als samenwerkingspartner inzetten om binnen de samenwerkingsverbanden de gezamenlijk bepaalde doelstellingen te halen. Dat kan door posities in te vullen binnen het dagelijks bestuur of door een trekkersrol binnen een portefeuilleoverleg of bestuurscommissie te vervullen. Dit vraagt de inzet van meer ambtelijke en bestuurlijke capaciteit. De nota Verbonden partijen, vastgesteld in 2019, is een afwegingskader voor over het aangaan van samenwerkingsverbanden. Ook geven we aan hoe we de positie van de gemeenteraad ten aanzien van die verbonden partijen kunnen versterken.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan
		

Op basis van de Nota verbonden partijen (2019) en de bestuurlijke en ambtelijke inzet in de gemeenschappelijke regelingen is het gelukt betere grip en sturing op de verbonden partijen te realiseren. Intergemeentelijke samenwerking blijft ook in de nieuwe bestuursperiode van groot belang om onze ambities, die voor de uitvoering om een regionale schaal vragen, te realiseren. Daarvoor werken we aan een nieuwe Nota verbonden partijen, waarin we ook rekening houden nieuwe wetgeving op gebied van de gemeenschappelijke regelingen.

0.1.4 Corona herstelplan	Jaar realisatie	2023
--------------------------	-----------------	------

Als gemeente hebben wij middelen (€ 3.000.000) beschikbaar gesteld voor het stimuleren van de regionale en lokale economie en voor herstelmaatregelen op sociaal-cultureel gebied.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan
		

De raad heeft op 4 november 2020 het herstelplan vastgesteld en op 7 juli 2021 amendement 9A. De uitvoering van het herstelplan ziet op de periode 2020-2022. De meeste maatregelen zijn al uitgevoerd en enkele maatregelen zijn nog in uitvoering dan wel worden in 2022 opgepakt. Dat loopt volgens plan. Voor de uitvoering van de twee pleinen (Markt en Muldershof), zoals die zijn opgenomen in het corona herstelplan, geldt dat deze niet binnen de gestelde planning kunnen worden uitgevoerd. Voorgesteld wordt om deze uitvoering binnen de lijnorganisatie op te pakken, zodat de uitvoering wel gerealiseerd wordt, maar los komt te staan van dit project. Afronding van het corona herstelplan zal eind 2022 plaatsvinden. Wij informeren u hier eind 2022 over.

0.2 Dienstverlening en gemeentelijke organisatie

0.2.1 Afronden lopende projecten voor start nieuwe projecten	Jaar realisatie	2022
--	-----------------	------

We willen de basis op orde hebben. Dit betekent dat we lopende projecten afronden, voordat we met nieuwe

projecten beginnen. We willen 'in control' zijn. Deze gedachte past binnen de professionalisering van het planmatig werken, dat een onderdeel is van het programma organisatieontwikkeling. Binnen dit programma worden de komende jaren vele activiteiten en projecten opgezet en uitgevoerd. Eén daarvan is de genoemde professionalisering. Dit traject draagt bij aan de verbetering en groei van onze kernwaarden: resultaatgericht, klantgericht en samenwerkingsgericht.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan
		

Planmatig werken blijft voortdurend de aandacht vragen van de ambtelijke organisatie. Door opleiding en training, individuele advisering en coaching wordt hieraan invulling gegeven. Het einde van de coronacrisis betekent dat er weer fysiek training e.d. kunnen plaatsvinden.

o.2.2 Data gedreven sturen als vernieuwende sturingspraktijk

Jaar realisatie 2023

Datagedreven sturing is het vermogen om op basis van het verzamelen en analyseren van data tot sturing op de gemeentelijke thema's te komen. Wij gaan systematisch deze nieuwe werkwijze in het primaire proces opnemen. Dit brengt met zich mee dat we een aantal organisatorische en technische condities planmatig verbeteren. Te denken valt aan competentieontwikkeling, het werken met een datastrategie en de ontwikkeling van open data. Daarbij hebben we nadrukkelijk oog voor de risico's en ethische vraagstukken die deze ontwikkeling met zich meebrengt.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan
		

Data levert informatie op en maakt betere sturing en besluitvorming door de gemeente mogelijk. We zijn gestart met het maken van een datastrategie voor Zevenaar. Daarnaast zijn technische verbeteringen doorgevoerd in de systemen die het mogelijk maken via dashboarding te sturen. Inmiddels zijn dashboards beschikbaar voor bijvoorbeeld het sociale domein, vergunningen, toezicht en handhaving, dienstverlening en belastingen. Hierdoor krijgt de organisatie steeds meer ervaring met het sturen op basis van data.

o.2.4 Ontwikkelen naar een moderne en professionele organisatie

Jaar realisatie 2023

We zijn een aantrekkelijke, professionele en duurzame werkgever en mensen werken graag bij ons in Zevenaar. Medewerkers zijn toegerust om in steeds veranderende contexten hun werk te doen. Ze zijn goed opgeleid, flexibel in hun gedrag en communicatie. We zijn in staat het werk af te stemmen op de uitdagingen in de samenleving. We nemen medewerkers mee in veranderingen en toekomstige ontwikkelingen. Zij zijn zelf actief in hun eigen loopbaanontwikkeling. We volgen de resultaten van ons HR-beleid. Er is een veilig werkklimaat waarin we transparant en open zijn. Onze processen en werkafspraken ondersteunen dit.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Niet volgens plan	Volgens plan	Volgens plan
		

Meer dan ooit staat de arbeidsmarkt onder druk. Zo staan vacatures langer open, worden niet vervuld of worden op interim basis ingevuld om de opgaves te kunnen blijven realiseren. Aantrekkelijk werkgeverschap wordt gezien als een combinatie van de mate waarin (potentiële) medewerkers een organisatie aantrekkelijk vinden om daar te gaan werken en de mate waarin huidige medewerkers voordelen zien in het blijven werken voor de organisatie.

Vanuit 2021 zijn enkele acties met betrekking tot groeien naar een moderne en professionele organisatie meegenomen in het actieplan voor 2022 "aantrekkelijk werkgeverschap". In 2022 geven wij een vervolg aan de acties om te komen tot een onderscheidend werkgeverschap. Denk hierbij bijvoorbeeld aan vitaliteit, competentie management, opleiding en ontwikkeling. De tijdelijke thuiswerkregeling is nu structureel en

aangepast.

o.2.5 Verbeteren dienstverlening aan inwoners en ondernemers	Jaar realisatie	2022
--	-----------------	------

We onderzoeken manieren om onze inwoners en ondernemers beter van dienst te zijn en hiervoor passende middelen te ontwikkelen. De drie focuspunten uit de Dienstverleningsvisie 2018-2022 'Samen Sterker' – 1. service op maat, 2. verbindend en 3. gastvrij - zijn hiervoor de basis. Met de Monitor Dienstverlening meten we onze dienstverlening en brengen we ambities, doelstellingen en resultaten in beeld, waardoor we onze dienstverlening gericht kunnen verbeteren.

1. Service op maat

We zorgen voor een optimale bereikbaarheid door extra capaciteit in te zetten op piekmomenten aan de telefoon en aan onze balies. In 2022 willen we dat 80% van de telefonische oproepen in het klantcontact centrum opgenomen wordt binnen 20 seconden en dat 80% van de contactverzoeken binnen 2 werkdagen worden afgehandeld.

We werken digitaal waar het kan en persoonlijk waar het nodig is. We verhogen onze digitale volwassenheid door aan te sluiten op landelijke voorzieningen en door steeds meer formulieren digitaal en met DigiD beschikbaar te maken. Door uitvoering te geven aan plan 'Doorontwikkeling Digitale Dienstverlening' kunnen we in 2021 op het landelijk gemiddelde van digitale volwassenheid zitten.

2. Verbindend

We vragen inwoners hun ervaring met ons te delen in de (spreekwoordelijke) reis die ze maken tijdens de oriëntatie, aanschaf en het gebruik van een product of dienst bij de gemeente. Dit noemen we een klantreis. Verbeteracties die hieruit voortkomen, pakken we direct op. Zo onderzoeken we hoe we de tevredenheid van inwoners verder kunnen verbeteren. In 2022 voeren we de inwonerpeiling van waarstaatsjegeraad.nl opnieuw uit en willen we dat onze inwoners onze dienstverlening met minimaal een zeven beoordelen.

3. Gastvrij

We willen dat er aandacht is en blijft voor het verbeteren van de vaardigheid om klantgericht en gastvrij te werken. Hiervoor bieden we onze medewerkers trainingen aan in de Zevenaar Academie.

Stand van zaken

De afgelopen jaren hebben we ons ingezet om de dienstverlening aan inwoners en ondernemers te verbeteren op basis van de Dienstverleningsvisie 2018-2022 'Samen Sterker'. Hiervoor hebben we verschillende acties uitgevoerd. Zo kunnen inwoners steeds meer digitaal met ons regelen en bieden we medewerkers trainingen aan in gastvrij werken.

In ons klant contactcentrum (KCC) zijn de wachttijden korter geworden en er is meer aandacht voor de bereikbaarheid van de individuele medewerker. We gaan in de nieuwe collegeperiode verder met het verbeteren van de dienstverlening.

o.2.7 Invoeren Wet Open Overheid	Jaar realisatie	2022
----------------------------------	-----------------	------

De Wet Open Overheid (Woo) wordt naar verwachting in 2021 vastgesteld. Om de digitale informatiehuishouding voor onze inwoners, bedrijven en instellingen conform de filosofie van de Wet tijdig klaar te hebben, zetten wij in op drie onderdelen, te weten:

- (1) in Liemers verband (met 1Stroom en de RID) gaan wij na of mogelijke vernieuwing van architectuur voor informatie- en archiefbeheer noodzakelijk is; hierover adviseren wij u te zijner tijd afzonderlijk;
- (2) wij maken eind 2020 een plan om de informatiehuishouding op orde te brengen om de vindbaarheid en ontsluiting te verbeteren;
- (3) wij zorgen dat de huidige archieven digitaal op orde en duurzaam toegankelijk zijn.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
-----------	--------	--------

Volgens plan Volgens plan Volgens plan

De Woo is per 1 mei 2022 in werking getreden. Onderdelen als het aanstellen van een contactpersoon Woo, het aanbieden van een online kanaal voor het indienen van Woo-verzoeken en de aanpassing van het delegatiebesluit van de raad, zijn geregeld. Ook publiceren we al veel informatie online, zoals verordeningen, beleidsregels, besluiten, regelingen, organisatiegegevens en raadsstukken. Deze zijn te vinden op www.zevenaar.nl, www.officiëlebekendmakingen.nl en www.overheid.nl.

Aan het onderdeel 'duurzame informatiehuishouding' en de impactanalyse wordt gewerkt. De invoering van het onderdeel 'actieve openbaarmaking' van minstens elf verplichte informatiecategorieën is landelijk, om technische redenen, uitgesteld. Wel is sinds kort bekend dat de volgende categorieën documenten het eerst via platform PLOOI online gepubliceerd moeten gaan worden: bereikbaarheidsgegevens, vergaderstukken, Woo-verzoeken en convenanten. Hier bereiden we ons op voor.

0.3 Financieel beleid

0.3.1 Uitvoeren Planning & Control cyclus

Jaar realisatie 2022

Wij geven uitvoering aan de planning- en controlcyclus door het opstellen van een kadernota, begroting, voortgangsrapportages en jaarstukken. Beschikbare middelen zijn integraal afgewogen bij de kadernota en de begroting. In 2021 blijven wij investeren in de doorontwikkeling van de P&C-cyclus.

Stand van zaken

Rek. 2021 1e VGR 2e VGR
Volgens plan Volgens plan Volgens plan

De planning- en control cyclus (P&C-cyclus) bestaat uit de kadernota, meerjarenbegroting, twee voortgangsrapportages en de jaarrekening. Als gevolg van de gemeenteraadsverkiezingen (nieuw coalitieakkoord, nieuw college en nieuw collegeprogramma) wijkt de planning van de P&C documenten in 2022 af. In RIB 2022-021 bent u hierover nader geïnformeerd. De kadernota hebben we vervangen door een beknopte, informerende kaderbrief met daarin een financieel overzicht op hoofdlijnen (zie RIB 2022-048). Het integrale afwegingsmoment is daarmee voor dit jaar verschoven van de kadernota naar de meerjarenbegroting 2023-2026.

0.3.2 Rechtmatigheidsverantwoording

Jaar realisatie 2023

Vanaf 1 januari 2021 is de gemeente verantwoordelijk voor het opstellen en opnemen van een rechtmatigheidsverantwoording in de jaarstukken. Doelstelling van de wetswijziging is het versterken van de interne beheersing en een nadrukkelijke rol van het college in de verantwoording omtrent het rechtmatig handelen. De rol van de accountant verschuift van het controleren van de rechtmatigheid naar het controleren in hoeverre de verantwoording door het college getrouw is. De verantwoording bestaat uit een interne analyse over het rechtmatig handelen, met een onafhankelijke verbijzonderde interne controle en de vorming van een integraal beeld over de beheersmaatregelen in de verschillende (materiële) processen.

Stand van zaken

Rek. 2021 1e VGR 2e VGR
Volgens plan Volgens plan Volgens plan

De aangepaste wetgeving, die in moet gaan per 1 januari 2023, moet nog door de Eerste Kamer worden vastgesteld. De voorbereidende werkzaamheden voor aanpassingen aan de verschillende verordeningen zijn gereed. Na vaststelling leggen we deze voor aan de raad. De verbeteringen in control om te kunnen voldoen aan de nieuwe wetgeving liggen op schema.

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten				
Meerjarenbegroting 2022-2025	99.994	96.465	96.370	96.868
Tot de 1e Voortgangsrapportage 2022	596	485	483	480
Mutaties 1e Voortgangsrapportage 2022	-648	397	1.496	396
Tot de 2e Voortgangsrapportage 2022	58	-1	-1	-1
Baten tot de 2e Voortgangsrapportage	100.001	97.345	98.347	97.743
Mutaties 2e Voortgangsrapportage				
1. Autonome ontwikkelingen	4.929	9.381	12.668	13.717
Dividend Ataro BV	-93	0	0	0
Meicirculaire 2022	5.022	9.381	12.668	13.717
2. Actualisatie bestaand beleid	19.900	0	0	0
Actualisatie bezuiniging vastgoed	35	0	0	0
Actualisatie reisdocumenten en rijbewijzen	85	0	0	0
Afkoop recht op pacht	19.862	0	0	0
Hogere opbrengst grondverkoop	10	0	0	0
Parkeren	-92	0	0	0
Totaal mutaties baten 2e Voortgangsrapportage	24.829	9.381	12.668	13.717
Totaal baten t/m de 2e Voortgangsrapportage	124.830	106.726	111.015	111.460
Lasten				
Meerjarenbegroting 2022-2025	24.624	23.327	23.109	23.147
Tot de 1e Voortgangsrapportage 2022	710	360	370	293
Mutaties 1e Voortgangsrapportage 2022	384	431	589	252
Tot de 2e Voortgangsrapportage 2022	-207	49	-31	-31
Lasten tot de 2e Voortgangsrapportage	25.511	24.167	24.037	23.661
Mutaties 2e Voortgangsrapportage				
1. Autonome ontwikkelingen	-303	3.567	3.669	3.772
Aanpassing rente grondexploitatie Mercurion	0	0	0	0
Aanpassing rente grondexploitatie Middag-Oost & Zwanenwaay	14	0	0	0
Aanpassing rente grondexploitatie Zevenaar-Oost bedrijven	-236	0	0	0
Aanpassing rente grondexploitatie Zevenaar-Oost wonen	44	0	0	0
Afwaarderen boekwaarde actief Rijnark te Lobith	192	0	0	0
Cao effect salarissen 2022	0	0	0	0
Dividend Ataro BV	0	0	0	0
Meicirculaire 2022	1.501	4.004	4.106	4.209
Renteaanpassingen 2022	-357	0	0	0
Stijgende brandstofkosten	0	0	0	0
Stijgende gaskosten	-6	0	0	0
Voormalig personeel	-50	0	0	0
Vrijval stelpost indexatie 2022	-938	0	0	0
Vrijval stelpost salarissen 2022	-467	-437	-437	-437
Wet Open Overheid (Woo)	0	0	0	0
2. Actualisatie bestaand beleid	20.608	-192	345	49

Actualisatie bezuiniging vastgoed	-289	-289	289	0
Actualisatie investeringen bedrijfswagens	-77	-92	-5	-2
Actualisatie investeringen gebouwen	-81	0	0	0
Actualisatie reisdocumenten en rijbewijzen	35	0	0	0
Afkoop recht op pacht	20.347	0	0	0
Centrale blusvoorziening	48	48	48	48
Groene Metropool Regio- eenmalige vrijval	-50	0	0	0
Grondruil Prins Clauslaan Giesbeek	-28	28	0	0
Hogere opbrengst grondverkoop	0	0	0	0
Inhuur derden wegens ziekte	100	0	0	0
Inhuurverplichtingen sociaal domein	0	0	0	0
Integraal beleidsplan openbare ruimte	-281	0	0	0
Inzet buitengewoon opsporingsambtenaar (boa)	37	0	0	0
Inzet extra capaciteit voor bouwaanvragen	200	0	0	0
Lagere kosten gemeentehuis	-130	0	0	0
Onderzoekskosten bezuinigingsopgave vastgoed	-20	10	10	0
Parkeren	0	0	0	0
Rechtmatigheidsverantwoording	-100	100	0	0
Suppletie omzetbelasting 2021	277	0	0	0
Verbeterplan Waardering Onroerende Zaken	25	0	0	0
Vervanging hardware werkplekken	0	3	3	3
Wachtgeldverplichting voormalig college	594	0	0	0
Totaal lasten 2e Voortgangsrapportage	20.305	3.375	4.014	3.821
Totaal lasten t/m de 2e Voortgangsrapportage	45.816	27.541	28.051	27.481
Saldo voor bestemming	79.014	79.185	82.964	83.979
<i>Onttrekkingen</i>				
Meerjarenbegroting 2022-2025	825	111	111	111
Tot de 1e voortgangsrapportage 2022	1.027	166	0	0
Mutaties 1e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Tot de 2e voortgangsrapportage 2022	6.398	66	0	0
Mutaties 2e voortgangsrapportage 2022	-32	0	0	0
Totaal onttrekkingen reserves t/m de 2e VGR	8.218	343	111	111
<i>Toevoegingen</i>				
Meerjarenbegroting 2022-2025	0	0	0	0
Tot de 1e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Mutaties 1e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Tot de 2e voortgangsrapportage 2022	-6.464	0	0	0
Mutaties 2e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves t/m de 2e VGR	6.464	0	0	0
Totaal mutaties reserves	1.754	343	111	111
Saldo na bestemming	80.768	79.528	83.075	84.090

Toelichting financiële ontwikkelingen

1. Autonome ontwikkelingen

Aanpassing rente grondexploitatie Mercurion

De ramingen van de grondexploitatie Mercurion zijn aangepast op basis van de herziene grondexploitatie per 1 januari 2022 zoals vastgesteld in de raadsvergadering van 6 juli 2022.

Aanpassing rente grondexploitatie Middag-Oost & Zwanenwaay

De rente van de grondexploitatie Middag-Oost & Zwanenwaay is aangepast op basis van de herziene

grondexploitatie per 1 januari 2022 zoals vastgesteld in de raadsvergadering van 6 juli 2022. Door een gunstiger verloop van de boekwaarde en een lager rentepercentage wordt minder rente toegerekend aan deze grondexploitatie wat een nadeel betekent voor het begrotingssaldo. Binnen het onderdeel renteaanpassingen 2022 is echter ook sprake van voordelen.

Aanpassing rente grondexploitatie Zevenaar-Oost bedrijven

De ramingen van de grondexploitatie Zevenaar-Oost bedrijven zijn aangepast op basis van de herziene grondexploitatie per 1 januari 2022 zoals vastgesteld in de raadsvergadering van 6 juli 2022. Door een minder gunstig verloop van de boekwaarde wordt meer rente toegerekend aan deze grondexploitatie wat een voordeel betekent voor het begrotingssaldo.

Aanpassing rente grondexploitatie Zevenaar-Oost wonen

De ramingen van de grondexploitatie Zevenaar-Oost wonen zijn aangepast op basis van de herziene grondexploitatie per 1 januari 2022 zoals vastgesteld in de raadsvergadering van 6 juli 2022. Door een gunstiger verloop van de boekwaarde en een lager rentepercentage wordt minder rente toegerekend aan deze grondexploitatie wat een nadeel betekent voor het begrotingssaldo. Binnen het onderdeel renteaanpassingen 2022 is echter ook sprake van voordelen.

Afwaarderen boekwaarde actief Rijnark te Lobith

De grond op locatie Rijnark te Lobith is niet aan te merken als "warme gronden" op grond van de BBV. Om die reden moet afwaardering plaatsvinden naar landbouwwaarde. Dit betekent een nadeel van € 192.000.

Cao effect salarissen 2022

De afgesloten Cao voor gemeentepersoneel bevat onder meer een eenmalige uitkering van € 900 per medewerker en een corona-onkostenvergoeding van € 300. We zetten de stelpost voor looninflatie in als financiële dekking. De mutatie verloopt hiermee budgettair neutraal.

Dividend Ataro BV

Op basis van de jaarstukken 2021 van Ataro BV hebben we in 2022 een lagere dividenduitkering ontvangen.

Meicirculaire 2022

De meicirculaire 2022 laat een bijzonder positief beeld zien. In 2022 groeit de algemene uitkering met € 5 miljoen. Dit bedrag loopt op tot € 12,8 miljoen in 2025 om daarna te zakken naar € 6,5 miljoen. Een belangrijk onderdeel van de stijging van de algemene uitkering is de verwerking van de herijking van het gemeentefonds en de opschorting van de opschalingskorting in de jaren 2023 tot en met 2025. In 2026 komt de opschalingskorting weer volledig terug en daalt de algemene uitkering weer.

In deze meicirculaire heeft het rijk voor 2023 de compensatie van de tekorten in de jeugdzorg verwerkt. Voor onze gemeente bedraagt de compensatie € 3,8 miljoen. Voor de jaren erna hebben wij de (aflopende) compensatie volgens de Commissie van Wijzen voor 100% als stelpost in de algemene uitkering opgenomen. Eventuele besparingen door rijksmaatregelen in de jeugdzorg hebben wij vooralsnog niet in de begroting opgenomen.

Naast de aflopende compensatie volgens de commissie van wijzen heeft het rijk nog besloten tot een extra verlaging van de compensatie. Deze extra korting hebben wij conform afspraken tussen rijk, VNG en de toezichthouder neutraal in deze begroting opgenomen. De algemene uitkering wordt verlaagd met € 260.000 in 2024 en € 1.320.000 vanaf 2025. Op programma 6 is op de post jeugdzorg een extra inkomst geraamd van dezelfde bedragen. De verwachting is dat het rijk een eigen bijdrage in de jeugdzorg gaat invoeren om de extra korting voor gemeenten te gaan compenseren.

Tenslotte groeit de algemene uitkering door hogere uitgaven van het rijk, door compensatie voor inflatie (lonen en prijzen) en door groei van onze gemeente.

Van de totale groei van het gemeentefonds hebben wij de volgende posten apart gezet:

-inflatie: € 1,5 miljoen in 2022 en € 3,8 miljoen vanaf 2023.

-groei: € 0,2 miljoen in 2022 oplopend tot € 0,46 miljoen in 2026.

- diverse taakmutaties: de grootste taakmutaties zijn de vergoeding voor de uit te keren energietoeslag in 2022 (€ 1,6 miljoen) en uitvoeringskosten klimaatakkoord € 0,3 miljoen.

Per saldo resteert een nettoresultaat in deze begroting door de algemene uitkering van € 1,8 miljoen in 2022, € 5 miljoen in 2023, € 8,7 miljoen in 2024, € 11 miljoen in 2025 en € 3,6 miljoen in 2026.

In deze wijziging verwerken wij de uitkering uit het gemeentefonds, de inflatie, de stelpost groei en de compensatie van de tekorten in de jeugdzorg. Voor 2022 € 3,5 miljoen, 2023 € 5,4 miljoen, 2024 € 8,8 miljoen, 2025 € 10,8 miljoen en € 3,4 miljoen in 2026. De afgezonderde taakmutaties zijn apart begroot en komen afzonderlijk op de betreffende programma's terug.

Renteaanpassingen 2022

Wij hebben de omslagrente 2022 aangepast. Door de lagere rente kort geld en de lagere toevoeging (2% over de boekwaarde) aan de verliesvoorziening van de grondexploitaties is een voordeel ontstaan van € 181.000. Deze wijziging is programma overstijgend.

Stijgende brandstofkosten

Wereldwijde ontwikkelingen leiden, naast een grondstoffentekort, tot hogere brandstofprijzen. In 2022 verwachten wij hierdoor een tekort van € 200.000. Deze dekken wij uit de stelpost inflatie 2022. Het structurele effect verwerken we in de meerjarenbegroting 2023-2026.

Stijgende gaskosten

Wereldwijde ontwikkelingen leiden, naast hogere brandstofprijzen, tevens tot hogere gaskosten. Aangezien gas werd geleverd via Gazprom hebben we deze overeenkomst vervroegd stopgezet (per 1 oktober 2022). In 2022 hebben we samen met de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen een nieuwe aanbesteding gehouden. We houden er rekening mee dat het gastarief verdubbelt.

Per saldo betekent dit in 2022 dat de gaskosten met € 23.000 stijgen. Dit is een programma overstijgende wijziging (programma 0, 5, 6 en 7). Deze kosten dekken wij uit de stelpost inflatie 2022. Het structurele effect verwerken we in de meerjarenbegroting 2023-2026.

Voormalig personeel

We verwachten een voordeel op de post voormalig personeel. Door de gunstige arbeidsmarkt hebben we momenteel geen oud-medewerkers waarvoor we een WW-premie moeten betalen.

Vrijval stelpost indexatie 2022

In de meicirculaire 2022 (o.b.v. raming maart 2022 van het CPB) is de compensatie voor een hogere inflatie via de algemene uitkering verder verhoogd met 2,2% naar 4,1%. Hiervoor hebben we een stelpost opgenomen, specifiek bedoeld ter dekking van kostenstijging (inflatie). Dit is aanvullend op de structurele indexatie die we al hebben opgenomen in de meerjarenbegroting 2022-2025. De stelpost indexatie 2022 hebben we in deze 2e voortgangsrapportage ingezet als dekking voor de stijgende gas- en brandstofkosten. Het restant van de stelpost kan nu vrijvallen omdat we ervoor gekozen hebben om niet alle budgetten in de begroting over de hele linie opnieuw te indexeren. Dit hebben we immers bij de begroting 2022-2025 al gedaan en doen we opnieuw bij de begroting 2023-2026. Tevens verwachten we dat we op basis van de septembercirculaire 2022 een nieuwe stelpost voor indexatie op kunnen nemen. Deze gebruiken we aan het eind van het jaar voor de overschrijdingen.

De vrijval van de stelpost (€ 938.000) brengen we nu ten gunste aan het resultaat. Deze vrijval is in 2022 incidenteel. In de meerjarenbegroting 2023-2026 verhogen wij de budgetten met de extra inflatie van 2022 (2,2%) en de inflatie van 2023 (2,3%).

Vrijval stelpost salarissen 2022

In de septembercirculaire 2021 (€ 437.000) en in de meicirculaire 2022 (€ 340.000) is in totaal € 777.000 compensatie ontvangen voor salarisstijgingen in 2022. Hiervan is € 310.00 nodig als dekking voor gestegen salarissen in 2022. Het restant (€ 467.000) laten wij nu vrijvallen. Deze vrijval komt voornamelijk doordat in de begroting 2022 (ten laste van het resultaat) al rekening was gehouden met hogere salarislasten (€ 360.000). In feite is nu compensatie ontvangen voor een nadeel dat al in de begroting was verwerkt.

Wet Open Overheid (Woo)

Het structurele bedrag voor de Woo in 2026 is € 111.000. Het incidentele bedrag in 2026 € 67.000. De uitgaven voor de Woo worden gecompenseerd via de algemene uitkering.

2. Actualisatie bestaand beleid

Actualisatie bezuiniging vastgoed

Op 31 mei 2022 heeft uw college ingestemd met de verkoop van het pand aan de Kerkstraat 16 Zevenaar voor een bedrag van € 550.000. In onze begroting hielden wij rekening met een ander bedrag. De raming van de opbrengsten passen we met deze wijziging aan.

Daarnaast leiden de ontwikkelingen op het vlak van ruimtelijke ordening ertoe dat de verkoop van de locatie Reisenakker 14 en 14a Zevenaar tot nader order wordt uitgesteld. Vermoedelijk zijn de opbrengsten pas in 2024 haalbaar. Zie voor een nadere stand het overzicht bezuiniging vastgoed aan het eind van de monitor bezuiniging.

Tenslotte bleek dat de afschrijvingslasten m.b.t. de locaties Kerkstraat 16 Zevenaar en Reisenakker 14 en 14a Zevenaar abusievelijk verkeerd in onze begroting staan. Dit herstellen wij met deze wijziging.

Deze wijziging raakt meerdere programma's (programma's 0, 5 en 8). Per saldo resulteert dit in 2022 in een voordeel van € 119.000, in 2023 in een voordeel van € 54.000 en in 2024 in een nadeel van € 54.000.

Actualisatie investeringen bedrijfswagens

In 2021 is een aanbesteding gehouden voor het vervangen van meerdere bedrijfsvoertuigen. Door de problemen die ontstaan zijn bij de levering van grondstoffen en halffabricaten verwachten wij dat de levering van deze voertuigen niet eerder zal plaatsvinden dan eind 2022/ begin 2023. Voorzichtigheidshalve hebben wij deze investeringen één jaar later geraamd. Dit leidt tot eenmalige voordelen in 2022 en 2023 van € 115.000, in 2024 van € 6.000 en in 2025 van € 3.000. Deze voordelen zijn programma overstijgend (programma 0, 5 en 7).

Daarnaast hebben wij een nieuwe bedrijfswagen aangeschaft. Deze vervangt ook een voertuig uit een leaseconstructie. Doordat de leasekosten hoger zijn dan de nieuwe kapitaallasten levert dit ook een structureel voordeel op van € 2.000.

Tenslotte verwachten wij dat in 2025 de heftruck aan vervanging toe is. In de begroting was deze vervangingsinvestering nog niet opgenomen. Dit hebben wij met deze wijziging hersteld. Ter dekking hiervan is een ander vervangingsbudget verlaagd. Het gaat hiermee om een budgettaire neutrale wijziging.

Actualisatie investeringen gebouwen

In verband met fasering zijn de ramingen voor investeringen gebouwen geactualiseerd. De fasering leidt tot een eenmalig voordeel van € 81.000 in 2022 door incidenteel lagere afschrijvingslasten.

Actualisatie reisdocumenten en rijbewijzen

Wij zien dat er een toename is van het aantal uitgegeven reisdocumenten en rijbewijzen. Doordat de coronamaatregelen nu grotendeels zijn verdwenen, zien wij een inhaalslag bij het vernieuwen van de reisdocumenten en rijbewijzen. Voor 2022 levert dit een voordeel op van € 50.000.

Afkoop recht op pacht

Op 17 maart 2022 heeft een bedrijf voor een kavel op 7Poort de erfpacht afgekocht en is tot de aankoop van de kavel overgegaan. Met deze wijziging verlagen wij de pachtopbrengsten. Door de lagere pachtopbrengsten wordt minder rente toegerekend. Het gaat in 2022 om € 485.000. Binnen het onderdeel rente en afschrijving ontstaan hierdoor echter voordelen.

Daarnaast ramen we de opbrengsten van de grondverkoop en schrijven we de grond ineens af. Dit gaat om een eenmalige bedrag van € 20.347.000.

Centrale blusvoorziening

Vanwege het project 7Poort is in 2020 een aantal externe partijen aangesloten op de centrale blusvoorziening. Voor deze aansluiting betalen ze een vergoeding. Zoals benoemd in de jaarrekening 2021

was deze aansluitbijdrage en de bijbehorende groot onderhoudskosten nog niet volledig verwerkt in de begroting. Dat willen we met deze wijziging oplossen. Wij ramen een hogere vergoeding van € 48.000. De kosten voor groot onderhoud laten we met hetzelfde bedrag stijgen. Hoewel deze wijziging programma overstijgend is (programma 0 en 1), gaat het om een budgettair neutrale wijziging.

Groene Metropool Regio- eenmalige vrijval

Vorig jaar heeft ons college besloten € 50.000 in te zetten voor de dekking van het nieuwe beleid in 2022 van de Groene Metropool Regio Arnhem-Nijmegen. Nu blijkt dat de bestaande budgetten voor de verschillende opgaven afdoende zijn. Bedrag valt vrij ten gunste van het begrotingsresultaat.

Grondruil Prins Clauslaan Giesbeek

Woningstichting Plavei is voornemens ter plaatse van de Prins Clauslaan 12 woningen te slopen en 14 levensloopbestendige woningen te realiseren. Om dit mogelijk te maken is de uitruil van gronden in eigendom van Plavei en de gemeente (groen) en de aanleg van elf parkeerplaatsen noodzakelijk. Eerder dit jaar is hier budget voor beschikbaar gesteld. Doordat de aanleg van elf openbare parkeerplaatsen langer in beslag neemt, stellen wij voor om het budget hiervoor (€ 27.500) door te schuiven naar 2023.

Hogere opbrengst grondverkoop

We verwachten in 2022 een incidenteel hogere opbrengst op de verkoop van gemeentelijke gronden. Dit heeft te maken met het verkopen van grond in Zevenaar en enkele groenstroken. Dit voordeel is samen € 40.000 en brengen we ten gunste van het begrotingsresultaat.

Inhuur derden wegens ziekte

De prognose van de ontwikkeling van het budget ziektevervanging ziet er ongunstig uit. Met name de vervanging van een aantal langdurig zieke medewerkers vraagt veel van het budget. We ramen in 2022 incidenteel € 100.000 bij.

Inhuurverplichtingen sociaal domein

Het aantal consultants binnen het sociaal domein blijkt uit een externe caseloadberekening structureel te laag. Dit wordt opgelost door het inhuren van externe expertise. In 2022 zal dit leiden tot een tekort van € 1.550.000. Bij de begroting 2023-2026 komen wij bij u met een vraag om de formatie structureel op te hogen. Voor dit jaar vragen wij om een verhoging van het inhuurbudget van € 1.550.000.

Integraal beleidsplan openbare ruimte

Het integraal beleidsplan openbare ruimte (IBOR) bevat de doelstellingen van de gemeente Zevenaar voor het beheer, onderhoud en vervanging van de openbare ruimte voor de komende tien jaar. We streven naar een aantrekkelijke en uitnodigende buitenruimte waar mensen elkaar ontmoeten, kinderen kunnen spelen en men kan sporten/bewegen. Daarnaast houden wij in het onderhoud rekening met biodiversiteit, duurzaamheid en circulariteit, zodat we inspelen op de gevolgen van klimaatverandering. Daarvoor is het noodzakelijk dat de basis op orde is. Dit betekent uitgaande van het areaal in 2022 dat er voldoende budget moet zijn voor het uitvoeren van regulier en groot onderhoud en het plegen van vervangingsinvesteringen. De plannen leggen wij in de raadsvergadering van 19 oktober 2022 uitgebreid aan u voor.

De wijzigingen in de budgetten hebben wij voor het jaar 2022 gebaseerd op IBOR en het bijbehorende raadsvoorstel. De wijzigingen voor de jaren daarna zijn opgenomen in de meerjarenbegroting 2023-2026.

De investeringen voor 2022 hebben we, in afwijking met IBOR, verdeeld over 2022 en 2023. Hier hebben we voor gekozen omdat de middelen relatief laat in het jaar beschikbaar komen, waardoor we deze niet in het huidige jaar besteed hebben. Dit is tevens de reden dat we de reguliere onderhoudsbudgetten en ambities exploitatie in 2022 niet verhoogd hebben.

De groot onderhoudsbudgetten hebben we in lijn met IBOR in 2022 verhoogd. Daarnaast hebben we het voordeel op de afschrijvingslasten vanwege de verhoging van de afschrijvingstermijn van wegen en civiele kunstwerken in 2022 toegevoegd. Deze wijzigingen leiden tot een stijging van de kosten van € 450.000. Deze dekken wij uit de stelpost groei.

Tenslotte blijkt uit IBOR dat in het verleden onderhoudsachterstanden zijn ontstaan bij groen en wegen. Om deze in te halen onttrekken wij eenmalig € 2.250.000 uit de algemene reserve.

Inzet buitengewoon opsporingsambtenaar (boa)

In de Tweede Kamer is op 23 september 2021 een motie aangenomen waarbij structureel € 13 miljoen is vrijgemaakt voor extra capaciteit van boa's in de openbare ruimte. Voor de gemeente Zevenaar is structureel een bedrag van € 37.000 in de meicirculaire 2022 beschikbaar gekomen. Het beschikbare budget voor 2022 draagt bij aan het dekken van de kosten van de huidige extra inhuur. De structurele effecten verwerken we in de meerjarenbegroting 2023-2026.

Inzet extra capaciteit voor bouw aanvragen

Door de toename van ingekomen bouw- en conceptaanvragen maken de afdelingen ruimtelijke ontwikkeling en vergunningverlening, toezicht en handhaving gebruik van inzet door derden. Wij verwachten een overschrijding van de inhuurkosten van € 200.000. Hier staat tegenover dat wij voor 2022, uitgaande van de ingekomen bouw- en conceptaanvragen in het eerste halfjaar van 2022, een stijging van de legesinkomsten verwachten. We ramen de opbrengsten bij met € 200.000. Per saldo budgettair neutraal.

Lagere kosten gemeentehuis

Wij verwachten dit jaar op het klein onderhoud van het gemeentehuis minder uit te geven. Daarnaast vallen de belastingaanslag voor de OZB en de gas- en elektriciteitskosten lager uit. De lagere belastingaanslag is een structureel voordeel. Deze nemen wij op in de meerjarenbegroting 2023-2026. Dit geldt niet voor de gas- en elektriciteitskosten. Wij verwachten dat deze vanaf volgend jaar wel zullen stijgen doordat we vanaf 2023 te maken hebben met nieuwe tarieven. Ook hier komen wij in de meerjarenbegroting 2023-2026 bij u op terug. Per saldo verwachten wij een eenmalig voordeel van € 130.000.

Onderzoekskosten bezuinigingsopgave vastgoed

In 2020 is budget beschikbaar gesteld ten behoeve van bodemonderzoeken en juridische kosten voor het afstoten van vastgoed in het kader van de bezuinigingsopgave. Doordat het afstoten van vastgoed langer in beslag neemt schuiven we een deel van de middelen (€ 20.000) uit 2022 door naar 2023 en 2024.

Parkeren

Het totale budget van parkeren laat in 2022 een nadeel zien van € 65.000. Dit nadeel is als volgt opgebouwd:

- Parkeergelden: over het eerste halfjaar is € 132.000 minder aan parkeergelden binnengekomen. Hiervan is een deel nog veroorzaakt door coronamaatregelen in het begin van het jaar. Momenteel is nog niet te voorspellen of de opbrengst van de parkeergelden zich herstelt in de 2e helft van het jaar. De raming is dan ook alleen gebaseerd op het gerealiseerde tekort in het 1e halfjaar.
- Vergunningen en naheffingen: deze opbrengsten laten een verwacht voordeel zien over heel 2022 van € 40.000.
- Diverse kostenbudgetten: een aantal uitgavenbudgetten laat een verwacht voordeel zien over heel 2022 van € 27.000. Dit heeft voornamelijk te maken met kostenbesparingen door het oversluiten van contracten.

Per saldo verwachten we in 2022 een programma overstijgend nadeel van € 65.000. Dit nadeel hebben we vooralsnog alleen in 2022 geraamd. Momenteel wordt het parkeerbeleid geëvalueerd. Besluitvorming over het parkeerbeleid kan gevolgen hebben voor zowel uitgaven als inkomsten. Een structurele aanpassing van het totale parkeerbudget volgt daarom bij de besluitvorming over het parkeerbeleid.

Rechtmatigheidsverantwoording

Het reeds eerder beschikbaar gestelde bedrag van € 100.000 schuiven wij in de tijd door naar 2023. Vanaf het verslagjaar 2023 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de rechtmatigheidsverantwoording. Dit was eerder 2022. Dit budget is bedoeld voor de organisatieontwikkeling om met name het procesmatig werken gericht op de verplichte rechtmatigheidsverantwoording door te ontwikkelen.

Suppletie omzetbelasting 2021

Uit de jaarlijkse herrekening van de omzetbelasting is een te betalen suppletie naar voren gekomen van in totaal € 276.500 (€ 27.500 btw en € 249.000 BCF).

Verbeterplan Waardering Onroerende Zaken

We ramen incidenteel € 25.000 bij. Dit heeft te maken met verdere bestandsoptimalisatie en het tijdig uitvoering geven aan extra proceswerkzaamheden die voortkomen uit het verbeterplan organisatie WOZ.

Vervanging hardware werkplekken

In 2018 is € 450.000 beschikbaar gesteld voor de vervanging en flexibilisering van de huidige werkplekken. De kosten van enkele devices in 2022 zijn hoger dan waarmee rekening is gehouden. Wij stellen voor de investering met € 10.000 te verhogen. Dit leidt tot een stijging van de kapitaallasten van € 2.500.

Wachtgeldverplichting voormalig college

Voormalige wethouders hebben onder bepaalde voorwaarden recht op wachtgeld. De totale wachtgeldverplichting uit de bestuursperiode 2018-2022 hebben we berekend op € 594.000. Het is gebruikelijk dat we ten behoeve van de wachtgeldverplichtingen een voorziening vormen voor de gehele periode 2022-2025. Gedurende de periode kunnen wijzigingen optreden omdat voormalig wethouders eigen inkomsten gaan verdienen. De voorziening valt in dat geval vrij ten gunste van het resultaat.

Toelichting mutaties reserves

2. Actualisatie bestaand beleid

Actualisatie afschrijvingsreserves i.v.m. fasering investeringen

Door fasering van de voorgenomen investeringen in de jaarrekening 2021 en begroting 2022 worden de ramingen qua afschrijving uit de afschrijvingsreserves geactualiseerd en aangepast.

1. VEILIGHEID

ALGEMEEN

Omschrijving

Dit programma gaat over brandweerzorg, crisisbeheersing en integrale veiligheid.

Wat willen we?

Een gemeente waarin inwoners, ondernemers en organisaties zich veilig voelen in hun eigen woon- en werkomgeving.

Ontwikkelingen

Opvang vluchtelingen

Door de oorlog in Oekraïne ontvluchten veel inwoners hun land. Samen met de andere gemeenten in onze veiligheidsregio vangen we deze vluchtelingen op in opvanglocaties. In Zevenaar hebben we nu twee locaties waar samen dertig vluchtelingen worden opgevangen. Met de opening van de Vliegenwaard krijgt de gemeente een locatie om 150 vluchtelingen op te vangen, waarmee de capaciteit op 180 komt. Begin juli heeft het COA bekend gemaakt dat er in een hotel in Zevenaar zogenoemde 'nareizigers' worden opgevangen. Samen met het COA en de politie maken we afspraken omtrent de leefbaarheid en veiligheid.

Boerenprotesten

Voorafgaand aan de raadsvergadering van 6 juli 2022 was er een boerenprotest voor het gemeentehuis in Zevenaar. Er verzamelden zich circa dertig tractoren met meerdere boeren om te protesteren tegen het stikstofbeleid. Dit protest is relatief rustig verlopen en heeft niet tot wanordelijkheden geleid. Regionaal zijn afspraken gemaakt en werken we samen met de veiligheidsregio, OM en de politie om eventuele boerenprotesten in de toekomst ook veilig te laten verlopen.

Ondermijning

Op het gebied van ondermijning blijven we stappen maken. Het kernteam Zevenaar gaat door met kleinschalige controles.

Beleidskaders

- [Integraal Veiligheidsplan gemeente Zevenaar 2019-2022 \(2018\)](#)
- [Jaarplan Integrale Veiligheid 2020 \(2020\)](#)
- Plan van aanpak Ondermijning (2018)
- Handhavingsnota 'Een zaak van afwegen' Zevenaar
- Toezicht en handhavingsbeleid 2018-2022

WAT WILLEN WE?

1.1 Beperken en bestrijden van branden, rampen en zware ongevallen

Het voorkomen en op een goede manier bestrijden van branden, rampen en zware ongevallen.

1.2 Bewaken van de openbare orde en veiligheid

Onze inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en bezoekers zijn en voelen zich veilig in onze gemeente.

WAT DOEN WE?

Naam activiteit	Jaar realisatie	Status 2021	Status 1e VGR	Status 2e VGR
1.1.1 Verbeteren eerste hulpverlening in alle kernen	2022			
1.2.1 Bestrijden ondermijning	2022			

1.1 Beperken en bestrijden van branden, rampen en zware ongevallen**1.1.1 Verbeteren eerste hulpverlening in alle kernen**

Jaar realisatie

2022

Wij stimuleren inwonersinitiatieven die ontstaan om het Zevenaarse AED-netwerk te vergroten.

Stand van zaken**Rek. 2021****1e VGR****2e VGR**

Volgens plan

Volgens plan

Volgens plan

Zoals al aangegeven in de 1e voortgangsrapportage 2022 zijn bijna alle kernen dekkend voor wat betreft de aanwezigheid van AED's. De vervolgstappen zijn dat jaarlijks het cursusaanbod voldoende gedekt moet zijn om alle vrijwilligers (die de cursus niet vergoed krijgen via de ziektekostenverzekering) te behouden. Hoe we dit in kunnen vullen wordt nog verder onderzocht.

1.2 Bewaken van de openbare orde en veiligheid**1.2.1 Bestrijden ondermijning**

Jaar realisatie

2022

We nemen preventieve en repressieve maatregelen om vermenging van de onderwereld met de bovenwereld tegen te gaan. Het ondermijningsbeeld voor Zevenaar hebben wij in 2018 opgeleverd. Naar aanleiding van dit beeld stellen we een plan van aanpak op en voeren we de eerste acties uit. Verder verwachten wij een toename van de inzet van burgemeestersbevoegdheden voor het bestrijden van ondermijning.

Stand van zaken**Rek. 2021****1e VGR****2e VGR**

Volgens plan

Volgens plan

Volgens plan

De aanpak van ondermijning staat. We volgen hierin het uitvoeringsplan. We voeren preventieve controles uit met het kernteam ondermijning. Daarnaast volgen we de aanbevelingen uit de weerbaarheidsscan op.

1.2.2 Vergroten veiligheid in de gemeente

Jaar realisatie

2022

We zetten in op en ondersteunen initiatieven van inwoners zoals buurtpreventie in de vorm van Buurtpreventie WhatsApp-groepen. We willen in het kader van buurtpreventie de WhatsAppgroepen verder professionaliseren. Hierbij brengen we beheerders uit verschillende groepen met elkaar in contact, waardoor een groter netwerk ontstaat, waarin beheerders van elkaar kunnen leren. De groepen op het Gelders Eiland moeten hiervoor nog een inhaalslag maken. We ondersteunen, bestendigen en faciliteren minimaal zes nieuwe inwonersinitiatieven op het gebied van sociale veiligheid.

Vanuit de gebiedsteams zorgen we voor een zorgvuldige en adequate hulpverlening bij huiselijk geweld en overlast gevende personen. De verbinding tussen zorg en veiligheid is hierin van cruciaal belang.

Stand van zaken**Rek. 2021****1e VGR****2e VGR**

Volgens plan

Niet volgens plan

Volgens plan

De verbinding tussen zorg en veiligheid is vormgegeven door middel van een convenant. We werken goed samen met betrokken partijen om escalerende situaties te voorkomen. Hiervoor is het van belang dat de pilot Zorg & Veiligheid een structureel karakter krijgt. In 2022 hebben we steeds vaker last van overlastgevende jeugdgroepen. We investeren daarom, samen met politie, OM en jongerenwerk, in het werken aan een passend plan van aanpak om dit terug te dringen. Via de gezagsdriehoek is de aanpak geprioriteerd. In de Liemers werken we samen met het OM en politie. Daarvoor is het convenant 'Werkproces integrale aanpak problematische jeugdgroepen en groepsgedrag gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar' afgesloten.

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten				
Meerjarenbegroting 2022-2025	68	68	68	68
Tot de 1e Voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Mutaties 1e Voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Tot de 2e Voortgangsrapportage 2022	25	0	0	0
Baten tot de 2e Voortgangsrapportage	93	68	68	68
Mutaties 2e Voortgangsrapportage				
2. Actualisatie bestaand beleid	48	48	48	48
Centrale blusvoorziening	48	48	48	48
Totaal mutaties baten 2e Voortgangsrapportage	48	48	48	48
Totaal baten t/m de 2e Voortgangsrapportage	142	117	117	117
Lasten				
Meerjarenbegroting 2022-2025	3.566	3.565	3.565	3.564
Tot de 1e Voortgangsrapportage 2022	15	0	0	0
Mutaties 1e Voortgangsrapportage 2022	57	0	0	0
Tot de 2e Voortgangsrapportage 2022	27	0	0	0
Lasten tot de 2e Voortgangsrapportage	3.665	3.565	3.565	3.564
Mutaties 2e Voortgangsrapportage				
1. Autonome ontwikkelingen	-39	0	0	0
Renteaanpassingen 2022	2	0	0	0
Verdeling resultaat VGGM 2021	-41	0	0	0
2. Actualisatie bestaand beleid	10	10	10	10
Centrale blusvoorziening	0	0	0	0
Hogere kosten voor lijkschouwingen	10	10	10	10
Totaal lasten 2e Voortgangsrapportage	-29	10	10	10
Totaal lasten t/m de 2e Voortgangsrapportage	3.636	3.575	3.575	3.574
Saldo voor bestemming	-3.494	-3.459	-3.458	-3.457
<i>Onttrekkingen</i>				
Meerjarenbegroting 2022-2025	0	0	0	0
Tot de 1e voortgangsrapportage 2022	15	0	0	0
Mutaties 1e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Tot de 2e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Mutaties 2e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Totaal onttrekkingen reserves t/m de 2e VGR	15	0	0	0
<i>Toevoegingen</i>				
Meerjarenbegroting 2022-2025				
Tot de 1e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Mutaties 1e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Tot de 2e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Mutaties 2e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves t/m de 2e VGR	0	0	0	0
Totaal mutaties reserves	15	0	0	0
Saldo na bestemming	-3.479	-3.459	-3.458	-3.457

Toelichting financiële ontwikkelingen

1. Autonome ontwikkelingen

Renteaanpassingen 2022

Wij hebben de omslagrente 2022 aangepast. Door de lagere rente kort geld en de lagere toevoeging (2% over de boekwaarde) aan de verliesvoorziening van de grondexploitaties is een voordeel ontstaan van € 181.000. Deze wijziging is programma overstijgend.

Verdeling resultaat VGGM 2021

De regionale brandweer heeft over 2021 een positief resultaat van € 1,7 miljoen, met name veroorzaakt door een lager activiteitsniveau bij de brandweer bij opleiden, oefenen en de voorbereiding daarop. De verdeling van het positieve resultaat is besloten in het Algemeen Bestuur van september 2022. Voor Zevenaar betekent dit een eenmalig voordeel van € 41.000.

2. Actualisatie bestaand beleid

Centrale blusvoorziening

Vanwege het project 7Poort is in 2020 een aantal externe partijen aangesloten op de centrale blusvoorziening. Voor deze aansluiting betalen ze een vergoeding. Zoals benoemd in de jaarrekening 2021 was deze aansluitbijdrage en de bijbehorende groot onderhoudskosten nog niet volledig verwerkt in de begroting. Dat willen we met deze wijziging oplossen. Wij ramen een hogere vergoeding van € 48.000. De kosten voor groot onderhoud laten we met hetzelfde bedrag stijgen. Hoewel deze wijziging programma overstijgend is (programma 0 en 1), gaat het om een budgettair neutrale wijziging.

Hogere kosten voor lijkschouwingen

De Wet op de lijkbezorging gaat ervan uit dat de nabestaanden zorgdragen voor de uitvaart. Zijn er geen nabestaanden, dan regelt de gemeente de uitvaart. Dit is een wettelijke taak. Ook de kosten van lijkschouwingen worden bij de gemeente in rekening gebracht.

Wij zien al enige jaren een stijging van deze kosten. Daarom ramen wij structureel € 10.000 extra.

2. VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT

ALGEMEEN

Omschrijving

Dit programma gaat over verkeer en vervoer (wegen, openbare verlichting e.d.), parkeren en openbaar vervoer.

Wat willen we?

Wij willen een goede en veilige bereikbaarheid van de kernen en buitengebied voor alle verkeersdeelnemers. Het is ons doel een verkeersveilige gemeente te zijn met een goede bereikbaarheid en doorstroming van zowel het personen- als vrachtverkeer. Een optimale bereikbaarheid over de weg is een voorwaarde voor een gezonde economische structuur, onze aantrekkelijkheid voor de transportsector en daarmee voor het versterken van het logistieke profiel van Zevenaar. Ook de bereikbaarheid over water (onder andere laad- en losplaats) is hier onderdeel van. Deze optimale bereikbaarheid willen wij voor onze gemeente realiseren. De nieuwe ontsluiting van de gemeente op het rijkswegennet (A12 en A15) en de aanpassing van het onderliggende wegennet hierop, waaronder het mogelijk doortrekken van het Witte Kruis, zijn hiervoor van cruciaal belang. Als afgeleide van de infrastructuur voor het gemotoriseerde verkeer willen we een fietsvriendelijke en -veilige gemeente zijn. We beoordelen daarvoor de bestaande fietsvoorzieningen en maken inzichtelijk waar schakels niet voldoen, niet veilig zijn of ontbreken.

Ontwikkelingen

Witte Kruis

Het onderzoek naar het PlanMER is afgerond. In het bestuurlijk overleg met de provincie is gekozen om de Integrale Gebiedsoplossing Babberich nader uit te werken. Dat pakken wij in 2022 op. De belangrijkste actie is het vinden van financieringsmogelijkheden voor het uitvoeren van deze oplossing. De kosten daarvoor dekken wij uit de subsidie mobiliteit van de provincie. Om het project uit te voeren is ook een gemeentelijke investering onontkoombaar.

Krimp provinciale bijdrage buurtbus

De buurtbusvereniging heeft aangegeven dat door veranderingen in de ondersteuning vanuit de provincie de verwachting is dat het budget zal krimpen. Welke veranderingen hieraan onderhevig zijn, is opgevraagd bij de vereniging en deze worden dan kenbaar gemaakt.

Beleidskaders

- [Structuurvisie Zevenaar 2012-2030 \(2013\)](#)
- [Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan 2020](#)
- Tracébesluit A15/A12
- Beleidsplan openbare verlichting 2016 - 2025 Zevenaar
- Beleidsplan Openbare verlichting 2015 - 2023 Rijnwaarden
- [Omgevingsvisie Gelders Eiland 2030 \(2017\)](#)

WAT WILLEN WE?

2.1 Verkeer en vervoer

In het kader van een goede bereikbaarheid streven wij naar goede ontsluitingen van onze kernen. Wij willen een goede verbinding naar de verbrede A12 en de doorgetrokken A15 realiseren en het onderliggende wegennet hier goed op aansluiten. Wij streven naar een directe verbinding van het Gelders Eiland op de hoofdwegennet (A12), waarbij er aandacht is voor de leefbaarheid in de kernen. Om het fietsgebruik te stimuleren en de fietsveiligheid te waarborgen, zorgen wij voor een goed netwerk van fietsvoorzieningen en -fietspaden. In de stad Zevenaar, tussen de kernen onderling en naar de omliggende gemeenten.

2.2 Parkeren

Wij willen de parkeerdruk in het centrum van de stad Zevenaar door middel van betaald parkeren blijven reguleren.

WAT DOEN WE?

Naam activiteit	Jaar realisatie	Status 2021	Status 1e VGR	Status 2e VGR
2.1.1 Aanleggen 2e viaduct 7Poort	2022			
2.1.2 Brengen en houden lokale wegennet op goed onderhoudsniveau	2020			
2.1.3 Infrastructuur voorbereiding en uitvoering	2027			
2.2.1 Verbeteren parkeervoorzieningen	2022			

2.1 Verkeer en vervoer

2.1.1 Aanleggen 2e viaduct 7Poort

Jaar realisatie 2022

Bereikbaarheid van onze gemeente en de bedrijventerreinen in Zevenaar is belangrijk. Wij stimuleren de uitgifte van de kavels op 7Poort volop (zie programma 3). Een belangrijke bijdrage hieraan levert het aanleggen van een 2e viaduct.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan
		

De realisatie van het 2e viaduct 7Poort is afgerond. In het najaar verwachten we de aansluitende infrastructuur te realiseren.

2.1.2 Brengen en houden lokale wegennet op goed onderhoudsniveau

Jaar realisatie 2020

Vervangen brug Eltenseweg.

Het onderzoek naar tijdelijke maatregelen om de brug Eltenseweg weer open te stellen voor vrachtverkeer hebben wij afgerond met een positieve conclusie. Dit houdt in dat wij inmiddels met behulp van tijdelijke maatregelen de brug weer voor minimaal 3 jaar toegankelijk hebben gemaakt voor al het verkeer inclusief het zware vrachtverkeer. Er spelen diverse ontwikkelingen en plannen bij onze oosterburen Kreis Kleve. Voor dit gebied stellen wij dan ook samen met Kreis Kleve een integraal plan op. De termijn van 3 jaar is nagenoeg verstreken. Er is echter nog steeds geen helderheid over de geschetste ontwikkelingen in Duitsland. De veiligheid van de constructie van de brug staat voorop. Om de veiligheid te garanderen wordt drie keer per jaar onderzoek gedaan naar de constructie van de brug. Mocht uit deze monitoring blijken dat aanvullende maatregelen nodig zijn, wordt hiertoe overgegaan. Ook houden wij de verkeersveiligheidssituatie op de brug in de gaten. Op dit moment zijn ons evenwel geen klachten of incidenten bekend met betrekking tot de verkeersveiligheid op de brug.

Herinrichting Kop van Tolkamer.

In november 2018 heeft u een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld. Daar hebben wij diverse onderzoeken voor uitgevoerd. Oorspronkelijk hadden we het voornemen om in 2020 te starten met de herinrichting. Uit inspecties van de riolering bleek dat een groot deel van de riolering vervangen moest worden. Dit heeft tot aanzienlijke vertraging geleid en een heroverweging van de aanpak. We maken nu een integraal plan voor de herinrichting van heel Tolkamer inclusief Tuindorp gecombineerd met de vervanging van de riolering. Middelen voor vervanging van de riolering komen pas beschikbaar via het Watertakenplan in 2021. Dit betekent dat wij in 2022 starten.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan
		

Vervangen brug Eltenseweg.

De termijn van drie jaar voor de tijdelijke maatregelen is inmiddels verstreken. Evenwel blijkt uit de inspecties dat de brug nog steeds in een goede en veilige staat van onderhoud is. Wij verwachten dat de brug nog jaren

verder kan. Dit monitoren we drie keer per jaar. We hebben nog geen uitsluitsel over de plannen in Duitsland voor de aanleg van de Betuweroute. Op dit moment verwachten wij in 2024 de brug te vervangen.

Herinrichting Kop van Tolkamer.

Met de planvoorbereiding en onderzoeken zijn wij gestart. Eind dit jaar verwachten wij een investeringsvoorstel aan uw raad voor te leggen.

2.1.3 Infrastructuur voorbereiding en uitvoering

Jaar realisatie 2027

In de huidige coalitieperiode (en verder) gaan we bestaande wegen herinrichten en voeren we planstudies uit naar nieuwe wegen. In een aantal gevallen heeft u al een krediet beschikbaar gesteld voor capaciteit, onderzoek en uitvoering.

De investeringen hebben betrekking op de volgende projecten:

- Coördinatie en regie infrastructurele projecten in de uitvoering
- Project A15/A12
- Aanpassing Arnhemseweg en weg Hengelder (waaronder Herinrichting parkeerplaatsen sportvelden Hengelder, Oversteek Douwe Dekkerstraat en onvoorziene werken; nagenoeg gereed)
- Planvorming herinrichting Edisonstraat
- Planvorming herinrichting Mercurion
- Planvorming herinrichting Doesburgseweg
- Spoorverdubbeling Zevenaar-Didam (gereed)
- Herinrichting Babberichseweg
- Planstudie doortrekking Witte Kruis/MER
- Monitoring geluid, fijnstof en trillingen
- Onderzoeken akoestische maatregelen onderliggend wegennet
- Effecten realisatie vliegveld Lelystad voor Zevenaar

Stand van zaken

Rek. 2021

1e VGR

2e VGR

Volgens plan

Volgens plan

Volgens plan

Advies en planvorming A15 en A12.

Het is wachten op de uitspraak van de Raad van State (RvS). In afwachting van deze uitspraak is de aannemer GelreGroen gestopt met de voorbereidende werkzaamheden. De tussenliggende periode is gebruikt om samen met Rijkswaterstaat, provincie, buurgemeenten en Waterschap plannen verder op elkaar af te stemmen. Ook onderzoeken we een mogelijk plan B in geval van een negatieve uitspraak van de RvS. Zodra er een positieve uitspraak van de RvS is hervatten we de uitvoeringswerkzaamheden.

Advies/planvorming spoorverdubbeling Zevenaar-Didam.

Het project is nagenoeg afgerond. Er is nog een aantal openstaande punten die ook in de afrondende fase zitten. De verwachting is dat we dit jaar het project afronden.

Onderzoek PlanMER Witte Kruis (verbinding Gelders Eiland met A12).

Om de haalbaarheid van de gebiedsoplossing te onderzoeken is een uitvraag gedaan voor een masterplan en businesscase voor de gebiedsoplossing. Dit moet de basis vormen om middelen te genereren uit regionale en landelijke programma's. Ook kan het als lobby dienen voor de provinciale verkiezingen. Voor de uitvoering van de gebiedsoplossing zal Zevenaar ook substantieel financieel moeten bijdragen.

Voorbereiding reconstructie weg Hengelder.

Dit project is afgerond.

Voorbereiding reconstructie Arnhemseweg.

Dit project is afgerond.

Uitvoering reconstructie Hengelder.

Dit project is afgerond.

Uitvoering reconstructie Arnhemseweg.

Dit project is afgerond.

Oversteek Douwes Dekkerstraat.

Dit project is afgerond.

Planvorming Herinrichting Doesburgseweg.

Dit wordt opgepakt nadat de uitspraak van de Raad van State over het project ViA15 bekend is én voordat de afsluiting van de Griethse Poort plaatsvindt.

Planvorming Herinrichting Edisonstraat.

Wij onderzoeken welke maatregelen (tijdelijk) genomen kunnen worden om het toekomstig verkeer via de Edisonstraat te begeleiden totdat de aanpassingen aan de Griethse Poort en Doesburgseweg gereed zijn.

Planvorming Herinrichting Mercurion.

Dit wordt opgepakt nadat de Griethsepoort is afgesloten in het kader van het project ViA15.

Monitoring geluid/fijnstof/trillingen A12/A15.

Er vindt onderzoek plaats naar de effecten van de nieuwe infrastructuur voor de omgeving in Zevenaar. We zijn gestart met een nulmeting. Nadat de Arnhemseweg en weg Hengelder gereed waren, is in 2021 een nieuwe meting uitgevoerd. Vanwege de coronacrisis is het de vraag of deze meting representatief is. In 2023 wordt een nieuwe meting overwogen. De laatste meting vindt plaats na voltooiing van het project ViA15.

Coördinatie en regie infrastructurele projecten in uitvoering.

Dit project is afgerond.

Herinrichting Babberichseweg als fietsstraat.

Na inspraak met de omgeving wordt het voorlopig ontwerp aangepast tot een definitief ontwerp en het bestek. Daarna volgt de aanbesteding. Start uitvoering is begin 2023. Kosten voor definitief ontwerp en uitvoering worden betaald uit de provinciale subsidie en middelen die dit voorjaar door de raad beschikbaar zijn gesteld.

2.2 Parkeren

2.2.1 Verbeteren parkeervoorzieningen

Jaar realisatie 2022

Parkeerautomaten

Wij hebben de parkeerautomaten in 2019 vervangen. Na evaluatie en ontwikkelingen zoals belparkeren en invoeren kraskaarten voor bezoekers in gebied A, lijkt de huidige situatie qua aantal parkeerautomaten te volstaan.

Digitaliseren van de parkeervergunningen

In het kader van de digitalisering en om eventuele veranderingen in het parkeer/uitgiftebeleid aan te brengen willen wij een parkeeronderzoek laten uitvoeren. Dit onderzoek is essentieel om de parkeersituatie en parkeerdruk in het centrum en de schil goed in kaart te brengen en daardoor veranderingen te kunnen doorvoeren. Dit is een van de basisonderdelen voor de digitalisering en veranderingen in het beleid.

Parkeerbeleid

Wij streven er naar het parkeerbeleid in samenspraak met bewoners, ondernemers en bezoekers in 2021/2022 te actualiseren.

Stand van zaken

Rek. 2021

1e VGR

2e VGR

Volgens plan

Volgens plan

Volgens plan

Digitaliseren van de parkeervergunningen.

We hebben een nieuwe applicatie aangeschaft voor de parkeervergunningen aangezien de huidige applicatie niet meer ondersteund wordt. Deze nieuwe applicatie zal naar verwachting in het 4e kwartaal worden uitgerold en waar mogelijk starten we met de digitalisering van de parkeervergunningen. Met het digitaliseren van de parkeervergunningen in zone A kan dan het 4e kwartaal 2022/1e kwartaal 2023 worden gestart, omdat dit geen beleidsmatige aanpassingen vergt. Alleen de vorm van vergunning verandert van een papieren vignet naar een digitale parkeervergunning.

Parkeerbeleid.

Mede door corona en het uitstellen van het parkeeronderzoek is het parkeerbeleid nog niet aangepast. Het parkeeronderzoek is in het 4e kwartaal 2021 gehouden en het rapport van de parkeerdrukmeting dat we hebben laten maken levert heel veel cijfermateriaal op. Dit moet geanalyseerd en gewogen worden en worden vertaald naar beleid. Dit is erg complex gebleken omdat er diverse zaken door elkaar spelen. In juli 2022 is een externe bureau gestart met de evaluatie van het parkeerbeleid, waarvan het betaald parkeren een onderdeel is. Wij streven ernaar om het actualiseren van het parkeerbeleid en parkeerverordening begin 2023 af te ronden.

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
----------------------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

Baten

Meerjarenbegroting 2022-2025	415	415	415	415
Tot de 1e Voortgangsrapportage 2022	134	-150	-150	-150
Mutaties 1e Voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Tot de 2e Voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Baten tot de 2e Voortgangsrapportage	549	265	265	265

Mutaties 2e Voortgangsrapportage

Totaal mutaties baten 2e Voortgangsrapportage				
Totaal baten t/m de 2e Voortgangsrapportage	549	265	265	265

Lasten

Meerjarenbegroting 2022-2025	5.805	5.832	5.997	6.118
Tot de 1e Voortgangsrapportage 2022	168	-148	-131	-131
Mutaties 1e Voortgangsrapportage 2022	110	-181	-206	-255
Tot de 2e Voortgangsrapportage 2022	21	0	0	0
Lasten tot de 2e Voortgangsrapportage	6.104	5.503	5.660	5.731

Mutaties 2e Voortgangsrapportage

1. Autonome ontwikkelingen	46	0	0	0
Renteaanpassingen 2022	46	0	0	0
2. Actualisatie bestaand beleid	1.600	67	70	70
Actualisatie investeringen verlichting	-7	-10	0	0
Actualisatie investeringen vervoer	-149	-8	1	1
Actualisatie parkeerbeleid	0	20	0	0
Gronddepot Methen	15	15	15	15
Integraal beleidsplan openbare ruimte	1.819	0	54	54
Onderzoek naar HUB 7Poort	-50	50	0	0
Parkeren	-27	0	0	0
Totaal lasten 2e Voortgangsrapportage	1.646	67	70	70

Totaal lasten t/m de 2e Voortgangsrapportage	7.750	5.570	5.730	5.801
Saldo voor bestemming	-7.201	-5.305	-5.465	-5.536
<i>Onttrekkingen</i>				
Meerjarenbegroting 2022-2025	19	59	59	54
Tot de 1e voortgangsrapportage 2022	32	0	0	0
Mutaties 1e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Tot de 2e voortgangsrapportage 2022	-1	0	0	0
Mutaties 2e voortgangsrapportage 2022	1.520	0	0	0
Totaal onttrekkingen reserves t/m de 2e VGR	1.570	59	59	54
<i>Toevoegingen</i>				
Meerjarenbegroting 2022-2025	0	0	0	0
Tot de 1e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Mutaties 1e voortgangsrapportage 2022	0	-42	-39	-11
Tot de 2e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Mutaties 2e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves t/m de 2e VGR	0	-42	-39	-11
Totaal mutaties reserves	1.570	17	21	44
Saldo na bestemming	-5.631	-5.288	-5.444	-5.493

Toelichting financiële ontwikkelingen

1. Autonome ontwikkelingen

Renteaanpassingen 2022

Wij hebben de omslagrente 2022 aangepast. Door de lagere rente kort geld en de lagere toevoeging (2% over de boekwaarde) aan de verliesvoorziening van de grondexploitaties is een voordeel ontstaan van € 181.000. Deze wijziging is programma overstijgend.

2. Actualisatie bestaand beleid

Actualisatie investeringen verlichting

We hebben de verlichting gerelateerde investeringen nagelopen en een aantal opnieuw geraamd. We verwachten namelijk dat het vervangen van de armaturen en masten in 2022 nog niet in zijn geheel zijn afgerond. Dit leidt tot een eenmalig positief resultaat in 2022 en 2023 van respectievelijk € 7.000 en € 10.000.

Actualisatie investeringen vervoer

We hebben de parkeerbeheer, verkeersbeleid en wegen gerelateerde investeringen nagelopen en een aantal investeringen opnieuw geraamd. De fasering leidt tot een eenmalig positief resultaat van € 149.000 in 2022 en € 9.000 in 2023 door incidenteel lagere afschrijvingslasten.

Verder stellen we voor de investering voor de verkeerskundige aanpassingen voor de Sterrenschool met € 42.500 te verhogen door de gestegen materiaalkosten. Dit leidt vanaf 2023 tot een stijging van de kapitaallasten van € 1.100.

Actualisatie parkeerbeleid

U heeft gevraagd vaart te zetten achter het actualiseren van het parkeerbeleid. In de 1e voortgangsrapportage 2022 heeft u hiervoor € 30.000 beschikbaar gesteld in 2022. Na besprekingen met diverse bureaus blijkt dat dit onvoldoende is. Wij stellen voor om aanvullend € 20.000 beschikbaar te stellen in 2023. Wij verwachten begin 2023 een voorstel aan u te kunnen voorleggen.

Gronddepot Methen

De kosten voor grondkeuringen en grondafoer vallen de laatste jaren hoger uit dan verwacht. Dit beeld zien wij in het eerste halfjaar opnieuw. Door middel van deze wijziging corrigeren we dit tekort. Dit nadeel van € 15.000 brengen we ten laste van het rekeningresultaat.

Integraal beleidsplan openbare ruimte

Het integraal beleidsplan openbare ruimte (IBOR) bevat de doelstellingen van de gemeente Zevenaar voor het beheer, onderhoud en vervanging van de openbare ruimte voor de komende tien jaar. We streven naar een aantrekkelijke en uitnodigende buitenruimte waar mensen elkaar ontmoeten, kinderen kunnen spelen en men kan sporten/bewegen. Daarnaast houden wij in het onderhoud rekening met biodiversiteit, duurzaamheid en circulariteit, zodat we inspelen op de gevolgen van klimaatverandering. Daarvoor is het noodzakelijk dat de basis op orde is. Dit betekent uitgaande van het areaal in 2022 dat er voldoende budget moet zijn voor het uitvoeren van regulier en groot onderhoud en het plegen van vervangingsinvesteringen. De plannen leggen wij in de raadsvergadering van 19 oktober 2022 uitgebreid aan u voor.

De wijzigingen in de budgetten hebben wij voor het jaar 2022 gebaseerd op IBOR en het bijbehorende raadsvoorstel. De wijzigingen voor de jaren daarna zijn opgenomen in de meerjarenbegroting 2023-2026.

De investeringen voor 2022 hebben we, in afwijking met IBOR, verdeeld over 2022 en 2023. Hier hebben we voor gekozen omdat de middelen relatief laat in het jaar beschikbaar komen, waardoor we deze niet in het huidige jaar besteed hebben. Dit is tevens de reden dat we de reguliere onderhoudsbudgetten en ambities exploitatie in 2022 niet verhoogd hebben.

De groot onderhoudsbudgetten hebben we in lijn met IBOR in 2022 verhoogd. Daarnaast hebben we het voordeel op de afschrijvingslasten vanwege de verhoging van de afschrijvingstermijn van wegen en civiele kunstwerken in 2022 toegevoegd. Deze wijzigingen leiden tot een stijging van de kosten van € 450.000. Deze dekken wij uit de stelpost groei.

Tenslotte blijkt uit IBOR dat in het verleden onderhoudsachterstanden zijn ontstaan bij groen en wegen. Om deze in te halen onttrekken wij eenmalig € 2.250.000 uit de algemene reserve.

Onderzoek naar HUB 7Poort

In de kadernota 2022 is € 50.000 beschikbaar gesteld om de mogelijkheden voor een HUB op de locatie 7Poort nader te verkennen. De Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen is gestart met een verkenning van de potentie van HUB Zevenaar Oost. Dit rapport wordt naar verwachting in het vierde kwartaal 2022 opgeleverd. Op basis van de uitkomsten van dit rapport bepalen wij welke aanvullende acties nodig zijn. Wij stellen voor om het budget door te schuiven naar 2023.

Parkeren

Het totale budget van parkeren laat in 2022 een nadeel zien van € 65.000. Dit nadeel is als volgt opgebouwd:

- Parkeergelden: over het eerste halfjaar is € 132.000 minder aan parkeergelden binnengekomen. Hiervan is een deel nog veroorzaakt door coronamaatregelen in het begin van het jaar. Momenteel is nog niet te voorspellen of de opbrengst van de parkeergelden zich herstelt in de 2e helft van het jaar. De raming is dan ook alleen gebaseerd op het gerealiseerde tekort in het 1e halfjaar.
- Vergunningen en naheffingen: deze opbrengsten laten een verwacht voordeel zien over heel 2022 van € 40.000.
- Diverse kostenbudgetten: een aantal uitgavenbudgetten laat een verwacht voordeel zien over heel 2022 van € 27.000. Dit heeft voornamelijk te maken met kostenbesparingen door het oversluiten van contracten.

Per saldo verwachten we in 2022 een programma overstijgend nadeel van € 65.000. Dit nadeel hebben we vooralsnog alleen in 2022 geraamd. Momenteel wordt het parkeerbeleid geëvalueerd. Besluitvorming over het parkeerbeleid kan gevolgen hebben voor zowel uitgaven als inkomsten. Een structurele aanpassing van het totale parkeerbudget volgt daarom bij de besluitvorming over het parkeerbeleid.

Toelichting mutaties reserves

2. Actualisatie bestaand beleid

Actualisatie afschrijvingsreserves i.v.m. fasering investeringen

Door fasering van de voorgenomen investeringen in de jaarrekening 2021 en begroting 2022 worden de ramingen qua afschrijving uit de afschrijvingsreserves geactualiseerd en aangepast.

Integraal beleidsplan openbare ruimte

Het integraal beleidsplan openbare ruimte (IBOR) bevat de doelstellingen van de gemeente Zevenaar voor het beheer, onderhoud en vervanging van de openbare ruimte voor de komende tien jaar. We streven naar een aantrekkelijke en uitnodigende buitenruimte waar mensen elkaar ontmoeten, kinderen kunnen spelen en men kan sporten/bewegen. Daarnaast houden wij in het onderhoud rekening met biodiversiteit, duurzaamheid en circulariteit, zodat we inspelen op de gevolgen van klimaatverandering. Daarvoor is het noodzakelijk dat de basis op orde is. Dit betekent uitgaande van het areaal in 2022 dat er voldoende budget moet zijn voor het uitvoeren van regulier en groot onderhoud en het plegen van vervangingsinvesteringen. De plannen leggen wij in de raadsvergadering van 19 oktober 2022 uitgebreid aan u voor.

De wijzigingen in de budgetten hebben wij voor het jaar 2022 gebaseerd op IBOR en het bijbehorende raadsvoorstel. De wijzigingen voor de jaren daarna zijn opgenomen in de meerjarenbegroting 2023-2026.

De investeringen voor 2022 hebben we, in afwijking met IBOR, verdeeld over 2022 en 2023. Hier hebben we voor gekozen omdat de middelen relatief laat in het jaar beschikbaar komen, waardoor we deze niet in het huidige jaar besteed hebben. Dit is tevens de reden dat we de reguliere onderhoudsbudgetten en ambities exploitatie in 2022 niet verhoogd hebben.

De groot onderhoudsbudgetten hebben we in lijn met IBOR in 2022 verhoogd. Daarnaast hebben we het voordeel op de afschrijvingslasten vanwege de verhoging van de afschrijvingstermijn van wegen en civiele kunstwerken in 2022 toegevoegd. Deze wijzigingen leiden tot een stijging van de kosten van € 450.000. Deze dekken wij uit de stelpost groei.

Tenslotte blijkt uit IBOR dat in het verleden onderhoudsachterstanden zijn ontstaan bij groen en wegen. Om deze in te halen onttrekken wij eenmalig € 2.250.000 uit de algemene reserve.

3. ECONOMIE

ALGEMEEN

Omschrijving

Dit programma gaat over economische ontwikkeling, werklocaties, regelingen voor ondernemers en promotie van de gemeente.

Wat willen we?

Het behouden en versterken van de bestaande economische structuur. Vraag en aanbod op de arbeidsmarkt en het onderwijs zijn op elkaar afgestemd. We behouden de lokale en regionale werkgelegenheid en het voorzieningenniveau.

Ontwikkelingen

Coronaherstel

Vanuit het Noodherstelfonds konden getroffen ondernemers, als steuntje in de rug, een voucher aanvragen om hun bedrijf toekomstbestendig te maken. De voucherregelingen liepen van 15 april tot 1 augustus. Iets meer dan honderd ondernemers hebben van deze mogelijkheid gebruik gemaakt. Eind 2022 evalueren we deze voucherregelingen. Nu al kunnen we aangeven dat van het beschikbare budget voor de voucherregelingen een groot gedeelte overblijft.

Ook hebben we tijdens carnaval in het centrum bijgedragen aan de inzet van verschillende veiligheids- en hygiënemaatregelen.

Beleidskaders

- Herstelplan sociaaleconomische injectie Zevenaar (2020)
- Omgevingsvisie Gelders eiland 2030 (2017)
- Structuurvisie gemeente Zevenaar 2030 (2012)
- Centrumvisie Zevenaar 2015 - 2025 (2015)
- Liemers Economische Visie (2019)
- Beleidskader Vrijtijdseconomie (2019)

WAT WILLEN WE?

3.1 Versterken economische ontwikkeling

Het versterken van de economische structuur, waarbij de focus ligt op logistiek, de maakindustrie, riviergebonden bedrijvigheid en vrijetijdseconomie.

3.2 Ruimte bieden voor ondernemen

Het bieden van voldoende en kwalitatief goede werklocaties, waarin ruimte is voor nieuwvestiging en uitbreiding van bestaande bedrijven.

3.3 Dienstverlening aan ondernemers

Een goede waardering van onze dienstverlening door ondernemers.

3.4 Gebiedsmarketing

Wij willen de naamsbekendheid van onze gemeente vergroten en economische groei realiseren. Economische groei zorgt voor behoud van het bovenlokale voorzieningenniveau. Het is ons doel de toeristische en recreatieve kwaliteiten van onze prachtige gemeente te promoten en bezoekersaantallen te verhogen. We willen ondernemers aantrekken door hen bekend te maken met het positieve vestigingsklimaat voor bedrijven in onze gemeente.

WAT DOEN WE?

Naam activiteit	Jaar realisatie	Status 2021	Status 1e VGR	Status 2e VGR
-----------------	-----------------	-------------	---------------	---------------

3.1.2 Ondersteunen aanleg snelle en betrouwbare internetvoorziening in buitengebied	2020			
3.1.4 Uitvoeren en monitoren Regionaal Programma Werklocaties (RPW)	2024			
3.1.5 Uitvoeren Liemerse economische visie	2023			
3.2.2 Bruisend maken centrum Zevenaar - activiteiten	2021			
3.2.3 Bruisend maken centrum Zevenaar - Herinrichten Raadhuisplein	2022			
3.2.5 Herstructureren bedrijventerreinen	2022			
3.2.6 Invullen gebouw Raadhuisplein 1	2022			
3.2.7 Ontwikkelen bedrijventerrein BusinessPark 7Poort	2024			
3.2.8 Ontwikkelen van de Fashion Outlet Zevenaar (FOZ) op BusinessPark 7Poort	2021			
3.3.2 Stimuleren start-ups	2022			

3.1 Versterken economische ontwikkeling

3.1.2 Ondersteunen aanleg snelle en betrouwbare internetvoorziening in buitengebied

Het buitengebied van de Zevenaar is nog niet voorzien van snel en betrouwbaar internet. In oktober 2018 hebben de gemeenten uit de regio Arnhem-Nijmegen de samenwerking afgerond, omdat de mogelijkheden om glasvezel in het buitengebied aan te laten leggen inzichtelijk waren gemaakt. Twee marktpartijen hebben onafhankelijk van elkaar interesse getoond in de aanleg van glasvezel in het buitengebied.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan

De kernen op het Gelders Eiland zijn voorzien van de mogelijkheid voor een glasvezel aansluiting. Ook Tuindorp is inmiddels uitgevoerd.

Verder is in het gebied Oud Zevenaar richting Babberich inmiddels glasvezel aangelegd.

Eén van de twee netbeheerders die in Zevenaar glasvezel aanleggen heeft een gebiedsonderzoek uitgevoerd naar de behoefte aan glasvezel in het buitengebied tussen Pannerden en Herwen. De conclusies zijn ons nog niet bekend en de door de netbeheerder zelf opgelegde deadline voor aanleg is inmiddels verstreken.

Tot slot heeft een netbeheerder aangekondigd een aanvraag in te dienen voor de aanleg van glasvezel in de industriegebieden, Mercurion, Tatelaar/Hengelder, Zuidspoor en 7Poort.

3.1.4 Uitvoeren en monitoren Regionaal Programma Werklocaties (RPW)

Om vraag en aanbod naar werklocaties (bedrijventerreinen, kantoorlocaties en perifere detailhandel) in de regio voor 2021 in balans te brengen, is het RPW opgesteld en door de provincie vastgesteld en juridisch verankerd in de provinciale omgevingsverordening. Dit RPW moet nu worden uitgevoerd. Hiervoor is een werkplan, met een werkorganisatie, opgesteld, dat de komende jaren wordt uitgevoerd. De kosten hiervoor zijn begroot op € 95.000 op jaarbasis. Dit is geaccordeerd in het regionaal portefeuillehoudersoverleg EZ en de kosten worden door de regio doorberekend aan de deelnemende gemeenten. Deze bijdrage is afhankelijk van het aantal inwoners.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan

In de tweede helft van dit jaar voert de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (GMR) de monitor regionaal programma werklocaties (RPW) uit. Op basis hiervan wordt de nieuwe vraag naar werklocaties in beeld gebracht. Ook worden in de monitor RPW de uitgangspunten uit de nota 'Economie van de toekomst' meegenomen. Deze nota wordt momenteel door de GMR in afstemming met ondernemers en The Economic Board opgesteld. De monitor RPW is de basis voor de verdeling van de ontwikkelruimte begin 2023.

3.1.5 Uitvoeren Liemerse economische visie

Jaar realisatie 2023

De ambitie van de Liemers economische visie is het beter benutten van ontwikkelkansen en economische potentie van de Liemers door het regionaal inzetten en leveren van extra inspanningen op de speerpunten logistiek, maakindustrie en vrijetijdseconomie (inclusief retail).

De volgende doelstellingen willen we bereiken:

- groei werkgelegenheid met 5% per jaar
- groei werkgelegenheid voor hoogopgeleide arbeidskrachten met 2% per jaar
- opstellen regionale ontwikkelagenda die als basis dient voor nieuwe werklocaties
- gezamenlijke branding op logistiek en vrijetijdseconomie
- kennisdeling, innovatie en samenwerking in de maakindustrie

Stand van zaken

Rek. 2021

1e VGR

2e VGR

Volgens plan

Volgens plan

Volgens plan

Een belangrijk onderdeel van de Liemerse Ambassade is de uitvoering van de Liemerse economische visie (LEV). Het uitvoeringsprogramma richt zich op de volgende thema's:

1. Ontwikkelagenda 2040

Voortgang: vanuit dit speerpunt brengen we de ontwikkeling van werklocaties in de gebiedsuitwerking van de Verstedelijkingsvisie. Ook bekijken we hoe we vanuit de LEV in Liemers verband het thema verduurzaming, energietransitie, circulariteit, biodiversiteit en klimaatadaptatie op nieuwe en bestaande terreinen kunnen integreren.

2. Branding Liemerse logistieke hotspot

Voortgang: Logistics Valley Liemers Achterhoek voert dit speerpunt samen met de Liemerse Ambassade uit. Met de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, Liemerse Ambassade, Logistic Valley Liemers Achterhoek en provincie Gelderland zijn gesprekken gestart en krijgen een vervolg als input op de provinciale visie op logistiek naar de toekomst. We werken aan de website 'In de logistiek Gelderland' en de app 'Rondje logistiek'.

3. Fieldlab Smart Industry

Voortgang: naar aanleiding van het begin dit jaar opgeleverde verkenningsonderzoek zijn verdiepende sessies georganiseerd door vijf Liemerse bedrijven. Inmiddels hebben twee vervolgbijeenkomsten plaatsgevonden waarbij uitdagingen/vraagstukken van de aanwezige ondernemers aan de orde zijn gekomen. In het najaar worden de andere bedrijven bezocht waarna bezien wordt of en op welke wijze men met elkaar verder wil.

4. Branding Liemerse vrije tijd

Voortgang: in het tweede kwartaal van 2022 is het onderzoek naar het gastheerschap in de Liemers afgerond. De medewerker marketing & communicatie start vanaf 1 juli met de uitvoering van het marketingplan, waaronder het schrijven van een content-strategie voor de website en socialmediakanalen. Daarnaast zal het contact met de ondernemers worden geïntensiveerd om de promotie gezamenlijk op te pakken.

3.2 Ruimte bieden voor ondernemen

3.2.2 Bruisend maken centrum Zevenaar - activiteiten

Jaar realisatie 2021

In 2017 is het inspiratiedocument opwaardering openbare ruimte centrum Zevenaar opgesteld. Op basis hiervan stellen we een aantal maatregelen voor om het centrum toekomstbestendig te maken. Hieraan wordt gefaseerd uitvoering gegeven. In 2019 richten we ons op het planten van beeldbepalende bomen bij de entrees van het centrum, het verder opwaarderen van de stegen en het structureren van het fietsparkeren.

Stand van zaken

Rek. 2021

1e VGR

2e VGR

Niet volgens plan Niet volgens plan Niet volgens plan

De definitieve bestelling van de boombanken is ingetrokken. Dit heeft te maken met het feit dat Muldershof en De Markt heringericht worden. De voorziene boombanken hebben een nauwe relatie tot deze pleinen, waardoor deze integraal in de planvorming meegenomen moeten worden. De definitieve inkoop staat on hold totdat de plannen van de beide pleinen meer vorm hebben. Levering en plaatsing voorzien wij in 2023. In de tussentijd kijken we samen met de centrumondernemers of op een aantal locaties losse banken geplaatst kunnen worden.

Voorstel raad

Kennisnemen van de vertraging.

3.2.3 Bruisend maken centrum Zevenaar - Herinrichten Raadhuisplein

Jaar realisatie 2022

In de komende tijd wordt het voormalig gemeentehuis aan het Raadhuisplein herontwikkeld door de eigenaar. In aansluiting hierop richten wij het plein opnieuw in, waarbij wij de uitgangspunten van het Inspiratiedocument opwaardering openbare ruimte centrum Zevenaar toepassen.

Stand van zaken

In september 2022, na het evenementenseizoen, zijn wij gestart met de herinrichting van het Raadhuisplein. Wij verwachten medio 2023 de werkzaamheden af te ronden.

3.2.5 Herstructureren bedrijventerreinen

Jaar realisatie 2022

Om de economische waarde van bedrijventerreinen te behouden, knappen we verouderde bedrijventerreinen op. Dit gebeurt op logische momenten. De bedrijventerreinen die we als eerste herstructureren zijn Tatelaar in Zevenaar en Halve Maan in Lobith. We kunnen nog niet aangeven wanneer we hiermee starten, omdat we eerst belangrijke verkeerskundige maatregelen moeten nemen. In de economische visie en het uitvoeringsprogramma die we opstellen is herstructurering van bedrijventerreinen een thema.

Stand van zaken

Samen met Lindus zijn individuele gesprekken gevoerd met acht ondernemers. Gevolgd door een plenaire bijeenkomst met deze acht ondernemers waarin het proces, de thema's en het draagvlak verder is besproken en afspraken zijn gemaakt.

De komende maanden willen we, onder andere door participatie met ondernemers, de thema's concretiseren. Er vinden overleggen plaats met de werkgroep die o.a. moet leiden tot een intentieovereenkomst c.q. steunbetuigingen van de ondernemers uit de werkgroep. Daarnaast zetten we in op de vormgeving en uitvoering van het proces, waarvoor Zevenaar een subsidieaanvraag bij de provincie doet.

Tot begin 2023 worden de volgende thema's verder uitgewerkt tot concrete actieplannen (met draagvlak bij de ondernemers en stakeholders) met begrotingen en plannings:

1. verkeer en bereikbaarheid
2. klimaat, water en groen
3. duurzame energie en gebouwen
4. Kop van Hengelder

3.2.6 Invullen gebouw Raadhuisplein 1

Jaar realisatie 2022

Wij gaan diverse activiteiten uitvoeren in en om het gebouw Raadhuisplein 1. De warmte/koude-opslag wordt afgedicht en het voormalige gemeentehuis zal deels worden gehuurd voor de functies: openbaar toilet, fietsenstalling en kantoorruimte voor de marktmeester en evenementen.

Stand van zaken**Rek. 2021****1e VGR****2e VGR**

Niet volgens plan Niet volgens plan Niet volgens plan

De initieel opgegeven inrichtingskosten zijn door de exponentieel gestegen bouwkosten achterhaald. Afhankelijk van de definitieve inrichting wordt een aanvullend investeringsvoorstel opgesteld voordat de werkzaamheden worden aanbesteed. De offertes voor de bouwkundige en installatietechnische onderdelen zijn ontvangen. Op basis van deze verstrekte offertes wordt een definitieve keuze gemaakt voor de invulling. Daaruit zal tevens blijken wat de kostenconsequentie is voor de uitvoering van de werkzaamheden.

Voorstel raad

Kennisnemen van de stand van zaken. Voor het einde van het jaar (2022) komen we hierop terug.

3.2.7 Ontwikkelen bedrijventerrein BusinessPark 7Poort**Jaar realisatie****2024**

We gaan de nog circa 40 hectare beschikbare gronden op BusinessPark 7Poort uitgeven. Hiervoor zijn versnellingsmaatregelen in gang gezet. Dit zijn onder andere de herinrichting van de Wal Masqué, het aanleggen van de Weg 7Poort en het (inter)nationaal op de kaart zetten van 7Poort door actieve marketing, acquisitie en de aanleg van een 2e viaduct (zie activiteit 2.1.1).

De kosten en opbrengsten zijn verwerkt in de GREX Zevenaar Oost.

Stand van zaken**Rek. 2021****1e VGR****2e VGR**

Niet volgens plan Niet volgens plan Niet volgens plan

In het eerste half jaar van 2022 zijn op BusinessPark 7Poort twee kavels verkocht met een gezamenlijke oppervlakte van ca. 1,5 hectare. Voor de resterende beschikbare kavels op het plandeel 7Poort zijn we op dit moment in gesprek met verschillende kandidaten. Door de onduidelijkheid rond het Tracébesluit A15/A12 blijft de levering van één kavel vooralsnog uit. Voor de resterende beschikbare kavels hebben zich inmiddels concrete kandidaten gemeld waarmee we in gesprek zijn. Voor nagenoeg alle nog niet verkochte kavels geldt overigens dat we deze niet meer één op één kunnen verkopen als gevolg van het 'arrest van Didam'. Hiervoor wordt nu uitgiftebeleid opgesteld welk beleid in het najaar wordt vastgesteld.

De afzet van grond die vrijkomt bij de realisatie van de waterstructuur is geborgd, waardoor het definitieve ontwerp van de waterstructuur en de inrichting van de Wal Masqué kan worden afgerond. De realisatie hiervan is gefaseerd voorzien en is in het voorjaar van 2022 gestart en zal naar verwachting medio 2023 worden afgerond. Voor de aanbesteding van de definitieve inrichting van de infrastructuur, zoals het inrichten van kruispunten, de realisatie van de fiets- en voetpaden en het inrichten van de bermen hebben verschillende aannemers zich ingeschreven. De notaris heeft vijf partijen geloot voor de aanbesteding. Verwachting is dat de aanbesteding in het vierde kwartaal gegund gaat worden. De werkzaamheden voeren we gefaseerd uit en starten in het najaar van 2022 en lopen door tot naar verwachting medio 2025 (afhankelijk van de kavelontwikkeling op het achterste deel van BusinessPark 7Poort).

Voor de ontwikkeling van 7PoortII (35 ha netto) is op dit moment een plan van aanpak in afronding. Hierin wordt geschetst hoe het plan kan worden uitgewerkt en gerealiseerd. Eén van de eerste stappen die gezet moet worden is het concretiseren van de ruimtelijke visie en het doorlopen van de ruimtelijke procedures.

Wij worden op dit moment geconfronteerd met diverse geopolitieke ontwikkelingen. De effecten hiervan zullen zich al in 2022 manifesteren. Bij de herziening per 1 januari 2023 wordt dit in cijfers vertaald.

Voorstel raad

Kennisnemen van de vertraging in de realisatie (definitieve inrichting infrastructuur en Wal Masqué).

3.2.8 Ontwikkelen van de Fashion Outlet Zevenaar (FOZ) op BusinessPark 7Poort**Jaar realisatie****2021**

Het ontwikkelen van de FOZ op BusinessPark 7Poort is in de 'voorbereidingsfase'. Dat betekent dat we werken aan de planuitwerking, de omgevingsvergunning en de voortgang van het Actieplan (convenant).

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Niet volgens plan	Volgens plan	Volgens plan

Vanwege de nog steeds uitblijvende, definitieve duidelijkheid omtrent de aansluiting Zevenaar-Oost als onderdeel van het project "doortrekking A15 / verbreding A12", is de levering van de kavel nog steeds opgeschort. De gronduitgifte ten behoeve van de Fashion Outlet Zevenaar voorzien we in het tweede halfjaar 2022. Realisatie start direct na levering van de kavel. Opening van de FOZ staat nu gepland voor voorjaar 2024.

Het voorziene moment van gronduitgifte is niet in strijd met de afspraken hieromtrent in de koop- en realisatieovereenkomst van de Fashion Outlet Zevenaar.

3.3 Dienstverlening aan ondernemers**3.3.2 Stimuleren start-ups**

Jaar realisatie	2022
------------------------	-------------

We stimuleren startende bedrijven om de werkgelegenheid in onze gemeente te verhogen. Wat de beste manier is om dit te doen zal blijken uit de nog op te stellen economische visie Zevenaar. In de economische visie Zevenaar gaan we bepalen welk resultaat we nastreven met deze maatregel.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Niet gestart	Niet gestart	Niet gestart

Vanuit de ambitie 'Meer ruimte voor ondernemerschap' willen de Zevenaarse ondernemersverenigingen in 2022 een themabijeenkomst voor startende en jonge ondernemers organiseren, gefaciliteerd door de gemeente. We werken aan de gezamenlijke organisatie hiervan.

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten				
Meerjarenbegroting 2022-2025	24.279	4.212	522	522
Tot de 1e Voortgangsrapportage 2022	22	0	0	0
Mutaties 1e Voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Tot de 2e Voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Baten tot de 2e Voortgangsrapportage	24.302	4.212	522	522
Mutaties 2e Voortgangsrapportage				
1. Autonome ontwikkelingen	-4.371	12.483	1.680	1.334
Aanpassen ramingen grondexploitatie Zevenaar-Oost bedrijven	-4.371	12.483	1.680	1.334
Totaal mutaties baten 2e Voortgangsrapportage	-4.371	12.483	1.680	1.334
Totaal baten t/m de 2e Voortgangsrapportage	19.931	16.695	2.203	1.856

Lasten

Meerjarenbegroting 2022-2025	24.682	4.495	822	820
Tot de 1e Voortgangsrapportage 2022	1.153	0	0	0
Mutaties 1e Voortgangsrapportage 2022	-70	-121	-84	-56
Tot de 2e Voortgangsrapportage 2022	8	0	0	0
Lasten tot de 2e Voortgangsrapportage	25.773	4.374	737	764

Mutaties 2e Voortgangsrapportage

1. Autonome ontwikkelingen	-4.371	12.483	1.680	1.334
Aanpassen ramingen grondexploitatie Zevenaar-Oost bedrijven	-4.371	12.483	1.680	1.334
Aanpassing rente grondexploitatie Zevenaar-Oost bedrijven	0	0	0	0
Renteaanpassingen 2022	0	0	0	0
2. Actualisatie bestaand beleid	-18	-23	-18	-18
Actualisatie investeringen ruimtelijke ontwikkeling	0	-5	0	0
Vrijval bedragen De Liemers Helemaal Goed en Liemers++	-18	-18	-18	-18
3. Nieuw beleid	0	0	30	30
Investeringsbudget voorbereiding ontwikkelen 7PoortII	0	0	30	30
Totaal lasten 2e Voortgangsrapportage	-4.389	12.460	1.692	1.346
Totaal lasten t/m de 2e Voortgangsrapportage	21.384	16.833	2.430	2.110
Saldo voor bestemming	-1.453	-138	-227	-253
<i>Onttrekkingen</i>				
Meerjarenbegroting 2022-2025	190	45	45	45
Tot de 1e voortgangsrapportage 2022	1.170	0	0	0
Mutaties 1e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Tot de 2e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Mutaties 2e voortgangsrapportage 2022	-17	0	0	0
Totaal onttrekkingen reserves t/m de 2e VGR	1.343	45	45	45
<i>Toevoegingen</i>				
Meerjarenbegroting 2022-2025				
Tot de 1e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Mutaties 1e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Tot de 2e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Mutaties 2e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves t/m de 2e VGR	0	0	0	0
Totaal mutaties reserves	1.343	45	45	45
Saldo na bestemming	-110	-94	-182	-209

Toelichting financiële ontwikkelingen

1. Autonome ontwikkelingen

Aanpassen ramingen grondexploitatie Zevenaar-Oost bedrijven

De ramingen van de grondexploitatie Zevenaar-Oost bedrijven zijn aangepast op basis van de herziene grondexploitatie per 1 januari 2022 zoals vastgesteld in de raadsvergadering van 6 juli 2022, aangevuld met actuele ontwikkelingen.

Aanpassing rente grondexploitatie Zevenaar-Oost bedrijven

De ramingen van de grondexploitatie Zevenaar-Oost bedrijven zijn aangepast op basis van de herziene grondexploitatie per 1 januari 2022 zoals vastgesteld in de raadsvergadering van 6 juli 2022. Door een minder gunstig verloop van de boekwaarde wordt meer rente toegerekend aan deze grondexploitatie wat een voordeel betekent voor het begrotingssaldo.

Renteaanpassingen 2022

Wij hebben de omslagrente 2022 aangepast. Door de lagere rente kort geld en de lagere toevoeging (2% over de boekwaarde) aan de verliesvoorziening van de grondexploitaties is een voordeel ontstaan van € 181.000. Deze wijziging is programma overstijgend.

2. Actualisatie bestaand beleid

Actualisatie investeringen ruimtelijke ontwikkeling

Wij hebben de fasering van de diverse investeringsprojecten van de afdeling ruimtelijke ontwikkeling geactualiseerd. Het gaat hier bijvoorbeeld om planvorming herinrichting Edisonstraat en voorbereiding herontwikkeling Vestersbos. Naast een verschuiving in de tijd van de te investeren bedragen leidt dit ook tot een verschuiving van de kapitaallasten. Dit leidt tot een eenmalig voordeel van kapitaallasten in 2022 van € 16.000 (programma 8) en in 2023 van € 5.000 (programma 3).

Vrijval bedragen De Liemers Helemaal Goed en Liemers++

De Liemers Helemaal Goed en Liemers++ zijn per 1 januari 2022 opgegaan in de Liemerse Ambassade. De bijdragen aan de afzonderlijke organisaties, zoals nu in de begroting opgenomen, komen per 1 januari 2022 te vervallen. In totaal gaat het om een bedrag van € 40.000 (€ 18.000 programma 3 en € 22.000 programma 5).

3. Nieuw beleid

Investeringsbudget voorbereiding ontwikkelen 7PoortII

In 2022 zijn wij gestart met de planuitwerking van businesspark 7PoortII. Wij verwachten dat we hier in 2022 € 150.000 aan kosten voor maken. In de meerjarenbegroting 2023-2026 komen wij met een aanvullende vraag voor 2023 van € 600.000. Mochten de voorbereidingen leiden tot een door de raad vastgestelde grondexploitatie dan kunnen deze kosten hierbinnen worden opgenomen. Is dit niet het geval dan starten vanaf 2024 de jaarlijkse afschrijvingslasten (gedurende vijf jaar). Wij zullen u dit najaar in een separaat raadsvoorstel informeren over de invulling van het voorbereidingskrediet.

Toelichting mutaties reserves

2. Actualisatie bestaand beleid

Actualisatie afschrijvingsreserves i.v.m. fasering investeringen

Door fasering van de voorgenomen investeringen in de jaarrekening 2021 en begroting 2022 worden de ramingen qua afschrijving uit de afschrijvingsreserves geactualiseerd en aangepast.

4. ONDERWIJS

ALGEMEEN

Omschrijving

Dit programma gaat over alle onderwijszaken, zoals het openbaar onderwijs, huisvesting van scholen en leerlingzaken (leerlingenvervoer, kinderopvang, volwasseneneducatie, onderwijsachterstandenbeleid).

Wat willen we?

We willen dat alle kinderen en jongeren opgroeien in een kansrijke omgeving met kwalitatief goed onderwijs.

Ontwikkelingen

Onderwijskansenbeleid

In samenspraak met kinderopvang en onderwijs hebben we geconstateerd dat er goede voortgang is gemaakt op het behalen van de doelstellingen in het beleidsplan onderwijskansen 2020-2023. Zo is een nieuwe activiteit gestart voor anderstalige ouders met jonge kinderen. Met het project 'Digitaal' helpen vrijwilligers van Kunstwerk! deze ouders en kinderen met taal en lezen thuis. Een aanbod voor deze doelgroep ontbrak tot nu toe. Verder is VGGM gestart met een spreekuur voor ouders van peuters op de Tragellijn in Lobith. Dit is een pilot om ouders met opvoedingsvragen op locatie te kunnen helpen. Hiermee willen we ernstiger problematiek voorkomen en kinderen de kansen geven zich goed te ontwikkelen. Bij goede resultaten wordt de pilot uitgebreid naar andere locaties met veel kinderen in een kwetsbare situatie.

Volwasseneneducatie

In Zevenaar is ongeveer 10% van de bevolking laaggeletterd. We zetten stevig in op een daling van het aantal laaggeletterden in de gemeente Zevenaar. Dit zien we terug in bijvoorbeeld een toename van het aantal cursisten voor taalvaardigheid. Ook zien we een toename in de vraag naar de Nederlandse lessen, met name vanuit Oekraïense vluchtelingen. We richten ons ook op het versterken van de werving van laaggeletterden. Zo is er een uitgebreide kennisbijeenkomst geweest voor onze consulenten schuldhulpverlening. De komende tijd gaan we verder met het versterken van de ketenaanpak.

Onderwijshuisvesting

Het aanvullend onderzoek naar onderwijshuisvesting voor het primair onderwijs op de locatie Vestersbos is voor het einde van het jaar afgerond.

Voor het voortgezet onderwijs wordt een alternatieve oplossing gezocht op een andere locatie in Zevenaar. De financiële verantwoording van de verbouwde Guido Gezellestraat voor de Sterrenschool en LiemersLotus, inclusief het buitenterrein is voor het eind van 2022 afgerond.

De verbouwing van de Carroussel/de Maatjes aan de Kardinaal de Jongstraat in Zevenaar is in volle gang. De voorbereidingen voor het actualiseren van het integraal huisvestingsplan waaronder het stimuleren van verduurzaming zijn gestart.

Beleidskaders

- Beleidsplan onderwijskansen 2020-2023
- Beleidsregels uitvoering gemeentelijke taken Wet Kinderopvang Zevenaar 2019
- Convenant Schoolveiligheid, 14-06-2018 (Liemers College, Politie Basiseenheid Rivierenland-Oost, Gemeente Zevenaar)
- Beleidsregels Handhaving Wet kinderopvang en kwaliteitseisen 2014 (Liemers) (vastgesteld in 2014)
- Integraal Huisvestingsplan 2020-2036 (2019)
- Subsidieregeling peuteropvang en Voor- en Vroegschoolse Educatie (2022)
- Visie- en werkdocument 'de verbinding van onderwijs en jeugd' in de Liemers 2019-2023
- Beleidsnota Harmonisatie Kinderopvang Peuterspeelzalen gemeente Zevenaar 2018 e.v. (vastgesteld in 2018)
- Beleidsplan Jeugdwet, Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) en Participatiewet 2020-2023 (2020)
- Verordening materiële financiële gelijkstelling onderwijs Zevenaar 2020 (2019)
- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Zevenaar 2020 (2019)
- Beleidsregel bekostiging lokalen bewegingsonderwijs Zevenaar 2019 (2019)

- Verordening leerlingenvervoer Zevenaar 2018

WAT WILLEN WE?

4.1 Onderwijs

Het is ons doel dat onze kinderen en jonge inwoners minimaal een startkwalificatie behalen om hun kansen op een goede toekomst, participatie aan de samenleving en hun economische onafhankelijkheid te vergroten. We willen daarom een goede toegankelijke (pedagogische) infrastructuur voor scholen in het basisonderwijs en voortgezet onderwijs met een doorgaande lijn voor 0- tot 23-jarigen in onze gemeente. Hierbij zoeken wij voortdurend samen met het onderwijs naar nieuwe verbindingen, in zowel de lokale gemeenschap als in het bedrijfsleven.

4.2 Kinderopvang

Peuters, vanaf 2 jaar, krijgen toegang tot een kwalitatieve peutervoorziening binnen de kinderopvang. Een betekenisvolle speelleeromgeving stimuleert de ontwikkeling van peuters. Daarmee leggen we voor alle peuters een sterke basis voor een goede start in het onderwijs.

4.3 Natuur- en Milieueducatie (NME)

Wij willen dat inwoners, waaronder kinderen, in staat zijn om bewuste keuzes te maken ten aanzien van een duurzame en leefbare samenleving.

WAT DOEN WE?

Naam activiteit	Jaar realisatie	Status 2021	Status 1e VGR	Status 2e VGR
4.1.2 Bouwen kwalitatief goede schoolgebouwen	2022			
4.1.3 Beleid maken huisvesting voortgezet onderwijs	2021			
4.1.5 Bevorderen van lezen en tegengaan van taalachterstand	2025			
4.1.7 Bevorderen van een veilig en zorgzaam schoolklimaat	2022			
4.1.8 Bevorderen deelname educatieaanbod van beperkt geletterden	2023			
4.2.1 Toegang bieden tot kinderopvang	2022			
4.3.1 Voorlichten over voeding, beweging en gezondheid in relatie met natuur en milieu	2021			

4.1 Onderwijs

4.1.2 Bouwen kwalitatief goede schoolgebouwen

Jaar realisatie 2022

We bouwen kwalitatief goede schoolgebouwen en waar mogelijk een Kindcentrum. De schoolgebouwen worden gebouwd op basis van het nog op te stellen integraal huisvestingsplan (IHP). We reserveren middelen voor de onderwijshuisvesting. Het gaat hierbij om investeringen voor basisscholen en voor aanpassingen van de locaties van het Voortgezet Onderwijs. Bij het beoordelen van de ingediende aanvragen voor schoolgebouwen nemen we duurzaamheidsaspecten in overweging.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Volgens plan	Volgens plan	Niet volgens plan
		

Het IHP 2020 is eind 2019 vastgesteld. De financiële verantwoording van de scholen aan de Platanenlaan ronden we voor het eind van 2022 af. Dit geldt ook voor de verbouwing van de Guido Gezellestraat voor de Sterrenschool (basisonderwijs) en kinderopvang LiemersLotus inclusief het buitenterrein. De verbouwing van de Carrousel/de Maatjes is in volle gang. Het aanvullend onderzoek naar twee varianten onderwijshuisvesting

en de mogelijke effecten hiervan op de omgeving van locatie Vestersbos ronden we voor het eind van het jaar 2022 af.

Voorstel raad

De resultaten van het aanvullend onderzoek naar onderwijshuisvesting op locatie Vestersbos ontvangt u samen met de resultaten van een onderzoek naar mogelijkheden voor woningbouw op deze locatie. Dit komt met een voorstel vanuit het college in de eerste helft van 2023 naar u toe.

4.1.3 Beleid maken huisvesting voortgezet onderwijs Jaar realisatie 2021

We gaan de huisvesting van het voortgezet onderwijs herzien. Dit is nodig vanwege de daling van leerlingenaantallen en wijziging van het onderwijsconcept. In overleg met het schoolbestuur van het Liemers college en de gemeenten Duiven en Montferland bepalen wij samen welke voorzieningen wanneer gerealiseerd moeten zijn. Wij dragen voor ongeveer 40% bij in de totale kosten van de investeringen. Om aanpassingen te kunnen realiseren, hebben wij in 2019 een investering in de begroting opgenomen.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan
		

Het aanvullend onderzoek naar onderwijshuisvesting op de locatie Vestersbos is voor wat betreft het voortgezet onderwijs stopgezet. We zoeken naar een alternatieve oplossing.

4.1.5 Bevorderen van lezen en tegengaan van taalachterstand Jaar realisatie 2025

Wij rollen de komende jaren het rijksbeleid 'Tel mee met Taal' lokaal verder uit om taalachterstand van jonges af aan te bestrijden en leesbevorderingsactiviteiten te stimuleren. Daarnaast gaan we succesvolle pilots binnen de specifieke regeling Volwasseneneducatie borgen binnen het structurele aanbod van het Taalhuis. Het Taalhuis helpt mensen die moeite hebben met taal en digitaal (lezen, schrijven, rekenen, computervaardigheden) om beter te leren lezen en schrijven.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan
		

Het onderwijs is als eerste verantwoordelijk voor het leesonderwijs. De bibliotheek heeft een belangrijke rol in het stimuleren van buitenschools lezen. Uit internationaal onderzoek blijkt dat Nederland niet meer tot de vijftien best presterende landen behoort als het gaat om leesvaardigheid. In Zevenaar blijven we leesprojecten ondersteunen en zo nodig uitbreiden. Na corona is een aantal initiatieven weer opgestart zoals de boekstartcoach op het consultatiebureau. Ook de leesstimuleringsprojecten voor de basisscholen en het voortgezet onderwijs hebben plaatsgevonden. Uit evaluaties blijkt dat deze projecten effect hebben. Leerlingen hebben meer plezier in lezen en gaan meer lezen. Veel lezen is belangrijk voor het verbeteren van de leesvaardigheid en die leesvaardigheid komt goed van pas in alle lesvakken.

4.1.7 Bevorderen van een veilig en zorgzaam schoolklimaat Jaar realisatie 2022

Wij streven naar een (sociaal) veilig klimaat op en rondom de scholen voor voortgezet onderwijs in de gemeente Zevenaar. Omdat een veilige omgeving voorwaarde is voor leren en ontwikkelen, werken wij met de netwerkpartners aan een eenduidig en sluitend stelsel van afspraken ten behoeve van het voorkomen en bestrijden van overlast, vandalisme en ander (crimineel) gedrag.

Scholen staan midden in de samenleving. Met de integrale beleidsafstemming tussen de programma's Onderwijs, Veiligheid en Sociaal Domein versterken we, door de netwerksamenwerking, een (sociaal) veilig klimaat op en rondom de scholen voor het voortgezet onderwijs in Zevenaar. Lokale (en regionale) organisaties bundelen hun krachten om de samenwerkingsagenda: veilige en zorgzame schoolomgeving vorm te geven. De inzet voor een (sociaal) veilige schoolomgeving betreft een cofinanciering. Binnen programma 6 Sociaal Domein – Jeugdgezondheidszorg is een bestaand (integraal) gemeentelijk budget hiervoor geoordeeld.

Stand van zaken**Rek. 2021****1e VGR****2e VGR**

Volgens plan

Volgens plan

Volgens plan

Om de netwerksamenwerking te versterken en sociale veiligheidsproblemen op school eenvoudiger op te lossen, hebben wij met het Liemers college en de politie basisteam Rivierenland-Oost in juni 2018 het convenant schoolveiligheid getekend. Voor de uitvoering hiervan zijn afspraken gemaakt over de thema's mediawijsheid, cyclisch veiligheidsbeleid en genotsmiddelen en het jongerenwerk op school. Wij passen ons aan op de lopende ontwikkeling omtrent veiligheid en genotsmiddelen. Samen met onze maatschappelijke partners, waaronder IrisZorg, zetten wij ons in voor veiligheid op en rondom school. Komende tijd evalueren wij het convenant en maken indien nodig nieuwe afspraken.

Het Halt-spreekuur op locatie Landweer van het Liemers college gaat door. Halt voert één spreekuur per twee weken/per maand uit in het schooljaar.

4.1.8 Bevorderen deelname educatieaanbod van beperkt geletterden**Jaar realisatie****2023**

We streven ernaar dat meer inwoners in de gemeente Zevenaar de reken- en taalbasisvaardigheden beheersen zodat zij mee kunnen doen in onze samenleving. Het draagt bij aan inclusie, aan een betere gezondheid, een betere financiële positie en meer kansen op de arbeidsmarkt. Ook draagt het bij aan de ontwikkeling van hun kinderen. Naast de doorontwikkeling van de netwerksamenwerking binnen het Taalhuis blijft het gemeentelijk (preventieve) beleid t.b.v. lees- en taalstimulering, een aanjager voor het bewustwordingsproces dat Lezen Loont!

Stand van zaken**Rek. 2021****1e VGR****2e VGR**

Volgens plan

Volgens plan

Volgens plan

Het Taalhuis de Liemers vormt een steeds sterker samenwerkingsnetwerk tussen de aanbieders van volwasseneneducatie, te weten Kunstwerk! de bibliotheek, Prago, ROC Rijn IJssel, de RSD, Mikado en welzijnsorganisatie Caleidoz. Doel is om taaleducatie zoveel mogelijk in samenhang met elkaar te organiseren, om deelname voor onze inwoners zo laagdrempelig mogelijk te maken. De komende tijd werken we aan de doorontwikkeling van het Taalhuis zodat we sterker staan in de strijd tegen laaggeletterdheid.

4.2 Kinderopvang**4.2.1 Toegang bieden tot kinderopvang****Jaar realisatie****2022**

Wij zetten in op een kwalitatieve voorschoolse voorziening voor alle jonge kinderen. Dit geldt voor het aanbod voor peuters van ouders die recht hebben op Kinderopvangtoeslag en ouders die gebruik maken van een gesubsidieerde peuterplek. De uitvoering van de wettelijke taken gericht op Toezicht (Inspectie en Handhaving) registreren wij in het Landelijk Register Kinderopvang, waardoor we de uitvoering ook kunnen toetsen volgens de wettelijke kaders.

Stand van zaken**Rek. 2021****1e VGR****2e VGR**

Volgens plan

Volgens plan

Volgens plan

De jaarlijkse subsidies passen binnen de geraamde begrotingen. Dit geeft geen aanleiding tot verdere aantekeningen.

4.3 Natuur- en Milieueducatie (NME)**4.3.1 Voorlichten over voeding, beweging en gezondheid in relatie met natuur en milieu****Jaar realisatie****2021**

De NME geeft mede invulling aan thema's voeding, beweging en gezondheid. Binnen de NME worden inwoners, waaronder kinderen, voorzien van kennis, inzicht en vaardigheden op het gebied van natuur en

milieu. Gecombineerd met een goed ontwikkeld waardebesef wordt er een basis gelegd om bewuste keuzen te maken ten aanzien van een duurzame en leefbare samenleving.

Stand van zaken

Rek. 2021
Niet volgens plan

1e VGR
Volgens plan

2e VGR
Gerealiseerd

De overdracht van NME naar Kunstwerk! is per 1 september 2022 gerealiseerd.

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
----------------------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

Baten

Meerjarenbegroting 2022-2025	1.322	1.181	981	977
Tot de 1e Voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Mutaties 1e Voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Tot de 2e Voortgangsrapportage 2022	14	14	14	14
Baten tot de 2e Voortgangsrapportage	1.336	1.195	995	991

Mutaties 2e Voortgangsrapportage

Totaal mutaties baten 2e Voortgangsrapportage				
Totaal baten t/m de 2e Voortgangsrapportage	1.336	1.195	995	991

Lasten

Meerjarenbegroting 2022-2025	5.984	7.137	5.583	5.549
Tot de 1e Voortgangsrapportage 2022	12	127	113	113
Mutaties 1e Voortgangsrapportage 2022	-95	-79	-170	0
Tot de 2e Voortgangsrapportage 2022	51	0	14	14
Lasten tot de 2e Voortgangsrapportage	5.952	7.185	5.539	5.676

Mutaties 2e Voortgangsrapportage

1. Autonome ontwikkelingen	-67	0	0	0
Aanpassen bijdrage BVO DRAN leerlingenvervoer	-133	0	0	0
Renteaanpassingen 2022	66	0	0	0
2. Actualisatie bestaand beleid	-130	-9	0	0
Actualisatie investeringen onderwijshuisvesting primair onderwijs	-130	-9	0	0
Totaal lasten 2e Voortgangsrapportage	-197	-9	0	0
Totaal lasten t/m de 2e Voortgangsrapportage	5.755	7.176	5.539	5.676
Saldo voor bestemming	-4.419	-5.981	-4.545	-4.685

Onttrekkingen

Meerjarenbegroting 2022-2025	6.568	1.568	193	193
Tot de 1e voortgangsrapportage 2022	12	0	0	0
Mutaties 1e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Tot de 2e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Mutaties 2e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Totaal onttrekkingen reserves t/m de 2e VGR	6.580	1.568	193	193

Toevoegingen

Meerjarenbegroting 2022-2025	-6.500	0	0	0
Tot de 1e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Mutaties 1e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Tot de 2e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Mutaties 2e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves t/m de 2e VGR	6.500	0	0	0
Totaal mutaties reserves	80	1.568	193	193
Saldo na bestemming	-4.339	-4.413	-4.351	-4.492

Toelichting financiële ontwikkelingen

1. Autonome ontwikkelingen

Aanpassen bijdrage BVO DRAN leerlingenvervoer

De bijdrage aan de BVO DRAN wordt aangepast aan de gewijzigde meerjarenbegroting 2022 van de BVO DRAN.

De bijdrage voor het leerlingenvervoer daalt in 2022 met € 133.000. Dit voordeel is ontstaan doordat bij het leerlingenvervoer flinke besparingen zijn gerealiseerd door de aanbesteding in 2021 en door besparingen in de uitvoering door de vervoerder.

De structurele effecten hebben wij in de meerjarenbegroting 2023-2026 opgenomen.

Renteaanpassingen 2022

Wij hebben de omslagrente 2022 aangepast. Door de lagere rente kort geld en de lagere toevoeging (2% over de boekwaarde) aan de verliesvoorziening van de grondexploitaties is een voordeel ontstaan van € 181.000. Deze wijziging is programma overstijgend.

2. Actualisatie bestaand beleid

Actualisatie investeringen onderwijshuisvesting primair onderwijs

In verband met fasering zijn de ramingen voor investeringen (renovatie) in de onderwijshuisvesting (primair - onderwijs) geactualiseerd. De fasering leidt tot een eenmalig voordeel van € 135.000 in 2022 en € 9.000 in 2023 door incidenteel lagere afschrijvingslasten.

5. SPORT, CULTUUR EN RECREATIE

ALGEMEEN

Omschrijving

Dit programma gaat over de beleidsvelden sport, kunst en cultuur, erfgoed, media (bibliotheek), openbaar groen en vrijetijdseconomie.

Wat willen we?

We willen een gemeente zijn waar inwoners prettig wonen en waar voldoende mogelijkheden zijn om te sporten, culturele activiteiten te ontplooiën of hieraan deel te nemen en te recreëren.

Ontwikkelingen

Stedenbanden

In samenspraak met vertegenwoordigers van onze zusterstad Weilburg en het Zevenaars comité voor het stedencontact zijn afspraken gemaakt over de toekomstige ontwikkeling van de stedenband. We zetten niet langer in op de traditionele uitwisselingen voor jongeren en volwassenen, maar meer op de behoeften van maatschappelijke organisaties in beide gemeenten m.b.t. contacten. Het comité zal daarbij een ondersteunende en faciliterende rol spelen.

Over de toekomst van de stedenband met de Hongaarse gemeente Mátészalka wordt ook gesproken. Naar verwachting wordt deze stedenband op termijn beëindigd.

Verenigingen, dorpshuizen en cultuur

Aan een aantal organisaties is in 2021 aanvullende steun verleend als een tekort ten gevolge van de coronamaatregelen was aangetoond.

Energielasten worden meer en meer als een knelpunt ervaren. We onderzoeken hoe wij als gemeente hier het beste op kunnen acteren.

Met de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen zetten wij onder meer in op transitie van onze culturele infrastructuur (onderdeel opgave ontspannen regio).

Sportbeleid

Het nieuwe sportbeleid wordt uitgewerkt aan de hand van een uitvoeringsagenda. Hierin worden de prioriteiten voor de komende jaren gesteld. Onze (sportieve) partners en collega's van andere beleidsterreinen worden hierin betrokken. Ook kijken we naar de rol en doelstellingen van het lokaal sportakkoord zodat hun activiteiten goed aansluiten op de gemeentelijke doelstellingen.

Vernieuwd (Sportpark) Hengelder

Vanuit een burgerinitiatief is een onderzoek opgestart gericht op het toekomstige sportaanbod in de stad Zevenaar. Onderzoeksbureau ICS heeft hiervoor in 2021 een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd. De initiatiefgroep heeft in mei 2022 de gemeenteraad geïnformeerd over de voortgang en een aanvullend bedrag gevraagd voor professionele ondersteuning van het verdere proces. Hierop is een motie ingediend die vervolgens is ingetrokken. We werken aan een plan van aanpak waarin we de financiering verder uitwerken. Hierin speelt ook de commitment vanuit de aangesloten partijen een belangrijke rol. Ook kijken we of het vernieuwd Hengelder op een andere locatie gerealiseerd kan worden.

Lokaal sportakkoord Zevenaar

De stuurgroep van het lokaal sportakkoord is nog steeds bezig met een inhaalslag na de coronacrisis. Zij zoeken naar professionele hulp op het gebied van proces- en administratieve ondersteuning, dit is uiteindelijk niet Liemers-breed geregeld. De komende tijd staat daarom nog in het teken van het optimaliseren van de interne samenwerking, het promoten van het sportakkoord en het intensiveren van de samenwerking met de aangesloten partijen.

Beleidskaders

- Beleidsnota Sport 2021-2028
- Cultuur en erfgoedpact de Liemers 2017-2020 (2017)
- Notitie kunstbezit
- Camperplaatsenbeleid Rijnwaarden (2014)

- Rijnwaarden: 't Gelders Eiland, Visie vrijetijdseconomie en impactstudie overnachtingshaven (2013)
- Beleidsnota Horeca als nevenfunctie in het buitengebied (2014)
- Omgevingsvisie Gelders eiland 2030 (2017)
- Beleidsnotitie Jeugd en Maatschappelijke ondersteuning 2018 e.v. (2018)
- Beleidsplan IBOR (integraal beheer openbare ruimte) Zevenaar (2018)
- Bomenbeleidsplan Zevenaar 2016-2026 (2016)
- Groenbeleidsplan Rijnwaarden 2016-2026 (2016)
- Structuurvisie gemeente Zevenaar 2030
- Cultuurhistorische waardenkaart 2013
- Een visie op het erfgoed 2015-2019 (Zevenaar)
- Beleidsplan Stedelijk Groen 2006-2016
- Beleidskader Vrijetijdseconomie 2030 (2019)
- Archeologiebeleid Rijnwaarden 2012

WAT WILLEN WE?

5.1 Sport

Het is ons doel is dat alle inwoners in een leefbare en gezonde samenleving elkaar in de eigen omgeving kunnen ontmoeten en (gezamenlijk) kunnen sporten en bewegen, mede gericht op een gezonde levensstijl.

5.2 Kunst en cultuur

Wij willen een divers cultureel en educatief aanbod, dat kwalitatief sterk is en voor inwoners gemakkelijk toegankelijk en dat bijdraagt aan welbevinden, creatief denken en plezier. Daarbij is cultuur belangrijk om de aantrekkingskracht van onze gemeente verhogen. Ons doel is dat cultuur bijdraagt aan het versterken van leefbaarheid, zelfredzaamheid, ontmoeting en verbinding.

5.3 Cultuurhistorisch erfgoed

We willen ons erfgoed behouden voor toekomstige generaties. Ook willen we het draagvlak voor behoud van ons erfgoed onder onze inwoners vergroten, door het meer te promoten en te vermarkten. Onze monumenten en cultuurhistorisch landschap dragen bij aan het versterken van de vrijetijdseconomie.

5.4 Vrijetijdseconomie

Vrijetijdsbesteding van Nederlandse en buitenlandse gasten draagt bij aan de Zevenaarse economie en daarmee ook aan de werkgelegenheid in de regio. Daarnaast heeft vrijetijdseconomie een positief effect op de leefbaarheid in onze gemeente. Wij streven naar een toename van het aantal banen in de sector recreatie-toerisme ten opzichte van het totaal aantal banen in onze gemeente stijgt van 6,6% in 2016 naar 6,8% in 2022.

WAT DOEN WE?

Naam activiteit	Jaar realisatie	Status 2021	Status 1e VGR	Status 2e VGR
5.1.2 Ondersteunen samengaan sportverenigingen	2022			
5.2.3 Ondersteunen culturele activiteiten	2022			
5.2.5 Ondersteunen organisatie Kunstwerk!	2022			
5.2.6 Ontwikkelen Turmac Cultuurfabriek	2022			
5.2.7 Organiseren '75 Jaar bevrijding 2020'	2020			
5.3.1 Zorgdragen voor historisch erfgoed	2022			
5.4.6 Uitvoeren beleidsplan vrijetijdseconomie	2030			

5.1 Sport

5.1.2 Ondersteunen samengaan sportverenigingen

Jaar realisatie 2022

Verenigingen zijn belangrijk voor de sociale contacten en leefbaarheid binnen een stad, wijk, dorp of

gemeenschap. We zien echter dat verenigingen steeds meer onder druk komen te staan. We sporten steeds meer, maar minder in verenigingsverband. Initiatieven van sportverenigingen om samen te gaan dienen nadrukkelijk vanuit de verenigingen zelf te komen. We ondersteunen en begeleiden hierin om de plannen ook daadwerkelijk uit te kunnen laten voeren. We stellen vrijwilligers bij verenigingen in staat om met vernieuwing aan de slag te gaan.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan
		

Om ook in de toekomst een aantrekkelijk sportaanbod te kunnen aanbieden, wordt onderlinge samenwerking en verbinding met andere partners steeds belangrijker. Daarom hebben wij een visie met betrekking tot de centralisatie van sportparken ontwikkeld. Zo willen we meer samenwerkingen realiseren tussen verenigingen en toewerken naar het bundelen en samen onderbrengen van verenigingen. Dit zal leiden tot vitale sportaanbieders en een toekomstbestendig sportaanbod. Een eerste stap hierin is gezet met de ontwikkelingen op sportpark Hengelder, waar vanuit een burgerinitiatief wordt gewerkt aan een vernieuwd Hengelder.

5.2 Kunst en cultuur

5.2.3 Ondersteunen culturele activiteiten

Jaar realisatie 2022

Wij zetten in op een divers en kwalitatief sterk cultureel aanbod en het behoud van een breed en hecht verenigingsleven. Dit verhoogt de aantrekkingskracht van onze gemeente. We stimuleren het maken, delen en ontmoeten door culturele festivals te ondersteunen. Hiermee dragen we ook bij aan de profilering van onze gemeente en de kernen in het bijzonder. Samen met de gemeenten Duiven en Westervoort en de provincie investeren we met het Cultuur- en Erfgoedpact 2017-2020 in de Liemers in kunst, cultuur en erfgoed (bestaand beleid). Inwoners, verenigingen en organisaties voeren samen de activiteiten en projecten uit. Dit draagt bij aan een sterke, trotse en leefbare regio.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Niet volgens plan	Volgens plan	Volgens plan
		

Het ongedaan maken van de taakstelling op culturele festivals is als nieuw resultaat opgenomen in de nog vast te stellen meerjarenbegroting 2023-2026.

5.2.5 Ondersteunen organisatie Kunstwerk!

Jaar realisatie 2022

Cultuur is de smaakmaker van onze gemeente en een gezonde culturele infrastructuur vormt de basis van een bloeiend cultureel leven. Kunstwerk!, de fusie van de vier Liemerse professionele culturele organisaties het Musiater, Bibliotheek de Liemers, het Liemers museum en de Volksuniversiteit voor Zevenaar e.o., vormt hier een belangrijk onderdeel van.

Wij subsidiëren het op elkaar afgestemde productaanbod op het gebied van kunst en cultuur, erfgoed, muziekonderwijs, lezen en literatuur, debat en educatie dat Kunstwerk! biedt. Middels prestatieafspraken zorgen wij er voor dat de producten van Kunstwerk! bijdragen aan identiteitsvorming, ontmoeting en ontplooiing. We zorgen dat Kunstwerk! actief de samenwerking met verenigingen zoekt.

De wettelijke educatie-taken van Bibliotheek de Liemers zijn volop in ontwikkeling. Wij zorgen er voor dat deze (het volgen van) goed onderwijs, het vinden van een baan of het aangaan van sociale contacten ondersteunen. Het betreft onder meer lees- en taalbevorderingsactiviteiten, doorlopende leerlijnen en burgerschapsvorming.

Omdat de culturele infrastructuur in de Liemers over de gemeentegrenzen heen ligt, stemmen we in deze af met de gemeenten Duiven, Westervoort en Montferland.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Niet volgens plan	Volgens plan	Volgens plan

Vanaf 2022 werken wij met vernieuwde prestatieafspraken met Kunstwerk!. Het ongedaan maken van de taakstelling op het onderdeel volwasseneneducatie is als nieuw resultaat opgenomen in de nog vast te stellen meerjarenbegroting 2023-2026.

5.2.6 Ontwikkelen Turmac Cultuurfabriek

Jaar realisatie 2022

De Turmac Cultuurfabriek is een podium voor samenwerking en biedt onze inwoners producten en diensten op het gebied van werk- en inkomen, welzijn, cultuur, cinema, media, educatie en erfgoed. Samen met de partners werken we aan een collectief programma, waarbij ontmoeten, ervaren en beleven centraal staan en we verbindingen leggen met onze ambities en doelstellingen in het sociaal domein. We zetten de komende jaren in op het versterken van de exploitatie.

Stand van zaken

Rek. 2021

1e VGR

2e VGR

Niet volgens plan

Volgens plan

Volgens plan

Het gebruik van de Turmac Cultuurfabriek neemt toe nu de coronaperiode voorlopig achter ons ligt. Voor 2023 willen het beheer en de exploitatie nog verder verbeteren.

5.2.7 Organiseren '75 Jaar bevrijding 2020'

Jaar realisatie 2020

Gelderland was van september 1944 tot en met mei 1945 negen maanden onafgebroken het centrum van de bevrijdingsstrijd van Nederland. In 2019 en 2020 is deze episode 75 jaar geleden. In heel Gelderland worden in 2020 activiteiten georganiseerd om stil te staan bij de gebeurtenissen van toen en om de bevrijding en 75 jaar vrijheid te vieren. De Liemers sluit hiertoe aan bij de regio Achterhoek. Regionaal wordt voorgesteld éénmalig € 0,85 per inwoner beschikbaar te stellen. De provincie zal deze middelen matchen.

Voor de dekking wordt in 2020 incidenteel het in de begroting structureel beschikbare bedrag voor de zgn. 'Doe Duiten' ingezet.

Stand van zaken

Rek. 2021

1e VGR

2e VGR

Volgens plan

Volgens plan

Gerealiseerd

Het project 75 jaar vrijheid is binnen de beschikbaar gestelde middelen afgerond. Als vervolg sluiten wij vanaf 2022 aan bij het nieuwe Regioprogramma Vrijheid Achterhoek/Liemers en Grensstreek 2022 en 2023. Wij stellen hier in 2022 € 0,20 per inwoner voor beschikbaar.

5.3 Cultuurhistorisch erfgoed

5.3.1 Zorgdragen voor historisch erfgoed

Jaar realisatie 2022

We ontwikkelen beleid om de verduurzaming van monumenten te bevorderen.

Het archeologisch beleid is inmiddels ruim tien jaar oud. We gaan dit herzien. Hierbij brengen we WOII archeologie in kaart. De archeologische kaarten van de voormalige gemeenten Rijnwaarden en Zevenaar stemmen we op elkaar af. De archeologische restanten van de Romeinse Limes worden mogelijk Unesco Werelderfgoed. We gaan het in ieder geval beschermen door het aan te wijzen als monument. De Limes wordt meegenomen in het VTE-beleid.

Nieuw erfgoedbeleid wordt ontwikkeld in het kader van de harmonisatie.

In het kader van harmonisatie brengen we het niveau van bescherming van monumentale objecten in de voormalige gemeente Rijnwaarden op het niveau van de oude gemeente Zevenaar, door inventariseren, onderzoeken en mogelijk aanwijzen als gemeentelijk monument.

Steeds meer monumentale kerken komen leeg te staan. Samen met de kerken en samenleving ontwikkelen we beleid om te kijken hoe we de kerken toekomstbestendig maken.

Stand van zaken

Rek. 2021

1e VGR

2e VGR

Volgens plan Volgens plan Volgens plan

De archeologische beleidskaart is voor consultatie vrijgegeven. De raad heeft de beleidskaart vastgesteld. Een parapluplan archeologie wordt nu ontwikkeld. Het parapluplan is een bouwsteen voor het omgevingsplan. De kerkenvisie is afgerond. Steeds meer kerken krijgen een nevenbestemming of herbestemming. De opdracht voor een nieuwe beleidsnotitie erfgoed is gereed. Er is veel ruimte voor inbreng van bewoners en ondernemers uit de afzonderlijke kernen. In de meerjarenbegroting 2023-2026 wordt de raad budget gevraagd om de visie te kunnen ontwikkelen. Een uitvoeringsprogramma vloeit voort uit de notitie.

5.4 Vrijtijdseconomie

5.4.6 Uitvoeren beleidsplan vrijetijdseconomie

Jaar realisatie 2030

Door in te zetten op vrijetijdseconomie wilt u een bijdrage leveren aan de volgende ambities:

- een aantrekkelijker woon- en vestigingslocatie
- meer werkgelegenheid

Om deze ambities te bereiken heeft u de volgende doelstellingen geformuleerd:

1. meer tevreden inwoners over de mogelijkheden voor vrijetijd
2. een toename van bestedingen door toeristen en recreanten
3. meer tevreden toeristisch-recreatieve ondernemers over het ondernemersklimaat
4. toename van het aantal dagtoeristen
5. groei van het aantal overnachtingen

Dit gaan wij realiseren door werkzaamheden uit te voeren binnen de volgende taakvelden:

- a. toeristische infrastructuur (paden, routes, bewegwijzering)
- b. ontwikkeling van aanbod voor dag- en verblijfsrecreatie
- c. samenwerking en kwalitatief & innovatief ondernemerschap
- d. marketing, informeren & inspireren
- e. doeltreffend beleid

Stand van zaken

Rek. 2021 1e VGR 2e VGR

Volgens plan Volgens plan Volgens plan

- a. Toeristische infrastructuur (paden, routes, bewegwijzering):

Op het gebied van wandelinfrastructuur zijn wij nog bezig met de klompenpaden Pannerdensche Waard, Giesbeek en het kinderklompenpad in Giesbeek. De toeristische bewegwijzering is in het kader van het herstelplan vernieuwd en ondernemers zijn benaderd voor eventuele deelname. Verouderde bewegwijzering is verwijderd. Het project 'toevoegen voorzieningen in de openbare ruimte langs toeristische routestructuren' loopt nog.

- b. Ontwikkeling van aanbod voor dag- en verblijfsrecreatie:

In juni 2022 is een grote stap gezet in het project om de Romeinse Limes zichtbaar en/of beleefbaar te maken in Zevenaar: het kunstwerk van de Romeinse baadster prijkt aan de oever van de Bijland. Ook zijn er nieuwe informatiepanelen over de Romeinse geschiedenis geplaatst bij de baadster, verderop aan de Herwense kant en bij de replica van de grafsteen van Marcus Mallius. Na de zomer wordt het Romeinen doeboek opgeleverd en uitgedeeld aan alle leerlingen van de basisscholen in Zevenaar. We hopen dat ook Duiven, Westervoort en Montferland willen aanhaken bij het verspreiden onder de scholen in deze gemeenten. De recente Romeinse opgravingen in Herwen (tempelcomplex) hebben een hoop stof doen opwaaien. We zijn drukdoende om te bezien hoe we met dit wereldwijde nieuws op korte, middellange en lange termijn de Romeinse geschiedenis in Zevenaar (en de Liemers) nog beter op de kaart kunnen zetten, zowel voor bezoekers als de eigen inwoners. Voor de korte termijn is vanuit erfgoed hiervoor budget aangevraagd in deze 2e voortgangsrapportage. Ook in GMR-verband haken wij aan bij het vertellen van het verhaal van de Romeinen in Gelderland, o.a. door deelname aan de begeleidingsgroep van het project 'doelgroepanalyse Romeinen'. Door corona en andere prioriteiten binnen de afdeling ligt het evenementenbeleid nog stil. Naar aanleiding van het onderzoek naar "toeristische potenties linie verhalen de Liemers" wordt al steeds meer ingezet op het

vertellen van de verhalen van de Romeinen én van het water (strategisch belang splitsingspunt van Rijn en Waal, de kraan van Nederland). In de tweede helft van 2022 wordt hier nog steviger op ingezet om partijen te betrekken en zo mogelijk tot een gezamenlijk verhaal (kapstok) te komen. Het door Rijkswaterstaat gefinancierde project Kijkers langs het Pannerdensch kanaal loopt nog en heeft, o.a. doordat veel aandacht uitging naar de Romeinen, in de 1e helft van 2022 niet zoveel aandacht gekregen. In de 2e helft van dit jaar zal daar verandering in komen. We zijn gestart met een, vanuit het herstelplan gefinancierde, verkenning naar een "Rijnobservatorium" (werktitel). Eind 2022 zal dat onderzoek zijn afgerond en kunnen we beslissen over eventuele vervolgstappen. Wij nemen deel aan de begeleidingsgroep van het GMR-project 'vitaliteitsonderzoek naar de dag- en verblijfsrecreatieve bedrijven in de regio Arnhem-Nijmegen'.

c. Samenwerking en kwalitatief & innovatief ondernemerschap:

Het proces om (waarschijnlijk) te komen tot een toeristische platform voor de Liemers is nog gaande. Dit heeft een sterke relatie met het punt hieronder over marketing etc.

Het project IVN-cursus "gastheer van het landschap" is gestart en wordt eind dit en begin volgend jaar gegeven.

In GMR-verband nemen wij actief deel aan diverse onderdelen van de ontspannen regio.

d. Marketing, informeren & inspireren:

In navolging van het ontwikkelde merkconcept "Kijk verder in de Liemers", is een van de concrete acties dat sinds 1 juli van dit jaar door de Liemerse Ambassade een marketingmedewerker is aangetrokken die tot eind 2023, en hopelijk ook nog daarna, een belangrijke bijdrage gaat leveren aan toeristisch-recreatieve marketing van de Liemers.

Het onderzoek naar Toekomstgericht Gastheerschap in de Liemers is afgerond. In de 2e helft van 2022 gaan wij verder met het nadenken over en opvolgen van adviezen uit dit rapport. Dit onderwerp komt ook stevig terug in de meerjarenbegroting 2023-2026. Een Liemerse marketingorganisatie en het realiseren van toeristische informatie punten (ook in de FOZ) maken daar onderdeel van uit.

De herziening, op regionaal en subregionaal niveau, van de opdracht aan TVAN (Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen) loopt. Wij nemen deel aan de regionale werkgroepen 'belevingsgebieden IJsselvallei' en 'belevingsgebieden regio Arnhem-Nijmegen'. De bedoeling is dat beide in de loop van 2022 worden afgerond. Die van Arnhem-Nijmegen zal ook moeten leiden tot (keuzes) in hoe we regionaal verder willen met de vermarkting van ons gebied.

e. Doeltreffend beleid:

Vanwege de coronacrisis hebben wij de in 2020 geplande ondernemerspeiling onder toeristisch-recreatieve ondernemers in Zevenaar nog niet uitgezet. We wachten op een goed moment (bijvoorbeeld bij de oprichting van het toeristisch platform de Liemers) om dit alsnog te doen.

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten				
Meerjarenbegroting 2022-2025	779	779	779	779
Tot de 1e Voortgangsrapportage 2022	785	578	556	556
Mutaties 1e Voortgangsrapportage 2022	-29	-29	-29	-29
Tot de 2e Voortgangsrapportage 2022	88	15	15	15
Baten tot de 2e Voortgangsrapportage	1.623	1.343	1.320	1.320
Mutaties 2e Voortgangsrapportage				
2. Actualisatie bestaand beleid	88	8	8	8
Bijdrage monumentale gebouwen	8	8	8	8
Tegemoetkomen huurders sportaccommodaties	80	0	0	0
Totaal mutaties baten 2e Voortgangsrapportage	88	8	8	8

Totaal baten t/m de 2e Voortgangsrapportage	1.710	1.351	1.328	1.328
Lasten				
Meerjarenbegroting 2022-2025	8.745	8.579	8.516	8.497
Tot de 1e Voortgangsrapportage 2022	1.434	806	784	784
Mutaties 1e Voortgangsrapportage 2022	13	-26	-6	0
Tot de 2e Voortgangsrapportage 2022	130	59	15	15
Lasten tot de 2e Voortgangsrapportage	10.323	9.418	9.310	9.296
Mutaties 2e Voortgangsrapportage				
1. Autonome ontwikkelingen	7	0	0	0
Renteaanpassingen 2022	3	0	0	0
Stijgende gaskosten	4	0	0	0
2. Actualisatie bestaand beleid	362	649	275	225
Actualisatie bezuiniging vastgoed	205	0	0	0
Actualisatie investeringen bedrijfswagens	-30	-17	-3	-3
Bijdrage monumentale gebouwen	0	0	0	0
Integraal beleidsplan openbare ruimte	200	600	297	247
Kerkenvisie Zevenaar	9	0	0	0
Overname schoorsteen Swanenberg Spijksedijk te Spijk	6	3	3	3
Tegemoetkomen huurders sportaccommodaties	80	0	0	0
Uitvoering beleidsplan vrijetijdseconomie	-85	85	0	0
Vrijval bedragen De Liemers Helemaal Goed en Liemers++	-22	-22	-22	-22
3. Nieuw beleid	115	25	0	0
Incidentele subsidie onderhoud Tolhuys Coormolen in Lobith	15	0	0	0
Publieksbereik tempellocatie Herwen-Hemeling	25	0	0	0
Sportbeleid - toekomstbestendig maken buitensportaccommodaties	75	25	0	0
Totaal lasten 2e Voortgangsrapportage	484	674	275	225
Totaal lasten t/m de 2e Voortgangsrapportage	10.807	10.092	9.584	9.521
Saldo voor bestemming	-9.097	-8.742	-8.256	-8.192
Onttrekkingen				
Meerjarenbegroting 2022-2025	198	150	105	105
Tot de 1e voortgangsrapportage 2022	492	6	6	6
Mutaties 1e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Tot de 2e voortgangsrapportage 2022	1.343	44	0	0
Mutaties 2e voortgangsrapportage 2022	1.525	600	250	200
Totaal onttrekkingen reserves t/m de 2e VGR	3.558	799	360	310
Toevoegingen				
Meerjarenbegroting 2022-2025	0	0	0	0
Tot de 1e voortgangsrapportage 2022	-73	-166	0	0
Mutaties 1e voortgangsrapportage 2022	-6	-6	0	0
Tot de 2e voortgangsrapportage 2022	-1.387	0	0	0
Mutaties 2e voortgangsrapportage 2022	-1.250	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves t/m de 2e VGR	2.716	-172	0	0
Totaal mutaties reserves	842	627	360	310
Saldo na bestemming	-8.255	-8.114	-7.896	-7.882

Toelichting financiële ontwikkelingen

1. Autonome ontwikkelingen

Renteaanpassingen 2022

Wij hebben de omslagrente 2022 aangepast. Door de lagere rente kort geld en de lagere toevoeging (2% over de boekwaarde) aan de verliesvoorziening van de grondexploitaties is een voordeel ontstaan van € 181.000. Deze wijziging is programma overstijgend.

Stijgende gaskosten

Wereldwijde ontwikkelingen leiden, naast hogere brandstofprijzen, tevens tot hogere gaskosten. Aangezien gas werd geleverd via Gazprom hebben we deze overeenkomst vervroegd stopgezet (per 1 oktober 2022). In 2022 hebben we samen met de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen een nieuwe aanbesteding gehouden. We houden er rekening mee dat het gastarief verdubbelt.

Per saldo betekent dit in 2022 dat de gaskosten met € 23.000 stijgen. Dit is een programma overstijgende wijziging (programma 0, 5, 6 en 7). Deze kosten dekken wij uit de stelpost inflatie 2022. Het structurele effect verwerken we in de meerjarenbegroting 2023-2026.

2. Actualisatie bestaand beleid

Actualisatie bezuiniging vastgoed

Op 31 mei 2022 heeft uw college ingestemd met de verkoop van het pand aan de Kerkstraat 16 Zevenaar voor een bedrag van € 550.000. In onze begroting hielden wij rekening met een ander bedrag. De raming van de opbrengsten passen we met deze wijziging aan.

Daarnaast leiden de ontwikkelingen op het vlak van ruimtelijke ordening ertoe dat de verkoop van de locatie Reisenakker 14 en 14a Zevenaar tot nader order wordt uitgesteld. Vermoedelijk zijn de opbrengsten pas in 2024 haalbaar. Zie voor een nadere stand het overzicht bezuiniging vastgoed aan het eind van de monitor bezuiniging.

Tenslotte bleek dat de afschrijvingslasten m.b.t. de locaties Kerkstraat 16 Zevenaar en Reisenakker 14 en 14a Zevenaar abusievelijk verkeerd in onze begroting staan. Dit herstellen wij met deze wijziging.

Deze wijziging raakt meerdere programma's (programma's 0, 5 en 8). Per saldo resulteert dit in 2022 in een voordeel van € 119.000, in 2023 in een voordeel van € 54.000 en in 2024 in een nadeel van € 54.000.

Actualisatie investeringen bedrijfswagens

In 2021 is een aanbesteding gehouden voor het vervangen van meerdere bedrijfsvoertuigen. Door de problemen die ontstaan zijn bij de levering van grondstoffen en halffabricaten verwachten wij dat de levering van deze voertuigen niet eerder zal plaatsvinden dan eind 2022/ begin 2023. Voorzichtigheidshalve hebben wij deze investeringen één jaar later geraamd. Dit leidt tot eenmalige voordelen in 2022 en 2023 van € 115.000, in 2024 van € 6.000 en in 2025 van € 3.000. Deze voordelen zijn programma overstijgend (programma 0, 5 en 7).

Daarnaast hebben wij een nieuwe bedrijfswagen aangeschaft. Deze vervangt ook een voertuig uit een leaseconstructie. Doordat de leasekosten hoger zijn dan de nieuwe kapitaallasten levert dit ook een structureel voordeel op van € 2.000.

Tenslotte verwachten wij dat in 2025 de heftruck aan vervanging toe is. In de begroting was deze vervangingsinvestering nog niet opgenomen. Dit hebben wij met deze wijziging hersteld. Ter dekking hiervan is een ander vervangingsbudget verlaagd. Het gaat hiermee om een budgettair neutrale wijziging.

Bijdrage monumentale gebouwen

Vanuit het rijk ontvangen wij tot en met 2025 een bijdrage voor onze monumentale gebouwen. In 2025 zullen wij deze subsidie voor de volgende periode opnieuw aanvragen. Deze bijdrage leidt de komende vier jaar tot een voordeel van € 7.700.

Integraal beleidsplan openbare ruimte

Het integraal beleidsplan openbare ruimte (IBOR) bevat de doelstellingen van de gemeente Zevenaar voor

het beheer, onderhoud en vervanging van de openbare ruimte voor de komende tien jaar. We streven naar een aantrekkelijke en uitnodigende buitenruimte waar mensen elkaar ontmoeten, kinderen kunnen spelen en men kan sporten/bewegen. Daarnaast houden wij in het onderhoud rekening met biodiversiteit, duurzaamheid en circulariteit, zodat we inspelen op de gevolgen van klimaatverandering. Daarvoor is het noodzakelijk dat de basis op orde is. Dit betekent uitgaande van het areaal in 2022 dat er voldoende budget moet zijn voor het uitvoeren van regulier en groot onderhoud en het plegen van vervangingsinvesteringen. De plannen leggen wij in de raadsvergadering van 19 oktober 2022 uitgebreid aan u voor.

De wijzigingen in de budgetten hebben wij voor het jaar 2022 gebaseerd op IBOR en het bijbehorende raadsvoorstel. De wijzigingen voor de jaren daarna zijn opgenomen in de meerjarenbegroting 2023-2026.

De investeringen voor 2022 hebben we, in afwijking met IBOR, verdeeld over 2022 en 2023. Hier hebben we voor gekozen omdat de middelen relatief laat in het jaar beschikbaar komen, waardoor we deze niet in het huidige jaar besteed hebben. Dit is tevens de reden dat we de reguliere onderhoudsbudgetten en ambities exploitatie in 2022 niet verhoogd hebben.

De groot onderhoudsbudgetten hebben we in lijn met IBOR in 2022 verhoogd. Daarnaast hebben we het voordeel op de afschrijvingslasten vanwege de verhoging van de afschrijvingstermijn van wegen en civiele kunstwerken in 2022 toegevoegd. Deze wijzigingen leiden tot een stijging van de kosten van € 450.000. Deze dekken wij uit de stelpost groei.

Tenslotte blijkt uit IBOR dat in het verleden onderhoudsachterstanden zijn ontstaan bij groen en wegen. Om deze in te halen onttrekken wij eenmalig € 2.250.000 uit de algemene reserve.

Kerkenvisie Zevenaar

In de septembercirculaire 2020 is € 25.000 beschikbaar gesteld voor het opstellen van een kerkenvisie. Dit bedrag is in 2020 ook door u beschikbaar gesteld. Bij de jaarrekening 2020 is abusievelijk het restantbedrag ten gunste van het jaarresultaat gebracht. Onlangs is de derde en laatste termijn betaald: € 9.000. Dit bedrag ramen wij alsnog.

Overname schoorsteen Swanenberg Spijksedijk te Spijk

Het college van de voormalige gemeente Rijnwaarden heeft in 2014 het besluit genomen dat de schoorsteen Swanenberg aan de Spijksedijk om niet wordt overgenomen van de huidige eigenaar. De juridische overnamekosten ramen wij € 6.000. Voor de onderhoudskosten ramen wij vanaf 2023 € 3.000 structureel.

Tegemoetkomen huurders sportaccommodaties

Tijdens de laatste lockdown (periode 1 november 2021 t/m 31 januari 2022) konden verenigingen geen gebruik maken van de in ons beheer zijnde sportaccommodaties. Hiervoor is als compensatie een vergoeding voor de huurkosten verstrekt. Voor vergoeding van de kosten is een specifieke uitkering aangevraagd en ontvangen van het rijk.

Uitvoering beleidsplan vrijetijdseconomie

Voor de uitvoering van het beleidskader vrijetijdseconomie heeft u een totaalbedrag van € 100.000 beschikbaar gesteld voor de jaren 2020-2023. Voor 2022 is nog € 85.000 beschikbaar. Het proces om te komen tot een marketingplan voor de Liemers en de oprichting van het Toeristisch Platform de Liemers kost veel tijd. Hierbij zijn wij van veel factoren afhankelijk. Ook hebben we te maken met beperkte capaciteit. Wij stellen voor om € 85.000 door te schuiven naar 2023.

Vrijval bedragen De Liemers Helemaal Goed en Liemers++

De Liemers Helemaal Goed en Liemers++ zijn per 1 januari 2022 opgegaan in de Liemerse Ambassade. De bijdragen aan de afzonderlijke organisaties, zoals nu in de begroting opgenomen, komen per 1 januari 2022 te vervallen. In totaal gaat het om een bedrag van € 40.000 (€ 18.000 programma 3 en € 22.000 programma 5).

3. Nieuw beleid

Incidentele subsidie onderhoud Tolhuys Coormolen in Lobith

De stichting "Vrienden van de Lobithse molen" beheert sinds haar restauratie in 1996 de molen. De afgelopen

jaren heeft de stichting, mede door veranderende subsidieregelingen, ingeteerd op haar reserves en kampt zij met een tekort. Hierdoor is goed onderhoud niet mogelijk en daarmee dreigt het voortbestaan van de molen in gevaar te komen. Wij stellen voor om eenmalig een subsidie van € 15.000 voor onderhoud te verstrekken voor de periode tot en met 2025 en gezamenlijk op zoek te gaan naar een structurele oplossing.

Publieksbereik tempellocatie Herwen-Hemeling

Het college van B&W heeft zich begin mei uitgesproken om een financiële bijdrage te leveren in verband met de opgraving van de tempellocatie Herwen-Hemeling. Wij stellen voor om nog dit jaar € 25.000 beschikbaar te stellen voor publieksbereik. Hiervoor wordt het volgende gerealiseerd:

- in het najaar 2022 een tijdelijke tentoonstelling in het Liemers museum van objecten van de tempellocatie. Voor de extra kosten van het museum voor transport, verzekering en extra klimaatbeheersingsvitrines wordt budget gevraagd.
 - een permanente Limes tentoonstelling in het Liemers museum waar objecten van de tempellocatie aan toegevoegd worden. Start december 2022 - gereed 2023. Voor de extra kosten van het museum voor ontwerp en uitvoering wordt budget gevraagd.
 - budget voor het museum om een lezing in de cultuurfabriek te organiseren over de tempellocatie.
 - budget voor interviews, een filmpje, vlogs en krantenartikelen om inwoners en publiek te kunnen informeren over en betrekken bij het onderzoek dat na de opgraving van start gaat.
- Bovenstaande biedt een mooi uitgangspunt om ook de komende jaren informatie te geven over allerlei deelonderzoeken en zo inwoners en publiek betrokken te houden. De puzzelstukjes moeten gelegd worden en wellicht kunnen inwoners en publiek daarbij helpen. De samenwerking wordt gezocht met RAAP en de projectleiders van de opgraving.

Sportbeleid - toekomstbestendig maken buitensportaccommodaties

Voor de uitwerking, samen met de verenigingen, van de vernieuwing van accommodaties (organisatie/locatiekeuze/planvorming) is externe inhuur nodig voor de procesbegeleiding. In totaal verwachten wij € 100.000 aan kosten, waarvan € 75.000 in 2022 en € 25.000 in 2023.

Toelichting mutaties reserves

2. Actualisatie bestaand beleid

Actualisatie afschrijvingsreserves i.v.m. fasering investeringen

Door fasering van de voorgenomen investeringen in de jaarrekening 2021 en begroting 2022 worden de ramingen qua afschrijving uit de afschrijvingsreserves geactualiseerd en aangepast.

Integraal beleidsplan openbare ruimte

Het integraal beleidsplan openbare ruimte (IBOR) bevat de doelstellingen van de gemeente Zevenaar voor het beheer, onderhoud en vervanging van de openbare ruimte voor de komende tien jaar. We streven naar een aantrekkelijke en uitnodigende buitenruimte waar mensen elkaar ontmoeten, kinderen kunnen spelen en men kan sporten/bewegen. Daarnaast houden wij in het onderhoud rekening met biodiversiteit, duurzaamheid en circulariteit, zodat we inspelen op de gevolgen van klimaatverandering. Daarvoor is het noodzakelijk dat de basis op orde is. Dit betekent uitgaande van het areaal in 2022 dat er voldoende budget moet zijn voor het uitvoeren van regulier en groot onderhoud en het plegen van vervangingsinvesteringen. De plannen leggen wij in de raadsvergadering van 19 oktober 2022 uitgebreid aan u voor.

De wijzigingen in de budgetten hebben wij voor het jaar 2022 gebaseerd op IBOR en het bijbehorende raadsvoorstel. De wijzigingen voor de jaren daarna zijn opgenomen in de meerjarenbegroting 2023-2026.

De investeringen voor 2022 hebben we, in afwijking met IBOR, verdeeld over 2022 en 2023. Hier hebben we voor gekozen omdat de middelen relatief laat in het jaar beschikbaar komen, waardoor we deze niet in het huidige jaar besteed hebben. Dit is tevens de reden dat we de reguliere onderhoudsbudgetten en ambities exploitatie in 2022 niet verhoogd hebben.

De groot onderhoudsbudgetten hebben we in lijn met IBOR in 2022 verhoogd. Daarnaast hebben we het voordeel op de afschrijvingslasten vanwege de verhoging van de afschrijvingstermijn van wegen en civiele

kunstwerken in 2022 toegevoegd. Deze wijzigingen leiden tot een stijging van de kosten van € 450.000. Deze dekken wij uit de stelpost groei.

Tenslotte blijkt uit IBOR dat in het verleden onderhoudsachterstanden zijn ontstaan bij groen en wegen. Om deze in te halen onttrekken wij eenmalig € 2.250.000 uit de algemene reserve.

6. SOCIAAL DOMEIN

ALGEMEEN

Omschrijving

Dit programma gaat over de beleidsvelden maatschappelijke ontwikkeling, jeugd, arbeidsparticipatie, leefbaarheid en wijkgericht werken, vrijwilligers- en mantelzorgbeleid. Samen vormen deze beleidsvelden het Sociaal Domein. Hier rekenen we ook natuur- en milieueducatie toe. Voor het realiseren van de opgaven in het Sociaal Domein nemen we ook onderdelen uit de beleidsvelden sport, cultuur, veiligheid, ruimtelijke ordening en volkshuisvesting, gezondheid en onderwijs mee die bij andere programma's zijn ondergebracht. Begin 2020 is de Beleidsvisie Sociaal Domein 2020-2023 vastgesteld. Dit is een visie op hoofdlijnen voor het brede Sociaal Domein. We werken aan een samenhangend en integraal beleid. Hierbij sluiten we aan op de beleavingswereld van de Zevenaarse inwoners en op de sociale structuren in onze gemeente. De visie draagt bij aan het realiseren van de ambities en doelstellingen binnen het sociaal domein.

Hierbij gelden de volgende randvoorwaarden: financiële beheersbaarheid, goed opdrachtgever-opdrachtnemerschap en datagestuurd werken.

De ambities voor het sociaal domein zijn: we doen (alleen) wat nodig is; eer inwoners in Zevenaar leven in een (sociaal) veilige omgeving; meer inwoners doen zo zelfstandig mogelijk mee aan de maatschappij.

We houden bij de beleidsontwikkeling en uitvoering de volgende principes in acht:

- Rechtszekerheid – we doen wat nodig is
- Primaire levensbehoefte – eigen verantwoordelijkheid
- Positieve gezondheid – samen verantwoordelijk
- Integrale benadering – de mens staat centraal
- Van en voor inwoners – inclusieve samenleving
- Participatie – netwerk samenleving
- Regionale samenwerking – slim volgen in de basis en voorop lopen waar nodig

Wat willen we?

Wij willen de kansen en mogelijkheden van (kwetsbare) inwoners vergroten.

Ontwikkelingen

Algemene ontwikkelingen

We worden momenteel geconfronteerd met een krappe arbeidsmarkt. Niet alleen zorgaanbieders hebben moeite om voldoende gekwalificeerd personeel te werven en vast te houden. Ook in onze eigen organisatie merken we inmiddels de gevolgen. Onze inwoners merken al dat we momenteel niet alle zorgvragen adequaat kunnen behandelen. Maar ook het afgeven van een indicatie biedt momenteel geen garantie dat de inwoner de hulp ook daadwerkelijk direct ontvangt. Ook onze zorgaanbieders kampen met personeelstekort en hanteren soms wachtlijsten.

In de eerste plaats zorgen we dat onze informatievoorziening hierover op orde is. Inwoners die zich met een zorgvraag bij ons melden, of die ten gevolge van personeelstekorten te maken krijgen met aangepaste zorg, moeten weten waar ze aan toe zijn. Hierin trekken wij samen op met onze zorgaanbieders.

De achterstanden bij de toegang willen wij snel inlopen en terugbrengen naar het normale niveau, zodat iedere hulpvraag binnen de wettelijke termijn afgehandeld wordt. Daarom huren we tijdelijk meer personeel in. Dit doen we door herindicaties door een extern bureau uit te laten voeren. Onze eigen consultants kunnen zich daardoor focussen op reguliere aanvragen.

Ontwikkelingen organisatie

Door opeenvolgende veranderingen als de herindeling, het BDO onderzoek en de coronaperiode, is onvoldoende bekeken of de formatie van onze organisatie op het sociaal domein nog voldeed. De vraag naar zorg vanuit onze inwoner is in deze periode echter toegenomen. Met name het Wmo abonnementstarief en de huidige systematiek van de jeugdzorg (onder meer de aanbod gerichte markt) maken dat inwoners vaker een beroep op ons doen. De organisatie heeft de afgelopen jaren dan ook veel consultants jeugd en Wmo ingehuurd om te helpen bij het bedienen van onze inwoners. Daarbij is verzuimd inzichtelijk te maken of de behoefte aan deze inhuur gerelateerd was aan incidentele werkzaamheden, of dat er sprake was van een structurele formatie vraag.

Wij willen transparant zijn over de kosten van het sociaal domein. Een structurele capaciteitsvraag met incidentele middelen afdekken geeft ons inziens geen duidelijk beeld. Bovendien willen wij zoveel mogelijk af van het steeds opnieuw verdwijnen van expertise en collectief geheugen, wat ontstaat als het percentage inhuur te groot is. De onrust en druk die dit voor vaste medewerkers – maar ook onze inwoners – met zich meebrengt, beïnvloedt de prestaties van onze organisatie. In de relatie met onze zorgaanbieders dragen vaste aanspreekpunten bovendien bij aan een goede samenwerking en onderling vertrouwen. Daarom hechten wij veel waarde aan een stabiel team van consultants. Om dit te ondersteunen willen we ons richten op vaste formatie. Daarnaast zien we ook een noodzaak om de formatie uit te breiden. In deze voortgangsrapportage gaan we nog uit van de inzet van inhuur voor 2022. In de meerjarenbegroting 2023-2026 vindt u een voorstel om de formatie en het daarbij behorende budget structureel te verhogen.

Versterken voorliggend veld

Normaliseren van zorgvragen wordt duidelijk een opgave. Welke ondersteuning is echt nodig en welke ondersteuning kan ook in het voorveld, netwerk en op eigen kracht worden opgelost? Wij willen kritischer kijken naar wat de beste ondersteuning is.

Voorwaarde is dan wel dat er voor onze inwoners een goed voorliggend veld beschikbaar is. Ook hier zien wij een opgave. Door meer te investeren in de opbouw van sociale netwerken van inwoners en daarnaast de voorliggende -en preventieve voorzieningen te versterken, willen we de instroom in zorg de komende jaren verlagen en een snellere uitstroom uit zorg bevorderen.

Deze interventie kan van invloed zijn op eerder ingezette bezuinigingen op voorliggende voorzieningen. We zullen op korte termijn moeten investeren om op langere termijn de vruchten te plukken.

Ontwikkelingen Jeugd

Het rijk en de VNG werken samen met betrokken partijen aan een hervormingsagenda jeugd die zich richt op een beter en beheersbaar jeugdstelsel. Zevenaar heeft zelf een koers bepaald met het beleidsplan jeugd, Wmo en participatie. Daar houden we aan vast. Wat deze hervormingsagenda voor ons gaat betekenen is nog niet bekend. Daar zal in 2023 meer duidelijkheid over komen.

De regionale samenwerking rondom jeugdzorg bestaat uit een aantal gezamenlijke projecten. Die richten zich onder andere op jeugdzorg met verblijf en complexe scheidingen. Er is een regionale begroting opgesteld, waarbij de kosten over alle gemeenten verdeeld worden. Daarnaast zien we over alle vormen van jeugdhulp de wachtlijsten oplopen. Er is veel verloop van personeel bij de zorgaanbieders en het is moeilijk om aan goed personeel te komen.

Ontwikkelingen Inburgering

Er is landelijk een enorme druk op de asielketen en het rijk vraagt van de gemeenten om asielzoekers op te vangen en versneld statushouders te huisvesten. Het rijk heeft een wet in voorbereiding die gemeenten verplicht om asielzoekers en statushouders op te vangen. Naar verwachting treedt deze wet in 2023 in werking. Het verzoek aan de gemeenten en de nieuwe wetsvoorbereiding legt een grote druk op de gemeente om voor een humane opvang te zorgen. Dit vraagt ook het nodige van de gemeentelijke (uitvoerings-)capaciteit.

Ontwikkelingen vluchtelingen Oekraïne

Door de oorlog in Oekraïne is een grote vluchtelingenstroom op gang gekomen. De vluchtelingen uit Oekraïne vallen onder een tijdelijke beschermingsmaatregel. Daarmee hebben zij toegang tot gezondheidszorg, huisvesting, werk, inkomen en onderwijs. In de gemeente woont een aantal vluchtelingen uit Oekraïne. Zij zijn gehuisvest bij particulieren of wonen in gemeentelijke opvanglocaties. In verband met de voortdurende oorlog is de verwachting dat de gemeente meer locaties moet openen om mensen op een humane wijze op te vangen en hen in staat te stellen om, ondanks de omstandigheden, een zo zelfredzaam en zelfstandig mogelijk leven te leiden. De opvang van de vluchtelingen vraagt veel van de gemeentelijke inzet en capaciteit. Door het rijk worden de kosten van de opvang van deze vluchtelingen vergoed.

Uitvoeren breed offensief

Het wetsvoorstel "Uitvoeren breed offensief" is op 5 juli 2022 door de Tweede Kamer aangenomen. Dit wetsvoorstel is onderdeel van een breed offensief om mensen met een arbeidsbeperking aan het werk te helpen en te houden. Het gaat hierbij om mensen met een beperking die niet zelfstandig het wettelijk minimumloon kunnen verdienen. Het betreft mensen die onder de Participatiewet of de Wajong vallen. Het voorstel bevat een groot aantal wijzigingen om: a. het proces van werk vinden en behouden eenvoudiger en

makkelijker te maken voor werkgevers en werkzoekenden, b. het werken aantrekkelijker te maken voor mensen met beperkingen, en c. bij te dragen aan duurzaam werk voor arbeidsbeperkten. Het kabinet wil het wetsvoorstel graag per 1 januari 2023 invoeren. In het wetsvoorstel is ook de wijziging van de kostendelers norm opgenomen. Bij de kostendelers norm telt nu het aantal huisgenoten vanaf 21 jaar mee voor de hoogte van iemands bijstandsuitkering. Het kabinet wil dit wijzigen naar 27 jaar.

Ontwikkelingen minimabeleid

De minister heeft de kamer per brief (12/7/2022) aangegeven wat haar doelstellingen voor komende regeerperiode worden. De overkoepelende ambitie om te streven naar bestaanszekerheid vertaalt het kabinet naar drie kwantitatieve doelstellingen voor de aanpak geldzorgen, armoede en schulden:

- Een halvering van het aantal mensen in armoede in 2030 (t.o.v. 2015).
- Een halvering van het aantal kinderen dat in armoede opgroeit in 2025 (t.o.v. 2015).
- Een halvering van het aantal huishoudens met problematische schulden in 2030.

Dit draagt bij aan de doelstelling om het aantal mensen in armoede te halveren.

Gelet op de bijzondere rol die gemeenten hebben bij het dichterbij brengen van de doelstellingen, zijn het kabinet, de VNG en Divosa voornemens om lange termijn afspraken te maken over het gezamenlijk streven naar het borgen van bestaanszekerheid. De komende periode vindt overleg plaats over de reikwijdte van de afspraken en het proces daar naartoe.

Energietoeslag

De gemeente heeft de opdracht om een energietoeslag te verstrekken aan huishoudens met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm. Gemeente Zevenaar heeft 2.400 huishoudens die aan boven genoemd criteria voldoen. Half augustus hebben we rond de 1.800 inwoners een toeslag verstrekt.

Verhoging energietoeslag

We krijgen daarnaast nog middelen om een extra verhoging van 500 euro toe te passen. De uitvoeringskosten bedragen 10% van hetgeen we krijgen om aan toeslagen te verstrekken.

Energiearmoede (middelen zijn bij RO)

Vanuit het rijk hebben we middelen ontvangen om in te zetten om inwoners met energiearmoede te ondersteunen. Hierbij is het wenselijk om flankerend beleid te maken op het gebied van witgoed in de bijzondere bijstand. Daarnaast wordt onderzocht of het mogelijk is om middelen vanuit het herstelplan voor instapbanen (€ 100.000) aan te wenden om energiecoaches uit de bijstand op te leiden en te betalen (vrijwilligersvergoeding).

Ontwikkelingen schuldhulpverlening

In de brief van de minister worden een aantal zaken benoemd waar middelen voor schuldhulpverlening naar toe gaan. Het kabinet stimuleert de inzet van saneringskredieten en reserveert daarvoor in totaal € 30 miljoen voor de komende jaren. In geval ingezet wordt op saneringskredieten is er meer inzet nodig op begeleiding en nazorg. Er wordt een waarborgfonds opgericht om gemeenten de zekerheid te geven dat de leningen terug komen. Door het waarborgfonds saneringskredieten kunnen alle gemeenten saneringskredieten aanbieden, ook aan jongeren en zelfstandigen.

In overleg met gemeenten worden extra middelen beschikbaar gesteld om schuldhulpverlening aan zelfstandigen te verbeteren en wordt de toegang van zelfstandigen tot saneringskredieten vereenvoudigd.

Middelen voor intensivering vroegsignalering.

Vroegsignalering van schulden kan intensiever door meer signalen over betalingsachterstanden uit te wisselen en door vaker met huisbezoeken en telefoneren contact met inwoners te zoeken. De monitoringcijfers over 2021 laten zien dat honderdduizenden huishoudens hulp aangeboden krijgen. Huisbezoeken en bellen leiden het vaakst tot contact. Deze werkwijzen worden nu bij meer dan 60% van de contactpogingen ingezet. Dat kan meer. Daar wil het kabinet in overleg met gemeenten structurele financiering voor beschikbaar maken.

WAT WILLEN WE?

6.1 Structuurversterking (overkoepelend) incl. toegang

Het versterken van de sociale structuur én de 'basis op orde' in onze gemeente. Het gaat hier om het geheel van inwoners, organisaties, diensten en voorzieningen. De essentie is de samenhang tussen de mensen te versterken, de leefbaarheid te vergroten en de participatie in de stad, dorpen en wijken te bevorderen. Wij versterken deze structuur onder andere door inwoners en organisaties te faciliteren bij initiatieven, hen daarbij te ondersteunen en te positioneren. Daarbij investeren we in ontmoeting dichtbij onze inwoners en maatschappelijke partners. Als regisseur stellen wij ons actief op om verbindingen te initiëren en te stimuleren. Het gaat tot slot ook om grip op de kosten en flexibiliteit ten aanzien van inkoop en verantwoording binnen het sociaal domein te versterken.

6.2 Jeugd en maatschappelijke ondersteuning

We gaan op het gebied van jeugd en maatschappelijke ondersteuning uit van de kracht van de samenleving en sluiten aan bij de leefwereld van inwoners en gezinnen. Onze activiteiten zijn erop gericht de inwoners in hun kracht te zetten en de samenleving actiever te maken. Hierbij houden we oog voor kwetsbaarheid, vergrijzing en voor jeugd en gezin. Daarbij zijn we gericht op het verminderen van de kosten van jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning.

6.3 (Arbeids)Participatie

Wij willen de zelfredzaamheid van onze inwoners, de sociale cohesie en de lokale economie bevorderen. Daarom streven wij naar een inclusieve arbeidsmarkt. Een arbeidsmarkt waaraan alle inwoners zo zelfstandig mogelijk kunnen deelnemen, ongeacht leeftijd, achtergrond of arbeidshandicap. Inwoners die minder zelfredzaam zijn, ondersteunen wij door middel van verschillende voorzieningen.

WAT DOEN WE?

Naam activiteit	Jaar realisatie	Status 2021	Status 1e VGR	Status 2e VGR
6.1.1 Stimuleren en faciliteren initiatieven in de samenleving	2022			
6.1.2 Versterken samenwerking met en tussen maatschappelijke partners (zoals Caleidoz)	2022			
6.1.3 Vergroten toegankelijkheid informatie, advies, ondersteuning en zorg	2022			
6.1.4 Vergroten grip op kosten	2022			
6.1.5 Versterken tellen, luisteren en vertellen om ontwikkelingen in het sociaal domein te volgen	2022			
6.2.1 Inkoop zorg en ondersteuning Jeugd en Wmo	2022			
6.2.3 Versterken samenwerking tussen zorg en veiligheid	2020			
6.2.4 Ondersteunen mantelzorgers	2021			
6.2.6 Uitvoeringsagenda Wmo en Jeugd	2023			
6.3.1 Begeleiden mensen naar werk	2024			
6.3.3 Inburgeringsbeleid	2022			
6.3.6 Stimuleren dat meer inwoners die op het bestaansminimum leven aan het werk gaan (Armoedebelief)	2023			
6.3.7 Verminderen van sociale uitsluiting door armoede	2023			
6.3.8 Sneller signaleren van schulden	2023			
6.3.9 Verhogen financiële zelfredzaamheid van inwoners met schulden	2023			

6.1 Structuurversterking (overkoepelend) incl. toegang

6.1.1 Stimuleren en faciliteren initiatieven in de samenleving

Jaar realisatie

2022

Wij dagen onze inwoners, ondernemers en maatschappelijk middenveld uit om zelf met goede ideeën te komen en te participeren bij beleidsvorming. Wij organiseren hiervoor rondetafelgesprekken.

Wij gaan het zelf organiserend vermogen en de denkkraft in de stad, wijken en dorpen optimaliseren.

Uitgangspunten die we hierbij hanteren zijn: bewoners als eerste aan zet, gelijkwaardige partners, alleen op verzoek, 'ja en' cultuur, benut wat er is, olievlek en gewoon doen. Deze uitgangspunten passen we toe in het krachtlokaal: hét Zevenaarse platform voor inwonerinitiatieven. Het burgerbudget maakt het mogelijk om samen met de inwoners projecten op te pakken en te realiseren. Deze activiteit is verbonden met activiteiten in het kader van burgerparticipatie en leefbaarheid in programma o.

Stand van zaken

Rek. 2021

1e VGR

2e VGR

Volgens plan

Volgens plan

Volgens plan

In 2020 is vanuit een bestemmingsreserve een bedrag van € 150.000, te besteden t/m 2023, beschikbaar gesteld voor DoeDuiten. Met deze subsidieregeling is het mogelijk om inwonersinitiatieven een duwtje in de rug te geven.

6.1.2 Versterken samenwerking met en tussen maatschappelijke partners (zoals Caleidoz)

Jaar realisatie

2022

Voor het realiseren van de structuurversterking in het sociaal domein is een goede samenwerking met maatschappelijke partners relevant. Caleidoz is als lokale welzijnsorganisatie een belangrijke partner. Met Caleidoz komen we tot een opzet voor de toekomst van het welzijnswerk in onze gemeente.

Stand van zaken

Rek. 2021

1e VGR

2e VGR

Volgens plan

Volgens plan

Volgens plan

In 2022 vindt regelmatig overleg plaats met Caleidoz over de uitvoering van welzijnsactiviteiten, passend bij de actuele ontwikkelingen, thema's en vraagstukken. Dit is ook gerelateerd aan de door u vastgestelde beleidsvisie sociaal domein 2020-2023 en het Beleidsplan Jeugdwet, Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) en Participatiewet 2020-2023.

Caleidoz en andere maatschappelijke partners werken samen aan activiteiten, zoals het Financieel Trefpunt, en werken samen in netwerken rondom thema's zoals eenzaamheid en dementie.

Zie voor meer informatie over de aanpak van jeugdgezondheid bij programma 7, Volksgezondheid en duurzaamheid. Zie voor meer informatie over de aanpak binnen het onderwijs programma 4, Onderwijs.

6.1.3 Vergroten toegankelijkheid informatie, advies, ondersteuning en zorg

Jaar realisatie

2022

Het voeren van eigen regie door inwoners staat of valt met de toegankelijkheid van informatie, advies, ondersteuning en zorg. Wij stellen daarom alles in het werk om ervoor te zorgen dat iemand die iets nodig heeft de kortste en snelste weg weet te vinden. Of iemand nu het adres van de lokale voetbalclub zoekt of acuut intensieve zorg nodig heeft, de weg naar het antwoord moet snel gevonden worden, zonder omwegen of onnodig oponthoud. Dit vraagt om een slimme inrichting van het hele veld en om adequate informatie hierover voor iedereen die dit aangaat.

Stand van zaken

Rek. 2021

1e VGR

2e VGR

Volgens plan

Volgens plan

Volgens plan

Wij stellen alles in het werk om ervoor te zorgen dat iemand die iets nodig heeft de kortste en snelste weg weet te vinden.

De ontsluiting van de sociale kaart App Wegwijs in Zevenaar is gereed. Eind 2022 starten we met het communicatietraject hiervoor.

6.1.4 Vergroten grip op kosten

Jaar realisatie 2022

Meer grip op financiën is essentieel om goed in te (kunnen) spelen op (toenemende) ondersteunings- en zorgvragen. Tegelijkertijd is er de wens om in de aanpak meer flexibiliteit in te bouwen om bijvoorbeeld (tijdelijke) initiatieven te honoreren en om budget te reserveren voor de inzet van subsidies en innovatie. Ook is het wenselijk om de verschuiving te realiseren van individuele maatwerkvoorzieningen naar algemene voorzieningen, waarbij we meer preventief en domeinoverstijgend te werk gaan: jeugd, maatschappelijke ontwikkeling, participatie en onderwijs.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Volgens plan	Volgens plan	Niet volgens plan

We gaan door op de ingeslagen weg die uw gemeenteraad is ingeslagen met het Beleidskader Jeugdwet, Wmo en Participatie. Er is een aantal effecten die een grote invloed hebben op de kosten. Het personeelstekort binnen de zorgketen, blijvende stijging van het aantal zorgvragen, maar ook de complexiteit daarvan. Deze ontwikkelingen vragen om een gezamenlijke aanpak tussen gemeente, zorgaanbieders, voorliggend veld en andere betrokken partijen.

Daarbij hebben we de afgelopen jaren veel consultants ingehuurd om ons te helpen bij het bedienen van onze inwoners. Door ontwikkelingen als de herindeling en corona was het niet inzichtelijk of de behoefte aan tijdelijke expertise gerelateerd was aan deze ontwikkelingen of dat het een structurele formatievraag is. Hierdoor is deze tijdelijke inhuur nooit omgezet naar vaste formatie. Aan een onafhankelijk adviseur is gevraagd om een berekening te maken van het aantal consultants dat nodig is om uitvoering te geven aan ons dienstverleningsmodel. Uit deze berekening blijkt dat het aantal vaste medewerkers verdubbeld moet worden. We willen dus stoppen met de inzet van incidentele middelen voor personeel en stellen u voor deze middelen structureel beschikbaar te stellen. In deze voortgangsrapportage gaan we nog uit van de inzet van inhuur voor 2022. In de meerjarenbegroting 2023-2026 vindt u een voorstel om de formatie en het daarbij behorende budget structureel te verhogen.

We hebben als status 'Niet volgens plan' (oranje) vermeld ondanks de forse bijraming van zowel formatieve budgetten als zorgkosten. De status is niet rood gemarkeerd omdat we wel een realistische inschatting kunnen maken van de te verwachten kosten.

Voorstel raad

Kennisnemen van de gevraagde financiële bijstellingen in de 2e voortgangsrapportage 2022 en de meerjarenbegroting 2023-2026.

6.1.5 Versterken tellen, luisteren en vertellen om ontwikkelingen in het sociaal domein te volgen

Jaar realisatie 2022

Om de ontwikkelingen in het sociaal domein te volgen, bij te sturen en te delen is het belangrijk om een instrumentarium te ontwikkelen om te monitoren. Het gaat hierbij onder andere om verhalen van inwoners, cliëntervaringen en kwantitatieve informatie.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan

In 2021 hebben we op projectmatige basis dashboards voor het sociaal domein ontwikkeld. We hebben hierbij rekening gehouden met het waarborgen van privacy, datakwaliteit, verhogen van datageletterdheid bij eindgebruikers, juiste toepassing van techniek en optimalisatie van processen. De dashboards moeten nog verder ontwikkeld worden. Dit zal in 2022 maar ook in 2023 verder vorm krijgen.

6.2 Jeugd en maatschappelijke ondersteuning

6.2.1 Inkoop zorg en ondersteuning Jeugd en Wmo

Jaar realisatie 2022

Jeugdhulp en Wmo zorg- en ondersteuningstrajecten (maatwerkvoorzieningen) zijn via de modulaire gemeenschappelijke regeling, module inkoop (MGR) en inkoop op bovenregionale- en landelijk schaal ingekocht. We zoeken hierbij continu naar mogelijkheden om de kosten te beheersen. Ook voor de komende periode is dit gezien de grote omvang in relatie tot de gemeentebegroting een belangrijk speerpunt.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan

De jaarplanning 2023 voor de regio Centraal Gelderland rondom samenwerking op het organiseren van jeugdzorg is bijna gereed. Zo starten we dit jaar nog met de nieuwe aanbesteding voor jeugdhulp verblijf. Dit moet zomer 2023 afgerond zijn. Ook zal in 2023 duidelijk worden wat de consequenties zijn van de hervormingsagenda jeugdzorg en wat dat voor de inkoop en organisatie betekent.

Het lokale contractmanagement richt zich voornamelijk op de voor Zevenaar belangrijkste partners, qua kwaliteit en omvang.

6.2.3 Versterken samenwerking tussen zorg en veiligheid

Jaar realisatie 2020

Zorg en veiligheid liggen in de aanpak vaak in elkaars verlengde. Om goede ondersteuning en zorg tot stand te brengen en te handelen in het belang van de veiligheid en leefbaarheid, moeten (zorg)professionals goed samenwerken met hun veiligheidspartners. Ook is de ontwikkeling van een preventieve aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling in samenwerking met de lokale toegang en zorg- en maatschappelijke partners belangrijk.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan

Voor 2022 en 2023 staan de volgende acties gepland:

- Met betrekking tot de toekomsttuinen is besloten dat we daar in 2022 geen mensen voor vrij kunnen maken om een bijdrage te leveren.
- De nieuwe aanmeldroute voor kinderschermingszaken is inmiddels gestart. Ook doen zich wat kinderziektes voor, maar die worden in regionaal verband gemonitord en aangepakt.
- Samen Veilig Zevenaar voeren we ook verder uit. Inmiddels zijn er twee medewerkers gecertificeerde aandachtsfunctionarissen huiselijk geweld en kindermishandeling.

6.2.4 Ondersteunen mantelzorgers

Jaar realisatie 2021

Wij zetten in op waardering en ondersteuning van mantelzorgers door het aanbieden van voorzieningen die de zorg van mantelzorgers moeten verlichten. Voor 2021 gaan we hiertoe activiteiten doorontwikkelen met betrokken organisaties. Het project met het expertisecentrum Mantelzorg stopt aan het einde van 2020. We zetten nu in om meer maatwerk te leveren aan de inwoners en te voldoen aan de bezuinigingsopdracht die de raad in 2019 heeft gegeven.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan

Er wordt invulling gegeven aan de ondersteuning van mantelzorgers in bestaande structuren en activiteiten. Belangrijke elementen zijn respijtzorg, informatie en ondersteuning en collectieve activiteiten. Dit is gerelateerd aan de aanbevelingen uit het rapport 'Samen sterk voor mantelzorgers' uit december 2020. De bezuinigingsopdracht uit 2019 is begin 2021 volgens plan gerealiseerd.

Om invulling te geven aan de aanbevelingen uit het rapport is voor het jaar 2022 aan Caleidoz een subsidie verleend.

6.2.6 Uitvoeringsagenda Wmo en Jeugd Jaar realisatie 2023

Voor het realiseren van de doelstellingen uit het Beleidsplan Jeugdwet, Wmo en Participatiewet 2020-2023 is een totaalpakket aan activiteiten en resultaten noodzakelijk. Deze activiteiten en resultaten voor Jeugd en Wmo zijn ondergebracht in een uitvoeringsagenda. De uitvoeringsagenda bevat resultaten (getoetst aan de leidende principes en randvoorwaarden uit de beleidsvisie) die bijdragen aan het realiseren van de doelstellingen uit het beleidsplan. De uitvoeringsagenda is een dynamisch geheel van resultaten en activiteiten. Hierbij is ook aandacht voor preventieve activiteiten. Bij het opstellen van de meerjarenbegroting zijn de onderstaande resultaten voor 2021 in beeld. Gedurende het begrotingsjaar rapporteren we over de realisatie, voortgang en samenstelling van de uitvoeringsagenda.

Jeugd en Wmo:

- doorontwikkeling toezicht en handhaving zorg Jeugd en Wmo
- actualisatie beleid Sociaal Medische Indicatie
- doorlopende voorlichting over beschikbaarheid cliëntondersteuning
- voorkomen eenzaamheid
- inzetten op E-health bij zorgaanbod

Wmo:

- er is een cliëntervaringsonderzoek Wmo 2020 uitgevoerd
- implementatie decentralisatie beschermd wonen
- lokale aanbestedingen Wmo (huishoudelijke ondersteuning zonder regie en hulpmiddelen)
- activiteiten gericht op ouderenbeleid (focus op voorkomen eenzaamheid, zelfredzaamheid 75+ en ouderenmishandeling)
- inrichting samenwerkingsketen Dementie
- borgen van bemoeizorgtrajecten (ggz)

Jeugd:

- er is een cliëntervaringsonderzoek Jeugd 2020 uitgevoerd
- implementatie van activiteiten Gelderse Verbeteragenda Jeugdbescherming
- uitvoeren regionaal Transformatieplan Jeugd (o.a. thema's complexe scheidingen, versterken lokale toegang en jeugdhulp met verblijf)

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan
		

Voor het realiseren van de doelstellingen uit het Beleidsplan Jeugdwet, Wmo en Participatiewet 2020-2023 wordt per jaar een Uitvoeringsagenda opgesteld. In 2022 hebben we gewerkt aan de volgende onderwerpen:

- verdere implementatie Beschermd Wonen
- versterking samenwerking met partners in de Jeugdbeschermingsketen
- updaten verordening en beleidsregels Wmo
- implementatie nieuw normenkader huishoudelijke ondersteuning
- monitoring resultaten POH Jeugd en versterking interne samenwerking rondom huisartsen

Bij dit rijtje komen de komende tijd pilots die gaan over innovatieve ideeën binnen het sociaal domein. We gaan inzetten op preventie en voorliggende voorzieningen. Deels door samen met partners innovatie ideeën te ontwikkelen om het probleem van de verhoogde instroom en personeelstekort integraal aan te vliegen. Denk bijvoorbeeld aan het inzetten van kortdurende hulp door de gemeente.

6.3 (Arbeids)Participatie

6.3.1 Begeleiden mensen naar werk Jaar realisatie 2024

Het beleid is erop gericht om zoveel mogelijk werkzoekenden aan een baan te helpen. Wij richten ons hierbij op de doelgroep: mensen met een korte afstand tot de arbeidsmarkt én op het werk fit maken van mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. Extra aandacht wordt hierbij gegeven aan mensen met een

migratieachtergrond, mensen met een arbeidsbeperking, jongeren tot 27 jaar en zorgklanten.

De Regionale Sociale Dienst (RSD) is de netwerkorganisatie voor Werk en Inkomen in de regio die in nauwe samenwerking met ondernemers, onderwijs en andere overheden (3 O's) invulling geeft aan ons beleid dat gericht is op een inclusieve arbeidsmarkt.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan

De RSD heeft in juni 2021 een nieuwe bestuurlijke opdracht gekregen voor de periode 2021 t/m 2023. De managementrapportage van de RSD t/m juni 2022 laat o.a. zien dat de afgesproken KPI's voor het jaar 2022 op schema liggen.

BUIG uitgaven 2022

De uitkeringslasten zijn aangepast waarbij rekening is gehouden met de meest recente prognose (t/m ultimo juni 2022) van de RSD. De bijdrage van het rijk (baten) is bijgesteld op basis van de nadere voorlopige beschikking.

6.3.3 Inburgeringsbeleid

Jaar realisatie 2022

We zetten ons er voor in dat statushouders zo snel mogelijk kunnen beginnen met integreren en participeren. We doen dat samen met inwoners en maatschappelijke organisaties in onze gemeente. Integratie en participatie starten direct bij de huisvesting van de statushouder in onze gemeente.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Niet volgens plan	Niet volgens plan	Niet volgens plan

De instroom van statushouders die onder de nieuwe wet vallen komt op gang. Dit jaar hebben we nog te maken met een instroom van statushouders die onder de oude wet of nieuwe wet vallen. Bepalend bij dit laatste is de datum van 1 januari 2022 voor het opleggen van de inburgeringsplicht. Door de toenemende druk in de asielketen moeten statushouders die aan de gemeente gekoppeld zijn, versneld gehuisvest worden. De verwachting is dat de huisvestingstaakstelling voor de tweede helft van 2022 door het rijk verhoogd wordt. Dit betekent een grote opdracht voor gemeente en woningcorporaties die, in verband met het gebrek aan sociale huurwoningen, van partijen om creatieve en innovatieve oplossingen vraagt. We hebben intensief overleg met de corporaties om te bepalen op welke manier we op een goede wijze aan deze opdracht kunnen voldoen.

Voorstel raad

Samen met de woningcorporaties hebben we intensief overleg over de uitvoering van de huisvestingstaakstelling en de wijze waarop we daaraan kunnen voldoen. Dit betekent dat ook alternatieve vormen van huisvesting onderwerp van gesprek zijn. Met de woningcorporaties maken we ons sterk voor een humane en passende huisvesting van statushouders. Hierover voeren we ook overleg met het COA en de provincie als toezichthouder.

6.3.6 Stimuleren dat meer inwoners die op het bestaansminimum leven aan het werk gaan (Armoedebeleid)

Jaar realisatie 2023

Voor inwoners geeft werk de grootste kans om (langdurige) armoede te doorbreken. Werk zorgt niet alleen voor meer inkomen maar draagt bij aan het eigen maatschappelijk welbevinden. Het accepteren van een baan vergroot de kans om door te groeien en in de toekomst meer te gaan verdienen. De RSD voert de opdracht uit om mensen in een uitkering te begeleiden naar werk.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan

RSD de Liemers zet zich vanuit de nieuwe bestuurlijke opdracht 2021-2023 in om meer mensen met een bijstandsuitkering te begeleiden naar betaald werk.

6.3.7 Verminderen van sociale uitsluiting door armoede Jaar realisatie 2023

Een deel van de inwoners die leeft in armoede wordt nog niet bereikt. Niet iedereen is op de hoogte van het bestaan van minimaregelingen. Wij geven meer bekendheid aan de minimaregelingen. Dit zodat huishoudens die meer gebruik maken van minimaregelingen (lokaal en landelijk) per maand meer geld overhouden om vrij te besteden. Naast de verbetering van het bereik kijken wij ook naar een efficiëntere regeling voor het meedoen in de samenleving op het gebied van sport en cultuur.

Stand van zaken	Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
	Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan
			

In september 2022 zal in samenwerking met de afdeling ruimtelijke ordening een woonlastenkrant worden verstrekt onder de inwoners van de gemeente Zevenaar. In deze krant brengen we onder meer de minimaregelingen (inclusief de energietoeslag) onder de aandacht. Tevens brengen we eind 2022 een folder uit met betrekking tot de minimaregelingen. De folder wordt verspreid via onder andere onze partners die deel uitmaken van het armoede-overleg.

6.3.8 Sneller signaleren van schulden Jaar realisatie 2023

We gaan inwoners met (beginnende) schulden vroegtijdig en actief benaderen om samen met hen te kijken wat nodig is. Dit om te voorkomen dat schulden van inwoners verder oplopen.

Stand van zaken	Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
	Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan
			

Er zijn 431 meldingen in het kader van vroegsignalering in het tweede kwartaal ontvangen waarvan 350 benaderd zijn. Dit heeft geleid tot acht inwoners die geholpen zijn. Een monitor van Divosa heeft laten zien dat het gemeenten lukt om gemiddeld met 17% van de inwoners op de vroegsignaleringslijst contact te krijgen en dat hiervan 21% hulp accepteert. Als we dit vertalen naar Zevenaar is dat twaalf inwoners geholpen zouden worden. Wij blijven dus iets achter bij het landelijk gemiddelde. Het aantal inwoners dat in het tweede kwartaal (acht inwoners) is geholpen is lager dan in het eerste kwartaal (elf). Vraag is hoe dat kan gezien het oplopen van de betalingsproblemen als gevolg van hogere prijzen. In het tweede halfjaar vragen we extra aandacht voor de vroegsignalering en onderzoeken we hoe we het resultaat kunnen verbeteren.

6.3.9 Verhogen financiële zelfredzaamheid van inwoners met schulden Jaar realisatie 2023

Het is niet voor iedereen eenvoudig om uit te komen met het inkomen. Als je financiële vaardigheden mist, is de kans op financiële problemen groter. Wij werken daarom aan verbetering van financiële vaardigheden van inwoners. Waar mogelijk kan een minder zwaar alternatief dan bewindvoering, zoals budgetbeheer, de inwoner verder helpen.

Stand van zaken	Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
	Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan
			

Consulenten SHV verwijzen door naar budgetbeheer en schuldhulpmaatje. Er is geen informatie over de aantallen. Dit pakken we op in het derde kwartaal 2022.

6.1 Structuurversterking (overkoepelend) incl. toegang

Doelstelling

- Vanaf 2023 geven we voor de toegang per inwoner jaarlijks niet meer uit dan gemiddeld in Gelderland.
Stand van zaken We zien nog altijd stijgende kosten met betrekking tot de toegang per inwoner. Ook het Gelders gemiddelde laat een stijgende lijn zien. We kwamen de afgelopen jaren dichterbij de buurt van het Gelders gemiddelde. Alleen bij de begroting van 2022 is dit verschil weer toegenomen. De werkelijke cijfers kunnen we nog niet relateren aan het Gelders gemiddelde omdat deze nog niet bekend zijn over 2021.
- In het cliëntervaringsonderzoek over 2021 scoort minimaal 88%, van de ouders van en jongeren met een individuele voorziening voor jeugdhulp op de vraag: "Bent u goed geholpen bij vragen en problemen?" minimaal een voldoende.
Stand van zaken Het CEO Jeugd was gereed in mei 2022. Daaruit bleek onder andere dat zowel jongeren als hun ouders vinden dat zij voldoende geholpen zijn bij hun vragen en problemen. De gemeente krijgt een 7 van de jongeren en een 7,6 van de ouders. Ook zijn jongeren en ouders tevreden over de hulpverlening (7,4 en 8,3).
- Vanaf 2020 geven we voor de Wmo (op de taakvelden 6.6 en 6.71) per inwoner jaarlijks niet meer uit dan gemiddeld in Gelderland
Stand van zaken De situatie in Zevenaar is niet wezenlijk veranderd ten opzichte van 2021 als het gaat om de lokale factoren als vergrijzing en bieden van relatief veel maatwerk. Het landelijk ingestelde abonnementstarief is van invloed op het gebruik van maatwerk voor onze inwoners. We blijven kijken naar mogelijkheden om algemene voorzieningen te creëren die voor de gemeente en de inwoner goed werken. Daar betrekken we onze lokale voorzieningen bij. Die kennen onze inwoners het beste.
- In 2023 zijn de bezuinigingsmaatregelen van in totaal twee miljoen euro binnen het sociaal domein gehaald zoals deze in de begroting 2020-2023 zijn vastgesteld.
Stand van zaken Door de recente ontwikkelingen van personeelstekorten, stijgende wachtlijsten en toename en complexiteit van de zorgvraag moeten we kritisch kijken naar de behoefte van onze inwoners en naar de mogelijkheden om aan deze behoefte te voldoen. We nemen de vastgestelde bezuinigingsopdracht onder de loep om te kijken of deze maatregelen nog het gewenste effect hebben in de huidige tijd. In het komende jaar komen wij met voorstellen om de huidige problematiek het hoofd te bieden. Het kan zijn dat hiermee maatregelen teruggedraaid of bijgesteld worden.
- In de jaren 2020 t/m 2023 woont minimaal 945 van de 1000 inwoners van 75 jaar en ouder zelfstandig.
Stand van zaken Per 1.000 inwoners wonen 945 inwoners van 75+ zelfstandig tegenover 917 volgens het Gelderse gemiddelde.

6.2 Jeugd en maatschappelijke ondersteuning

Doelstelling

- Vanaf 2023 geven we, per duizend jeugdigen, niet meer uit aan maatwerkdienstverlening 18- (taakveld 6.72) en geëscaleerde zorg (taakveld 6.82) dan gemiddeld in Gelderland.
Stand van zaken In 2022 hebben we nog te maken met het na-ijl effect van de uitgestelde zorg door corona. Het zal overigens nog wel een paar jaar duren voordat we weer op een regulier gebruik zitten. We hebben te maken met complexere casuïstiek, waardoor trajecten langer duren en duurder zijn.
We zetten dit jaar een aantal preventieve voorliggende voorzieningen in die mogelijk bijdragen aan een verminderende instroom in jeugdzorg of een sneller uitstroom uit jeugdzorg. Te weten: een schoolmaatschappelijk werker op elke basisschool, duidelijke afspraken met het onderwijs over aanvullende jeugdhulp, het bestendigen van een team zorg en veiligheid en de implementatie van nieuwe werkprocessen vanuit de Gelderse verbeteragenda jeugdbescherming.

- Vanaf 2023 is het aantal jeugdigen met jeugdhulp met verblijf niet meer dan 0,1% hoger dan het gemiddelde in Gelderland.
 Stand van zaken Het regionaal expertise team functioneert inmiddels als bedoeld en krijgt steeds meer bekendheid.
 Een analyse van de Jeugdhulp met verblijf heeft deels plaatsgevonden in voorbereiding op de aanbestedingen. Nader onderzoek in de vorm van interviews met consultants volgt nog.
 Inmiddels is de voorbereiding op de aanbesteding van de jeugdhulp met verblijf ook begonnen en neemt de gemeente Zevenaar daar in regionaal verband actief aan deel.
 We sluiten aan bij regionale initiatieven (werving pleegouders, omgangshuis) en deze lopen naar verwachting.

- Vanaf 2023 is het aantal jongeren met een gedwongen maatregel niet meer dan 0,1% hoger dan het gemiddelde in Gelderland.
 Stand van zaken De Gelderse Verbeteragenda wordt uitgevoerd.
 - De Toekomsttuinen kunnen wij, gezien andere prioriteiten, het komende half jaar niet aan deelnemen. Wij volgen deze ontwikkeling in de regio.
 - De Gelderse werkwijze rondom jeugdbescherming is gestart en wordt inmiddels ook onderzocht of het goed loopt.
 - Het Convenant nazorg jeugdige ex-gedetineerden is door Zevenaar getekend.
 Het percentage jongeren (12 – 23) met een reclasseringsmaatregel is in Zevenaar net zo hoog als in Gelderland als geheel (0,2%)

- Van alle casussen waar het gebiedsteam bij betrokken is neemt het aantal casussen dat als onveilig wordt gedefinieerd en waar een acute interventie nodig is jaarlijks met 5% af.
 Stand van zaken Nu de pilot is verlengd wordt er gewerkt aan verdere implementatie van de taken en werkzaamheden van het team Zorg&Veiligheid. Samenwerking met de ketenpartners staat daarbij centraal.

- In het cliëntervaringsonderzoek over 2022 scoort minimaal 77% van de ouders en jeugdigen met een individuele voorziening op de vraag "Door de hulp gaat het beter met de jongere op school, werk of dagbesteding" dat het beter gaat met de jongere.
 Stand van zaken Het CEO Jeugd was gereed in mei 2022. Daaruit bleek onder andere dat zowel jongeren als hun ouders vinden dat zij voldoende geholpen zijn bij hun vragen en problemen.
 De gemeente krijgt een 7 van de jongeren en een 7,6 van de ouders. Ook zijn jongeren en ouders tevreden over de hulpverlening (7,4 en 8,3).

- In het cliëntervaringsonderzoek over 2022 scoort minimaal 60%, van de inwoners met een Wmo maatwerkvoorziening op de vraag "mensen uit mijn omgeving om hulp vragen is voor mij ..." (0 = Heel erg moeilijk, 10 = Heel erg makkelijk) minimaal een 7.
 Stand van zaken Het cliëntervaringsonderzoek wordt eens per jaar uitgevoerd. Het onderzoek over 2021 is dit jaar in februari gestart. Dit was één van de aanbevelingen uit de evaluatie van de aanpak in 2021. De data worden verzameld en conform de verplichting vanuit het rijk uiterlijk 1 juli aangeleverd bij waarstaatjegemeente.nl (Wmo) en het ministerie VWS (jeugd). Het rapport met daarin de analyse van de data wordt opgesteld.

- In het cliëntervaringsonderzoek over 2022 geeft minimaal 75% van het aantal Wmo cliënten met één of meerdere van de volgende maatwerkvoorzieningen; begeleiding, dagbesteding, vervoer, rolstoel aan dat hij/zij beter kan meedoen aan de samenleving.
 Stand van zaken Het cliëntervaringsonderzoek wordt eens per jaar uitgevoerd. Het onderzoek over 2021 is dit jaar in februari gestart. Dit was één van de aanbevelingen uit de evaluatie van de

aanpak in 2021. De data worden verzameld en conform de verplichting vanuit het rijk uiterlijk 1 juli aangeleverd bij waarstaatjegemeente.nl (Wmo) en het ministerie VWS (jeugd). Het rapport met daarin de analyse van de data wordt opgesteld.

6.3 (Arbeids)Participatie

Doelstelling

- Het aantal cliënten dat vanuit de toegang instroomt in Zevenaar Schuldenvrij neemt vanaf 2020 jaarlijks toe met 5%.

Stand van zaken We voeren de wettelijke taak 'vroegsignalering schulden' uit. Dit betekent dat we signalen van betalingsachterstanden ontvangen van de wettelijke signaalpartners waaronder zorgverzekeraars en woningbouwcorporaties. Op deze manier komen inwoners met financiële problemen eerder bij ons in beeld, zodat wij problematische schulden kunnen voorkomen. We verwachten dat door de hoge inflatie en hoge energieprijzen meer mensen in schulden komen.

- Het aantal Zevenaarse inwoners dat in trede 1/2a bij RSD "de Liemers" zit en bekend is en een plan heeft bij de toegang van de gemeente Zevenaar neemt jaarlijks toe met 3%" ten opzichte van 2019.

Stand van zaken In de raadsvergadering van 2 juni 2021 heeft de raad de RSD een nieuwe opdracht voor het tijdvak 2021 - 2023 meegegeven. In deze nieuwe opdracht heeft de begeleiding van zorgklanten (trede 1 en 2a) een structureel karakter gekregen. Gemeente en RSD werken hierbij nauw samen met als doel om deze mensen weer nieuw perspectief te bieden.

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten				
Meerjarenbegroting 2022-2025	12.216	11.572	11.207	11.207
Tot de 1e Voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Mutaties 1e Voortgangsrapportage 2022	745	29	113	29
Tot de 2e Voortgangsrapportage 2022	11	0	0	0
Baten tot de 2e Voortgangsrapportage	12.972	11.601	11.320	11.236
Mutaties 2e Voortgangsrapportage				
1. Autonome ontwikkelingen	1.113	3.023	260	1.320
Actualiseren budgetten uitkeringslasten/-baten (ontwikkelingen BUIG)	-575	0	0	0
Kosten oorlog Oekraïne	1.600	3.000	0	0
Specifieke uitkering 'Onderwijsroute' (inburgering)	38	23	0	0
Stelpost extra inkomsten jeugdzorg door rijksmaatregelen	0	0	260	1.320
Versterking cliëntondersteuning	50	0	0	0
2. Actualisatie bestaand beleid	1.707	166	0	227
Eigen bijdrage Wmo hulp bij het huishouden	0	0	0	227
Inzet ambulantiseringmiddelen	166	166	0	0
Overname Wmo-hulpmiddelen	1.542	0	0	0
Totaal mutaties baten 2e Voortgangsrapportage	2.820	3.188	260	1.547
Totaal baten t/m de 2e Voortgangsrapportage	15.792	14.789	11.580	12.783

Lasten

Meerjarenbegroting 2022-2025	62.087	60.156	59.055	59.134
Tot de 1e Voortgangsrapportage 2022	585	1	1	1
Mutaties 1e Voortgangsrapportage 2022	1.271	528	528	528
Tot de 2e Voortgangsrapportage 2022	36	37	37	37
Lasten tot de 2e Voortgangsrapportage	63.980	60.722	59.621	59.700
Mutaties 2e Voortgangsrapportage				
1. Autonome ontwikkelingen	4.119	4.007	971	971
Aanpassen bijdrage BVO DRAN (doelgroepenvervoer)	45	0	0	0
Actualiseren budgetten inburgering	14	10	10	10
Actualiseren budgetten uitkeringslasten/-baten (ontwikkelingen BUIG)	-250	0	0	0
Budget jeugdzorg naar realistisch niveau	1.000	1.000	1.000	1.000
Energietoeslag huishoudens met een laag inkomen	1.608	0	0	0
Kosten oorlog Oekraïne	1.600	3.000	0	0
Renteaanpassingen 2022	13	0	0	0
Specifieke uitkering 'Onderwijsroute' (inburgering)	38	23	0	0
Stelpost extra inkomsten jeugdzorg door rijksmaatregelen	0	0	0	0
Stijgende gaskosten	1	0	0	0
Valpreventie bij ouderen	0	-26	-39	-39
Versterking cliëntondersteuning	50	0	0	0
2. Actualisatie bestaand beleid	3.865	-431	74	74
Actualisatie investeringen onderwijshuisvesting primair onderwijs	-5	0	0	0
Actualiseren corona-effecten 2023	0	-740	0	0
Eigen bijdrage Wmo hulp bij het huishouden	0	0	0	0
Inhuurverplichtingen sociaal domein	1.550	0	0	0
Inzet ambulantiseringmiddelen	166	166	0	0
Middelen voogdij/18+	80	74	74	74
Overname Wmo-hulpmiddelen	2.042	0	0	0
Training en ondersteuning van en door statushouders	33	69	0	0
Totaal lasten 2e Voortgangsrapportage	7.984	3.575	1.045	1.045
Totaal lasten t/m de 2e Voortgangsrapportage	71.964	64.297	60.666	60.745
Saldo voor bestemming	-56.172	-49.507	-49.085	-47.962
Onttrekkingen				
Meerjarenbegroting 2022-2025	242	143	26	26
Tot de 1e voortgangsrapportage 2022	584	0	0	0
Mutaties 1e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Tot de 2e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Mutaties 2e voortgangsrapportage 2022	531	67	-2	-2
Totaal onttrekkingen reserves t/m de 2e VGR	1.356	210	24	24
Toevoegingen				
Meerjarenbegroting 2022-2025				
Tot de 1e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Mutaties 1e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Tot de 2e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Mutaties 2e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves t/m de 2e VGR	0	0	0	0
Totaal mutaties reserves	1.356	210	24	24
Saldo na bestemming	-54.816	-49.297	-49.061	-47.938

Toelichting financiële ontwikkelingen

1. Autonome ontwikkelingen

Aanpassen bijdrage BVO DRAN (doelgroepenvervoer)

De bijdrage aan de BVO DRAN wordt aangepast aan de gewijzigde meerjarenbegroting 2022-2025 en de ontwikkelingen uit de 1e kwartaalrapportage 2022 van de BVO DRAN. In totaal wordt de bijdrage in 2022 op dit programma € 45.000 hoger. De verschillen per vervoersstroom zijn als volgt:

- Wmo vraagafhankelijk vervoer € € 34.000 meer;
- Wmo dagbesteding € € 41.000 minder;
- Jeugdwet vervoer € 52.000 meer.

De kosten van het vraagafhankelijk vervoer stijgen voornamelijk door een stijging van het verwachte vervoer (plus 10%). Deze stijging is gecorrigeerd met de uitkomsten van het 1e kwartaal 2022. In dat kwartaal is de stijging minder geweest dan verwacht.

De kosten van de dagbesteding zijn gebaseerd op de vervoersaantallen van de 2e helft 2021. Die zijn lager dan in eerdere begrotingen.

Het Jeugdwetvervoer is gebaseerd op het gestegen vervoer in 2021. Ook in 2022 wordt een vervoersstijging van 15% verwacht.

De structurele effecten hebben wij in de meerjarenbegroting 2023-2026 opgenomen.

Actualiseren budgetten inburgering

De integratie-uitkering voor inburgering is m.i.v. 2022 verhoogd met structurele middelen voor de leerbaarheidstoets als onderdeel van de brede intake in de Wet inburgering. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de begeleiding van de afname van de toets.

Daarnaast ontvangen gemeenten in 2022 nog incidenteel budget voor de ondersteuning van ELIP's (Einde Lening InburgeringsPlichtigen). Dit zijn inburgeraars die minimaal 75% van hun lening hebben uitgeput en nog steeds inburgeringsplichtig zijn.

Actualiseren budgetten uitkeringslasten/-baten (ontwikkelingen BUIG)

Op basis van de prognose van de Regionale Sociale Dienst (RSD-de Liemers) van de te verwachten uitkeringslasten en de te verwachte specifieke uitkering (BUIG - nader voorlopig budget) van het rijk worden de ramingen van de lasten/baten geactualiseerd. Deze prognose is gebaseerd op de resultaten t/m ultimo 2022 van de maand juni 2022. Per saldo verwachten wij een nadeel in 2022 van € 325.000.

Budget jeugdzorg naar realistisch niveau

Uit de cijfers is gebleken dat het aantal cliënten in de jeugdzorg redelijk stabiel blijft. Wel zien we een grote stijging ten opzichte van 2020, mede door complexere zorgvragen en langere duur van de zorg.

In de 'coronajaren' 2020 en 2021 en de onzekerheid die daarmee gepaard ging, zijn de jeugdzorgbudgetten onvoldoende bijgesteld. Wij vragen daarom om het jeugdzorgbudget structureel met € 1.000.000 op te hogen. We bereiken dan een realistisch niveau waarin volume en zorgduur voldoende zijn meegenomen.

Tegelijkertijd worden in deze voortgangsrapportage ook de bestaande budgetten voor corona voor 2023 naar o teruggebracht.

Energietoeslag huishoudens met een laag inkomen

Op 15 maart jl. is het wetsvoorstel eenmalige energietoeslag lage inkomens ingediend bij de Tweede Kamer. Met het wetsvoorstel krijgen gemeenten de bevoegdheid om dit jaar via categoriale bijzondere bijstand een eenmalige tegemoetkoming voor de gestegen energieprijzen toe te kennen aan huishoudens met een laag inkomen. Voor de uitvoering en uitgifte van de eenmalige aanvullende tegemoetkoming -voor huishoudens met een laag inkomen- heeft het kabinet in 2022 een eenmalig budget beschikbaar gesteld. Het, via de algemene uitkering aan gemeenten verstrekte, bedrag voor Zevenaar bedraagt afgerond € 1.608.000. De inkomsten en uitgaven worden in deze begrotingswijziging budgettair neutraal verwerkt.

Kosten oorlog Oekraïne

In verband met de vluchtelingenstroom vanuit Oekraïne maken wij kosten. Bij de 1e voortgangsrapportage van dit jaar hebben wij een bedrag van € 1.000.000 als eerste indicatie opgenomen. Bij de 2e voortgangsrapportage zou dit bedrag worden geactualiseerd. Op basis van de huidige inschatting van aantal

vluchtelingen en opvangplekken ramen wij aan kosten € 1.600.000 extra. Daar tegenover ramen wij hetzelfde bedrag ook bij aan inkomsten (rijkscompensatie). Daarnaast ramen we nu ook een bedrag voor het eerste halfjaar van 2023 (€ 3.000.000). Ook dit bedrag verwerken we budgettair neutraal in de begroting.

Renteaanpassingen 2022

Wij hebben de omslagrente 2022 aangepast. Door de lagere rente kort geld en de lagere toevoeging (2% over de boekwaarde) aan de verliesvoorziening van de grondexploitaties is een voordeel ontstaan van € 181.000. Deze wijziging is programma overstijgend.

Specifieke uitkering 'Onderwijsroute' (inburgering)

Het rijk stelt eenmalig voor 2022 en 2023 extra middelen beschikbaar voor de bekostiging van de Onderwijsroute. Met het extra budget is de verwachting dat in ieder geval de groep statushouders die in 2022 deze leerroute gaat volgen, de leerroute in 2023 kan afronden en de gemeente dit kan bekostigen.

Stelpost extra inkomsten jeugdzorg door rijksmaatregelen

Het rijk heeft in de meicirculaire 2022 een extra korting op de compensatie voor de tekorten in de jeugdzorg aangekondigd van € 260.000 in 2024 en € 1.320.000 vanaf 2025. Deze extra korting is conform afspraken tussen rijk, VNG en de provincies verwerkt op programma 0 bij de algemene uitkering. De verwachting is dat het rijk een eigen bijdrage in de jeugdzorg gaat invoeren om de extra korting voor gemeenten te gaan compenseren. Daarom hebben wij voorlopig op het product jeugdzorg een stelpost voor extra inkomsten geraamd.

Stijgende gaskosten

Wereldwijde ontwikkelingen leiden, naast hogere brandstofprijzen, tevens tot hogere gaskosten. Aangezien gas werd geleverd via Gazprom hebben we deze overeenkomst vervroegd stopgezet (per 1 oktober 2022). In 2022 hebben we samen met de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen een nieuwe aanbesteding gehouden. We houden er rekening mee dat het gastarief verdubbelt. Per saldo betekent dit in 2022 dat de gaskosten met € 23.000 stijgen. Dit is een programma overstijgende wijziging (programma 0, 5, 6 en 7). Deze kosten dekken wij uit de stelpost inflatie 2022. Het structurele effect verwerken we in de meerjarenbegroting 2023-2026.

Valpreventie bij ouderen

Het kabinet heeft valpreventie als kostenbesparende preventiemaatregel opgenomen in het coalitieakkoord. De hiervoor benodigde maatregelen worden uitgewerkt met de stakeholders, zo ook de gemeenten. Dit leidt tot een taakstellende besparing vanaf 2023. Voor de gemeente Zevenaar betekent dit een verlaging van de algemene uitkering van ongeveer € 26.000 in 2023, oplopend tot € 42.000 in 2026.

Versterking cliëntondersteuning

Van het rijk (ministerie VWS) is op grond van de specifieke regeling 'Versterking cliëntondersteuning' in 2022 een bijdrage ontvangen om gemeenten in staat te stellen aan de slag te gaan met de lokale versterking van cliëntondersteuning. Hierdoor krijgen alle inwoners die hulp nodig hebben een goede toegang tot passende zorg en ondersteuning.

2. Actualisatie bestaand beleid

Actualisatie investeringen onderwijshuisvesting primair onderwijs

In verband met fasering zijn de ramingen voor investeringen (renovatie) in de onderwijshuisvesting (primair - onderwijs) geactualiseerd. De fasering leidt tot een eenmalig voordeel van € 135.000 in 2022 en € 9.000 in 2023 door incidenteel lagere afschrijvingslasten.

Actualiseren corona-effecten 2023

In 2020 hebben we als gemeente een inschatting gemaakt van de financiële gevolgen in verband met de corona pandemie. We hebben toen met name bij de zorgkosten een raming opgenomen tot en met 2023. Nu de maatschappij is geopend en corona onderdeel is geworden van de nieuwe macro-economische ontwikkelingen is het specifiek herleiden van corona en andere effecten nog moeilijker geworden dan voorheen. Wij ramen de verwachting af, maar monitoren en verantwoorden de corona specifieke kosten nog wel. We veranderen dus van systeem. Waar we eerst een goede inschatting raamden, verantwoorden we nu

de aantoonbare werkelijke 'schade' achteraf.

Met deze begrotingswijziging actualiseren wij de raming voor coronaschade bij vrijwel alle zorgonderdelen en inkomensvoorzieningen van € 740.000 naar € 0.

Voor een totaaloverzicht verwijzen wij naar de tabel 'corona-effecten' bij de financiële hoofdlijnen in deze voortgangsrapportage.

Eigen bijdrage Wmo hulp bij het huishouden

De regering heeft in haar coalitieakkoord opgenomen dat dit kabinet werkt aan een aanpassing van de eigen bijdrage voor de huishoudelijke hulp in de Wmo. De komende periode wordt deze maatregel met cliënten, gemeenten en het Centraal Administratie Kantoor (CAK) uitgewerkt.

Vanaf 2025 wordt de algemene uitkering gekort. Uitgangspunt is dat de gemeente wordt gecompenseerd via de eigen bijdrage en dat het daarmee een budgettair neutraal effect heeft.

Inhuurverplichtingen sociaal domein

Het aantal consultants binnen het sociaal domein blijkt uit een externe caseloadberekening structureel te laag. Dit wordt opgelost door het inhuren van externe expertise. In 2022 zal dit leiden tot een tekort van € 1.550.000. Bij de begroting 2023-2026 komen wij bij u met een vraag om de formatie structureel op te hogen. Voor dit jaar vragen wij om een verhoging van het inhuurbudget van € 1.550.000.

Inzet ambulantiseringmiddelen

In 2021 is van de gemeente Arnhem een bedrag van afgerond € 331.000 ontvangen, specifiek bestemd voor beschermd wonen en ambulantisering van zorg.

Wij verwachten deze middelen in 2022 en 2023 in te zetten.

Middelen voogdij/18+

Het rijk heeft middelen ten behoeve van voogdij in het kader van wijziging van het woonplaatsbeginsel overgeheveld van een integratie-uitkering naar de algemene uitkering. Middels deze begrotingswijziging worden de middelen uit de algemene uitkering toegekend aan het overeenkomstige budget.

Overname Wmo-hulpmiddelen

In 2021 is besloten om de Wmo-hulpmiddelen te verkopen aan de contractpartner. De verwachting was dat de verkoop in 2021 zou plaats vinden. Bij de jaarstukken 2021 en de 1e voortgangsrapportage 2022 hebben wij u geïnformeerd dat de overdracht niet in 2021 maar dit jaar plaats vindt. Dit betekent administratief dat wij de verkoop en de afboeking van de boekwaarde opnieuw moeten ramen in 2022, evenals de onttrekking uit de algemene reserve van € 500.000.

Training en ondersteuning van en door statushouders

De instroom van asielsstatushouders vallend onder van de nieuwe inburgeringswet is langzaam op gang gekomen. Dit heeft vooral te maken met de datum van 1-1-2022, de datum waarop statushouders de inburgeringsplicht opgelegd krijgen en onder de nieuwe inburgeringswet vallen. De ondersteuning van de statushouders is nu op een basisniveau ingericht. Er is een gemis aan een aantal specifieke trainingen en ondersteuning van en door statushouders. Voorstel is om het basisniveau uit te breiden met deze noodzakelijke trainingen en ondersteuning waarbij het doel is dat statushouders zo snel mogelijk participeren, re-integreren en meedoen in de lokale samenleving met als resultaat een zelfstandig en zelfredzaam leven. Te denken valt aan:

- Training financiële zelfredzaamheid, gezondheid en gezondheidszorg in NL en behandeling van trauma en PTSS voor statushouders.

- Inzet van sleutelpersonen die een brugfunctie vervullen tussen doelgroep (de statushouders), organisaties, professionals en gemeenten.

- Faciliteren van ontmoetingsmogelijkheden van statushouders.

- Faciliteren van logeervoorzieningen (o.a. takecarebnb). In augustus 2022 is gestart met de voorbereidingen waarbij de trainingen en ondersteuning zeker ook in 2023 nog doorgaan.

De hierboven genoemde kosten dekken wij uit de bestemmingsreserve Statushouders.

Toelichting mutaties reserves

2. Actualisatie bestaand beleid

Overname Wmo-hulpmiddelen

In 2021 is besloten om de Wmo-hulpmiddelen te verkopen aan de contractpartner. De verwachting was dat de verkoop in 2021 zou plaats vinden. Bij de jaarstukken 2021 en de 1e voortgangsrapportage 2022 hebben wij u geïnformeerd dat de overdracht niet in 2021 maar dit jaar plaats vindt. Dit betekent administratief dat wij de verkoop en de afboeking van de boekwaarde opnieuw moeten ramen in 2022, evenals de onttrekking uit de algemene reserve van € 500.000.

Training en ondersteuning van en door statushouders

De instroom van asielsstatushouders vallend onder van de nieuwe inburgeringswet is langzaam op gang gekomen. Dit heeft vooral te maken met de datum van 1-1-2022, de datum waarop statushouders de inburgeringsplicht opgelegd krijgen en onder de nieuwe inburgeringswet vallen. De ondersteuning van de statushouders is nu op een basisniveau ingericht. Er is een gemis aan een aantal specifieke trainingen en ondersteuning van en door statushouders. Voorstel is om het basisniveau uit te breiden met deze noodzakelijke trainingen en ondersteuning waarbij het doel is dat statushouders zo snel mogelijk participeren, re-integreren en meedoen in de lokale samenleving met als resultaat een zelfstandig en zelfredzaam leven. Te denken valt aan:

- Training financiële zelfredzaamheid, gezondheid en gezondheidszorg in NL en behandeling van trauma en PTSS voor statushouders.
- Inzet van sleutelpersonen die een brugfunctie vervullen tussen doelgroep (de statushouders), organisaties, professionals en gemeenten.
- Faciliteren van ontmoetingsmogelijkheden van statushouders.
- Faciliteren van logeervoorzieningen (o.a. takecarebnb). In augustus 2022 is gestart met de voorbereidingen waarbij de trainingen en ondersteuning zeker ook in 2023 nog doorgaan.

De hierboven genoemde kosten dekken wij uit de bestemmingsreserve Statushouders.

Versoberen maatschappelijke begeleiding statushouders

De bezuiniging waarbij een bedrag van € 2.000 wordt onttrokken uit de Algemene Reserve voor het versoberen van de maatschappelijke begeleiding statushouders wordt gecorrigeerd en resulteert in een nadeel.

7. VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU

ALGEMEEN

Omschrijving

Dit programma gaat over de beleidsvelden volksgezondheid, milieu en duurzaamheid. Volksgezondheid richt zich op een gezonde leefomgeving en leefstijl. Duurzaamheid en milieu richten zich op energietransitie, CO₂ reductie, water (riolering), geluid, lucht, bodem en grond- en afvalstoffen. Ook gaat dit programma over de toezichthoudende en handhavende taken binnen deze beleidsvelden.

Wat willen we?

Behouden en bevorderen van een duurzame en gezonde leefomgeving voor nu en de volgende generaties.

Ontwikkelingen

Het Watertakenplan 2022-2026

Het Watertakenplan De Liemers (WTP) 2022-2026 is een integraal beleidsplan voor stedelijk water, riolering en zuivering voor de regio Liemers. In dit plan hebben de drie Liemerse waterorganisaties en waterschap Rijn en IJssel hun beleid en plannen verwoord voor hun watertaken. Dat zijn de gemeentelijke zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater en de waterschapstaken voor zuivering en waterhuishouding in het stedelijk gebied. Deze taken zijn onderling sterk met elkaar verweven. Door hierin gezamenlijk op te trekken, worden kwaliteit, duurzaamheid en doelmatigheid geborgd voor zowel de korte als de lange termijn. De afgelopen periode is hier hard aan gewerkt. Dit plan komt 21 september 2022 in de raad.

Beleidskaders

- Regio visie publieke gezondheid Gelderland-Midden 2021-2025
- [Milieubeleidsplan 2013-2030 Zevenaar](#)
- Beleidsvisie Externe Veiligheid 2012 Zevenaar
- Nota Bodembeheer 2011 Zevenaar
- Geluidbeleid 2008 Zevenaar
- Geluidbeleid Rijnwaarden
- [Watertakenplan De Liemers 2017-2021](#)
- [Beleidskader Jeugd en Maatschappelijke ondersteuning 2018 en verder \(2018\)](#)

WAT WILLEN WE?

7.1 Gezondheidszorg

We willen dat iedereen in onze gemeente gezond kan leven en opgroeien. Het accent ligt daarbij op jeugd en ouderen.

7.2 Duurzaamheid (energietransitie en CO₂ reductie)

In 2025 is minimaal 49% van de benodigde energie voor onze hele gemeente duurzaam opgewekt. In 2040 is dit (bijna) 100%. In 2025 is de eigen organisatie energie- en CO₂-neutraal.

7.3 Duurzaam inzamelen en verwerken afval

In 2020 voldoen wij aan de doelstelling uit het programma Van Afval Naar Grondstof (VANG) van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Die doelstelling is maximaal 100 kg restafval per inwoner per jaar in 2020.

7.4 Afvalwater en waterhuishouding

Wij willen de duurzaamheid in de buitenruimte bevorderen. Daarnaast hebben wij de wettelijke zorgplicht om het stedelijk afvalwater in te zamelen en te transporteren, de afvoer van het regenwater in de openbare ruimte en de grondwaterstand. Deze gemeentelijke taken zijn vastgelegd in het Watertakenplan De Liemers (WTP) 2017-2021.

7.5 Milieu

Wij willen een duurzame en gezonde omgeving om in te leven. Samen met de Omgevingsdienst Regio

Arnhem zetten we ons daarom in voor een doelmatige uitvoering en handhaving van milieuwetgeving.

WAT DOEN WE?

Naam activiteit	Jaar realisatie	Status 2021	Status 1e VGR	Status 2e VGR
7.1.3 Reguliere taken	2022			
7.2.1 Invoeren van circulaire economie in Zevenaar	2023			
7.2.2 Energie neutraal maken eigen organisatie	2025			
7.2.4 Onderzoeken mogelijkheden deelname campagne fairtrade gemeente	2023			
7.2.5 Op weg naar aardgasvrij Zevenaar	2040			
7.2.6 Uitvoeren 'Gelders Energieakkoord in uitvoering' (2018-2023)	2023			
7.2.7 Uitvoeren van de Routekaart ...op weg naar een energie neutraal Zevenaar (2016-2020)	2040			
7.2.8 Uitvoeren van het uitvoeringsprogramma Routekaart energietransitie Regio Arnhem Nijmegen (2018-2023)	2023			
7.3.1 Verminderen restafval per inwoner (max. 100 kg)	2020			
7.4.1 Uitvoeren duurzaamheidsmaatregelen Watertakenplan	2021			

7.1 Gezondheidszorg

7.1.3 Reguliere taken

Jaar realisatie 2022

Voor de periode 2017-2020 hebben de gemeenten in Gelderland-Midden een regiovisie publieke gezondheid vastgesteld. Het accent ligt daarbij op jeugd en ouderen met de nadruk op veerkracht, eigen regie en het welbevinden van de inwoners.

De publieke gezondheid is direct verbonden met ontwikkelingen in bijvoorbeeld het sociaal domein en de Omgevingswet. Verschillende beleidsterreinen oefenen invloed uit op het stimuleren van een gezonde leefomgeving en leefstijl. Zo is het bevorderen van een gezonde leefstijl van inwoners één van de ontwikkellijnen in het beleidsplan Jeugd en Wmo. Dit beleidsplan werken wij verder uit in een uitvoeringsagenda voor de komende jaren.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan

Regionale visie publieke gezondheid 2021-2025

In 2021 is de landelijke nota gezondheidsbeleid vertaald naar een geactualiseerde regionale visie van gemeenten in Gelderland-Midden, voor de periode 2021-2025. Elementen uit deze regionale visie worden in de komende jaren geïmplementeerd in lokaal beleid. Onder andere bij nieuwe beleidsplannen, zoals 'Jeugdwet, Wet Maatschappelijke Ondersteuning en Participatiewet' en in relatie tot de Omgevingswet.

Jeugdgezondheidszorg

Gemeenten zijn vanaf medio 2022 wettelijk verplicht een prenataal huisbezoek te bieden aan zwangeren in een kwetsbare situatie. VGGM gaat dit voor ons uitvoeren en de voorbereidingen zijn afgerond. De uitvoeringskosten worden betaald door het rijk. Met een raadsinformatiebrief hebben we u geïnformeerd over de personele problematiek bij de jeugdgezondheidszorg van VGGM.

7.2 Duurzaamheid (energietransitie en CO2 reductie)

7.2.1 Invoeren van circulaire economie in Zevenaar

Jaar realisatie 2023

Voor het slagen van de energietransitie is een ander economisch model nodig: de Circulaire Economie. Hiermee optimaliseren we hergebruik én minimaliseren we waardevernietiging. Het Rijk heeft hier het Rijksbrede programma Circulaire Economie 'Nederland circulair in 2050' voor opgesteld. Wij vertalen dit concreet naar een:

- andere wijze van ontwerpen (planvorming, openbare ruimte e.d.)
- andere wijze van opdrachtverlening (aanpassen inkoop- en aanbestedingsbeleid e.d.)
- andere financiële afwegingen (zoals Total Cost of Ownership, het 'ontschotten' van potjes e.d.)
- een andere werkwijze van afval naar grondstof (in samenwerking met bedrijven, waterschap en gemeenten)

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan

Eigen organisatie

Om uitvoering te kunnen geven aan de opgave uit het Collegeprogramma 2018-2022, 'Invoeren van de circulaire economie in Zevenaar' (jaar van realisatie 2023), dient een 'Routekaart circulaire economie' te worden opgesteld om gefaseerd en gestructureerd de circulaire economie binnen onze organisatie in te voeren.

In de kadernota 2022 zijn middelen beschikbaar gesteld om dit vanaf 2022 uit te voeren.

Regionaal

De opdracht en daarmee de regionale werkgroep 'Circulair opdrachtgeverschap en circulair Inkopen in de GWW-sector' is sinds 2021 ondergebracht binnen de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, opgave 'circulaire regio'. Het doel van deze werkgroep is uitvoering geven aan de opdracht vanuit het PFO Duurzaamheid, het opstellen van een regionaal kennisplatform (waar onder een regiotraining), regionaal circulair inkopen (bijvoorbeeld rioolbuizen, asfalt en/of straatstenen) en het opzetten van een regionale materialenbank voor hergebruik van vrijgekomen regionale producten en materialen.

Op 16 september 2021 is een regionale kick-off bijeenkomst georganiseerd in de Turmac Cultuurfabriek. Hierbij waren de regiogemeenten, provincie Gelderland en ruim twintig lokale GWW-partijen aanwezig. Net als gemeente Zevenaar hebben al deze partijen hun commitment gegeven om gezamenlijk uitvoering te geven aan de circulaire opgave door capaciteit, kennis en ervaring beschikbaar te stellen in vijf samengestelde kennistafels; monitoring, kennisdelen, pilotprojecten, proeftuinen en grondstoffenbank. Vanaf 2022 wordt nadere invulling en uitwerking gegeven binnen deze kennistafels.

7.2.2 Energie neutraal maken eigen organisatie

Jaar realisatie 2025

Wij streven in 2025 naar een energieneutrale eigen organisatie. Hiervoor voeren we projecten uit op het gebied van gebouwen en vastgoed, bedrijfsvoering en mobiliteit.

In één van de projecten voeren we een onderzoek uit naar de manier waarop we ons eigen wagenpark verduurzamen.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Niet volgens plan	Volgens plan	Volgens plan

Eind 2019 is de monitoringstool de CO₂-Prestatieladder ingevoerd waarmee de CO₂ - en energieprestaties van de eigen organisatie is gemeten. Het jaar 2018 is het basis jaar. Bij de monitoring blikken we terug. Op basis van de CO₂ prestatieladder is een uitvoeringsprogramma opgesteld. De extra middelen voor het ondersteunen van de uitvoering en voor de monitoring zijn in de kadernota 2022 opgevoerd en door de gemeenteraad voor 2022 beschikbaar gesteld. In 2022 is gestart met de twee jaarlijkse monitoring van de CO₂-uitstoot.

7.2.4 Onderzoeken mogelijkheden deelname campagne fairtrade gemeente

Jaar realisatie 2023

'Fairtrade gemeente' is een predicaat dat vanuit 3 samenwerkende fairtrade organisaties kan worden toegekend als een gemeente op 6 criteria inzet toont voor fairtrade. Het gaat dan om gemeente in de zin van 'lokale gemeenschap', niet enkel 'gemeentelijke overheid'. Wij onderzoeken of er in de lokale samenleving animo is voor een werkgroep die fairtrade (en het behalen van het predicaat) wil oppakken. Fairtrade nemen wij op in ons gemeentelijke inkoopbeleid, mogelijk onder het bredere vaandel van 'maatschappelijk verantwoord ondernemen'. Het facet fairtrade brengen wij periodiek onder de aandacht van inkopende budgethouders en betrokken in de periodieke peiling rond het inkoopbeleid.

Stand van zaken

Rek. 2021 1e VGR 2e VGR
Volgens plan Volgens plan Volgens plan

Er is voldoende behoefte om verder in te zetten op het behalen van de titel 'Fairtrade Gemeente'. Met de werkgroep Fairtrade gemeente Zevenaar is daarom ingezet op een vervolgtraject met als doel om in het najaar 2022 het predicaat Fairtrade Gemeente Zevenaar aan te vragen en in ontvangst te nemen.

7.2.5 Op weg naar aardgasvrij Zevenaar

Jaar realisatie 2040

In 2019 is duidelijk hoe we onze gemeente aardgasvrij maken (warmtevisie en uitvoeringsprogramma). In twee wijken gaan we als 'proeftuin' aan de slag. Deze ervaringen en de regionale ontwikkelingen zoals de 'Wijk van de Toekomst' (Gelders Energieakkoord) gebruiken en volgen we. Bijvoorbeeld voor het opstellen van de warmtevisie en het uitvoeringsplan. In 2040 is Zevenaar van het aardgas af. Het uitfasen van aardgas is naast een technisch vraagstuk ook een sociaal en financieel vraagstuk dat de nodige inzet vergt.

Stand van zaken

Rek. 2021 1e VGR 2e VGR
Volgens plan Volgens plan Volgens plan

Aardgasvrij Zevenaar – planning uit de Warmtetransitievisie

De oorspronkelijke planning om het proces in de wijken en dorpen van Zevenaar te starten om aardgas vrij te worden is bij de afwegingen omtrent de kadernota 2020-2023 getemporeerd. Vanaf 2023 zal de verdere uitrol versneld opgepakt gaan worden.

De keuze om te temporiseren in het kader van de bezuinigingsopgave heeft consequenties op het behalen van de tussendoelen. Het einddoel (100% in 2040) blijft het uitgangspunt.

Angerlo als Wijk van de Toekomst

Het Wijktransitieplan Angerlo is op 29 september 2021 door de gemeenteraad vastgesteld. Dit transitieplan is de basis voor het Wijkuitvoeringsplan, een volgende stap naar realisatie.

Hiervoor werken de betrokken partijen op basis van gelijkwaardigheid gezamenlijk in de Programmaorganisatie Angerlo (POA) aan het Wijkuitvoeringsplan (verwachte oplevering in het eerste kwartaal 2023). In de POA zijn de inwoners uit Angerlo vertegenwoordigd vanuit de Dorpsraad en de Coöperatie Angerlo Duurzaam (CAD). Verder maken ook de woningcorporatie Plavei, netbeheerder Liander en de gemeente Zevenaar deel uit van de POA.

Warmtenet stad Zevenaar

In 2020 is samen met de woningcorporatie en de provincie Gelderland het plan van aanpak (fase 3A) opgesteld om tot een intentieovereenkomst te komen (fase 3B). Fase 3B is in maart 2021 van start gegaan. Door ontwikkelingen is het project verbreed naar de mogelijkheden van het door trekken naar Didam (gemeente Montferland). Door deze verbreding van het onderzoeksgebied is de oorspronkelijke planning niet haalbaar. Het afsluiten van de intentieovereenkomst wordt nu eind 2022 verwacht, daarna start fase 4 om tot een samenwerkingsovereenkomst te komen.

Focusproject restwarmte steenfabriek Spijk

Eind 2021 is in het kader van de gebiedsvisie Babberich samen met woningcorporatie Vryleve en steenfabriek Vandersande een proces gestart waarbij we onderzoeken of de restwarmte van de steenfabriek benut kan worden als warmtebron voor de woningen in Spijk. De verwachting is dat eind 2022 de eerste conclusies beschikbaar zijn.

7.2.6 Uitvoeren 'Gelders Energieakkoord in uitvoering' (2018-2023)

Jaar realisatie 2023

Wij zetten extra in op het uitvoeren van het Gelders Energieakkoord.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan

Er zijn met betrekking tot deze activiteit geen bijzondere ontwikkelingen te melden.

7.2.7 Uitvoeren van de Routekaart ...op weg naar een energie neutraal Zevenaar (2016-2020)

Jaar realisatie 2040

De Routekaart is een uitvoeringsagenda met verschillende projecten die bijdragen aan de CO₂-reductie en om energieneutraal te worden. Wij streven er naar om al in 2040 energieneutraal te zijn. Dit doen we onder andere door het professionaliseren van het Liemers Energieloket om nog beter de inwoner te bereiken, maar ook door een duurzaamheidsfonds waar initiatieven van derden gebruik van kunnen maken.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan

Algemeen

De keuze om te temporiseren in het kader van de bezuinigingsopgave heeft consequenties voor het behalen van de tussendoelen (20% duurzame opwek in 2020). Het einddoel blijft het uitgangspunt.

Regeling Reductie Energiegebruik Woningen (RREW)

De Regeling Reductie Energiegebruik Woningen (RREW) is een specifieke uitkering van het ministerie van Binnenlandse Zaken om naast huiseigenaren ook huurders te helpen met energiebesparing in hun woning. De regeling bevat acties als informatieavonden/webinars, -flyers en -brochures, een grootschalige inkoopactie voor energiemaatregelen (isolatie en zonnepanelen). Daarnaast hebben huiseigenaren en huurders een cadeaubon t.w.v. € 70 ontvangen waarmee zij bij de lokale bouwmarkt of webshop energiebesparende producten kunnen kopen.

Tot en met 19 juli 2022 zijn in totaal 4.255 woningen (koop 2.498 en huur 1.770) met een actie voor energiebesparende maatregelen bereikt. De regeling heeft daarmee bijgedragen aan een voorlopige CO₂-reductie van een ruime 950 ton per jaar (waarvan globaal 700 ton door de cadeaubonnenactie). De hoeveelheden zijn berekend op basis van gegevens van Milieu Centraal. De regeling loopt tot en met 31 december 2022.

Energieloket en energiecoaches

Het Regionaal Energieloket voor particulieren en VvE's is sinds augustus 2021 live. Vanaf de lancering is dit digitaal loket 15.342 keer bezocht (unieke IP-adressen).

Samen met het Regionaal Energieloket zijn we sinds september 2021 gestart met de inzet van energiecoaches. Er zijn acht coaches opgeleid om inwoners van zowel koop- als huurwoningen te voorzien van adviesgesprekken over woningverduurzaming. Tot nu toe zijn er 245 huisbezoeken afgelegd.

Laadpalen infra en concessie

In de transitie naar CO₂ neutrale mobiliteit speelt elektrisch vervoer een belangrijk rol. Die transitie kan alleen slagen als er voldoende mogelijkheden zijn om te laden. Omdat niet iedereen op eigen terrein kan laden of als

bezoeker in de gemeente verblijft is men aangewezen op publieke laadinfrastructuur. In het kader van het nationaal klimaatakkoord is een nationale agenda laadinfrastructuur (NAL) opgesteld. In de NAL staan afspraken om te zorgen voor een dekkend laadnetwerk, waarin gemeenten een cruciale rol spelen. Gemeenten moeten een visie en beleid opstellen rondom laadinfrastructuur. Zevenaar werkt samen in de NAL-regio Gelderland-Overijssel. De NAL-regio heeft een regionale agenda laadinfrastructuur (RAL) opgesteld met ondersteuningsmaatregelen tot en met 2023.

Vooruitlopend op de Laadvisie heeft de gemeente Zevenaar besloten om mee te doen met laadpalenconcessie vanuit de provincie Gelderland. De concessie is juli 2022 van start gegaan.

7.2.8 Uitvoeren van het uitvoeringsprogramma Routekaart energietransitie Regio Arnhem Nijmegen (2018-2023)

Jaar realisatie 2023

Ook de Regio Arnhem Nijmegen staat voor een opgave (in 2050 energieneutraal). Dit is een opgave voor alle vier de bestaande portefeuillehoudersoverleggen (Duurzaamheid, Mobiliteit, Wonen en Economie). De coördinatie is vanuit het portefeuillehoudersoverleg Duurzaamheid en wordt voorbereid via de regionale Icoongroep Slimme Duurzaamheid. Voor het halen van de opgave is het uitvoeringsprogramma opgesteld waarbij de focus van de regionale samenwerking ligt bij:

- Regionale Energiestrategie (RES)
- Energietransitie gebouwde omgeving
- Duurzame bedrijventerreinen
- Duurzaam en circulair inkopen en aanbesteden

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan
		

Het uitvoeringsprogramma Routekaart energietransitie Regio Arnhem-Nijmegen en de Regionale Energiestrategie (RES) zijn ondergebracht in de Groene Metropool Regio Arnhem-Nijmegen, bij de opgave circulaire regio.

In alle deelnemende gemeenten is het RES bod 1.0 vastgesteld. Nu zijn we met het traject RES 2.0 bezig, waar onder andere de onderwerpen 'het ruimtelijk (laten) landen van het RES 1.0 bod'; de onbalans tussen zon en wind; plan-MER RES 2.0; de net congestie; RES warmtespoor en de verdeling van vraag en aanbod tegen de laagste maatschappelijke kosten aan de orde komen.

Vanuit het onderdeel circulaire economie is het project duurzaamheid en circulariteit in de grond-, weg- en waterbouw (GWW) Regio Arnhem-Nijmegen ontstaan waar Zevenaar aan mee doet (zie ook activiteit 7.2.1).

7.3 Duurzaam inzamelen en verwerken afval

7.3.1 Verminderen restafval per inwoner (max. 100 kg)

Jaar realisatie 2020

Om deze doelstelling te realiseren willen wij de hoeveelheid gescheiden ingezameld GFT- en groenafval verhogen. Om dat te bereiken voeren wij een aparte GFT-container in die wij de inwoners gratis aanbieden. Ook kunnen inwoners groenafval op het aanbiedstation gratis aanbieden. Het aanbieden van restafval gaan wij ontmoedigen door dit minder vaak op te halen.

De aanvullende lasten dekken wij binnen de afvalbegroting en verrekenen we via de afvalstoffenheffing.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan
		

In 2021 is de totale hoeveelheid fijn huishoudelijk restafval gedaald naar 97 kg per inwoner. De invoering van diftar in de hoogbouw moet in 2022 leiden tot een verdere daling.

7.4 Afvalwater en waterhuishouding

7.4.1 Uitvoeren duurzaamheidsmaatregelen Watertakenplan

Jaar realisatie 2021

Zoals in het Watertakenplan de Liemers 2017-2021 is opgenomen, focussen we serieus op duurzaamheid en klimaatverandering. Bij het ontwerpen en inrichten van zowel (afval)waterketen, watersysteem als openbare ruimte wordt hiermee rekening gehouden. Hierbij zoeken wij nadrukkelijk naar een integrale benadering bij grootonderhoud, reconstructie en nieuwbouw.

De volgende uitgangspunten hanteren wij bij alle plannen met betrekking tot afvalwaterketen, watersysteem en openbare ruimte:

1. Klimaatbestendig inrichten betreffende water, hitte en droogte.
2. Vasthouden, bergen en afvoeren.
3. Beperken wateroverlast in stedelijk gebied.
4. Scheiden bij de bron van hemelwater en vuilwater.
5. Vuilwater wordt via de riolering afgevoerd naar de zuivering.
6. Hemelwater voert bij voorkeur zichtbaar bovengronds af naar oppervlaktewater of bodem.
7. Anticiperen op klimaatverandering door rekening te houden met de verwachte effecten bij het ontwerp en inrichting van (afval)waterketen, watersysteem en openbare ruimte.
8. Milieutechnisch functioneren en oppervlaktewaterkwaliteit mag niet verslechteren ten opzichte van de huidige situatie.
9. Particulieren stimuleren voor meer groen in de tuin, voor hitte en water. Bewoners moeten zich zo veel mogelijk zelf verantwoordelijk voelen voor het verwerken van hemelwater op eigen terrein.

Wij gaan samen met andere Liemerse gemeenten en het waterschap dit jaar starten met het project 'Klimaatadaptatie De Liemers', zoals recent vanuit het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie is voorgeschreven. Hiervoor voeren we een stresstest uit om knelpunten en risico's op onder andere wateroverlast in kaart te brengen.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan
		

De stresstest, risicodialogen en uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie hebben wij afgerond en zijn door de raad vastgesteld. Het Watertakenplan leggen wij in september 2022 aan u voor.

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten				
Meerjarenbegroting 2022-2025	9.212	9.240	9.240	9.240
Tot de 1e Voortgangsrapportage 2022	43	-157	-157	-157
Mutaties 1e Voortgangsrapportage 2022	85	0	0	0
Tot de 2e Voortgangsrapportage 2022	1.085	0	0	0
Baten tot de 2e Voortgangsrapportage	10.425	9.084	9.084	9.084
Mutaties 2e Voortgangsrapportage				
2. Actualisatie bestaand beleid	123	0	0	0
Mutaties afvalstoffenheffing 2022	71	0	0	0
Watertakenplan 2022-2026	52	0	0	0
Totaal mutaties baten 2e Voortgangsrapportage	123	0	0	0
Totaal baten t/m de 2e Voortgangsrapportage	10.548	9.084	9.084	9.084

Lasten

Meerjarenbegroting 2022-2025	11.092	10.706	10.691	10.655
Tot de 1e Voortgangsrapportage 2022	906	328	328	-172
Mutaties 1e Voortgangsrapportage 2022	67	0	0	0
Tot de 2e Voortgangsrapportage 2022	1.105	-8	-8	-8
Lasten tot de 2e Voortgangsrapportage	13.170	11.026	11.011	10.475
Mutaties 2e Voortgangsrapportage				
1. Autonome ontwikkelingen	40	0	0	0
Prenataal huisbezoek door de jeugdgezondheidszorg (PHB-JGZ)	-5	0	0	0
Renteaanpassingen 2022	44	0	0	0
Stijgende gaskosten	0	0	0	0
2. Actualisatie bestaand beleid	-929	845	250	0
Actualisatie investeringen afval	-43	-123	0	0
Actualisatie investeringen bedrijfswagens	-8	-8	0	0
Actualisatie investeringen riolering	0	0	0	0
Actualiseren uitgaven jeugdgezondheidszorg (JGZ-JOGG project)	-29	0	0	0
Campagne "Kids groen en duurzaam"	-43	43	0	0
Fasering uitvoeringsplan duurzaamheid	-500	250	250	0
Gedeeltelijke vrijval budget duurzaamheidsfonds en kansrijke duurzame maatregelen	-28	0	0	0
Mutaties afvalstoffenheffing 2022	-10	0	0	0
Uitvoeringskosten klimaatakkoord	0	294	0	0
Vervolg warmtenet stad Zevenaar fase 3b	71	0	0	0
Warmtetransitie: warmtenet stad Zevenaar fase 4 en verdere uitrol	-340	340	0	0
Warmtewet 2.0	-50	50	0	0
Watertakenplan 2022-2026	52	0	0	0
Totaal lasten 2e Voortgangsrapportage	-889	845	250	0
Totaal lasten t/m de 2e Voortgangsrapportage	12.281	11.871	11.261	10.475
Saldo voor bestemming	-1.732	-2.788	-2.178	-1.392
<i>Onttrekkingen</i>				
Meerjarenbegroting 2022-2025	0	0	0	0
Tot de 1e voortgangsrapportage 2022	2.336	500	500	0
Mutaties 1e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Tot de 2e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Mutaties 2e voortgangsrapportage 2022	-543	127	250	0
Totaal onttrekkingen reserves t/m de 2e VGR	1.793	627	750	0
<i>Toevoegingen</i>				
Meerjarenbegroting 2022-2025	0	0	0	0
Tot de 1e voortgangsrapportage 2022	-1.500	0	0	0
Mutaties 1e voortgangsrapportage 2022	-10	0	0	0
Tot de 2e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Mutaties 2e voortgangsrapportage 2022	-81	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves t/m de 2e VGR	1.592	0	0	0
Totaal mutaties reserves	202	627	750	0
Saldo na bestemming	-1.531	-2.161	-1.428	-1.392

Toelichting financiële ontwikkelingen

1. Autonome ontwikkelingen

Prenataal huisbezoek door de jeugdgezondheidszorg (PHB-JGZ)

Met ingang van 2022 zijn structureel middelen aan de algemene uitkering toegevoegd voor de uitvoering van het wetsvoorstel 'Prenataal huisbezoek door de JGZ'. De lasten zijn geraamd als bijdrage aan de VGGM die belast is met de uitvoering. In verband met uitstel van de inwerkingtreding (1 juli in plaats van 1 januari) van het wetsvoorstel is de bijdrage voor 2022 verlaagd met € 5.000.

Renteaanpassingen 2022

Wij hebben de omslagrente 2022 aangepast. Door de lagere rente kort geld en de lagere toevoeging (2% over de boekwaarde) aan de verliesvoorziening van de grondexploitaties is een voordeel ontstaan van € 181.000. Deze wijziging is programma overstijgend.

Stijgende gaskosten

Wereldwijde ontwikkelingen leiden, naast hogere brandstofprijzen, tevens tot hogere gaskosten. Aangezien gas werd geleverd via Gazprom hebben we deze overeenkomst vervroegd stopgezet (per 1 oktober 2022). In 2022 hebben we samen met de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen een nieuwe aanbesteding gehouden. We houden er rekening mee dat het gastarief verdubbelt. Per saldo betekent dit in 2022 dat de gaskosten met € 23.000 stijgen. Dit is een programma overstijgende wijziging (programma 0, 5, 6 en 7). Deze kosten dekken wij uit de stelpost inflatie 2022. Het structurele effect verwerken we in de meerjarenbegroting 2023-2026.

2. Actualisatie bestaand beleid

Actualisatie investeringen afval

De aanschaf en plaatsing van de ondergrondse restafvalcontainers verwachten wij in 2023 af te ronden. Dit is één jaar later doordat onder meer het participatietraject met de bewoners van de hoogbouw langer heeft geduurd dan was voorzien. Verder hebben we in 2022 de ondergrondse glascontainers grotendeels geplaatst. Een enkele container, onder andere bij de nieuwe supermarkt op 7Poort, moet nog geplaatst worden. Omdat het onzeker is of alle containers in 2022 in de grond zitten schuiven we een deel van de investering door naar 2023.

Dit leidt in 2022 en 2023 tot een eenmalig positief resultaat van respectievelijk € 43.000 en € 123.000. Dit brengen we ten gunste van de bestemmingsreserve afval.

Actualisatie investeringen bedrijfswagens

In 2021 is een aanbesteding gehouden voor het vervangen van meerdere bedrijfsvoertuigen. Door de problemen die ontstaan zijn bij de levering van grondstoffen en halffabricaten verwachten wij dat de levering van deze voertuigen niet eerder zal plaatsvinden dan eind 2022/ begin 2023. Voorzichtigheidshalve hebben wij deze investeringen één jaar later geraamd. Dit leidt tot eenmalige voordelen in 2022 en 2023 van € 115.000, in 2024 van € 6.000 en in 2025 van € 3.000. Deze voordelen zijn programma overstijgend (programma 0, 5 en 7).

Daarnaast hebben wij een nieuwe bedrijfswagen aangeschaft. Deze vervangt ook een voertuig uit een leaseconstructie. Doordat de leasekosten hoger zijn dan de nieuwe kapitaallasten levert dit ook een structureel voordeel op van € 2.000.

Tenslotte verwachten wij dat in 2025 de heftruck aan vervanging toe is. In de begroting was deze vervangingsinvestering nog niet opgenomen. Dit hebben wij met deze wijziging hersteld. Ter dekking hiervan is een ander vervangingsbudget verlaagd. Het gaat hiermee om een budgettair neutrale wijziging.

Actualisatie investeringen riolering

We hebben de riool gerelateerde investeringen nagelopen en een aantal opnieuw geraamd. We verwachten bijvoorbeeld dat de werkzaamheden omtrent de 'Marktplaats Lobith' en 'Kop van Tolkamer' in 2022 nog niet zijn afgerond. Daarnaast hebben we diverse, kleinere investeringen doorgeschoven.

Dit leidt in 2022, 2023 en 2024 tot een eenmalig positief resultaat van respectievelijk € 54.000, € 85.000 en

€ 12.000. Dit brengen we ten gunste van de voorziening 'vervanging riolering'.

Actualiseren uitgaven jeugdgezondheidszorg (JGZ-JOGG project)

Het budget voor het project JOGG (Jongeren Op Gezond Gewicht) wordt dit jaar naar verwachting niet volledig ingezet. Door de corona maatregelen hebben we namelijk niet alle geplande activiteiten uit kunnen voeren. Wij verlagen dan ook het budget hiervoor met € 29.000. Dit brengen we ten gunste aan het begrotingsresultaat.

Campagne "Kids groen en duurzaam"

In het kader van de ambitie 'energie- en CO₂-neutrale samenleving 2040', wil de gemeente Zevenaar in samenwerking met de gemeenten Westervoort, Duiven en Doesburg de 'Kids groen en duurzaam campagne' organiseren. In de kadernota 2022 is hiervoor een budget van € 43.000 beschikbaar gesteld voor 2022. De scholen kunnen echter dit najaar geen ruimte in het programma vrijmaken. Hierdoor lukt het niet om de campagne dit jaar uit te voeren. Wij schuiven daarom het budget door naar 2023.

Fasering uitvoeringsplan duurzaamheid

Het uitvoeringsplan 2022 - 2024 dat ten grondslag ligt aan de beoogde besteding van de bestemmingsreserve duurzaamheid wordt in het vierde kwartaal 2022 door de raad behandeld. Hierdoor kunnen in 2022 geen activiteiten starten. Wij schuiven daarom € 500.000 (voor het jaar 2022) door naar de jaren 2023 en 2024.

Gedeeltelijke vrijval budget duurzaamheidsfonds en kansrijke duurzame maatregelen

Jaarlijks is € 58.000 beschikbaar voor duurzaamheidsinitiatieven uit de samenleving. In 2022 verwachten wij minder initiatieven die vragen om een bijdrage van de gemeente. Wij stellen voor om € 28.000 vrij te laten vallen.

Mutaties afvalstoffenheffing 2022

De opbrengst voor oud papier is door ontwikkelingen op de wereldmarkt hoger dan geraamd. Als gevolg hiervan verwachten wij een hogere opbrengst dan in de begroting geraamd. Dit leidt tot een voordeel van € 100.000.

Daartegenover staat een nadeel op de vergoeding PMD. Tenslotte houden we rekening met een kleine meevaller op de advieskosten.

Per saldo verwachten wij een voordeel op de kosten van afvalverwerking van € 81.500. Dit storten wij in de bestemmingsreserve afval.

Uitvoeringskosten klimaatakkoord

Het kabinet heeft met het nationale klimaatakkoord een centraal doel: het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen in Nederland met 49% ten opzichte van 1990. Het kabinet pleit in Europa voor een broeikasgasreductie van 55% in 2030. Om de gemeenten in de uitvoering van het bestaande klimaatbeleid in 2022 en 2023 te ondersteunen en om een versnelling teweeg te brengen is in de meicirculaire 2022 voor de gemeente Zevenaar een bedrag van € 294.000 beschikbaar gesteld. De uitvoeringskosten richten zich met name op gedragsverandering, urgentiebesef en communicatie.

Vervolg warmtenet stad Zevenaar fase 3b

In de begroting 2021-2024 is € 150.000 beschikbaar gesteld voor onderzoek naar warmtenet stad Zevenaar. Eind 2021 resteerde hiervan een bedrag van € 71.000.

Door verbreding van het project naar de mogelijkheden van het doortrekken naar Didam (gemeente Montferland) was de oorspronkelijke planning niet haalbaar. Het afsluiten van de intentieovereenkomst wordt nu eind 2022 verwacht. Het restant bedrag van € 71.000 is in 2021 vrijgevallen in het resultaat. Wij vragen dit bedrag opnieuw aan voor 2022.

Warmtetransitie: warmtenet stad Zevenaar fase 4 en verdere uitrol

In 2020 is samen met de woningbouwcorporatie en de provincie het plan van aanpak (fase 3A) opgesteld om tot een intentieovereenkomst te komen (fase 3B). We verwachten de intentieovereenkomst eind 2022 vast te stellen. Hierna gaan we door met fase 4: het komen tot een samenwerkingsovereenkomst. Voor dit proces is in de kadernota 2022 een budget beschikbaar gesteld van € 190.000. Doordat fase 3B vertraging heeft

opgelopen schuiven wij het bedrag door naar 2023.

Ook het vervolg van de Wijk van de Toekomst en het onderzoek naar de betaalbaarheid van het uitfaseren van aardgas hebben vertraging opgelopen. Wij schuiven de middelen, die hiervoor in de kadernota 2022 beschikbaar zijn gesteld (beide onderdelen € 75.000), door naar 2023. In totaal een bedrag van € 340.000.

Warmtewet 2.0

Voor de actualisatie warmtevisie op de Warmtewet 2.0, het aanwijzen en uitwerken van warmtekavels en het aanwijzen van een warmtebedrijf op grond van de warmtewet 2.0 heeft uw raad in de kadernota 2022 een bedrag van € 50.000 beschikbaar gesteld voor 2022. De wetgeving is echter uitgesteld. Wij schuiven daarom het bedrag door naar 2023.

Watertakenplan 2022-2026

Het Watertakenplan De Liemers (WTP) 2022-2026 is een integraal beleidsplan voor stedelijk water, riolering en zuivering voor de regio Liemers. In dit plan hebben de Liemerse waterorganisaties, gemeenten Zevenaar, Duiven en Westervoort en Waterschap Rijn en IJssel hun beleid en plannen verwoord voor hun watertaken. Door hierin gezamenlijk op te trekken, worden kwaliteit, duurzaamheid en doelmatigheid geborgd voor zowel de korte als lange termijn. De plannen hebben wij in de raadsvergadering van september 2022 uitgebreid aan u voorgelegd.

Met dit watertakenplan zorgen we voor:

- het actualiseren van het huidige overkoepelend WTP De Liemers 2017-2021, met voor iedere gemeente een eigen individuele vastgestelde financiële bijlage;
- het geven van nadere invulling aan het waterbeheerplan van het waterschap en vertaling naar de lokale situatie in De Liemers;
- het opvolgen van de conclusies van de gezamenlijke integrale visie op de afvalwaterketen 'De Liemerse Waterketen in 2030';
- input geven op de Omgevingswet die binnenkort in werking gaat treden;
- aansluiting bij het 'Voorstel beleidsambities klimaatadaptatie' en het 'Uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie'.

De wijzigingen in de budgetten hebben wij voor het jaar 2022 gebaseerd op het watertakenplan. De wijzigingen voor de jaren daarna zijn opgenomen in de meerjarenbegroting 2023-2026.

De investeringen voor 2022 hebben we, in afwijking met het watertakenplan, verdeeld over 2022 en 2023. Hier hebben we voor gekozen omdat de middelen relatief laat in het jaar beschikbaar komen, waardoor we deze niet in het huidige jaar besteden. De investeringen leiden hierdoor vanaf 2024 tot € 73.000 hogere afschrijvingslasten. Deze dekken we uit de voorziening riolering.

Ondanks de stijging van de vervangingsinvestering is een stijging van het riooltarief niet noodzakelijk. Uit de doorrekening van het nieuwe WTP blijkt dat de rioolheffing vanaf 2023 gelijk kan blijven (exclusief jaarlijkse indexatie) voor de komende planperiode (tot en met 2026).

Toelichting mutaties reserves

2. Actualisatie bestaand beleid

Actualisatie investeringen afval

De aanschaf en plaatsing van de ondergrondse restafvalcontainers verwachten wij in 2023 af te ronden. Dit is één jaar later doordat onder meer het participatietraject met de bewoners van de hoogbouw langer heeft geduurd dan was voorzien. Verder hebben we in 2022 de ondergrondse glascontainers grotendeels geplaatst. Een enkele container, onder andere bij de nieuwe supermarkt op 7Poort, moet nog geplaatst worden. Omdat het onzeker is of alle containers in 2022 in de grond zitten schuiven we een deel van de investering door naar 2023.

Dit leidt in 2022 en 2023 tot een eenmalig positief resultaat van respectievelijk € 43.000 en € 123.000. Dit brengen we ten gunste van de bestemmingsreserve afval.

Fasering uitvoeringsplan duurzaamheid

Het uitvoeringsplan 2022 - 2024 dat ten grondslag ligt aan de beoogde besteding van de bestemmingsreserve duurzaamheid wordt in het vierde kwartaal 2022 door de raad behandeld. Hierdoor kunnen in 2022 geen activiteiten starten. Wij schuiven daarom € 500.000 (voor het jaar 2022) door naar de jaren 2023 en 2024.

Mutaties afvalstoffenheffing 2022

De opbrengst voor oud papier is door ontwikkelingen op de wereldmarkt hoger dan geraamd. Als gevolg hiervan verwachten wij een hogere opbrengst dan in de begroting geraamd. Dit leidt tot een voordeel van € 100.000.

Daartegenover staat een nadeel op de vergoeding PMD. Tenslotte houden we rekening met een kleine meevaller op de advieskosten.

Per saldo verwachten wij een voordeel op de kosten van afvalverwerking van € 81.500. Dit storten wij in de bestemmingsreserve afval.

8. VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN STEDELIJKE VERNIEUWING

ALGEMEEN

Omschrijving

Dit programma gaat over de beleidsvelden ruimtelijke ordening, grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen) en wonen.

Wat willen we?

Wij willen een gemeente zijn waar het aantrekkelijk wonen, werken en leven is.

Ontwikkelingen

Woningmarkt

Wat betreft de woningmarkt is en blijft het een roerige tijd en de druk op de woningmarkt neemt steeds meer toe.

Vanuit de woondeal Arnhem-Nijmegen wordt ingezet om de woningbouw te versnellen en vooral betaalbare woningen toe te voegen aan de voorraad. De afspraken uit de woondeal krijgen steeds meer uitvoering en zo worden de afspraken ook opgepakt en uitgevoerd. Aan de hand van het nieuwe rijks woon- en bouwagenda wordt de woondeal dit najaar geactualiseerd en dient als prestatieafspraken tussen de provincie en het rijk. Nog steeds met als doel de woningbouw te versnellen en betaalbare woningen aan de voorraad toe te voegen.

Op het gebied van Wonen werken wij ook nog steeds samen met de Liemerse gemeenten op basis van de Liemerse woonagenda. In november 2021 heeft uw raad het amendement "Initiatief woningbouw" aangenomen. Hierin heeft u aan het college de opdracht gegeven een plan woningbouw te maken om tenminste starters een kans te bieden en daarnaast acties te ontwikkelen om de nodige doorstroming op gang te krijgen. Het plan wordt in het vierde kwartaal voorgelegd.

Verstedelijkingsstrategie

In en met de regio werken wij aan de verstedelijkingsstrategie Groene Metropool. De strategie draait om het faciliteren van de groei in de regio én het tegelijkertijd versterken van de leefkwaliteit. Voor de (middel)lange termijn beschrijft de strategie welke voorwaarden en principes er zijn om te komen tot groei van wonen en werken. Tegelijkertijd moet dit bijdragen aan het versterken van mobiliteit, leefbaarheid en landschap om de typische balans tussen stedelijke ontwikkeling en ontspannen leefkwaliteit in de Groene Metropoolregio te versterken. Vandaar ook de titel 'Meer landschap, meer stad'. De opgaven en onderzoeksvragen in het kader van de verstedelijkingsstrategie zullen eind 2022 worden voorgelegd aan alle gemeenteraden binnen de regio Arnhem-Nijmegen en regio Foodvalley. Deze verstedelijkingsstrategie heeft een directe link met de nog op te stellen omgevingsvisie Zevenaar. Door het opnemen van de ontwerpprincipes en opgaven vanuit de regio in de eigen omgevingsvisie en het laten doorwerken hiervan in het omgevingsplan worden de regionale uitgangspunten meer in de lokale instrumenten verankerd. De keuzes die Zevenaar maakt binnen deze regionale opgaven en ontwerpprincipes worden uiteindelijk opgenomen in de omgevingsvisie Zevenaar, die uw raad, volgens de huidige planning vaststelt in het najaar van 2023/ voorjaar 2024.

Beleidskaders

- Structuurvisie Zevenaar 2012-2030
- Omgevingsvisie Gelders Eiland 2030
- Woonvisie Zevenaar(2015)
- Woonvisie Gelders Eiland (2017)
- Integraal Accommodatieplan 2020-2040 (IAP)
- Nota Grondbeleid Zevenaar 2021
- Woondeal Arnhem Nijmegen 2020
- Liemerse Woonagenda 2020
- Regionaal Programma Werklocaties (RPW) 2021 - 2024
- Toets- en afwegingskader grootschalige duurzame energieopwekking (zon en wind)

WAT WILLEN WE?

8.1 Ruimtelijke Ordening

Wij streven naar een goede balans tussen de ontwikkeling van de stad Zevenaar met een bovenlokaal en regionaal voorzieningenniveau en leefbare kernen met een eigen lokaal voorzieningenaanbod. We maken gewenste (ruimtelijke) ontwikkelingen mogelijk en bevorderen de ruimtelijke kwaliteit en een veilige en gezonde fysieke leefomgeving. Hierbij respecteren wij het landschap en de daarin aanwezige natuur- en cultuurhistorische waarden.

8.2 Stedelijke vernieuwing

Via stedelijke vernieuwing zetten we in op de vitaliteit in dorpen en wijken. We nemen fysieke maatregelen die nodig zijn om wijken en dorpen toekomstbestendig te maken.

8.3 Wonen en bouwen

Wij hebben een toekomstbestendige woningvoorraad. Voor iedereen is er een geschikte woning en onze inwoners wonen prettig.

8.4 Handhaving

Beschermen van de kwaliteit van de (leef-)omgeving door toezicht en handhaving.

WAT DOEN WE?

Naam activiteit	Jaar realisatie	Status 2021	Status 1e VGR	Status 2e VGR
8.1.1 Invoeren Omgevingswet	2023			
8.3.1 Herontwikkelen Vestersbos Zevenaar	2024			
8.3.2 Regie op woningbouwprogramma	2027			
8.3.4 Ontwikkelen bouwgrondexploitaties	2025			

8.1 Ruimtelijke Ordening

8.1.1 Invoeren Omgevingswet	Jaar realisatie	2023
Dit betreft een transitieopgave die sinds 2017 is ingezet en doorloopt tot 2021 (invoering Omgevingswet) en de jaren daarna. "De Omgevingswet raakt een groot deel van de organisatie. Uitgangspunt is dat we op 1 januari 2021 voldoen aan de eisen die de VNG stelt aan de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Wij stellen hiervoor een route vast. Wij passen ons instrumentarium aan de nieuwe wettelijke vereisten aan. Hierbij is digitalisering van gegevens en het eenvoudig kunnen benaderen van die gegevens een belangrijk onderdeel. Ook het vaststellen van een omgevingsvisie en toewerken naar 1 omgevingsplan voor het grondgebied van de gemeente. Wij zetten in op participatie van inwoners, ondernemers en instanties. Intern kijken wij naar de gevolgen voor de organisatie op het gebied van functies, cultuur, competenties en integraliteit. Vraag die daarbij centraal staat is: "Hoe kunnen we samen met onze inwoners plannen zo goed mogelijk realiseren en welke vorm van dienstverlening en participatie vanuit de gemeente hoort daarbij?"		

Stand van zaken	Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
	Volgens plan	Volgens plan	Niet volgens plan
			

De Omgevingsvisie loopt in tijd uit de planning. De overige onderdelen zijn wel conform planning. Met het steeds uitstellen van de inwerkingtreding van de wet wordt de planning steeds opgeschoven. Volgens de laatste berichten treedt de wet nu in werking op 1 januari 2023, maar dit is niet 100% zeker. De Omgevingswet heeft invloed op het gehele ruimtelijke domein en heeft ook de nodige raakvlakken met het sociale domein. De voorbereiding op het vergunningenproces, de overgang naar het nieuwe omgevingsplan en de verbetertrajecten van de diverse werkprocessen inclusief het anders werken zijn grote opgaven. Een belangrijk aandachtspunt is de noodzakelijke digitaliseringsslag die wordt gemaakt en de gevolgen voor het ICT-beheer bij (volledig) digitaal werken en werken met het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO).

Sinds begin 2022 is er een raads werkgroep Omgevingswet en worden de voor te leggen raadsbesluiten voorbesproken en toegelicht in deze werkgroep. Ook de planning en andere keuzes die richting uw raad gaan worden met elkaar in dit maandelijks overleg afgestemd.

Voorstel raad

Kennisnemen van de vertraging.

8.3 Wonen en bouwen

8.3.1 Herontwikkelen Vestersbos Zevenaar

Jaar realisatie 2024

Herontwikkelen van de locatie van de voormalige schoolgebouwen van het Liemers college aan het Vestersbos in Zevenaar.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan
		

De opgave was herontwikkeling van de voormalige schoollocatie Vestersbos 4 in Zevenaar ten behoeve van woningbouw. U heeft op 16 september 2020 besloten om budget beschikbaar te stellen voor een haalbaarheidsstudie naar de huisvesting van het PO. Het haalbaarheidsonderzoek naar huisvesting van het PO in combinatie met VO en/of sportvoorziening is in 2021 afgerond. Op 24 november 2021 heeft u besloten een aanvullend budget beschikbaar te stellen voor het doen van aanvullend onderzoek en de effecten van twee varianten uit het haalbaarheidsonderzoek. U heeft eveneens de stedenbouwkundige kaders voor de locatie Vestersbos vastgesteld. Met deze investering dekken we in 2022 de (voorbereidende) planologische kosten om te komen tot een gewijzigd bestemmingsplan. Deze onderzoeken verwachten we grotendeels voor het eind van dit jaar af te ronden.

8.3.2 Regie op woningbouwprogramma

Jaar realisatie 2027

Op basis van de Liemerse Woonagenda voor de periode 2017-2027 stellen wij uitgangspunten vast voor het woningbouwprogramma. Op basis van die uitgangspunten stellen wij een flexibele woningbouwprogrammering vast met maatwerk per kern. Om nieuwe kansrijke initiatieven mogelijk te maken brengen wij de capaciteit van woningbouwlocaties, die niet aansluiten bij de vraag op lange termijn, terug.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan
		

De regie op woningbouwprogramma is een continu proces. Wij willen een continue bouwstroom op gang houden. De lokale overheid speelt bij het aanbieden van voldoende woongelegenheden een belangrijke regierol. Wij gaan samen met marktpartijen en woningcorporaties ervoor zorgen dat binnen de gemeente goede en voor alle doelgroepen de juiste woningen beschikbaar zijn. Om de behoefte in te vullen bieden wij een gedifferentieerd woningbouwprogramma aan en zetten wij in op kwaliteit (bouwen naar behoefte). Voor een actueel beeld houden wij om de drie jaar een regionaal woningmarktonderzoek, de resultaten verwachten wij in het vierde kwartaal van dit jaar. Daarnaast zijn meerdere afspraken (o.a. Woondeal en prestatieafspraken), acties dan wel overeenkomsten opgesteld die het mogelijk maken om een gedifferentieerd woningbouwprogramma te realiseren in de loop der jaren. De Liemerse woonagenda wordt regelmatig geactualiseerd. Als verdieping op het regionale woningmarktonderzoek hebben wij een onderzoek "ontwikkeling (sociale) woningvoorraad" laten uitvoeren. Met dit onderzoek is verder ingezoomd op de gemeente en op de kernen. Gezien het onderzoek constateren wij dat de gemeente nog een forse opgave heeft maar de uitkomsten in lijn zijn met de vorige onderzoeken en het ingezet beleid (50% betaalbaar waarvan 30% sociaal, sturing op woningbouw/ richtlijnen notitie, afspraken in de woondeal enz.). Bij betaalbaar bouwen zijn in de Liemers afspraken gemaakt betreft betaalbaarheid; namelijk dat 2/3 van de plannen worden gerealiseerd in het betaalbare segment (waarvan 30% in de sociale sector, 20% tot een prijs van € 250.000, 17% tot de NHG-grens en het overige deel in het vrije segment). Wel moeten we constateren dat de gemeente te maken heeft met veel harde plannen (met vastgestelde bestemmingsplannen) waarvan

de afspraken al vastliggen en die niet geheel aansluiten op betaalbaarheidsafspraken. Bij wijzigingsverzoeken van het bestemmingsplan vormen deze afspraken wel de basis, zoals bij Enghuizen fase II. Wij houden u regelmatig op de hoogte van de ontwikkeling met betrekking tot de woningbouwplannen.

8.3.4 Ontwikkelen bouwgrondexploitaties

Jaar realisatie 2025

De woningbouwlocatie Groot Holthuizen is volop in ontwikkeling. Door de goede uitgifte de afgelopen jaren heeft de gemeenteraad besloten de grondexploitatie Zevenaar Oost uit te breiden met het nieuwe buurtschap De Holtkamp (circa 120 woningen). De verwachting is dat we in 2022 ook het laatste buurtschap 't Hof zullen toevoegen aan de grondexploitatie. De buurtschappen De Tol en De Bem worden komend jaar afgerond en overgedragen naar de beheersorganisatie.

In het woningbouwplan Middag-Oost is momenteel uitsluitend nog een beperkt aantal vrije kavels beschikbaar. Momenteel worden plannen uitgewerkt voor een nieuwe fase waarbij ontwikkelaars worden benaderd die interesse hebben. Dit zal in 2022 naar verwachting leiden tot nieuwe bouwactiviteiten.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan
		

In de buurtschappen De Tol, de Stede en de Bem moet nog een beperkt aantal kavels worden geleverd. Dit zal naar verwachting in de komende twee jaar plaatsvinden.

De grondexploitatie Zevenaar-oost is inmiddels uitgebreid met het buurtschap De Holtkamp. Voor dit buurtschap is een uitwerkingsplan en een bestemmingsplan opgesteld. Het uitwerkingsplan is inmiddels onherroepelijk. Het bestemmingsplan (voor het erf) is vastgesteld, maar er is wel een beroep en een voorlopige voorziening ingediend bij de Raad van State. Momenteel zijn de gesprekken gaande met een tweetal ontwikkelaars en Baston inzake de verkoop/ontwikkeling van gemeentelijke gronden. De verkoop van particuliere kavels is ook opgestart. Er is bezwaar ingediend tegen de gevolgde procedure. De eerste kavels zullen in 2023 geleverd gaan worden. Eerder kunnen de gronden in de Holtkamp niet bouwrijp zijn. In totaal gaat het in de Holtkamp om circa 124 woningen. De gevolgen voor de uitgifte vanuit het "arrest van Didam", de oorlog in Oekraïne (prijsstijgingen) en een stijgende hypotheekrente zijn nog niet volledig te overzien. De effecten hiervan zullen zich al in 2022 manifesteren. Bij de herziening per 1 januari 2023 wordt dit in cijfers vertaald.

Voor Middag-Oost fase III heeft een selectie plaatsgevonden voor een ontwikkelaar. Met de winnaar van deze selectie en met Baston zijn wij momenteel bezig met het opstellen van verkoop- en realisatieovereenkomsten. Ook wordt er een wijzigings-/bestemmingsplanprocedure voorbereid om de plannen juridisch mogelijk te maken.

De uitgifte voor Middag-Oost fase III is voorzien in 2023. Ook hier geldt dat de gevolgen voor de uitgifte/ontwikkeling vanuit het "arrest van Didam", de stijging van de hypotheekrente en de oorlog in Oekraïne nog niet volledig te overzien zijn. De effecten hiervan zullen zich al in 2022 manifesteren. Bij de herziening per 1 januari 2023 wordt dit in cijfers vertaald.

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten				
Meerjarenbegroting 2022-2025	3.392	21.499	7.497	18.442
Tot de 1e Voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Mutaties 1e Voortgangsrapportage 2022	314	219	-17	-17
Tot de 2e Voortgangsrapportage 2022	18	0	0	0
Baten tot de 2e Voortgangsrapportage	3.724	21.717	7.481	18.425

Mutaties 2e Voortgangsrapportage

1. Autonome ontwikkelingen	-2.247	-16.063	22.145	-20.716
Aanpassen ramingen grondexploitatie Mercurion	-306	510	306	-259
Aanpassen ramingen grondexploitatie Middag-Oost & Zwanenwaay	0	166	-310	17
Aanpassen ramingen grondexploitatie Zevenaar-Oost wonen	-1.940	-16.740	22.148	-20.473
2. Actualisatie bestaand beleid	230	-235	235	0
Actualisatie bezuiniging vastgoed	0	-235	235	0
Hogere opbrengst grondverkoop	30	0	0	0
Inzet extra capaciteit voor bouwaanvragen	200	0	0	0
Totaal mutaties baten 2e Voortgangsrapportage	-2.017	-16.298	22.380	-20.716
Totaal baten t/m de 2e Voortgangsrapportage	1.707	5.419	29.860	-2.291

Lasten

Meerjarenbegroting 2022-2025	8.400	22.660	8.657	19.665
Tot de 1e Voortgangsrapportage 2022	703	298	-77	-2
Mutaties 1e Voortgangsrapportage 2022	-2.569	0	0	0
Tot de 2e Voortgangsrapportage 2022	-7	526	1.000	1.000
Lasten tot de 2e Voortgangsrapportage	6.526	23.483	9.580	20.663

Mutaties 2e Voortgangsrapportage

1. Autonome ontwikkelingen	-2.244	-16.063	22.145	-20.716
Aanpassen ramingen grondexploitatie Mercurion	-306	510	306	-259
Aanpassen ramingen grondexploitatie Middag-Oost & Zwanenwaay	0	166	-310	17
Aanpassen ramingen grondexploitatie Zevenaar-Oost wonen	-1.940	-16.740	22.148	-20.473
Aanpassing rente grondexploitatie Mercurion	0	0	0	0
Aanpassing rente grondexploitatie Middag-Oost & Zwanenwaay	0	0	0	0
Aanpassing rente grondexploitatie Zevenaar-Oost wonen	0	0	0	0
Renteaanpassingen 2022	2	0	0	0
2. Actualisatie bestaand beleid	-106	90	0	0
Actualisatie bezuiniging vastgoed	0	0	0	0
Actualisatie investeringen ruimtelijke ontwikkeling	-16	0	0	0
Fasering initiatief woningbouw: personele capaciteit	-90	90	0	0
Hogere opbrengst grondverkoop	0	0	0	0
Inzet extra capaciteit voor bouwaanvragen	0	0	0	0
Totaal lasten 2e Voortgangsrapportage	-2.350	-15.973	22.145	-20.716
Totaal lasten t/m de 2e Voortgangsrapportage	4.176	7.510	31.725	-53
Saldo voor bestemming	-2.469	-2.091	-1.864	-2.237

Onttrekkingen

Meerjarenbegroting 2022-2025	3.337	0	0	0
Tot de 1e voortgangsrapportage 2022	102	375	0	0
Mutaties 1e voortgangsrapportage 2022	500	0	0	0
Tot de 2e voortgangsrapportage 2022	-26	526	1.000	1.000
Mutaties 2e voortgangsrapportage 2022	-90	90	0	0
Totaal onttrekkingen reserves t/m de 2e VGR	3.823	991	1.000	1.000

Toevoegingen

Meerjarenbegroting 2022-2025	0	0	0	0
------------------------------	---	---	---	---

Tot de 1e voortgangsrapportage 2022	-102	0	0	0
Mutaties 1e voortgangsrapportage 2022	-3.000	0	0	0
Tot de 2e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Mutaties 2e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves t/m de 2e VGR	3.102	0	0	0
Totaal mutaties reserves	721	991	1.000	1.000
Saldo na bestemming	-1.747	-1.100	-864	-1.237

Toelichting financiële ontwikkelingen

1. Autonome ontwikkelingen

Aanpassen ramingen grondexploitatie Mercurion

De ramingen van de grondexploitatie Mercurion zijn aangepast op basis van de herziene grex per 1 januari 2022 zoals vastgesteld in de raadsvergadering van 6 juli 2022, aangevuld met actuele ontwikkelingen.

Aanpassen ramingen grondexploitatie Middag-Oost & Zwanenwaay

De ramingen van de grondexploitatie Middag-Oost & Zwanenwaay zijn aangepast op basis van de herziene grex per 1 januari 2022 zoals vastgesteld in de raadsvergadering van 6 juli 2022, aangevuld met actuele ontwikkelingen.

Aanpassen ramingen grondexploitatie Zevenaar-Oost wonen

De ramingen van de grondexploitatie Zevenaar-Oost wonen zijn aangepast op basis van de herziene grex per 1 januari 2022 zoals vastgesteld in de raadsvergadering van 6 juli 2022, aangevuld met actuele ontwikkelingen.

Aanpassing rente grondexploitatie Mercurion

De ramingen van de grondexploitatie Mercurion zijn aangepast op basis van de herziene grondexploitatie per 1 januari 2022 zoals vastgesteld in de raadsvergadering van 6 juli 2022.

Aanpassing rente grondexploitatie Middag-Oost & Zwanenwaay

De rente van de grondexploitatie Middag-Oost & Zwanenwaay is aangepast op basis van de herziene grondexploitatie per 1 januari 2022 zoals vastgesteld in de raadsvergadering van 6 juli 2022. Door een gunstiger verloop van de boekwaarde en een lager rentepercentage wordt minder rente toegerekend aan deze grondexploitatie wat een nadeel betekent voor het begrotingssaldo. Binnen het onderdeel renteaanpassingen 2022 is echter ook sprake van voordelen.

Aanpassing rente grondexploitatie Zevenaar-Oost wonen

De ramingen van de grondexploitatie Zevenaar-Oost wonen zijn aangepast op basis van de herziene grondexploitatie per 1 januari 2022 zoals vastgesteld in de raadsvergadering van 6 juli 2022. Door een gunstiger verloop van de boekwaarde en een lager rentepercentage wordt minder rente toegerekend aan deze grondexploitatie wat een nadeel betekent voor het begrotingssaldo. Binnen het onderdeel renteaanpassingen 2022 is echter ook sprake van voordelen.

Renteaanpassingen 2022

Wij hebben de omslagrente 2022 aangepast. Door de lagere rente kort geld en de lagere toevoeging (2% over de boekwaarde) aan de verliesvoorziening van de grondexploitaties is een voordeel ontstaan van € 181.000. Deze wijziging is programma overstijgend.

2. Actualisatie bestaand beleid

Actualisatie bezuiniging vastgoed

Op 31 mei 2022 heeft uw college ingestemd met de verkoop van het pand aan de Kerkstraat 16 Zevenaar voor een bedrag van € 550.000. In onze begroting hielden wij rekening met een ander bedrag. De raming van de opbrengsten passen we met deze wijziging aan.

Daarnaast leiden de ontwikkelingen op het vlak van ruimtelijke ordening ertoe dat de verkoop van de locatie Reisenakker 14 en 14a Zevenaar tot nader order wordt uitgesteld. Vermoedelijk zijn de opbrengsten pas in 2024 haalbaar. Zie voor een nadere stand het overzicht bezuiniging vastgoed aan het eind van de monitor bezuiniging.

Tenslotte bleek dat de afschrijvingslasten m.b.t. de locaties Kerkstraat 16 Zevenaar en Reisenakker 14 en 14a Zevenaar abusievelijk verkeerd in onze begroting staan. Dit herstellen wij met deze wijziging.

Deze wijziging raakt meerdere programma's (programma's 0, 5 en 8). Per saldo resulteert dit in 2022 in een voordeel van € 119.000, in 2023 in een voordeel van € 54.000 en in 2024 in een nadeel van € 54.000.

Actualisatie investeringen ruimtelijke ontwikkeling

Wij hebben de fasering van de diverse investeringsprojecten van de afdeling ruimtelijke ontwikkeling geactualiseerd. Het gaat hier bijvoorbeeld om planvorming herinrichting Edisonstraat en voorbereiding herontwikkeling Vestersbos. Naast een verschuiving in de tijd van de te investeren bedragen leidt dit ook tot een verschuiving van de kapitaallasten. Dit leidt tot een eenmalig voordeel van kapitaallasten in 2022 van € 16.000 (programma 8) en in 2023 van € 5.000 (programma 3).

Fasering initiatief woningbouw: personele capaciteit

In de raadsvergadering van 3 november 2021 is maximaal € 150.000 beschikbaar gesteld voor de personele capaciteit voor het ontwikkelen van een plan voor woningbouw t.b.v. starters en doorstroming. Dit najaar zullen wij aan u een stand van zaken rapporteren. Wij voorzien dat € 90.000 in 2023 (in plaats van 2022) uitgegeven zal worden.

Hogere opbrengst grondverkoop

We verwachten in 2022 een incidenteel hogere opbrengst op de verkoop van gemeentelijke gronden. Dit heeft te maken met het verkopen van grond in Zevenaar en enkele groenstroken. Dit voordeel is samen € 40.000 en brengen we ten gunste van het begrotingsresultaat.

Inzet extra capaciteit voor bouwaanvragen

Door de toename van ingekomen bouw- en conceptaanvragen maken de afdelingen ruimtelijke ontwikkeling en vergunningverlening, toezicht en handhaving gebruik van inzet door derden. Wij verwachten een overschrijding van de inhuurkosten van € 200.000. Hier staat tegenover dat wij voor 2022, uitgaande van de ingekomen bouw- en conceptaanvragen in het eerste halfjaar van 2022, een stijging van de legesinkomsten verwachten. We ramen de opbrengsten bij met € 200.000. Per saldo budgettair neutraal.

Toelichting mutaties reserves

2. Actualisatie bestaand beleid

Fasering initiatief woningbouw: personele capaciteit

In de raadsvergadering van 3 november 2021 is maximaal € 150.000 beschikbaar gesteld voor de personele capaciteit voor het ontwikkelen van een plan voor woningbouw t.b.v. starters en doorstroming. Dit najaar zullen wij aan u een stand van zaken rapporteren. Wij voorzien dat € 90.000 in 2023 (in plaats van 2022) uitgegeven zal worden.

FINANCIËN

ALGEMEEN

Inleiding

In dit onderdeel gaan wij in op de ontwikkelingen in de financiële situatie van onze gemeente. Wij presenteren het overzicht van baten en lasten, de financiële ontwikkelingen uit deze rapportage, het actuele financiële meerjarenbeeld en de monitoring van de bezuinigingen.

Beleidskaders

Betreffende financiën van onze gemeente gelden de volgende beleidskaders:

- Financiële verordening 2018
- Nota activerings- en afschrijvingsbeleid 2019
- Nota reserves en voorzieningen 2018

OVERZICHT FINANCIËLE EFFECTEN 2E VOORTGANGSRAPPORTAGE

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten				
1. Autonome ontwikkelingen	-576	8.823	36.753	-4.345
Actualiseren budgetten uitkeringslasten/-baten (ontwikkelingen BUIG)	-575	0	0	0
Meicirculaire 2022	5.022	9.381	12.668	13.717
Dividend Ataro BV	-93	0	0	0
Specifieke uitkering 'Onderwijsroute' (inburgering)	38	23	0	0
Aanpassen ramingen grondexploitatie Zevenaar-Oost wonen	-1.940	-16.740	22.148	-20.473
Versterking cliëntondersteuning	50	0	0	0
Aanpassen ramingen grondexploitatie Zevenaar-Oost bedrijven	-4.371	12.483	1.680	1.334
Aanpassen ramingen grondexploitatie Middag-Oost & Zwanenwaay	0	166	-310	17
Kosten oorlog Oekraïne	1.600	3.000	0	0
Aanpassen ramingen grondexploitatie Mercurion	-306	510	306	-259
Stelpost extra inkomsten jeugdzorg door rijksmaatregelen	0	0	260	1.320
2. Actualisatie bestaand beleid	22.096	-13	291	283
Afkoop recht op pacht	19.862	0	0	0
Hogere opbrengst grondverkoop	40	0	0	0
Inzet ambulantiseringmiddelen	166	166	0	0
Inzet extra capaciteit voor bouwaanvragen	200	0	0	0
Actualisatie bezuiniging vastgoed	35	-235	235	0
Mutaties afvalstoffenheffing 2022	71	0	0	0
Overname Wmo-hulpmiddelen	1.542	0	0	0
Actualisatie reisdocumenten en rijbewijzen	85	0	0	0
Bijdrage monumentale gebouwen	8	8	8	8
Centrale blusvoorziening	48	48	48	48
Parkeren	-92	0	0	0
Watertakenplan 2022-2026	52	0	0	0
Tegemoetkomen huurders sportaccommodaties	80	0	0	0
Eigen bijdrage Wmo hulp bij het huishouden	0	0	0	227
Totaal mutaties 2e Voortgangsrapportage - Baten	21.520	8.810	37.044	-4.062
Lasten				
1. Autonome ontwikkelingen	-2.813	3.993	28.465	-14.639
Aanpassen bijdrage BVO DRAN (doelgroepenvervoer)	45	0	0	0
Aanpassen bijdrage BVO DRAN leerlingenvervoer	-133	0	0	0
Energietoeslag huishoudens met een laag inkomen	1.608	0	0	0
Aanpassing rente grondexploitatie Zevenaar-Oost wonen	44	0	0	0
Aanpassing rente grondexploitatie Middag-Oost & Zwanenwaay	14	0	0	0
Actualiseren budgetten uitkeringslasten/-baten (ontwikkelingen BUIG)	-250	0	0	0
Aanpassing rente grondexploitatie Zevenaar-Oost bedrijven	-236	0	0	0
Stijgende brandstofkosten	0	0	0	0

Meicirculaire 2022	1.501	4.004	4.106	4.209
Wet Open Overheid (Woo)	0	0	0	0
Dividend Ataro BV	0	0	0	0
Prenataal huisbezoek door de jeugdgezondheidszorg (PHB-JGZ)	-5	0	0	0
Specifieke uitkering 'Onderwijsroute' (inburgering)	38	23	0	0
Actualiseren budgetten inburgering	14	10	10	10
Cao effect salarissen 2022	0	0	0	0
Verdeling resultaat VGGM 2021	-41	0	0	0
Aanpassen ramingen grondexploitatie Zevenaar-Oost wonen	-1.940	-16.740	22.148	-20.473
Versterking cliëntondersteuning	50	0	0	0
Aanpassen ramingen grondexploitatie Zevenaar-Oost bedrijven	-4.371	12.483	1.680	1.334
Aanpassen ramingen grondexploitatie Middag-Oost & Zwanenwaay	0	166	-310	17
Valpreventie bij ouderen	0	-26	-39	-39
Renteaanpassingen 2022	-181	0	0	0
Voormalig personeel	-50	0	0	0
Vrijval stelpost salarissen 2022	-467	-437	-437	-437
Budget jeugdzorg naar realistisch niveau	1.000	1.000	1.000	1.000
Kosten oorlog Oekraïne	1.600	3.000	0	0
Afwaarderen boekwaarde actief Rijnark te Lobith	192	0	0	0
Aanpassing rente grondexploitatie Mercurion	0	0	0	0
Aanpassen ramingen grondexploitatie Mercurion	-306	510	306	-259
Vrijval stelpost indexatie 2022	-938	0	0	0
Stijgende gaskosten	0	0	0	0
Stelpost extra inkomsten jeugdzorg door rijksmaatregelen	0	0	0	0
2. Actualisatie bestaand beleid	25.262	1.006	1.006	409
Actualisatie investeringen bedrijfswagens	-115	-117	-8	-5
Inzet buitengewoon opsporingsambtenaar (boa)	37	0	0	0
Actualisatie investeringen ruimtelijke ontwikkeling	-16	-5	0	0
Hogere kosten voor lijkschouwingen	10	10	10	10
Afkoop recht op pacht	20.347	0	0	0
Hogere opbrengst grondverkoop	0	0	0	0
Grondruil Prins Clauslaan Giesbeek	-28	28	0	0
Onderzoekskosten bezuinigingsopgave vastgoed	-20	10	10	0
Vervanging hardware werkplekken	0	3	3	3
Suppletie omzetbelasting 2021	277	0	0	0
Inhuur derden wegens ziekte	100	0	0	0
Actualisatie investeringen onderwijshuisvesting primair onderwijs	-135	-9	0	0
Inzet ambulantiseringmiddelen	166	166	0	0
Inzet extra capaciteit voor bouwaanvragen	200	0	0	0
Actualisatie bezuiniging vastgoed	-84	-289	289	0
Mutaties afvalstoffenheffing 2022	-10	0	0	0
Actualisatie investeringen afval	-43	-123	0	0
Actualisatie investeringen riolering	0	0	0	0
Overname Wmo-hulpmiddelen	2.042	0	0	0

Vrijval bedragen De Liemers Helemaal Goed en Liemers++	-40	-40	-40	-40
Vervolg warmtenet stad Zevenaar fase 3b	71	0	0	0
Fasering uitvoeringsplan duurzaamheid	-500	250	250	0
Uitvoeringskosten klimaatakkoord	0	294	0	0
Actualisatie investeringen vervoer	-149	-8	1	1
Actualisatie reisdocumenten en rijbewijzen	35	0	0	0
Actualisatie investeringen verlichting	-7	-10	0	0
Warmtewet 2.0	-50	50	0	0
Warmtetransitie: warmtenet stad Zevenaar fase 4 en verdere uitrol	-340	340	0	0
Gedeeltelijke vrijval budget duurzaamheidsfonds en kansrijke duurzame maatregelen	-28	0	0	0
Campagne "Kids groen en duurzaam"	-43	43	0	0
Bijdrage monumentale gebouwen	0	0	0	0
Centrale blusvoorziening	48	48	48	48
Lagere kosten gemeentehuis	-130	0	0	0
Uitvoering beleidsplan vrijetijdseconomie	-85	85	0	0
Parkeren	-27	0	0	0
Kerkenvisie Zevenaar	9	0	0	0
Gronddepot Methen	15	15	15	15
Integraal beleidsplan openbare ruimte	1.737	600	351	301
Actualisatie parkeerbeleid	0	20	0	0
Middelen voogdij/18+	80	74	74	74
Fasering initiatief woningbouw: personele capaciteit	-90	90	0	0
Watertakenplan 2022-2026	52	0	0	0
Wachtgeldverplichting voormalig college	594	0	0	0
Verbeterplan Waardering Onroerende Zaken	25	0	0	0
Overname schoorsteen Swanenberg Spijksedijk te Spijk	6	3	3	3
Inhuurverplichtingen sociaal domein	1.550	0	0	0
Onderzoek naar HUB 7Poort	-50	50	0	0
Tegemoetkomen huurders sportaccommodaties	80	0	0	0
Eigen bijdrage Wmo hulp bij het huishouden	0	0	0	0
Training en ondersteuning van en door statushouders	33	69	0	0
Actualiseren uitgaven jeugdgezondheidszorg (JGZ-JOGG project)	-29	0	0	0
Rechtmatigheidsverantwoording	-100	100	0	0
Groene Metropool Regio- eenmalige vrijval	-50	0	0	0
Actualiseren corona-effecten 2023	0	-740	0	0
Actualisatie investeringen gebouwen	-81	0	0	0
3. Nieuw beleid	115	25	30	30
Incidentele subsidie onderhoud Tolhuys Coornmolen in Lobith	15	0	0	0
Sportbeleid - toekomstbestendig maken buitensportaccommodaties	75	25	0	0
Investeringsbudget voorbereiding ontwikkelen 7PoortII	0	0	30	30
Publieksbereik tempellocatie Herwen-Hemeling	25	0	0	0
Totaal 2e Voortgangsrapportage - Lasten	22.564	5.024	29.501	-14.200
Totaal mutaties 2e VGR voor bestemming	-1.043	3.786	7.544	10.138
Mutaties reserves				

Ottrekkingen	28.256	4.642	2.543	1.738
Toevoegingen	20.374	214	39	11
Totaal mutaties reserves	7.882	4.429	2.504	1.727
Totaal mutaties 2e VGR na bestemming	860	5.603	10.390	11.990

TOELICHTING FINANCIËLE ONTWIKKELINGEN

1. Autonome ontwikkelingen

Aanpassen bijdrage BVO DRAN (doelgroepenvervoer)

De bijdrage aan de BVO DRAN wordt aangepast aan de gewijzigde meerjarenbegroting 2022-2025 en de ontwikkelingen uit de 1e kwartaalrapportage 2022 van de BVO DRAN. In totaal wordt de bijdrage in 2022 op dit programma € 45.000 hoger. De verschillen per vervoersstroom zijn als volgt:

- Wmo vraagafhankelijk vervoer € € 34.000 meer;
- Wmo dagbesteding € € 41.000 minder;
- Jeugdwet vervoer € 52.000 meer.

De kosten van het vraagafhankelijk vervoer stijgen voornamelijk door een stijging van het verwachte vervoer (plus 10%). Deze stijging is gecorrigeerd met de uitkomsten van het 1e kwartaal 2022. In dat kwartaal is de stijging minder geweest dan verwacht.

De kosten van de dagbesteding zijn gebaseerd op de vervoersaantallen van de 2e helft 2021. Die zijn lager dan in eerdere begrotingen.

Het Jeugdwetvervoer is gebaseerd op het gestegen vervoer in 2021. Ook in 2022 wordt een vervoersstijging van 15% verwacht.

De structurele effecten hebben wij in de meerjarenbegroting 2023-2026 opgenomen.

Aanpassen bijdrage BVO DRAN leerlingenvervoer

De bijdrage aan de BVO DRAN wordt aangepast aan de gewijzigde meerjarenbegroting 2022 van de BVO DRAN.

De bijdrage voor het leerlingenvervoer daalt in 2022 met € 133.000. Dit voordeel is ontstaan doordat bij het leerlingenvervoer flinke besparingen zijn gerealiseerd door de aanbesteding in 2021 en door besparingen in de uitvoering door de vervoerder.

De structurele effecten hebben wij in de meerjarenbegroting 2023-2026 opgenomen.

Energietoeslag huishoudens met een laag inkomen

Op 15 maart jl. is het wetsvoorstel eenmalige energietoeslag lage inkomens ingediend bij de Tweede Kamer. Met het wetsvoorstel krijgen gemeenten de bevoegdheid om dit jaar via categoriale bijzondere bijstand een eenmalige tegemoetkoming voor de gestegen energieprijzen toe te kennen aan huishoudens met een laag inkomen. Voor de uitvoering en uitgifte van de eenmalige aanvullende tegemoetkoming -voor huishoudens met een laag inkomen- heeft het kabinet in 2022 een eenmalig budget beschikbaar gesteld. Het, via de algemene uitkering aan gemeenten verstrekte, bedrag voor Zevenaar bedraagt afgerond € 1.608.000. De inkomsten en uitgaven worden in deze begrotingswijziging budgettair neutraal verwerkt.

Aanpassing rente grondexploitatie Zevenaar-Oost wonen

De ramingen van de grondexploitatie Zevenaar-Oost wonen zijn aangepast op basis van de herziene grondexploitatie per 1 januari 2022 zoals vastgesteld in de raadsvergadering van 6 juli 2022. Door een gunstiger verloop van de boekwaarde en een lager rentepercentage wordt minder rente toegerekend aan deze grondexploitatie wat een nadeel betekent voor het begrotingssaldo. Binnen het onderdeel renteaanpassingen 2022 is echter ook sprake van voordelen.

Aanpassing rente grondexploitatie Middag-Oost & Zwanenwaay

De rente van de grondexploitatie Middag-Oost & Zwanenwaay is aangepast op basis van de herziene grondexploitatie per 1 januari 2022 zoals vastgesteld in de raadsvergadering van 6 juli 2022. Door een gunstiger verloop van de boekwaarde en een lager rentepercentage wordt minder rente toegerekend aan deze grondexploitatie wat een nadeel betekent voor het begrotingssaldo. Binnen het onderdeel

renteaanpassingen 2022 is echter ook sprake van voordelen.

Actualiseren budgetten uitkeringslasten/-baten (ontwikkelingen BUIG)

Op basis van de prognose van de Regionale Sociale Dienst (RSD-de Liemers) van de te verwachten uitkeringslasten en de te verwachte specifieke uitkering (BUIG - nader voorlopig budget) van het rijk worden de ramingen van de lasten/baten geactualiseerd. Deze prognose is gebaseerd op de resultaten t/m ultimo 2022 van de maand juni 2022. Per saldo verwachten wij een nadeel in 2022 van € 325.000.

Aanpassing rente grondexploitatie Zevenaar-Oost bedrijven

De ramingen van de grondexploitatie Zevenaar-Oost bedrijven zijn aangepast op basis van de herziene grondexploitatie per 1 januari 2022 zoals vastgesteld in de raadsvergadering van 6 juli 2022. Door een minder gunstig verloop van de boekwaarde wordt meer rente toegerekend aan deze grondexploitatie wat een voordeel betekent voor het begrotingssaldo.

Stijgende brandstofkosten

Wereldwijde ontwikkelingen leiden, naast een grondstoffentekort, tot hogere brandstofprijzen. In 2022 verwachten wij hierdoor een tekort van € 200.000. Deze dekken wij uit de stelpost inflatie 2022. Het structurele effect verwerken we in de meerjarenbegroting 2023-2026.

Meicirculaire 2022

De meicirculaire 2022 laat een bijzonder positief beeld zien. In 2022 groeit de algemene uitkering met € 5 miljoen. Dit bedrag loopt op tot € 12,8 miljoen in 2025 om daarna te zakken naar € 6,5 miljoen. Een belangrijk onderdeel van de stijging van de algemene uitkering is de verwerking van de herijking van het gemeentefonds en de opschorting van de opschalingskorting in de jaren 2023 tot en met 2025. In 2026 komt de opschalingskorting weer volledig terug en daalt de algemene uitkering weer.

In deze meicirculaire heeft het rijk voor 2023 de compensatie van de tekorten in de jeugdzorg verwerkt. Voor onze gemeente bedraagt de compensatie € 3,8 miljoen. Voor de jaren erna hebben wij de (aflopende) compensatie volgens de Commissie van Wijzen voor 100% als stelpost in de algemene uitkering opgenomen. Eventuele besparingen door rijksmaatregelen in de jeugdzorg hebben wij vooralsnog niet in de begroting opgenomen.

Naast de aflopende compensatie volgens de commissie van wijzen heeft het rijk nog besloten tot een extra verlaging van de compensatie. Deze extra korting hebben wij conform afspraken tussen rijk, VNG en de toezichthouder neutraal in deze begroting opgenomen. De algemene uitkering wordt verlaagd met € 260.000 in 2024 en € 1.320.000 vanaf 2025. Op programma 6 is op de post jeugdzorg een extra inkomst geraamd van dezelfde bedragen. De verwachting is dat het rijk een eigen bijdrage in de jeugdzorg gaat invoeren om de extra korting voor gemeenten te gaan compenseren.

Tenslotte groeit de algemene uitkering door hogere uitgaven van het rijk, door compensatie voor inflatie (lonen en prijzen) en door groei van onze gemeente.

Van de totale groei van het gemeentefonds hebben wij de volgende posten apart gezet:

- inflatie: € 1,5 miljoen in 2022 en € 3,8 miljoen vanaf 2023.
- groei: € 0,2 miljoen in 2022 oplopend tot € 0,46 miljoen in 2026.
- diverse taakmutaties: de grootste taakmutaties zijn de vergoeding voor de uit te keren energietoeslag in 2022 (€ 1,6 miljoen) en uitvoeringskosten klimaatakkoord € 0,3 miljoen.

Per saldo resteert een nettoresultaat in deze begroting door de algemene uitkering van € 1,8 miljoen in 2022, € 5 miljoen in 2023, € 8,7 miljoen in 2024, € 11 miljoen in 2025 en € 3,6 miljoen in 2026.

In deze wijziging verwerken wij de uitkering uit het gemeentefonds, de inflatie, de stelpost groei en de compensatie van de tekorten in de jeugdzorg. Voor 2022 € 3,5 miljoen, 2023 € 5,4 miljoen, 2024 € 8,8 miljoen, 2025 € 10,8 miljoen en € 3,4 miljoen in 2026. De afgezonderde taakmutaties zijn apart begroot en komen afzonderlijk op de betreffende programma's terug.

Wet Open Overheid (Woo)

Het structurele bedrag voor de Woo in 2026 is € 111.000. Het incidentele bedrag in 2026 € 67.000. De uitgaven voor de Woo worden gecompenseerd via de algemene uitkering.

Dividend Ataro BV

Op basis van de jaarstukken 2021 van Ataro BV hebben we in 2022 een lagere dividenduitkering ontvangen.

Prenataal huisbezoek door de jeugdgezondheidszorg (PHB-JGZ)

Met ingang van 2022 zijn structureel middelen aan de algemene uitkering toegevoegd voor de uitvoering van het wetsvoorstel 'Prenataal huisbezoek door de JGZ'. De lasten zijn geraamd als bijdrage aan de VGGM die belast is met de uitvoering. In verband met uitstel van de inwerkingtreding (1 juli in plaats van 1 januari) van het wetsvoorstel is de bijdrage voor 2022 verlaagd met € 5.000.

Specifieke uitkering 'Onderwijsroute' (inburgering)

Het rijk stelt eenmalig voor 2022 en 2023 extra middelen beschikbaar voor de bekostiging van de Onderwijsroute. Met het extra budget is de verwachting dat in ieder geval de groep statushouders die in 2022 deze leerroute gaat volgen, de leerroute in 2023 kan afronden en de gemeente dit kan bekostigen.

Actualiseren budgetten inburgering

De integratie-uitkering voor inburgering is m.i.v. 2022 verhoogd met structurele middelen voor de leerbaarheidstoets als onderdeel van de brede intake in de Wet inburgering. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de begeleiding van de afname van de toets.

Daarnaast ontvangen gemeenten in 2022 nog incidenteel budget voor de ondersteuning van ELIP's (Einde Lening InburgeringsPlichtigen). Dit zijn inburgeraars die minimaal 75% van hun lening hebben uitgeput en nog steeds inburgeringsplichtig zijn.

Cao effect salarissen 2022

De afgesloten Cao voor gemeentepersoneel bevat onder meer een eenmalige uitkering van € 900 per medewerker en een corona-onkostenvergoeding van € 300. We zetten de stelpost voor looninflatie in als financiële dekking. De mutatie verloopt hiermee budgettair neutraal.

Verdeling resultaat VGGM 2021

De regionale brandweer heeft over 2021 een positief resultaat van € 1,7 miljoen, met name veroorzaakt door een lager activiteitsniveau bij de brandweer bij opleiden, oefenen en de voorbereiding daarop. De verdeling van het positieve resultaat is besloten in het Algemeen Bestuur van september 2022. Voor Zevenaar betekent dit een eenmalig voordeel van € 41.000.

Aanpassen ramingen grondexploitatie Zevenaar-Oost wonen

De ramingen van de grondexploitatie Zevenaar-Oost wonen zijn aangepast op basis van de herziene grex per 1 januari 2022 zoals vastgesteld in de raadsvergadering van 6 juli 2022, aangevuld met actuele ontwikkelingen.

Versterking cliëntondersteuning

Van het rijk (ministerie VWS) is op grond van de specifieke regeling 'Versterking cliëntondersteuning' in 2022 een bijdrage ontvangen om gemeenten in staat te stellen aan de slag te gaan met de lokale versterking van cliëntondersteuning. Hierdoor krijgen alle inwoners die hulp nodig hebben een goede toegang tot passende zorg en ondersteuning.

Aanpassen ramingen grondexploitatie Zevenaar-Oost bedrijven

De ramingen van de grondexploitatie Zevenaar-Oost bedrijven zijn aangepast op basis van de herziene grondexploitatie per 1 januari 2022 zoals vastgesteld in de raadsvergadering van 6 juli 2022, aangevuld met actuele ontwikkelingen.

Aanpassen ramingen grondexploitatie Middag-Oost & Zwanenwaay

De ramingen van de grondexploitatie Middag-Oost & Zwanenwaay zijn aangepast op basis van de herziene grex per 1 januari 2022 zoals vastgesteld in de raadsvergadering van 6 juli 2022, aangevuld met actuele ontwikkelingen.

Valpreventie bij ouderen

Het kabinet heeft valpreventie als kostenbesparende preventiemaatregel opgenomen in het coalitieakkoord. De hiervoor benodigde maatregelen worden uitgewerkt met de stakeholders, zo ook de gemeenten. Dit leidt tot een taakstellende besparing vanaf 2023. Voor de gemeente Zevenaar betekent dit een verlaging van de algemene uitkering van ongeveer € 26.000 in 2023, oplopend tot € 42.000 in 2026.

Renteaanpassingen 2022

Wij hebben de omslagrente 2022 aangepast. Door de lagere rente kort geld en de lagere toevoeging (2% over de boekwaarde) aan de verliesvoorziening van de grondexploitaties is een voordeel ontstaan van € 181.000. Deze wijziging is programma overstijgend.

Voormalig personeel

We verwachten een voordeel op de post voormalig personeel. Door de gunstige arbeidsmarkt hebben we momenteel geen oud-medewerkers waarvoor we een WW-premie moeten betalen.

Vrijval stelpost salarissen 2022

In de septembercirculaire 2021 (€ 437.000) en in de meicirculaire 2022 (€ 340.000) is in totaal € 777.000 compensatie ontvangen voor salarisstijgingen in 2022. Hiervan is € 310.000 nodig als dekking voor gestegen salarissen in 2022. Het restant (€ 467.000) laten wij nu vrijvallen. Deze vrijval komt voornamelijk doordat in de begroting 2022 (ten laste van het resultaat) al rekening was gehouden met hogere salarislasteren (€ 360.000). In feite is nu compensatie ontvangen voor een nadeel dat al in de begroting was verwerkt.

Budget jeugdzorg naar realistisch niveau

Uit de cijfers is gebleken dat het aantal cliënten in de jeugdzorg redelijk stabiel blijft. Wel zien we een grote stijging ten opzichte van 2020, mede door complexere zorgvragen en langere duur van de zorg. In de 'coronajaren' 2020 en 2021 en de onzekerheid die daarmee gepaard ging, zijn de jeugdzorgbudgetten onvoldoende bijgesteld. Wij vragen daarom om het jeugdzorgbudget structureel met € 1.000.000 op te hogen. We bereiken dan een realistisch niveau waarin volume en zorgduur voldoende zijn meegenomen. Tegelijkertijd worden in deze voortgangsrapportage ook de bestaande budgetten voor corona voor 2023 naar o teruggebracht.

Kosten oorlog Oekraïne

In verband met de vluchtelingenstroom vanuit Oekraïne maken wij kosten. Bij de 1e voortgangsrapportage van dit jaar hebben wij een bedrag van € 1.000.000 als eerste indicatie opgenomen. Bij de 2e voortgangsrapportage zou dit bedrag worden geactualiseerd. Op basis van de huidige inschatting van aantal vluchtelingen en opvangplekken ramen wij aan kosten € 1.600.000 extra. Daar tegenover ramen wij hetzelfde bedrag ook bij aan inkomsten (rijkscompensatie). Daarnaast ramen we nu ook een bedrag voor het eerste halfjaar van 2023 (€ 3.000.000). Ook dit bedrag verwerken we budgettair neutraal in de begroting.

Afwaarderen boekwaarde actief Rijnark te Lobith

De grond op locatie Rijnark te Lobith is niet aan te merken als "warme gronden" op grond van de BBV. Om die reden moet afwaardering plaatsvinden naar landbouwwaarde. Dit betekent een nadeel van € 192.000.

Aanpassing rente grondexploitatie Mercurion

De ramingen van de grondexploitatie Mercurion zijn aangepast op basis van de herziene grondexploitatie per 1 januari 2022 zoals vastgesteld in de raadsvergadering van 6 juli 2022.

Aanpassen ramingen grondexploitatie Mercurion

De ramingen van de grondexploitatie Mercurion zijn aangepast op basis van de herziene grex per 1 januari 2022 zoals vastgesteld in de raadsvergadering van 6 juli 2022, aangevuld met actuele ontwikkelingen.

Vrijval stelpost indexatie 2022

In de meicirculaire 2022 (o.b.v. raming maart 2022 van het CPB) is de compensatie voor een hogere inflatie via de algemene uitkering verder verhoogd met 2,2% naar 4,1%. Hiervoor hebben we een stelpost opgenomen, specifiek bedoeld ter dekking van kostenstijging (inflatie). Dit is aanvullend op de structurele indexatie die we al hebben opgenomen in de meerjarenbegroting 2022-2025. De stelpost indexatie 2022 hebben we in deze 2e voortgangsrapportage ingezet als dekking voor de stijgende gas- en brandstofkosten. Het restant van de stelpost kan nu vrijvallen omdat we ervoor gekozen hebben om niet alle budgetten in de begroting over de hele linie opnieuw te indexeren. Dit hebben we immers bij de begroting 2022-2025 al gedaan en doen we opnieuw bij de begroting 2023-2026. Tevens verwachten we dat we op basis van de septembercirculaire 2022 een nieuwe stelpost voor indexatie op kunnen nemen. Deze gebruiken we aan het eind van het jaar voor de overschrijdingen.

De vrijval van de stelpost (€ 938.000) brengen we nu ten gunste aan het resultaat. Deze vrijval is in 2022 incidenteel. In de meerjarenbegroting 2023-2026 verhogen wij de budgetten met de extra inflatie van 2022 (2,2%) en de inflatie van 2023 (2,3%).

Stijgende gaskosten

Wereldwijde ontwikkelingen leiden, naast hogere brandstofprijzen, tevens tot hogere gaskosten. Aangezien gas werd geleverd via Gazprom hebben we deze overeenkomst vervroegd stopgezet (per 1 oktober 2022). In 2022 hebben we samen met de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen een nieuwe aanbesteding gehouden. We houden er rekening mee dat het gastarief verdubbelt.

Per saldo betekent dit in 2022 dat de gaskosten met € 23.000 stijgen. Dit is een programma overstijgende wijziging (programma 0, 5, 6 en 7). Deze kosten dekken wij uit de stelpost inflatie 2022. Het structurele effect verwerken we in de meerjarenbegroting 2023-2026.

Stelpost extra inkomsten jeugdzorg door rijksmaatregelen

Het rijk heeft in de meicirculaire 2022 een extra korting op de compensatie voor de tekorten in de jeugdzorg aangekondigd van € 260.000 in 2024 en € 1.320.000 vanaf 2025. Deze extra korting is conform afspraken tussen rijk, VNG en de provincies verwerkt op programma 0 bij de algemene uitkering. De verwachting is dat het rijk een eigen bijdrage in de jeugdzorg gaat invoeren om de extra korting voor gemeenten te gaan compenseren. Daarom hebben wij voorlopig op het product jeugdzorg een stelpost voor extra inkomsten geraamd.

2. Actualisatie bestaand beleid

Actualisatie investeringen bedrijfswagens

In 2021 is een aanbesteding gehouden voor het vervangen van meerdere bedrijfsvoertuigen. Door de problemen die ontstaan zijn bij de levering van grondstoffen en halffabricaten verwachten wij dat de levering van deze voertuigen niet eerder zal plaatsvinden dan eind 2022/ begin 2023. Voorzichtigheidshalve hebben wij deze investeringen één jaar later geraamd. Dit leidt tot eenmalige voordelen in 2022 en 2023 van € 115.000, in 2024 van € 6.000 en in 2025 van € 3.000. Deze voordelen zijn programma overstijgend (programma 0, 5 en 7).

Daarnaast hebben wij een nieuwe bedrijfswagen aangeschaft. Deze vervangt ook een voertuig uit een leaseconstructie. Doordat de leasekosten hoger zijn dan de nieuwe kapitaallasten levert dit ook een structureel voordeel op van € 2.000.

Tenslotte verwachten wij dat in 2025 de heftruck aan vervanging toe is. In de begroting was deze vervangingsinvestering nog niet opgenomen. Dit hebben wij met deze wijziging hersteld. Ter dekking hiervan is een ander vervangingsbudget verlaagd. Het gaat hiermee om een budgettair neutrale wijziging.

Inzet buitengewoon opsporingsambtenaar (boa)

In de Tweede Kamer is op 23 september 2021 een motie aangenomen waarbij structureel € 13 miljoen is vrijgemaakt voor extra capaciteit van boa's in de openbare ruimte. Voor de gemeente Zevenaar is structureel een bedrag van € 37.000 in de meicirculaire 2022 beschikbaar gekomen. Het beschikbare budget voor 2022 draagt bij aan het dekken van de kosten van de huidige extra inhuur. De structurele effecten verwerken we in de meerjarenbegroting 2023-2026.

Actualisatie investeringen ruimtelijke ontwikkeling

Wij hebben de fasering van de diverse investeringsprojecten van de afdeling ruimtelijke ontwikkeling geactualiseerd. Het gaat hier bijvoorbeeld om planvorming herinrichting Edisonstraat en voorbereiding herontwikkeling Vestersbos. Naast een verschuiving in de tijd van de te investeren bedragen leidt dit ook tot een verschuiving van de kapitaallasten. Dit leidt tot een eenmalig voordeel van kapitaallasten in 2022 van € 16.000 (programma 8) en in 2023 van € 5.000 (programma 3).

Hogere kosten voor lijkschouwingen

De Wet op de lijkbezorging gaat ervan uit dat de nabestaanden zorgdragen voor de uitvaart. Zijn er geen nabestaanden, dan regelt de gemeente de uitvaart. Dit is een wettelijke taak. Ook de kosten van lijkschouwingen worden bij de gemeente in rekening gebracht.

Wij zien al enige jaren een stijging van deze kosten. Daarom ramen wij structureel € 10.000 extra.

Afkoop recht op pacht

Op 17 maart 2022 heeft een bedrijf voor een kavel op 7Poort de erfpacht afgekocht en is tot de aankoop van de kavel overgegaan. Met deze wijziging verlagen wij de pachtopbrengsten. Door de lagere pachtopbrengsten wordt minder rente toegerekend. Het gaat in 2022 om € 485.000. Binnen het onderdeel rente en afschrijving ontstaan hierdoor echter voordelen.

Daarnaast ramen we de opbrengsten van de grondverkoop en schrijven we de grond ineens af. Dit gaat om een eenmalige bedrag van € 20.347.000.

Hogere opbrengst grondverkoop

We verwachten in 2022 een incidenteel hogere opbrengst op de verkoop van gemeentelijke gronden. Dit heeft te maken met het verkopen van grond in Zevenaar en enkele groenstroken. Dit voordeel is samen € 40.000 en brengen we ten gunste van het begrotingsresultaat.

Grondruil Prins Clauslaan Giesbeek

Woningstichting Plavei is voornemens ter plaatse van de Prins Clauslaan 12 woningen te slopen en 14 levensloopbestendige woningen te realiseren. Om dit mogelijk te maken is de uitruil van gronden in eigendom van Plavei en de gemeente (groen) en de aanleg van elf parkeerplaatsen noodzakelijk. Eerder dit jaar is hier budget voor beschikbaar gesteld. Doordat de aanleg van elf openbare parkeerplaatsen langer in beslag neemt, stellen wij voor om het budget hiervoor (€ 27.500) door te schuiven naar 2023.

Onderzoekskosten bezuinigingsopgave vastgoed

In 2020 is budget beschikbaar gesteld ten behoeve van bodemonderzoeken en juridische kosten voor het afstoten van vastgoed in het kader van de bezuinigingsopgave. Doordat het afstoten van vastgoed langer in beslag neemt schuiven we een deel van de middelen (€ 20.000) uit 2022 door naar 2023 en 2024.

Vervanging hardware werkplekken

In 2018 is € 450.000 beschikbaar gesteld voor de vervanging en flexibilisering van de huidige werkplekken. De kosten van enkele devices in 2022 zijn hoger dan waarmee rekening is gehouden. Wij stellen voor de investering met € 10.000 te verhogen. Dit leidt tot een stijging van de kapitaallasten van € 2.500.

Suppletie omzetbelasting 2021

Uit de jaarlijkse herrekening van de omzetbelasting is een te betalen suppletie naar voren gekomen van in totaal € 276.500 (€ 27.500 btw en € 249.000 BCF).

Inhuur derden wegens ziekte

De prognose van de ontwikkeling van het budget ziektevervanging ziet er ongunstig uit. Met name de vervanging van een aantal langdurig zieke medewerkers vraagt veel van het budget. We ramen in 2022 incidenteel € 100.000 bij.

Actualisatie investeringen onderwijshuisvesting primair onderwijs

In verband met fasering zijn de ramingen voor investeringen (renovatie) in de onderwijshuisvesting (primair -

onderwijs) geactualiseerd. De fasering leidt tot een eenmalig voordeel van € 135.000 in 2022 en € 9.000 in 2023 door incidenteel lagere afschrijvingslasten.

Inzet ambulantiseringmiddelen

In 2021 is van de gemeente Arnhem een bedrag van afgerond € 331.000 ontvangen, specifiek bestemd voor beschermd wonen en ambulantisering van zorg.

Wij verwachten deze middelen in 2022 en 2023 in te zetten.

Inzet extra capaciteit voor bouwaanvragen

Door de toename van ingekomen bouw- en conceptaanvragen maken de afdelingen ruimtelijke ontwikkeling en vergunningverlening, toezicht en handhaving gebruik van inzet door derden. Wij verwachten een overschrijding van de inhuurkosten van € 200.000. Hier staat tegenover dat wij voor 2022, uitgaande van de ingekomen bouw- en conceptaanvragen in het eerste halfjaar van 2022, een stijging van de legesinkomsten verwachten. We ramen de opbrengsten bij met € 200.000. Per saldo budgettair neutraal.

Actualisatie bezuiniging vastgoed

Op 31 mei 2022 heeft uw college ingestemd met de verkoop van het pand aan de Kerkstraat 16 Zevenaar voor een bedrag van € 550.000. In onze begroting hielden wij rekening met een ander bedrag. De raming van de opbrengsten passen we met deze wijziging aan.

Daarnaast leiden de ontwikkelingen op het vlak van ruimtelijke ordening ertoe dat de verkoop van de locatie Reisenakker 14 en 14a Zevenaar tot nader order wordt uitgesteld. Vermoedelijk zijn de opbrengsten pas in 2024 haalbaar. Zie voor een nadere stand het overzicht bezuiniging vastgoed aan het eind van de monitor bezuiniging.

Tenslotte bleek dat de afschrijvingslasten m.b.t. de locaties Kerkstraat 16 Zevenaar en Reisenakker 14 en 14a Zevenaar abusievelijk verkeerd in onze begroting staan. Dit herstellen wij met deze wijziging.

Deze wijziging raakt meerdere programma's (programma's 0, 5 en 8). Per saldo resulteert dit in 2022 in een voordeel van € 119.000, in 2023 in een voordeel van € 54.000 en in 2024 in een nadeel van € 54.000.

Mutaties afvalstoffenheffing 2022

De opbrengst voor oud papier is door ontwikkelingen op de wereldmarkt hoger dan geraamd. Als gevolg hiervan verwachten wij een hogere opbrengst dan in de begroting geraamd. Dit leidt tot een voordeel van € 100.000.

Daartegenover staat een nadeel op de vergoeding PMD. Tenslotte houden we rekening met een kleine meevaller op de advieskosten.

Per saldo verwachten wij een voordeel op de kosten van afvalverwerking van € 81.500. Dit storten wij in de bestemmingsreserve afval.

Actualisatie investeringen afval

De aanschaf en plaatsing van de ondergrondse restafvalcontainers verwachten wij in 2023 af te ronden. Dit is één jaar later doordat onder meer het participatietraject met de bewoners van de hoogbouw langer heeft geduurd dan was voorzien. Verder hebben we in 2022 de ondergrondse glascontainers grotendeels geplaatst. Een enkele container, onder andere bij de nieuwe supermarkt op 7Poort, moet nog geplaatst worden. Omdat het onzeker is of alle containers in 2022 in de grond zitten schuiven we een deel van de investering door naar 2023.

Dit leidt in 2022 en 2023 tot een eenmalig positief resultaat van respectievelijk € 43.000 en € 123.000. Dit brengen we ten gunste van de bestemmingsreserve afval.

Actualisatie investeringen riolering

We hebben de riool gerelateerde investeringen nagelopen en een aantal opnieuw geraamd. We verwachten bijvoorbeeld dat de werkzaamheden omtrent de 'Marktplaats Lobith' en 'Kop van Tolkamer' in 2022 nog niet zijn afgerond. Daarnaast hebben we diverse, kleinere investeringen doorgeschoven.

Dit leidt in 2022, 2023 en 2024 tot een eenmalig positief resultaat van respectievelijk € 54.000, € 85.000 en € 12.000. Dit brengen we ten gunste van de voorziening 'vervanging riolering'.

Overname Wmo-hulpmiddelen

In 2021 is besloten om de Wmo-hulpmiddelen te verkopen aan de contractpartner. De verwachting was dat de verkoop in 2021 zou plaats vinden. Bij de jaarstukken 2021 en de 1e voortgangsrapportage 2022 hebben wij u geïnformeerd dat de overdracht niet in 2021 maar dit jaar plaats vindt. Dit betekent administratief dat wij de verkoop en de afboeking van de boekwaarde opnieuw moeten ramen in 2022, evenals de onttrekking uit de algemene reserve van € 500.000.

Vrijval bedragen De Liemers Helemaal Goed en Liemers++

De Liemers Helemaal Goed en Liemers++ zijn per 1 januari 2022 opgegaan in de Liemerse Ambassade. De bijdragen aan de afzonderlijke organisaties, zoals nu in de begroting opgenomen, komen per 1 januari 2022 te vervallen. In totaal gaat het om een bedrag van € 40.000 (€ 18.000 programma 3 en € 22.000 programma 5).

Vervolg warmtenet stad Zevenaar fase 3b

In de begroting 2021-2024 is € 150.000 beschikbaar gesteld voor onderzoek naar warmtenet stad Zevenaar. Eind 2021 resteerde hiervan een bedrag van € 71.000.

Door verbreding van het project naar de mogelijkheden van het doortrekken naar Didam (gemeente Montferland) was de oorspronkelijke planning niet haalbaar. Het afsluiten van de intentieovereenkomst wordt nu eind 2022 verwacht. Het restant bedrag van € 71.000 is in 2021 vrijgefallen in het resultaat. Wij vragen dit bedrag opnieuw aan voor 2022.

Fasering uitvoeringsplan duurzaamheid

Het uitvoeringsplan 2022 - 2024 dat ten grondslag ligt aan de beoogde besteding van de bestemmingsreserve duurzaamheid wordt in het vierde kwartaal 2022 door de raad behandeld. Hierdoor kunnen in 2022 geen activiteiten starten. Wij schuiven daarom € 500.000 (voor het jaar 2022) door naar de jaren 2023 en 2024.

Uitvoeringskosten klimaatakkoord

Het kabinet heeft met het nationale klimaatakkoord een centraal doel: het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen in Nederland met 49% ten opzichte van 1990. Het kabinet pleit in Europa voor een broeikasgasreductie van 55% in 2030. Om de gemeenten in de uitvoering van het bestaande klimaatbeleid in 2022 en 2023 te ondersteunen en om een versnelling teweeg te brengen is in de meicirculaire 2022 voor de gemeente Zevenaar een bedrag van € 294.000 beschikbaar gesteld. De uitvoeringskosten richten zich met name op gedragsverandering, urgentiebesef en communicatie.

Actualisatie investeringen vervoer

We hebben de parkeerbeheer, verkeersbeleid en wegen gerelateerde investeringen nagelopen en een aantal investeringen opnieuw geraamd. De fasering leidt tot een eenmalig positief resultaat van € 149.000 in 2022 en € 9.000 in 2023 door incidenteel lagere afschrijvingslasten.

Verder stellen we voor de investering voor de verkeerskundige aanpassingen voor de Sterrenschool met € 42.500 te verhogen door de gestegen materiaalkosten. Dit leidt vanaf 2023 tot een stijging van de kapitaallasten van € 1.100.

Actualisatie reisdocumenten en rijbewijzen

Wij zien dat er een toename is van het aantal uitgegeven reisdocumenten en rijbewijzen. Doordat de corona maatregelen nu grotendeels zijn verdwenen, zien wij een inhaalslag bij het vernieuwen van de reisdocumenten en rijbewijzen. Voor 2022 levert dit een voordeel op van € 50.000.

Actualisatie investeringen verlichting

We hebben de verlichting gerelateerde investeringen nagelopen en een aantal opnieuw geraamd. We verwachten namelijk dat het vervangen van de armaturen en masten in 2022 nog niet in zijn geheel zijn afgerond. Dit leidt tot een eenmalig positief resultaat in 2022 en 2023 van respectievelijk € 7.000 en € 10.000.

Warmtewet 2.0

Voor de actualisatie warmtevisie op de Warmtewet 2.0, het aanwijzen en uitwerken van warmtekavels en het aanwijzen van een warmtebedrijf op grond van de warmtewet 2.0 heeft uw raad in de kadernota 2022 een bedrag van € 50.000 beschikbaar gesteld voor 2022. De wetgeving is echter uitgesteld. Wij schuiven daarom het bedrag door naar 2023.

Warmtetransitie: warmtenet stad Zevenaar fase 4 en verdere uitrol

In 2020 is samen met de woningbouwcorporatie en de provincie het plan van aanpak (fase 3A) opgesteld om tot een intentieovereenkomst te komen (fase 3B). We verwachten de intentieovereenkomst eind 2022 vast te stellen. Hierna gaan we door met fase 4: het komen tot een samenwerkingsovereenkomst. Voor dit proces is in de kadernota 2022 een budget beschikbaar gesteld van € 190.000. Doordat fase 3B vertraging heeft opgelopen schuiven wij het bedrag door naar 2023.

Ook het vervolg van de Wijk van de Toekomst en het onderzoek naar de betaalbaarheid van het uitfaseren van aardgas hebben vertraging opgelopen. Wij schuiven de middelen, die hiervoor in de kadernota 2022 beschikbaar zijn gesteld (beide onderdelen € 75.000), door naar 2023. In totaal een bedrag van € 340.000.

Gedeeltelijke vrijval budget duurzaamheidsfonds en kansrijke duurzame maatregelen

Jaarlijks is € 58.000 beschikbaar voor duurzaamheidsinitiatieven uit de samenleving. In 2022 verwachten wij minder initiatieven die vragen om een bijdrage van de gemeente. Wij stellen voor om € 28.000 vrij te laten vallen.

Campagne "Kids groen en duurzaam"

In het kader van de ambitie 'energie- en CO₂-neutrale samenleving 2040', wil de gemeente Zevenaar in samenwerking met de gemeenten Westervoort, Duiven en Doesburg de 'Kids groen en duurzaam campagne' organiseren. In de kadernota 2022 is hiervoor een budget van € 43.000 beschikbaar gesteld voor 2022. De scholen kunnen echter dit najaar geen ruimte in het programma vrijmaken. Hierdoor lukt het niet om de campagne dit jaar uit te voeren. Wij schuiven daarom het budget door naar 2023.

Bijdrage monumentale gebouwen

Vanuit het rijk ontvangen wij tot en met 2025 een bijdrage voor onze monumentale gebouwen. In 2025 zullen wij deze subsidie voor de volgende periode opnieuw aanvragen. Deze bijdrage leidt de komende vier jaar tot een voordeel van € 7.700.

Centrale blusvoorziening

Vanwege het project 7Poort is in 2020 een aantal externe partijen aangesloten op de centrale blusvoorziening. Voor deze aansluiting betalen ze een vergoeding. Zoals benoemd in de jaarrekening 2021 was deze aansluitbijdrage en de bijbehorende groot onderhoudskosten nog niet volledig verwerkt in de begroting. Dat willen we met deze wijziging oplossen. Wij ramen een hogere vergoeding van € 48.000. De kosten voor groot onderhoud laten we met hetzelfde bedrag stijgen. Hoewel deze wijziging programma overstijgend is (programma 0 en 1), gaat het om een budgettair neutrale wijziging.

Lagere kosten gemeentehuis

Wij verwachten dit jaar op het klein onderhoud van het gemeentehuis minder uit te geven. Daarnaast vallen de belastingaanslag voor de OZB en de gas- en elektriciteitskosten lager uit. De lagere belastingaanslag is een structureel voordeel. Deze nemen wij op in de meerjarenbegroting 2023-2026. Dit geldt niet voor de gas- en elektriciteitskosten. Wij verwachten dat deze vanaf volgend jaar wel zullen stijgen doordat we vanaf 2023 te maken hebben met nieuwe tarieven. Ook hier komen wij in de meerjarenbegroting 2023-2026 bij u op terug. Per saldo verwachten wij een eenmalig voordeel van € 130.000.

Uitvoering beleidsplan vrijetijdseconomie

Voor de uitvoering van het beleidskader vrijetijdseconomie heeft u een totaalbedrag van € 100.000 beschikbaar gesteld voor de jaren 2020-2023. Voor 2022 is nog € 85.000 beschikbaar. Het proces om te komen tot een marketingplan voor de Liemers en de oprichting van het Toeristisch Platform de Liemers kost veel tijd. Hierbij zijn wij van veel factoren afhankelijk. Ook hebben we te maken met beperkte capaciteit. Wij stellen voor om € 85.000 door te schuiven naar 2023.

Parkeren

Het totale budget van parkeren laat in 2022 een nadeel zien van € 65.000. Dit nadeel is als volgt opgebouwd:

- Parkeergelden: over het eerste halfjaar is € 132.000 minder aan parkeergelden binnengekomen. Hiervan is een deel nog veroorzaakt door coronamaatregelen in het begin van het jaar. Momenteel is nog niet te voorspellen of de opbrengst van de parkeergelden zich herstelt in de 2e helft van het jaar. De raming is dan ook alleen gebaseerd op het gerealiseerde tekort in het 1e halfjaar.
- Vergunningen en naheffingen: deze opbrengsten laten een verwacht voordeel zien over heel 2022 van € 40.000.
- Diverse kostenbudgetten: een aantal uitgavenbudgetten laat een verwacht voordeel zien over heel 2022 van € 27.000. Dit heeft voornamelijk te maken met kostenbesparingen door het oversluiten van contracten.

Per saldo verwachten we in 2022 een programma overstijgend nadeel van € 65.000. Dit nadeel hebben we vooralsnog alleen in 2022 geraamd. Momenteel wordt het parkeerbeleid geëvalueerd. Besluitvorming over het parkeerbeleid kan gevolgen hebben voor zowel uitgaven als inkomsten. Een structurele aanpassing van het totale parkeerbudget volgt daarom bij de besluitvorming over het parkeerbeleid.

Kerkenvisie Zevenaar

In de septembercirculaire 2020 is € 25.000 beschikbaar gesteld voor het opstellen van een kerkenvisie. Dit bedrag is in 2020 ook door u beschikbaar gesteld. Bij de jaarrekening 2020 is abusievelijk het restantbedrag ten gunste van het jaarresultaat gebracht. Onlangs is de derde en laatste termijn betaald: € 9.000. Dit bedrag ramen wij alsnog.

Gronddepot Methen

De kosten voor grondkeuringen en grondafvoer vallen de laatste jaren hoger uit dan verwacht. Dit beeld zien wij in het eerste halfjaar opnieuw. Door middel van deze wijziging corrigeren we dit tekort. Dit nadeel van € 15.000 brengen we ten laste van het rekeningresultaat.

Integraal beleidsplan openbare ruimte

Het integraal beleidsplan openbare ruimte (IBOR) bevat de doelstellingen van de gemeente Zevenaar voor het beheer, onderhoud en vervanging van de openbare ruimte voor de komende tien jaar. We streven naar een aantrekkelijke en uitnodigende buitenruimte waar mensen elkaar ontmoeten, kinderen kunnen spelen en men kan sporten/bewegen. Daarnaast houden wij in het onderhoud rekening met biodiversiteit, duurzaamheid en circulariteit, zodat we inspelen op de gevolgen van klimaatverandering. Daarvoor is het noodzakelijk dat de basis op orde is. Dit betekent uitgaande van het areaal in 2022 dat er voldoende budget moet zijn voor het uitvoeren van regulier en groot onderhoud en het plegen van vervangingsinvesteringen. De plannen leggen wij in de raadsvergadering van 19 oktober 2022 uitgebreid aan u voor.

De wijzigingen in de budgetten hebben wij voor het jaar 2022 gebaseerd op IBOR en het bijbehorende raadsvoorstel. De wijzigingen voor de jaren daarna zijn opgenomen in de meerjarenbegroting 2023-2026.

De investeringen voor 2022 hebben we, in afwijking met IBOR, verdeeld over 2022 en 2023. Hier hebben we voor gekozen omdat de middelen relatief laat in het jaar beschikbaar komen, waardoor we deze niet in het huidige jaar besteed hebben. Dit is tevens de reden dat we de reguliere onderhoudsbudgetten en ambities exploitatie in 2022 niet verhoogd hebben.

De groot onderhoudsbudgetten hebben we in lijn met IBOR in 2022 verhoogd. Daarnaast hebben we het voordeel op de afschrijvingslasten vanwege de verhoging van de afschrijvingstermijn van wegen en civiele kunstwerken in 2022 toegevoegd. Deze wijzigingen leiden tot een stijging van de kosten van € 450.000. Deze dekken wij uit de stelpost groei.

Tenslotte blijkt uit IBOR dat in het verleden onderhoudsachterstanden zijn ontstaan bij groen en wegen. Om deze in te halen onttrekken wij eenmalig € 2.250.000 uit de algemene reserve.

Actualisatie parkeerbeleid

U heeft gevraagd vaart te zetten achter het actualiseren van het parkeerbeleid. In de 1e voortgangsrapportage 2022 heeft u hiervoor € 30.000 beschikbaar gesteld in 2022. Na besprekingen met

diverse bureaus blijkt dat dit onvoldoende is. Wij stellen voor om aanvullend € 20.000 beschikbaar te stellen in 2023. Wij verwachten begin 2023 een voorstel aan u te kunnen voorleggen.

Middelen voogdij/18+

Het rijk heeft middelen ten behoeve van voogdij in het kader van wijziging van het woonplaatsbeginsel overgeheveld van een integratie-uitkering naar de algemene uitkering. Middels deze begrotingswijziging worden de middelen uit de algemene uitkering toegekend aan het overeenkomstige budget.

Fasering initiatief woningbouw: personele capaciteit

In de raadsvergadering van 3 november 2021 is maximaal € 150.000 beschikbaar gesteld voor de personele capaciteit voor het ontwikkelen van een plan voor woningbouw t.b.v. starters en doorstroming. Dit najaar zullen wij aan u een stand van zaken rapporteren. Wij voorzien dat € 90.000 in 2023 (in plaats van 2022) uitgegeven zal worden.

Watertakenplan 2022-2026

Het Watertakenplan De Liemers (WTP) 2022-2026 is een integraal beleidsplan voor stedelijk water, riolering en zuivering voor de regio Liemers. In dit plan hebben de Liemerse waterorganisaties, gemeenten Zevenaar, Duiven en Westervoort en Waterschap Rijn en IJssel hun beleid en plannen verwoord voor hun watertaken. Door hierin gezamenlijk op te trekken, worden kwaliteit, duurzaamheid en doelmatigheid geborgd voor zowel de korte als lange termijn. De plannen hebben wij in de raadsvergadering van september 2022 uitgebreid aan u voorgelegd.

Met dit watertakenplan zorgen we voor:

- het actualiseren van het huidige overkoepelend WTP De Liemers 2017-2021, met voor iedere gemeente een eigen individuele vastgestelde financiële bijlage;
- het geven van nadere invulling aan het waterbeheerplan van het waterschap en vertaling naar de lokale situatie in De Liemers;
- het opvolgen van de conclusies van de gezamenlijke integrale visie op de afvalwaterketen 'De Liemerse Waterketen in 2030';
- input geven op de Omgevingswet die binnenkort in werking gaat treden;
- aansluiting bij het 'Voorstel beleidsambities klimaatadaptatie' en het 'Uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie'.

De wijzigingen in de budgetten hebben wij voor het jaar 2022 gebaseerd op het watertakenplan. De wijzigingen voor de jaren daarna zijn opgenomen in de meerjarenbegroting 2023-2026.

De investeringen voor 2022 hebben we, in afwijking met het watertakenplan, verdeeld over 2022 en 2023. Hier hebben we voor gekozen omdat de middelen relatief laat in het jaar beschikbaar komen, waardoor we deze niet in het huidige jaar besteden. De investeringen leiden hierdoor vanaf 2024 tot € 73.000 hogere afschrijvingslasten. Deze dekken we uit de voorziening riolering.

Ondanks de stijging van de vervangingsinvestering is een stijging van het riooltarief niet noodzakelijk. Uit de doorrekening van het nieuwe WTP blijkt dat de rioolheffing vanaf 2023 gelijk kan blijven (exclusief jaarlijkse indexatie) voor de komende planperiode (tot en met 2026).

Wachtgeldverplichting voormalig college

Voormalige wethouders hebben onder bepaalde voorwaarden recht op wachtgeld. De totale wachtgeldverplichting uit de bestuursperiode 2018-2022 hebben we berekend op € 594.000. Het is gebruikelijk dat we ten behoeve van de wachtgeldverplichtingen een voorziening vormen voor de gehele periode 2022-2025. Gedurende de periode kunnen wijzigingen optreden omdat voormalig wethouders eigen inkomsten gaan verdienen. De voorziening valt in dat geval vrij ten gunste van het resultaat.

Verbeterplan Waardering Onroerende Zaken

We ramen incidenteel € 25.000 bij. Dit heeft te maken met verdere bestandsoptimalisatie en het tijdig uitvoering geven aan extra proceswerkzaamheden die voortkomen uit het verbeterplan organisatie WOZ.

Overname schoorsteen Swanenberg Spijksedijk te Spijk

Het college van de voormalige gemeente Rijnwaarden heeft in 2014 het besluit genomen dat de schoorsteen Swanenberg aan de Spijksedijk om niet wordt overgenomen van de huidige eigenaar. De juridische overnamekosten ramen wij € 6.000. Voor de onderhoudskosten ramen wij vanaf 2023 € 3.000 structureel.

Inhuurverplichtingen sociaal domein

Het aantal consultants binnen het sociaal domein blijkt uit een externe caseloadberekening structureel te laag. Dit wordt opgelost door het inhuren van externe expertise. In 2022 zal dit leiden tot een tekort van € 1.550.000. Bij de begroting 2023-2026 komen wij bij u met een vraag om de formatie structureel op te hogen. Voor dit jaar vragen wij om een verhoging van het inhuurbudget van € 1.550.000.

Onderzoek naar HUB 7Poort

In de kadernota 2022 is € 50.000 beschikbaar gesteld om de mogelijkheden voor een HUB op de locatie 7Poort nader te verkennen. De Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen is gestart met een verkenning van de potentie van HUB Zevenaar Oost. Dit rapport wordt naar verwachting in het vierde kwartaal 2022 opgeleverd. Op basis van de uitkomsten van dit rapport bepalen wij welke aanvullende acties nodig zijn. Wij stellen voor om het budget door te schuiven naar 2023.

Tegemoetkomen huurders sportaccommodaties

Tijdens de laatste lockdown (periode 1 november 2021 t/m 31 januari 2022) konden verenigingen geen gebruik maken van de in ons beheer zijnde sportaccommodaties. Hiervoor is als compensatie een vergoeding voor de huurkosten verstrekt. Voor vergoeding van de kosten is een specifieke uitkering aangevraagd en ontvangen van het rijk.

Eigen bijdrage Wmo hulp bij het huishouden

De regering heeft in haar coalitieakkoord opgenomen dat dit kabinet werkt aan een aanpassing van de eigen bijdrage voor de huishoudelijke hulp in de Wmo. De komende periode wordt deze maatregel met cliënten, gemeenten en het Centraal Administratie Kantoor (CAK) uitgewerkt. Vanaf 2025 wordt de algemene uitkering gekort. Uitgangspunt is dat de gemeente wordt gecompenseerd via de eigen bijdrage en dat het daarmee een budgettair neutraal effect heeft.

Training en ondersteuning van en door statushouders

De instroom van asielsstatushouders vallend onder van de nieuwe inburgeringswet is langzaam op gang gekomen. Dit heeft vooral te maken met de datum van 1-1-2022, de datum waarop statushouders de inburgeringsplicht opgelegd krijgen en onder de nieuwe inburgeringswet vallen. De ondersteuning van de statushouders is nu op een basisniveau ingericht. Er is een gemis aan een aantal specifieke trainingen en ondersteuning van en door statushouders. Voorstel is om het basisniveau uit te breiden met deze noodzakelijke trainingen en ondersteuning waarbij het doel is dat statushouders zo snel mogelijk participeren, re-integreren en meedoen in de lokale samenleving met als resultaat een zelfstandig en zelfredzaam leven. Te denken valt aan:

- Training financiële zelfredzaamheid, gezondheid en gezondheidszorg in NL en behandeling van trauma en PTSS voor statushouders.
- Inzet van sleutelpersonen die een brugfunctie vervullen tussen doelgroep (de statushouders), organisaties, professionals en gemeenten.
- Faciliteren van ontmoetingsmogelijkheden van statushouders.
- Faciliteren van logeervoorzieningen (o.a. takecarebnb). In augustus 2022 is gestart met de voorbereidingen waarbij de trainingen en ondersteuning zeker ook in 2023 nog doorgaan.

De hierboven genoemde kosten dekken wij uit de bestemmingsreserve Statushouders.

Actualiseren uitgaven jeugdgezondheidszorg (JGZ-JOGG project)

Het budget voor het project JOGG (Jongeren Op Gezond Gewicht) wordt dit jaar naar verwachting niet volledig ingezet. Door de corona maatregelen hebben we namelijk niet alle geplande activiteiten uit kunnen voeren. Wij verlagen dan ook het budget hiervoor met € 29.000. Dit brengen we ten gunste aan het begrotingsresultaat.

Rechtmatigheidsverantwoording

Het reeds eerder beschikbaar gestelde bedrag van € 100.000 schuiven wij in de tijd door naar 2023. Vanaf het verslagjaar 2023 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de rechtmatigheidsverantwoording. Dit was eerder 2022. Dit budget is bedoeld voor de organisatieontwikkeling om met name het procesmatig werken gericht op de verplichte rechtmatigheidsverantwoording door te ontwikkelen.

Groene Metropool Regio- eenmalige vrijval

Vorig jaar heeft ons college besloten € 50.000 in te zetten voor de dekking van het nieuwe beleid in 2022 van de Groene Metropool Regio Arnhem-Nijmegen. Nu blijkt dat de bestaande budgetten voor de verschillende opgaven afdoende zijn. Bedrag valt vrij ten gunste van het begrotingsresultaat.

Actualiseren corona-effecten 2023

In 2020 hebben we als gemeente een inschatting gemaakt van de financiële gevolgen in verband met de corona pandemie. We hebben toen met name bij de zorgkosten een raming opgenomen tot en met 2023. Nu de maatschappij is geopend en corona onderdeel is geworden van de nieuwe macro-economische ontwikkelingen is het specifiek herleiden van corona en andere effecten nog moeilijker geworden dan voorheen. Wij ramen de verwachting af, maar monitoren en verantwoorden de corona specifieke kosten nog wel. We veranderen dus van systeem. Waar we eerst een goede inschatting raamden, verantwoorden we nu de aantoonbare werkelijke 'schade' achteraf.

Met deze begrotingswijziging actualiseren wij de raming voor coronaschade bij vrijwel alle zorgonderdelen en inkomensvoorzieningen van € 740.000 naar € 0.

Voor een totaaloverzicht verwijzen wij naar de tabel 'corona-effecten' bij de financiële hoofdlijnen in deze voortgangsrapportage.

Actualisatie investeringen gebouwen

In verband met fasering zijn de ramingen voor investeringen gebouwen geactualiseerd. De fasering leidt tot een eenmalig voordeel van € 81.000 in 2022 door incidenteel lagere afschrijvingslasten.

3. Nieuw beleid

Incidentele subsidie onderhoud Tolhuys Coornmolen in Lobith

De stichting "Vrienden van de Lobithse molen" beheert sinds haar restauratie in 1996 de molen. De afgelopen jaren heeft de stichting, mede door veranderende subsidieregelingen, ingeteerd op haar reserves en kampt zij met een tekort. Hierdoor is goed onderhoud niet mogelijk en daarmee dreigt het voortbestaan van de molen in gevaar te komen. Wij stellen voor om eenmalig een subsidie van € 15.000 voor onderhoud te verstrekken voor de periode tot en met 2025 en gezamenlijk op zoek te gaan naar een structurele oplossing.

Sportbeleid - toekomstbestendig maken buitensportaccommodaties

Voor de uitwerking, samen met de verenigingen, van de vernieuwing van accommodaties (organisatie/locatiekeuze/planvorming) is externe inhuur nodig voor de procesbegeleiding. In totaal verwachten wij € 100.000 aan kosten, waarvan € 75.000 in 2022 en € 25.000 in 2023.

Investeringsbudget voorbereiding ontwikkelen 7PoortII

In 2022 zijn wij gestart met de planuitwerking van businesspark 7PoortII. Wij verwachten dat we hier in 2022 € 150.000 aan kosten voor maken. In de meerjarenbegroting 2023-2026 komen wij met een aanvullende vraag voor 2023 van € 600.000. Mochten de voorbereidingen leiden tot een door de raad vastgestelde grondexploitatie dan kunnen deze kosten hierbinnen worden opgenomen. Is dit niet het geval dan starten vanaf 2024 de jaarlijkse afschrijvingslasten (gedurende vijf jaar). Wij zullen u dit najaar in een separaat raadsvoorstel informeren over de invulling van het voorbereidingskrediet.

Publieksbereik tempellocatie Herwen-Hemeling

Het college van B&W heeft zich begin mei uitgesproken om een financiële bijdrage te leveren in verband met de opgraving van de tempellocatie Herwen-Hemeling. Wij stellen voor om nog dit jaar € 25.000 beschikbaar te stellen voor publieksbereik. Hiervoor wordt het volgende gerealiseerd:

- in het najaar 2022 een tijdelijke tentoonstelling in het Liemers museum van objecten van de tempellocatie.

Voor de extra kosten van het museum voor transport, verzekering en extra klimaatbeheersingsvitruines wordt budget gevraagd.

- een permanente Limes tentoonstelling in het Liemers museum waar objecten van de tempellocatie aan toegevoegd worden. Start december 2022- gereed 2023. Voor de extra kosten van het museum voor ontwerp en uitvoering wordt budget gevraagd.

- budget voor het museum om een lezing in de cultuurfabriek te organiseren over de tempellocatie.

- budget voor interviews, een filmpje, vlogs en krantenartikelen om inwoners en publiek te kunnen informeren over en betrekken bij het onderzoek dat na de opgraving van start gaat.

Bovenstaande biedt een mooi uitgangspunt om ook de komende jaren informatie te geven over allerlei deelonderzoeken en zo inwoners en publiek betrokken te houden. De puzzelstukjes moeten gelegd worden en wellicht kunnen inwoners en publiek daarbij helpen. De samenwerking wordt gezocht met RAAP en de projectleiders van de opgraving.

FINANCIEEL MEERJARENBEELD

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten				
Primitieve begroting 2022-2025	151.678	145.431	127.081	138.519
1e Voortgangsrapportage 2022	2.047	1.372	2.295	1.108
Wijzigingen tot de 2e VGR 2022	1.300	27	27	27
Totale baten tot de 2e VGR	155.025	146.830	129.403	139.655

Mutaties in deze voortgangsrapportage (baten)

1. Autonome ontwikkelingen	-576	8.823	36.753	-4.345
Actualiseren budgetten uitkeringslasten/-baten (ontwikkelingen BUIG)	-575	0	0	0
Meicirculaire 2022	5.022	9.381	12.668	13.717
Dividend Ataro BV	-93	0	0	0
Specifieke uitkering 'Onderwijsroute' (inburgering)	38	23	0	0
Aanpassen ramingen grondexploitatie Zevenaar-Oost wonen	-1.940	-16.740	22.148	-20.473
Versterking cliëntondersteuning	50	0	0	0
Aanpassen ramingen grondexploitatie Zevenaar-Oost bedrijven	-4.371	12.483	1.680	1.334
Aanpassen ramingen grondexploitatie Middag-Oost & Zwanenwaay	0	166	-310	17
Kosten oorlog Oekraïne	1.600	3.000	0	0
Aanpassen ramingen grondexploitatie Mercurion	-306	510	306	-259
Stelpost extra inkomsten jeugdzorg door rijksmaatregelen	0	0	260	1.320
2. Actualisatie bestaand beleid	22.096	-13	291	283
Afkoop recht op pacht	19.862	0	0	0
Hogere opbrengst grondverkoop	40	0	0	0
Inzet ambulantiseringmiddelen	166	166	0	0
Inzet extra capaciteit voor bouwaanvragen	200	0	0	0
Actualisatie bezuiniging vastgoed	35	-235	235	0
Mutaties afvalstoffenheffing 2022	71	0	0	0
Overname Wmo-hulpmiddelen	1.542	0	0	0
Actualisatie reisdocumenten en rijbewijzen	85	0	0	0
Bijdrage monumentale gebouwen	8	8	8	8
Centrale blusvoorziening	48	48	48	48
Parkeren	-92	0	0	0
Watertakenplan 2022-2026	52	0	0	0
Tegemoetkomen huurders sportaccommodaties	80	0	0	0
Eigen bijdrage Wmo hulp bij het huishouden	0	0	0	227

Totaal gemuteerde baten	21.520	8.810	37.044	-4.062
-------------------------	--------	-------	--------	--------

Totale baten tot en met de 2e VGR	176.545	155.640	166.447	135.593
-----------------------------------	---------	---------	---------	---------

Lasten

Primitieve begroting 2022-2025	154.986	146.456	125.995	137.149
1e Voortgangsrapportage 2022	4.855	2.323	2.038	1.353
Mutatie tot de 2e VGR 2022	1.163	663	1.027	1.027
Totale lasten tot de 2e VGR	161.004	149.442	129.060	139.530

Mutaties in deze voortgangsrapportage (lasten)

1. Autonome ontwikkelingen	-2.813	3.993	28.465	-14.639
Aanpassen bijdrage BVO DRAN (doelgroepenvervoer)	45	0	0	0
Aanpassen bijdrage BVO DRAN leerlingenvervoer	-133	0	0	0
Energietoeslag huishoudens met een laag inkomen	1.608	0	0	0
Aanpassing rente grondexploitatie Zevenaar-Oost wonen	44	0	0	0
Aanpassing rente grondexploitatie Middag-Oost & Zwanenwaay	14	0	0	0
Actualiseren budgetten uitkeringslasten/-baten (ontwikkelingen BUIG)	-250	0	0	0
Aanpassing rente grondexploitatie Zevenaar-Oost bedrijven	-236	0	0	0
Stijgende brandstofkosten	0	0	0	0
Meicirculaire 2022	1.501	4.004	4.106	4.209
Wet Open Overheid (Woo)	0	0	0	0
Prenataal huisbezoek door de jeugdgezondheidszorg (PHB-JGZ)	-5	0	0	0
Specifieke uitkering 'Onderwijsroute' (inburgering)	38	23	0	0
Actualiseren budgetten inburgering	14	10	10	10
Cao effect salarissen 2022	0	0	0	0
Verdeling resultaat VGGM 2021	-41	0	0	0
Aanpassen ramingen grondexploitatie Zevenaar-Oost wonen	-1.940	-16.740	22.148	-20.473
Versterking cliëntondersteuning	50	0	0	0
Aanpassen ramingen grondexploitatie Zevenaar-Oost bedrijven	-4.371	12.483	1.680	1.334
Aanpassen ramingen grondexploitatie Middag-Oost & Zwanenwaay	0	166	-310	17
Valpreventie bij ouderen	0	-26	-39	-39
Renteaanpassingen 2022	-181	0	0	0
Voormalig personeel	-50	0	0	0
Vrijval stelpost salarissen 2022	-467	-437	-437	-437
Budget jeugdzorg naar realistisch niveau	1.000	1.000	1.000	1.000

Kosten oorlog Oekraïne	1.600	3.000	0	0
Afwaarderen boekwaarde actief Rijnark te Lobith	192	0	0	0
Aanpassing rente grondexploitatie Mercurion	0	0	0	0
Aanpassen ramingen grondexploitatie Mercurion	-306	510	306	-259
Vrijval stelpost indexatie 2022	-938	0	0	0
Stijgende gaskosten	0	0	0	0
2. Actualisatie bestaand beleid	25.262	1.006	1.006	409
Actualisatie investeringen bedrijfswagens	-115	-117	-8	-5
Inzet buitengewoon opsporingsambtenaar (boa)	37	0	0	0
Actualisatie investeringen ruimtelijke ontwikkeling	-16	-5	0	0
Hogere kosten voor lijkschouwingen	10	10	10	10
Afkoop recht op pacht	20.347	0	0	0
Grondruil Prins Clauslaan Giesbeek	-28	28	0	0
Onderzoekskosten bezuinigingsopgave vastgoed	-20	10	10	0
Vervanging hardware werkplekken	0	3	3	3
Suppletie omzetbelasting 2021	277	0	0	0
Inhuur derden wegen ziekte	100	0	0	0
Actualisatie investeringen onderwijshuisvesting primair onderwijs	-135	-9	0	0
Inzet ambulantiseringmiddelen	166	166	0	0
Inzet extra capaciteit voor bouwaanvragen	200	0	0	0
Actualisatie bezuiniging vastgoed	-84	-289	289	0
Mutaties afvalstoffenheffing 2022	-10	0	0	0
Actualisatie investeringen afval	-43	-123	0	0
Overname Wmo-hulpmiddelen	2.042	0	0	0
Vrijval bedragen De Liemers Helemaal Goed en Liemers++	-40	-40	-40	-40
Vervolg warmtenet stad Zevenaar fase 3b	71	0	0	0
Fasering uitvoeringsplan duurzaamheid	-500	250	250	0
Uitvoeringskosten klimaatakkoord	0	294	0	0
Actualisatie investeringen vervoer	-149	-8	1	1
Actualisatie reisdocumenten en rijbewijzen	35	0	0	0
Actualisatie investeringen verlichting	-7	-10	0	0
Warmtewet 2.0	-50	50	0	0
Warmtetransitie: warmtenet stad Zevenaar fase 4 en verdere uitrol	-340	340	0	0
Gedeeltelijke vrijval budget duurzaamheidsfonds en kansrijke duurzame maatregelen	-28	0	0	0
Campagne "Kids groen en duurzaam"	-43	43	0	0
Centrale blusvoorziening	48	48	48	48
Lagere kosten gemeentehuis	-130	0	0	0

Uitvoering beleidsplan vrijetijdseconomie	-85	85	0	0
Parkeren	-27	0	0	0
Kerkenvisie Zevenaar	9	0	0	0
Gronddepot Methen	15	15	15	15
Integraal beleidsplan openbare ruimte	1.737	600	351	301
Actualisatie parkeerbeleid	0	20	0	0
Middelen voogdij/18+	80	74	74	74
Fasering initiatief woningbouw: personele capaciteit	-90	90	0	0
Watertakenplan 2022-2026	52	0	0	0
Wachtgeldverplichting voormalig college	594	0	0	0
Verbeterplan Waardering Onroerende Zaken	25	0	0	0
Overname schoorsteen Swanenberg Spijksedijk te Spijk	6	3	3	3
Inhuurverplichtingen sociaal domein	1.550	0	0	0
Onderzoek naar HUB 7Poort	-50	50	0	0
Tegemoetkomen huurders sportaccommodaties	80	0	0	0
Training en ondersteuning van en door statushouders	33	69	0	0
Actualiseren uitgaven jeugdgezondheidszorg (JGZ-JOGG project)	-29	0	0	0
Rechtmatigheidsverantwoording	-100	100	0	0
Groene Metropool Regio- eenmalige vrijval	-50	0	0	0
Actualiseren corona-effecten 2023	0	-740	0	0
Actualisatie investeringen gebouwen	-81	0	0	0
3. Nieuw beleid	115	25	30	30
Incidentele subsidie onderhoud Tolhuys Coornmolen in Lobith	15	0	0	0
Sportbeleid - toekomstbestendig maken buitensportaccommodaties	75	25	0	0
Investeringsbudget voorbereiding ontwikkelen 7PoortII	0	0	30	30
Publieksbereik tempellocatie Herwen-Hemeling	25	0	0	0
Totaal gemuteerde lasten	22.564	5.024	29.501	-14.200
Totale lasten tot en met de 2e VGR	183.567	154.466	158.561	125.330
Resultaat voor bestemming	-7.022	1.174	7.886	10.263
Onttrekkingen				
Primitieve begroting 2022-2025	11.378	2.076	539	534
1e Voortgangsrapportage 2022	6.270	1.047	506	6
Wijzigingen tot de 2e VGR 2022	7.714	635	1.000	1.000
Stand tot de 2e VGR 2022	25.362	3.758	2.045	1.540

Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2022	2.894	884	498	198
Totaal onttrekkingen reserves	28.256	4.642	2.543	1.738
Toevoegingen				
Primitieve begroting 2022-2025	6.500	0	0	0
1e Voortgangsrapportage 2022	4.691	214	39	11
Wijzigingen tot de 2e VGR 2022	7.851	0	0	0
Stand tot de 2e VGR 2022	19.042	214	39	11
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2022	1.331	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves	20.374	214	39	11
Saldo reserve mutaties	7.882	4.429	2.504	1.727
Resultaat na bestemming	860	5.603	10.390	11.990

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten				
0. Bestuur en ondersteuning	124.830	106.726	111.015	111.460
1. Veiligheid	142	117	117	117
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	549	265	265	265
3. Economie	19.931	16.695	2.203	1.856
4. Onderwijs	1.336	1.195	995	991
5. Sport, cultuur en recreatie	1.710	1.351	1.328	1.328
6. Sociaal domein	15.792	14.789	11.580	12.783
7. Volksgezondheid en milieu	10.548	9.084	9.084	9.084
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	1.707	5.419	29.860	-2.291
Actuele stand begroting - baten	176.545	155.640	166.447	135.593
Lasten				
0. Bestuur en ondersteuning	45.816	27.541	28.051	27.481
1. Veiligheid	3.636	3.575	3.575	3.574
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	7.750	5.570	5.730	5.801
3. Economie	21.384	16.833	2.430	2.110
4. Onderwijs	5.755	7.176	5.539	5.676
5. Sport, cultuur en recreatie	10.807	10.092	9.584	9.521
6. Sociaal domein	71.964	64.297	60.666	60.745
7. Volksgezondheid en milieu	12.281	11.871	11.261	10.475
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	4.176	7.510	31.725	-53
Actuele stand begroting - lasten	183.567	154.466	158.561	125.330
Saldo				
0. Bestuur en ondersteuning	79.014	79.185	82.964	83.979
1. Veiligheid	-3.494	-3.459	-3.458	-3.457
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	-7.201	-5.305	-5.465	-5.536
3. Economie	-1.453	-138	-227	-253

4. Onderwijs	-4.419	-5.981	-4.545	-4.685
5. Sport, cultuur en recreatie	-9.097	-8.742	-8.256	-8.192
6. Sociaal domein	-56.172	-49.507	-49.085	-47.962
7. Volksgezondheid en milieu	-1.732	-2.788	-2.178	-1.392
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	-2.469	-2.091	-1.864	-2.237
Actuele stand begroting - saldo	-7.022	1.174	7.886	10.263
Mutaties reserves				
0. Bestuur en ondersteuning	1.754	343	111	111
1. Veiligheid	15	0	0	0
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	1.570	17	21	44
3. Economie	1.343	45	45	45
4. Onderwijs	80	1.568	193	193
5. Sport, cultuur en recreatie	842	627	360	310
6. Sociaal domein	1.356	210	24	24
7. Volksgezondheid en milieu	202	627	750	0
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	721	991	1.000	1.000
Totaal mutaties reserves	7.882	4.429	2.504	1.727
Saldo 2e Voortgangsrapportage na bestemming	860	5.603	10.390	11.990

MONITORING BEZUINIGINGEN

Bij de meerjarenbegroting 2020-2023 is door u een pakket aan bezuinigingsmaatregelen vastgesteld. Dit pakket leidt tot het ombuigen van tekorten en een sluitende begroting in 2023. De opgave door de jaren heen en daarmee de totale duur van het bezuinigingsproces maken een goede monitoring van de voortgang van de realisatie noodzakelijk.

Samengevat laat de monitoring in deze rapportage zien dat er opnieuw een aantal maatregelen zijn gerealiseerd, maar dat er ook enkele voorstellen zijn die niet geheel volgens de planning verlopen.

In onderstaand overzicht ziet u van de actuele (nog te realiseren) bezuinigingsvoorstellen het oorspronkelijke bezuinigingsbedrag met de huidige status. Indien bij een voorstel het bedrag niet wordt gehaald, dan leest u het aangepaste bezuinigingsbedrag terug in het "overzicht stand van zaken bezuinigingsvoorstellen".

Nr	Bezuinigingsvoorstel	2022	2023	2024	2025	Status
o. Bestuur en ondersteuning						
3	Afstoten gemeentelijk vastgoed	169.877	220.588	898.440	121.315	 Volgens plan
7	Bezuiniging op verbonden partijen 2022-2023	285.000	570.000	570.000	570.000	 Niet geheel volgens plan
9	Bezuinigingen bedrijfsvoering	350.000	500.000	500.000	500.000	 Gerealiseerd
45	Implementatiebudget bezuinigingen	0	0	0	0	 Volgens plan
Totaal o. Bestuur en ondersteuning		804.877	1.290.588	1.968.440	1.191.315	
5. Sport, cultuur en recreatie						
21	Stoppen met Uniek Sporten en Verenigingsondersteuning (Sportcontact)	0	18.000	18.000	18.000	 Gerealiseerd
23	Versneld afstoten grafieken uit gemeentelijke kunstcollectie	17.500	0	0	0	 Bijsturing raad
25	Stopzetten subsidie Kunstwerk! onderdeel Volksuniversiteit	0	45.000	90.000	90.000	 Gerealiseerd
Totaal 5. Sport, cultuur en recreatie		17.500	63.000	108.000	108.000	
6. Sociaal domein						
28	Taakstellende korting kosten bedrijfsvoering Santé Partners algemeen maatschappelijk werk	4.900	9.800	9.800	9.800	 Gerealiseerd
31	Halveren subsidie sociaal raadsliedenwerk	67.000	67.000	67.000	67.000	 Niet geheel volgens plan
32	Herijking takenpakket Caleidoz	0	67.000	134.000	134.000	 Niet geheel volgens plan
34	Laten vervallen inwonerspanel per 2023	0	15.000	15.000	15.000	 Gerealiseerd
36	Taakstellende korting kosten bedrijfsvoering MEE	2.500	5.000	5.000	5.000	 Gerealiseerd
41	Besparingen realiseren op de uitgaven voor jeugd en wmo door o.a. verbetervoorstellen te implementeren	1.650.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000	 Bijsturing raad
Totaal 6. Sociaal domein		1.724.400	2.163.800	2.230.800	2.230.800	
Totaal vastgestelde bezuinigingen		2.546.777	3.517.388	4.307.240	3.530.115	

In deze voortgangsrapportage stellen wij voor van de volgende bezuinigingsmaatregelen het bedrag aan te passen:

3 Afstoten gemeentelijk vastgoed	2022	2023	2024	2025
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	121.315	121.315	121.315	121.315
Aanpassing bij 1e VGR 2020	518.996	-106.727	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	260.000	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2021	426.691	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2022	-897.125	-54.000	777.125	0
Aanpassing bij de 2e VGR 2022	119.000	54.000	-54.000	
Aangepast bezuinigingsbedrag	288.877	274.588	844.440	121.315

7 Bezuiniging op verbonden partijen 2022-2023	2022	2023	2024	2025
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	285.000	570.000	570.000	570.000
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2021	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2022	0	0	0	0
Aanpassing bij de 2e VGR 2022	-154.000	-405.000	-405.000	-405.000
Aangepast bezuinigingsbedrag	131.000	165.000	165.000	165.000

23 Versneld afstoten grafieken uit gemeentelijke kunstcollectie	2022	2023	2024	2025
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2021	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2022	17.500	0	0	0
Aanpassing bij de 2e VGR 2022	-17.500			
Aangepast bezuinigingsbedrag	0	0	0	0

41 Besparingen realiseren op de uitgaven voor jeugd en wmo door o.a. verbetervoorstellen te implementeren	2022	2023	2024	2025
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	1.650.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2021	0	0	0	0

Aanpassing bij 1e VGR 2022	0	0	0	0
Aanpassing bij de 2e VGR 2022	-1.000.000	-1.000.000	-1.000.000	-1.000.000
Aangepast bezuinigingsbedrag	650.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000

Totale aanpassingen 2e voortgangsrapportage 2022	-879.625	-54.000	777.125	0
---	-----------------	----------------	----------------	----------

Hieronder het totaalsaldo van de vastgestelde bezuinigingen met het totaal van de aanpassingen.

	2022	2023	2024	2025
Vastgestelde bezuiniging	6.222.915	7.244.015	3.722.715	3.722.715
Aanpassingen 1e VGR 2020	475.996	-149.727	0	0
Aanpassingen 2e VGR 2020	-6.000	254.000	0	0
Aanpassingen 1e VGR 2021	-112.000	-112.000	0	0
Aanpassingen 2e VGR 2021	426.691	0	0	0
Aanpassingen 1e VGR 2022	-1.029.625	-154.000	677.125	-100.000
Aanpassingen 2e VGR 2022	-1.052.500	-1.351.000	-1.459.000	-1.405.000
Aangepast saldo bezuinigingen	4.925.477	5.731.288	2.940.840	2.217.715

In onderstaand overzicht ziet u per bezuinigingsvoorstel het oorspronkelijke bezuinigingsbedrag met de huidige status. Indien bij een voorstel het bedrag niet wordt gehaald, dan leest u het aangepaste bezuinigingsbedrag terug onder de noemer "aanpassing bij 2e VGR 2022". De aangepaste bezuinigingsbedragen maken integraal onderdeel uit van de financiële afwijkingen per programma.

Overzicht stand van zaken bezuinigingsvoorstellen

o. Bestuur en ondersteuning

3 Afstoten gemeentelijk vastgoed

Versneld afstoten in 2020 van 10 gemeentelijke panden/locaties.

Volgens plan

Acht van deze locaties zijn gemeentebreed beoordeeld en er zijn geen belemmeringen om over te gaan tot verkoop.

1. Hengelder 26 en 26a, Zevenaar
2. Reisenakker 14 en 14a, Zevenaar
3. Kerkstraat 16, Zevenaar
4. Meentsestraat 5a, Giesbeek
5. Markt 8, Lobith
6. Nieuwe Komstraat 19, Lobith
7. Engeveldweg 10, Zevenaar
8. Engeveldweg 12, Zevenaar

Voor de overige 2 locaties loopt nog een onderzoek. Voor deze locaties geldt dat deze voor verkoop interessant zijn. Vestersbos 4 uit financieel oogpunt, gelet op een te verwachten hoog verkoopbedrag. Steenhuizen 6 omdat er al interesse is voor deze locatie.

9. Vestersbos 4, Zevenaar
10. Steenhuizen 6, Zevenaar

Stand van zaken:

Op 31 mei 2022 heeft uw college ingestemd met de verkoop van het pand aan de Kerkstraat 16 Zevenaar voor een bedrag van € 550.000. In onze begroting hielden wij oorspronkelijk rekening met een ander bedrag.

Daarnaast leiden de ontwikkelingen op het vlak van ruimtelijke ordening ertoe dat de verkoop van de locatie Reisenakker 14 en 14a Zevenaar tot nader order wordt uitgesteld. Vermoedelijk zijn de opbrengsten pas in 2024 haalbaar. De overige nog niet verkochte panden verwachten wij ook in 2024 te verkopen.

Voor een nadere stand van zaken met betrekking tot de panden hebben wij het 'overzicht bezuiniging vastgoed' opgesteld. Deze vindt u aan het eind van de monitoring bezuiniging.

	2022	2023	2024	2025
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	121.315	121.315	121.315	121.315
Aanpassing bij 1e VGR 2020	518.996	-106.727	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	260.000	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2021	426.691	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2022	-897.125	-54.000	777.125	0
Aanpassing bij 2e VGR 2022	119.000	54.000	-54.000	0

Aangepast bezuinigingsbedrag	288.877	274.588	844.440	121.315
------------------------------	---------	---------	---------	---------

4.5 Implementatiebudget bezuinigingen

In het raadsvoorstel bij de begroting 2020-2023 inclusief bezuinigingsmaatregelen is een budget van € 200.000 beschikbaar gesteld voor frictie- en implementatiekosten. Het budget wordt gedekt door een onttrekking aan de algemene reserve.

Volgens plan

Stand van zaken:

Van het beschikbare bedrag van totaal € 200.000 voor frictie- en implementatiekosten is € 34.000 besteed aan onderzoek naar de toekomst van NME. Daarnaast is in 2022 € 50.000 geraamd voor transitiekosten NME. In 2022 is € 25.000 uitgegeven aan doelgroepenvervoer. Daarna is van het budget nog € 91.000 beschikbaar.

	2022	2023	2024	2025
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2021	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2022	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2022	0	0	0	0
Aangepast bezuinigingsbedrag	0	0	0	0

7 Bezuiniging op verbonden partijen 2022-2023

Zevenaar moet de komende jaren fors bezuinigen op de gemeentelijke exploitatie. Alle sectoren van gemeentelijk beleid moeten daaraan een bijdrage verlenen. Het is niet meer dan redelijk dat Zevenaar dit ook verbonden partijen vraagt, tenzij er een gegronde reden is om dat niet te doen. Gezien de omvang van de bezuinigingsopgave (€ 8 miljoen tot en met 2023) is de korting op de bijdrage van Zevenaar aan verbonden partijen in 2022 en 2023 en volgend van respectievelijk 2,5% en 5% daarmee in redelijke verhouding.

Niet geheel volgens plan

Stand van zaken:

De bezuiniging op de verbonden partijen is ingezet voor de jaarschijven 2022 en 2023 van de meerjarenbegroting. De maatregel heeft niet het beoogde effect behaald, ondanks onze inzet daarop in de zienswijzes op de meerjarenbegrotingen van de verbonden partijen en ons pleidooi daarvoor in hun bestuursvergaderingen. Tot nu toe is 30% van de bezuinigingsdoelstelling gerealiseerd, hetgeen overeenkomt met € 165.000 structureel.

Bij het formuleren van deze bezuinigingsdoelstelling hebben we er al op gewezen dat deze alleen met medewerking van een meerderheid van de deelnemende gemeenten kan worden gerealiseerd. Dat is ook de reden dat de taakstelling niet in de begroting is verwerkt (in overleg met de provinciaal toezichthouder). Het niet realiseren van de maatregel heeft daarom geen budgettaire gevolgen.

Dat neemt niet weg dat we de financiën van de verbonden partijen met een kritische blik blijven volgen.

	2022	2023	2024	2025
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	285.000	570.000	570.000	570.000
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0

Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2021	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2022	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2022	-154.000	-405.000	-405.000	-405.000
Aangepast bezuinigingsbedrag	131.000	165.000	165.000	165.000

9 Bezuinigingen bedrijfsvoering

Binnen de bedrijfsvoering van de gehele organisatie zijn budgetten en formatie waarop bezuinigd kan worden. Deze bezuinigingen zien toe op formatieve vermindering op strategisch, tactisch en operationeel niveau en verlaging van bedrijfsvoeringsbudgetten.

Gerealiseerd

Stand van zaken:

Als onderdeel van de bezuinigingen 2020-2023 heeft de raad besloten in 2022 € 350.000 en vanaf 2023 structureel € 500.000 in de interne bedrijfsvoering te gaan besparen. Dit is gerealiseerd door te besparen op onder meer de budgetten voor opleidingen, teambuilding, printkosten en subsidieadvies. De vermindering van de formatie bij de financiële administratie en het secretariaat is uitgewerkt en doorgevoerd. De bezuiniging is hiermee gerealiseerd.

	2022	2023	2024	2025
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	350.000	500.000	500.000	500.000
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2021	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2022	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2022	0	0	0	0
Aangepast bezuinigingsbedrag	350.000	500.000	500.000	500.000

5. Sport, cultuur en recreatie

21 Stoppen met Uniek Sporten en Verenigingsondersteuning (Sportcontact)

Voorstel om te stoppen met Uniek Sporten en Verenigingsondersteuning (Sportcontact) als onderdeel van sportstimulering bij de inwoners van de gemeente Zevenaar en geen uitvoering meer te geven aan het sportbeleid "Zin in Sport" 2013-2020.

Gerealiseerd

Bij de begrotingsbehandeling heeft de raad een amendement met betrekking tot dit voorstel aangenomen. Besloten is om deze bezuiniging de eerste drie jaar te schrappen en daarmee pas in 2023 in te laten gaan.

Stand van zaken:

Bezuiniging gaat in per 2023.

Voorstel raad:

Voorgesteld wordt deze taak af te sluiten.

	2022	2023	2024	2025
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	0	18.000	18.000	18.000
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2021	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2022	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2022	0	0	0	0
Aangepast bezuinigingsbedrag	0	18.000	18.000	18.000

23 Versneld afstoten grafieken uit gemeentelijke kunstcollectie

In 2011 is een belangrijk deel van de Peter Stuyvesant kunstcollectie door British American Tobacco (BAT) onder voorwaarden aan de gemeente geschenken. Onderdeel van de schenking vormde plus minus 788 grafieken (32 verschillende afbeeldingen). Hiervan is expliciet gesteld dat de gemeente deze mag afstoten. Vanwege lage prioritering is het hier tot nu toe niet van gekomen. De gemiddelde marktwaarde van de werken ligt tussen € 100 en € 300 per stuk. Niet alle werken zijn even courant, maar bij maximale verkoop moet dit eenmalig € 45.000 kunnen opleveren. Echter, omdat ons niet bekend is hoe de markt voor kunst zich momenteel ontwikkelt, is het opgevoerde bezuinigingsbedrag lager geraamd.

Bijsturing raad

Stand van zaken:

De tweede verkoopronde van de grafieken uit de Peter Stuyvesant collectie is uitgesteld. Het vinden van stagiaires of vrijwilligers voor deze klus is niet gelukt. De organisatie kan deze taak vooralsnog niet uitvoeren.

Voorstel raad:

Voorgesteld wordt deze taak af te sluiten en de grafieken voorlopig enkel te benutten als relatiegeschenk of cadeau bij bijzondere gelegenheden.

	2022	2023	2024	2025
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2021	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2022	17.500	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2022	-17.500	0	0	0
Aangepast bezuinigingsbedrag	0	0	0	0

25 Stopzetten subsidie Kunstwerk! onderdeel Volksuniversiteit

Het educatieve aanbod van de Volksuniversiteit, onderdeel van Kunstwerk!, sluit onvoldoende aan bij de ambities en beleidsdoelstellingen van de gemeente Zevenaar. Voorgesteld wordt de subsidie aan Kunstwerk! te verminderen met de laatst aan de nog zelfstandige Volksuniversiteit toegekende subsidie (peiljaar 2016), maar de uiteindelijke invulling van deze taakstelling in het kader van ondernemerschap aan Kunstwerk! zelf te laten.

Gerealiseerd

Stand van zaken:

De bezuiniging is gerealiseerd.

Voorstel raad:

Voorgesteld wordt deze taak af te sluiten.

	2022	2023	2024	2025
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	45.000	90.000	90.000	90.000
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	-45.000	-45.000	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2021	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2022	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2022	0	0	0	0
Aangepast bezuinigingsbedrag	0	45.000	90.000	90.000

6. Sociaal domein

28 Taakstellende korting kosten bedrijfsvoering Santé Partners algemeen maatschappelijk werk

Gerealiseerd

Organisatiebreed is afgesproken dat voor alle maatschappelijke partners, net als de verbonden partijen, een taakstellende korting op de kosten van de bedrijfsvoering moet worden gerealiseerd. Op basis van de taakstellende opgave gaat het om 2,5% in 2022 en 5% in 2023, of zoveel eerder als mogelijk.

Het bedrag is gerelateerd aan 2fte algemeen maatschappelijk werk.

Stand van zaken:

De taakstellende bezuiniging is verwerkt in de subsidieverlening 2022.

Voorstel raad:

Voorgesteld wordt deze taak af te sluiten.

	2022	2023	2024	2025
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	4.900	9.800	9.800	9.800
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2021	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2022	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2022	0	0	0	0
Aangepast bezuinigingsbedrag	4.900	9.800	9.800	9.800

31 Halveren subsidie sociaal raadsliedenwerk

Niet geheel volgens plan

Santé Partners verzorgt de uitvoering van sociaal raadsliedenwerk. Het is een algemeen toegankelijke voorziening. Niet verplicht, wel preventief. Op allerlei vlak (sociaal, juridisch, belastingen, inkomen, arbeidsrechtelijk, etc.) kunnen inwoners met korte (hulp)vragen terecht.

Stand van zaken:

De bezuinigingsopdracht voor 2022 is met een jaar uitgesteld, vanwege de effecten door de coronacrisis. Hiervoor is gebruik gemaakt van de middelen van het herstelplan corona. In 2022 kijken we inhoudelijk naar de inzet van sociaal raadsliedenwerk op basis van actuele ontwikkelingen en thema's. Ook om de taakstellende bezuinigingsopdracht uit 2019 voor de periode vanaf 2023 te realiseren of te heroverwegen. Daarbij wordt gekeken naar de relatie met het coalitieakkoord voor de huidige raadsperiode.

Voorstel raad:

Hier komen wij in de meerjarenbegroting 2023-2026 bij u op terug.

	2022	2023	2024	2025
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	67.000	67.000	67.000	67.000
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2021	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2022	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2022	0	0	0	0
Aangepast bezuinigingsbedrag	67.000	67.000	67.000	67.000

32 Herijking takenpakket Caleidoz

Aan welzijnsorganisatie Caleidoz wordt een subsidie verleend voor de uitvoering van gemeentelijk beleid. De activiteiten en producten hebben met name een preventief karakter en het aanbod richt zich op voorliggende, algemeen toegankelijke, voorzieningen.

 Niet geheel
volgens plan

Voorgesteld wordt een korting van 10% te realiseren door het takenpakket te herijken.

Dit wordt verwerkt in de prestatieafspraken met deze organisatie.

Door de herijking komen bepaalde activiteiten te vervallen, worden activiteiten in andere (mindere) vorm voortgezet en komen er nieuwe activiteiten, passend bij de uitwerking van vastgesteld gemeentelijk beleid.

Stand van zaken:

De taakstellende bezuiniging van 2022 is verschoven naar 2023, vanwege de coronacrisis. Dit is opgenomen in het herstelplan corona. In 2022 kijken we inhoudelijk naar het takenpakket van Caleidoz, op basis van actuele ontwikkelingen en thema's. Ook om de taakstellende bezuinigingsopdracht uit 2019 voor de periode vanaf 2023 te realiseren of te heroverwegen. Daarbij wordt gekeken naar de relatie met het coalitieakkoord voor de huidige raadsperiode.

Voorstel raad:

Hier komen wij in de meerjarenbegroting 2023-2026 bij u op terug.

	2022	2023	2024	2025
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	67.000	134.000	134.000	134.000
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	-67.000	-67.000	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2021	0	0	0	0

Aanpassing bij 1e VGR 2022	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2022	0	0	0	0
Aangepast bezuinigingsbedrag	0	67.000	134.000	134.000

34 Laten vervallen inwonerspanel per 2023

In het kader van Zevenaar Verbindt is het inwonerspanel opgericht.

2 tot 4 keer per jaar worden inwoners die zich voor dit panel hebben opgegeven via een digitale vragenlijst op verschillende onderwerpen bevraagd. Hierdoor kan de input van de inwoners meegenomen worden in beleidsafwegingen.

Het voorstel is deze vorm van inwonerraadpleging per 2023 te laten vervallen.

Gerealiseerd

Stand van zaken:

2022 is het laatste jaar van het inwonerpanel. De bezuiniging is gerealiseerd, m.i.v. 2023 zijn geen middelen meer beschikbaar t.b.v. het inwonerspanel.

Voorstel raad:

Voorgesteld wordt deze taak af te sluiten.

	2022	2023	2024	2025
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	0	15.000	15.000	15.000
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2021	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2022	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2022	0	0	0	0
Aangepast bezuinigingsbedrag	0	15.000	15.000	15.000

36 Taakstellende korting kosten bedrijfsvoering MEE

Organisatiebreed is afgesproken dat voor alle maatschappelijke partners er, net als de verbonden partijen, een taakstellende korting op de kosten van de bedrijfsvoering moet worden gerealiseerd. Op basis van de taakstellende opgave gaat het om 2,5% in 2022 en 5% in 2023, of zoveel eerder als mogelijk.

Gerealiseerd

Stand van zaken:

De taakstellende bezuinigingsopgave voor 2022 is verwerkt in de subsidieverlening 2022.

Voorstel raad:

Voorgesteld wordt deze taak af te sluiten.

	2022	2023	2024	2025
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	2.500	5.000	5.000	5.000
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2021	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2022	0	0	0	0

Aanpassing bij 2e VGR 2022	0	0	0	0
Aangepast bezuinigingsbedrag	2.500	5.000	5.000	5.000

4.1 Besparingen realiseren op de uitgaven voor jeugd en wmo door o.a. verbetervoorstellen te implementeren

Dit voorstel ziet erop toe dat in totaal € 2.000.000 taakstellend in 2023 wordt bespaard door het implementeren van de verbetervoorstellen voor jeugd en wmo.

Bijsturing raad

Deze voorstellen zijn o.a.:

- (extra) inzet van een kwaliteitsmedewerker,
- het herindiceren van al verleende beschikkingen,
- intensivering van de inzet van de POH-ers,
- instellen van een innovatief maatwerkbudget om creatieve oplossingen te initiëren,
- meer regie op de jeugdzaken te voeren,
- een poortwachtersfunctie voor de indicatiestelling op dyslexie te realiseren,
- aanpassen en toepassen beleid huishoudelijke hulp
- nieuwe keuzes maken binnen het beleid voor jeugdgezondheidszorg
- herijken bedrijfsprocessen

Naast bovenstaande lokale zaken wordt er regionaal ook ingezet op inkoop en jeugdzorg.

Deze voorstellen worden binnen de organisatie in gang gezet.

Stand van zaken:

We gaan door op de ingeslagen weg die uw gemeenteraad is ingeslagen met het Beleidskader Jeugdwet, Wmo en Participatie. Er zijn een aantal effecten die een groot effect hebben op de kosten. Het personeelstekort binnen de zorgketen, blijvende stijging van het aantal zorgvragen maar ook de complexiteit daar van. Deze ontwikkelingen vragen om een gezamenlijke aanpak tussen gemeente, zorgaanbieders, voorliggend veld en andere betrokken partijen.

Daarbij hebben we de afgelopen jaren veel consultants ingehuurd om ons te helpen bij het bedienen van onze inwoners. Door ontwikkelingen als de herindeling en corona is niet inzichtelijk geweest of de behoefte aan tijdelijke inhuur gerelateerd was aan deze ontwikkelingen of dat het een structurele formatie vraag is. Hierdoor is deze tijdelijke inhuur nooit omgezet naar vast formatie. Aan een onafhankelijk adviseur is gevraagd om een berekening te maken van het aantal consultants dat nodig is om uitvoering te geven aan ons dienstverleningsmodel. Uit deze berekening blijkt dat het aantal vaste medewerkers verdubbeld moet worden. We willen dus stoppen met de inzet van incidentele middelen voor personeel en stellen u voor deze middelen structureel beschikbaar te stellen. In deze voortgangsrapportage gaan we nog uit van de inzet van inhuur voor 2022. Bij de begroting 2023-2026 vind u een voorstel om de formatie en het daarbij behorende budget structureel te verhogen.

In deze 2e voortgangsrapportage zien wij ons genoodzaakt om het bedrag aan jeugdhulp te verhogen met 1 miljoen structureel. We stellen dan ook dat de totale bezuiniging niet gerealiseerd is. Waarschijnlijk was het bij te ramen bedrag voor jeugdhulp hoger geweest wanneer wij geen maatregelen hadden getroffen. Alleen is niet aan te geven wat de kostenstijging was geweest zonder maatregelen.

Voorstel raad:

Kennis nemen van de gevraagde financiële bijstellingen in de 2e voortgangsrapportage 2022 en de meerjarenbegroting 2023-2026.

	2022	2023	2024	2025
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	1.650.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0

Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2021	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2022	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2022	-1.000.000	-1.000.000	-1.000.000	-1.000.000
Aangepast bezuinigingsbedrag	650.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000

OVERZICHT BEZUINIGING VASTGOED

In onderstaande tabel brengen wij per pand in beeld hoe de bezuinigingsopgave verloopt.

Object	Jaar verkoop	Status
Hengelder 26 en 26a, Zevenaar	2020	Verkocht in 2020.
Reisenakker 14 en 14a, Zevenaar	2024	Ontwikkelingen betreffende A12 en hiermee samenhangende infrastructuur worden afgewacht, aangezien deze grote impact op Reisenakker 14 en 14a hebben. Dit betekent dat we tot nader order niet inzetten op bestemmingswijziging.
Kerkstraat 16, Zevenaar	2022	Het voornemen tot verkoop hebben we gepubliceerd. Er kunnen bezwaren komen tegen deze voorgenomen verkoop. Mocht er bezwaar worden gemaakt dan leidt dit waarschijnlijk tot vertraging van de verkoop. Vooralsnog gaan we ervan uit dat nog dit jaar de verkoop kan plaatsvinden.
Meentsestraat 5a, Giesbeek	2021	Verkocht in 2021.
Markt 8, Lobith	2024	Ruimtelijke uitgangspunten worden opgesteld, participatietraject is gestart. U heeft in december 2021 een krediet vastgesteld om de vastgoedlocaties verder uit te werken. Hier zullen we in 2022 verder mee aan de slag gaan. In verband met de te volgen procedures wordt verkoop op z'n vroegst in 2024 verwacht.
Nieuwe Komstraat 19, Lobith	2024	Ruimtelijke uitgangspunten worden opgesteld, participatietraject is gestart. U heeft in december 2021 een krediet vastgesteld om de vastgoedlocaties verder uit te werken. Hier zullen we in 2022 verder mee aan de slag gaan. In verband met de te volgen procedures wordt verkoop op z'n vroegst in 2024 verwacht.
Engeveldweg 10, Zevenaar	2023	Snelle verkoop is niet aan de orde omdat dit mogelijke toekomstige ontwikkelingen in de weg kan staan. Ontwikkelingen worden afgewacht.
Engeveldweg 12, Zevenaar	2023	Snelle verkoop is niet aan de orde omdat dit mogelijke toekomstige ontwikkelingen in de weg kan staan. Ontwikkelingen worden afgewacht.
Vesterbos 4, Zevenaar	N.v.t.	Pand is van de verkooplijst gehaald.
Steenhuizen 6, Zevenaar	2024	Ruimtelijke uitgangspunten worden opgesteld, participatietraject is gestart. U heeft in december 2021 een krediet vastgesteld om de vastgoedlocaties verder uit te werken. Hier zullen we in 2022 verder mee aan de slag gaan. In verband met de te volgen procedures wordt verkoop op z'n vroegst in 2024 verwacht.

GEREALISEERDE BEZUINIGINGEN

Onderstaande tabel geeft een overzicht van alle bezuinigingsvoorstellen die op voorgaande momenten in de P&C-cyclus gereed zijn gemeld.

	2020	2021	2022	2023
1 Nieuw college met 4 wethouders (i.p.v. 5)	105.000	105.000	105.000	105.000
2 Afboeken investeringen om structurele ruimte in de begroting te creëren.	197.000	197.000	197.000	197.000
4 Geen telefonie vanaf 18:00 uur tijdens avondopenstellingen	4.800	4.800	4.800	4.800
5 Inflatiecorrectie 2020 inzetten als bezuiniging	480.000	480.000	480.000	480.000
6 Structureel verlagen van de post onvoorzien	101.500	101.500	101.500	101.500
8 Belastingen en heffingen verhogen	462.000	862.000	1.162.000	1.162.000
10 Bezuinigingen op werkzaamheden gerelateerd aan infrastructurele projecten	41.300	55.500	69.700	83.900
11 Bezuiniging op openbare wegen	0	145.000	145.000	145.000
12 Herinrichting Markt en Muldershof niet uitvoeren	33.600	33.600	33.600	33.600
13 Inleveren formatie voor bedrijvenloket	22.000	22.000	22.000	22.000
14 Eerste twee dagdelen VVE bekostigen uit Rijksbudget OAB i.p.v. kinderopvang	150.000	140.000	130.000	120.000
15 Onderzoek naar toekomst NME	0	0	0	50.000
16 Anders inrichten doelgroepenvervoer Wmo door betere benutting reguliere OV mogelijkheden	0	26.000	36.000	40.000
17 Inrichten doelgroepenvervoer, leerlingenvervoer in lijn met de aanbesteding	0	10.000	20.000	50.000
19 Individuele leerlinggelden / onderwijsbegeleiding	0	110.000	110.000	110.000
20 Financiële ondersteuning Zevenaar Run / Herfstloop stoppen	0	5.500	5.500	5.500
22 Afbouw subsidie aan Ataro BV	200.000	200.000	200.000	200.000
24 Stoppen subsidiëring culturele festivals en Muziekstad	0	0	0	30.000
26 Openbaar groen (integraal beheer openbare ruimte)	60.000	90.000	90.000	90.000

27	Beëindigen pilot UWV	25.000	0	0	0
29	Financiële ondersteuning dorps- en wijkraden verlagen en beschikbare budget aanpassen aan huidige situatie	17.500	17.500	17.500	17.500
30	Laten vervallen budget Vrijwilligerswerk	0	0	0	10.500
33	Budget DoeDuiten beëindigen	60.000	100.000	100.000	100.000
35	Het knooppunt mantelzorg stopzetten per 2021	0	130.000	130.000	130.000
37	Bijzondere bijstand - eigen bijdrage kosten Wmo niet meer vergoeden	0	20.000	20.000	20.000
38	Bijzondere bijstand - vergoeding huisinrichting verlagen	0	8.000	8.000	8.000
39	Bijzondere bijstand - Kindpakket en Gelrepas versoberen	50.000	50.000	50.000	105.000
40	Versoberen maatschappelijke begeleiding statushouders	0	8.000	8.000	8.000
42	Bezuinigingen op invoering omgevingswet	50.000	50.000	50.000	0
43	Uitbreiding woningbouw Groot Holthuizen	1.212.000	24.000	24.000	24.000
44	P&R Spoorallee laten vervallen	52.000	52.000	52.000	52.000
46	Verhoging Precariobelasting ter dekking subsidiëring culturele festivals en Muziekstad	17.000	17.000	17.000	17.000
Totaal bezuinigingsvoorstellen		3.340.700	3.064.400	3.388.600	3.522.300

BIJLAGEN

OVERZICHT ACTIVITEITEN COLLEGEPROGRAMMA

Hieronder presenteren wij het overzicht op hoofdlijnen van de stand van zaken betreffende de prioriteiten uit ons collegeprogramma 2018-2022. Dit zijn dus niet alle activiteiten. Achter de activiteit presenteren wij de stand van zaken met een kleur. Op basis hiervan kunt u in één oogopslag zien wat de stand van zaken is van de betreffende activiteit.

Naam activiteit	Jaar realisatie	Status		
		2021 REK	2022 1e VGR	2022 2e VGR

0. Bestuur en ondersteuning

0.1.1 Verbeteren bestuurscultuur	2022			
0.1.2 Groeien naar een verbindende gemeente	2022			
0.1.3 Invullen bestuurlijke rol als samenwerkingspartner	2022			
0.2.1 Afronden lopende projecten voor start nieuwe projecten	2022			
0.2.2 Data gedreven sturen als vernieuwende sturingspraktijk	2023			
0.2.4 Ontwikkelen naar een moderne en professionele organisatie	2023			
0.2.5 Verbeteren dienstverlening aan inwoners en ondernemers	2022			
0.3.1 Uitvoeren Planning & Control cyclus	2022			

1. Veiligheid

1.1.1 Verbeteren eerste hulpverlening in alle kernen	2022			
1.2.2 Vergroten veiligheid in de gemeente	2022			

2. Verkeer en vervoer

2.1.2 Brengen en houden lokale wegnnet op goed onderhoudsniveau	2020			
2.1.3 Infrastructuur voorbereiding en uitvoering	2027			
2.2.1 Verbeteren parkeervoorzieningen	2022			

3. Economie

3.1.2 Ondersteunen aanleg snelle en betrouwbare internetvoorziening in buitengebied	2020			
3.2.2 Bruisend maken centrum Zevenaar - activiteiten	2021			
3.2.3 Bruisend maken centrum Zevenaar - Herinrichten Raadhuisplein	2022			
3.2.5 Herstructureren bedrijventerreinen	2022			
3.2.7 Ontwikkelen bedrijventerrein BusinessPark 7Poort	2024			
3.2.8 Ontwikkelen van de Fashion Outlet Zevenaar (FOZ) op BusinessPark 7Poort	2021			
3.3.2 Stimuleren start-ups	2022			

4. Onderwijs

4.1.2 Bouwen kwalitatief goede schoolgebouwen	2022			
---	------	--	--	--

4.2.1 Toegang bieden tot kinderopvang	2022			
4.3.1 Voorlichten over voeding, beweging en gezondheid in relatie met natuur en milieu	2021			
5. Sport, cultuur en recreatie				
5.1.2 Ondersteunen samengaan sportverenigingen	2022			
5.2.3 Ondersteunen culturele activiteiten	2022			
5.2.5 Ondersteunen organisatie Kunstwerk!	2022			
5.2.6 Ontwikkelen Turmac Cultuurfabriek	2022			
5.3.1 Zorgdragen voor historisch erfgoed	2022			
6. Sociaal domein				
6.1.1 Stimuleren en faciliteren initiatieven in de samenleving	2022			
6.1.2 Versterken samenwerking met en tussen maatschappelijke partners (zoals Caleidoz)	2022			
6.2.1 Inkoop zorg en ondersteuning Jeugd en Wmo	2022			
6.2.4 Ondersteunen mantelzorgers	2021			
6.3.1 Begeleiden mensen naar werk	2024			
6.3.3 Inburgeringsbeleid	2022			
7. Volksgezondheid en duurzaamheid				
7.2.1 Invoeren van circulaire economie in Zevenaar	2023			
7.2.2 Energie neutraal maken eigen organisatie	2025			
7.2.4 Onderzoeken mogelijkheden deelname campagne fairtrade gemeente	2023			
7.2.5 Op weg naar aardgasvrij Zevenaar	2040			
7.2.6 Uitvoeren 'Gelders Energieakkoord in uitvoering' (2018-2023)	2023			
7.2.8 Uitvoeren van het uitvoeringsprogramma Routekaart energietransitie Regio Arnhem Nijmegen (2018-2023)	2023			
8. Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening				
8.1.1 Invoeren Omgevingswet	2023			
8.3.2 Regie op woningbouwprogramma	2027			

INVESTERINGSOVERZICHT

In het investeringsoverzicht bij deze voortgangsrapportage presenteren wij de investeringen die afwijken van de planning. Dit kan een financiële afwijking zijn, maar ook een afwijking op de tijdsplanning.

Tevens presenteren wij de investeringen waarvan wij u voorstellen deze af te sluiten.

Let op, deze investering dreigt qua planning of financieel uit de pas te gaan lopen of er is een risico ontstaan, bijsturing is noodzakelijk

De investering is afgerond en wij stellen voor deze af te sluiten

	Totaal begr. uitgaven	Totaal begr. inkomsten	Uitgaven 2022	Inkomsten 2022	Restant uitgaven 31-12-2022	Restant inkomsten 31-12-2022	Saldo krediet 31-12-2022	Statu
Ontwikkeling Brede School locatie Platanenlaan De definitieve afrekening heeft In 2022 plaatsgevonden i.c.m. aanpassingen aan de openbare ruimte. Het restant krediet is niet meer nodig/wordt niet meer ingezet. De investering kunnen we afsluiten.	10.987	0			10.987	0	10.987	
Snelfietsroute F12 overige percelen Deze investering is toegevoegd aan "Snelfietsroute F12 traject 7&9" en kan afgesloten worden.	0	0			0	0	0	
Bruisend maken centrum Zevenaar (o.a. straten etc) De definitieve bestelling van de boombanken is ingetrokken. Dit heeft te maken met het feit dat Muldershof en De Markt heringericht worden. De voorziene boombanken hebben een nauwe relatie tot deze pleinen waardoor deze integraal in planvorming meegenomen moeten worden. De definitieve inkoop staat nog even on hold totdat de plannen van de beide pleinen meer vorm hebben. Levering en plaatsing voorzien wij in 2023. In de tussentijd kijken we samen met de centrumondernemers of op een aantal locaties losse banken geplaatst kunnen worden.	47.016	0	3.625		43.391	0	43.391	
Drukriolering bouwkundig 2018 Rijnwaarden Budget voor investeringen uit het watertakenplan van de voormalige gemeente Rijnwaarden voor het jaar 2018. In 2022 en 2023 gaan we verder met de (achterstallige) investeringen in Rijnwaarden.	72.242	0			72.242	0	72.242	

Vervangen hardware werkplekken In 2018 is € 450.000 beschikbaar gesteld voor de vervanging en flexibilisering van de huidige werkplekken. De kosten van enkele devices in 2022 zijn hoger (€ 10.000) dan waarmee rekening is gehouden. Dit leidt tot een stijging van de kapitaallasten van € 2.500. Hiervoor hebben we een begrotingswijziging opgenomen. Voor de vervanging van hardware in 2022 en verdere jaren zijn aparte vervangingsinvesteringen opgenomen.	77.571	0	87.936		-10.365	0	-10.365	
Verbetering riolering Angerlo rioolvervanging-70jr Als onderdeel van het Watertakenplan 2019-2020 is € 3.500.000 investering verstrekt voor rioleringswerkzaamheden en klimaatadaptatieve maatregelen in Angerlo. Dit is onderdeel van een project met een integrale aanpak waarbij ook wegen, groen en openbare verlichting wordt meegenomen. De afschrijvingstermijn is hierbij gewijzigd van 70 naar 60 jaar. Gezien de stijgende prijzen en het vergroten van het aantal klimaatadaptatieve maatregelen verwachten wij dat deze investering niet toereikend is. De investeringen uit het Watertakenplan 2022-2026 willen wij hier deels voor inzetten. Hier komen we bij u op terug.	1.219.532	0	23.537		1.195.995	0	1.195.995	
Tijd huisv/verhuisk aanpassing locatie Platanenlaan In juli 2019 zijn de basisscholen de Lindenhage en Het Kofschip naar de tijdelijke locaties in de G. Gezellestraat en Da Costastraat verhuisd. Vanaf het moment van verhuizing is voor de groepen 3 en 4 gymvervoer ingezet. In de zomerperiode 2020 heeft de verhuizing terug naar de locatie Platanenlaan plaatsgevonden. De definitieve afrekening heeft inmiddels plaatsgevonden.	59.534	0	59.534		0	0	0	
G Gezellestr -Sterrenschool - verkeersk aanpassingen De verkeerskundige aanpassingen voor de Sterrenschool zijn inmiddels afgerond. De investering is overschreden wat leidt tot afgerond € 1.100 hogere afschrijvingslasten. Hiervoor hebben we een begrotingswijziging opgenomen. Wij verwachten dat we deze investering bij de jaarrekening 2022 kunnen afsluiten.	154.959	0	197.737		-42.778	0	-42.778	
Fietsverbinding Duitse grens - Tolkamer We hebben een tijdelijk fietspad als overbruggingsperiode aangelegd als voorloopproject ten behoeve van de verkeersveiligheid van de schoolgaande kinderen uit Spijk. Deze investering kunnen we afsluiten.	0	0			0	0	0	
Ondergrondse restafvalcontainers Investering voor het vervangen van de ondergrondse containers voor restafval in het Gelders eiland. Wij verwachten dat het gros van de afvalcontainers in 2023 worden geplaatst. Dit is één jaar later doordat onder meer het participatietraject met de bewoners van de hoogbouw langer heeft geduurd dan was voorzien.	788.503	0	4.655		783.848	0	783.848	

Vervanging trekkenwand Musiater Deze investering is afgerond.	100.000	0	100.000		0	0	0	
Herstel inlaten Meentsestraat Giesbeek Deze investering komt voort uit het Watertakenplan 2021. In de 1e voortgangsrapportage 2022 hebben we voorgesteld om o.a. deze investering toe te voegen aan de investering 'Marktplaats Lobith'. Doordat u hiermee ingestemd heeft kunnen we deze investering afsluiten.	0	0			0	0	0	
Vervanging fietstunnel onder de weg 7Poort Dit project heeft een directe relatie met VIA15 en de aansluiting van de Hengelderweg op de A12 (aansluiting Zevenaar-Oost) en in het verlengde daarvan 7Poort. Dat is de reden dat dit project tot nu toe niet is opgestart. Als er zicht is op een planning vanuit Rijkswaterstaat dan zal dit onderdeel ingepland en opgepakt gaan worden.	32.500	0			32.500	0	32.500	
Kia e-Niro P-536-RF (477) We hebben een nieuwe bedrijfswagen aangeschaft. Deze vervangt een voertuig uit een leaseconstructie. Doordat de leasekosten hoger zijn dan de nieuwe kapitaallasten levert dit een structureel voordeel op van € 2.000. Hiervoor hebben we een begrotingswijziging opgenomen. We verwachten dat we deze investering bij de jaarrekening 2022 kunnen afsluiten.		0	33.539		-33.539	0	-33.539	

OVERZICHT BEGROTINGSWIJZIGINGEN TOT DE 2E VOORTGANGSRAPPORTAGE

Wijzigingen tot de 2e Voortgangsrapportage

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten				
0. Bestuur en ondersteuning				
Actualisatie gebouwenbeheer	-23	-1	-1	-1
Opbrengsten detachering GMR ten behoeve van inhuur derden	31	0	0	0
Verdeling budget inhuur derden wegens ziekte	51	0	0	0
Totaal	58	-1	-1	-1
1. Veiligheid				
Rijksbijdrage Corona Toegangs Bewijzen (CTB)	25	0	0	0
Totaal	25	0	0	0
4. Onderwijs				
Actualiseren budgetten specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid 2022	14	14	14	14
Totaal	14	14	14	14
5. Sport, cultuur en recreatie				
Actualisatie gebouwenbeheer	15	15	15	15
Bijdrage kerkenvisie termijn 3	12	0	0	0
Bijdrage Mondriaanfonds beeld Romeinse Limes	5	0	0	0
Regeling sportakkoord 2022	57	0	0	0
Totaal	88	15	15	15
6. Sociaal domein				
Project Samen Zevenaar 'Komt bij u thuis'	11	0	0	0
Totaal	11	0	0	0
7. Volksgezondheid en milieu				
Aanpak energiearmoede	454	0	0	0
Aanvullende bijdrage aanpak energiearmoede	631	0	0	0
Totaal	1.085	0	0	0
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing				
Verhoging leges en advieskosten welstand	18	0	0	0
Totaal	18	0	0	0
Totaal baten	1.300	27	27	27

Lasten

0. Bestuur en ondersteuning

Actualisatie gebouwenbeheer	-23	-1	-1	-1
Actualisatie gebouwenbeheer	-35	-35	-35	-35
Applicatie LIAS BUIG	3	6	6	6
Communicatiekosten noodherstelfonds	-5	0	0	0
Doorbelasting materieel	1	0	0	0
Doorbelasting materieel	-147	0	0	0
Doorbelasting materieel	1	0	0	0
Opbrengsten detachering GMR ten behoeve van inhuur derden	31	0	0	0
Overboeken reserve onderhoud gebouwen naar voorziening onderhoud gebouwen	-66	66	0	0

Overboeking dekking inhuur doelgroepenvervoer	53	0	0	0
Overboeking dekking inhuur doelgroepenvervoer	-25	0	0	0
Overheveling budget voor ondersteuning duurzaamheid	5	0	0	0
Overname NME door Kunstwerk! per 1 september 2022	-50	14	0	0
Verdeling budget inhuur derden wegens ziekte	51	0	0	0
Totaal o. Bestuur en ondersteuning	-207	49	-31	-31
1. Veiligheid				
Doorbelasting materieel	2	0	0	0
Rijksbijdrage Corona Toegangs Bewijzen (CTB)	25	0	0	0
Totaal 1. Veiligheid	27	0	0	0
2. Verkeer, vervoer en waterstaat				
Correctie bestemmingsreserve visie en planvorming station 7Poort	-1	0	0	0
Doorbelasting materieel	20	0	0	0
Doorbelasting materieel	2	0	0	0
Totaal 2. Verkeer, vervoer en waterstaat	21	0	0	0
3. Economie				
Communicatiekosten noodherstelfonds	5	0	0	0
Doorbelasting materieel	3	0	0	0
Totaal 3. Economie	8	0	0	0
4. Onderwijs				
Actualiseren budgetten specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid 2022	14	14	14	14
Overboeking dekking inhuur doelgroepenvervoer	-13	0	0	0
Overname NME door Kunstwerk! per 1 september 2022	50	-14	0	0
Totaal 4. Onderwijs	51	0	14	14
5. Sport, cultuur en recreatie				
Actualisatie gebouwenbeheer	15	15	15	15
Bijdrage kerkenvisie termijn 3	12	0	0	0
Bijdrage Mondriaanfonds beeld Romeinse Limes	5	0	0	0
Doorbelasting materieel	86	0	0	0
Overhevelen restant bedrag voorbereiding rivierklimaatpark	-44	44	0	0
Overheveling bijdrage aan cultuur en erfgoedpact	-8	-8	-8	0
Overheveling bijdrage aan cultuur en erfgoedpact	8	8	8	0
Regeling sportakkoord 2022	57	0	0	0
Totaal 5. Sport, cultuur en recreatie	130	59	15	15
6. Sociaal domein				
Actualisatie gebouwenbeheer	35	35	35	35
Applicatie LIAS BUIG	-3	-6	-6	-6
Doorbelasting materieel	1	0	0	0
Overboeking dekking inhuur doelgroepenvervoer	-15	0	0	0
Overhevelen budget voor collectieve verzekering AED's	8	8	8	8
Overheveling middelen hulp bij het huishouden	-972	0	0	0
Overheveling middelen hulp bij het huishouden	972	0	0	0
Project Samen Zevenaar 'Komt bij u thuis'	11	0	0	0
Totaal 6. Sociaal domein	36	37	37	37

7. Volksgezondheid en milieu

Aanpak energiearmoede	454	0	0	0
Aanvullende bijdrage aanpak energiearmoede	631	0	0	0
Doorbelasting materieel	27	0	0	0
Doorbelasting materieel	1	0	0	0
Doorbelasting materieel	4	0	0	0
Overhevelen budget voor collectieve verzekering AED's	-8	-8	-8	-8
Overheveling budget voor ondersteuning duurzaamheid	-5	0	0	0
Totaal 7. Volksgezondheid en milieu	1.105	-8	-8	-8

8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Fasering besteding bestemmingsreserve initiatief woningbouw	0	500	1.000	1.000
Fasering budget Bestemmingsplan Buitengebied Gelders Eiland	-26	26	0	0
Verhoging leges en advieskosten welstand	18	0	0	0
Totaal 8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	-7	526	1.000	1.000
Totaal lasten	1.163	663	1.027	1.027
Saldo voor bestemming	137	-635	-1.000	-1.000
Mutaties reserves				
Onttrekkingen	7.714	635	1.000	1.000
Toevoegingen	7.851	0	0	0
Totaal mutaties reserves	-137	635	1.000	1.000
Saldo na bestemming	0	0	0	0

Toelichting Wijzigingen tot de 2e Voortgangsrapportage

2. Actualisatie bestaand beleid

Bestemmen saldo jaarstukken 2021

Bij raadsbesluit van 6 juli 2022 zijn de jaarstukken 2021 vastgesteld en is conform voorstel besloten: Voor het totaal van de boekwaarde van overgenomen activa van Ataro vormen we een nieuwe bestemmingsreserve kapitaallasten sportaccommodaties en voegen we een bedrag van € 1.387.000 toe. Het restant van het voordelige resultaat 2021 van € 6.464.000 voegen we toe aan de algemene reserve.

Correctie bestemmingsreserve visie en planvorming station 7Poort

Het saldo van de reserve bedraagt € 31.000 en niet € 32.000 zoals bij de jaarrekening 2021 is aangegeven. Wij corrigeren € 1.000.

Fasering besteding bestemmingsreserve initiatief woningbouw

In de raadsvergadering van 3 november 2021 is voor de uitvoering van een plan voor woningbouw voor starters en doorstroming een bedrag van € 3.000.000 beschikbaar gesteld. Met deze begrotingswijziging ramen wij de fasering van de besteding in de jaren 2023 tot en met 2025.

Overhevelen budget voor collectieve verzekering AED's

Het beschikbare budget voor collectieve verzekering van AED's van € 7.500 wordt budgettair neutraal overgeheveld van programma Volksgezondheid (7) naar Sociaal Domein (6) - Burgerinitiatieven en vrijwilligerswerk.

Overname NME door Kunstwerk! per 1 september 2022

Op 20 april 2022 heeft u ingestemd met de overname van de NME door Kunstwerk! en voor de duur van vier

jaar een jaarlijkse subsidie te verstrekken van € 100.000. De overname van NME door Kunstwerk! is per 1 september 2022 een feit. Met deze wijziging verwerken wij de frictiekosten 2022 van € 36.000.

4. Administratieve wijzigingen

Aanpak energiearmoede

Er is een specifieke uitkering ontvangen voor de aanpak van energiearmoede.

Aanvullende bijdrage aanpak energiearmoede

Op 4 juli 2022 is een aanvullend bedrag van € 631.000 ontvangen voor uitvoering van spuk aanpak energiearmoede.

Actualisatie gebouwenbeheer

Op basis van een nadere analyse is een aantal budgetten gebouwenbeheer herverdeeld. Zo hebben we de huuropbrengsten gebouwen verlaagd doordat we de laatste jaren meer anti-kraakpanden hebben. Dit wordt gecompenseerd doordat we tegelijkertijd ook minder onderhoudskosten aan deze panden hebben. Het gaat om een budgettair neutrale wijziging.

Actualiseren budgetten specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid 2022

De van het rijk ontvangen specifieke uitkering voor het onderwijsachterstandenbeleid wordt jaarlijks bijgesteld. De ramingen zijn aangepast aan bedragen zoals vermeld in de voorlopige beschikking van het rijk (ministerie van O,C en W).

Applicatie LIAS BUIG

We schaffen software aan voor het monitoren van de BUIG budgetten. De kosten voor deze applicatie bedragen ongeveer € 5.800 per jaar. Dekking vanuit Participatiebudget.

Bijdrage kerkenvisie termijn 3

De gemeente Doesburg en de gemeente Westervoort hebben elk € 6.000 bijgedragen aan de door de gemeente Zevenaar opgestelde Kerkenvisie termijn 3.

Bijdrage Mondriaanfonds beeld Romeinse Limes

Het Mondriaanfonds heeft een subsidie verstrekt van in totaal € 49.000 voor het beeld De Romeinse Baadster bij de Limes. Hiervan is eerder al € 44.000 begroot. Deze begrotingswijziging borgt de doorbetalingsverplichting aan Erfgoed Gelderland van het resterende bedrag van € 5.000.

Communicatiekosten noodherstelfonds

De communicatiekosten noodherstelfonds worden ondergebracht bij economische zaken.

Doorbelasting materieel

De kosten materieel worden doorbelast naar de taakvelden. Dit gaat om een budgettair neutrale wijziging.

Fasering budget Bestemmingsplan Buitengebied Gelders Eiland

Het bestemmingsplan buitengebied Gelders Eiland wordt naar verwachting in het najaar 2022 ter inzage gelegd en in 2023 afgerond. Om deze reden vindt fasering plaats in het beschikbare budget.

Opbrengsten detachering GMR ten behoeve van inhuur derden

De opbrengst detachering bij de groene metropoolregio Arnhem-Nijmegen (GMR) wordt ingezet voor de inhuur derden bij de afdeling ruimtelijke ontwikkeling.

Overboeken reserve onderhoud gebouwen naar voorziening onderhoud gebouwen

Met deze wijziging boeken wij gelden (€ 66.000) uit de reserve onderhoud gebouwen naar de voorziening onderhoud gebouwen. Vorig jaar verwachten we dat we in 2022 het beheerplan onderhoud gebouwen konden actualiseren, waarna we de reserve opheffen en alleen de voorziening gebruiken. Deze verwachten hebben we bijgesteld en doorgeschoven naar 2023.

Overboeking dekking inhuur doelgroepenvervoer

Overboeking van twee posten frictiekosten bezuinigingen naar de plek waarop de uitgaven gedaan worden.

Overhevelen restant bedrag voorbereiding rivierklimaatpark

Het bedrag dat nog beschikbaar is voor de voorbereiding rivierklimaatpark wordt naar verwachting niet besteed in 2022. Daarom wordt het overgeheveld naar 2023. Dekking vindt plaats uit de algemene reserve.

Overheveling bijdrage aan cultuur en erfgoedpact

In 2022, 2023 en 2024 wordt € 8.000 bijgedragen aan cultuur en erfgoedpact. Wij hevelen dit bedrag over naar kunst en cultuur. Daarnaast hevelen wij € 5.000 over naar een andere kostensoort binnen recreatie en toerisme. Een budgettaire neutrale wijziging van € 13.000.

Overheveling budget voor ondersteuning duurzaamheid

Met deze begrotingswijziging hevelen wij budget over van de post "milieu-beleid" naar het inhuurbudget van de afdeling ruimtelijke ontwikkeling.

Overheveling middelen hulp bij het huishouden

Budgettaire neutrale overheveling van uitvoeringskosten sociaal domein naar hulp bij het huishouden.

Project Samen Zevenaar 'Komt bij u thuis'

Voor het project Samen Zevenaar 'Komt bij u thuis' is subsidie aangevraagd en ontvangen. De middelen worden ingezet voor uitvoering van het project.

Regeling sportakkoord 2022

De aanvraag voor een uitkering op basis van de (specifieke uitkering) 'Regeling Sportakkoord 2020-2022' voor het jaar 2022 is door het rijk toegekend. De rijksbijdrage wordt ingezet voor uitvoeringskosten van het lokaal sportakkoord.

Rijksbijdrage Corona Toegangs Bewijzen (CTB)

We ramen zowel aan de inkomstenkant als aan de lastenkant de verwachte bedragen.

Verdeling budget inhuur derden wegens ziekte

Het budget voor ziektevervangingskosten aangevuld met de ontvangsten van het UWV worden verdeeld naar de afdelingen op basis van ziekteverzuim en de toegezegde vervangingen.

Verhoging leges en advieskosten welstand

Door meer bouwvergunningaanvragen verhogen wij de verwachte advieskosten en de legesopbrengsten welstand met € 18.000.

Behandelschema 2e VGR 2022

Commissie Samenleving 4 oktober 2022

Programma's

4. Onderwijs

5. Sport, cultuur en recreatie

** alleen de alinea's die betrekking hebben op sport en cultuur komen in deze commissiebehandeling aan de orde*

6. Sociaal Domein

7. Volksgezondheid en milieu

** alleen de alinea's die betrekking hebben op volksgezondheid komen in deze commissiebehandeling aan de orde*

Commissie Ruimte 5 oktober 2022

Programma's

2. Verkeer, vervoer en waterstaat

7. Volksgezondheid en milieu

** alleen de alinea's die betrekking hebben op milieu komen in deze commissiebehandeling aan de orde*

8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Commissie Middelen 6 oktober 2022

Programma's

0. Bestuur en ondersteuning

1. Veiligheid

3. Economie

5. Sport, cultuur en recreatie

** alleen de alinea's die betrekking hebben op recreatie komen in deze commissiebehandeling aan de orde*

Financiën

Algemeen

Overzicht financiële effecten 2e VGR

Financieel meerjarenbeleid

Overzicht van baten en lasten

Monitoring bezuinigingen

Vragen vanuit de raad aan het college:

A. Schriftelijke vragen als bedoeld in artikel 36 Reglement van Orde (beantwoording binnen 30 dagen)

B. Schriftelijke vragen ter mondelinge beantwoording in de raads- of commissievergadering

C. Technische vragen over onderwerpen geagendeerd voor een commissie- en/of raadsvergadering

D. Overige technische vragen (vragen die geen betrekking hebben op een voorliggend raadsvoorstel of onderwerp op de commissieagenda; beantwoording binnen 30 dagen)

Categorie: A / B / C / D (doorhalen wat niet van toepassing is)

Onderwerp: 2^e voortgangsrapportage

Naam en fractie: Marcel Lap, PvdA

Datum indienen: 29 september 2022

Afdeling:

Contactpersoon:

Vraag/Vragen:

Hoofdstuk Verkeer, vervoer en waterstaat

Blz 32 Krimp provinciale bijdrage buurtbus

De buurtbusvereniging heeft aangegeven dat door veranderingen in de ondersteuning vanuit de provincie de verwachting is dat het budget zal krimpen. Dit stond ook in de 1^e voortgangsrapportage en naar aanleiding daarvan hebben wij vragen gesteld. (ID 22-681).

De reactie vanuit de organisatie was: Er is om meer informatie gevraagd bij de buurtbusvereniging, maar de vragen, die uit staan zijn nog niet beantwoord. Het is daarom nog niet duidelijk wat de gevolgen zijn van de krimp van de provinciale bijdrage. Zodra er meer bekend zijn zal deze informatie gedeeld worden.

- Kunt u ons nader informeren over de krimp van de provinciale bijdrage buurtbus en daarbij nog ingaan op de vragen die gesteld zijn bij de 1^e voortgangsrapportage.

Antwoord:

Beantwoording kost meer tijd en lukt niet voor de commissievergaderingen van oktober.

O.a op blz 62: overname schoorsteen Swanenberg Spijksedijk te Spijk

In 2014 is besloten om de schoorsteen om niet wordt overgenomen van de huidige eigenaar.

- Wat was de reden om de schoorsteen over te nemen en met welk doel voor de toekomst.

- Waarom heeft de overname tot 2022 geduurd (bijna 8 jaar).
- Waar is het jaarlijkse onderhoudsbudget op gebaseerd.

Antwoord:

- Wat was de reden om de schoorsteen over te nemen en met welk doel voor de toekomst. De schoorsteen maakt deel uit van de oude steenfabriek en behoort tot het cultuurhistorisch erfgoed van het Gelders Eiland. De Heemkundekring Rijnwaarden heeft het college geadviseerd de schoorsteen te behouden. 18 juni 2014 heeft het college als onderdeel van de Overeenkomst Loosjespolder besloten de schoorsteen om niet over te nemen van Swanenberg BV, die de schoorsteen eerst zou restaureren. Hiertoe dient een koopovereenkomst te worden opgesteld.
- Waarom heeft de overname tot 2022 geduurd (bijna 8 jaar). Wegens andere prioriteiten is er nu pas actie ondernomen.
- Waar is het jaarlijkse onderhoudsbudget op gebaseerd. In een raadsinformatie brief van 7 mei 2014 staat aangegeven dat het jaarlijks onderhoud -na restauratie- geschat wordt op € 2000,-. Dit budget is in overleg met F&C bijgesteld naar € 3000,- voor 2023.

Hoofdstuk Volksgezondheid en Milieu

Blz 88 Verminderen restafval per inwoner

Bij de stand van zake staat dat de invoering van diftar in de hoogbouw in 2022 moet leiden tot een daling. Wij zien dat op meerdere locaties de nieuwe ondergrondse containers nog moeten worden geplaatst

- Wat is de status rondom de invoering van diftar in de hoogbouw?
- Kan diftar in de hoogbouw vanaf 1 januari 2023 worden ingevoerd?

Antwoord: Het participatietraject om de locaties te kunnen bepalen heeft de nodige tijd gevergd. De aanbesteding voor de aanschaf loopt nu. De verwachting is dat de containers in het eerste kwartaal van 2023 worden geplaatst. Als de containers geplaatst zijn, kan de diftar bij de hoogbouw worden ingevoerd.

Raadsvoorstel

Onderwerp	Plan Woningbouw Zevenaar 2022
Zaaknummer	Z/22/417786
Documentnummer	INT/22/1111467
Portefeuillehouder	A. van Orden
Portefeuille	Wonen en ruimtelijke ontwikkeling
Behandelend ambtenaar/afdeling	L. Aries
Telefoon	0316-595111
E-mail	l.aries@zevenaar.nl

1. Samenvatting

Het is voor woningzoekenden lastig om een woning te vinden, ook in de gemeente Zevenaar. De gemeente zet zich al in om zo veel mogelijk woningen beschikbaar te krijgen voor mensen die een woning zoeken. Maar er is meer nodig. Daarom heeft u in november 2021 het Amendement Initiatief Woningbouw aangenomen. Met dit amendement heeft u het college de opdracht gegeven een Plan Woningbouw t.b.v. starters en doorstroming op te stellen om de woningbouwplannen d.m.v. een onorthodoxe aanpak aan te pakken. Middels een aantal stappen is het college tot dit actiegerichte plan gekomen. Deze stappen worden toegelicht in het plan. Met het plan kan de gemeente de regie pakken en met een aantal gerichte acties aan de slag. Na vaststelling van het plan gaan wij aan de slag.

2. Raadsvoorstel

Wij stellen u voor om:

1. het Plan Woningbouw Zevenaar vast te stellen.
2. het bedrag € 1.500.000,- uit de bestemmingsreserve Initiatief woningbouw beschikbaar te stellen voor de uitvoering van dit plan;

3. Waarom naar de raad

U heeft als raad het amendement Initiatief Woningbouw aangenomen, met de opdracht aan het college een Plan Woningbouw op te stellen. Het plan wordt via dit voorstel aan u ter vaststelling voorgelegd.

4. Doelstelling en beoogd resultaat

Met het Plan Woningbouw gaan wij aan de slag met de hoofddoelstelling van de ruimtelijke ordening uit het coalitieakkoord: *"Een eigen plek te hebben waar je je thuis en geborgen voelt is een van de belangrijkste basisvoorwaarden voor een stabiel en gelukkig leven. Lang niet voor alle inwoners is dit vanzelfsprekend. Daarom is bouwen en anders bouwen een van onze hoogste prioriteiten".*

Wij willen naast het (eventueel versneld) realiseren van genoeg woningen ook zorgen dat er voldoende betaalbare woningen beschikbaar komen en woningen die specifiek aansluiten op de specifieke woonwensen. Tevens willen wij gerichte acties inzetten om groepen die in de knel komen op korte termijn te helpen. Het streven is om een continue bouwstroom te realiseren met ongeveer 150-200 woningen per jaar. Waarvan ruim 2/3 binnen het betaalbare segment (NHG-Grens) wordt gerealiseerd, waarvan 30% in het sociale huursegment. Ook is het een werkwijze dan wel actieplan voor de komende jaren op het gebied van Volkshuisvesting breed.

5. Argumenten en alternatieven

Argumenten

1.1. Met dit plan kunnen wij meer gericht sturen dat de woningbouw in de komende jaren op niveau blijft.

Met dit plan worden er gericht keuzes gemaakt waar de schaarse capaciteit binnen onze organisatie op wordt ingezet. Wij gaan prioriteren naar plannen die we nu oppakken en plannen die later aan bod komen. De focus wordt gelegd op de bouwplannen die al in voorbereiding zijn, dit om de lopende plannen eerst af te ronden voordat er nieuwe plannen worden opgepakt. Daarnaast hebben wij nu ook ruim genoeg plannen in voorbereiding om aan de behoefte te voldoen.

De focus wordt gelegd op de grotere bouwplannen (met 20 of meer woningen), dit levert de meeste woningen op met de inzet van de beperkte capaciteit. Naast de kwantiteit kijken wij ook naar de plannen die bijdragen aan volkshuisvestelijke doelstellingen en die bijdragen aan de leefbaarheid in de dorpen en verpaupering van panden voorkomen. Het kan dus voorkomen dat initiatieven niet (gelijk) worden opgepakt maar verder in de tijd worden gezet. Deze keuzes geven alle partijen duidelijkheid op welke projecten wordt ingezet. Daarnaast wordt de keuze gemaakt kleinere bouwplannen gezamenlijk op te pakken. Dit om doelmatiger met de beschikbare capaciteit om te gaan.

1.2 Door een duidelijk en transparant plan moet het duidelijk zijn voor inwoners en woningmarktpartijen wat de koers is van de gemeente.

Tijdens de bijeenkomsten met de marktpartijen, de inwoners en u is aangegeven dat er behoefte is aan betere communicatie over wonen en bouwen vanuit de gemeente. Daarom is in dit plan ook opgenomen om de communicatie op meerdere vlakken te versterken. Wees als gemeente transparant en duidelijk, nee kan ook een antwoord zijn. Voor de communicatie gaan wij een communicatieplan opstellen.

1.3 Met dit plan kunnen wij gerichte acties inzetten om groepen die in de knel komen op korte termijn te helpen.

Op de woningmarkt zijn er meerdere groepen die het lastig hebben. Het is moeilijker voor meerdere doelgroepen om überhaupt aan een woning te komen en voor een groep mensen wordt het steeds moeilijker om de woonlasten te dragen. Er is dan ook een tekort aan betaalbare woningen. Daarom geven wij prioriteit aan het bouwen van betaalbare woningen. In het coalitieakkoord staat dat het aandeel te bouwen sociale huurwoningen verhoogd wordt naar 30%. Ook gaan we kijken naar het inzetten van flexwoningen, dit in samenwerking met de corporaties. En willen wij ruimte geven aan het ontwikkelen van tijdelijke of experimentele projecten gericht op betaalbare kleine woningen voor kleine huishoudens. Ook willen wij door het inzetten van enkele acties zorgen dat de betaalbare woningen ook terecht komen bij de groepen die dat het hardst nodig hebben.

1.4 Met dit plan kunnen wij meer maatwerk toepassen en vraaggericht bouwen

Naast het toevoegen van woningen is het ook van belang de leefbaarheid in de wijken en kernen te behouden. Met een gericht bouwprogramma kunnen wij daar een bijdrage aan leveren en met wijkgericht werken kunnen wij de bewoners in de wijk in hun eigen kracht zetten.

1.5. Met dit plan leveren een positieve bijdrage aan de regionale opgave in kwantitatieve en kwalitatieve zin.

In het bestuurlijk overleg MIRT (Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport)¹ is eind 2019 met het Rijk afgesproken om voor de regio Arnhem-Nijmegen-Foodvalley te komen tot een integrale verstedelijkingsstrategie voor de middellange termijn. Dit met als doel om de groei van woningen en bijbehorende banen zo vorm te geven, dat het meerwaarde oplevert voor alle inwoners. Om de

¹ Doel van het Mirt is om meer samenhang te brengen in investeringen in grote ruimtelijke projecten, infrastructuur en (openbaar) vervoer.

toenemende woningtekorten en de complexiteit van de stedelijke vraagstukken op korte termijn te pakken is in 2020 de Woondeal Arnhem-Nijmegen ondertekend. Circa 40.000 woningen staan op de korte termijn op de planning. In het verstedelijkingsconcept wordt voor de resterende 60.000 woningen een beeld geschetst waar op de middellange (2030) en lange termijn (2040) de extra woon -en werklocaties voor de komende jaren een plek kunnen krijgen om de groene metropool te versterken. Met dit plan woningbouw kunnen wij als gemeente Zevenaar aan beide processen een bijdrage leveren.

2.1. Budgetrecht is aan de raad.

Het is aan de raad om een besluit te nemen over het beschikbaar stellen van het in de bestemmingsreserve opgenomen bedrag. Zie hieronder in de paragraaf "kosten, baten en dekking".

Kanttekening/risico's

De afgelopen jaren heeft de gemeente bewust gekozen om de grootste risico's van grondexploitatie bij de markt te beleggen. Als gevolg hiervan moet ongeveer 90% van de woningbouwopgave voor de komende jaren worden gerealiseerd door de markt. Door de gewijzigde economische omstandigheden en de aanvullende voorwaarden die door het kabinet worden gesteld (2/3 en 30%), in combinatie met hoge inflatie, stijgende hypotheekrente en oplopende grondstofprijzen is het risico groter geworden dat ontwikkelaars hun projecten on-hold zetten.

Er zijn op dit moment voldoende plannen om de opgave voor onze gemeente ter realiseren, maar door de voorgestelde maatregelen in combinatie met het risico willen wij het regieteam hier gericht op inzetten.

Door de ontwikkeling van de risico's en de onzekerheden van de toekomst oriënteren wij ons hoe wij meer regie kunnen krijgen. Het regieteam zal in combinatie met monitoring van de lopende initiatieven en lopende woningbouwprojecten ook oriënteren op mogelijkheden waarin de gemeente meer regie heeft. Dit kan zijn dat we later met een plan komen om zelf een meer actief grondbeleid te voeren. Daarbij kunnen we de specifieke middelen voor impulsen op dit terrein, die door de overheid apart zijn gezet gebruiken.

Het nadeel van het zelfstandig weer nemen van een actieve positie is dat planvorming en realisatie een lagere doorlooptijd kennen. Voor de korte termijn worden daarom ook alternatieve mogelijkheden onderzocht. Het regieteam heeft in 2022 de opdracht enkele opties te onderzoeken die kunnen bijdragen aan de opgave voor korte termijn.

Bij alle bovenstaande acties is het wel van belang dat er voldoende capaciteit beschikbaar is. Dat geldt voor de interne capaciteit, maar ook voor de uitvoering van projecten in fysieke omgeving.

Alternatieven

Er zijn geen alternatieven.

6. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?

Na instemming met het plan gaan wij aan de slag met de acties die zijn aangegeven voor de komende jaren. Wij zullen jaarlijks een update van de acties geven en eventueel na overleg met u, indien nodig, de planning aanpassen.

7. Klimaat en duurzaamheid

Klimaat en duurzaamheid zijn belangrijk speerpunten binnen onze gemeente. Met dit plan heeft dat geen directe links. Bij het concretiseren en ontwikkelen van woningen en nieuwe wijken worden deze punten meegenomen.

8. Communicatie

De vaststelling van het plan wordt via een persbericht gepubliceerd. Ook krijgen de marktpartijen en bewoners die deel hebben genomen aan de diverse gesprekken persoonlijk bericht van de behandeling van het plan.

9. Kosten, baten en dekking

Voor het opstellen van dit plan heeft u een bedrag van € 150.000,- beschikbaar gesteld. Van dat budget is nog een deel beschikbaar. Het nog beschikbare budget hebben wij opgenomen in de begroting 2023-2026 om voor 2 jaar in zetten voor het experimenten met een doorstroommakelaar.

Voor de uitvoering van het plan Woningbouw heeft u € 3.000.000 beschikbaar gesteld. Wij stellen voor om dit deels in te zetten voor de continuïteit van het regieteam.

Het team bestaat gedeeltelijk uit eigen vaste personeelsleden en deels uit inhuurkrachten. Op basis van het plan is voorlopig becijferd dat hiervoor 3 fte (inhuur) extra noodzakelijk is, op het vlak van civiel, RO, planeconomie en juridisch. Om de continuïteit op dit in te zetten proces te borgen willen wij daarvoor de (ingehuurd) specialisten vastleggen voor het regieteam (2023-2025). De kosten daarvoor bedragen € 500.000,- op jaarbasis. (3 fte). Een deel van de kosten wordt op basis van anterieure overeenkomsten verhaald op initiatiefnemers/ontwikkelaar, echter is nog niet aan te geven wel bedrag dit betreft. Verder kan een deel ten laste worden gebracht van de gemeentelijke grondexploitaties. Door voldoende budget te reserveren kunnen wij de continuïteit van het regieteam waarborgen.

Daarnaast is er ruimte om strategische aankopen te doen als gemeente (situationeel grondbeleid). Het is echter wel eerst aan de markt om dit op te pakken maar mocht het nodig zijn kunt u instemming geven voor aankoop, daarvoor bied het grondbeleid mogelijkheden.

10. Bijlagen

De volgende bijlagen horen bij dit voorstel:

Volgorde	Documentnummer	Naam
1.	INT/22/1119590	Plan Woningbouw Zevenaar

Burgemeester en wethouders van Zevenaar

De secretaris
Danielle Jansen

De burgemeester
Lucien van Riswijk

Raadsbesluit

Onderwerp	Plan woningbouw Zevenaar
Zaaknummer	Z/22/417786
Documentnummer	INT/22/1111467

De raad van de gemeente Zevenaar;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Zevenaar:

besluit:

1. het Plan Woningbouw Zevenaar vast te stellen.
2. het bedrag € 1.500.000,- uit de bestemmingsreserve Initiatief woningbouw beschikbaar te stellen voor de uitvoering van dit plan;

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar,
gehouden op 19 oktober 2022

De griffier	De burgemeester
I.M. van Dijk	L.J.E.M. van Riswijk

Plan Woningbouw Zevenaar

afdeling	Ruimtelijke ontwikkeling
auteur(s)	L. Aries en M. Huizing (Interim professional wonen)
datum	13 september 2022
versie	13 september 2022
status	concept

Inhoud

1	Inleiding	3
1.1	De focus verleggen met het Plan Woningbouw	3
1.2	De stappen naar het Plan Woningbouw	3
2	Bouwstenen voor het Plan Woningbouw	4
2.1	Analyse (Bijlage I)	4
2.2	Brede dialoog over de kansen en mogelijkheden (Bijlage II)	5
2.2	Instrumenten en mogelijke acties gemeente (Bijlage III)	5
3	Aan de slag met het Plan Woningbouw	7
3.1	Het Plan Woningbouw is een actieplan	7
3.2	Onderdelen van het Plan Woningbouw	7
3.3	Uitwerking acties Plan Woningbouw	11
	Bijlage I: Analyse: opgave voor woningbouw in Zevenaar	13
	Bijlage II: Brede dialoog Woningbouw Zevenaar	18
	Bijlage III: Werkbijeenkomst woningmarktpartijen Zevenaar	20
	Bijlage IV: Woningbouwlijst	22
	Bijlage V: Richtlijnen voor woningbouw	23

1 Inleiding

1.1 De focus verleggen met het Plan Woningbouw

Het is voor woningzoekenden lastig om een woning te vinden, ook in de gemeente Zevenaar. De gemeente zet zich al in om zo veel mogelijk woningen beschikbaar te krijgen voor mensen die een woning zoeken. Maar er is meer nodig. Daarvoor is dit Plan Woningbouw opgesteld waarmee de gemeente de regie pakt met een aantal gerichte acties. Dit plan heeft als doel de komende jaren onze woningbouwproductie op peil te houden maar ook de focus te verleggen naar woningen voor groepen die nu in de knel zitten of dreigen te in de toekomst. Daarbij staat één ding centraal: betaalbaarheid.

Jaarlijks toevoegen van nieuwe woningen is een belangrijke manier om in de woningbehoefte te voorzien. In de gemeente Zevenaar worden jaarlijks al relatief veel woningen gebouwd, ook de komende jaren blijft dat de inzet. Daarvoor zijn in Zevenaar (stad en dorpen) al een groot aantal woningbouwlocaties in voorbereiding. We nemen daarbij de verstedelijkingsstrategie en de omgevingsvisie als vertrekpunt, waarbij wij meer naar inbreiding in de bestaande woonomgeving dan naar bouw in nieuwe uitleglocaties gaan.

Naast het bouwen van voldoende woningen is het belangrijk dat er daarbij ook voldoende betaalbare woningen beschikbaar komen en woningen die aansluiten op specifieke woonwensen (appartementen, kleine huishoudens) of voor bijzondere doelgroepen (spoedzoekers, jongeren, statushouders, reizigers, e.d.). Daarvoor wordt ingezet op betaalbare nieuwbouw, speciale projecten en doorstroming bij bestaande woningen.

1.2 De stappen naar het Plan Woningbouw

De raad heeft in het amendement "Initiatief woningbouw" (A16 2021) aan het college gevraagd om met een plan te komen om de beschikbaarheid van woonruimte in de gemeente te verbeteren. Dat amendement vormde het startsein om in een aantal stappen tot dit actiegericht plan te komen. Met een analyse is in beeld gebracht wat de situatie in Zevenaar is en welke opgaven er op de woningmarkt zijn (zie bijlage I).

In een gesprek met verschillende belanghebbenden zoals inwoners, raadsleden en partijen op de woningmarkt (georganiseerd door de raad) is in beeld gebracht wat de kansen en mogelijkheden zijn om de positie van woningzoekenden te verbeteren en welke rol de gemeente daarbij kan hebben (zie bijlage II).

Op basis van een werksessie met partijen die lokaal actief zijn op de woningmarkt (corporaties, bouwende en ontwikkelende partijen en makelaars) en interviews binnen de gemeentelijke organisatie, is in beeld gebracht wat mogelijke acties zijn om de positie van woningzoekenden te verbeteren (zie bijlage III).

2 Bouwstenen voor het Plan Woningbouw

2.1 Analyse (Bijlage I)

Op basis van de woningbouwplanning van de omliggende gemeenten, de [Woningmarktmonitor regio Arnhem-Nijmegen](#) en andere bronnen is een analyse uitgevoerd om de kansen en risico's voor de woningbouw in Zevenaar in kaart te brengen. Deze analyse helpt ons scherp te krijgen waar actie nodig is en welke acties effectief kunnen zijn.

De afgelopen jaren zijn er in de gemeente Zevenaar gemiddeld ruim 200 woningen per jaar gebouwd. Dat is ruim boven de berekende woningbehoefte van de gemeente. Dat zien we terug in de groei van het aantal inwoners, want het relatief ruime aanbod van (nieuwbouw) woningen trekt inwoners van buiten de gemeente. De beperkte woningbouw in Duiven en Westervoort versterkt deze stijging. Daar lag de bouw van nieuwe woningen veel lager dan de behoefte aan nieuwe woningen.

Zevenaar heeft al heel veel nieuwe woningen in voorbereiding in diverse plannen. Het gaat om ongeveer 1.600 woningen. Dat zijn ruim voldoende plannen om de komende jaren (tot ongeveer 2028) in de woningbehoefte te voorzien. Bovendien is bijna de helft daarvan een zogenaamd 'hard' plan waarvan de realisatie al bijna zeker is.

Maar ook met voldoende woningbouwplannen in voorbereiding is het bouwen van 200 woningen per jaar niet meer zo vanzelfsprekend als de afgelopen jaren. Bij de huidige – oplopende – inflatie en stijging van bouwkosten is betaalbaar bouwen een uitdaging geworden. Door het oplopend tekort aan personeel (bij bouwers, ontwikkelaars en gemeente) en tekorten aan bouwmaterialen, moet de schaarse capaciteit gericht worden ingezet. Dat is het meest effectief door in te zetten op de plannen die al in voorbereiding zijn en niet op plannen die nog helemaal uitgewerkt moeten worden. Daarnaast is het efficiënter om in te zetten op plannen van grotere omvang (meer dan 20 woningen) dan telkens de procedure en bouwvoorbereiding te moeten doorlopen voor plannen met een klein aantal woningen.

Ook als er voldoende wordt gebouwd blijven er groepen woningzoekenden in de knel zitten die geen betaalbare of geschikte woning kunnen vinden. Om deze groepen meer kansen te geven zijn gerichte acties nodig, om het aanbod van betaalbare woonruimte en op specifiek woningaanbod te verruimen. Het aantal sociale huurwoningen dat werd gebouwd, lag de afgelopen jaren onder de opgave. Maar in de bouwplannen die nu in voorbereiding zijn, ligt het aandeel al hoger (ongeveer 20%). Met het nieuwe collegebeleid zetten we in op het verhogen van het aandeel sociale nieuwbouw huurwoningen (van 25 naar 30%). Het aandeel betaalbare nieuwbouwwoningen (tot de NHG-grens van € 355.000) ligt met 2/3 binnen de opgave. Maar daarmee worden niet alle groepen geholpen. Het aandeel betaalbare/goedkopere koopwoningen (tot € 250.000) blijft namelijk beperkt.

2.2 Brede dialoog over de kansen en mogelijkheden (Bijlage II)

In een dialoog met een breed publiek, waaronder inwoners, partijen op de markt en raadsleden, is op 16 juni 2022 gezamenlijk in beeld gebracht welke kansen en mogelijkheden er zijn voor woningbouw in Zevenaar en op welke wijze deze gerealiseerd kunnen worden. De input die daar is opgehaald hebben we (waar mogelijk) verwerkt in dit plan. In hoofdlijnen gaat het om de volgende adviezen:

Bouw woningtypen voor ouderen en jongeren (levensloopgeschikte en kleine woningen). Dat verbreedt de diversiteit van het aanbod. Er zijn al veel eengezinswoning, terwijl er steeds meer één- en tweepersoons huishoudens zijn. Meer bouwen in de dorpen zorgt voor het behoud van de leefbaarheid en voorkomt dat jongeren wegtrekken.

Kies op korte termijn ook voor andere woonvormen en snelle bouwvormen, zoals Flexwoningen, Tiny houses, woningenprefab bouwen enhout- en skeletbouw.

Kansen voor woningbouw worden gezien in het gebruik van leegstaande panden.

Een deel van de deelnemers pleit ervoor om particulieren en burgerinitiatieven de ruimte te geven waarbij Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO) en Tiny House initiatieven als voorbeeld worden genoemd.

Daarnaast wordt het idee geopperd om privé-grond te gebruiken om woonruimte toe te voegen: zoals woningsplitsing, woning delen en woning(en) bijbouwen. Ook wordt aangegeven dat er naast kleine locaties vooral grote nieuwe locaties nodig zijn. Particuliere initiatieven gaan niet voldoende helpen in de aantallen die nodig zijn.

De gemeente moet meer regie pakken met een lange termijn strategische planning. Daarmee kan de gemeente de initiatiefnemers duidelijk maken waar initiatieven mogelijk wel of niet kunnen landen.

De gemeente en andere partijen moeten meer vraag gestuurd bouwen. Het gaat niet alleen om grote aantallen, maar ook om maatwerk. Vooral in de kernen is maatwerk belangrijk voor de leefbaarheid.

Zorg voor samenwerking tussen gemeente, dorps- en wijkraden, woningbouwcorporaties en ontwikkelaars/ondernemers. Breng samen de behoefte in beeld. Maak op basis daarvan een plan per kern en wijk en werk samen aan de uitvoering daarvan.

Op het gebied van woningbouw zijn helderdere procedures nodig, waarbij er vanuit de gemeente wordt meegedacht in mogelijkheden en oplossingen bij bouwinitiatieven. Hierdoor kan het woningtekort worden opgelost en kan worden ingespeeld op een specifieke woonvraag. Bij CPO initiatieven kan een deskundige coach helpen bij de realisatie van plannen. Naast nieuwbouw helpt het als doorstroming wordt gestimuleerd, met behulp van bijvoorbeeld een doorstroommakelaar en toewijzingsregels bij nieuwbouw (o.a. zelfbewoningsplicht).

De gemeente moet werken aan een betere en open communicatie over de plannen en woningbouwlocaties die ontwikkeld gaan worden en welke mogelijkheden er zijn voor woningzoekenden.

2.2 Instrumenten en mogelijke acties gemeente (Bijlage III)

In een werkbijeenkomst met partijen die actief zijn op de woningmarkt (corporaties, bouwers, ontwikkelaars en makelaars) is verkend welke instrumenten en acties effectief kunnen zijn om woningzoekenden te helpen.

Belangrijk advies was dat de gemeente meer de regie moet nemen door te sturen op het woningbouwprogramma. Breng focus aan door plannen aan te wijzen die nu worden opgepakt en wees duidelijk over plannen die pas op de lange termijn worden opgepakt. Dat maakt het mogelijk om de schaarse capaciteit van gemeente, ontwikkelaars en bouwers gericht in te zetten. In het proces voor een bouwaanvraag zijn verbeterpunten benoemd, waaronder beter zicht op de te doorlopen stappen van de procedures en de tussentijdse communicatie hierover. Om beter te kunnen sturen moet de gemeente investeren in een gezamenlijk inzicht in de woningbehoefte van verschillende doelgroepen en aan de hand van heldere beleidskaders sturen op het bouwprogramma.

3 Aan de slag met het Plan Woningbouw

3.1 Het Plan Woningbouw is een actieplan

Het Plan Woningbouw bestaat uit een programma met een aantal gerichte uitgangspunten en actiepunten die we inzetten om de hoofddoelstelling ruimtelijke ordening vanuit de coalitie de komende tijd op te pakken.

Hoofddoelstelling Ruimtelijke ordening

Een eigen plek te hebben waar je je thuis en geborgen voelt is een van de belangrijkste basisvoorwaarden voor een stabiel en gelukkig leven. Lang niet voor alle inwoners is dit vanzelfsprekend. Daarom is bouwen en anders bouwen een van onze hoogste prioriteiten.

De raad stelt het Plan Woningbouw vast. Vanuit de begroting stelt de raad middelen beschikbaar voor de uitvoering ervan (Amendement A16 2021). Het college pakt de uitvoering van de uitgangspunten op, daarnaast is voor de invoering van een aantal instrumenten nog wel een raadsbesluit nodig zijn. De raad wordt jaarlijks geïnformeerd over de uitvoering van het Plan Woningbouw.

De uitvoering van het Plan Woningbouw valt onder de verantwoordelijkheid van de wethouder Wonen. Om de uitvoering van het plan hogere prioriteit te geven, hebben wij een regieteam in het leven geroepen. Zij is verantwoordelijk voor de uniformering en bewaking van processen, de prioritering van de bouwprojecten en het bewaken van de ruimtelijke ordening doelstelling.

Het regieteam wordt aangestuurd door een afgevaardigde van het MT zijnde het afdelingshoofd ruimtelijke ordening. Het MT stuurt op de uitvoering van de acties, bewaakt de voortgang en rapporteert de voortgang van de acties aan het college. Ook zoeken zij samen met het regieteam naar subsidiemogelijkheden en externe ondersteuning om de vaart erin te kunnen houden.

Omdat de beschikbare capaciteit binnen de ambtelijke organisatie nu al een knelpunt is, gaan wij focus aanbrengen en processen uniformeren en optimaliseren. Hiervoor wordt een strategisch procesplan 2022-2026 opgesteld. Dit stuk wordt in Q4 2022 vastgesteld door het college.

3.2 Onderdelen van het Plan Woningbouw

In het Plan Woningbouw worden op basis van de input uit het voortraject op vijf vlakken acties opgepakt:

- I. Zorg ervoor dat de woningbouw in de komende jaren op niveau blijft;
- II. Versterk de communicatie en samenwerking met inwoners en woningmarkt partijen;
- III. Help groepen die in de knel komen op korte termijn met een aantal gerichte acties;
- IV. Maak werk van meer maatwerk en vraaggerichte woningbouw;
- V. Tijdig starten met het aanwijzen van nieuwe bouwlocaties voor de langere termijn;

De eerste vier punten zijn vooral gericht op de effecten voor de korte termijn (komende 1-3 jaar) en gaan veelal om pragmatische en uitvoeringsgerichte acties. De laatste actie richt zich vooral op het voorbereiden van de opgave voor de lange termijn (over 4 jaar en daarna) en gaan om strategische keuzes die meer integrale en zwaardere afwegingen vragen.

Let wel op: het Plan Woningbouw Zevenaar betreft een plan voor meerdere jaren (2022-2026). Niet alle acties kunnen gelijktijdig worden opgepakt. Daarvoor zijn uitgangspunten opgesteld en is ook een prioritering in de acties aangebracht.

Tevens heeft de gemeente de afgelopen jaren bewust gekozen om de grootste risico's van grondexploitatie bij de markt te beleggen. Als gevolg hiervan moet ongeveer 90% van de woningbouwopgave voor de komende jaren worden gerealiseerd door de markt. Door de gewijzigde economische omstandigheden en de aanvullende voorwaarden die door het kabinet worden gesteld (2/3 en 30%), in combinatie met hoge inflatie, stijgende hypotheekrente en oplopende grondstofprijzen is het risico groter geworden dat ontwikkelaars hun projecten on-hold zetten. Daarnaast speelt ook het capaciteitstekort, niet alleen binnen onze organisatie maar ook bij externe partijen. Dat geeft een behoorlijke druk op het behalen van de doelstellingen. Sommige acties worden dan ook later in de tijd opgepakt en/of bijgesteld.

I. Zorg ervoor dat de woningbouw in de komende jaren op niveau blijft;

A. Schaarse capaciteit (gemeente en bouwers) gericht inzetten op de plannen met prioriteit, focus aanbrengen. Daarbij gaan wij keuzes maken welke plannen nu worden opgepakt en welke plannen later aan bod komen. Dat geeft alle partijen duidelijkheid op welke projecten de (beperkte) capaciteit nu het beste ingezet kan worden. Bij die prioritering worden de volgende uitgangspunten en volgorde gehanteerd:

- **Prioriteit op de bouwplannen die al in voorbereiding zijn** (plannen die al positief zijn beoordeeld en/of al in procedure zijn): actieve inzet op nieuwe plannen is niet nodig omdat er al ruim voldoende plannen in voorbereiding zijn;
- **Prioriteit op de voortgang van grotere bouwplannen** (meer dan 20 woningen): dat levert de meest woningen op met de inzet van de beperkte capaciteit (efficiency). Het aantal van 20 is een richtgetal dat onder andere in de (kleine) kernen lager ligt;
- **Prioriteit op bouwplannen met betaalbaar woningen:** bouwplannen met sociale huurwoningen en/of goedkopere koopwoningen die in voorbereiding zijn versnellen door deze projecten prioriteit te geven in planning;
- **Focus daarnaast op plannen die bijdragen aan de volkshuisvestelijke doelstellingen**, die bijdragen aan de **transformatie van leegstaande panden** en maatwerk voor specifieke woningvragers. Hiermee vergroten we de leefbaarheid in de dorpen.

B. Uitvoeringskracht versterken en stroomlijnen voor zowel gemeente als ontwikkelende partijen. Deze zit vooral in de procedures en is deels al opgepakt.

- **We werken met een regieteam;** We hebben een regieteam woningbouw opgericht. Op basis van de voorliggende prioritering is voorlopig 3 fte extra noodzakelijk gebleken. Een deel kan worden gevonden binnen de huidige bezetting, maar aanvullende capaciteit is nodig op het vlak van civiel, RO, planeconomie en juridisch. Zonder voldoende capaciteit kunnen de voorgestelde acties niet worden uitgevoerd en wordt het beoogde doel niet gerealiseerd.
- **We gaan werken met een duidelijk stappenplan/ afwegingskader voor bouwplannen:** niet alleen voor de efficiency van de gemeentelijke inzet maar ook om initiatiefnemers

duidelijke handvatten te geven. Geef aan de voorkant van het proces al duidelijkheid over de kansrijkheid van een plan;

- **Wij gaan geen capaciteit inzetten op plannen die geen prioriteit hebben:** dat gaat in samenhang met alle facetten van de bouw, van de RO-procedure, bouwplantoetsing, bouwcapaciteit van ontwikkelaars, tot en met de inrichting van de openbare ruimte;
- **Wij gaan kleine bouwplannen jaarlijkse in het omgevingsplan gebundeld opnemen** (veegplan): dan wordt voor meerdere bouwplannen een en dezelfde procedure doorlopen;
- **Benutten landelijke en provinciale expertteams,** subsidies en instrumenten.
- **Capaciteit van de uitvoeringsorganisatie versterken en behouden:** behoud kwalitatief (vast) personeel en blijvende inzet op werving, trainees en opleiding. Deels samen met regio en provincie.

Voor de verdere uitwerking van deze stappen wordt er een Strategische procesplan Woningbouw 2022-2026 opgesteld. Op basis van de criteria die in dit plan en in het Strategische procesplan worden opgenomen, wordt de huidige lijst met initiatieven en lopende woningbouwprojecten, (zover bekend) gerangschikt op prioriteit. Daarbij wordt ook gekeken naar locaties voor het eventueel vestigen voor tijdelijke flexwoningen. In bijlage IV is een kort overzicht aangegeven van de verdeling van de projecten binnen de gemeente Zevenaar.

II. Versterk de communicatie en samenwerking met inwoners en woningmarkt partijen;

Maak werk van een betere en open communicatie vanuit de gemeente en andere partijen op de woningmarkt. Zowel naar inwoners, woningzoekenden als bouwers en ontwikkelaars.

- **Zorg voor regelmatige communicatie met inwoners en initiatiefnemers:** Wat zijn de locaties en plannen in de gemeente de komende jaren? Wat zijn de mogelijkheden voor woningzoekenden? Wat is de stand van zaken? (via diverse communicatiekanalen)
- **Ieder jaar ontvangt de raad een tussenstand van de voortgang van de woningbouwplannen en de gemaakte afwegingen:** dit om de raad te informeren.
- **Bij initiatiefnemers gaan we een duidelijke verwachting scheppen over resultaat en planning:** wat kan wel/niet en wat gebeurt al en waarom. Nee verkopen of aangeven dat een plan nu geen prioriteit heeft om te worden opgepakt is ook een antwoord.

Bij deze punten betrekken wij team communicatie. Op basis van een communicatieplan pakken we de communicatie naar de verschillende doelgroepen op.

III. Gerichte acties voor groepen die knel zitten

A. We zorgen ervoor dat de betaalbare woningen terecht komen bij groepen die dat het hardst nodig hebben door:

- **de zelfbewoningsplicht in te voeren voor alle nieuwbouw koopwoningen**
Bij onze eigen uitgiftes nemen we dit op in de koopovereenkomsten. Daarnaast zullen we daar waar de contracten het toelaten dit ook bij ontwikkelaars opnemen in de overeenkomsten. Dit zal niet overal per direct uitvoerbaar zijn. Voor nieuwe situaties geldt dit als uitgangspunt.

- de gemeente gaat kijken wat de mogelijkheden zijn voor **het inzetten van een doorstroommakelaar, dit in samenwerking met de corporaties**. Dit om te stimuleren dat ouderen doorstromen en er een verhuisstroom op gang komt. Voordat de doorstroommakelaar start, wordt eerst in beeld gebracht of er voldoende aanbod is van voor ouderen geschikte woningen.
- Indien nodig af te wijken van de toewijzingssystematiek.
- de gemeente houdt **de Starterslening beschikbaar voor starters in de gemeente**; de gemeente heeft reeds meerdere jaren de Starterslening, deze lening willen wij graag voortzetten.

B. Versnellen van de bouw van betaalbare woningen. Er zijn tekorten in het betaalbare woningaanbod, dat treft woningzoekenden met een kleiner budget zoals jongeren. Het beleid om meer sociale huurwoningen en betaalbare koopwoningen te bouwen, begint nu zichtbaar te worden in de nieuwbouw. Maar gaat niet snel genoeg.

- Breng samen met de corporaties in beeld **hoe het aandeel sociale huur in het programma verhoogd kan worden naar 30%**. Overweeg het invoeren van een doelgroepenverordening om de bouw van sociale huurwoningen ook op gronden van marktpartijen af te kunnen dwingen.
- **Faciliteer de woningbouwcorporaties voor de ontwikkeling van flexwoningen (ongeveer 30), hiermee tijdelijke betaalbare woonruimte creëren voor spoedzoekers:** dit als aanvulling op het reguliere woningaanbod voor mensen die in de knel komen (scheiding, uitstroom opvang etc.);
- Stimuleer de **transformatie van leegstaande panden naar woningen** van particuliere eigenaren en versnel de transformatie van gemeentelijke panden.
- Stimuleer **gedifferentieerde bouwprogramma's met kleinere woningen en woningtypes voor kleine huishoudens** als aanvullend woningaanbod in buurten en kernen; waarbij voorkomen moet worden dat er te veel van hetzelfde aanbod op een plek komt.
- Zet in op anders bouwen zoals **conceptueel- en circulair bouwen** dan wel industrieelbouwen.

Deze gerichte acties kunnen niet allemaal tegelijk worden opgepakt. Deze acties zijn soms een voortzetting van bestaande acties (zoals starterslening) en enkele zijn onderdeel van projecten (gedifferentieerde bouwprogramma's) en weer andere acties zijn nieuw. In paragraaf 3.3 geven wij aan wat op korte termijn wordt opgepakt.

IV. Maak werk van meer maatwerk en vraaggerichte woningbouw;

A. Werk voor kernen en buurten aan een gericht woningbouwprogramma dat bijdraagt aan het leefbaar houden van kernen en buurten.

- **Pak dit op met gebieds-/wijkgericht werken:** de gemeente en onze (maatschappelijk) partners stellen samen met inwoners en dorps- en wijkraden integrale wijkplannen op voor de ontwikkelingen in wijken en dorpen: beter aansluiting op de behoefte en doorstroming stimuleren;

- B. Geef bewonersinitiatieven en particulieren meer ruimte om woonruimte toe te voegen,** hoewel dit om kleine aantallen gaat kan dit helpen bij het ontwikkelen van specifiek woningaanbod.
- Bij initiatieven die niet helemaal passen binnen de uitgangspunten wordt in gesprek gegaan met initiatiefnemers om **mee te denken in wat er eventueel wel mogelijk is;** hiervoor wordt de omgevingstafel ingezet.
 - Geeft ruimte voor het **ontwikkelen van tijdelijke of experimentele projecten gericht op betaalbare kleine woningen** zoals woongroepen en Tiny Houses
 - **Stel criteria op voor particulieren** om privé-grond te gebruiken om woonruimte toe te voegen: zoals woningsplitsing, woning delen en woning(en) bijbouwen (meenemen in de op te stellen woon-zorg visie). Totdat er duidelijke regels/kaders zijn vastgesteld dient hier terughoudend mee omgegaan te worden om een wildgroei te voorkomen.

V. Continue bouwstroom vanaf 2025/ 2030 veiligstellen
(Verstedelijkingsvisie/omgevingsvisie)

Ontwikkel een ruimtelijke visie voor de lange termijn:

- doe dat integraal met de woonopgaven en woningbouwstrategie voor de langere termijn;
- geef in de Omgevingsvisie een richting aan om op tijd voldoende locaties beschikbaar te hebben om te kunnen blijven voorzien in de woningbehoefte.
- bepaal op basis daarvan de inzet voor **(strategisch) grondbeleid** voor de uitvoering van deze strategie.

3.3 Uitwerking acties Plan Woningbouw

In de vorige paragraaf zijn de uitgangspunten/ acties aangegeven, maar wat betekent dat in de tijd. Hieronder geven wij aan wat wij op korte termijn (2022-2023) gaan oppakken. Deze keuzes zijn gemaakt op basis van de capaciteit, het zo effectief mogelijk kunnen werken en om duidelijkheid te creëren. Het proces en de uitwerking daarvan blijven we monitoren en evalueren. Waar nodig wordt het plan aangepast en/of andere acties opgepakt.

Op korte termijn 2022-2023 betekent dit het volgende (in volgorde van prioriteit):

1. Er wordt gewerkt met een regieteam vanuit de ambtelijke organisatie.
2. Er worden geen nieuwe bouwplannen/bestemmingsplannen (die niet op de woningbouw prioriteitenlijst staan) opgepakt;
3. Plannen die zich reeds in de ontwerpfase bevinden en waarvoor afspraken vastliggen in overeenkomsten of grondexploitaties worden als eerste afgerond.
4. Werken conform een prioriteringslijst woningbouw. Deze lijst wordt samengesteld op basis van de volgende belangrijke uitgangspunten:
 - Plannen waarvoor het bestemmingsplan/bouwplan al in procedure is /vastgesteld is hebben een hogere prioriteit

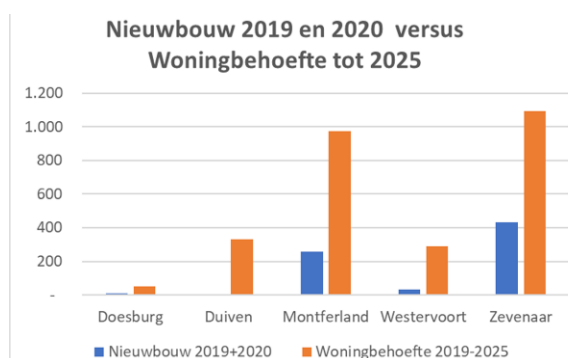
- Bouwplannen/bestemmingsplannen met meer dan 20 woningen krijgen een hoge prioriteit, omdat dit vaak sociale en betaalbare woningen betreft. Dit geldt ook in kleine kernen naar rato.
 - Plannen waarvoor de economisch uitvoerbaarheid is aangetoond, scoren hoger
 - Toetsen aan het afwegingskader uit richtlijnen Notitie 2020. (zie bijlage V).
5. Het faciliteren van de woningbouwcorporaties voor de ontwikkeling van flexwoningen (ca. 30).
 6. Per direct (waar mogelijk) wordt de zelfbewoningplicht ingevoerd.
 7. Het ontwikkelen van een ruimtelijke visie voor de lange termijn. Omgevingsvisie vaststelling voorzien in najaar 2023.
 8. Het opstellen van een woon-zorg visie voor minimaal 5 jaar.
 9. Structureel maken van integrale gebieds/wijkplannen. Dit doen wij in samenwerking met onze (maatschappelijke) partners (zoals wijkplan voor Babberich en de Methen).
 10. Het stimuleren van de transformatie van leegstaande panden naar woningen van particuliere eigenaren en het versnellen van transformatie van gemeentelijke panden.
 11. Het opstellen van een communicatieplan voor de versterking van de communicatie met de inwoners en woningmarkt partijen over de woningbouw.
 12. Aanmelden bij de provincie Gelderland voor het traject doorstroommakelaar, indien de gemeente niet in aanmerking komt onderzoeken in welke vorm we een doorstroommakelaar kunnen inzetten.
 13. Samen met de corporaties in beeld brengen hoe het aandeel sociale huur in het programma verhoogd kan worden naar 30%. Indien noodzakelijk een doelgroepenverordening invoeren om de bouw van sociale huurwoningen ook op gronden van marktpartijen af te kunnen dwingen.
 14. Het optimaal benutten van landelijke en provinciale expertteams, subsidies en instrumenten.
 15. Kleine bouwplannen kunnen aan het eind van het jaar in het omgevingsplan gebundeld worden, beginnend in 2023.
 16. Inzetten op anders bouwen zoals **conceptueel- en circulair bouwen**, dan wel **industriële bouwen**.

Bijlage I: Analyse: opgave voor woningbouw in Zevenaar

Op basis van de woningbouwplanning van de gemeenten, de [Woningmarktmonitor regio Arnhem-Nijmegen](#) en wat andere bronnen is een analyse uitgevoerd over de kansen en risico's van de woningbouw in Zevenaar. Die helpt om scherp te krijgen waar actie nodig is en welke acties effectief kunnen zijn.

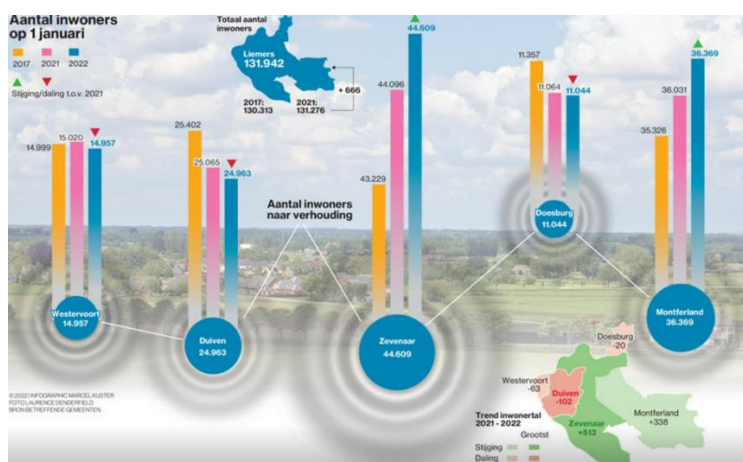
Woningbouw Zevenaar ligt goed op koers met de bouw

Op het vlak van de woningbouwproductie doet Zevenaar het bovengemiddeld goed. De afgelopen jaren lag de woningbouwproductie ruim boven de 200 woningen per jaar. Dit is ongeveer 30% meer dan de behoefte-raming en de ambitie van 150 tot 170 woningen per jaar. Binnen de Liemers worden in Zevenaar de meeste woningen gebouwd. In de Regio Arnhem Nijmegen behoort Zevenaar tot de top drie gemeenten die al meer dan de eigen opgave weet te bouwen.

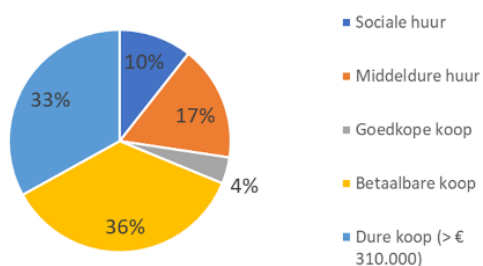
Zevenaar heeft in 2019 en 2020 gemiddeld meer dan 200 woningen per jaar opgeleverd. Daarmee is al 39% van de beoogde toevoegingen tot 2025 gehaald. Zevenaar behoort daarmee tot de top 3 van de Regio (na Arnhem en Heumen). In 2021 zijn ruim 300 woningen opgeleverd in Zevenaar, wederom ruim boven de 200.

In de gemeenten Duiven (2%) en Westervoort (11%) is de realisatie van woningen in 2019 en 2020 sterk achtergebleven bij de ontwikkeling van de woningbehoefte.

Het grote aantal opgeleverde nieuwbouwwoningen in de afgelopen jaren in de gemeente Zevenaar vertaalt zich in een groeiend aantal inwoners, er vestigen zich meer inwoners in de gemeente dan er vertrekken. In Duiven, Westervoort en Doesburg is het effect andersom: mede door de achterblijvende woningbouw groeit het aantal inwoners daar niet.

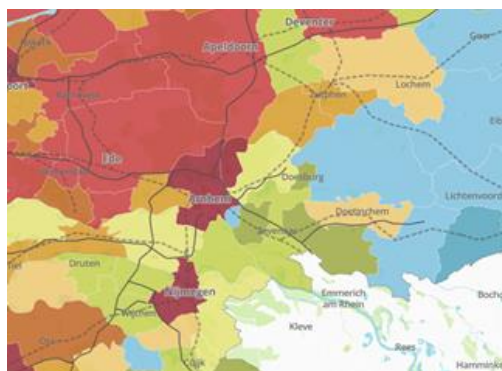
Woningbouw Zevenaar in 2019 en 2020
naar prijssegment

Het aandeel betaalbare woningen (alle koop- en huurwoningen tot de NHG-grens) in de nieuwbouw was 2/3. Ruim boven de 50% zoals afgesproken in de Woondeal. Het aantal opgeleverde sociale huurwoningen ligt achter bij de opgave. Dat is nog het effect van het oude beleid waarbij maar beperkt sociale huur werd toegevoegd. Het beleid om 20% sociale huur te bouwen is nu terug te zien in bouwplannen die in voorbereiding zijn. Ruim 20% van de woningen in de bouwplannen voor de komende jaren is sociale huur.

Achterblijvende woningbouw in andere gemeenten heeft effect op Zevenaar

Zorgelijk is dat de woningbouw in andere delen van het land, de regio en dichterbij in Duiven en Westervoort achterblijft. Daar wordt niet voldaan in de lokale vraag. Woningen in Zevenaar zijn in vergelijking met de rest van de regio relatief betaalbaar en er is een relatief ruim aanbod in vergelijking met andere delen van het land. Dat trekt woningzoekenden van elders aan. Extra bouwen in Zevenaar is dan ook niet de enige oplossing om de lokale woningzoekenden te helpen. De productie in de hele regio zal verder opgevoerd moeten worden.

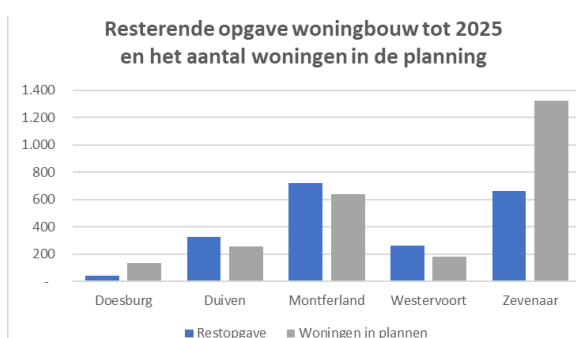

De prijzen van koopwoningen (nieuwbouw en bestaande woningen) liggen in de gemeente Zevenaar relatief laag. Binnen de regio is de gemiddelde prijs per vierkante meter het laagst in Zevenaar. (In 2020 was een tussenwoning in Zevenaar € 1.880 per m², in de Liemers € 1.969 en Regio Arnhem-Nijmegen € 2.328 per m²)

De slaagkans voor een sociale huurwoning is relatief gunstig. In Zevenaar is de slaagkans na Arnhem en Nijmegen de hoogste van de regio. Maar ondanks de relatief gunstige situatie is het voor veel, vooral startende, woningzoekenden in Zevenaar nog altijd erg lastig om woonruimte te vinden.

Genoeg woningbouwlocaties voor de komende jaren in voorbereiding

Voor de komende jaren heeft Zevenaar al meer dan voldoende woningbouwlocaties in voorbereiding om aan de woningbouwafspraken te voldoen. We gaan er van uit dat de woningbouwafspraken door de grotere woningbehoefte omhoog moeten. Uitgaande van de meest recente woningbouwprognose (van Primos 2021) ligt de opgave tot 2025 op ruim 200 woningen per jaar. Ook voor die periode heeft Zevenaar voldoende woningbouwplannen in voorbereiding.

Voor de periode tot 2025 (3 jaar) zijn locaties in voorbereiding voor ruim 1.250 woningen. Ook als daarvan 30% zou afvallen (risicopercantage waarmee in de Woondeal gerekend wordt) zijn ruim voldoende plannen voor de opgave.

Ook voor de eerste jaren na 2025 zijn er voldoende plannen in beeld (ruim 1.600 woningen). Maar voor de woningbouw richting 2030 zullen nieuwe locaties in beeld moeten worden gebracht.

Van alle plannen is meer dan de helft (bijna 60%) een 'hard' plan waarvan de realisatie al bijna zeker is.

Gebrek aan personeel en materialen maakt dat we moeten kiezen → Zonder maatregelen daalt de (nu hoge) woningproductie

Ondanks dat er voldoende woningbouwplannen zijn zal het een opgave worden om het huidige bouwtempo van de ruim 200 woningen per jaar vol te houden. Dat hangt samen met het gebrek aan capaciteit in de bouw: in materiaal maar vooral ook in handen voor de uitvoering. Dat geldt voor de bouwende bedrijven, nutsbedrijven en leveranciers van bouwmaterialen.

Dat geldt ook voor de personeelscapaciteit binnen de gemeente. De vaste formatie is op veel afdelingen niet op peil en er is op dit moment ook via inhuur niet aan voldoende goed gekwalificeerd personeel te komen. De huidige opgave van 200 woningen per jaar is al lastig te realiseren met de beschikbare mensen, laat staan nog meer woningen en projecten per jaar. Zeker omdat de woningbouw de komende jaren uit kleinere locaties moet komen. Daar gaat meer tijd in zitten.

Woningbouw vertraagd door gebrek aan personeel, en dus gaat Gelderland meer en sneller ambtenaren opleiden

ARNHEM - Om het woningtekort aan te pakken, komt Gelderland met een versnelde opleiding voor ambtenaren met verstand van ingewikkelde bouwprocedures. Door een gebrek aan specialisten [loopt de bouw van huizen te broodnodige huizen nu vertraging op](#).

Lars Barendse 16-10-21, 13:08 Laatste update: 21-10-21, 13:27

Alleen al in Gelderland zijn tot 2030 85.000 woningen extra nodig. De plannen daarvoor moeten door gemeenten worden besloten, maar die hebben daar onvoldoende juist personeel voor. 'Daardoor vertragen procedures onnodig', zegt een woordvoerder van de provincie Gelderland.

Door nieuwe regelgeving op het gebied van bijvoorbeeld sikkat, PFAS en duurzaamheid worden ook gemeenten en andere meer opgeschoven.

Steeds meer complexe woningbouwprojecten

Naast de problemen met de personeelscapaciteit is er nog een uitdaging: de komende jaren verandert het type woningbouwplannen dat ontwikkeld gaat worden in Zevenaar. De afgelopen jaren werd een groot deel van de woningbouw gerealiseerd in Groot Holthuizen. Die productie was efficiënt te organiseren: het bestemmingplan lag al vast, er was maar een beperkte afstemming met omwonenden nodig en door de omvang van de locatie konden redelijk grote bouwstromen in een keer worden gebouwd.

De woningbouwplannen in de komende jaren zijn veelal kleiner van omvang, liggen in bestaande buurten tussen bestaande woningen en voor de ontwikkeling is eerst nog een bestemmingsplanwijziging (of Omgevingsplan) nodig.

Dat maakt de voorbereiding van de bouw ingewikkelder, onder andere door de afstemming met de buurt. Veel kleine plannen leveren net zo veel woningen op als enkele grote plannen. Maar voor datzelfde aantal woningen is wel meer capaciteit nodig. Plannen met een klein aantal woningen moeten dezelfde stappen in de voorbereiding en de procedures doorlopen als plannen met veel woningen.

Met hetzelfde aantal medewerkers kunnen we de komende jaren minder woningen per jaar worden ontwikkeld en het aantrekken van extra medewerkers is in de huidige arbeidsmarkt niet of nauwelijks haalbaar. Dat betekent prioriteiten stellen in de inzet van de beschikbare capaciteit.

Hoe kleiner de plannen hoe meer ureninzet per woning nodig: Globaal is de capaciteitsinzet per woning voor de gemeente bij een plan van 50-100 woningen de helft van dat bij een plan van 10-50 woningen en vijf keer kleiner dan plannen met 1 à 2 woningen. Dit geldt ook voor capaciteit bouwende partijen in de voorbereiding (en de uitvoering?)

Meeste effect met gerichte acties voor groepen die in de knel zitten

Nog meer bouwen is in de huidige context nauwelijks een reële optie en oplossing voor het probleem van een grote groep woningzoekenden die geen betaalbare woonruimte kan vinden. Wel zijn er verschillende acties mogelijk waarmee we gericht de kans van woningzoekenden op een betaalbare woning vergroten. Dat kan door in het woningbouwprogramma en planologisch te sturen op nieuwbouwprojecten met betaalbare woningen of voor specifieke groepen te ontwikkelen, het stimuleren van nieuwe woonconcepten, regelingen die bepaalde woningzoekenden voorrang geven en door het subsidiëren van betaalbaar wonen.

Maatwerk vertraagt en moet meegenomen in heroverweging ruimtelijk beleid

Een integrale heroverweging over de invulling van de woningbouwopgave kan ons helpen. Nu voeren we (ambtenaren/bestuurder/raad) te vaak bij individueel project de discussie of hier vanwege 'unieke kansen' afgeweken moet worden van het beleid. Dat kost veel tijd en capaciteit. Dit geldt voor nieuwe locaties en soms ook voor de herprogrammering van bestaande locaties.

Als het beleid op orde is kan snel worden bepaald of een plan daarbinnen past en kan tijd/capaciteit bespaard worden. In sommige gevallen ontbreekt helder beleid of zou bestaand beleid tegen het licht gehouden moeten worden. Binnen de huidige capaciteit ontbreekt de tijd daarvoor.

Door nu zo veel mogelijk binnen de bestaande beleidskaders blijven helpt in de voortgang op korte termijn en levert (personeels-)capaciteit op om inhoudelijk een aantal kaders (in de komende) jaren te heroverwegen. In die heroverweging kan dan beter recht worden gedaan aan de nieuwe (woningbouw)opgaven en invulling gegeven worden aan een(andere) rolopvatting van de gemeente.

Zet de koers uit met een lange termijn verstedelijkingsstrategie

Om ook op de langere termijn de woningbouwaantallen te halen is een goed doordachte gemeentelijke/regionale visie op verstedelijking nodig. Door deze ambities scherp uit te spreken en vast te leggen in realistisch beleid, weten het college, de ambtelijke organisatie, de ontwikkelaars en de bewoners waar ze aan toe zijn of waar ze aan moeten voldoen. Dat reikt verder dan dit Plan Woningbouw en is onderwerp van de Verstedelijkingsvisie en de gemeentelijke Omgevingsvisie.

Groene Metropool Arnhem Nijmegen Foodvalley Meer landschap, meer stad

De ligging van Arnhem-Nijmegen-Foodvalley midden in het Stedelijk Netwerk Nederland met de combinatie van sterke steden en vitale kernen in een aantrekkelijke groene leefomgeving zorgt ervoor dat dit een regio is waar mensen graag wonen en werken. De groei die eraan komt, helpt ons om de regio nog vitaler, groener en sterker te maken, wij ontwikkelen ons door het een poly-centrische Groene Metropool. Dat is onze inzet!

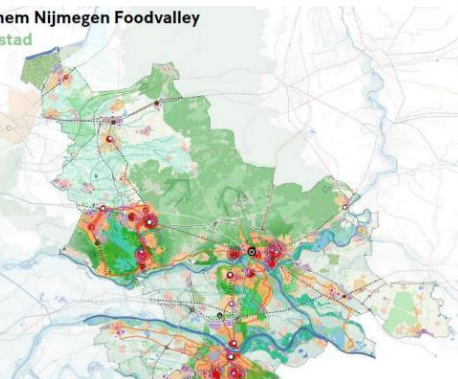
- Groene ecologische buffer, uitbreidingskern
- Natuurmonument, beschermde natuur en landschap
- Volgende langdurig groen op natuig gebied van de regio
- Stedelijke planvorming: strategisch in de regio plannen en een natuig breken

- Publiek: open en natuur
- Levenswijze en efficiënte (de veranderingen), voor woonwijken en economische kernen
- Natuur wonen samen met de regio (de regio)
- Levenswijze: samen voor economie en wonen met een duurzame mobiliteitsoplossing

- Ruimte voor een sterke regio
- Agglomeratie: door het creëren van een sterke regio met een sterke kern, een sterke regio met een sterke kern, een sterke regio met een sterke kern
- Duurzaam en innovatief omgaan met de verandering voor leefbaar en de energietransitie

Het creëren van een goede woonomgeving is meer dan enkel het bouwen van woningen maar vraagt ook aandacht voor bereikbaarheid, landschap, duurzaamheid, recreatieve waarden, ruimte voor energieopwekking, voorzieningen etc.

Bijlage II: Brede dialoog Woningbouw Zevenaar

Rode draad van inbreng uit de zes gespreksgroepen op 16 juni 2022.

Op 16 juni hebben 68 mensen deelgenomen aan de brede dialoog van inwoners, raadsleden, corporaties, ontwikkelaars, makelaars en medewerkers van de gemeente. In zes groepen is gesproken over woningbouw in Zevenaar. Daarbij zijn de volgende vragen besproken:

- Welke kansen en mogelijkheden zie jij voor woningbouw in Zevenaar?
- Wat heb je nodig van de gemeente(raad) om de kansen en mogelijkheden die je ziet te verwezenlijken?
- Wat wens jij Zevenaar toe als het gaat om woningbouw?

De rode draad uit die zes groepen is samengevat onder drie kopjes: 1. Voor wie en wat bouwen, 2. Waar bouwen en 3. Hoe werken we hieraan.

Voor wie en wat bouwen?

- **Bouw andere woningtypen voor ouderen en jongeren:** de diversiteit van het aanbod is beperkt: er zijn al veel eengezinswoning terwijl er steeds meer één-en- tweepersoonshuishoudens zijn.
 - o Levensloopbestendige woningen en appartementen voor senioren, dat zorgt voor een betere doorstroming
 - o Kleinere en goedkopere woningen voor jongeren en starters
 - o Bouw andere woonvormen en snelle bouwvormen: Flexwoningen, Tiny houses en prefab bouwen, hout- en skeletbouw
- **Bouw meer met maatwerk** gericht op de behoefte
 - o Ga in gesprek met inwoners (in de kernen) die behoefte hebben aan een nieuwe woning en maak op basis daarvan een plan per kern.
 - o Bouwen in de dorpen voor het behoud van de leefbaarheid en zodat de jongeren niet wegtrekken.

Waar bouwen?

- Bouw **leegstaande panden** om naar woningen (Vestersbos, Leemkuil, Juvenaat, Bankgebouw en ook in de dorpen zijn er veel mogelijkheden)
- Bebouw (tijdelijk) op **reststukjes grond**
- Bouwen **in het buitengebied** wordt genoemd, maar anderen zijn terughoudend want er zijn nog genoeg andere plekken in en direct rond de stad en kernen.
- Geef **particulieren en burgerinitiatieven** de ruimte om privé-grond grond te gebruiken om woonruimte toe te voegen: zoals woningsplitsing, woning delen en woning(en) bijbouwen.
- Naast kleine locaties zijn **grote nieuwe locaties nodig**, want particuliere initiatieven gaan niet voldoende helpen in de aantallen die nodig zijn.
- Zorg voor **voldoende woningbouw in de dorpen**

Hoe moeten we hieraan werken?

- Meer **vraaggestuurd bouwen**, het gaat niet alleen om grote aantallen maar ook om maatwerk:
 - o Bij het starten van projecten de vraag en aanbod bij elkaar brengen
 - o Input opgehaald via dorps- en wijkraden: woonwensen in kaart brengen, maak een plan per kern met bouwplannen die daarop inspelen
- Maak een **lange termijn strategische planning** en pak als gemeente de regierol.
 - o Pak de regie als gemeente door locaties aan te wijzen: naast kleine plukjes ook grote locaties.
 - o De gemeente moet aangeven wat wel en niet mogelijk is waar initiatieven kunnen landen. Breng focus aan door niet alles tegelijk op te pakken, nee is ook een antwoord.
 - o Stimuleer initiatieven, denk mee in de realisatie. Koppel dit aan een toekomstvisie voor de gemeente.
 - o Ook de kleintjes tellen, zeker in de kernen.
- **Meer samenwerking** tussen gemeente, woningbouwcorporaties en ontwikkelaars/ondernemers
 - o Gezamenlijk woningbehoefteonderzoek doen en samenwerken naar een doel/project
- Snellere en **helderdere procedures** voor woningbouw
 - o Processen en voorwaarden moeten vooraf helder zijn
 - o Denk vanuit de gemeente met de initiatiefnemers mee in mogelijkheden en oplossingen en beweeg mee als een plan een bijdrage levert om de schaarste op te lossen.
 - o Durf aan voorwaarden te sleutelen (zoals parkeernorm)
 - o Communiceer duidelijk met initiatiefnemers over de afwegingen
- Werk aan een **betere en open communicatie** vanuit de gemeente:
 - o Wees als gemeente duidelijk, wat kan wel/niet en wat gebeurt al en waarom.
 - o Communiceer beter met inwoners en initiatiefnemers: Wat zijn de locaties en plannen in de gemeente in de komende jaren? Wat zijn de mogelijkheden voor woningzoekenden?
- **Bevorderen doorstroming** op de woningmarkt
 - o Stimuleer doorstroming met een doorstroommakelaar
 - o Geef (lokale) woningzoekenden voorrang bij goedkopere woningen (zelfbewoningsplicht)

Bijlage III: Werkbijeenkomst woningmarktpartijen Zevenaar

Aan de werkbijeenkomst hebben 20 personen deelgenomen, van corporaties, bouwende partijen, ontwikkelaars, makelaars en de gemeentelijke organisatie. De bijeenkomst was op 22 maart 2022.

Opgaven woningbouw

Naar aanleiding van de analyse (bijlage I) kwam vanuit de deelnemers de volgende input:

- Vanuit de marktpartijen werd het pleidooi gehouden om als gemeente meer de regie te nemen. Stuur duidelijker op welke plannen opgepakt kunnen worden en welke niet. Wees transparant in hoe de processen lopen.
- Zevenaar doet het nu goed met de hoge nieuwbouwproductie door omdat er vanuit het verleden nog veel woningbouwprojecten klaarliggen. Maak deze locaties eerst af en leg daarop de focus.
- Geadviseerd wordt om beter te communiceren over wanneer de nieuwbouwwoningen van de verschillende projecten in de gemeente op de markt komen (door de gemeente en ontwikkelaars). Daarmee voorkom je dat mensen geen beeld hebben van wat er nog gaat komen en gaan wachten met hun aankoop.
- Woningen en bouwmateriaal worden steeds duurder. Dat geeft veel onzekerheid en kan de komende tijd lastig worden bij het ontwikkelen van nieuwbouw.
- Kijk niet alleen naar nieuwbouw, maar kijk ook naar de bestaande woningvoorraad. Wat is de toekomst van de bestaande woningvoorraad en wat is het effect van veel nieuwbouw daarop.
- Kijk goed hoe je kan voldoen in de lokale vraag, wat is er dan nodig. Bekijk per doelgroep of we voldoende voor deze groep doen. Naast de lokale vraag is het de vraag of Zevenaar juist een rol voor zichzelf ziet in de regionale behoefte.

Verkenning bruikbare maatregelen

Nieuwbouwtempo op peil houden

- Bouwers stimuleren om te kiezen voor snelle bouwvormen en conceptueel bouwen
- Focus op sleutelprojecten: plannen die wel worden opgepakt en welke plannen op de langere termijn worden opgepakt
- Richt het proces van ontwikkeling en vergunningen doelmatiger in:
 - o Maak een duidelijk schema over de stappen die worden doorlopen. Maak een duidelijke keuze welke plannen wel door kunnen gaan en welke niet.
 - o Voor kleine plannen een veegplan gebruiken waarin alle plannen tegelijk dezelfde procedure doorlopen.
- Houdt bestemmingsplannen flexibel: daarmee kan gemakkelijker ingespeeld worden op veranderingen in de markt zoals de bouwkosten en de hypotheekrente.

Nieuwe woonconcepten ontwikkelen

- Ontwikkelen van kleine woningen en meer-generatieconcepten
 - o Er is ook behoefte aan kleine luxe dure huurwoningen

- Seniorenhofjes zijn goed voor de doorstroming.
- Ontwikkel een complex met Flexwoningen
 - Maak duidelijk wat de definitie is: wat is tijdelijk en wat zijn de kwaliteitseisen.
 - Wel kijken naar de afschrijvingstijd (15 jaar is te kort -> eerder 30 jr.)
- Ruimhartig bij het vergunnen van mantelzorgwoningen en woningsplitsing
- Benut gronden van particulieren die vrijkomen. Daarvoor moeten dan wel duidelijke regels/kaders voor worden opgesteld.
- Transitie van bestaande woningen: grote eengezinswoningen omzetten in woonruimte voor meerdere 1 en 2 persoons huishoudens (verkamers), maar let wel op de leefbaarheid en hoe het parkeren wordt geregeld.
- De ervaring is dat er te weinig draagvlak is voor gezamenlijke zelfbouw initiatieven, dat is meer een trend waarbij woningzoekenden naar alternatieven zoeken om aan een woning te komen of tegen een gunstigere prijs. Zulk soort projecten kost voor alle partijen (initiatiefnemers, bouwers en gemeente) veel tijd en energie.

Regelingen voor toewijzing en bewonen van woonruimten/ Betaalbaarheid woningen subsidiëren

- Zelfbewoningsplicht/ Opkoopbescherming
 - Zelfbewoningsplicht voor nieuwbouw is een goed instrument voor Zevenaar want er worden nu nieuwbouw koopwoningen opgekocht door investeerders.
 - Bij bestaande woningen is het aantal woningen dat wordt opgekocht beperkt, een opkoopbescherming voor bestaande woningen is niet nodig.
- Starterslening
 - Deze regeling werkt goed. Maar omdat het budget beperkt is kan het opeens zo zijn dat er geen leningen meer beschikbaar zijn. Communiceer daar tijdig over.

Bijlage IV: Woningbouwlijst

Binnen de gemeente Zevenaar zijn nu ruim 100 initiatieven en lopende woningbouwprojecten (initiatieven vanaf 1 woning), zover bekend.

Zevenaar heeft in totaal 1273 woningen verdeeld over 63 plannen waarvan:

- 46% harde plannen en 54% zachte plannen.
- Woonvorm: 19% appartement en 24 % eengezinswoningen en 57% is nog onbekend.
- Eigendom: 19% huurwoningen, 14% in de koop en 67% is onbekend.
- Prijssegment: 9% tot een huurprijs onder de € 763,-, 1% betaalbare woningen tot de NHG-Grens, 5% boven de betaalbare NHG Grens en 86% nog onbekend.

Daarnaast zijn wij aan het onderzoeken waar eventueel Flexibele tijdelijke woningen kunnen worden gerealiseerd. Dit in samenwerking met de woningbouwcorporaties. De volgende locatie worden momenteel bekeken:

- Reisenakker
- Zevenaar-Oost, Landeweer
- Zevenaar-Oost, Het Hof
- Babberich Noord

Bijlage V: Richtlijnen voor woningbouw

Richtlijnen voor woningbouw	Inbreiding (B)	Uitbreiding (A)
Stap 2A: Ruimtelijke prioriteit: mooie en diverse kernen		
1. Benutten transformatielocatie (andere invulling van een bebouwde locatie door herbenutting of sloop/nieuwbouw)	Ja → +2	
2. Instandhouden van waardevol vastgoed	Ja → +1	
3. Leidt het voorgestelde programma tot meer variatie in het aanbod woningen in de betreffende wijk of buurt waar de woningen worden gerealiseerd? Bij plannen in Zevenaar van minimaal 20 woningen, en in de overige kernen van minimaal 10 woningen is differentiatie binnen het plan vereist. Bij kleinere plannen differentiatie binnen de wijk / kern.	Ja → +2	Ja → +2
4. Kan ontwikkelaar door contracten / overeenkomsten aantonen dat de bouw kan starten binnen de gestelde termijn van 3 jaar.	Ja → +2	Ja → +2
Indien een plan voldoende ruimtelijke prioriteit heeft (2 punten of meer), wegen we dit plan direct kwalitatief. Zo niet, dan houden we het plan aan en wordt dit geprioriteerd in de jaarlijkse afwegingsronde.		
Stap 2B: Passend kwalitatief programma		
5. Voorziet een plan van minimaal 20 woningen in minimaal 30% sociale huur, waarvan aantoonbaar is te maken dat de exploitatie door een toegelaten instelling wordt gedaan, of die minimaal 10 jaar als sociale huur in verhuur blijft?	Ja → +2	Ja → +2
6. Voorziet het plan in middenhuur voor minimaal 10%	Ja → +1	Ja → +1
7. Voorziet het plan in woningen specifiek voor starters of ouderen	Ja → +1	Ja → +1
8. Heeft de woning een goede toekomstkwaliteit, door de juiste verkaveling, maatvoering in en om de woning	Ja → +1	Ja → +1
• Levensloopgeschikt wonen (eventueel gecombineerd met zorg)		
9. Voorziet het plan in de realisatie van woonvormen voor bijzondere doelgroepen via bijvoorbeeld skaeve huse, studio's tbv uitstroom uit GGZ, magic mix, beschut wonen? OF	Ja → +1	Ja → +1
10. Ligt de locatie nabij (binnen 500 meter) een voorziening voor ontmoeting, zorg en / of dagelijkse boodschappen? En wordt ingezet op toegankelijk wonen (basisvoorzieningen zonder traplopen bereikbaar en / of levensloopgeschikt conform Woonkeur) of specifieke vormen van wonen met zorg? Dit criterium nader uit te werken op basis van een nadere analyse van dit vraagstuk. OF		
11. Voorziet het plan in de realisatie van vormen van flexwonen, arbeidsmigranten?		
Duurzaamheid in een plan vindt de gemeente ook belangrijk en toetst zij conform eisen uit energiebeleid bij het voorlopige ontwerp. Deze eisen neemt zij op in de anterieure overeenkomst. Dit staat naast het kwalitatieve richtlijnen voor woningbouw		

Raadsvoorstel

Onderwerp	Vaststellen Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte 2022 - 2032
Zaaknummer	Z/22/423471
Documentnummer	INT/22/1101492
Portefeuillehouder	Toon Albers
Portefeuille	Beheer Openbare Ruimte
Behandelend ambtenaar/afdeling	R. Janssen/BOR
Telefoon	5189
E-mail	r.janssen@zevenaar.nl

1. Samenvatting

Wij willen meer aandacht schenken aan het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Een openbare ruimte waarbij de inwoner en de natuur centraal staan. Een aantrekkelijke en uitnodigende buitenruimte waar mensen elkaar ontmoeten, kinderen kunnen spelen en men kan sporten en bewegen. Het is een plek waar mensen van de natuur kunnen genieten en tot rust kunnen komen maar ook om diverse activiteiten te ontplooiën. We zien de openbare ruimte als bindmiddel van de samenleving. De bewoners voelen zich betrokken bij het creëren van deze openbare ruimte en steken dan soms ook zelf de handen uit de mouwen of denken mee met de gemeente over plannen voor de openbare ruimte.

Het is onze taak ervoor te zorgen dat de basis op orde is met het uitvoeren van dagelijks beheer en onderhoud, groot- en vervangingsonderhoud. Hiervoor moeten we een goede balans vinden tussen de beheeropgave en financiële mogelijkheden. Op dit moment is deze balans er niet. De door de toenmalige raad vastgestelde beeldkwaliteitsniveaus halen wij niet. Er is sprake van achterstanden in het onderhoud van met name groen en wegen. Verder zijn er onvoldoende middelen voor structurele vervangingen. Tijdens de informatieve raadsvergadering van 28 september lichten wij dit nader toe.

In het coalitieakkoord hebben wij de opdracht gekregen een plan op te stellen voor het beheer van de openbare ruimte. Dit plan leggen wij nu aan u voor. Het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte (IBOR) richt zich primair op het in balans brengen van de beheeropgaven en de vereiste middelen hiervoor. Daarvoor vragen wij u om het gewenste onderhoudsniveau van de diverse onderdelen van de openbare ruimte vast te stellen. Als optie bevat het plan ambities met bijbehorend pakket aan maatregelen die een kwalitatieve impuls geven aan de openbare ruimte en inspelen op actuele inzichten en maatschappelijke vraagstukken.

Onderhoudsscenario's

In het plan zijn 3 onderhoudsscenario's beschreven en doorgerekend:

1. Huidige beeldkwaliteitsambities behouden, inlopen achterstanden en inzetten op ambities;
2. Huidige beeldkwaliteitsambities behouden en inlopen achterstanden
3. Beeldkwaliteitsambities bijstellen binnen het huidige budget en geen budget voor inlopen achterstanden en inzetten op ambities.

Aan de hand van deze scenario's kunt u een zorgvuldige afweging maken tussen het gewenste onderhoudsniveau en ambities enerzijds en capaciteit en middelen anderzijds.. Het IBOR met het gekozen onderhoudsscenario vormt het kader voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte voor de komende tien jaar.

2. Raadsvoorstel

1. Het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte 2022 – 2032 vast te stellen
2. Te kiezen voor het onderhoudsscenario 1: Huidige beeldkwaliteitsambities behouden, inlopen achterstanden en inzetten op ambities;
3. De budgetten voor de maatregelen conform scenario 1 voor de jaarschijf 2022 op te nemen in de 2e voortgangsrapportage 2022;
4. De budgetten voor de maatregelen conform scenario 1. structureel op te nemen in de meerjarenbegroting 2023-2026;
5. Voor investeringen in groen en bomen een afschrijvingstermijn van respectievelijk 30 en 60 jaar te hanteren en hierop de nota van activerings- en afschrijvingsbeleid 2019 aan te passen en wijzigen naar de nota van activerings- en afschrijvingsbeleid 2022;
6. De afschrijvingstermijn voor investeringen in wegen en civiele kunstwerken verhogen met tien jaar naar respectievelijk 40 en 30 jaar en deze wijziging door te voeren in de nota activerings- en afschrijvingsbeleid 2019 en te wijzigen naar de nota van activerings- en afschrijvingsbeleid 2022;
7. Een bestemmingsreserve achterstand groen te vormen;
8. De middelen uit de bestemmingsreserve wegen over te zetten naar de voorziening wegen en de reserve wegen daarna op te heffen.

3. Waarom naar de raad

In het coalitieakkoord heeft het college de opdracht gekregen een plan op te stellen waarin aandacht is voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Deze afspraak is verder geconcretiseerd in het collegeprogramma. Voorliggend plan bevat de kaders voor het beheer en onderhoud voor de komende tien jaar. De raad is het bevoegde orgaan om beleidskaders vast te stellen en de vereiste middelen voor de uitvoering beschikbaar te stellen.

4. Doelstelling en beoogd resultaat

Het plan geeft inzicht in de huidige omvang, opbouw en kwaliteit van de openbare ruimte en de visie en doelstellingen die de gemeente heeft voor het verbeteren en beheren hiervan. Uitgangspunten in het plan:

- de basis voor een goed beheer is op orde/achterstanden lopen we in;

Meet daarbij aandacht voor onderstaande ambities:

- het beheer draagt bij aan het vergroten van de biodiversiteit;
- de openbare ruimte is klimaatbestendig, aantrekkelijk en uitnodigend.
- het beheer is duurzaam en circulair
- inwoners en ondernemers worden betrokken bij de inrichting van de openbare ruimte.

5. Argumenten en alternatieven

Argumenten

1.1. Met het IBOR geven wij uitvoering aan het coalitieakkoord en de uitwerking ervan in het collegeprogramma

In het coalitieakkoord is opgenomen dat de komende periode meer aandacht wordt geschonken aan onderhoud van de openbare ruimte en dat hiervoor een plan wordt gemaakt. Met voorliggend IBOR geven

wij concreet invulling aan dit voornemen. In het plan houden wij rekening met het inlopen van achterstanden in het onderhoud en vervanging. Het plan bevat verder ambities voor natuur en milieu, behoud van biodiversiteit en speelt het in op de gevolgen van de klimaatverandering. Verder bevat het plan maatregelen om de leefbaarheid te vergroten zoals het toegankelijk maken van de openbare ruimte voor alle doelgroepen. Tot slot schenken wij aandacht aan hoe wij onze inwoners betrekken bij het inrichten en beheren van de openbare ruimte.

Het realiseren van alle doelstellingen heeft financiële consequenties. Het plan bevat daarom een drietal financieel onderbouwde scenario's op grond waarvan u een zorgvuldige afweging kunt maken.

1.2. Met het vaststellen van het IBOR voldoen wij aan het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV)

Het onderhoudsbeleid, de ambities voor de openbare ruimte en de financiële kaders stelt u voor 10 jaar vast. Het vormt de basis voor de uitwerking in sectorale beheerplannen voor groen, wegen, openbare verlichting, straatmeubilair etc. Met de vaststelling van het IBOR in combinatie met het opstellen van de beheerplannen voldoen wij aan de verplichting om actuele beheerplannen te hebben voor kapitaalgoederen waar de dekking van de kosten van groot onderhoud via een voorziening is geregeld.

1.3. Het IBOR is een belangrijke bouwsteen voor de nog op te stellen Omgevingsvisie

De inrichting en beeldkwaliteit van de openbare ruimte vormen een belangrijk onderdeel van de nog op te stellen Omgevingsvisie. Het IBOR vormt daarvoor een belangrijke bouwsteen. De gewenste samenhang geldt niet alleen voor visie en beleid, maar ook voor de bijbehorende uitvoeringsprogramma's.

2.1. Met scenario 1 kunnen we de openbare ruimte op een goed niveau onderhouden en tevens een eerste bijdrage leveren aan het realiseren van ambities op het gebied van duurzaamheid, biodiversiteit en leefbaarheid

Volgens dit scenario gaan we de openbare ruimte onderhouden op basis van de in het plan voorgestelde onderhoudsniveaus. Dit geldt zowel voor het verzorgend (beeldkwaliteit) als het technisch onderhoud aan de openbare ruimte. We lopen de onderhoudsachterstanden in en we voeren concrete maatregelen uit om de in het plan omschreven ambities te realiseren of een eerste aanzet hiervoor te doen.

3.1. Door de financiële consequenties conform scenario 1 voor de jaarschijf 2022 op te nemen in de 2^e voortgangsrapportage 2022 kunt u een integrale afweging maken.

Als we de financiële consequenties in een separaat raadsvoorstel aan u voorleggen ontbreekt de behoefte uit andere domeinen. Hierdoor is het lastiger een integraal afgewogen beslissing te nemen. Hierbij houden we er tevens rekening mee dat 2022 al deels verstreken is. De financiële consequenties verwerken we dan ook naar rato.

4.1. Door de financiële consequenties conform scenario 1 vanaf 2023 structureel op te nemen in de meerjarenbegroting 2023-2026 kunt u een integrale afweging maken.

Als we de financiële consequenties in een separaat raadsvoorstel aan u voorleggen ontbreekt de wens uit andere domeinen. Hierdoor is het lastiger een integraal afgewogen beslissing te nemen. Uw raad kan hierdoor bij de behandeling van de meerjarenbegroting alsnog kiezen voor scenario 2 of 3.

5.1. Gemeente Zevenaar gaat in groen en bomen investeren en hanteert hier een afschrijvingstermijn van respectievelijk 30 en 60 jaar voor.

Door investeringen in groen en bomen te activeren kan de gemeente Zevenaar de bijbehorende lasten gelijkmatig over de jaren verdelen. Deze afschrijvingstermijn ligt beter in lijn met de technische levensduur.

6.1. De economische afschrijvingstermijn voor wegen en civiele kunstwerken sluit bij verhoging van de afschrijvingstermijn beter aan bij de technische levensduur.

Door de goede kwaliteit en het onderhoud aan wegen en civiele kunstwerken zien wij dat deze veertig tot vijftig jaar in een goede technische staat blijven. De afschrijvingstermijn is op dit moment nog dertig jaar voor wegen en twintig jaar voor civiele kunstwerken. Door deze te verhogen met tien jaar sluiten we beter aan op het moment dat we de weg of het civiele kunstwerk daadwerkelijk vervangen.

7.1 Door een bestemmingsreserve achterstand groen te vormen hebben we voldoende financiële ruimte om de achterstand te minimaliseren.

In de 2e voortgangsrapportage 2022 stellen wij aan u voor om eenmalig € 1.250.000 te storten in deze reserve. We verwachten dat we het gros van de achterstanden in 2023 oplossen, maar de achterstand is te groot om dit in één jaar in te halen. Nadat de achterstanden zijn weggewerkt stellen wij aan u voor om de bestemmingsreserve achterstand groen op te heffen.

8.1 Door de vaststelling van IBOR en de daaruit voortvloeiende beheerplannen is het niet meer noodzakelijk om een reserve wegen te hebben.

In 2016 is deze reserve in de voormalige gemeente Rijnwaarden gevormd vanuit de voorziening wegen. Deze voorziening wegen moest volgens de BBV-voorschriften worden opgeheven, omdat er geen actueel beheerplan meer aanwezig was. Na vaststelling van een beheerplan wegen van de nieuwe gemeente Zevenaar wordt deze reserve weer overgeboekt naar de voorziening wegen.

Alternatieven

Het IBOR beschrijft drie scenario's met een financiële onderbouwing per scenario. Wij gaan voor het meest ambitieuze scenario omdat dit ook het meest aansluit op het coalitieakkoord. U kunt echter een ander scenario kiezen dan het door ons voorgestelde scenario 1. Daarnaast kunt u ervoor kiezen bepaalde ambities in het plan niet over te nemen c.q. ambities toe te voegen. In beide gevallen leidt dit tot een nadere/gewijzigde financiële onderbouwing.

6. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?

Het IBOR bevat een uitvoeringsstrategie en planning. Deze treft u hieronder aan. Deze planning is gebaseerd op scenario 1. Kiest u voor een scenario zonder de ambities, zullen de aan de ambities gekoppelde activiteiten die extra middelen en capaciteit vergen uiteraard niet uitgevoerd worden.

Doelstelling (in het kort)	Wanneer
Beheerplannen opstellen	2022, 2027, 2032
Uitvoeringsplannen opstellen	2023, 2028, 2033
De budgetten splitsen naar exploitatie en investering.	Vanaf 2022
Integrale meerjarenplanning komende 10 jaar opstellen	In 2022 en 2032. Incl. updaten.
Voor ieder project een beheerparagraaf opstellen. (beheerkosten in beeld).	2022;
Kwaliteitseisen opstellen. Eisen in handboek inrichting openbare ruimte opstellen.	2022; 2023.
Werken volgens uitgangspunten assetmanagement.	Vanaf 2022
Ecologisch berm- en oeverbeheer	Vanaf 2022
Bloeiende en/of vruchtdragende beplanting	Vanaf 2022
Meer fruitbomen planten	Vanaf 2022
Nest-, broed- en schuilgelegenheid creëren	Vanaf 2022

Campagne klimaatadaptatie op eigen terrein	Plannen maken in 2022. Uitvoering vanaf 2023.
Regenwater afkoppelen	Plannen maken in 2022. Uitvoering vanaf 2022.
Meer schaduwplekken en koele plekken.	Plannen maken in 2022. Uitvoering vanaf 2022.
Overbodige verharding vervangen door groen.	Vanaf 2022
Bij herinrichting 10% meer groen dan voorheen.	Vanaf 2022
Klimaatbestendige beplanting bij vervanging.	Vanaf 2022
Herbruikbare of gerecyclede materialen bij herinrichting.	Vanaf 2022
Verlichting verminderen of verduurzamen bij vervanging.	Vanaf de eerste vervangingsgolf.
Verduurzaming van onderhoudsmethodes en materieel.	Eisen in 2022. Uitvoering in 2023.
Onderzoek gebruik bermmaaisel agrarische gronden.	Onderzoek starten in 2022. Uitvoering vanaf 2023.
Prioriteit projecten verbetering fietsers- en voetgangersvoorzieningen.	Vanaf 2022
Diverse soorten groen toepassen	Vanaf 2022
Onderzoek naar geschikte locaties voor sporttoestellen	Onderzoek 2022. Uitvoering 2023.
Meer natuurlijk en avontuurlijk spelen. Natuurlijke speelaanleidingen	Vervangingsgolf en bij nieuwbouw.
Aandachtsgebieden onvoldoende toegankelijkheid en actieplan opstellen.	Aandachtsgebieden en actieplan opstellen in 2022.
Bij nieuwe ontwikkelingen toetsen of de identiteit van een plek gewaarborgd.	Aankomende nieuwbouwprojecten
Handreiking participatie opstellen	Plannen maken in 2022. Beleid opstellen in 2022/2023
Bewoners, ondernemers en organisaties mee doen met klein onderhoud	Vanaf 2022
Bewoners, ondernemers en organisaties denken mee over de leefomgeving.	Bij nieuw beleid
Elke twee jaar een belevingsenquête uitvoeren over tevredenheid en wensen beheer openbare ruimte.	Eerste enquête in 2023.
Inwoners, ondernemers en organisaties betrekken bij (her)inrichten van hun leefomgeving.	Bij herinrichting
We communiceren altijd met bewoners over werkzaamheden in hun straat.	Vanaf 2022
Campagne klimaatadaptatie op eigen terrein	Plannen maken in 2022. Uitvoering vanaf 2022.

De eerste prioriteit heeft het opstellen van sectorale beheerplannen, waarin we per onderdeel de onderhoud- en vervangingsstrategie verder gaan uitwerken. Deze plannen geven antwoord op de hoe-vraag. Het IBOR bevat hiervoor de beleids- en financiële kaders. Het IBOR heeft een looptijd van tien jaar met een evaluatiemoment na vijf jaar. Over de voortgang informeren wij u via de reguliere P&C-cyclus.

7. Klimaat en duurzaamheid

In het IBOR zijn specifieke doelstellingen en concrete maatregelen beschreven op het gebied van klimaat en duurzaamheid. Deze doelstellingen hebben o.a. betrekking op:

- ecologisch berm- en oeverbeheer;
- type beplanting die aantrekkelijk is voor vogels en insecten;
- klimaatadaptatie en voorkomen van hittestress (doelstellingen in het nieuwe Watertakenplan en het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie zijn in het IBOR geïncorporeerd).
- hergebruik van materialen;
- energiebesparing.

De kanttekening wordt geplaatst dat voor het duurzaam en circulair inrichten van de openbare ruimte meer moet gebeuren om uiteindelijk aan landelijke, regionale en gemeentelijke doelstellingen te voldoen (zie o.a. de Regionale agenda 2023-2024 Groene Metropoolregio). De in het IBOR genoemde maatregelen

vormen een eerste aanzet. Vanuit het programma duurzaamheid zullen initiatieven worden ontplooid en plannen worden opgesteld hoe te komen tot een volledig duurzame en circulaire gemeente. In de eerste helft van 2023 verwachten wij met nadere voorstellen te komen.

8. Communicatie

Voorafgaand aan het opstellen van het plan hebben wij een uitvoerige enquête uitgezet onder onze inwoners. In deze enquête konden inwoners een rapportcijfer geven aan de verschillende onderdelen van de openbare ruimte. Tevens konden zij aangeven welke ergernissen het eerst aangepakt moeten worden. In hoofdstuk 3 van het IBOR wordt nader ingegaan op de resultaten.

Het plan bevat verder concrete doelstellingen over de communicatie met onze inwoners en voor het betrekken van de inwoners bij het beheer en de inrichting van de openbare ruimte. Bij ieder project en/of onderhoudsmoment betrekken we team Communicatie en kijken met hen hoe we de participatie met de inwoners vormgeven.

9. Kosten, baten en dekking

Samenvattend overzicht

In onderstaande tabel ziet u een samenvatting van de financiële consequenties als u instemt met scenario 1 uit IBOR. Deze tabellen ziet u grotendeels 1-op-1 terug in paragraaf 4.5 van IBOR. Op een aantal punten wijken wij hier echter vanaf. In het vervolg van dit raadsvoorstel lichten wij deze punten één voor één nader toe.

	Structureel of incidenteel?	2022	2023	2024	2025	2026
Onderhoudskosten	Structureel	€ 512.000	€ 512.000	€ 512.000	€ 512.000	€ 512.000
Ambities scenario 1 exploitatie	Structureel	€ 315.000	€ 315.000	€ 315.000	€ 315.000	€ 315.000
Organisatie scenario 1	Structureel	€ 245.000	€ 245.000	€ 245.000	€ 245.000	€ 245.000
<i>Subtotaal (beheer en onderhoud)</i>	<i>Structureel</i>	<i>€ 1.072.000</i>	<i>€ 1.072.000</i>	<i>€ 1.072.000</i>	<i>€ 1.072.000</i>	<i>€ 1.072.000</i>
Kapitaallasten vervangingsinvesteringen	Structureel	- € 90.000	€ 7.000	€ 45.000	€ 157.000	€ 266.500
Ambities scenario 1 kapitaallasten	Structureel	€ 0	€ 9.000	€ 18.000	€ 27.000	€ 36.000
<i>Subtotaal kapitaallasten</i>	<i>Structureel</i>	<i>- € 90.000</i>	<i>€ 16.000</i>	<i>€ 63.000</i>	<i>€ 184.000</i>	<i>€ 302.500</i>
- Achterstand groen	Incidenteel	€ 1.250.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
- Achterstand wegen		€ 1.000.000				
<u>Onderhoudsachterstand</u>		<u>€ 2.250.000</u>				
Totaal benodigd		€ 3.232.000	€ 1.088.000	€ 1.135.000	€ 1.256.000	€ 1.374.500
Dekking stelpost groei	Structureel	€ 450.000	€ 550.000	€ 660.000	€ 660.000	€ 660.000
Impact MJB 2022-2026		€ 2.782.000	€ 538.000	€ 475.000	€ 596.000	€ 714.500

Onderhoudskosten

In onderstaande tabel zijn de onderhoudskosten uitgesplitst naar regulier onderhoud en het groot onderhoud. Deze jaarlijkse storting aan de voorziening is voldoende om de schommelingen in het groot onderhoud bij begraaftplaatsen, civiele kunstwerken, openbare verlichting, verkeersregelininstallaties en wegen op te vangen.

Onderhoudsgroep	2022	2023	2024	2025	2026
Regulier onderhoud	€ 141.000	€ 141.000	€ 141.000	€ 141.000	€ 141.000
Groot onderhoud (voorziening)	€ 371.000	€ 371.000	€ 371.000	€ 371.000	€ 371.000
Totale onderhoudskosten	€ 512.000	€ 512.000	€ 512.000	€ 512.000	€ 512.000

Ambities scenario 1 exploitatie

De benodigde middelen voor het realiseren van de ambities bedraagt structureel € 315.000. Hiermee geven we invulling aan de volgende ambities:

- Biodiversiteit vergroten en behouden;
- Duurzaam en circulair;
- Aantrekkelijk en uitnodigend voor iedereen;
- Betrokken en tevreden inwoners.

Organisatie scenario 1

Naast materieel budget om onze ambities te realiseren hebben we ook meer personele capaciteit nodig. Voor het op orde houden van de basis en het realiseren van de gestelde ambities zijn binnen de afdeling BOR drie fte extra nodig. Hier is in IBOR rekening mee gehouden door structureel budget te ramen van € 245.000. Specifiek gaat het om een integraal beheerder en om twee technische beheerders.

Kapitaallasten vervangingsinvesteringen

Om de openbare ruimte op het huidige niveau in stand te houden moeten we op tijd de benodigde vervangingen uitvoeren. Dit dekken we vanuit vervangingsinvesteringen. Op basis van het areaal, kwaliteit en ouderdom dat bekend is, is in IBOR een inschatting gemaakt van het benodigde vervangingsbudget voor de komende tien jaar.

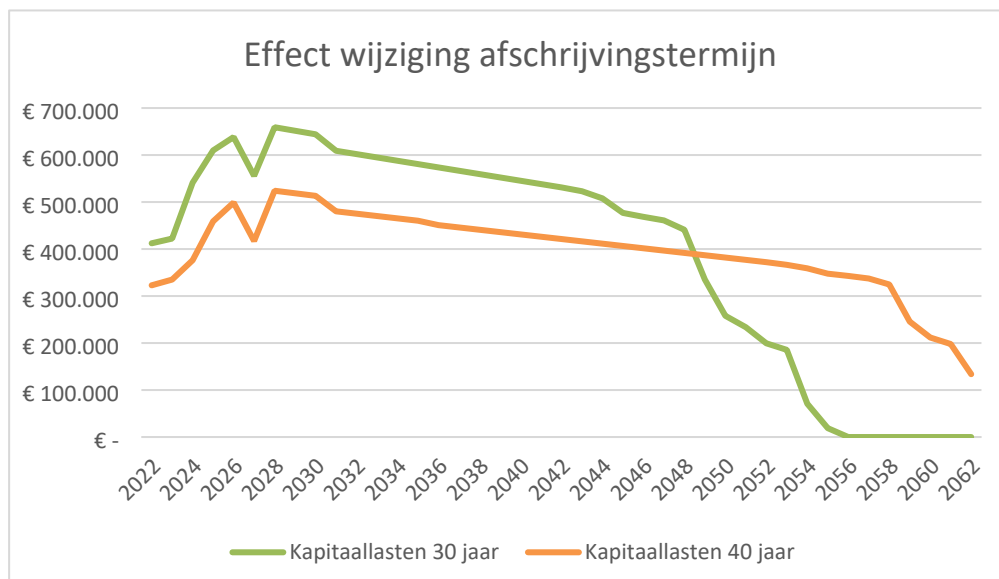
Vanuit dit uitgangspunt hebben we een aantal aanvullingen op IBOR aangebracht om beter in te spelen op de specifieke situatie voor de gemeente Zevenaar. Dit zorgt er echter wel voor dat deze cijfers niet helemaal aansluiten op IBOR. Om dit toch goed inzichtelijk te maken nemen wij u mee in de wijzigingen.

We hebben de volgende aanvullingen gedaan op IBOR:

- Wijziging afschrijvingstermijn wegen en civiele kunstwerken;
- Vervangingsinvesteringen voor speelvoorzieningen en straatmeubilair toegevoegd o.b.v. technische rapporten.

Wijziging afschrijvingstermijn wegen en civiele kunstwerken

Met het oog op de technische levensduur van een weg, die in de praktijk veertig tot vijftig jaar is, stellen we voor de economische levensduur te verhogen naar veertig jaar. Dit heeft het volgende effect op de huidige kapitaallasten:

Verder stellen we voor de afschrijvingstermijn voor civiele kunstwerken te verhogen naar dertig jaar. Gezien de relatief lage boekwaarde van de civiele kunstwerken heeft de wijziging weinig effect. Deze is dan ook buiten bovenstaande grafiek gehouden.

Vervangingsinvesteringen speelvoorzieningen en straatmeubilair

Op het moment van opstellen van IBOR was bij spelen en straatmeubilair de brondata nog onvoldoende op orde. Hierdoor konden we geen betrouwbare inschatting maken van de benodigde vervangingsinvesteringen. In de tussentijd hebben we dit op orde gebracht en kunnen we op basis van technische inspectierapporten wel een onderbouwde raming opstellen. Deze bedragen zijn meegenomen in de berekening van de kapitaallasten.

Ambities scenario 1 kapitaallasten

Naast bovenstaande vervangingsinvesteringen is jaarlijks vervangingsbudget noodzakelijk om verschillende ambities te kunnen realiseren. Hierin hebben we de investeringen uit IBOR als leidraad gebruikt, maar daar wel op één punt van afgeweken. We hebben namelijk geen budget meegenomen voor klimaatadaptatie omdat dit al is meegenomen in DPRA en Watertakenplan.

Onderhoudsachterstand

Naast de benoemde tekorten hebben we op een aantal terreinen achterstanden in het uitvoeren van het onderhoud opgelopen, namelijk:

- Vervuilde en niet sluitende plantvakken: € 800.000;
- Snoeiachterstand bomen: € 450.000;
- Schades elementverharding wegen: € 1.000.000.
- **Totaal: € 2.250.000.**

Voor de achterstanden groen stellen wij voor een bestemmingsreserve te vormen. Wij verwachten dat we het gros van de achterstanden in 2023 oplossen, maar de achterstand is te groot om dit in één jaar in te halen. Nadat de achterstanden zijn weggewerkt stellen wij aan u voor om de bestemmingsreserve achterstand groen op te heffen.

Voor de achterstanden wegen stellen wij voor om dit bedrag toe te voegen aan de reeds bestaande voorziening wegen.

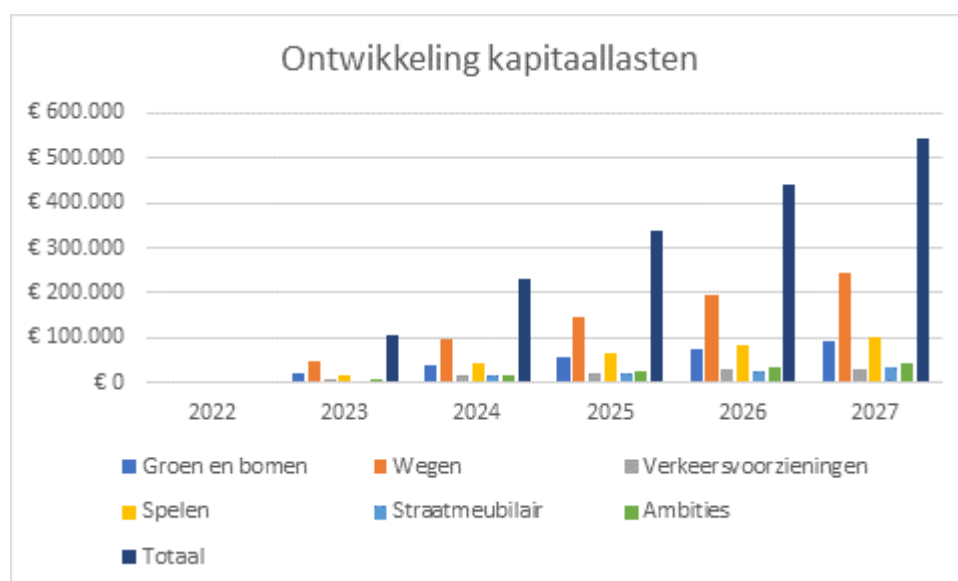
Dekking stelpost groei

De structurele middelen kunnen deels ten laste van de stelpost groei gebracht worden. Deze is in de Kaderbrief 2021 opgenomen en loopt op van € 450.000 in 2022 naar € 660.000 in 2024. Dit zijn structurele middelen en zijn ontstaan vanuit de stijging van de woningbouwaantallen. Deze leidt tot een verhoging van de inkomsten uit de Algemene Uitkering. De kosten in de meerjarenbegroting zijn echter niet gecorrigeerd voor stijgende aantallen woningen en als gevolg daarvan stijgende aantallen inwoners. Door het opnemen van de stelpost groei hebben we hier rekening mee gehouden.

Verder kan het incidentele budget om de onderhoudsachterstanden te minimaliseren gedekt worden uit de algemene reserve. Het restant van de benodigde structurele middelen stellen we voor ten laste van de algemene middelen te brengen. Indien u de stelpost groei niet in wenst te zetten dan komt het gehele bedrag ten laste van de algemene middelen.

Ontwikkeling kapitaallasten

Op basis van het areaal, kwaliteit en ouderdom dat nu bekend is, is in IBOR een inschatting gemaakt van het benodigde vervangingsbudget voor de komende tien jaren. Op basis van het BBV worden deze investeringen geactiveerd op de balans van de begroting en in jaarlijkse afschrijvingstermijn afgeschreven. Hierbij moet rekening worden gehouden met oplopende kapitaallasten. Ter illustratie hebben we in onderstaande grafiek opgenomen wat het effect op de kapitaallasten is als we de komende 5 jaar deze vervangingsinvesteringen doen.

Voorzichtigheidshalve stellen we namelijk voor om de jaarlijkse vervangingsinvesteringen voor de periode 2022 t/m 2026 beschikbaar te stellen. Hierdoor hebben we de ruimte om in de praktijk te kijken hoe de investeringen verlopen. Bij het actualiseren van het IBOR en de beheerplannen komen wij hier na vijf jaar op terug.

10. Bijlagen

De volgende bijlagen horen bij dit voorstel:

Volgorde	Documentnummer	Naam
1.	1116111	Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte 2022-2032
2.	1111578	Nota activerings- en afschrijvingsbeleid gemeente Zevenaar
3.	1116124	Basis in Beeld

Burgemeester en wethouders van Zevenaar

De secretaris
Danielle Jansen

De burgemeester
Lucien van Riswijk

Raadsbesluit

Onderwerp	Vaststellen Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte 2022 - 2032
Zaaknummer	Z/22/423471
Documentnummer	INT/22/1101492

De raad van de gemeente Zevenaar;

overwegende dat het noodzakelijk is de beheeropgave en ambities voor de openbare ruimte in balans te brengen;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Zevenaar:

Gelet op artikel 110 van de Gemeentewet en het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten;

besluit:

1. Het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte 2022 – 2032 vast te stellen
2. Te kiezen voor het onderhoudsscenario 1: Huidige beeldkwaliteitsambities behouden, inlopen achterstanden en inzetten op ambities;
3. De budgetten voor de maatregelen conform scenario 1 voor de jaarschijf 2022 op te nemen in de 2e voortgangsrapportage 2022;
4. De budgetten voor de maatregelen conform scenario 1. structureel op te nemen in de meerjarenbegroting 2023-2026;
5. Voor investeringen in groen en bomen een afschrijvingstermijn van respectievelijk 30 en 60 jaar te hanteren en hierop de nota van activerings- en afschrijvingsbeleid 2019 aan te passen en wijzigen naar de nota van activerings- en afschrijvingsbeleid 2022;
6. De afschrijvingstermijn voor investeringen in wegen en civiele kunstwerken verhogen met tien jaar naar respectievelijk 40 en 30 jaar en deze wijziging door te voeren in de nota activerings- en afschrijvingsbeleid 2019 en te wijzigen naar de nota van activerings- en afschrijvingsbeleid 2022;
7. Een bestemmingsreserve achterstand groen te vormen;
8. De middelen uit de bestemmingsreserve wegen over te zetten naar de voorziening wegen en de reserve wegen daarna op te heffen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar, gehouden op 19 oktober 2022.

De griffier
I.M. van Dijk

De burgemeester
L.J.E.M. van Riswijk

Integraal beleidsplan openbare ruimte 2022-2032 *gemeente Zevenaar*

Project:	Integraal beleidsplan openbare ruimte gemeente Zevenaar
Projectnummer:	P787-02
Registratienummer:	20220313
Auteurs:	PLANTERRA, Gert Oosterhuis, Laura Barnhoorn, Jan ter Wal
Opdrachtgever:	Gemeente Zevenaar, Rob IJzen
Datum:	22 april 2022

PLANTERRA
THUIS IN DE OPENBARE RUIMTE

Inhoudsopgave

Samenvatting	5
1. Inleiding	6
1.1 Aanleiding	6
1.2 Waarom een beleidsplan voor de openbare ruimte?	6
1.3 Totstandkoming van het IBOR	7
1.4 Leeswijzer van dit document	7
2. Onze visie voor 2032	9
2.1 Onze visie samengevat	9
2.2 Basisuitgangspunten voor beheer en onderhoud	10
2.3 Ambities voor de openbare ruimte	12
2.3.1 Biodiversiteit vergroten en behouden	13
2.3.2 Klimaatadaptatie in de openbare ruimte en privéterrein	16
2.3.3 Duurzaamheid en circulariteit in de openbare ruimte	19
2.3.4 Aantrekkelijk en uitnodigend voor iedereen	22
2.3.5 Betrokken en tevreden inwoners	25
3. De huidige situatie: ervaringen, arealen en budget	29
3.1 Wat vinden inwoners van de openbare ruimte?	29
3.2 Wat beheren we?	32
3.3 Wat is ons beheerbudget?	33
4. Realisatiestrategie	36
4.1 Exploitatiekosten	36
4.1.1 Onze manier van werken (organisatiekosten)	36
4.1.2 Benodigde middelen voor realiseren van de ambities	37
4.1.3 Achterstanden in onderhoud	38
4.2 Investeringskosten	38
4.2.1 Benodigde middelen vervanging	38
4.2.2 Benodigde middelen vervanging (ambities)	39
4.2.3 Inschatting kapitaallasten	40

4.3	Benodigde middelen beheer en onderhoud.....	41
4.3.1	SCENARIO 1: Huidige beeldkwaliteitsambities behouden en inzetten op ambities en inlopen achterstanden	41
4.3.2	SCENARIO 2: Huidige beeldkwaliteitsambities behouden en inzetten op het inlopen achterstanden	43
4.3.3	SCENARIO 3: Beeldkwaliteitsambities bijstellen binnen het huidige budget en geen budget voor ambities en inlopen achterstanden.....	44
4.5	Samenvatting scenario's.....	46
5.	Uitvoering en planning van doelstellingen	47
	Bijlage 1: begrippen financiering	49

Samenvatting

In 2032 staan de bewoner en de leefbaarheid centraal in de openbare ruimte van Zevenaar. De buitenruimte is **voor iedereen aantrekkelijk en uitnodigend** om te ontmoeten, spelen en bewegen. Mensen genieten van de buitenruimte, vinden het aantrekkelijk en kunnen er tot rust komen. We zien de buitenruimte als bindmiddel van de samenleving. De **bewoners voelen zich betrokken** bij het creëren van deze buitenruimte en steken dan soms ook zelf de handen uit de mouwen of denken mee met de gemeente over plannen voor de openbare ruimte. Er is meer aandacht voor **biodiversiteit, duurzaamheid** en **circulariteit**. We willen meer groen en minder overbodige verharding en we gaan meer gebruik maken van gerecyclede materialen voor de inrichting van de openbare ruimte. We zien het daarbij als onze rol als gemeente om het goede voorbeeld te geven op het gebied van duurzaamheid en bewustwording te creëren bij inwoners, ondernemers en organisaties in onze gemeente.

Dit **Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte** laat zien hoe de gemeente Zevenaar invulling wil gaan geven aan deze ambities voor de komende tien jaar. Allereerst zorgt de gemeente ervoor dat de **basis op orde** is met het uitvoeren van dagelijks onderhoud en groot- en vervangingsonderhoud. Hiervoor moeten we een goede balans vinden tussen ambities en financiële mogelijkheden. In 2022 is er € 7,2 miljoen beschikbaar (exclusief voorziening en investering) voor het onderhoud van de openbare ruimte. Dit komt neer op € 362 per woning of € 1,02 per vierkante meter openbare ruimte. Dit budget zorgt voor een huidig tekort van € 512.000. Op een totaalbudget van bijna € 7,2 miljoen is dit circa 7%.

Het tekort uit zich met name bij het technisch in stand en veilig houden van wegen, civiele kunstwerken en groen. Dit betekent dat deze objecten nu al achterstanden hebben en als hier niks aan wordt gedaan, deze in 5 jaar kunnen leiden tot ernstige problemen zoals dode beplanting en grotere onveilige schades op wegen.

Inwoners zijn op dit moment tevreden over het beeld van de openbare ruimte in het algemeen. Inwoners van Zevenaar vinden het belangrijk dat de openbare ruimte **schoon en heel** is. En men heeft er geen probleem mee als er buiten meer natuurlijk groen zichtbaar is in de bermen en gazons. Inwoners van Zevenaar participeren over het algemeen graag: 36% is bereid om mee te doen of mee te denken, en 44% heeft nog geen keuze gemaakt.

Om in te spelen op de opgaven en invulling te geven aan de ambities is het nodig om bij het beheer en onderhoud van de openbare ruimte nog meer **integraal, gebiedsgericht, participatief** en **klantgericht** te werken. Hiervoor is extra personeelsinzet nodig. Om ook de financiën van het beheer van de openbare ruimte op orde te houden, moet er een keuze gemaakt worden uit een aantal scenario's:

- Scenario 1: Huidige beeldkwaliteitsambities behouden en inzetten op ambities en inlopen achterstanden
- Scenario 2: Huidige beeldkwaliteitsambities behouden en inzetten op het inlopen achterstanden
- Scenario 3: Beeldkwaliteitsambities bijstellen binnen het huidige budget en geen budget voor ambities en inlopen achterstanden

1. Inleiding

Het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte 2022-2032 (IBOR) geeft inzicht in de huidige omvang, opbouw en kwaliteit van de openbare ruimte en de visie en doelstellingen die de gemeente heeft voor het verbeteren en beheren hiervan. Gemeente Zevenaar streeft naar een openbare ruimte waar de basis op orde is, waar de biodiversiteit wordt vergroot en behouden, die klimaatbestendig, aantrekkelijk en uitnodigend is. Verder zetten we ons in voor een duurzame en circulaire openbare ruimte en organisatie met betrokken bewoners en medewerkers.

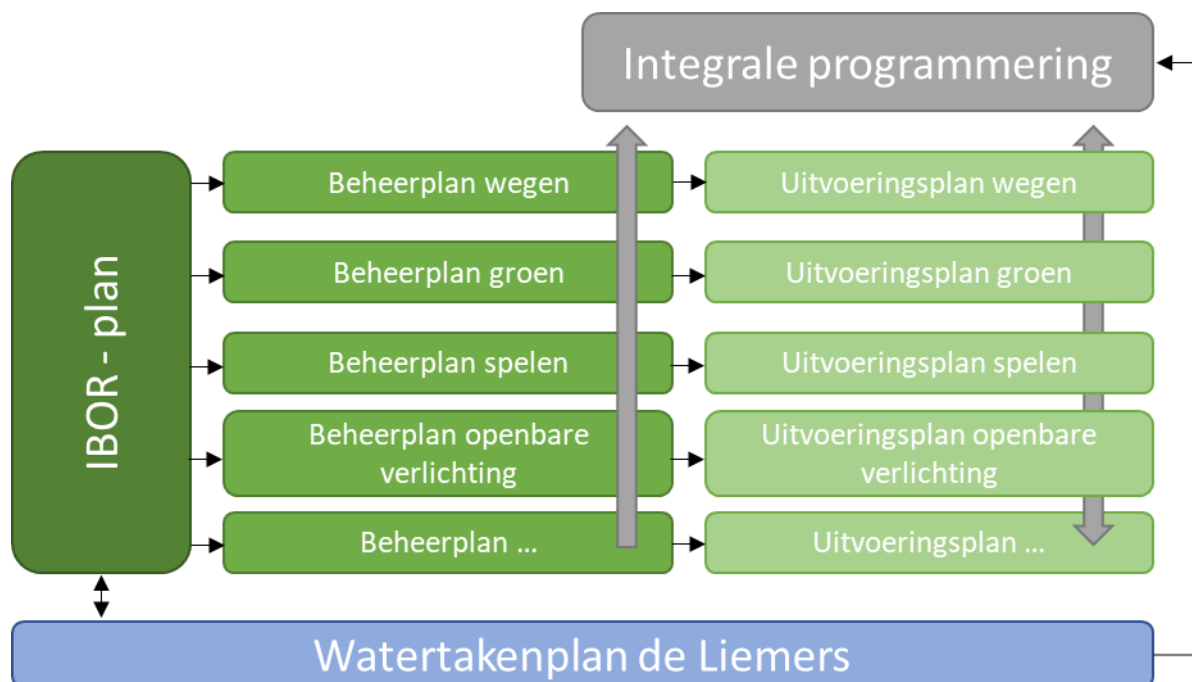
1.1 Aanleiding

In 2020/21 is het rapport 'Basis in beeld' opgesteld, waarin is opgenomen waar gemeente Zevenaar staat wat betreft het beheer van de openbare ruimte. Hierin zijn het areaal, de kwaliteit en de beheerbudgetten in beeld gebracht. Vanuit deze basis borduurt het IBOR voort op de ambities die de gemeente heeft voor de openbare ruimte. Het IBOR en de Basis in Beeld richten zich vooral op het service onderhoud, regulier en groot onderhoud en vervangingen.

1.2 Waarom een beleidsplan voor de openbare ruimte?

Een groot deel van ons leven vindt plaats in de openbare ruimte. Het is de plek waar we samenkomen, naar ons werk gaan, waar we spelen, bewegen en tot rust komen, waar we ons geld uitgeven en waar we historie kunnen ervaren. Het is daarom essentieel dat de openbare ruimte aantrekkelijk, schoon en heel is. Tegelijk zien we dat de druk op de openbare ruimte toeneemt. Dit wordt veroorzaakt door een aantal ontwikkelingen zoals klimaatverandering, de energietransitie, gezondheidsongelijkheid, biodiversiteitsverlies en de bouwopgave. Deze ontwikkelingen zijn nu al gaande en zullen alleen maar toenemen. Ze hebben invloed op de leefbaarheid, de beleving en het beheer en de inrichting van de openbare ruimte. Met dit IBOR hebben we de kansen in handen om ambities vast te stellen waarmee we kunnen omgaan en inspelen op dit soort ontwikkelingen.

In navolging van dit IBOR worden ook beheerplannen en uitvoeringsplannen opgesteld. Deze plannen maken de diverse ambities en doelstellingen van dit IBOR meer concreet door ze te vertalen naar de uitvoering.

Figuur 1: Positie van dit IBOR

1.3 Totstandkoming van het IBOR

Dit IBOR is tot stand gekomen door een interactief proces met een projectgroep die is samengesteld voor dit IBOR. In meerdere werkgroepen is gediscussieerd en gebrainstormd over thema's en doelstellingen voor de toekomst. De ambities zijn meerdere malen getoetst met de visie van ambtenaren en het gemeentelijk beleid. Er is afstemming gezocht met het Watertakenplan en het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie.

Ook inwoners hebben meegeholpen met de tot stand komen van dit IBOR. In mei 2021 hebben we een digitale bewonersenquête uitgezet via verschillende websites en lokale kranten. De enquête is door bijna 600 inwoners ingevuld. In de enquête konden bewoners meedenken over thema's, inrichtingselementen en beheer en onderhoud. Er werd ook gevraagd naar de waardering van het onderhoud van de openbare ruimte, participatie en beleving. De uitkomsten van de enquête zijn uitgebreid besproken met de projectgroep en hebben gezorgd voor een verfijning van de ambities en doelstellingen.

1.4 Leeswijzer van dit document

- [Hoofdstuk 2](#): onze visie op de openbare ruimte voor 2032;
- [Hoofdstuk 3](#): de huidige situatie van de openbare ruimte met tevredenheid van inwoners, de huidige arealen en de huidige onderhoudsbudgetten;
- [Hoofdstuk 4](#): de realisatiestrategie van dit beleid met verschillende financiële scenario's;
- [Hoofdstuk 5](#): het actieplan voor de uitvoering van ambities en doelstellingen.

Figuur 2: Kaart van gemeente Zevenaar.

Gemeente Zevenaar bestaat naast de stad Zevenaar uit een groot aantal kleinere kernen. De gemeente heeft een groot buitengebied, dat zich uitstrekt van de IJssel in het Noorden tot de Rijn in het zuiden. De A12 loopt dwars door de gemeente heen.

2. Onze visie voor 2032

In dit hoofdstuk beschrijven we onze visie op de openbare ruimte voor 2032. We beschrijven eerst onze algemene visie voor de openbare ruimte, daarna volgen onze ambities met bijbehorende doelstellingen. Kort samengevat zetten we in op: de basis op orde, biodiversiteit, klimaatadaptatie, duurzaam en circulair, aantrekkelijk en uitnodigend voor iedereen en betrokken bewoners.

2.1 Onze visie samengevat

In de openbare ruimte van gemeente Zevenaar staat de bewoner en de leefbaarheid centraal. De buitenruimte is een plek waar mensen elkaar ontmoeten, waar mensen kunnen bewegen en sporten en van de natuur kunnen genieten en tot rust kunnen komen. We zien de openbare ruimte als bindmiddel van de samenleving.

De bewoners voelen zich betrokken bij het creëren van deze openbare ruimte en steken dan soms ook zelf de handen uit de mouwen of denken mee met de gemeente over plannen voor de openbare ruimte. Bewoners hebben daarnaast ook de mogelijkheid om op hun eigen terrein bij te dragen aan de doelen van de gemeente, zoals op het gebied van klimaatadaptatie. We geven ruimte aan initiatieven om de openbare ruimte te verbeteren en te gebruiken op de manier waarop zij dat willen.

De openbare ruimte staat niet alleen in dienst van de mens maar ook van de natuur. Meer aandacht voor biodiversiteit en duurzaamheid is een manier om de negatieve effecten van klimaatverandering te verminderen. De natuur krijgt haar plek terug in de openbare ruimte door meer beplanting toe te voegen en overbodige verharding te verwijderen, daarnaast verbeteren we bestaande groenstructuren of breiden ze uit. En we gaan meer gebruik maken van gerecyclede materialen voor de inrichting van de openbare ruimte. We zien het als onze rol als gemeente om het goede voorbeeld te geven op het gebied van duurzaamheid en bewustwording te creëren bij inwoners, ondernemers en organisaties in onze gemeente. Meer aandacht voor de natuur en het milieu is uiteindelijk ook voor de mens een voordeel. De gemeente zorgt voor een stabiele basis met het uitvoeren van dagelijks onderhoud en groot- en vervangingsonderhoud. Hierbij maken we afspraken over de gewenste beeldkwaliteit en onderhoudskwaliteit en maken we een onderscheid tussen functiegebieden.

2.2 Basisuitgangspunten voor beheer en onderhoud

De gemeente Zevenaar streeft ernaar om in de openbare ruimte de basis op orde te hebben. Dit betekent een omgeving die schoon en heel is en die technisch veilig is. Om de openbare ruimte schoon en heel te houden, hebben we een efficiënte aanpak nodig voor zowel de verzorgende staat als de technische kwaliteit. De huidige afgesproken (beeld)kwaliteit is samengevat in onderstaand schema (figuur 3). In hoofdstuk 4 van dit IBOR worden drie scenario's beschreven voor de openbare ruimte. Afhankelijk van het gekozen scenario kan er gekozen worden voor een andere en nieuwe beeldkwaliteit (die geldt voor verzorgend en technisch onderhoud). Daarnaast hebben we een aantal basisuitgangspunten voor beheer en onderhoud om ervoor te zorgen dat de basis op orde blijft.

	Centrum en Accentpunten	Begraafplaatsen	Hoofdwegen	Woonwijken	Buitengebied
Bermen	A	n.v.t.	B	B	C
Bomen	A	n.v.t.	B	B	C
Gazon	A	n.v.t.	B	B	C
Bos(plantsoen)	A	n.v.t.	B	B	C
Beplanting	A	n.v.t.	B	B	C
Begraafplaatsen	n.v.t.	A	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Spelen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	B	n.v.t.
Straatmeubilair	A	n.v.t.	B	B	C
Fietspaden	A	n.v.t.	B	B	C
GOW	A	n.v.t.	B	B	C
Halfverharding	A	n.v.t.	B	B	C
Voetpaden	A	n.v.t.	B	B	C
Woonstraten	A	n.v.t.	B	B	C
Civiele Kunstwerken	A	n.v.t.	B	B	C
Verkeersvoorzieningen	A	n.v.t.	B	B	C
Openbare Verlichting	A	n.v.t.	B	B	C
Straatreiniging	A	n.v.t.	B	B	C
Onkruidbestrijding	A	n.v.t.	B	B	C
Riolering	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Water	A	n.v.t.	B	B	C
Gladheidsbestrijding	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Figuur 3: De huidige kwaliteitsambities voor beheer en onderhoud

Uitgangspunten	Financiering	Organisatie
De openbare ruimte is in de basis schoon, heel en veilig. We sturen op: ▪ kwaliteitsniveau A in centra en accentpunten en begraafplaatsen ▪ kwaliteitsniveau B op hoofdwegen en woonwijken ▪ kwaliteitsniveau C in het buitengebied	Verhoging beheerbudget om huidige ambities te behalen of bijstellen ambities	Structureel monitoren van het kwaliteitsniveau
Voor het dagelijks onderhoud van de openbare ruimte toetsen we op basis van tevredenheid. We voeren een keer in de twee jaar een belevingsenquête uit waarin we	Kostenneutraal	Opstellen en uitzetten van enquête

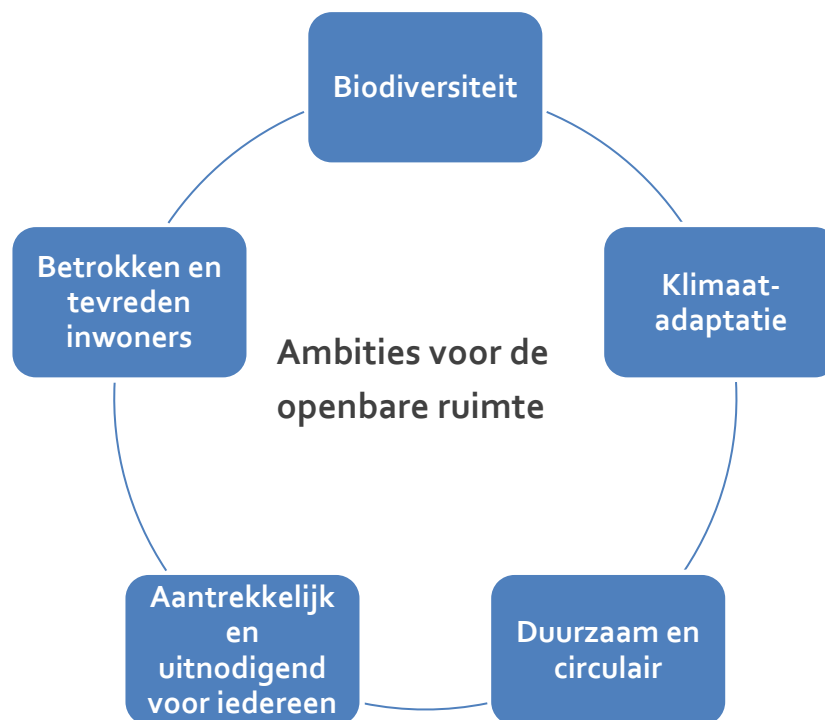
vragen naar tevredenheid van het beheer en wensen voor de openbare ruimte. We streven naar de huidige tevredenheid van een 7,0, die in de IBOR-enquête is opgehaald.		
We stellen beheer- en uitvoeringsplannen op naar aanleiding van dit IBOR, waarin concrete beheermaatregelen en uitvoeringsplannen vorm krijgen.	Kosten afhankelijk van de uitkomst van het beheerplan	Reguliere beheertaak
We begroten en verantwoorden volgens het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording). We splitsen de budgetten naar exploitatie, voorziening en investering.	Wellicht ontstaat er financiële ruimte door meer te activeren	Afstemmen met de financiële afdeling
We maken een integrale meerjarenplanning voor de komende 10 jaar. Wanneer de openbare ruimte op de schop gaat bij groot onderhoud is dit het ideale moment voor herinrichting, functionele aanpassingen en ambities te verwezenlijken.	Kostenneutraal, maar meer ambities gerealiseerd	Prioriteringsproces opzetten, hierbij brengen we de opgaven in beeld
We stellen voor ieder project een beheerparagraaf op om de beheerkosten in beeld te brengen. We voorkomen hiermee niet gedekte meerkosten vanwege areaaluitbreiding, herinrichting en omvormingen.	Kosten zijn afhankelijk van de areaaluitbreidingen	Reguliere beheertaak
We stellen minimale kwaliteitseisen aan projectontwikkelaars en/of aannemers om kwaliteit in het onderhoud en innovaties te stimuleren. Deze kwaliteitseisen leggen we vast in een handboek voor de inrichting van de openbare ruimte.	Eventueel hogere kosten door andere kwaliteitseisen. Capaciteit bij integraal beheerder.	Thema's uit IBOR opnemen in handboek voor de inrichting van de openbare ruimte
We gaan meer werken volgens de uitgangspunten van assetmanagement. De uitgangspunten in dit beleidsplan zijn onderdeel van de te vormen visie op assetmanagement binnen de gemeente Zevenaar.	Kostenneutraal en capaciteit bij integraal beheerder.	Uitwerken van de visie en toepassen van uitgangspunten op de verschillende kapitaalgoederen binnen de organisatie

2.3 Ambities voor de openbare ruimte

Naast de basisuitgangspunten voor beheer en onderhoud hebben we ambities voor het verbeteren van de openbare ruimte. De ambities en doelstellingen moeten leiden tot een prettige en toekomstbestendige openbare ruimte voor onze inwoners. De doelstellingen dienen verder uitgewerkt te worden in de beheerplannen.

Onze ambities voor de openbare ruimte zijn in het kort:

- We willen de **biodiversiteit** vergroten en het bestaande behouden.
- We willen dat de openbare ruimte bestand is tegen de gevolgen van **klimaatverandering** zoals hitte, droogte en wateroverlast.
- We willen een **duurzame en circulaire** openbare ruimte en beheerorganisatie.
- We willen een **mooie** openbare ruimte die **uitnodigt** tot spelen, bewegen en ontmoeten, en die toegankelijk en inclusief is voor **iedereen**.
- We willen dat inwoners **tevreden** zijn met de openbare ruimte en zich **betrokken** voelen.

Figuur 4: Samenvatting van onze ambities voor de openbare ruimte 2022-2032

Op de volgende pagina's gaan we dieper in op deze vijf ambities. Iedere pagina begint met een inspiratieblad. Daarna volgt een beschrijving van de ambitie die ondersteund wordt door uitkomsten van de bewonersenquête. Vervolgens presenteren we een tabel met daarin:

1. de concrete doelstellingen (deze worden verder uitgewerkt in de beheerplannen);
2. de financiële consequentie van de doelstellingen voor de uitvoeringsbudgetten van beheer;
3. de actie voor de organisatie,.

2.3.1 Biodiversiteit vergroten en behouden

Biodiversiteit is de verscheidenheid aan leven in een bepaald gebied. Het gaat om de grote verscheidenheid aan dieren, planten, leefgebieden en genen. Wereldwijd wordt de biodiversiteit bedreigd: planten en dieren sterven uit, vooral als gevolg van menselijk handelen. Een verlies aan biodiversiteit betekent niet alleen dat er planten- en diersoorten verdwijnen. Het leidt ertoe dat volledige ecosystemen minder ecologische waarde produceren en kwetsbaarder worden voor invloeden van buitenaf. De bodem kan onvruchtbaar worden, bijenvolkeren kunnen verdwijnen en water kan onzuiver worden.

In de openbare ruimte liggen veel mogelijkheden om op verschillende schaalniveaus biodiversiteit te vergroten. Dat kan met behulp van bijvoorbeeld bloemrijke bermen, vroegbloeiende bollen en laatbloeiers voor insecten, bijvriendelijke eenjarige bloemmengsels, oeverbeplanting en de aanleg van geveltuinen samen met bewoners. Voldoende variatie in het sortiment zorgt ervoor dat verspreiding van ziektes en plagen wordt belemmerd.

In de bewonersenquête is duidelijk naar voren gekomen dat een groot deel van onze inwoners vinden dat biodiversiteit een belangrijk thema is voor de openbare ruimte, met name voor de woonwijken, het buitengebied, de bedrijventerreinen en dorpscentra. Dit is ook te zien in de keuze voor inrichtingselementen waarin veel bewoners kiezen voor groene parkeervakken en wilde/natuurlijke bermen, en ruimte voor groen verkiezen boven ruimte voor parkeren. In de planuitwerking zal hierover met inwoners het gesprek aangegaan moeten worden om ook de parkeerwensen te verwezenlijken.

Al vanaf begin jaren '90 zijn we begonnen met ecologisch beheer in de bebouwde kom. Langs ontsluitingswegen en buiten de bebouwde kom zal dit ook steeds meer gedaan worden. Daarnaast wordt overbodige verharding zo veel mogelijk vermeden en zijn er voorzieningen voor otters en dassen geplaatst in Angerlo.

60% van de inwoners vindt het belangrijk dat het buitengebied ruimte biedt aan verschillende soorten bomen, planten, dieren en insecten.

56% van de inwoners wil liever natuurlijk ('wild') gras dan strak gemaaid gras in de woonwijken.

Onze doelstellingen op het gebied van biodiversiteit

Doelstelling	Financiering	Organisatie
We zetten volledig in op ecologisch berm- en oeverbeheer. In 2030 wordt 50% van de bermen en oevers in het buitengebied en langs hoofdwegen ecologische beheerd.	Extra budget voor sinusmaaien	We maken afspraken met het Waterschap
We kiezen vooral voor bloeiende en vruchtdragende beplanting zodat niet alleen mensen maar ook dieren (insecten, vogels, etc.) profiteren van het openbaar groen. In 2030 is 50% van de beplanting, bloeiende en/of vruchtdragende beplanting.	Kostenneutraal	Voorschrijven in handboek inrichting openbare ruimte
Bij het aanplanten van bomen kiezen we voor soorten die veel insecten aantrekken zoals eiken, berken en fruit- en notenbomen. We betrekken bewoners bij de keuze voor fruitbomen en de locatie ervan, zodat fruit plukken mogelijk wordt. In 2030 is 10% van de nieuwe aanplant een fruitboom.	Kostenneutraal	Voorschrijven in handboek inrichting openbare ruimte
We creëren nest-, broed- en schuilgelegenheid voor dieren zoals egels, vogels, insecten en vleermuizen. Dat doen we door bijvoorbeeld takkenrillen te maken rondom speelplekken, nestkastjes op te hangen of natuurinclusieve voorzieningen toe te voegen aan civieltechnische kunstwerken en gebouwen.	Beperkte meerkosten	Aanpassing in de werkwijzen en kennis over dit type voorzieningen opdoen. Daarnaast meenemen tijdens vervanging/aanleg.

2.3.2 Klimaatadaptatie in de openbare ruimte en privéterrein

Gemeente Zevenaar streeft naar een klimaatbestendige openbare ruimte. Door stenige gebieden meer te vergroenen, regenwater af te koppelen, overbodige verharding weg te halen en meer grote bomen te plaatsen, kunnen we in de openbare ruimte effecten van hitte en wateroverlast verminderen. Door het regenwater naar de bodem en de beplanting te laten leiden, zorgen we voor minder wateroverlast en gaan we duurzamer om met onze watervoorraden. Hierdoor kunnen we ook beter omgaan met droogte.

We kunnen deze problematiek echter niet alleen oplossen. Daarvoor is hulp nodig van inwoners, het bedrijfsleven, verenigingen en organisaties. We zien het als onze taak om bewoners te inspireren om na te denken over klimaatadaptatie op eigen terrein en nemen zelf als organisatie het goede voorbeeld. Dit doen we niet alleen op grote schaal in de openbare ruimte, maar ook met kleine ingrepen en innovaties. Door de bewustwording voor klimaatadaptatie te vergroten kunnen de problemen met wateroverlast, hitte en droogte gezamenlijk aangepakt worden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan groene daken, het opvangen van regenwater met regentonnen en het beperken van verharding.

Uit de bewonersenquête blijkt dat een groot deel van de inwoners zelf wil bijdragen aan klimaatadaptatie door maatregelen op eigen terrein zoals tegels vervangen door groen of een regenton te plaatsen. Daarnaast wordt er vaak gekozen voor klimaatadaptieve inrichtingselementen zoals klinkers in plaats van asfalt en meer groen in plaats van verharding.

65% van de inwoners wil liever meer ruimte voor groen dan ruimte voor parkeren in de woonwijken

78% van de inwoners wil liever klinkers dan asfalt in de dorpscentra en in de woonwijken.

Onze doelstellingen voor klimaatadaptatie in de openbare ruimte en privéterrein¹

Doelstelling	Financiering	Organisatie
We zetten een campagne op om inwoners, ondernemers en organisaties te stimuleren ook bij te dragen aan klimaatadaptatie, met maatregelen zoals regenwateropvang, groene daken en groen in de tuin in plaats van tegels.	Deels gedekt uit Watertakenplan (<i>algemene klimaatsubsidie</i>)	Opnemen in Watertakenplan (de Liemers) en wordt actief over gecommuniceerd
We koppelen in 2030 20% van al het regenwater af, bergen het zoveel mogelijk en passen bergings-en infiltratievoorzieningen toe zoals wadi's. Bij nieuwbouwwijken koppelen we maximaal af.	Combinatie met Watertakenplan en DPRA	Opnemen in Watertakenplan
We creëren schaduwplekken en koele plekken waar dat op basis van hittestresskaarten nodig is. We streven naar 25% vermindering van de warme plekken op de hittestresskaart uit de klimaatatlas in 2030. We zoeken hiervoor medewerking met andere partijen/maatschappelijke partners.	Extra budget bij herinrichting	Toepassen hittestresskaarten bij (nieuwe) projecten en in samenwerking met maatschappelijke partners
We zetten in op meer groen en water en minder verharding. Bij groot onderhoud of herinrichting van de openbare ruimte komt ten minste 10% meer groene inrichting terug dan er was.	Kosten met name voor omvorming. Deels gedekt uit Watertakenplan en DPRA.	Voorschrijven in handboek inrichting openbare ruimte. Verder uitwerken in beheerplannen.
Bij vervanging kiezen we vooral soorten beplanting die klimaatbestendig zijn en goed tegen droogte, hitte en natheid kunnen.	Extra kosten voor de aanschaf. Kostenneutraal voor onderhoud.	Voorschrijven in handboek inrichting openbare ruimte

¹ Naast het IBOR is ook een DPRA (Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie) opgesteld. Veel maatregelen op gebied van klimaatadaptatie in het IBOR-plan vallen samen met het DPRA. Het DPRA is hierin leidend, het IBOR sluit hier op aan.

2.3.3 Duurzaamheid en circulariteit in de openbare ruimte

We streven naar een duurzame en circulaire openbare ruimte (en organisatie). Hiermee kunnen we een bijdrage leveren aan het terugdringen van de CO₂-uitstoot en de wegwerpeconomie positief veranderen. Denk aan het hergebruiken van snoeiafval, straatmeubilair van gerecyclede materialen toepassen en werkzaamheden uitvoeren met elektrische apparatuur in plaats van diesel.

Als gemeente hebben we ambities op het vlak van circulair inkopen. In 2030 moet 50% circulair ingekocht zijn, hier sluiten we als beheerafdeling op aan. Circulair inkopen houdt in dat alles wat ingekocht wordt aan producten en materialen – denk aan verkeersborden en bouw materiaal – circulair is. Het zijn materialen die ergens anders vandaan komen en dus hergebruikt worden of op een later moment een nieuw leven krijgen.

In het beheer werken we al met duurzame en circulaire materialen. Momenteel hergebruiken we het puin van de verouderde betonfietspaden voor de fundering van nieuwe paden en wegen. Daarnaast passen we gebakken klinkers toe in plaats van asfalt in alle nieuwe 30 km/u straten. Ook vervangen we reguliere verkeersborden door ecoborden wanneer ze echt aan vervanging toe zijn. Daarnaast hebben we als gemeente de ambitie om in 2025 in de bedrijfsvoering CO₂ neutraal te zijn en in 2050 gehele de gemeente Zevenaar. In het beheer onderzoeken we oplossingen hiervoor, bijvoorbeeld het maaisel van bermen aan agrariërs geven om te gebruiken als bodemvoeding.

Inwoners vinden duurzame en circulaire materialen belangrijk, met name voor de centra, de woonwijken, het buitengebied en de bedrijventerreinen. Maar liefst 49% vindt dat de bedrijventerreinen meer duurzaam en circulair ingericht moeten worden. Het gaat er hier ook om dat materialen langer meegaan. Voor het buitengebied ligt het percentage op 18 procent en voor de woonwijken en dorpscentra vindt 14% van de inwoners duurzame en circulaire materialen belangrijk.

78% van de inwoners wil liever klinkers dan asfalt in de dorpscentra en in de woonwijken.

Onze doelstellingen op het gebied van duurzaamheid en circulariteit

Doelstelling	Financiering	Organisatie
Bij herinrichting van de openbare ruimte werken we in 2030 voor 50% met herbruikbare of gerecyclede materialen. Een voorbeeld is grasasfalt voor straten en betonpuin hergebruiken voor betonfietspaden.	Kostenneutraal	Voorschrijven in handboek inrichting openbare ruimte.
We passen geen asfalt meer toe in woonstraten bij herinrichting. In plaats daarvan gebruiken we klinkers.	Kostenneutraal	Voorschrijven in handboek inrichting openbare ruimte.
Bij vervanging van openbare verlichting kiezen we altijd voor duurzame verlichting of verminderen we de verlichting, zodat we minder energie verbruiken en flora en fauna niet worden verstoord door lichtvervuiling.	Kostenneutraal in aanleg, kostenbesparend op de langere termijn	Voorschrijven in handboek inrichting openbare ruimte.
We verduurzamen in het onderhoud door duurzaam materieel en duurzame methodes te gebruiken. We selecteren aannemers mede op basis van duurzaamheidseisen. In 2030 is 50% van ons materieel en methodes circulair.	Meerkosten	Aanbestedingsregels aanvullen/aanpassen
In overleg met agrariërs onderzoeken we of het mogelijk is om bermmaaisel van gemeentelijke grond in te zetten als bodemverbeteraar voor het terrein van de agrariër. In 2030 wordt al ons bermmaaisel ingezet als bodemverbeteraar.	Kostenneutraal	Afstemming met LTO en afhankelijk van de geldende wetgeving.

2.3.4 Aantrekkelijk en uitnodigend voor iedereen

We hebben de ambitie om een aantrekkelijke en uitnodigende gemeente te zijn. We stimuleren gezond gedrag in de openbare ruimte zoals spelen, sporten en bewegen. Er is veel ruimte voor de fietser, de auto is te gast, en er zijn voldoende goede verbindingen en routes naar de natuur. Ook stimuleren we sociaal gedrag door ontmoeten en verblijven te faciliteren. Om ervoor te zorgen dat iedereen gebruik kan maken van de openbare ruimte vinden we het belangrijk dat de openbare ruimte toegankelijk is voor iedereen. Zonder een goede toegankelijkheid wordt bewegen, spelen, sporten en ontmoeten ontmoedigd. We toetsen onze plannen en de huidige openbare ruimte op toegankelijkheid met organisaties en inwoners die hier aan willen bijdragen.

Een mooie uitstraling van de openbare ruimte vinden we ook belangrijk. De openbare ruimte moet aantrekkelijk zijn. Dit stimuleert mensen om langer te verblijven en naar buiten te gaan. Door meer beplanting en historische elementen te behouden, creëren we plekken die aantrekkelijk zijn. Ook het onderhoud van de openbare ruimte speelt een belangrijke rol bij aantrekkelijkheid, toegankelijkheid en het stimuleren van bewegen. Een omgeving die veilig, schoon en heel is, is een voorwaarde om naar buiten te gaan en te verblijven omdat we ons daar prettig voelen. Toegankelijke routes stimuleren om te fietsen, lopen, spelen en sporten. En ook aantrekkelijke beplanting, water en afwisselende architectuur kunnen mensen stimuleren om naar buiten te gaan en langer te verblijven.

We zijn al bezig met het realiseren van natuurlijke speelplekken in combinatie met reguliere speeltoestellen. We betrekken belangenorganisaties (voor slechtzienden en rolstoelgebruikers) bij het meer inclusief en beweegvriendelijk maken van de openbare ruimte, met name hoofdwegen, bushaltes en kruisingen. In de stadskern en de dorpscentra wordt luxer materiaal toegepast voor verharding, groen en meubilair voor een karakteristiek sfeer. Binnen de gemeente liggen inmiddels twee snelfietsroutes, daarnaast is er nog een gepland richting Babberich.

Voor de dorpscentra wil 74% van de inwoners liever auto-te-gast straten dan een inrichting waarbij de auto voorrang heeft.

79% van de inwoners wil liever speelplekken met een natuurlijk uiterlijk dan speelplekken met uitsluitend traditionele toestellen.

Onze doelstellingen voor een aantrekkelijke en uitnodigende openbare ruimte voor iedereen

Doelstelling	Financiering	Organisatie
Bij gelijke technische noodzaak geven we prioriteit aan projecten die als doel hebben fietsers- en voetgangersvoorzieningen te verbeteren, bijvoorbeeld bij inplannen van groot onderhoud. De kwaliteit van fietsers- en voetgangersvoorzieningen is minimaal CROW-niveau B.	Subsidies voor snelfietsroutes vanuit de provincie onderzoeken.	Deze projecten komen eerder terug op de planning
We maken de omgeving aantrekkelijker door middel van het gebruik van diverse soorten groen op accentplekken. We streven hierbij naar aantrekkelijk groen in elk seizoen.	Kostenneutraal, eventueel kosten voor het omvormen.	Uitwerken in groenbeheerplan
We onderzoeken waar behoefte en ruimte is om sporttoestellen-of aanleidingen te plaatsen in de openbare ruimte.	Extra budget voor het onderzoek en het onderhoud van de toestellen	Capaciteit voor uitvoeren van onderzoek i.s.m. het sociaal domein
We kiezen voor meer natuurlijk en avontuurlijk spelen door het aanleggen van natuurlijk speelaanleidingen (zoals stenen en boomstammen) en toestellen met een natuurlijk uiterlijk. We combineren dit met gevarieerde formele speelruimtes. We richten ons vooral op grotere natuurlijke speelplekken in de wijk. Inwoners en kinderen mogen meedenken over de inrichting van de speelplek zodat het aanbod aansluit bij de wensen en behoeften van de doelgroep. De helft van de nieuwe speelvoorzieningen worden natuurlijke speelvoorzieningen.	Besparen op de onderhoudskosten, kosten met name in de omvorming.	Meenemen in speelbeheerplan
We brengen aandachtsgebieden in beeld waar de toegankelijkheid van de openbare ruimte onvoldoende is. Dit doen we in samenwerking met bewoners(-organisaties). Aan de hand hiervan stellen we een actieplan op.	Extra budget voor planvorming en kosten voor uitvoeren van aanpassingen	Betrekken van verschillende gebruikersgroepen met oog op toegankelijkheid

2.3.5 Betrokken en tevreden inwoners

Een andere ambitie van gemeente Zevenaar is het betrekken van bewoners bij het verbeteren en beheren van de openbare ruimte. We willen betrokkenheid, tevredenheid en een goede beleving faciliteren. Daarnaast biedt het inwoners de mogelijkheid om extra kwaliteit te realiseren en bij te dragen aan een prettige omgeving. We vinden het belangrijk dat iedereen de mogelijkheid krijgt om vrijwillig mee te denken en mee te doen.

Betrokkenheid betekent voor ons: meeweten, meebeoordelen, meedenken en meedoen (zie het tekstkader hieronder voor toelichting). Iedereen zou op een laagdrempelige en toegankelijke manier de mogelijkheden moeten krijgen om te participeren. Dit begint bij communiceren welke mogelijkheden er zijn voor participatie en op welke manieren inwoners en ondernemers op eigen terrein een bijdrage kunnen leveren aan een prettige omgeving. We stappen proactief naar bewoners, ondernemers en belangenorganisaties om ze vroegtijdig te betrekken bij ontwikkelingen en projecten. We onderzoeken of er nog meer kansen zijn voor participatie, zoals het aanleggen van geveltuintjes of het adopteren van groen. Daarnaast zetten we in op goede tussentijdse communicatie naar de betrokkenen, zodat zij weten wat er speelt en er op een laagdrempelige manier kansen worden aangeboden om mee te denken en mee te doen. Maar ook voorafgaand aan een participatietraject communiceren we wat de randvoorwaarden, doelen en mate van invloed zijn.

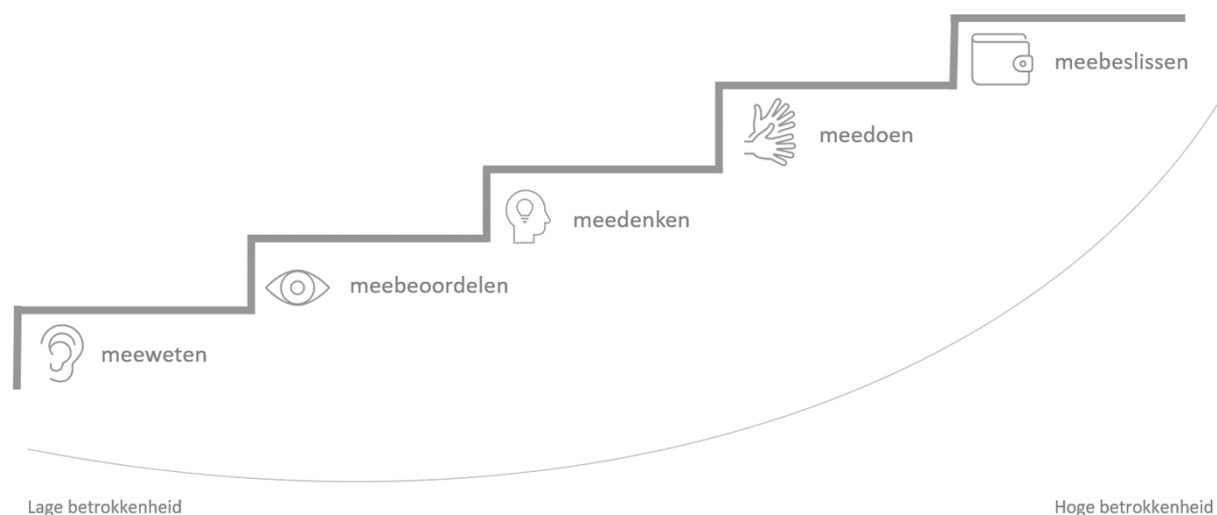
Om kaders en spelregels voor de organisatie goed te borgen, stellen we een handreiking op. Hierin staat in ieder geval beschreven wat onze visie op participatie is, onze houding ten aanzien van participatie en participatie-initiatieven in de openbare ruimte en de randvoorwaarden hiervoor. Ook willen we meer inzicht in de tevredenheid van inwoners met de openbare ruimte en het beheer door middel van een jaarlijkse belevingsenquête. Als we weten wat inwoners belangrijk vinden, welke wensen ze hebben en verbeteringen zij zien, kunnen we hierop sturen om de openbare ruimte te verbeteren.

36% van de inwoners wil de gemeente helpen de buitenruimte te verbeteren, 20% wil dat misschien en 44% wil het niet. Redenen om niet te participeren zijn: geen tijd, oudere leeftijd of slechte gezondheid, taak van gemeente en ander beeld hebben van wat participatie inhoudt.

Bereidwillige inwoners willen met name meedenken over plannen voor de eigen straat of buurt (59%). Wat betreft meedoen is er vooral enthousiasme voor klimaatadaptatie op eigen terrein, groen aanleggen met buurtgenoten en meedoen in onderhoud. Klik [hier](#) voor meer informatie.

De vijf niveaus van de participatieladder

De participatieladder (zie figuur 5 hieronder) is een tool om te laten zien welke mogelijkheden er bestaan voor participatie. Hoe hoger op de ladder, hoe meer betrokkenheid het vraagt van inwoners, ondernemers en andere betrokkenen. Gemeente Zevenaar heeft een actieve houding ten aanzien van meeweten, meebeoordelen, meedenken en meedoen.

Figuur 5: De vijf niveaus van de participatieladder (PLANTERRA)

Meeweten: inwoners worden alleen geïnformeerd, bijvoorbeeld over wegwerkzaamheden.

Meebeoordelen: inwoners reageren op plannen van de gemeente zoals een bestemmingsplan of een ontwerp voor een nieuwe speeltuin

Meedenken: inwoners kunnen problemen en oplossingen aanbieden, bijvoorbeeld voor nieuw beleid zoals de bewonersenquête voor dit IBOR.

Meedoen: inwoners en gemeente steken samen de handen uit de mouwen. Een voorbeeld is samen met de gemeente wilgen snoeien, een afvalbak adopteren of samen met andere bewoners een groenstrook onderhouden.

Meebeslissen: De ontwikkeling van en de besluitvorming wordt overgelaten aan de betrokkenen en de gemeente heeft slechts een adviserende rol. Een voorbeeld is het zelfstandig organiseren van een speeltuinvereniging waarbij de gemeente alleen een klein budget of materiaal beschikbaar stelt.

Onze doelstellingen voor meer betrokken en tevreden inwoners

Doelstelling	Financiering	Organisatie
Voor het dagelijks onderhoud van de openbare ruimte toetsen we op basis van tevredenheid. We voeren een keer in de twee jaar een belevingsenquête uit waarin we vragen naar tevredenheid van het beheer en wensen voor de openbare ruimte. We streven naar de huidige tevredenheid van een 7,0, die in de IBOR-enquête is opgehaald.	Kostenneutraal	Opstellen en uitzetten van enquête
We stellen een handreiking op over hoe we omgaan met participatie in het beheer en de inrichting van de openbare ruimte.	Effect nog onbekend	Opstellen van een participatiekader/plan
We faciliteren bewoners, ondernemers en organisaties als zij mee willen doen met klein onderhoud, zoals het opruimen van de buurt en onderhoud van het groen.	Extra budget/capaciteit voor faciliteren/ondersteunen initiatieven	Coördinator van de initiatieven vanuit de gemeente
We stimuleren bewoners, ondernemers en organisaties om mee te denken over de leefomgeving zoals toegankelijkheid, biodiversiteit en de herinrichting van de buurtspeeltuin.	Capaciteit bij dorpscontact-personen	Capaciteit vanuit organisatie voor bijwonen/organiseren bijeenkomsten
Voorafgaand aan herinrichting van de openbare ruimte betrekken we inwoners, ondernemers en organisaties. We brengen hun wensen in kaart.	Kostenneutraal	Opnemen in projectplanning
We communiceren altijd naar onze bewoners over werkzaamheden in de straat, meldingen doen, en keuzes die we maken in beheer en onderhoud.	Kostenneutraal	Communicatiestrategie opstellen
We zetten een campagne op om inwoners, ondernemers en organisaties te stimuleren ook bij te dragen aan klimaatadaptatie, met maatregelen zoals regenwateropvang, groene daken en groen in de tuin in plaats van tegels.	Deels gedekt uit Watertakenplan (<i>algemene klimaatsubsidie</i>)	Opnemen in Watertakenplan (de Liemers) en wordt actief over gecommuniceerd

3. De huidige situatie: ervaringen, arealen en budget

In het voorgaande hoofdstuk hebben we gekeken naar de toekomst. In dit hoofdstuk staan we stil bij de huidige situatie als vertrekpunt naar 2032. De huidige situatie bestaat uit ervaringen van inwoners en feiten en cijfers over beheer als organisatie. Eerst beschrijven we de tevredenheid en kansen voor participatie vanuit het oogpunt van de inwoners. Daarna beschrijven we hoeveel we beheren en hoeveel budget we daarvoor hebben op dit moment.

3.1 Wat vinden inwoners van de openbare ruimte?

In mei 2021 hebben we een digitale bewonersenquête uitgezet via websites en lokale krantjes ten behoeve van dit IBOR. De enquête is door bijna 600 inwoners ingevuld.

Hoe tevreden zijn inwoners over het onderhoud?

In de digitale bewonersenquête vroegen we inwoners een rapportcijfer te geven voor het onderhoud van de openbare ruimte in zijn geheel op dit moment. Deze vraag werd voor ieder deelgebied gesteld en ging over 'schoon en heel'.

Inwoners zijn op dit moment (zeer) tevreden over het onderhoud van de openbare ruimte. Het gemiddelde ligt tegen de 7,0 aan wat in vergelijking met diverse gemeente kan worden beschouwd als goed. Onderstaande tabel laat het gemiddelde rapportcijfer zien per gebied en het aandeel van de respondenten dat een 7,0 of hoger geeft².

Gebied	Gemiddeld rapportcijfer voor schoon en heel	Aandeel dat een 7,0 of hoger geeft voor schoon en heel
Centrum Zevenaar	6,9	70%
Dorpscentrum	6,8	65%
Woonwijk/woonomgeving	6,5	55%
Bedrijventerreinen	6,5	55%
Buitengebied	6,8	65%

Figuur 6: Rapportcijfer voor schoon en heel per gebied in 2021

We vroegen ook hoe tevreden inwoners zijn op het gebied van veiligheid, levendigheid, aantrekkelijkheid en toegankelijkheid van de openbare ruimte. In de enquête werden deze termen toegelicht. Ook als het gaat om deze aspecten van de openbare ruimte zijn inwoners tevreden.

² De tevredenheidscijfers zijn altijd een momentopname en kunnen beïnvloed worden door de tijd van het jaar, het weer, de periode van enquêtes en persoonlijke factoren. De uitkomsten geven wel een richting hoe men over het onderhoud denkt.

Wat zijn ergernissen als het gaat om het onderhoud?

We vroegen ook waaraan inwoners zich over het algemeen aan storen in de openbare ruimte. Het gaat hier om ergernissen in het algemeen en dus niet om specifieke situaties in gemeente Zevenaar. Een ergernis voor zwerfvuil bijvoorbeeld, betekent niet dat er ook daadwerkelijk veel zwerfvuil is, in gemeente Zevenaar. Als we weten waar inwoners zich het meest aan ergeren, kunnen we met beheer hier extra aandacht aan besteden. Daarnaast kunnen we ervoor kiezen om minder aandacht te besteden aan hetgeen waar inwoners zich nauwelijks aan ergeren.

Over het algemeen storen inwoners zich aan afval naast containers en zwerfvuil, hondenpoep en in wat mindere mate versleten of slecht onderhouden gras (het gaat hier om gaten en kale plekken, maar niet om ruig gras). Voor sommigen is graffiti, peuken en kauwgom op straat in de centra en onkruid op verharding in de woonwijken een ergernis.

We vroegen ook welke onderhoudsmaatregelen meer of minder tijd en geld zouden kunnen krijgen. De uitkomsten komen overeen met de ergernissen. Als het aan inwoners ligt zou de meeste tijd en geld moeten gaan naar:

- Vuilnisbakken legen;
- Kapot wegdek of losse stoeptegels repareren;
- Versleten of vies straatmeubilair repareren of vervangen;
- Verzorging van planten, bomen en gazons.

In vergelijking met de andere opties vinden inwoners dat er minder tijd en geld besteed mag worden aan:

- Onkruid weghalen;
- Gras maaien;
- Graffiti weghalen;
- Peuken en kauwgom opruimen.

Hieruit kunnen we concluderen dat een schone en hele openbare ruimte belangrijk is voor inwoners. De basis moet op orde zijn. De openbare ruimte moet er verzorgd uitzien, niet vies of kapot zijn en er mag geen (zwerf)afval liggen. Er zijn weinig problemen met een meer natuurlijk uiterlijk van groen zoals onkruid en bermen en gazons waar het gras hoger staat en bloemen groeien. Daarnaast blijkt dat sommigen ergernissen afhankelijk zijn van het gebied. Een kapot wegdek en losse stoeptegels is vooral een ergernis in de centra, woonwijken en bedrijventerreinen, terwijl dit een minder grote ergernis is in buitengebieden en bij recreatieplassen. Versleten of vies straatmeubilair is een ergernis in het buitengebied, de recreatieplassen en in mindere mate in de centra.

Willen inwoners (meer) participeren?

We hebben ook onderzocht of inwoners willen participeren. Het gaat dan om meedenken en meedoen. Er liggen veel kansen voor participatie: 36% wil meedenken of meedoen, 44% weet het nog niet zeker en 20% wil het niet. Gebrek aan tijd/drukke met baan, gezin of vrijwilligerswerk, leeftijd en slechte gezondheid worden genoemd als belemmeringen voor participatie. Daarnaast geven sommigen als reden dat zij het een taak van de gemeente

vinden. Sommigen geven aan ontevreden te zijn met de gemeente als organisatie en willen de gemeente daarom niet helpen. Als participatie laagdrempelig en toegankelijk voor iedereen kan worden, waarbij de randvoorwaarden, doelen en mate van invloed vooraf goed gecommuniceerd worden, kan participatie succesvol plaatsvinden.

We vroegen aan de respondenten op welke manier ze eventueel willen meedoen of meedenken. Meerdere antwoorden waren mogelijk. Wat betreft meedoen in beheer en onderhoud heeft de groep die zeker of misschien wil meedoen, interesse in:

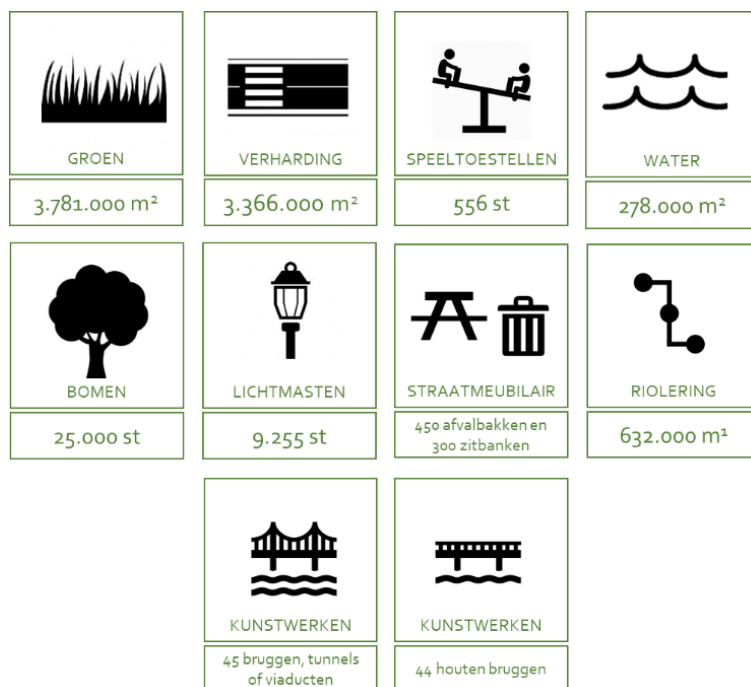
- Klimaatadaptatie op eigen terrein zoals tegels vervangen door planten, een regenton plaatsen of zonnepanelen aanleggen (64%);
- Iets aanleggen en onderhouden met buurtgenoten, zoals een moestuin, speeltuin of plantenbakken (34%);
- Meedoen aan onderhoud zoals zwerfafval opruimen of planten snoeien (31%);
- Een plantsoen of groenvak adopteren (18%).

De opties 'wilgen snoeien' en 'een vuilnisbak adopteren' werden weinig gekozen.

Als het gaat om meedenken zien we dat inwoners enerzijds willen meedenken over specifieke onderwerpen, zoals rolstoeltoegankelijkheid, biodiversiteit en verkeersveiligheid en anderzijds over hun buurt of straat, zoals plannen of herinrichting van een speeltuin, plein of plantsoen.

3.2 Wat beheren we?

In dit IBOR gaat het om alle openbaar toegankelijke buitenruimte die de gemeente Zevenaar beheert. Dat is zowel de 'grijze', 'groene' als 'blauwe' openbare ruimte (wegen, groen en water). De gemeente Zevenaar beheert 3,4 miljoen vierkante meter wegen en 3,8 miljoen vierkante meter groen.

Figuur 7: Arealen in beheer van gemeente Zevenaar

De hoeveelheid areaal in gemeente Zevenaar ligt iets boven het gemiddelde in vergelijking met andere gemeenten in Nederland met dezelfde omvang en/of opzet. Gemiddeld 358 vierkante meter openbare ruimte ten opzichte van 310 vierkante meter in vergelijkbare gemeenten in Nederland.

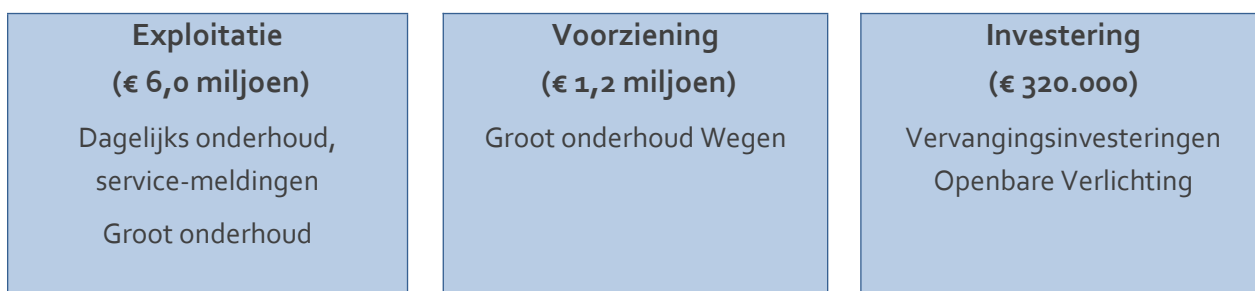
Uit de areaalgegevens blijkt dat circa de helft van het rioolstelsel ouder is dan 50 jaar. In het zuidelijk deel van de gemeente is de huidige staat van de riolering kwalitatief het minst. Het rioolsysteem in onder andere de kernen Tolkamer, Lobith, Pannerden functioneert, mede door de ouderdom, slecht. Ook het groenareaal binnen de gemeente Zevenaar is in het algemeen op leeftijd. In de stad Zevenaar dateert veel groen uit 1970 en 1980. Voor bomen geldt ook dat het bomenbestand relatief ouder is, het zwaartepunt ligt op 40 tot 60 jaar.

Op het gebied van wegen en riolering is de technische kwaliteit in delen van de gemeente onder niveau. De reden is de slechte bodem en fundering. Voor verzorgend onderhoud voldoet de kwaliteit van de openbare ruimte grotendeels aan de gestelde ambities.

De ouderdom van het groenareaal in de gemeente gaat op termijn wel een rol spelen: oudere groenvlakken worden steeds moeilijker te onderhouden en zijn dan op een gegeven moment aan vervanging toe.

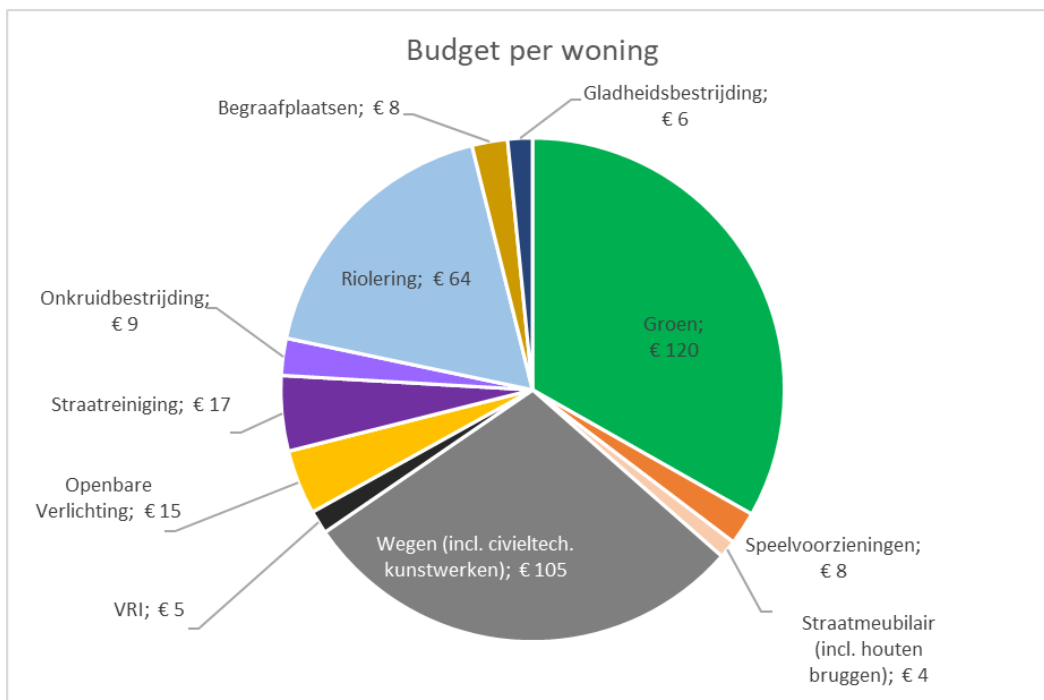
3.3 Wat is ons beheerbudget?

Voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte zijn op hoofdlijnen drie verschillende financieringsbronnen beschikbaar: de exploitatiebegroting, de voorziening openbare ruimte en vervangingsinvesteringen. Voor het beheer van de openbare ruimte, zoals dat in dit IBOR is gedefinieerd, is per saldo ruim € 7,2 miljoen beschikbaar in 2022 (inclusief riolering en water). Voor vervangingsinvesteringen is tot en met 2025 € 320.000 beschikbaar, met name voor openbare verlichting. Daarnaast is er voor riolering vervangingsbudget beschikbaar binnen de gesloten exploitatie van dit onderdeel, wat wordt onderbouwd in het watertakenplan. In het bijlagerapport 'Basis in Beeld' zijn gedetailleerde overzichten opgenomen per productgroep (verhardingen, groen, openbare verlichting, reiniging et cetera).

Figuur 8: Beschikbare beheerbudgetten 2022

De gemeente Zevenaar heeft zodoende € 362 per woning beschikbaar (zie figuur 9 hieronder). Anders gezegd, per vierkante meter openbare ruimte is € 1,02 voor het onderhouden van de openbare ruimte in de begroting (inclusief budget riolering) beschikbaar. Exclusief riolering is dit budget per vierkante meter € 0,83.

Figuur 9: Beheerbudget per woning

Wanneer we op basis van ervaringscijfers, de benodigde kosten voor het onderhouden van het areaal van de gemeente Zevenaar op het huidige kwaliteitsniveau doorrekenen, komen we met het huidige budget op een tekort van € 512.000. Op een totaalbudget van bijna € 7,2 miljoen is dit circa 7%.

Het tekort in de exploitatiebegroting zien we met name terug op de onderdelen groen, wegen en civiele kunstwerken. De tekorten zitten met name in het technisch in stand en veilig houden van deze onderdelen; hier is beperkt budget voor beschikbaar. Het gaat dan bijvoorbeeld om onderliggende wegconstructie of verouderde beplantingsvakken. Problemen op het gebied van de technische kwaliteit komen daarom niet altijd tot uiting in het beeld van de openbare ruimte. Echter, als achterstanden in de technische kwaliteit te lang niet opgepakt worden, kan het op termijn zorgen voor achterstanden en onveilige situaties. Wegen kunnen bijvoorbeeld scheuren krijgen en gazons en hagen kunnen kale plekken vertonen. Dit zal wel invloed hebben op het beeld van de openbare ruimte en daarmee ook op de beleving en het veiligheidsgevoel van bewoners. De tekorten worden in figuur 10 weergegeven.

	Totaal benodigd	Totaal beschikbaar	Verschil	%
Bermen				
Bomen				
Gazon				
Bos(plantsoen)				
Beplanting	€ 2.579.000	€ 2.473.000	€ -106.000	
Begraafplaatsen	€ 151.000	€ 165.000	€ 14.000	
Spelen	€ 187.000	€ 153.000	€ -34.000	
Straatmeubilair	€ 36.000	€ 61.000	€ 25.000	
Fietspaden				
GOW				
Halfverharding				
Voetpaden				
Woonstraten	€ 2.218.000	€ 1.996.000	€ -222.000	
Civiele Kunstwerken	€ 120.000	€ -	€ -120.000	
VRI en verkeersvoorzieningen	€ 119.000	€ 109.000	€ -10.000	
Openbare Verlichting	€ 323.000	€ 299.000	€ -24.000	
Straatreiniging	€ 354.000	€ 349.000	€ -5.000	
Onkruidbestrijding	€ 202.000	€ 172.000	€ -30.000	
Gladheidsbestrijding*	€ 115.000	€ 115.000	€ -	
Totaal (excl. Riolering en Water)	€ 6.404.000	€ 5.892.000	€ -512.000	-9%
Riolering				
Water	€ 1.287.000	€ 1.287.000	€ -	
Totaal (incl. Riolering en Water)	€ 7.691.000	€ 7.179.000	€ -512.000	-7%

Figuur 10: Benodigde en beschikbare budgetten (*worden geen benodigde onderhoudskosten berekend. Hierbij gaan we er van uit dat het beschikbare budget voldoende is voor het uit te voeren werk)

- Voor groen bestaat er een tekort van €106.000, dit tekort bestaat met name uit het benodigde budget voor het bestrijden van invasieve exoten en de eikenprocessierups.
- Voor wegen is een tekort van € 222.000. Met de uitbreiding van areaal is niet altijd het verhardingsbudget opgehoogd. In sommige gebieden wordt dan ook niet altijd de beoogde kwaliteit behaald en worden meldingen niet direct opgelost.
- Voor speelvoorzieningen zien we een tekort van €34.000. Dit tekort wordt veroorzaakt door het beperkte budget voor het onderhoud van valondergronden.
- Uit het budget van straatmeubilair en wegen wordt nu ook onderhoudswerkzaamheden aan (houten) bruggen uitgevoerd. Hierdoor lijkt er op dit onderdeel een overschot, maar dit wordt dus besteed aan het onderhoud aan houten bruggen.
- Civiele kunstwerken hebben geen gelabeld budget in de exploitatiebegroting van de gemeente. Onderhoud hieraan is vaak ad hoc en wordt dan betaald uit andere onderhoudsbudgetten.
- Op het gebied van onkruidbestrijding en straatreiniging wordt een tekort gerapporteerd, dit tekort wordt mede veroorzaakt door areaaluitbreidingen. Voor onkruidbestrijding is ook het niet meer chemisch mogen reinigen een oorzaak van het tekort en zodoende achterstallig onderhoud op dit gebied.

Voor de verdere uitwerking van het IBOR-beleidsplan laten we riolering buiten beschouwing, omdat deze middels een eigen budget en begroting wordt geregeld en de niet is opgenomen in dit beleidsplan. We vergelijken de benodigde kosten dan met het beschikbare totaalbudget van € 5.892.000 (€ 7.179.000 - € 1.287.000), exclusief VAT.

VAT-kosten, ofwel 'Vorbereiding, Administratie en Toezicht' zijn activiteiten waarmee sturing op de uitvoering van beheer en onderhoud mogelijk wordt gemaakt. Het gaat bijvoorbeeld om voorbereiding, zoals het maken van plannen en bestekken, afsluiten van contracten, communicatie en het toezicht houden op de uitvoering van de werken, coördinatie en aansturing van de afhandeling van meldingen. Verder zijn ook de inspecties, onderzoek, metingen, databeheer en bestuurlijke voorstellen onderdeel van de VAT-kosten. Aan VAT-kosten wordt, in de gemeente Zevenaar € 1.638.000 besteed (€ 1.060.000 VAT-kosten, exclusief riolering).

4. Realisatiestrategie

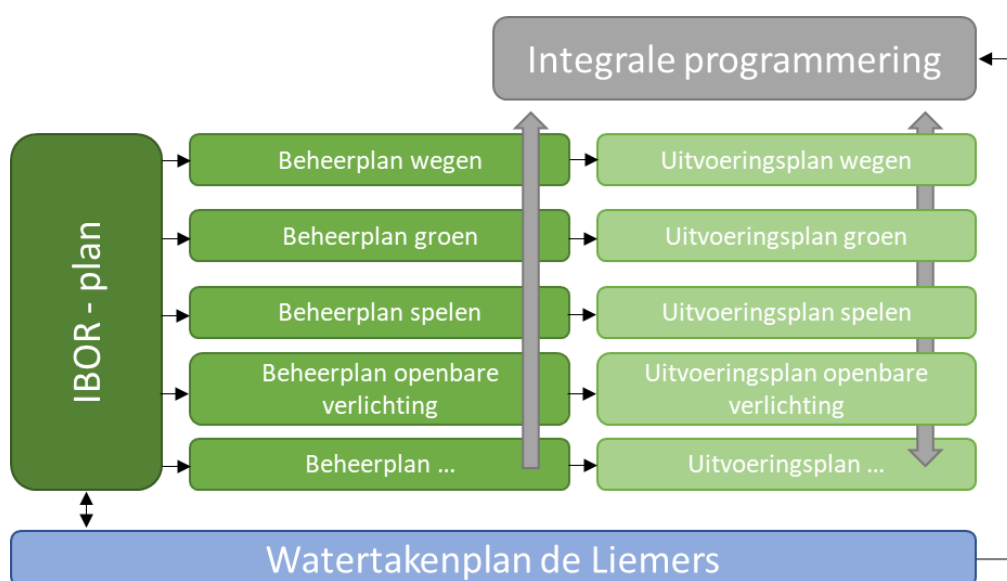
In dit hoofdstuk beschrijven we onze strategie voor het realiseren van onze ambities. We willen de openbare ruimte en het beheer minimaal op peil houden en liefst verbeteren, maar dit gebeurt natuurlijk niet vanzelf en niet zonder consequenties voor de organisatie. In dit hoofdstuk gaan we in op integraal werken en presenteren we verschillende scenario's voor budgetten om de hiervoor benoemde ambities te realiseren.

4.1 Exploitatiekosten

4.1.1 Onze manier van werken (organisatiekosten)

Er liggen grote opgaven en ambities voor de openbare ruimte, die ook in het beheer en onderhoud moeten worden gerealiseerd. Dat betekent dat de positie en invulling van beheer en onderhoud de komende tijd verandert. Het gaat nog steeds over het zorgdragen voor voldoende onderhoudskwaliteit door de gemeente, maar tegelijkertijd ook over het maken van een toekomstbestendige en duurzame openbare ruimte. Maatregelen en werkzaamheden die we uitvoeren bekijken we ook in het licht van verbeteringen, aanpassingen en ontwikkelingen in de openbare ruimte. Dit werken we uit in de beheerplannen, de daaruit volgende uitvoeringsplannen en de integrale meerjarenprogrammering.

Uitgangspunt is dat we integraal werken. We hebben oog voor grote opgaven en ambities in de openbare ruimte, we stemmen werkzaamheden, budgetten, visies en aanpakken op elkaar af en werken planmatig. We bekijken de openbare ruimte vanuit meerdere invalshoeken. Daarnaast werken we gebiedsgericht, participatief en klantgericht met betrokkenen, zorgen we voor samenhang tussen beleid en uitvoering en creëren we multidisciplinaire projectteams.

Figuur 11: Positie van dit IBOR

Deze overkoepelende visie moet worden geborgd in de organisatie die verantwoordelijk is voor het beheer van de openbare ruimte. Binnen de organisatie zal deze verantwoordelijkheid belegd moeten worden en zal er capaciteit moeten worden gereserveerd om de verschillende activiteiten en rollen uit dit beleidsplan tot uitvoer te kunnen brengen. Omdat deze capaciteit er momenteel niet is en ook andere werkzaamheden volgen uit de gestelde ambities, zal dit moeten leiden tot een uitbreiding van het personeel(skosten). Deze kosten zijn niet direct te relateren aan de uitvoeringskosten, maar zullen wel ruimte vragen in de gemeentelijke begroting. Voor het op orde houden van de basis en het realiseren van de gestelde ambities cq. werkwijze in dit beleidsplan zijn binnen de afdeling BOR 2 à 3 fte extra nodig. Specifiek gaat het om een integraal beheerder die de integrale keuzes en afwegingen kan maken en de spil is tussen de afdeling BOR en de rest van de organisatie. Hierbij is dit IBOR-plan een belangrijke leidraad. Daarnaast is het wenselijk dat er 1 of 2 technische beheerders komen, die op de gebieden: spelen, straatmeubilair, bebording en civiele kunstwerken, het gestelde beleid tot uitvoer kunnen brengen in het technisch beheer van de openbare ruimte. Samenvattend zou hier een aanvullend budget van maximaal € 245.000 beschikbaar moeten komen om deze rollen te vervullen.

4.1.2 Benodigde middelen voor realiseren van de ambities

Naast dit onderhoudsbudget is er een extra budget benodigd voor de verschillende ambities uit hoofdstuk 2. Voor beheer en onderhoud gaat dit opgeteld om € 315.000 per jaar. In onderstaande figuur 12 is op basis van de ambities en het bestaande areaal een inschatting gemaakt van de jaarlijkse meerkosten om deze ambities te realiseren.

Ambitie	Jaarlijks onderhoudsbudget	
Biodiversiteit vergroten en behouden	€	120.000
- Ecologisch bermbeheer		
- Meerkosten onderhoud bloeiende en vruchtdragende beplanting		
- Toevoegen voorzieningen voor dieren		
Klimaatadaptatie	€	-
Duurzaam en circulair	€	30.000
- Toepassen duurzaam materieel/methodes		
Aantrekkelijk en uitnodigend voor iedereen	€	115.000
- Planvorming speelbeleid en toegankelijkheid		
- Meerkosten onderhoud diversiteit groen		
Betrokken en tevreden inwoners	€	50.000
- Ondersteuning bewonersparticipatievragen		
Totaal	€	315.000

Figuur 12: Kosten van de ambities

4.1.3 Achterstanden in onderhoud

Naast de benoemde tekorten zijn er op een aantal terreinen achterstanden in het uitvoeren van het onderhoud opgelopen, het gaat om:

- Vervuilde en niet sluitende plantvakken die aangepakt moeten worden (13% van de plantvakken), eenmalige kosten van € 800.000;
- Snoeiachterstand van circa 5.000 bomen, eenmalige kosten van € 450.000;
- Verhelpen van ernstige schades aan 50.000 vierkante meter elementverharding, eenmalige kosten van € 1.000.000

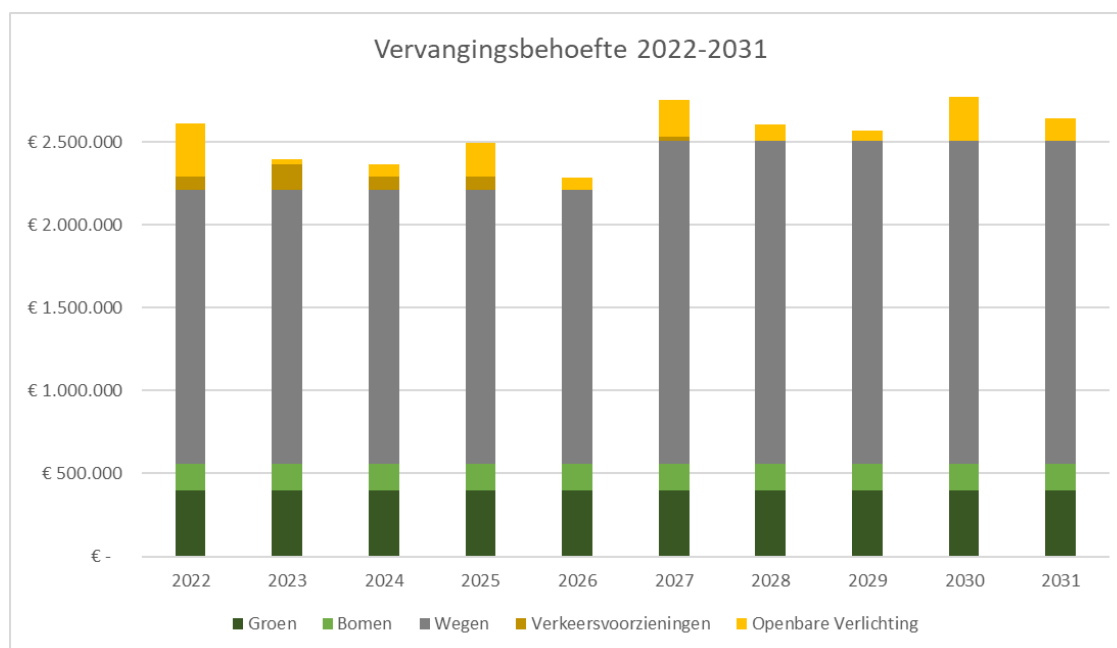
In totaal geeft dit een incidentele kostenpost van €2.250.000.

4.2 Investeringskosten

4.2.1 Benodigde middelen vervanging

Indien we de openbare ruimte op het huidige niveau in stand willen houden, zullen op tijd de nodige vervangingen moeten worden uitgevoerd. Hiervoor is een vervangingsbudget nodig.

Op basis van het areaal, kwaliteit en ouderdom dat nu bekend is, hebben we een inschatting gemaakt van het benodigde vervangingsbudget voor de komende tien jaren. Op basis van de vervangingsbehoefte (kwaliteit en ouderdom) en haalbaarheid (organisatorisch) is de werkelijke behoefte in beeld gebracht voor de komende jaren. Voor de periode tot 2032 hebben we een variërend budget nodig dat gemiddeld circa € 2,5 miljoen per jaar bedraagt, om de kwaliteit van de openbare ruimte in stand te houden. Dit is in figuur 13 voor de komende periode in beeld gebracht. Voor een groot deel bestaat dit budget uit de vervanging van wegen en groen. In het volgende hoofdstuk worden de kosten meegenomen.

Figuur 13a: Jaarlijks benodigd budget voor vervangingen (periode 2022-2031)

Onderhoudsgroep	Jaarlijkse vervangingskosten (o.b.v. inschatting kwaliteit en ouderdom)	
Groen	€	400.000
Bomen	€	160.000
Spelen		<i>n.t.b.</i>
Straatmeubilair		<i>n.t.b.</i>
Wegen	€	1.650.000
Civiele Kunstwerken		<i>incidenteel</i>
Verkeersvoorzieningen	€	50.000
Openbare Verlichting	€	320.000
Eindtotaal	€	2.580.000

Figuur 13b: Jaarlijks benodigd budget voor vervangingen

4.2.2 Benodigde middelen vervanging (ambities)

Naast dit vervangingsbudget is jaarlijks een extra vervangingsbudget nodig van € 475.000 om de verschillende ambities van dit IBOR te kunnen realiseren. Een kostenspecificatie is in figuur 14 afgebeeld.

Ambitie	Jaarlijks vervangingsbudget	
Biodiversiteit vergroten en behouden	€	-
Klimaatadaptatie	€	275.000
- Creëren schaduwplekken		
- Vergroening verharding		
Duurzaam en circulair	€	100.000
- Toepassen duurzaam materieel/methodes		
Aantrekkelijk en uitnodigend voor iedereen	€	100.000
- Diversiteit groen		
Betrokken en tevreden inwoners	€	-
Totaal	€	475.000

Figuur 14: Jaarlijks benodigd budget voor het realiseren van ambities

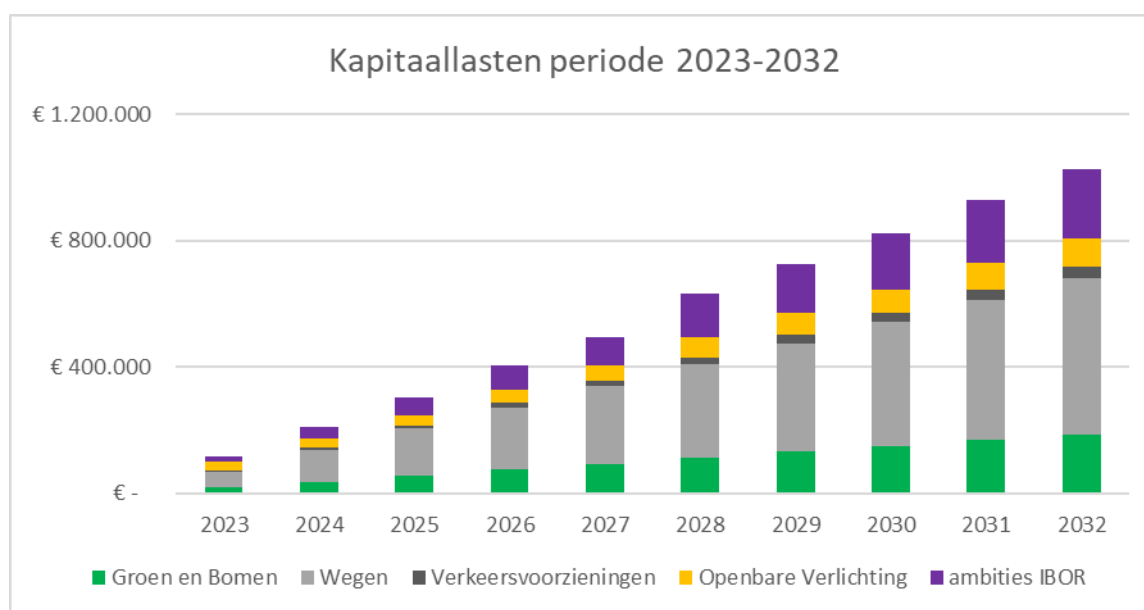
Het jaarlijks benodigd vervangingsbudget bedraagt in totaal circa € 3.055.000 (€ 2.580.000 en € 475.000). De vervangingskosten voor de openbare verlichting worden tot 2025 bekostigd uit de middelen die vastgesteld zijn in het (oude) beleidsplan verlichting. Daarnaast worden de middelen voor riolering vastgesteld in en gefinancierd op basis van het watertakenplan.

Voor het de financiering van deze vervangingskosten moet investeringsbudget worden vrijgemaakt. Ook worden er bijdragen gezocht vanuit (provinciale) subsidies voor duurzaamheidsmaatregelen en synergie met projecten op het gebied van riolering en andere stedelijke ontwikkelingsprojecten.

De komende jaren moet de vervangingsopgave verder in beeld worden gebracht en worden geconcretiseerd. Hieruit volgt dan een integrale meerjarenplanning die de vervangingsopgave in beeld brengt en koppelt aan de ambities. Dit biedt een kans de gestelde ambities te hanteren, zoals het toepassen van circulair materiaal of omvormingen met meer biodiversiteit. Daarnaast biedt het mogelijk om werk met werk te maken, bijvoorbeeld door aan te sluiten bij de energietransitie. Door deze werkwijze ontstaat de mogelijkheid om ambities efficiënter en wellicht goedkoper te realiseren.

4.2.3 Inschatting kapitaallasten

Bovenstaande vervanging moet worden geïnvesteerd op basis van de geldende BBV (Besluit Begroting en Verantwoording). Deze verplicht gemeenten om de investeringen te activeren, hiermee wordt de investering geactiveerd op de balans van de begroting en in jaarlijkse afschrijvingstermijnen afgeboekt. Hierbij moet rekening worden gehouden met oplopende kapitaallasten. Met de vastgestelde afschrijvingstermijnen valt een oplopende kapitaallast van € 118.000 tot circa € 1,0 miljoen te verwachten in de eerste 10 jaar. Op de langere termijn loopt de jaarlijkse kapitaallast op tot bijna € 3,5 miljoen in 2062.

Figuur 15 Kapitaallasten (2023-2032)

4.3 Benodigde middelen beheer en onderhoud

In de vorige hoofdstukken hebben we beschreven welke extra middelen nodig zijn om het beheer op het gewenste beeldkwaliteitsniveau uit te voeren en welke middelen nodig zijn om de ambities waar te kunnen maken. In dit hoofdstuk zetten we dit op een rij en beschreven we mogelijke varianten. We hebben daartoe drie scenario's opgesteld voor de (beeld)kwaliteit (verzorgend en technisch) en het realiseren van onze ambities.

De scenario's zijn:

- Scenario 1: Huidige beeldkwaliteitsambities behouden en inzetten op ambities en inlopen achterstanden
- Scenario 2: Huidige beeldkwaliteitsambities behouden en inzetten op het inlopen achterstanden
- Scenario 3: Beeldkwaliteitsambities bijstellen binnen het huidige budget en geen budget voor ambities en inlopen achterstanden

4.3.1 SCENARIO 1: Huidige beeldkwaliteitsambities behouden en inzetten op ambities en inlopen achterstanden

In het kort:					
▪ (Beeld)kwaliteitsambities worden behouden op het huidige niveau voor verzorgend en technisch onderhoud aan de openbare ruimte ▪ Budget beschikbaar stellen voor het realiseren van de ambities en organisatie ▪ Incidenteel budget voor het inlopen van onderhoudsachterstanden					
Beeldkwaliteitsambities					
	Centrum en Accentpunten	Begraafplaatsen	Hoofdwegen	Woonwijken	Buitengebied
Bermen	A	n.v.t.	B	B	C
Bomen	A	n.v.t.	B	B	C
Gazon	A	n.v.t.	B	B	C
Bos(plantsoen)	A	n.v.t.	B	B	C
Beplanting	A	n.v.t.	B	B	C
Begraafplaatsen	n.v.t.	A	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Spelen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	B	n.v.t.
Straatmeubilair	A	n.v.t.	B	B	C
Fietspaden	A	n.v.t.	B	B	C
GOW	A	n.v.t.	B	B	C
Halfverharding	A	n.v.t.	B	B	C
Voetpaden	A	n.v.t.	B	B	C
Woonstraten	A	n.v.t.	B	B	C
Civiele Kunstwerken	A	n.v.t.	B	B	C
Verkeersvoorzieningen	A	n.v.t.	B	B	C
Openbare Verlichting	A	n.v.t.	B	B	C
Straatreiniging	A	n.v.t.	B	B	C
Onkruidbestrijding	A	n.v.t.	B	B	C

Kosten (exploitatiebegroting) per jaar bij dit scenario				
Soort kosten	Kosten		Meerkosten (t.o.v. huidig)	
Onderhoudskosten ³	€	6.404.000	€	512.000
Realisatie ambities	€	315.000	€	315.000
Organisatiekosten	€	245.000	€	245.000
Totaal	€	6.964.000	€	1.072.000
Onderhoudsachterstand	€	2.250.000	€	2.250.000
Kosten (investerings) per jaar bij dit scenario				
Er is een jaarlijkse vervangingsopgave van € 3,06 miljoen voor de komende 10 jaar. Hierbij hoort een kapitaallast van € 118.000 in 2023. Deze loopt gedurende de jaren op naar € 1,03 miljoen in 2032.				
Verschil met huidig situatie				
▪ Een apart budget voor het realiseren van ambities ▪ Meer (onderhouds)budget om ambities te realiseren ▪ Er wordt structureel budget beschikbaar gesteld voor vervanging van openbare ruimte. ▪ Er wordt incidenteel budget beschikbaar gesteld voor het inlopen van onderhoudsachterstanden.				
Consequenties				
▪ Ruimte om ambities te realiseren ▪ Onderhoudsbudget toereikend voor bestaande kwaliteitsambities en het inlopen van onderhoudsachterstanden				

³ Exclusief riolering

4.3.2 SCENARIO 2: Huidige beeldkwaliteitsambities behouden en inzetten op het inlopen achterstanden

In het kort:					
(Beeld)kwaliteitsambities worden behouden op het huidige niveau voor verzorgend en technisch onderhoud aan de openbare ruimte - Incidenteel budget voor het inlopen van onderhoudsachterstanden - Er worden beperkte middelen beschikbaar gesteld voor uitbreiding organisatie met een integraal beheerder					
Beeldkwaliteitsambities					
	Centrum en Accentpunten	Begraafplaatsen	Hoofdwegen	Woonwijken	Buitengebied
Bermen	A	n.v.t.	B	B	C
Bomen	A	n.v.t.	B	B	C
Gazon	A	n.v.t.	B	B	C
Bos(plantsoen)	A	n.v.t.	B	B	C
Bepanting	A	n.v.t.	B	B	C
Begraafplaatsen	n.v.t.	A	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Spelen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	B	n.v.t.
Straatmeubilair	A	n.v.t.	B	B	C
Fietspaden	A	n.v.t.	B	B	C
GOW	A	n.v.t.	B	B	C
Halfverharding	A	n.v.t.	B	B	C
Voetpaden	A	n.v.t.	B	B	C
Woonstraten	A	n.v.t.	B	B	C
Civiele Kunstwerken	A	n.v.t.	B	B	C
Verkeersvoorzieningen	A	n.v.t.	B	B	C
Openbare Verlichting	A	n.v.t.	B	B	C
Straatreiniging	A	n.v.t.	B	B	C
Onkruidbestrijding	A	n.v.t.	B	B	C
Kosten (exploitatiebegroting) per jaar bij dit scenario					
Soort kosten	Kosten		Meerkosten (t.o.v. huidig)		
Onderhoudskosten ⁴	€	6.404.000	€	512.000	
Realisatie ambities	€	-	€	-	
Organisatiekosten	€	85.000	€	85.000	
Totaal	€	6.489.000	€	597.000	
Onderhoudsachterstand	€	2.250.000	€	2.250.000	
Kosten (investeringen) per jaar bij dit scenario					
Er is een jaarlijkse vervangingsopgave van € 2,58 miljoen voor de komende 10 jaar. Hierbij hoort een kapitaallast van € 100.000 in 2023. Deze loopt gedurende de jaren op naar € 806.000 in 2032.					

⁴ Exclusief riolering

Vershil met huidig situatie
- Er wordt structureel budget beschikbaar gesteld voor vervanging van openbare ruimte. - Er wordt incidenteel budget beschikbaar gesteld voor het inlopen van onderhoudsachterstanden.
Consequenties
Onderhoudsbudget toereikend voor bestaande kwaliteitsambities en het inlopen van onderhoudsachterstanden

4.3.3 SCENARIO 3: Beeldkwaliteitsambities bijstellen binnen het huidige budget en geen budget voor ambities en inlopen achterstanden

In het kort:						
(Beeld)kwaliteitsambities worden op onderdelen naar beneden bijgesteld om binnen huidig budget te blijven, dit geldt voor verzorgend en technisch onderhoud aan de openbare ruimte - Er wordt geen budget beschikbaar gesteld voor het realiseren van ambities (structureel) en voor het inlopen van onderhoudsachterstanden (incidenteel) - Er worden beperkte middelen beschikbaar gesteld voor uitbreiding organisatie met een integraal beheerder						
Beeldkwaliteitsambities						
	Centrum en Accentpunten	Begraafplaatsen	Hoofdwegen	Woonwijken	Buitengebied	
Bermen	B	n.v.t.	B	C	C	
Bomen	B	n.v.t.	B	B	C	
Gazon	A	n.v.t.	B	B	C	
Bos(plantsoen)	B	n.v.t.	B	C	C	
Bepanting	A	n.v.t.	B	B	C	
Begraafplaatsen	n.v.t.	B	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	
Spelen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	B	n.v.t.	
Straatmeubilair	B	n.v.t.	B	B	C	
Fietspaden	A	n.v.t.	B	B	C	
GOW	A	n.v.t.	B	C	C	
Halfverharding	B	n.v.t.	B	C	C	
Voetpaden	A	n.v.t.	B	B	C	
Woonstraten	B	n.v.t.	B	C	C	
Civiele Kunstwerken	B	n.v.t.	B	B	C	
VRI en verkeersvoorzieningen	B	n.v.t.	B	B	C	
Openbare Verlichting	B	n.v.t.	B	B	C	
Straatreiniging	A	n.v.t.	B	B	C	
Onkruidbestrijding	B	n.v.t.	B	C	C	

Kosten (exploitatiebegroting) per jaar bij dit scenario				
Soort kosten	Kosten		Meerkosten (t.o.v. huidig)	
Onderhoudskosten ²	€	5.934.000	€	-
Realisatie ambities	€	-	€	-
Organisatiekosten	€	85.000	€	85.000
Totaal	€	6.019.000	€	85.000
Kosten (investerings) per jaar bij dit scenario				
Er is een jaarlijkse vervangingsopgave van € 2,58 miljoen voor de komende 10 jaar. Hierbij hoort een kapitaallast van € 100.000 in 2023. Deze loopt gedurende de jaren op naar € 806.000 in 2032.				
Verschil met huidig situatie				
▪ Kwaliteitsambities worden op onderdelen verlaagd zodat het past in het huidig budget ▪ Er wordt structureel budget beschikbaar gesteld voor vervanging van openbare ruimte.				
Consequenties				
▪ Geen ruimte om ambities te realiseren ▪ Lagere kwaliteitsambities, die op onderdelen een meer sober straatbeeld laten zien. ▪ Bestaande onderhoudsachterstanden blijven bestaan. ▪ Binnen huidige budgetten ruimte vinden voor budget voor civiele kunstwerken en verkeersvoorzieningen en bestrijding invasieve exoten en eikenprocessierups				

4.5 Samenvatting scenario's

In het tabel hieronder volgt een samenvatting van de scenario's zoals die in paragraaf 4.1 t/m 4.4 zijn beschreven. Hierbij is rekening gehouden met organisatorische consequenties, ambities, kwaliteitsuitgangspunten en kapitaallasten. Dit zijn jaarlijks terugkerende meerkosten zoals hiervoor beschreven.

	SCENARIO 1		SCENARIO 2		SCENARIO 3	
Onderhoudskosten (o.b.v. §3.3)	€	512.000	€	512.000	€	-
Realisatie ambities (o.b.v. §4.1.2)	€	315.000	€	-	€	-
Organisatie (o.b.v. §4.1.1)	€	245.000	€	85.000	€	85.000
Totaal (beheer en onderhoud)	€	1.072.000	€	555.000	€	85.000
Onderhoudsachterstand (o.b.v. §4.1.3)	€	2.250.000	€	2.250.000	€	-
Kapitaallasten (o.b.v. §4.2.3)	€ 118.000 (2023) tot € 1,03 miljoen (2032)		€ 100.000 (2023) tot € 806.000 (2032)		€ 100.000 (2023) tot € 806.000 (2032)	

Figuur 16: Samenvatting meerkosten scenario's voor exploitatiebegroting

5. Uitvoering en planning van doelstellingen

Hieronder volgt een globale planning voor het uitvoeren van de doelstellingen van dit IBOR zoals beschreven in hoofdstuk 2.

Doelstelling (in het kort)	Wanneer
Beheerplannen opstellen	2022, 2027, 2032
Uitvoeringsplannen opstellen	2023, 2028, 2033
De budgetten splitsen naar exploitatie en investering.	Vanaf 2022
Integrale meerjarenplanning komende 10 jaar opstellen	In 2022 en 2032. Incl. updaten.
Voor ieder project een beheerparagraaf opstellen. (beheerkosten in beeld).	2022;
Kwaliteitseisen opstellen. Eisen in handboek inrichting openbare ruimte opstellen.	2022; 2023.
Werken volgens uitgangspunten assetmanagement.	Vanaf 2022
Ecologisch berm- en oeverbeheer	Vanaf 2022
Bloeiende en/of vruchtdragende beplanting	Vanaf 2022
Meer fruitbomen planten	Vanaf 2022
Nest-, broed- en schuilgelegenheid creëren	Vanaf 2022
Campagne klimaatadaptatie op eigen terrein	Plannen maken in 2022. Uitvoering vanaf 2023.
Regenwater afkoppelen	Plannen maken in 2022. Uitvoering vanaf 2022.
Meer schaduwplekken en koele plekken.	Plannen maken in 2022. Uitvoering vanaf 2022.
Overbodige verharding vervangen door groen. Bij	Vanaf 2022
Bij herinrichting 10% meer groen dan voorheen.	Vanaf 2022
Klimaatbestendige beplanting bij vervanging.	Vanaf 2022
Herbruikbare of gerecyclede materialen bij herinrichting.	Vanaf 2022
Verlichting verminderen of verduurzamen bij vervanging.	Vanaf de eerste vervangingsgolf.
Verduurzaming van onderhoudsmethodes en materieel.	Eisen in 2022. Uitvoering in 2023.

Onderzoek gebruik bermmaaisel agrarische gronden.	Onderzoek starten in 2022. Uitvoering vanaf 2023.
Prioriteit projecten verbetering fietsers- en voetgangersvoorzieningen.	Vanaf 2022
Diverse soorten groen toepassen	Vanaf 2022
Onderzoek naar geschikte locaties voor sporttoestellen	Onderzoek 2022. Uitvoering 2023.
Meer natuurlijk en avontuurlijk spelen. Natuurlijke speelaanleidingen	Vervangingsgolf en bij nieuwbouw.
Aandachtsgebieden onvoldoende toegankelijkheid en actieplan opstellen.	Aandachtsgebieden en actieplan opstellen in 2022.
Bij nieuwe ontwikkelingen toetsen of de identiteit van een plek gewaarborgd.	Aankomende nieuwbouwprojecten
Handreiking participatie opstellen	Plannen maken in 2022. Beleid opstellen in 2022/2023
Bewoners, ondernemers en organisaties mee doen met klein onderhoud	Vanaf 2022
Bewoners, ondernemers en organisaties denken mee over de leefomgeving.	Bij nieuw beleid
Elke twee jaar een belevingsenquête uitvoeren over tevredenheid en wensen beheer openbare ruimte.	Eerste enquête in 2023.
Inwoners, ondernemers en organisaties betrekken bij (her)inrichten van hun leefomgeving.	Bij herinrichting
We communiceren altijd met bewoners over werkzaamheden in hun straat.	Vanaf 2022
Campagne klimaatadaptatie op eigen terrein	Plannen maken in 2022. Uitvoering vanaf 2022.

Bijlage 1: begrippen financiering

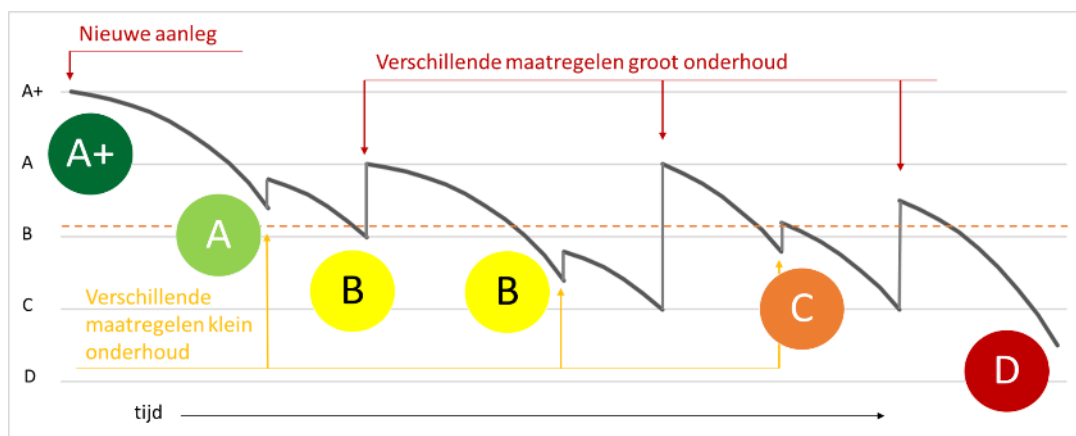
Voor beheer en onderhoud van de openbare ruimte wordt onderscheid gemaakt naar vier soorten maatregelen. Zij verschillen door hun aanpak en manier van plannen en door de wijze waarop zij worden bekostigd. Service en dagelijks onderhoud gaat vooral over groen-onderhoud en straatreiniging. Verhardingen en kunstwerken kennen vooral groot onderhoud. Vervangingen komen vooral voor bij civieltechnische onderdelen en bij groen. Het IBOR en het Basis in Beeld richten zich vooral op het service onderhoud, dagelijks onderhoud en groot onderhoud.

De combinatie van onderhoud met daaropvolgend aan het eind van de levensduur vervanging zijn communicerende vaten. Wanneer vervangingsinvesteringen worden beperkt zijn er meer financiële middelen nodig voor het onderhoud om het gewenste onderhoudsniveau te behouden.

Naam	Omschrijving
Service onderhoud en meldingen	Dit betreft het niet gepland onderhoud dat bestaat uit het reageren op meldingen, het (niet-planmatig) repareren van (storm)schades en vernielingen, ondersteunen van burgerinitiatieven en evenementen e.d. Deze kosten worden betaald uit de exploitatiebegroting.
Dagelijks onderhoud (onderhoudsbestekken)	Planmatig onderhoud dat frequent wordt uitgevoerd (periodiek/jaarlijks terugkerend) of betrekking heeft op ingrepen op een klein gedeelte van het object ('klein onderhoud'). Inspecties, energie- en storkosten worden bij het dagelijks onderhoud gerekend. De kosten voor dagelijks onderhoud zijn jaarlijks ongeveer gelijk en worden betaald uit de exploitatiebegroting.
Groot onderhoud	Grotere en meer ingrijpende werken op een groot deel van het object. Groot onderhoud is gericht op het in stand houden van het object en wordt doorgaans uitgevoerd naar een langere gebruiksperiode. Groot onderhoud wordt projectmatig gepland en uitgevoerd via de integrale meerjarenprogrammering. De kosten kunnen per jaar verschillen en worden betaald uit de exploitatiebegroting of lopen via voorzieningen. Kosten voor groot onderhoud mogen niet worden geactiveerd tenzij sprake is van levensduurverlenging.
Vervanging	Het totaal vervangen van een object aan het einde van de levensduur. De inrichting en functie van het object wordt niet gewijzigd, materiaal en de constructie worden wel vernieuwd (1 op 1 vervanging). Vervanging is een kapitaalsinvestering, bijvoorbeeld via het meerjarig investeringsplan of via externe financiering. De kosten voor vervanging moeten worden geactiveerd.
Herinrichting	Het vernieuwen van een object met een gewijzigde inrichting en/of functie. Feitelijk is er dan sprake van een nieuwe openbare ruimte. Herinrichting gaat verder dan de technische instandhouding. Herinrichting is een investering, via het meerjarig investeringsplan of via externe financiering. Herinrichtingen kosten over het algemeen meer voorbereidingstijd dan vervanging. In de budgetplanning moet hiermee rekening worden gehouden.

Figuur 16: Begrippen beheer en onderhoud

Deze verschillende soorten maatregelen zijn ook de koppelen aan de onderhoudscyclus, deze is schematisch weergegeven in onderstaande figuur. De ontwikkeling van de kwaliteit gaat van A+, ten tijde van de aanleg, tot en met de D-kwaliteit is te zien. In de figuur is de ontwikkeling van de kwaliteit gekoppeld aan de zaagtand. Onderstaande figuur maakt duidelijk welke kwaliteitsniveaus elkaar opvolgen in de zaagtand. Voor de duidelijkheid, wanneer er op de juiste manier wordt onderhouden volgt de D-kwaliteit rond het einde van de levensduur. Wanneer dit eerder het geval is betekent dit dus dat er te beperkt is onderhouden of zwaarder belast is als waarmee rekening werd gehouden.

Figuur 17: Onderhoudscyclus van de openbare ruimte

Nota activerings- en afschrijvingsbeleid 2022

Gemeente Zevenaar

Inhoud

1	Algemeen	3
1.1	Besluit begroting en verantwoording (BBV).....	3
1.2	Handelswijzen en uitgangspunten.....	3
2	Activeren en afschrijven.....	4
2.1	Begrip Investering	4
2.2	Activeringsgrens	4
2.3	Afschrijvingsmethode	4
2.4	Afschrijvingstermijn	4
2.5	Ingangsmoment afschrijven	4
2.6	Rente investeringen (voormalig kapitaallasten).....	5
2.7	Onderhoud.....	5
3	Waardering	6
3.1	Waarderingsgrondslagen.....	6
3.2	Duurzame waardevermindering van vaste activa	6
3.3	Desinvestering activa	6
3.4	Componentenbenadering	6
	Bijlage 1: Besluit begroting en verantwoording (BBV)	7
	Bijlage 2: Afschrijvingstermijnen	9

1 Algemeen

In de financiële verordening gemeente Zevenaar 2018, artikel 9, is opgenomen dat het beleid inzake activeren en afschrijven nader zal worden beschreven in de nota activerings- en afschrijvingsbeleid. Deze nota dient voor de nadere uitwerking van het beleid ten aanzien van deze aspecten. Op 30 januari 2019 is de geactualiseerde nota activerings- en afschrijvingsbeleid 2018 door de raad vastgesteld.

Na de controle van de jaarstukken 2018 door onze accountant van Stolwijk & Kelderman heeft genoemde nota geleid tot aanbevelingen in het accountantsverslag. Het advies in de getrouwheidsbevindingen was om met ingang van 2019 de nota als volgt aan te passen:

- Het hanteren van een afschrijvingstermijn voor alle soortgelijke activa ook voor de reeds geactiveerde;
- De uitzonderingen op afschrijvingstermijnen die in het verleden door uw raad zijn gemaakt in de nota op te nemen;
- De systematiek van annuïtair afschrijven ook in de nota op te nemen voor de items van het voortgezet onderwijs;
- De definitie van de ondergrens van € 25.000 voor het activeren aan te scherpen;
- De activa-administratie zodanig in te richten dat duidelijk is welke activa in hoeveel jaren wordt afgeschreven en in overeenstemming met de afschrijvingstabel..

Om tegemoet te komen aan deze accountants-adviezen bieden wij u de aangepaste nota activerings- en afschrijvingsbeleid 2019 met bijbehorende afschrijvingstabel 2019 aan. Deze tabel, te vinden in bijlage 2 van de nota activerings- en afschrijvingsbeleid 2019.

1.1 Besluit begroting en verantwoording (BBV)

In deze nota worden de artikelen van hoofdstuk V: BBV (artikel 59 t/m 65, bijlage 1) aangevuld met gemeente specifieke handelwijzen en uitgangspunten.

1.2 Handelwijzen en uitgangspunten

Voor de gemeente Zevenaar worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

1. Alleen nieuwe investeringen, met een verkrijgings- of vervaardigingsprijs van € 25.000 of meer worden vanaf 2018 geactiveerd met uitzondering van de restant kredieten waartoe voor 2018 is besloten ;
2. Alle investeringen boven de grens opgenomen in lid 1 worden geactiveerd en lineair afgeschreven;
3. Waar mogelijk wordt de componentenbenadering toegepast (verschillende samengestelde delen van een actief, afzonderlijk opnemen);
4. Activa worden afgeschreven vanaf het jaar na gereed melding;
5. Gelijksortige activa worden in dezelfde tijdsduur (economische levensduur) afgeschreven, de termijnen zijn beschreven in bijlage 2.
6. Bij voorstellen voor nieuwe investeringen (kredieten) worden naast de kosten van afschrijving ook de rentekosten voor financiering meegenomen. De rentekosten zijn gebaseerd op de gemiddelde rente van een BNG 20 jarige lineaire lening, zonder rente aanpassing. Het rentetarief wordt bepaald over de periode 1 januari tot 1 juli in het jaar waarin de begroting wordt opgesteld. Dit rentepercentage wordt afgerond op 0,5% naar boven.

De handelwijzen en uitgangspunten worden nader toegelicht in hoofdstuk 2 en 3.

2 Activeren en afschrijven

2.1 Begrip Investing

Niet elke gemeentelijke uitgave is een investering. Een investering is een uitgave, waarvan het nut zich over meerdere jaren uitstrekt. Investerings worden afgeschreven op basis van de verwachte economische levensduur. Een investering moet aan de volgende regels (van de BBV regelgeving) voldoen om te worden geactiveerd:

- een verkrijgings- of vervaardigingsprijs die hoger is dan een bepaald minimumbedrag. Investerings lager dan dit bedrag worden ineens ten laste van de exploitatie gebracht. Een uitzondering hierop zijn gronden en terreinen.
- de gebruiksduur van de investering bedraagt 3 jaar of langer.

In de volgende paragrafen worden de verschillende aspecten nader ingevuld.

2.2 Activeringsgrens

Het is niet praktisch om alle investeringen die in aanmerking komen om geactiveerd te worden ook daadwerkelijk te activeren. De commissie BBV doet de aanbeveling vanuit efficiency-oogpunt een minimale omvang voor het activeren van vaste activa te hanteren. Hiermee worden extra administratieve handelingen voorkomen. Investerings welke niet worden geactiveerd, worden in één keer als last genomen in de exploitatie. Activa met een aanschafwaarde lager dan € 25.000 zullen ineens ten laste van de exploitatie worden gebracht.

2.3 Afschrijvingsmethode

Er bestaan verschillende methoden voor afschrijving. Het BBV laat de gemeenten vrij in de keuze van een methode. De meest voorkomende methoden bij gemeenten zijn:

- lineair
- annuïtair

Bij de lineaire afschrijvingsmethode wordt jaarlijks een vast percentage van de aanschafwaarde afgeschreven. Hierdoor daalt de boekwaarde van het actief jaarlijks met eenzelfde bedrag. De rentelastendalen bij toepassing van deze methode naarmate de jaren verstrijken, door de jaarlijkse afname van de boekwaarde van het actief.

Bij de annuïteitenmethode blijft de jaarlijkse kapitaallast (=afschrijving + rente) gelijk. De rentelast is gedurende een langere periode de grootste component van de kapitaallast en daalt in de loop van de gebruiksperiode steeds sneller, waardoor het gedeelte voor afschrijving omgekeerd evenredig stijgt.

De gemeente Zevenaar hanteert de lineaire methode. De belangrijkste argumenten hiervoor zijn het feit dat de afschrijving constant blijft, deze methode ten opzichte van de annuïtaire methode beter rekening houdt met de relatief sterke waardedaling in de eerste jaren van de gebruiksperiode en de stijgende onderhoudslasten bij veroudering.

Op grond van het voorzichtigheidsprincipe wordt ervan uitgegaan dat de restwaarde nihil is.

Uitzondering op lineaire afschrijvingsmethode:

De gemeenteraden van de (voormalige) gemeenten Didam, Duiven en Zevenaar hebben voor de uitvoering, de financiering en bekostiging van de gemeentelijke taak op het gebied van de huisvesting van het voortgezet Onderwijs in februari 2006 de "Gemeenschappelijke regeling huisvesting voortgezet onderwijs in de Liemers" vastgesteld.

In artikel 12 lid 8 van deze regeling worden de investeringen voor genoemd doel door de deelnemende gemeenten gedaan op basis van een veertig jarige annuïteit, tegen het percentage dat geldt voor een annuïtaire geldlening bij de bank voor Nederlandse gemeenten (BNG) met eenzelfde looptijd ten tijde van het raadsbesluit. Uitsluitend huisvestingslasten,, waaronder deze kapitaallasten volgens de annuïtaire berekening van de betreffende gemeente, voortvloeiende uit investeringen volgens de wet op het voortgezet onderwijs, die voorafgaand aan het raadsbesluit zijn goedgekeurd door het Gemeenschappelijk orgaan, worden doorbelast en gedekt binnen de begroting van de GR.

2.4 Afschrijvingstermijn

Op basis van de vastgestelde afschrijvingstermijnen per activumsoort worden de afschrijvingslasten bepaald en begroot. De gehanteerde termijnen per activumsoort zijn opgenomen in bijlage 2.

2.5 Ingangsmoment afschrijven

De commissie BBV doet de aanbeveling om vast te leggen vanaf welk moment wordt begonnen met afschrijven. In Zevenaar vindt de afschrijving op vaste activa plaats in het jaar na gereedmelding. Concreet betekent dit dat wordt gestart met afschrijven op het moment dat sprake is van een boekwaarde per 1 januari van een jaar. Redenen voor deze keuze zijn:

- a. beperkt de onder uitputting op rentelasten als gevolg van vertraging in de uitvoering van investeringen, en
- b. is administratief een eenvoudige verwerkingsmethode.

2.6 Rente investeringen (voormalig kapitaallasten)

Als gevolg van de notitie rente 2017 (Commissie BBV, juli 2016) wordt er geen rente over het eigen vermogen meer berekend. Alleen de werkelijke rentelasten worden toegerekend aan activa, vanuit het taakveld treasury.

Als gevolg hiervan is de verwerking van rente in de begroting te verdelen in twee onderwerpen:

- a) Toegerekende rente aan (via) investeringen in huidige budgetten/begroting
- b) Rentecomponent bij nieuwe investeringen

a. Toegerekende rente aan (via) investeringen in huidige budgetten/begroting

De gemeente Zevenaar werkt met totaal financiering. Jaarlijks zijn de rentelasten gebaseerd op de dan aangetrokken geldleningen. Als gevolg van de notitie rente worden de rentelasten (en baten) op het taakveld treasury geboekt. De rente wordt aan budgetten (taakvelden) toegerekend, waarbij de investeringen als verdeelsleutel worden gehanteerd. De rente die ten laste van de taakvelden worden gebracht, zijn de rentelasten gebaseerd op de financieringsstructuur in voorgaande jaren.

b. Rentecomponent nieuwe investeringen

Voor nieuwe investeringen zal moeten worden bepaald hoe deze worden gefinancierd en gedekt. Als er leningen bij de bank moeten worden aangetrokken (vreemd vermogen), dan zal dit hogere rentelasten in de begroting tot gevolg hebben. In de begroting worden de afschrijvingslasten en rentelasten van een investering als aparte onderdelen gezien. Omdat als gevolg van een investering de rentelasten zullen veranderen, moet dit bij de aanvraag van nieuwe investeringen meegenomen worden als te dekken kosten.

Voorzichtigheidshalve wordt er bij investeringen altijd vanuit gegaan dat externe financiering noodzakelijk is. De rente die wordt toegepast is gebaseerd op de gemiddelde rente van een BNG 20 jarige lineaire lening, zonder rente aanpassing. Het rentetarief wordt bepaald over de periode 1 januari tot 1 juli in het jaar waarin de begroting wordt opgesteld. Dit rentepercentage wordt afgerond op 0,5% naar boven.

2.7 Onderhoud

Het is niet toegestaan kosten van onderhoud te activeren en vervolgens af te schrijven. Echter is het wel toegestaan om voor de kosten van onderhoud een voorziening te vormen en deze aan te vullen op basis van beheerplannen, waarbij de werkelijke kosten onttrokken worden aan de voorziening.

De laatste methode is minder bewerkelijk en sluit aan bij de huidige vorm van beheersing van bijvoorbeeld het onderhoud van wegen en gebouwen. Het vervangen van een toplaag, reparatie van wegen etc., wordt in Zevenaar ten laste van de voorziening gebracht.

Kosten van levensduur verlengende renovaties en/of (vervangings)investeringen in de openbare ruimte die het gebied een vernieuwende functie geven (reconstructies/herinrichtingen), worden wel geactiveerd en afgeschreven. Hierbij kun je denken aan vervangen van complete brugdekken of het gehele kunstwerk. Kosten voor achterstallig onderhoud dienen ineens ten laste van de exploitatie te worden gebracht.

3 Waardering

3.1 Waarderingsgrondslagen

Bij de waarderingsgrondslagen gaat het om de waardebepaling van activa en de regels die daarvoor gelden. Het gaat hierbij om de waardering van balansposten (bezittingen), teneinde een reëel beeld te krijgen van de vermogenspositie van de gemeente. Het BBV geeft strikte regels voor de waardering van activa. Hiermee wordt voorkomen dat financiële resultaten kunnen worden beïnvloed en anderzijds wordt bereikt dat financiële gegevens in de loop der tijd vergelijkbaar blijven.

De hoofdregel voor waardering van activa is opgenomen in artikel 63 van de BBV: activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

In Zevenaar worden activa gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs exclusief de indirect toegerekende uren gemeentelijk apparaat en overige indirecte kosten (overhead). Rente wordt niet geactiveerd.

3.2 Duurzame waardevermindering van vaste activa

In de loop der tijd kan de waarde van een actief zijn veranderd ten opzichte van de boekwaarde ervan op de balans. Herwaardering van activa (naar een hogere waarde) is niet toegestaan, omdat winst pas bij realisatie mag worden genomen. Afwaardering van activa wordt in de meeste gevallen eveneens niet toegestaan, waardering geschiedt immers tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs.

Onder bepaalde voorwaarden zijn bijzondere waardeverminderingen wel toegestaan of verplicht. Het betreft hier bijvoorbeeld waardeverminderingen als gevolg van wijzigingen in de levensduur als gevolg van schade of milieuvervuiling, wijziging van de bestemming en functie van het vastgoed. Een duurzame waardevermindering moet wel worden verwerkt in de balans middels een extra afschrijving. De afwaardering vindt plaats onafhankelijk van het resultaat. Daarnaast is bepaald dat een actief dat buiten gebruik wordt gesteld, wordt afgewaardeerd op het moment van buiten gebruikstelling, indien de restwaarde lager is dan de boekwaarde. Bij vervanging van een niet afgeschreven investering, wordt de restant boekwaarde afgeboekt op het moment van vervanging.

3.3 Desinvestering activa

Op het moment dat een desinvestering plaatsvindt (bv. verkoop bedrijfsauto of sluiting kantoor), wordt de boekwinst of het boekverlies in het resultaat van het betreffende jaar verwerkt en niet verrekend met de verkrijgingsprijs van een nieuw actief. Het verrekenen is niet toegestaan op grond van het BBV.

3.4 Componentenbenadering

Investeringen in de openbare ruimte worden vaak gelijktijdig uitgevoerd (wegenonderhoud, inrichting groen, vervanging riool, aanleg openbare verlichting, aanleg parkeerplaatsen). Zowel de aanvraag voor het investeringsbudget als de uitbesteding gebeurt veelal in één krediet. Vooraf wordt de verdeelsleutel vastgelegd inzake de kosten. De werkelijke uitgaven worden met dezelfde verdeelsleutel verantwoord. In geval van substantieel meerwerk is extra budget nodig. Bij de aanvraag voor extra budget wordt aangegeven naar welke component(en) het meerwerk wordt toegerekend. Het BBV kent geen voorschriften voor Componentenbenadering.

Bijlage 1: Besluit begroting en verantwoording (BBV)

Hoofdstuk V. Waardering, activeren en afschrijven

Artikel 59

- 1 Alle investeringen worden geactiveerd.
- 2 In afwijking van het eerste lid worden kunstvoorwerpen met een cultuur-historische waarde niet geactiveerd.

Artikel 60

Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief kunnen worden geactiveerd indien:

- a. het voornemen bestaat het actief te gebruiken of te verkopen;
- b. de technische uitvoerbaarheid om het actief te voltooien vaststaat;
- c. het actief in de toekomst economisch of maatschappelijk nut zal genereren en;
- d. de uitgaven die aan het actief zijn toe te rekenen betrouwbaar kunnen worden vastgesteld.

Artikel 61

Bijdragen aan activa in eigendom van derden kunnen worden geactiveerd, indien:

- a. er sprake is van een investering door een derde;
- b. de investering bijdraagt aan de publieke taak;
- c. de derde zich heeft verplicht tot het daadwerkelijk investeren, op een wijze zoals is overeengekomen en;
- d. de bijdrage kan worden teruggevorderd, indien de derde in gebreke blijft of de provincie onderscheidenlijk gemeente anders recht kan doen gelden op de activa die samenhangen met de investering.

Artikel 62

- 1 Alle vaste activa worden voor het bedrag van de investering geactiveerd.
- 2 In afwijking van het eerste lid worden de bijdragen van derden die in directe relatie staan met het actief op de waardering daarvan in mindering gebracht.
- 3 In afwijking van het eerste lid moeten de voorzieningen, bedoeld in [artikel 44, eerste lid, onder d](#), in mindering gebracht worden op de investeringen, bedoeld in [artikel 35, eerste lid, onder b](#).

Artikel 63

- 1 Activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs.
- 2 De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten.
- 3 De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van het actief kan worden toegerekend; in dat geval vermeldt de toelichting dat deze rente is geactiveerd.
- 4 Voor in erfpacht uitgegeven gronden geldt de uitgifteprijs van eerste uitgifte als verkrijgingsprijs. Gronden in eeuwigdurende erfpacht worden gewaardeerd tegen registratiewaarde.
- 5 Van activa waarvan de bestemming verandert, wordt de actuele waarde van de nieuwe bestemming in de toelichting op de balans opgenomen.
- 6 In afwijking van het eerste lid is waardering tegen actuele waarde toegestaan voor de activa van de Nazorgfondsen bedoeld in artikel 15.47 van de Wet milieubeheer.
- 7 Passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, met uitzondering van voorzieningen die tegen contante waarde zijn gewaardeerd.
- 8 Eventuele voorzieningen wegens oninbaarheid worden met de boekwaarde van leningen en vorderingen verrekend.

Bijlage 2: Afschrijvingstermijnen

Code I. Materiële vaste activa met economisch nut

(hier vallen ook investeringen m.b.t. begraven onder)

Afschrijftermijn
(maximaal in jaren)

21	Gronden en terreinen	geen
22	Woonruimten	
22a	a) Nieuwbouw, vervangende nieuwbouw (exclusief grond)	40
22b	b) Verbouw, renovatie, restauratie, verbetering, geluidsisolatie	25
23	Bedrijfsgebouwen	
	a) Scholen, openbare en bijzondere (exclusief grond)	
23a1	1. Permanent: Nieuwbouw (ook vervangende), uitbreiding, aankoop bestaand en herstel constructiefouten	40
23a2	2. Aankoop noodlokalen e/o gebouwen of uitbreiding noodgebouwen	15
23a3	3. Verplaatsing noodlokalen, herstel of vervanging van schade aan gebouwen, tijdelijke huisvesting	10
23a4	4. renovatie	25
	b) Overige bedrijfsgebouwen. waar onder overdekte sportaccommodaties (exclusief grond)	
23b1	1. Nieuwbouw, vervangende nieuwbouw, permanente uitbreiding, aankoop bestaand permanent gebouw	40
23b2	2. Verbouw, renovatie, restauratie, verbetering, Valveiligheidsvoorzieningen daken	25
23b3	3. Dakbedekking	15
23b4	4. Energiebesparende maatregelen gemeentelijke gebouwen	15
23b5	5. Vloestofdichte vloer	15
23b6	6. Vervangen sportvloer	20
24	Grond- weg- en waterbouwkundige werken	
	*=(conform watertakenplan)	
24a	a) Riolerings:	
24a1	1. Revitalisering*	60
24a2	2. Buizen druk- en persriolering*	45
24a3	3. Pompinstallaties (M/E gemalen)*	15
24a4	4. Pompputten bouwkundig*	45
24a5	5. Rioleringsbuizen vrijverval*	60
24a6	6. Randvoorzieningen (bouwkundig)*	60
24a7	7. Septictanks (IBA's)	30
24b	b) Parkeergarage Masiusplein	60
24c	c) Parkeerterreinen	30
24d	d) Parkeermeters en automaten	10
24e	e) Aanleg nieuwe begraafplaatsen - bouw urnenmuur	30
	f) Sportvelden etc:	
24f1	1. Aanleg buitensportaccommodaties (velden, inclusief parkeerplaatsen etc))	25
24f2	2. Aanleg kunstgrasvelden	10
24g	g) Aanleg standplaatsen woonwagens	30
24h	h) Kunstwerken (bruggen etc.)	30
24i	i) Klimaatadaptieve maatregelen	60
24j	j) Vervangen oeverbeschoeiing	45
25	Vervoermiddelen	
	a) Rijdend materieel (buitendienst):	
25a1	1. Tractoren	10
25a2	2. Vrachtauto's	8
25a3	3. Dienstauto's / Servicewagens	10
25a4	4. Overige vervoermiddelen	8
25a5	5. Kolkenzuigerwagen	10
25a6	6. WMO hulpmiddelen	7

26	Machines, apparaten en installaties	
	a) Buitendienst	
26a1	1. Veegmachines	6
26a2	2. Grote maaiers	10
26a3	3. Kleine Maaiers	5
26a4	4. Hoogwerker	15
26a5	5. Overige machines, apparaten, gereedschappen e.d.	10
26a6	6. Zoutstrooiers	10
26a7	7. Sneeuwschuivers	10
	b) Overige organisatieonderdelen:	
26b1	1. Technische installaties in bedrijfsgebouwen, waar onder overdekte sportaccommodaties	15
26b2	2. Telefooninstallaties	8
26b3	3. Verlichting (voetbal)-velden, sportzalen en zwembad	15
27	Overige materiële vaste activa	
	a) Scholen (openbaar en bijzonder):	
27a1	1. 1e inrichting met meubelen en onderwijsleerpakket (OLP) van permanente en tijdelijke schoolgebouwen, lokalen onderwijsruimten	10
	b) Automatisering (hardware):	
27b1	1. P.c.'s	4
27b2	2. P.c.-schermen	5
27b3	3. Printers, servers, netwerkkapparatuur	5
27b4	4. Gebouwenbekabeling	15
	c) Automatisering (software)	
27c1	1. Basisprogramma's	5
27c2	2. Overige software	5
	d) Overige organisatieonderdelen:	
27d1	1. Inventaris (o.a. kantoorinventaris) en 1 ^e inrichting bedrijfsgebouwen waar onder overdekte sportaccommodaties	10
27d2	2. (digitale) Luchtfoto's	4
27d3	3. Onder- en bovengrondse containers (beton)	20
27d4	4. Onder- en bovengrondse containers (mechanisch)	10
27d5	5. Overige containers (incl mini)	15
27d6	6. Schaftwagens	12
27d7	7. Renovatie toplaag (voetbal)-velden (buiten)	15
27d8	8. Vervanging Cruijff court	15
27d9	9. Renovatie atletiekbaan	20
27d10	10. Inrichting en div. vervangingen in gebouwen	15
27d11	11. Vervanging Toplagen sportaccommodaties (binnen)	10
27d12	12. Zonnepanelen	20

II. Materiële vaste activa in de openbare ruimte met maatschappelijk nut**Afschrijftermijn**
(maximaal in jaren)

33	Bedrijfsgebouwen	40
34	Grond-, weg- en waterbouwkundige werken **=(conform wegen- en verlichtingsplan)	
	a) Wegen, straten, pleinen, trottoirs, verhardingen, waterwerken, groenvoorzieningen:	
34a1	1. Asfaltering/bestrating**	40
34a2	2. Aanleg/herinrichting plantsoenen etc	30
34a3	3. Voorziening ligplaatsen	15
34a4	4. Revitalisering	30
34a5	5. Groen	30
34a6	6. Bomen	60
	b) Openbare verlichting:	
34b1	1. Armaturen**	20
34b2	2. Verlichtingsmasten**	40
36	Machines, apparaten en installaties Verkeersregelinstallaties	15
37	Overige materiële vaste activa	
37a	a) Bewegwijzering, verkeersborden en overige verkeersmaatregelen	10
37b	b) Aanleg en inrichting speelterreinen, inclusief voorzieningen/toestellen	15

III. Immateriële vaste activa

12	Kosten van onderzoek en ontwikkeling te koppelen aan een bepaald actief	5
-----------	---	----------

IV. Overige immateriële vaste activa:

58	1. Bijdrage aan activa van derden (investering dient bij te dragen aan de publieke taak/algemeen belang * afschrijving maximaal gelijk aan de duur van de activa die door betreffende derden wordt gehanteerd 2. Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen gelijk aan de looptijd van de lening	*
-----------	---	----------

April 2022

Basis in beeld

ZEVENAAR

Project:	Integraal beleidsplan openbare ruimte gemeente Zevenaar
Projectnummer:	P787-02
Registratienummer:	20220314
Auteurs:	PLANTERRA, Gert Oosterhuis, Laura Barnhoorn, Jan ter Wal
Opdrachtgever:	Gemeente Zevenaar, Rob IJzen
Datum:	22 april 2022

PLANTERRA
THUIS IN DE OPENBARE RUIMTE

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
1.1 Aanleiding voor de Basis in Beeld.....	4
1.2 Basis in Beeld	4
1.3 Afbakening openbare ruimte	5
1.4 Typen beheer en onderhoud	5
1.5 Gebiedsindeling	6
1.6 Risicoparagraaf.....	8
2. Areaal openbare ruimte	9
2.1 Overzicht van te beheren areaal	9
2.2 Ouderdom arealen	11
2.3 Betrouwbaarheid gegevens	13
3. Beleidsuitgangspunten openbare ruimte	14
4. Kwaliteit van de openbare ruimte	16
4.1 Kwaliteit	16
4.2 Technische kwaliteit	16
4.3 Beeldkwaliteit.....	18
4.4 Tevredenheid.....	21
4.5 Conclusie	21
5. Onderhoudsbegroting (exploitatie).....	22
5.1 Beschikbare middelen voor beheer	22
5.2 Beschikbaar onderhoudsbudget per woning	25
5.3 Berekende onderhoudskosten	26
6. Vervangingsbudget (investeringen)	28
6.1 Beschikbaar vervangingsbudget	28
6.2 Berekende vervangingsopgave	28
Bijlage 1: Beheerareaal	31
Bijlage 2: Kostenkengetallen	33

1. Inleiding

Dit hoofdstuk vormt een inleiding op de beschrijving van de huidige situatie van de openbare ruimte. Achtereenvolgens wordt ingegaan op de aanleiding voor de Basis in Beeld, de inhoud van de Basis in Beeld, de afbakening openbare ruimte, typen beheer en onderhoud en de gebiedsindeling.

1.1 Aanleiding voor de Basis in Beeld

De voormalige gemeenten Zevenaar en Rijnwaarden zijn in 2018 gefuseerd. Voor de nieuwe gemeente Zevenaar is het van belang alle beheerdata over de gemeentelijke kapitaalgoederen (groen, wegen, riolering e.d.) op orde te hebben. Deze beheerdata zijn namelijk essentieel om als sturingsmiddel te gebruiken bij het nemen van (strategische) beslissingen over het beheren van de openbare ruimte.

De noodzaak om uit te gaan van goede data blijkt wel uit de recente bezuinigingsoperatie bij de gemeente Zevenaar. Als onderdeel van de bezuinigingsoperatie heeft de gemeente een substantiële korting doorgevoerd op de onderhoudsbudgetten van groen en wegen zonder dat de effecten op de kwaliteit van de openbare ruimte inzichtelijk waren. Voor de gemeente Zevenaar is het daarom van belang in beeld te brengen waar de gemeente op dit moment staat wat betreft het beheer van de openbare ruimte. Hoeveel areaal beheert de gemeente, wat is de kwaliteit, welke beheerbudgetten zijn beschikbaar en hoe deze zich verhouden tot de opgaven in de openbare ruimte?

Een dergelijke aanpak duiden wij vaak aan als “De Basis in Beeld” (BiB). Een “basis in beeld-traject” is een eerste belangrijke stap om IBOR (Integraal Beheer Openbare Ruimte) in praktijk te brengen. In 2020 is dit Basis in beeld-rapport grotendeels opgesteld. Het bijbehorende IBOR-plan is in 2021 verder vormgegeven, in het dit Basis in Beeld-rapport zijn zodoende niet alle gegevens geüpdatet, in 2021/2022 zijn alleen de financiële gegevens aangescherpt aan de huidige budgetten.

1.2 Basis in Beeld

De ‘Basis in Beeld’ geeft duidelijkheid over het beheer en onderhoud van de openbare ruimte in de gemeente Zevenaar. Deze rapportage geeft inzicht in de beschikbare informatie, de hoeveelheid areaal, de bestaande beleidsuitgangspunten, de huidige kwaliteit en beschikbare middelen.

In deze rapportage komt de volgende informatie aan de orde:

- De hoeveelheid areaal die de gemeente Zevenaar beheert;
- De bestaande beleidskaders- en uitgangspunten die relevant zijn voor de inrichting en het beheer van de openbare ruimte;
- De huidige kwaliteiten van de openbare ruimte;
- De beschikbare financiële middelen voor de concrete uitvoering van het beheer en onderhoud in de openbare ruimte.

1.3 Afbakening openbare ruimte

Het Basis in Beeld omvat het beheer van alle openbaar toegankelijke buitenruimte die de gemeente Zevenaar beheert. Dat is zowel de 'grijze', 'groene' als 'blauwe' openbare ruimte (zie figuur 1). Daarnaast zijn ook objecten als openbare verlichting, verkeersregelinstallaties (VRI's), bebording, speelvoorzieningen, civiele kunstwerken en straatmeubilair onderdeel van het BiB.

Grijs	Groen	Blauw
▪ Straten ▪ Trottoirs ▪ Pleinen ▪ Parkeervakken ▪ Fietspaden ▪ Puin/zandwegen	▪ Gazon ▪ Bermen ▪ Beplanting ▪ Bomen ▪ Groen op begraafplaatsen	▪ Watergangen ▪ Riolering

Figuur 1 Afbakening openbare ruimte gemeente Zevenaar

1.4 Typen beheer en onderhoud

Als er in deze rapportage gesproken wordt over beheer en onderhoud van de openbare ruimte dan heeft dat betrekking op alle maatregelen en activiteiten die genomen worden om de openbare ruimte gedurende een langere periode in stand te houden. Het beheer bestaat uit een aantal typen (zie figuur 2).

Type beheer	Omschrijving	Financieel
Service onderhoud	Incidenteel onderhoud, reparaties en herstel op basis van meldingen. Veelal bedoeld om direct gebreken en gevaarlijke situaties op te heffen (reactieve onderhoudswerkzaamheden). Het doel van service onderhoud is het terugbrengen van het object in een aanvaardbare conditie.	Exploitatie-begroting
Regulier onderhoud	Gepland onderhoud dat frequent wordt uitgevoerd (periodiek/jaarlijks terugkerend) of betrekking heeft op ingrepen op een klein gedeelte van het object ('klein onderhoud'). Reiniging en groenonderhoud kennen voornamelijk regulier onderhoud (vegen, maaien, snoeien). Tot regulier onderhoud worden ook inspecties en metingen gerekend. Door het herhalende karakter zijn de kosten jaarlijks hetzelfde.	Exploitatie-begroting

Groot onderhoud	Groter en meer ingrijpende maatregelen op een groot deel van het object. Groot onderhoud zorgt ervoor dat de verwachte levensduur van de openbare ruimte wordt behaald en heeft een lage frequentie (na een lange gebruiksduur). Groot onderhoud wordt projectmatig gepland. De kosten verschillen hierdoor sterk per jaar.	Exploitatie-begroting/ voorziening
Vervanging	Het totaal vernieuwen van een object aan het einde van de levensduur. Essentieel is dat de inrichting en functie van het object niet wordt gewijzigd.	Investering
Herinrichting	Het vernieuwen van een object met een gewijzigde inrichting en/of functie. Feitelijk is er dan sprake van een nieuwe openbare ruimte. Herinrichting gaat verder dan de technische instandhouding en is dus geen beheer en onderhoud.	Investering

Figuur 2 Typen beheer en onderhoud van de openbare ruimte.

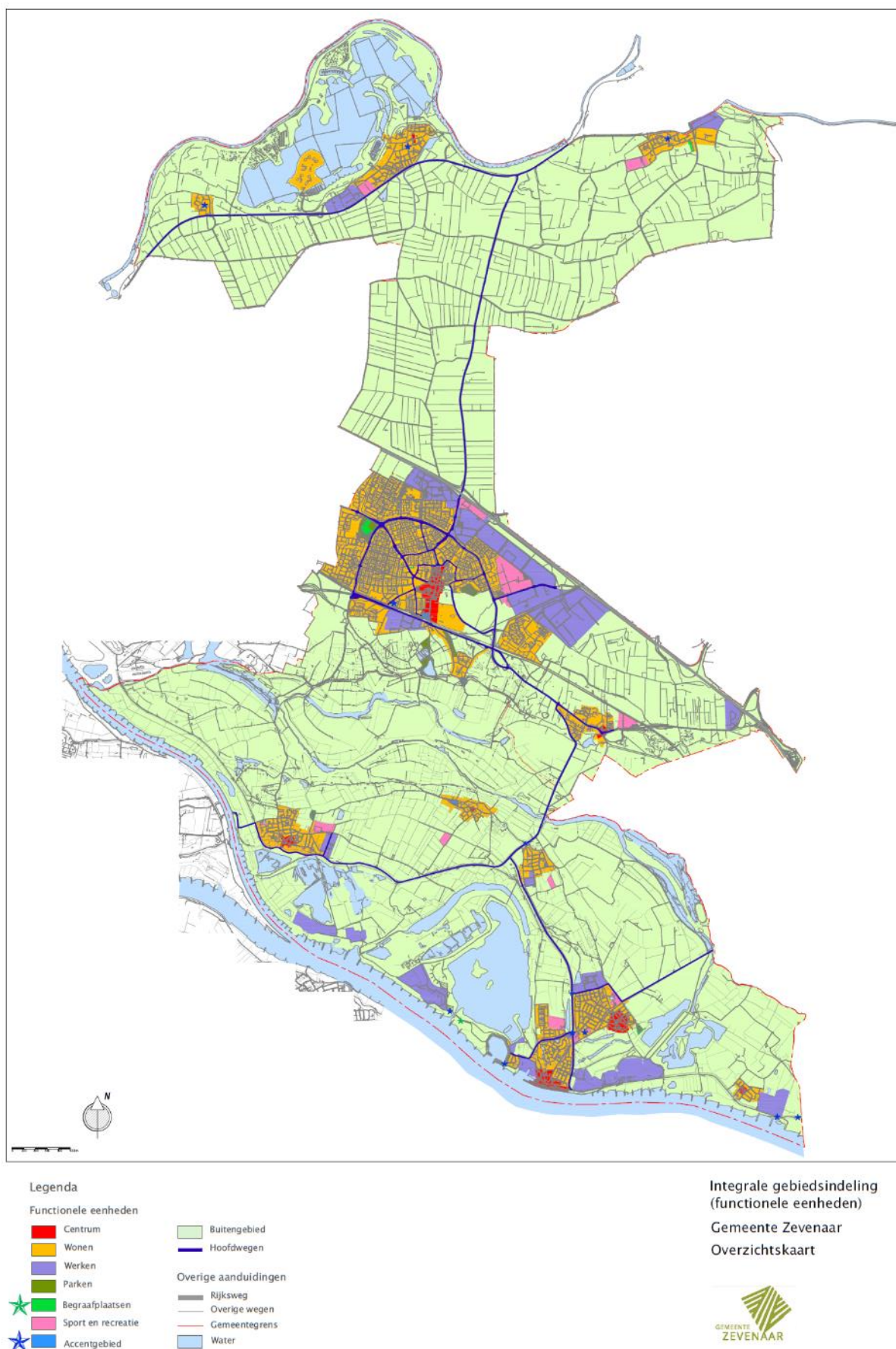
Werkzaamheden in de openbare ruimte worden integraal opgepakt, hierbij wordt gekeken naar samenloop tussen verschillende geplande werkzaamheden uit verschillende invalshoeken (wegen, riolering, ruimtelijk ontwikkeling, etc.). Hierdoor lopen verschillende typen onderhoud niet altijd volgens de hiervoor benoemde typen. Bijvoorbeeld het uitstellen van groot onderhoud om aan te sluiten bij een vervangingsproject.

1.5 Gebiedsindeling

In de gemeente Zevenaar is een gebiedsindeling beschikbaar die gebruikt kan worden om onderhoudsniveaus op te baseren. In de huidige situatie worden centrum en begraafplaatsen op een hoger niveau onderhouden, in de overige gebieden wordt een vergelijkbare basiskwaliteit gerealiseerd. Functionele gebieden die worden onderscheiden zijn:

- Centrum
- Wonen
- Werken
- Parken
- Begraafplaatsen
- Sport en recreatie
- Accentgebieden
- Buitengebied
- Hoofdwegen

De gebiedsindeling (zie figuur 3) wordt als standaard gehanteerd in het voorliggende Basis in Beeld rapport.

Figuur 3 Integrale gebiedsindeling gemeente Zevenaar

1.6 Risicoparagraaf

In dit document is de toename van de arealen en de gevolgen hiervan voor de kosten voor beheer en onderhoud in kaart gebracht. Voor het bepalen van het noodzakelijk onderhoudsbudget is slechts in beperkte mate rekening gehouden met de staat van onderhoud en met name de ondergrond.

De kosten van onderhoud en vervangingen worden zo efficiënt mogelijke geraamd, door zoveel mogelijk:

- Werk met Werk te maken;
- In de planning zoveel mogelijk rekening te houden met andere werkzaamheden;
- In te spelen op ruimtelijke ontwikkelingen;
- Maximaal gebruik te maken van subsidiemogelijkheden;

Hierdoor trachten wij de druk op de algemene middelen zo beperkt mogelijk te houden. In het nog op te stellen beleidsplan IBOR wordt hier dieper op in gegaan.

2. Areaal openbare ruimte

Hoeveel areaal beheert de gemeente Zevenaar? En wat is de verhouding tussen het areaal groen en verharding? In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de hoeveelheid areaal dat de gemeente in beheer heeft. Ook wordt er een vergelijking gegeven van de hoeveelheid areaal ten opzichte van andere gemeenten.

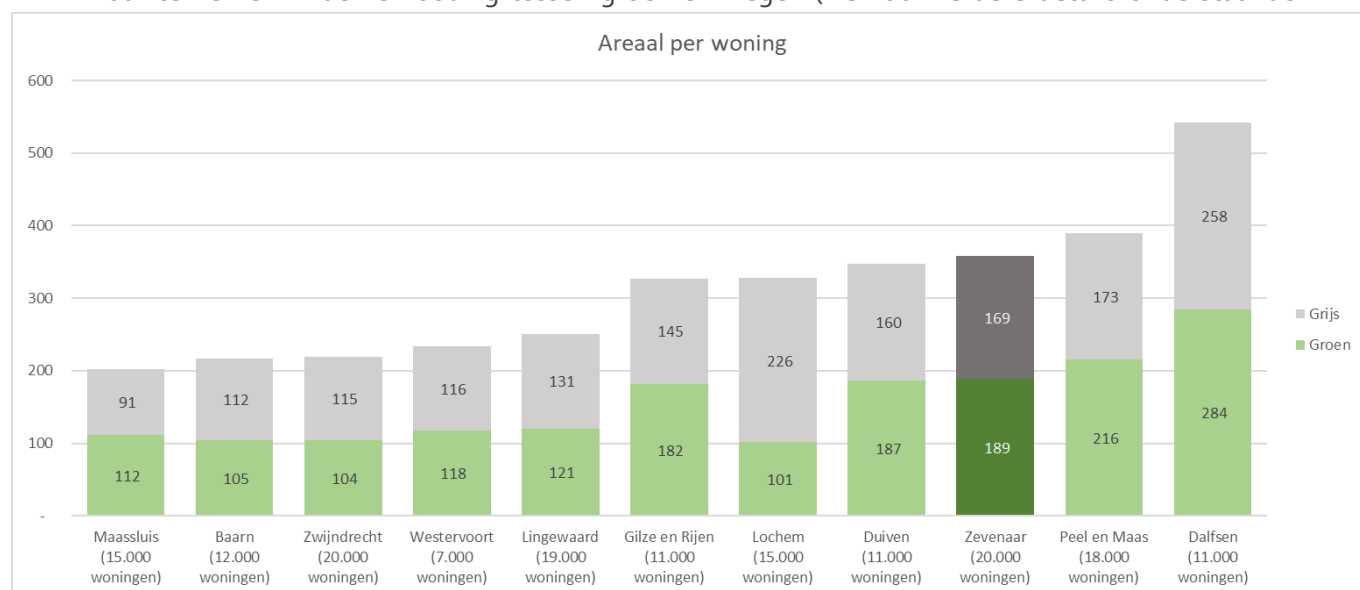
2.1 Overzicht van te beheren areaal

De gemeente Zevenaar beheert 3,4 miljoen vierkante meter wegen en 3,8 miljoen vierkante meter groen. In onderstaande figuur is het areaal groen en wegen in meer detail te zien.

Areaal openbare ruimte gemeente Zevenaar (in m ²)			
Gebiedsontsluitingswegen	1.628.000 m ²	Bermen	1.478.000 m ²
Woonstraten	1.125.000 m ²	Gazon	983.000 m ²
Voetpaden	413.000 m ²	Heesters	280.000 m ²
Fietspaden	123.000 m ²	Hagen	89.000 m ²
Halfverharding	77.000 m ²	Vaste planten	8.000 m ²
		Bosplantsoen	409.000 m ²
		Bos	534.000 m ²
Totaal wegen	3.366.000 m²	Totaal groen	3.781.000 m²

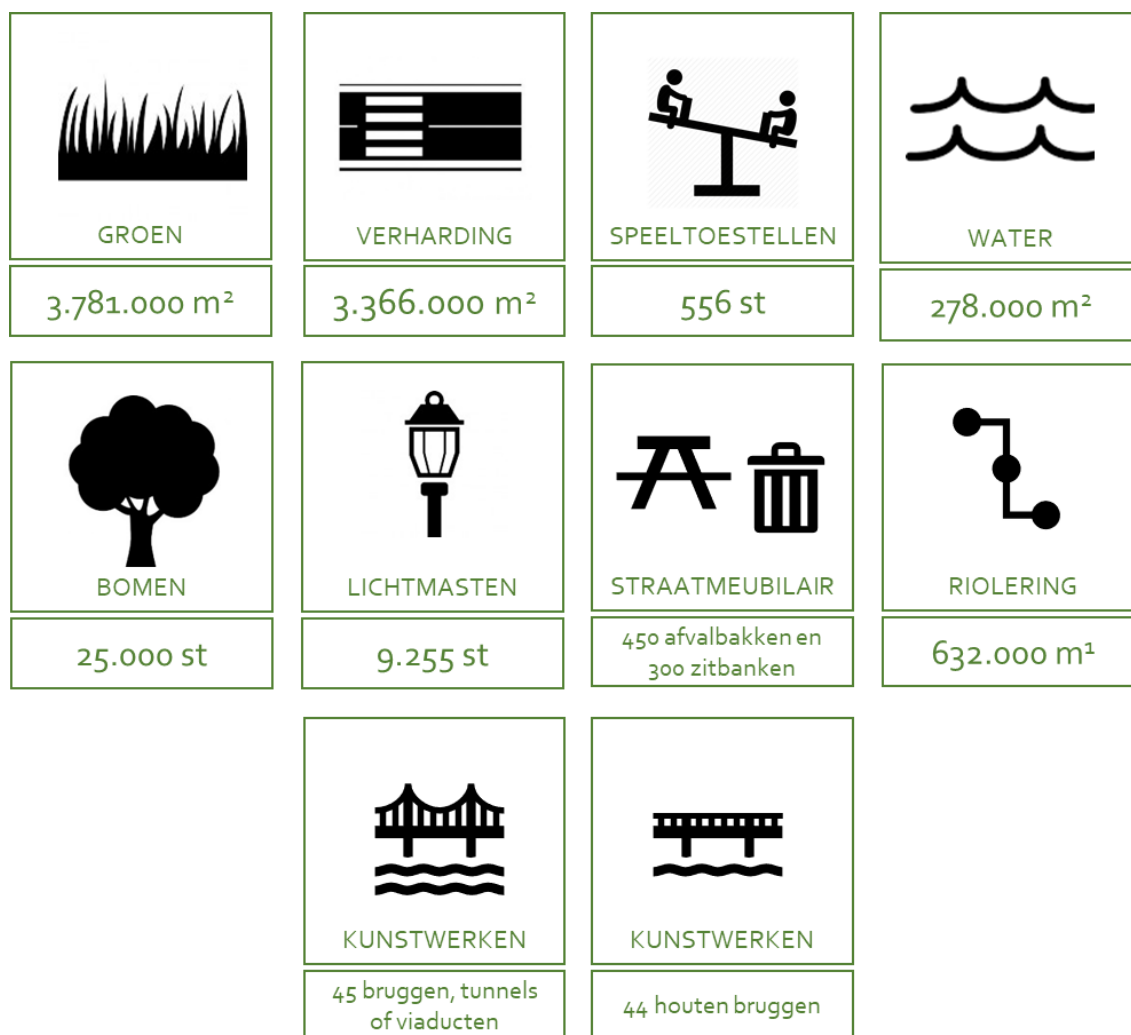
Figuur 4 Areaal groen en wegen

Wanneer het areaal van de gemeente Zevenaar wordt vergeleken met andere gemeenten in Nederland is te zien dat de hoeveelheid areaal van de gemeente Zevenaar iets boven gemiddeld is, in vergelijking met een gemeente van dezelfde omvang en/of opzet. De verhouding tussen groen en verharding slaat in vergelijking met andere gemeenten van dezelfde omvang en/of opzet iets meer door naar groen. Normaliter is er in een gemiddelde Nederlandse gemeente een redelijk evenwicht waar te nemen in de verhouding tussen groen en wegen (zie voor verdere details onderstaande

Figuur 5 Vergelijking in verhouding groen en wegen

figuur). De getallen in figuur 5 gelden voor het gehele areaal, inclusief buitengebied. Als we kijken naar het areaal binnen de bebouwde kom zien we een gemiddelde in Nederland van 100 m² wegen en 100 m² groen. Voor de gemeente Zevenaar zou dit op 116 m² wegen en 110 m² groen komen. Nog steeds wat hoger dan gemiddeld, maar hierbij kan de kanttekening geplaatst kunnen worden dat erin verhouding meer wegen binnen de bebouwde kom liggen en relatief meer groen buiten de bebouwde kom. Naast groen en verharding staat er in de openbare ruimte ook een groot aantal objecten. Figuur 6 geeft een indruk van het aantal speeltoestellen, straatmeubilair, bomen, lichtmasten en civiele kunstwerken. Gedetailleerde areaalgegevens staan in bijlage 1.

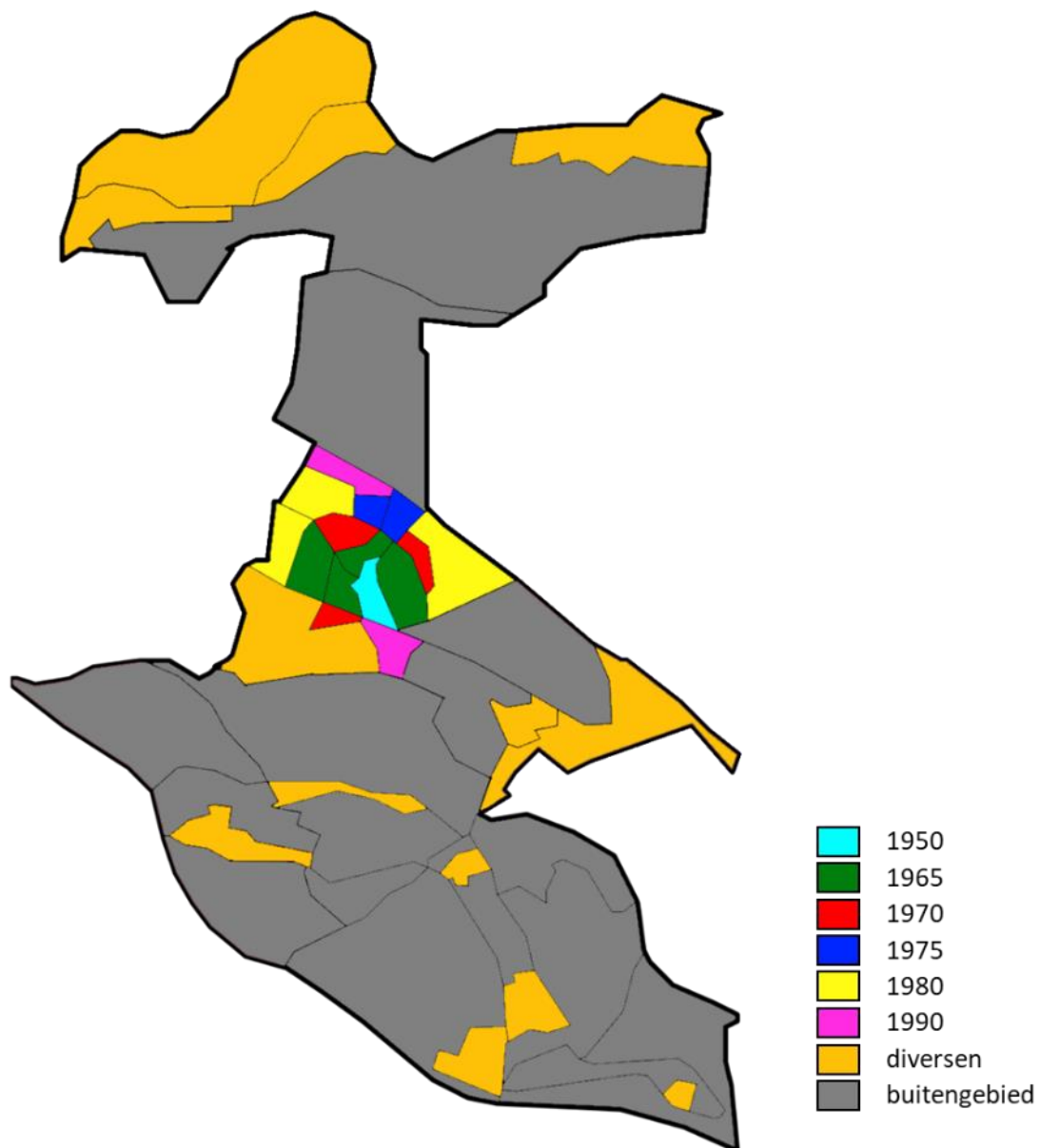
Figuur 6 Objecten in de openbare ruimte van Zevenaar

2.2 Ouderdom arealen

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de ouderdom van de arealen verharding, groen en openbare verlichting van de gemeente Zevenaar.

Verharding

Vanuit de kern Zevenaar is de verharding per wijk steeds verder uitgebreid. Het centrum van Zevenaar stamt uit periode na 1950. De schil om het centrum komt uit de jaren '60 (wijken Molenwijk, het Grieth, Schrijvershoek en Zonnemaat). Daarna in de jaren '70 de wijken Lentemorgen I, de Horst en Zuidspoor. De wijken aan de rand van de bebouwde kom volgen in de jaren '80 en '90. De verschillende andere kernen in de gemeenten geven een divers beeld in aanlegjaren, deze hebben hun oorsprong al vanaf de jaren '60 en '70. De wegen in het buitengebied zijn in diverse jaren aangelegd (zie figuur 7).

Figuur 7 Ouderdom gemeente Zevenaar

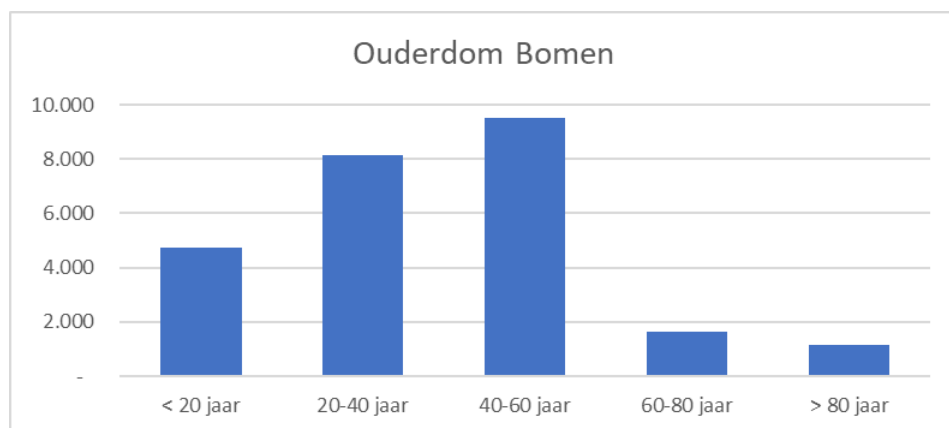
Riolering

Een groot deel van het rioolstelsel van de gemeente Zevenaar is een gemengd rioolstelsel, waarvan circa de helft ouder is dan 50 jaar (afschrijvingstermijn is 70 jaar). In het zuidelijk deel van de gemeente (de voormalige gemeente Rijnwaarden), is de huidige staat van de riolering het kwalitatief het minst. Het rioolsysteem in o.a. de kernen Tolkamer, Lobith, Pannerden functioneert slecht. Ook voor de kern Zevenaar is een belangrijk deel van het rioolstelsel verouderd.

Groen en bomen

In het algemeen is een groot deel van het groenareaal binnen de gemeente Zevenaar op leeftijd. In de kern Zevenaar dateert veel groen uit de jaren '70 en '80. Hierbij gaat het om de wijken Schaapsdrift, Lentemorgen 1 en 2, Stegeslag, Methen/Heerenmaten en de Horst. De wijken Roodwilligen en de Middag in Babberich dateren uit de jaren '90. Pas in 2010 is weer begonnen met grootschalige woningbouw in Groot Holthuizen. Het groen in de overige wijken en kernen van Zevenaar is niet meer terug te voeren naar 1 periode. Diverse vervangingen van het groen in de loop der jaren hebben ervoor gezorgd dat er een verspreide leeftijdsopbouw is ontstaan. Gemiddeld is hier de leeftijd van het groen hoog, circa 20 jaar (afschrijvingstermijn 20-30 jaar).

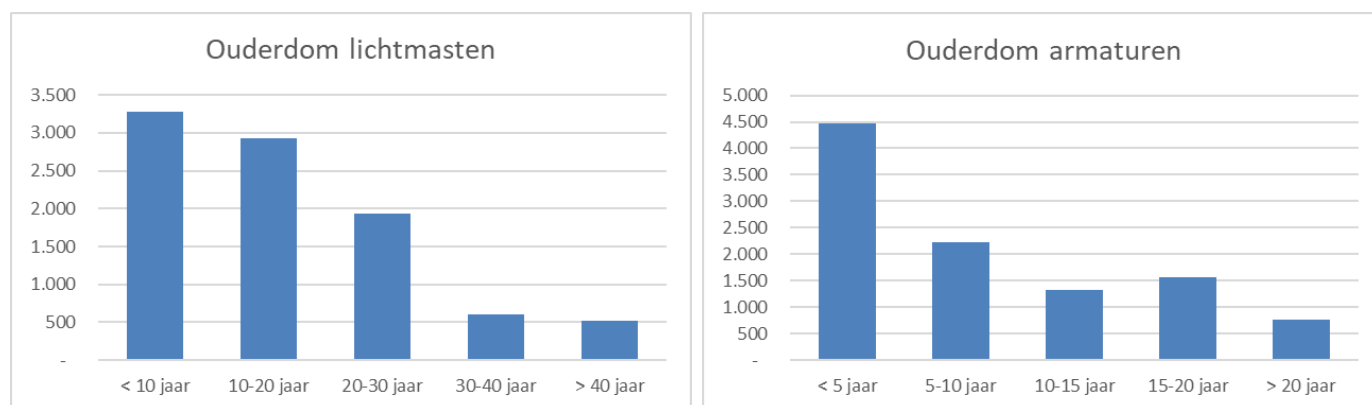
Voor bomen is wel een beeld te geven wat betreft ouderdom. Bij de bomen ligt het zwaartepunt op de ouderdom van 40-60 jaar (zie figuur 8). Het verschilt per boomsoort hoe oud de boom kan worden. Per boom(soort) zal gekeken moeten worden hoe lang de boom nog mee kan gaan. De levensverwachting van de boom dient bekeken te worden in combinatie met de kwaliteit van een boom.

Figuur 8 Ouderdom Bomen

Openbare Verlichting

In figuur 9 is de ouderdom van het areaal openbare verlichting te zien. Er is onderscheid gemaakt naar masten en armaturen. In de gemeente Zevenaar zijn 9.255 lichtmasten en 10.353 armaturen aanwezig. De technische levensduur van de masten is 40 jaar en van de armaturen 20 jaar. Wat opvalt is dat het areaal armaturen en lichtmasten relatief jong is; en groot deel is geïnstalleerd in de laatste 10 jaar voor armaturen en 20 jaar voor lichtmasten. Een klein deel is ouder dan de verwachte gebruiksduur.

Figuur 9 Ouderdom lichtmasten en armaturen

2.3 Betrouwbaarheid gegevens

De areaal- en beheergegevens die in dit hoofdstuk gebruikt zijn geven een betrouwbaar beeld van de daadwerkelijk situatie. Ter optimalisatie zou ouderdom en kwaliteit voor alle beheeronderdelen moeten worden ingevuld. De gegevens zijn afkomstig uit het beheersysteem van de gemeente (Kikker). De overgang naar een nieuw beheersysteem heeft ervoor gezorgd dat de gegevens nog niet volledig in beeld zijn. Het vormt een uitdaging om gegevens volledig en betrouwbaar te maken. Door dit te doen kan op termijn een betere inschatting worden gemaakt van de beheerinspanning die nodig is om de openbare ruimte op orde te houden.

3. Beleidsuitgangspunten openbare ruimte

De gemeente Zevenaar heeft op diverse thema's al beleid vastgesteld voor de openbare ruimte. Hoofdstuk 3 geeft hiervan een samenvatting.

Voor de inrichting en het beheer van de openbare ruimte van de gemeente Zevenaar zijn al diverse beleidsuitgangspunten vastgelegd. In dit hoofdstuk wordt er een overzicht gemaakt van de verschillende beleidsuitgangspunten. De beleidsuitgangspunten komen uit de verschillende beleidsplannen.

Dit hoofdstuk geeft inzicht in de huidige basis van beleidsuitgangspunten. Na het doorlopen van het Basis in Beeldtraject worden deze basisgegevens gebruikt voor een nieuw integraal beleidsplan voor de openbare ruimte.

Beleidsplan IBOR Zevenaar

Met het IBOR-plan biedt de gemeente Zevenaar een instrument om gericht te kunnen sturen op de onderhoudskwaliteit van de woonomgeving. Met het IBOR-plan heeft de gemeente:

- Een sturingsinstrument voor het gemeentebestuur om de kwaliteitsniveaus voor het verzorgend onderhoud te bepalen;
- Een beheerinstrument voor de gemeentelijke organisatie waarin het vastgestelde kwaliteitsbeeld kan worden gerealiseerd;
- Een communicatie-instrument voor bewoners (en bezoekers) van de gemeente dat duidelijkheid geeft over welke kwaliteit men kan verwachten en in hoeverre men daarop invloed heeft.

In het IBOR-plan wordt voorgesteld het beheerscenario 'balans' uit te voeren voor het verzorgend onderhoud van de gemeente. In dit scenario is gekozen voor een hoge onderhoudskwaliteit waar dit nodig en logisch is (in centrum, accentpunten, begraafplaatsen en hoofdroutes) en een basiskwaliteit in alle overige gebieden. In 2019 is dit heroverwogen en bijgesteld naar scenario basis plus, waarbij het buitengebied van B-kwaliteit naar C-kwaliteit is bijgesteld en de hoofdwegen teruggegaan zijn van A-kwaliteit naar B-kwaliteit.

Beleidsplan Openbare Verlichting 2016-2025

In het beleidsplan zijn de doelen en beleid van de gemeente Zevenaar op het gebied van beheer en onderhoud van de openbare verlichting beschreven voor de periode 2016-2025. De gemeente verlicht alleen waar en wanneer dat nodig is. Voor ieder wegvak wordt een afweging gemaakt. Hierbij wordt gelet op de verkeersveiligheid, sociale veiligheid, energiebesparing, kwaliteit van de leefomgeving/sfeer en de kwaliteit van Flora en Fauna.

De gemeente benut de positieve effecten van verlichting en minimaliseert de negatieve effecten. Hiermee geeft de gemeente het goede voorbeeld aan bewoners en bedrijven. De openbare verlichting draagt ertoe bij dat de verkeersafwikkeling tijdens donkere uren op een veilige en vlotte wijze plaatsvindt. Op plaatsen waar mensen samenkomen is de openbare verlichting zodanig dat personen goed kunnen worden waargenomen in tijden van duisternis. De openbare verlichting versterkt het karakter, de sfeer, de herkenbaarheid en het gebruik van de openbare ruimte. Negatieve effecten van de verlichting worden zoveel mogelijk beperkt.

In 2020 wordt een besparing op het energieverbruik per lamp van 20% bereikt ten opzichte van 2013. Afhankelijk van de voortschrijdende technologische ontwikkelingen wordt dit uitgangspunt ook gehanteerd voor armaturen en lampen.

Watertakenplan De Liemers

In samenwerking met de Liemers gemeenten is een Watertakenplan voor de regio opgesteld. De opgaven in het Watertakenplan kunnen worden samengevat aan de hand van onderstaande thema's:

- **Basis op orde:** We willen een degelijke en betrouwbare invulling geven aan onze basistaken. Hiervoor dienen onze basis werkprocessen, verordeningen en systemen op orde te zijn en te blijven.
- **Klaar voor de toekomst:** We willen waar mogelijk anticiperen op de toekomst, zodat we meegroeien met en ons aanpassen aan de wereld om ons heen. Dat betreft onder meer de Klimaatverandering en de noodzaak om te verduurzamen. Daarnaast spelen we in op gewijzigde wet- en regelgeving zoals de implementatie van de Omgevingswet en geplande projecten van derden. Zoals bijvoorbeeld het doortrekken van de A15 naar de A12.
- **Burgers betrokken:** We willen bewoners betrekken en bewust maken van hun eigen rol en verantwoordelijkheid. Dat maakt onze systemen robuuster en bevordert het draagvlak voor de belangrijke watertaken.
- **Doelmatig waterbeheer:** Door een gezamenlijke en slimme aanpak niet meer geld uitgeven dan nodig is. Hiermee blijven de kosten voor afvalwaterketen en watersysteem acceptabel.

4. Kwaliteit van de openbare ruimte

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de kwaliteit van de openbare ruimte van de gemeente Zevenaar. Deze wordt bepaald door het gebruik en het onderhoud van de openbare ruimte. De kwaliteit van de openbare ruimte heeft weer effect op de tevredenheid en waardering van bewoners van de gemeente Zevenaar.

4.1 Kwaliteit

Om een beeld te geven van de huidige onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte in de gemeente Zevenaar moet eerst duidelijk zijn wat we verstaan onder kwaliteit. Grofweg verstaan we onder kwaliteit van de openbare ruimte het volgende:

- De feitelijke technische kwaliteit (technische normen);
- Een algemene beoordeling van kwaliteit (op basis van beeldkwaliteiten);
- De waardering en tevredenheid van bewoners wat betreft de kwaliteit (gebruik en beleving van bewoners).

De feitelijke technische kwaliteit van de openbare ruimte kan gemeten worden aan de hand van inspecties. De gemeente Zevenaar voert bijvoorbeeld een wegininspecties en een VTA-inspectie voor bomen uit. De algemene beoordeling van de kwaliteit wordt inzichtelijk gemaakt aan de hand van het uitvoeren van een schouw met betrekking tot het verzorgend onderhoud in de openbare ruimte. Hierbij wordt op basis van beeldkwaliteiten een algemeen en indicatief beeld gegeven van de kwaliteit van de openbare ruimte. De waardering en tevredenheid van bewoners over de kwaliteit van de openbare ruimte kan bijvoorbeeld achterhaald worden met een tevredenheidsonderzoek.

4.2 Technische kwaliteit

De gemeente Zevenaar verricht metingen om te controleren of ze de gewenste kwaliteit in de openbare ruimte realiseren. Dit gebeurt op diverse manieren:

- Inspectie kwaliteit riolering
- Technische Weginspectie
- VTA-inspectie

Kwaliteit Riolering

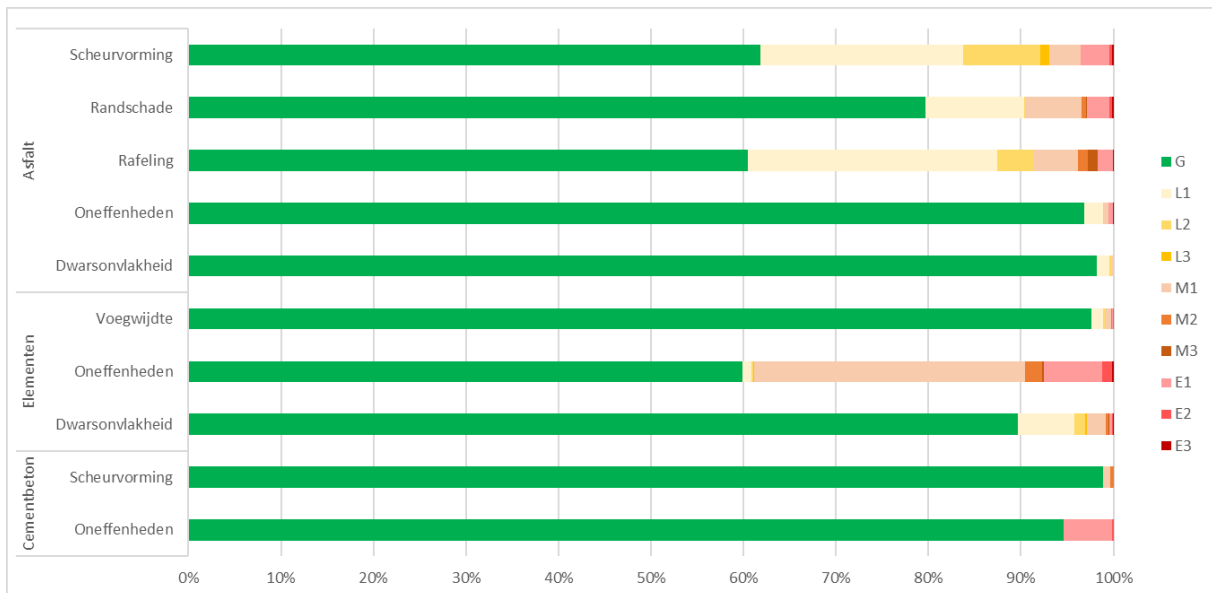
In het zuidelijke deel van de gemeente (de voormalige gemeente Rijnwaarden) is de huidige staat van de riolering het minst. Vanuit de onlangs verkregen inspectiebeelden dienen in de nabije toekomst noodzakelijke maatregelen genomen te worden om het rioolsysteem in orde te maken. Gezien de hiervoor benodigd hoge reparatiekosten, het verouderd systeem en de ouderdom van de riolering hebben we besloten om het rioolstelsel in fasen in het geheel te vernieuwen in plaats van te renoveren of te repareren.

We zullen dit voornamelijk in afstemming met het geplande groot onderhoud aan wegen en door “werk met werk te maken” uitvoeren. Het is belangrijk om, in het kader van de klimaatverandering, grote herinrichtingsprojecten te koppelen aan de te nemen klimaat adaptieve maatregelen.

Ook voor de kern Zevenaar is er een deel van het rioolstelsel dat veel problemen met verzakkingen, van de oude woningen die op stroken zijn gefundeerd, veroorzaakt. Het plan is om het rioolstelsel te vernieuwen en tegelijk het projectgebied in combinatie met onderhoudsplan wegen te revitaliseren.

Technische wegininspectie

In 2020 is er voor de wegen in Zevenaar een inspectie uitgevoerd. Per schadebeeld is een waardering gegeven van Goed (G), Licht (L1, L2, L3), Matig (M1, M2, M3) en Ernstig (E1, E2, E3). Hieronder is het resultaat weergegeven van deze inspectie. Wat betreft asfalt op het gebied van scheurvorming en rafeling is bijna 40% schade waargenomen. Voor elementverharding zitten de schades vooral op oneffenheden in de wegen bijna 40% heeft matige tot ernstige schade (zie figuur 10).

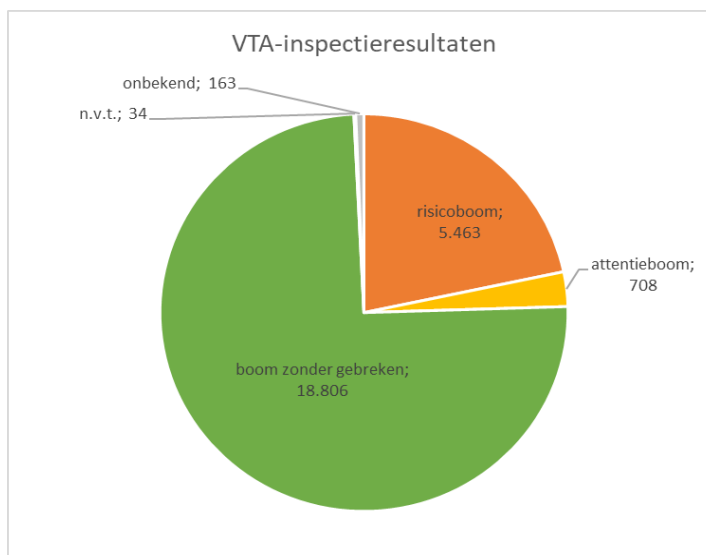
Figuur 10 Resultaten wegininspectie

Ook is er een scan uitgevoerd naar de ondergrond van wegen in Zevenaar. Uit deze scan blijkt dat bij een groot aantal wegen, in het zuidelijke deel van de gemeente, de ondergrond niet goed is. Sommige wegen liggen op bestaande verharding. Ook op dijken is de ondergrond zo slecht dat deze geheel moet worden vervangen. Een groot deel van de wegen en wegvakken zijn na een periode van 5 à 10 jaar aan vervanging toe. Dit probleem speelt ook bij riolering. Hiermee wordt dan ook afstemming gezocht en zoveel als mogelijk "werk met werk" gemaakt.

VTA-inspectie Bomen

Jaarlijks wordt een deel van het bomenareaal geïnspecteerd op veiligheid. Daarmee wordt duidelijk welke maatregelen er getroffen moeten worden om het bomenbestand veilig te houden. Om dit moment zijn de middelen ontoereikend om alle gebreken te verhelpen. In de toekomst zal jaarlijks het onderhoudsniveau worden geïnspecteerd. Hierdoor wordt beter inzichtelijk wat de jaarlijkse kosten voor het bomenonderhoud zijn. Een kwart van de bomen in de gemeente Zevenaar heeft de markering risico- of attentiebomen (zie figuur 11). Hiervoor is dus extra aandacht gevraagd in het onderhoud. Dit is een veiligheidseis, sommige bomen blijven risicobomen, omdat ze op een specifieke locatie staan.

Naast de bomen is het wenselijk om de technische kwaliteit van het openbaar groen één keer in de vier jaar (collegeperiode) te inspecteren en op basis van de inspecties een uitvoeringsprogramma maken. Dit geeft een goed inzicht van de te verwachten kosten voor renovaties van het groen. De uitwerking van de inspecties worden in een beheerplan openbaar groen verwerkt.

Figuur 11 VTA-inspectieresultaten (risico-/attentieboom)

4.3 Beeldkwaliteit

Om de resultaten van beheer en onderhoud te beschrijven is tegenwoordig een landelijke systematiek in gebruik: de 'kwaliteitscatalogus openbare ruimte' (CROW-publicatie). Door middel van een groot aantal 'beeldmaatlaten' omschrijft deze systematiek 5 niveaus van beeldkwaliteit (van A+ tot D). De verschillende niveaus zijn geïllustreerd met referentiefoto's (zoals zichtbaar op straat) en onderbouwd met zowel een kwalitatieve toelichting, als een toelichting met meetbare eenheden. Zie ter illustratie een voorbeeld van 'onkruid op open verhardingen' in onderstaande figuur.

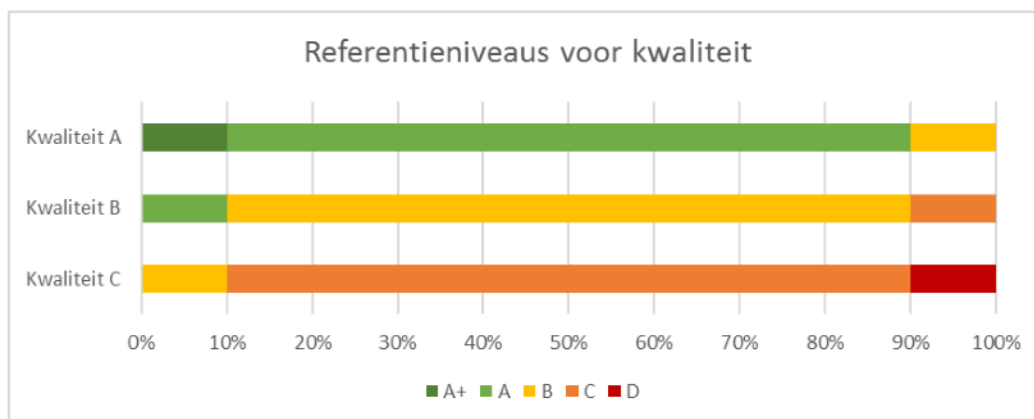
Verrekenen op beeld via RAW-werkcategorie 51				
Verharding	open verharding-elementenverharding-onkruid			
A+	A	B	C	D
Er is geen onkruid.	Er is weinig onkruid.	Er is in beperkte mate onkruid.	Er is redelijk veel onkruid.	Er is veel onkruid.
aantal stuks onkruid hoger dan 20 cm 0 stuks per 100 m ²	aantal stuks onkruid hoger dan 20 cm ≤ 10 stuks per 100 m ²	aantal stuks onkruid hoger dan 20 cm ≤ 20 stuks per 100 m ²	aantal stuks onkruid hoger dan 20 cm ≤ 30 stuks per 100 m ²	aantal stuks onkruid hoger dan 20 cm > 30 stuks per 100 m ²
bedekking 0% per 100 m ²	bedekking ≤ 2% per 100 m ²	bedekking ≤ 4% per 100 m ²	bedekking ≤ 8% per 100 m ²	bedekking > 8% per 100 m ²

Figuur 12: Voorbeeld van CROW-beeldmaatlat

De CROW-beeldsystematiek wordt gebruikt als monitoringssystematiek om de daadwerkelijke kwaliteit op straat te meten en als basis voor de opdrachten aan en verantwoording van aannemers in de vorm van zogenaamde 'beeldbestekken'. Veel Nederlandse gemeenten gebruiken de systematiek ook om hun ambities voor het onderhoud van openbare ruimte beleidsmatig vast te leggen. De systematiek leent zich ook goed om te communiceren over de kwaliteit van de openbare ruimte met bestuurders, bewoners en ondernemers. Zoals beschreven in hoofdstuk 3 zijn de kwaliteitsambities in de gemeente Zevenaar gesteld op een hoge onderhoudskwaliteit (A) waar dit

nodig en logisch is (in centrum, accentpunten en begraafplaatsen) en een basiskwaliteit (B) in alle overige gebieden, behalve buitengebied waar een C-kwaliteit geldt.

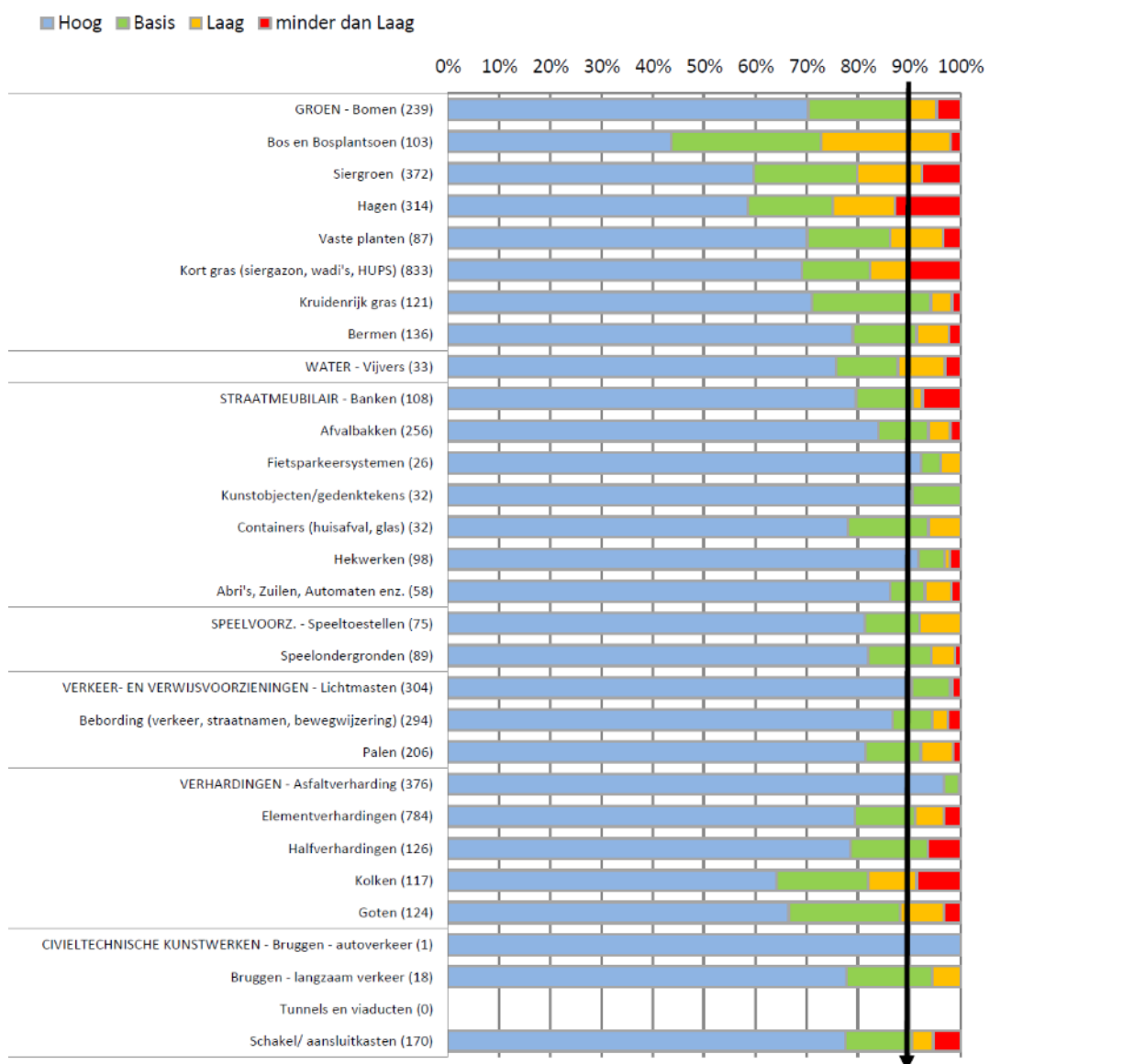
Bij het beoordelen van resultaten op basis van beeldkwaliteit moet altijd rekening worden gehouden met een gestage afname van onderhoudskwaliteiten. Zwerfafval op de straten ontstaat bijvoorbeeld geleidelijk. Bijvoorbeeld tussen de momenten waarop wordt geveegd, het gras groeit en tussen de maaibeurten. Ook schadebeelden aan verhardingen ontstaan na verloop van tijd. Het meten met behulp van beeldmaatlaten (van A+ tot en met D) is echter een momentopname. Van de resultaten die naar voren komen uit een dergelijk meting kan dus niet verwacht worden dat alle plekken in de openbare ruimte precies op het geambieerde onderhoudsniveau zijn. Bij een beeldgerichte monitoring van onderhoudskwaliteiten wordt om deze reden gewerkt met histogrammen, die inzichtelijk maken op hoeveel van de gemeten plekken welke onderhoudskwaliteiten aanwezig zijn. Het sturen op bijvoorbeeld een B-niveau houdt in dat het merendeel van de plekken een B-kwaliteit moet laten zien, maar dat er altijd ook A-kwaliteiten (net aangepakt) en C-kwaliteiten (ingrijpmoment) buiten op straat voorkomen. Bij het formuleren van ambities worden vervolgens afspraken gemaakt hoeveel plekken in de steekproef mogen afwijken. Bij het sturen op een B-niveau geldt een verdeling waarbij maximaal 10% van de metingen lager mag zijn dan het beoogde niveau ('C'-kwaliteit), maar ook een deel hoger mag hoger zijn. Er is dus sprake van een 'C' niveau als meer dan 10% van het areaal een onderhoudskwaliteit C wordt gemeten. De onderstaande figuur laat de bandbreedtes zien die worden gehanteerd bij de onderhoudsniveaus A, B en C.

Figuur 13 Referentieniveaus voor kwaliteitsniveaus A, B en C

Resultaten schouw (verzorgend onderhoud)

Onderstaande schouwgegevens zijn van augustus 2018 en hiermee enigszins verouderd (in 2019 is geen schouw uitgevoerd). Figuur 14 geeft de kwaliteitsscores van iedere beheercategorie. De hoofdgroep groen bestaat uit acht beheercategorieën (bomen t/m bermen), de hoofdgroep Water uit één categorie (vijvers), enzovoorts. De kwaliteitsscores van de beheercategorieën lopen uiteen van Hoog (A), Basis (B), Laag (C) tot Minder dan Laag (D).

Figuur 14 Kwaliteitsscore verzorgend onderhoud per beheercategorie (bron: rapportage meting verzorging - augustus 2018)

Verder inzoomen op de scores per kwaliteitscriterium is noodzakelijk om erachter te komen of er sprake is van een gelijkmatig kwaliteitsbeeld binnen de beheercategorieën of dat juist specifieke kwaliteitscriteria duidelijk afwijkend zijn. De scores van de duidelijk afwijkende criteria kunnen de gemiddelde kwaliteitsscore van een hoofdgroep of beheercategorie in positieve of negatieve zin beïnvloeden. Deze details zijn opgenomen in rapportage “Beleidsmeting IBOR Verzorging” van augustus 2018.

Bovenstaande informatie geeft een beeld van de kwaliteit in de openbare ruimte van Zevenaar. Geconcludeerd kan worden dat de openbare ruimte niet volledige op ambitieniveau kan worden onderhouden. De kwaliteit wordt bepaald door te kijken naar de 90% met de hoogste kwaliteit, de overige 10% mag onder de ambitiekwaliteit zitten. Binnen de beheerafdeling wordt deze 10% gezien als ‘werkvoorraad’. Een werkvoorraad tot en met 10% zorgt ervoor dat het beheer en onderhoud op een efficiënte manier uitgevoerd kan worden. Te zien is (zie figuur 14) dat in 2018 het onderdeel groen een beperkte kwaliteit laat zien met op meerdere plekken meer dan 10% lage of minder dan lage

kwaliteiten. Daarnaast zie je bij kolken een D-kwaliteit terugkomen. Bij het vaststellen van een ambitieniveau is het van belang dat ook de monitoring van de kwaliteit wordt geborgd. Op die manier kunnen beleidsuitgangspunten worden gemonitord.

4.4 Tevredenheid

De Veiligheidsmonitor is een tweejaarlijks terugkerend bevolkingsonderzoek naar de veiligheid, leefbaarheid en slachtofferschap in de gemeente. In dit onderzoek worden ook een aantal vragen gesteld die te maken hebben met de openbare ruimte van de gemeente Zevenaar.

Hieronder staan de verschillende scores weergegeven die betrekking hebben op de openbare ruimte. Over het algemeen zijn deze scores een paar procenten lager dan die van de referentiegemeente. Op gebied van speelplekken en voorzieningen voor jongeren scoort de gemeente Zevenaar iets beter. Ook de ervaring van de rommel op straat is in Zevenaar beter beoordeeld dan in de referentiegemeente.

Onderwerp	Gemeente Zevenaar	Referentie gemeente
Beoordeling fysieke kwaliteit (rapportcijfer)	6,1	6,5
In de buurt zijn de wegen, paden en pleintjes goed onderhouden	65,9% eens	69,2% eens
In de buurt zijn perken, plantsoenen en parken goed onderhouden	67,7% eens	73,5% eens
In de buurt is het buiten goed verlicht	79,8% eens	82,8% eens
In de buurt zijn goede speelplekken voor kinderen	61,8% eens	57,7% eens
In de buurt zijn goede voorzieningen voor jongeren	19,0% eens	16,5% eens
Ervaart zelf veel overlast van hondenpoep op stoep, straat of in perken	19,9% eens	15,0% eens
Ervaart zelf veel overlast van rommel op straat	2,8% eens	4,2% eens

Figuur 15 Scores tevredenheid openbare ruimte
(bron: Veiligheidsmonitor gemeente Zevenaar 2017, juni 2018)

4.5 Conclusie

Op het gebied van wegen en riolering is de technische kwaliteit in delen van de gemeente onder niveau. De reden is de slechte bodem en fundering. Hierdoor moet de riolering en bovenliggende verharding worden vervangen. Voor verzorgend onderhoud voldoet de kwaliteit van de openbare ruimte grotendeels aan de gestelde ambities. Ook is de kwaliteit en de tevredenheid over de openbare ruimte vergelijkbaar met gemiddelde gemeente in Nederland. Verder gaat de ouderdom van het groen op termijn wel een rol spelen. Oudere groenvlakken worden steeds moeilijker te onderhouden en zijn dan op gegeven moment aan vervanging toe.

Nu wordt er voor een deel gebruik gemaakt van verouderde en beperkte kwaliteitsgegevens. Voor het monitoren van het op te stellen beleid is het van belang dat kwaliteit structureel wordt geïnspecteerd door middel van technische inspecties en schouwen. Op die manier blijft de kwaliteit in beeld en kan op tijd worden bijgestuurd in het beheer en onderhoud van de openbare ruimte.

5. Onderhoudsbegroting (exploitatie)

5.1 Beschikbare middelen voor beheer

Voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte zijn middelen opgenomen in de exploitatiebegroting¹ van de gemeente. Aan de hand van de kwadrantenmethode is een analyse uitgevoerd. Hiermee kan bepaald worden welke middelen uit de begroting besteed worden aan de daadwerkelijke uitvoering van het beheer en onderhoud (zie figuur 16).

	Uitvoeringskosten	VAT-kosten	Niet-uitvoeringskosten	Eindtotaal
Domein Openbare Ruimte	€ 7.179.186	€ 1.637.556	€ 2.468.335	€ 11.326.357
Overige domeinen	€ 2.102.891	€ 912.432	€ 75.405	€ 3.090.728
Eindtotaal	€ 9.282.077	€ 2.549.988	€ 2.543.740	€ 14.375.805

Figuur 16 Samenvatting exploitatiebegroting uitvoeringskosten en niet-uitvoeringskosten

In 2022 in totaal circa € 14,3 miljoen euro beschikbaar aan middelen binnen de verschillende taakvelden gekoppeld aan de openbare ruimte van de gemeente Zevenaar. Dit is niet het bedrag dat beschikbaar is voor de concrete uitvoering van het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Binnen de begroting zijn ook begrotingskosten opgenomen voor kapitaallasten (kosten voor rente en afschrijving van uitgevoerde grote investeringen), opbrengsten (bv. heffingen en bijdragen derden), voorzieningen en overige kosten. Deze kosten worden de 'Niet-uitvoeringskosten' genoemd en hebben niet direct betrekking op de concrete uitvoering van beheer en onderhoud. Hiermee zijn ze niet of slechts beperkt beïnvloedbaar met betrekking tot de keuzes die worden voor beheer en onderhoud. Verder staan hier ook begrotingsposten die geen link hebben met het beheer en onderhoud van de openbare ruimte, zoals handhaving en afvalinzameling. Deze worden aangeduid als 'Overige domeinen'.

De kwadrantenanalyse naar enerzijds het 'Domein openbare ruimte' en anderzijds 'Uitvoeringskosten' laat zien dat er per saldo € 7,2 miljoen euro beschikbaar is voor de uitvoering van beheer en onderhoud in de openbare ruimte (zie figuur 16). Deze € 7,2 miljoen euro is direct beïnvloedbaar en wordt uitgegeven aan uren van de eigen dienst, aan goederen diensten derden en materialen. Het niet-beïnvloedbare budget (openbare ruimte), wat niet direct aan de uitvoering van beheer en onderhoud wordt besteed bedraagt € 2,5 miljoen euro. Dit zijn kosten zoals kapitaallasten, overige kosten, subsidies en opbrengsten. Dit zijn kosten die niet direct zijn toe te schrijven aan de uitvoering van het beheer en onderhoud, maar die wel nodig zijn om de uitvoering mogelijk te maken.

¹ Dit zijn met name budgetten voor service, regulier en groot onderhoud.

In de begroting van 2022 is een bedrag van € 7,2 miljoen, exclusief VAT, beschikbaar voor de concrete onderhoudsmaatregelen. VAT-kosten, ofwel 'Voorbereiding, Administratie, en Toezicht' zijn activiteiten waarmee sturing op de uitvoering van beheer en onderhoud mogelijk wordt gemaakt. Het gaat bijvoorbeeld om voorbereiding, zoals het maken van plannen en bestekken, afsluiten van contracten, communicatie en het toezicht houden op de uitvoering van de werken, coördinatie en aansturing van de afhandeling van meldingen. Verder zijn ook de inspecties, onderzoek, metingen, databeheer en bestuurlijke voorstellen onderdeel van de VAT-kosten. Aan VAT-kosten wordt, in de gemeente Zevenaar € 1,6 miljoen besteed.

Voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte zijn op hoofdlijnen drie verschillende financieringsbronnen beschikbaar: de exploitatiebegroting, de voorziening openbare ruimte en vervangingsinvesteringen. Voor het beheren van de openbare ruimte, zoals dat in dit IBOR is gedefinieerd, is per saldo ruim € 7,2 miljoen beschikbaar in 2022, verdeelt naar 6,0 vanuit de exploitatie en € 1,2 miljoen naar voorziening voor wegen. Voor vervangingsinvesteringen zijn de komende jaren (tot en met 2025) € 320.000 beschikbaar, met name voor openbare verlichting. Daarnaast is er voor riolering vervangingsbudget beschikbaar binnen de gesloten exploitatie van dit onderdeel, wat wordt onderbouwd in het watertakenplan.

Exploitatie (€ 6,0 miljoen) Dagelijks onderhoud, service-meldingen Groot onderhoud	Voorziening (€ 1,2 miljoen) Groot onderhoud Wegen	Investering (€ 320.000) Vervangingsinvesteringen Openbare Verlichting
---	---	--

Figuur 17 Beschikbare beheerbudgetten 2022

Domein openbare ruimte (uitvoeringskosten en VAT-kosten)

In figuur 18 is een verdere uitsplitsing van de uitvoeringskosten te zien. Te zien is dat, ongeveer € 1,65 miljoen uitgegeven wordt aan loonkosten voor de eigen dienst, circa € 4,13 aan goederen en diensten derden en ongeveer € 1,40 miljoen aan materiaalkosten. De VAT-kosten bedragen ongeveer € 1,64 miljoen. Het grootste gedeelte van uitvoeringskosten bestaat uit de onderhoudsgroepen wegen, groen en riolering, gezamenlijk € 5,8 miljoen. Daarnaast is er een substantieel deel van het budget beschikbaar voor openbare verlichting, onkruidbestrijding en straatreiniging, gezamenlijk ruim € 800.000.

					Totaal	
Uitvoeringskosten					Uitvoeringskosten	VAT
Goederen en		Uitvoering Eigen				
	diensten derden	Dienst	Materiaalkosten			VAT
Domein OR	€ 4.131.390	€ 1.648.324	€ 1.399.472	€ 7.179.186	€ 1.637.556	
Groen	€ 1.303.412	€ 676.480	€ 493.334	€ 2.473.226	€ 148.643	
Speelvoorzieningen	€ 48.237	€ 20.644	€ 83.918	€ 152.799	€ -	
Straatmeubilair	€ -	€ 42.010	€ 19.330	€ 61.340	€ 240.159	
Wegen (incl. civieltech. Kunstwerken)	€ 1.586.301	€ 252.457	€ 157.308	€ 1.996.066	€ 466.213	
Openbare Verlichting	€ 106.340	€ -	€ 192.514	€ 298.854	€ 70.445	
Straatreiniging	€ 349.193			€ 349.193		
Onkruidbestrijding	€ 171.873			€ 171.873		
Riolering	€ 487.086	€ 518.835	€ 281.088	€ 1.287.009	€ 577.146	
Begraafplaatsen	€ 40.548	€ 101.073	€ 23.438	€ 165.059	€ 69.615	
Gladheidsbestrijding		€ 36.825	€ 78.222	€ 115.047	€ 65.335	
VRI en verkeersvoorzieningen	€ 38.400		€ 70.320	€ 108.720		
Eindtotaal	€ 4.131.390	€ 1.648.324	€ 1.399.472	€ 7.179.186	€ 1.637.556	

Figuur 18 Exploitatiebegroting, uitvoeringskosten onderhoudsgroepen openbare ruimte

Domein openbare ruimte (niet-uitvoeringskosten)

De Niet-Uitvoeringskosten zijn uitgesplitst in de volgende kostensoorten in figuur 19:

- **Kapitaallasten:** investeringen die in het verleden zijn geactiveerd komen als kapitaallasten (rentekosten en afschrijvingen) terug in de begroting. In de begroting van 2022 zijn € 1,60 miljoen aan kapitaallasten opgenomen.
- **Vervangingsvoorziening:** Voor riolering is een vervangingsvoorziening getroffen om de vervangingen te egaliseren in de tijd, hier wordt ruim € 905.000 in gestort.
- **Opbrengsten:** zijn de inkomsten zoals de leges en inkomensoverdrachten. In de begroting van 2022 is € 600.000 aan opbrengsten opgenomen.
- **Boekhoudkundige mutaties:** In de gemeente Zevenaar worden op verschillende terreinen boekhoudkundige mutaties tussen producten uitgevoerd, hierbij hoort een budget van € 324.000.
- **Overige kosten:** zijn de middelen die in de begroting zijn opgenomen voor zaken als verzekeringen, belastingen en contributies, subsidies en lidmaatschappen. In de begroting van 2022 is dit ruim € 239.000.

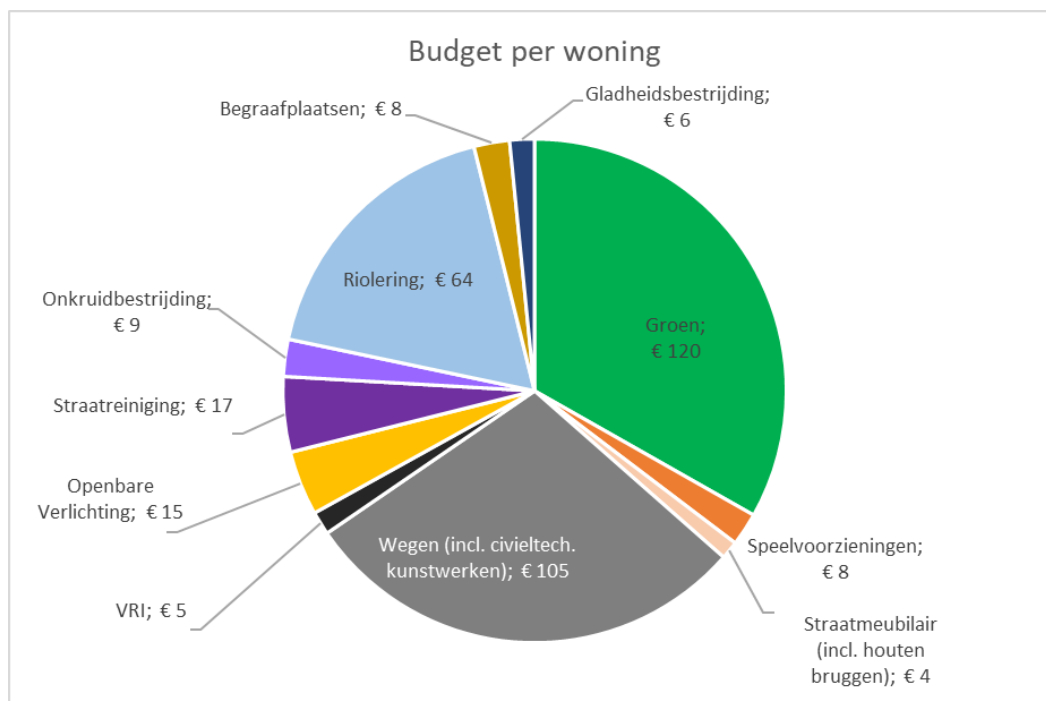
Niet-Uitvoeringskosten								Totaal Niet-Uitvoering
	Algemeen/overige kosten	Boekhoudkundige mutaties	Kapitaallasten	Opbrengsten	Vervangingsvoorziening			
Domein OR	€ 239.686	€ 324.045	€ 1.601.241	€ -602.124	€ 905.487	€	2.468.335	
Groen	€ 50.606		€ 61.838	€ -4.800		€	107.644	
Speelvoorzieningen	€ 27		€ 10.712			€	10.739	
Straatmeubilair			€ 4.736			€	4.736	
Wegen (incl. civieltech. Kunstwerken)	€ 31.346	€ 159.650	€ 434.815	€ -165.553		€	460.258	
Openbare Verlichting			€ 133.323	€ -11.295		€	122.028	
Straatreiniging				€ -273.602		€	-273.602	
Onkruidbestrijding								
Riolering	€ 140.257	€ 164.395	€ 890.434		€ 905.487	€	2.100.573	
Begraafplaatsen	€ 915		€ 24.749	€ -146.874		€	-121.210	
Gladheidsbestrijding	€ 16.535		€ 40.634			€	57.169	
VRI en verkeersvoorzieningen								
Eindtotaal	€ 239.686	€ 324.045	€ 1.601.241	€ -602.124	€ 905.487	€	2.468.335	

Figuur 19 Exploitatiebegroting, niet-uitvoeringskosten voor onderhoudsgroepen openbare ruimte

5.2 Beschikbaar onderhoudsbudget per woning

Het onderhoudsbudget in de exploitatiebegroting is ook uit te drukken per woning. Hiermee wordt inzichtelijk wat er per belastingbetaler beschikbaar is en kunnen de beschikbare middelen beter vergelijkbaar worden gemaakt tussen verschillende gemeenten.

De gemeente Zevenaar heeft € 362 per woning beschikbaar. Het grootste deel van het budget zit in groen, namelijk € 120 (33%). Daarnaast wordt het budget voor een groot deel bepaald door wegen (29%) en riolering (18%). De overige onderhoudsgroepen doen een relatief beperktere aanspraak op het budget (zie figuur 20).

Figuur 20 Onderhoudsbudget per woning (excl. VAT)

Wanneer het budget per woning wordt vergeleken met andere gemeente van een soortgelijke omvang en opzet van de openbare ruimte zien we dat Zevenaar met haar budget van € 362 per woning relatief lager dan gemiddeld zit (exclusief begraafplaatsen en gladheidsbestrijding). Een vergelijkbare gemeente geeft zo'n € 368 per woning uit. Naast het budget per woning is het budget ook uit te drukken per vierkante meter. Per vierkante meter openbare ruimte is € 1,02 beschikbaar in de begroting (incl. budget riolering). Exclusief riolering is dit budget per vierkante meter € 0,83. In vergelijking met een gemiddelde gemeente van de dezelfde omvang en opzet is dit bedrag vergelijkbaar (gemiddeld € 0,94 per m²). Het budget per vierkante meter en per woning zit dus in beide gevallen rond dit gemiddelde.

5.3 Berekenende onderhoudskosten

Het in hoofdstuk 2 beschreven areaal koppelen we in dit hoofdstuk aan een kengetal per beheerobject, zoals woonstraten, bomen, lichtmasten, etc. De gebruikte kengetallen zijn een landelijk gemiddeld ervaringskengetal dat PLANTERRA gebruikt voor het berekenen van de benodigde onderhoudskosten.

Wanneer we al het areaal van de gemeente Zevenaar op het huidige kwaliteitsniveau doorrekenen komen we met het huidig budget op een tekort van € 470.000 (zie figuur 21). Op een totaalbudget van bijna € 7,2 miljoen is dit circa 7 %. Dit tekort zien we met name terug op het onderdeel groen en wegen. Ook op overige onderhoudsgroepen zien we verschillende tekort in vergelijking met de beschikbare middelen. Zo is er voor civiele kunstwerken en verkeersvoorzieningen geen gelabeld beheergeld beschikbaar. Dit wordt nu veelal betaald uit wegbudget. Zie voor verder details onderstaande figuur.

	Totaal benodigd	Totaal beschikbaar	Vershil	%
Bermen				
Bomen				
Gazon				
Bos(plantsoen)				
Beplanting	€ 2.579.000	€ 2.473.000	€ -106.000	
Begraafplaatsen	€ 151.000	€ 165.000	€ 14.000	
Spelen	€ 187.000	€ 153.000	€ -34.000	
Straatmeubilair	€ 36.000	€ 61.000	€ 25.000	
Fietspaden				
GOW				
Halfverharding				
Voetpaden				
Woonstraten	€ 2.218.000	€ 1.996.000	€ -222.000	
Civiele Kunstwerken	€ 120.000	€ -	€ -120.000	
VRI en verkeersvoorzieningen	€ 119.000	€ 109.000	€ -10.000	
Openbare Verlichting	€ 323.000	€ 299.000	€ -24.000	
Straatreiniging	€ 354.000	€ 349.000	€ -5.000	
Onkruidbestrijding	€ 202.000	€ 172.000	€ -30.000	
Gladheidsbestrijding*	€ 115.000	€ 115.000	€ -	
Totaal (excl. Riolering en Water)	€ 6.404.000	€ 5.892.000	€ -512.000	-9%
Riolering				
Water	€ 1.287.000	€ 1.287.000	€ -	
Totaal (incl. Riolering en Water)	€ 7.691.000	€ 7.179.000	€ -512.000	-7%

Figuur 21 Vergelijking beschikbare middelen met benodigde onderhoudskosten (*worden geen benodigde onderhoudskosten berekend. Hierbij gaan we er van uit dat het beschikbare budget voldoende is voor het uit te voeren werk)

- Voor groen bestaat er een tekort van €106.000, dit tekort bestaat met name uit het benodigde budget voor het bestrijden van invasieve exoten en de eikenprocessierups.
- Voor wegen is een tekort van € 222.000. Met de uitbreiding van areaal is niet altijd het verhardingsbudget opgehoogd. In sommige gebieden wordt dan ook niet altijd de beoogde kwaliteit behaald en worden meldingen niet direct opgelost.
- Voor speelvoorzieningen zien we een tekort van €34.000. Dit tekort wordt veroorzaakt door het beperkte budget voor het onderhoud van valondergronden.
- Uit het budget van straatmeubilair en wegen wordt nu ook onderhoudswerkzaamheden aan (houten) bruggen uitgevoerd. Hierdoor lijkt er op dit onderdeel een overschot, maar dit wordt dus besteed aan het onderhoud aan houten bruggen.
- Civiele kunstwerken hebben geen gelabeld budget in de exploitatiebegroting van de gemeente. Onderhoud hieraan is vaak ad hoc en wordt dan betaald uit andere onderhoudsbudgetten.
- Op het gebied van onkruidbestrijding en straatreiniging wordt een tekort gerapporteerd, dit tekort wordt mede veroorzaakt door areaaluitbreidingen. Voor onkruidbestrijding is ook het niet meer chemisch mogen reinigen een oorzaak van het tekort en zodoende achterstallig onderhoud op dit gebied.

6. Vervangingsbudget (investerings)

6.1 Beschikbaar vervangingsbudget

Voor de komende jaren is er ook een (investerings)budget beschikbaar voor vervanging en herinrichting van onderdelen van de openbare ruimte. Structureel is er alleen voor openbare verlichting € 320.000 beschikbaar voor het uitvoeren van vervangingen.

Het beschikbare investeringsbudget bestaat deels uit vervangingsbudgetten voor beheer en onderhoud, maar ook voor een groot deel uit incidentele budgetten voor nieuwe aanleg of herinrichting vanuit een ander perspectief. De opvolgende jaren zullen nog moeten worden ingeschat. Voor bijvoorbeeld riolering is al een inschatting gemaakt, deze moet nog worden vastgesteld en verwerkt tijdens de behandeling van de kadernota.

6.2 Berekende vervangingsopgave

Voor het vervangen van het bestaande areaal is een vervangingsbudget benodigd. De totale waarde van het areaal openbare ruimte wordt geraamd op € 449 miljoen, het grootste deel bestaat uit de waarde van de riolering (€ 215 miljoen), € 153 miljoen voor wegen en € 36 miljoen door groen.

Op basis van het bekende beheerareaal maken we een inschatting van de financiële opgave. Met theoretische cyclische kengetallen rekenen we voor het beheerareaal openbare ruimte een benodigd gemiddeld jaarlijks vervangingsbudget door. Afhankelijk van de kwaliteit en de leeftijd van de openbare ruimte zit hier een fluctuatie in. Deze is in deze berekening niet meegenomen. In totaal is er jaarlijks een theoretisch vervangingsbudget van circa € 8,6 miljoen benodigd. Hiervan is € 3,4 miljoen benodigd voor riolering en bijna € 3,06 miljoen voor wegen. Daarnaast is groen een belangrijke budgetvrager (in totaal € 840.000) en ook openbare verlichting (€ 550.000) vragen een substantieel deel van het vervangingsbudget. Figuur 23 geeft de resultaten hiervan op hoofdlijnen.

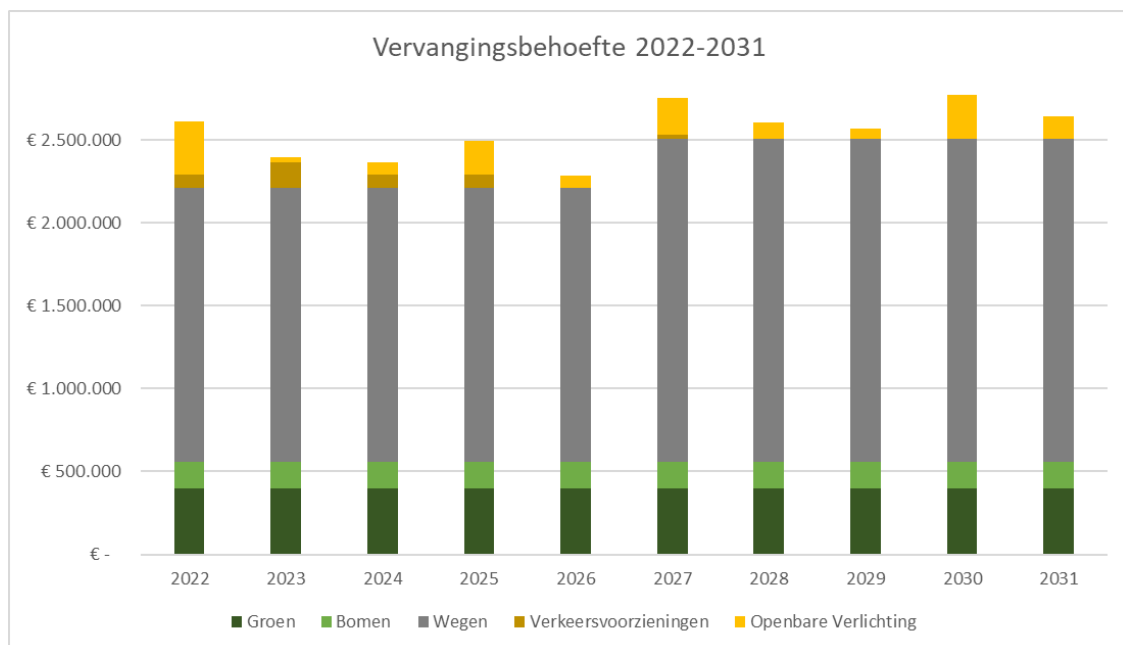
Onderhoudsgroep	Jaarlijkse vervangingskosten (cyclisch)
Groen en bomen	€ 840.000
Begraafplaatsen	€ 30.000
Spelen	€ 160.000
Straatmeubilair	€ 30.000
Wegen	€ 3.060.000
Civiele Kunstwerken	€ 470.000
Verkeersvoorzieningen	€ 80.000
Openbare Verlichting	€ 550.000
Riolering	€ 3.400.000
Eindtotaal	€ 8.620.000

Figuur 22 Geraamde jaarlijkse vervangingsbehoefte (cyclisch)

Deze eerste inschatting geeft een beeld van de jaarlijkse vervangingsopgave, op basis van de hoeveelheden te beheren areaal. Als we hierbij rekening houden met ouderdom en huidige kwaliteit komen we op ander benodigde budgetten uit. Verklaring hiervoor zijn:

- Groen en bomen worden soms al gedurende de tijd in onderhoud vernieuwd, waardoor de benodigde vervangingskosten worden verlaagd. De opgave zit momenteel vooral op het gebied van de groenvlakken, deze zijn relatief verouderd. De inschatting op basis van uitgevoerde onderzoeken is dat hier jaarlijks zo'n € 560.000 benodigd is.
- Voor verkeersvoorzieningen wordt op basis van de huidige leeftijd en kwaliteit een jaarlijks gemiddeld budget van € 50.000 staan. Voor openbare verlichting is een vervangingsbudget beschikbaar wat is afgestemd op de huidige vervangingsbehoefte (tot 2025), hiervoor wordt een budget van € 320.000 opgenomen.
- Voor wegen is de inschatting dat delen van het te beheren areaal in grotere projecten (bijvoorbeeld vervanging riolering) wordt vervangen. Hiervoor is dan geen apart vervangingsbudget meer benodigd. Door werk met werk te maken komt de vervangingsbehoefte dus lager uit op circa € 1.650.000.
- Voor spelen, straatmeubilair en civiele kunstwerken moet de vervangingsopgave nog inzichtelijk worden gemaakt of is deze incidenteel. Op basis van de huidige gegevens wordt hier geen andere inschatting voor gemaakt.

Op basis van deze gegevens hebben we een inschatting gemaakt van het benodigde vervangingsbudget voor de komende tien jaren. Op basis van de vervangingsbehoefte (kwaliteit en ouderdom) en haalbaarheid (organisatorisch) is de werkelijke behoefte in beeld gebracht voor de komende jaren. Voor de periode tot 2032 hebben we een variërend budget nodig dat gemiddeld circa € 2,5 miljoen per jaar bedraagt, om de kwaliteit van de openbare ruimte in stand te houden. Dit is in figuur 23 voor de komende periode in beeld gebracht. Voor een groot deel bestaat dit budget uit de vervanging van wegen en groen.

Onderhoudsgroep	Jaarlijkse vervangingskosten (o.b.v. inschatting kwaliteit en ouderdom)	
Groen	€	400.000
Bomen	€	160.000
Spelen		<i>n.t.b.</i>
Straatmeubilair		<i>n.t.b.</i>
Wegen	€	1.650.000
Civiele Kunstwerken		<i>incidenteel</i>
Verkeersvoorzieningen	€	50.000
Openbare Verlichting	€	320.000
Eindtotaal	€	2.580.000

Figuur 23: Jaarlijks benodigd budget voor vervangingen

Bijlage 1: Beheerareaal

Beheercategorie	Beheergroep	Beheerobject	Totaal	
Groen	Bermen	Bermen	658.497	m2
		Bermen intensief	43.760	m2
		Bermen talud	171.097	m2
		Kruidenvegetatie	604.374	m2
	Boomspiegel	Boomspiegel	1.801	m2
	Bos	Bos	534.244	m2
	Bosplantsoen	Bosplantsoen	409.363	m2
	Gazon	Gazon	978.803	m2
		Gazon met bollen	3.839	m2
	Hagen	Blokhaag	70.517	m2
		Haag	18.821	m2
	Heesters	(heester)Rozen	8.565	m2
		Bodembedekkers	74.596	m2
		Opgaande heesters	196.608	m2
Vaste Planten	Vaste Planten	8.106	m2	
Totaal Groen			3.782.992	m2
Spelen	Speeltoestellen	Valondergrond	12.656	m2
Totaal Spelen			12.656	m2
Water	Watergangen	Vijver	28.713	m2
		Watergang	248.982	m2
Totaal Water			277.695	m2
Wegen	Fietspaden	Fietspaden	2.096	m2
		Fietspaden - asfalt	33.511	m2
		Fietspaden - beton	5.263	m2
		Fietspaden - elementen	82.565	m2
	GOW	GOW - Asfalt	1.216.920	m2
		GOW - Elementen	410.880	m2
	Halfverharding	Halfverharding	77.294	m2
	Voetpaden	Voetpaden	7.316	m2
		Voetpaden - asfalt	116.983	m2
		Voetpaden - elementen	288.220	m2
	Woonstraten	Woonstraten	19.956	m2
		Woonstraten - asfalt	319.086	m2
		Woonstraten - elementen	786.158	m2
Totaal Wegen			3.366.248	m2
Begraafplaatsen	Bermen	Kruidenvegetatie-bgp	1.485	m2
	Bosplantsoen	Bosplantsoen-bgp	11.716	m2
	Gazon	Gazon-bgp	40.068	m2
	Hagen	Blokhaag-bgp	253	m2
		Haag-bgp	1.454	m2
	Halfverharding	Halfverharding-bgp	3.183	m2
	Heesters	Bodembedekkers-bgp	695	m2
		Opgaande heesters-bgp	2.513	m2
		(heester)Rozen-bgp	15	m2
	Vaste Planten	Vaste planten-bgp	55	m2
	Verhading	Gebakken Klinkers-bgp	1.167	m2
		Asfaltverharding-bgp	2.657	m2
Totaal Begraafplaatsen			65.261	m2

Beheercategorie	Beheergroep	Beheerobject	Totaal
Civiele Kunstwerken	Bruggen/viaducten/tunnels	Bruggen/viaducten/tunnels	45 st
	Houten bruggen	Houten brug	44 st
Totaal Civiele Kunstwerken			89 st
Groen	Bloembak	Bloembak	100 st
	Bomen	Boom	46.658 st
		Vormboom	3.870 st
Totaal Groen			50.628 st
Begraafplaatsen	Bomen	Boom-bgp	581 st
		Vormboom-bgp	5 st
	Meubilair	Zitbank-bgp	13 st
		Afvalbak-bgp	9 st
	Begraven	Begravingen	239 st
Totaal Begraafplaatsen			847 st
Openbare Verlichting	Openbare verlichting	Armaturen	10.353 st
		Lichtmasten	9.255 st
Totaal Openbare Verlichting			19.608 st
Riolering	Riolering	Gemalen	63 st
		Drukcompunits	336 st
		Overstorten (intern en extern)	100 st
		Vacuumputten	190 st
		Straatkolken	18.000 st
		Inspectieputten	7.500 st
		IBA's	24 st
Totaal Riolering			26.213 st
Spelen	Speeltoestellen	Speeltoestellen	556 st
Totaal Spelen			556 st
Straatmeubilair	Straatmeubilair	Afvalbak	450 st
		Zitbank	300 st
Totaal Straatmeubilair			750 st
Verkeersvoorzieningen	Bebording	Verkeersbord	4.500 st
	Meubilair	Palen	1.500 st
	VRI	VRI	9 st
	(leeg)	Redout	3 st
Totaal Verkeersvoorzieningen			6.012 st
Water	Watelement	Fontein	4 st
		Trekpond	3 st
Totaal Water			7 st

Beheercategorie	Beheergroep	Beheerobject	Totaal
Riolering	Riolering	Duikers	6.000 m1
		Vrijvervalriolering	482.000 m1
		Drukleiding	92.000 m1
		Persleiding	28.000 m1
		Vacuumleiding	24.000 m1
Totaal Riolering			632.000 m1

Bijlage 2: Kostenkengetallen

Onderhoudsgroep	OH-Element	B-Basis	B-Service	B-Regulier	B-Groot	B-VAT	B-Vernieuwin
Wegen	GOW - Asfalt	€ 0,77	€ 0,07	€ -	€ 0,70	€ 0,12	€ 0,97
Wegen	GOW - Elementen	€ 0,48	€ 0,02	€ 0,21	€ 0,25	€ 0,07	€ 0,91
Wegen	GOW	€ 0,60	€ 0,05	€ 0,22	€ 0,32	€ 0,09	€ 0,91
Wegen	Woonstraten - asfalt	€ 0,64	€ 0,06	€ -	€ 0,59	€ 0,10	€ 0,97
Wegen	Woonstraten - elementen	€ 0,75	€ 0,04	€ 0,21	€ 0,50	€ 0,11	€ 0,91
Wegen	Woonstraten	€ 0,79	€ 0,07	€ 0,19	€ 0,53	€ 0,12	€ 0,91
Wegen	Halfverharding	€ 0,25	€ -	€ -	€ 0,25	€ 0,04	€ -
Wegen	Voetpaden - asfalt	€ 0,44	€ 0,04	€ -	€ 0,40	€ 0,07	€ 0,71
Wegen	Voetpaden - elementen	€ 0,64	€ 0,03	€ 0,18	€ 0,43	€ 0,10	€ 0,79
Wegen	Voetpaden	€ 0,70	€ 0,06	€ 0,18	€ 0,46	€ 0,11	€ 0,79
Wegen	Fietspaden - asfalt	€ 0,69	€ 0,06	€ -	€ 0,63	€ 0,10	€ 0,73
Wegen	Fietspaden - elementen	€ 0,64	€ 0,03	€ 0,18	€ 0,43	€ 0,10	€ 0,86
Wegen	Fietspaden	€ 0,71	€ 0,06	€ 0,18	€ 0,46	€ 0,11	€ 0,86
Wegen	Fietspaden - beton	€ 0,42	€ 0,02	€ 0,13	€ 0,27	€ 0,06	€ 0,86
Groen	Blokhaag	€ 3,99	€ 0,19	€ 3,80	€ -	€ 0,60	€ 1,07
Groen	Haag	€ 3,32	€ 0,16	€ 3,16	€ -	€ 0,50	€ 0,97
Groen	Bermen	€ 0,17	€ 0,01	€ 0,16	€ -	€ 0,03	€ 0,06
Groen	Bermen intensief	€ 0,22	€ 0,01	€ 0,21	€ -	€ 0,03	€ 0,06
Groen	Bermen talud	€ 0,23	€ 0,01	€ 0,22	€ -	€ 0,03	€ 0,06
Groen	Kruidenvegetatie	€ 0,22	€ 0,01	€ 0,21	€ -	€ 0,03	€ 0,06
Groen	Bosplantsoen	€ 0,64	€ 0,06	€ 0,58	€ -	€ 0,10	€ 0,20
Groen	Bodembedekkers	€ 2,05	€ 0,19	€ 1,86	€ -	€ 0,31	€ 0,57
Groen	Gazon	€ 0,50	€ 0,05	€ 0,46	€ -	€ 0,08	€ 0,06
Groen	Gazon met bollen	€ 0,56	€ 0,05	€ 0,51	€ -	€ 0,08	€ 0,06
Groen	Gazon (Sport, 42x maaien)	€ 0,76	€ 0,05	€ 0,71	€ -	€ 0,11	€ 0,06
Groen	(heester)Rozen	€ 2,59	€ 0,24	€ 2,36	€ -	€ 0,39	€ 0,70
Groen	Opgaande Heesters	€ 2,33	€ 0,21	€ 2,11	€ -	€ 0,35	€ 0,57
Groen	Vaste planten	€ 4,02	€ 0,19	€ 3,82	€ -	€ 0,60	€ 0,60
Groen	Boom	€ 18,76	€ 1,71	€ 17,05	€ -	€ 2,81	€ 13,33
Groen	Vormboom	€ 23,84	€ 2,17	€ 21,67	€ -	€ 3,58	€ 25,00
Groen	Bos	€ 0,01	€ -	€ 0,01	€ -	€ 0,00	€ -
Groen	Bloembak	€ 375,00	€ -	€ 375,00	€ -	€ 56,25	€ -
Groen	Boomspiegel	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Begraafplaatsen	Blokhaag-bgp	€ 4,98	€ 0,24	€ 4,75	€ -	€ 0,75	€ 2,13
Begraafplaatsen	Bodembedekkers-bgp	€ 2,56	€ 0,23	€ 2,33	€ -	€ 0,38	€ 1,14
Begraafplaatsen	Boom-bgp	€ 23,45	€ 2,13	€ 21,32	€ -	€ 3,52	€ 16,67
Begraafplaatsen	Bosplantsoen-bgp	€ 0,80	€ 0,07	€ 0,73	€ -	€ 0,12	€ 0,40
Begraafplaatsen	Gazon-bgp	€ 0,63	€ 0,06	€ 0,57	€ -	€ 0,09	€ 0,12
Begraafplaatsen	Haag-bgp	€ 4,15	€ 0,20	€ 3,95	€ -	€ 0,62	€ 1,93
Begraafplaatsen	Halfverharding-bgp	€ 0,31	€ -	€ -	€ 0,31	€ 0,05	€ -
Begraafplaatsen	Kruidenvegetatie-bgp	€ 0,28	€ 0,01	€ 0,26	€ -	€ 0,04	€ 0,07
Begraafplaatsen	Opgaande heesters-bgp	€ 2,91	€ 0,26	€ 2,64	€ -	€ 0,44	€ 1,14
Begraafplaatsen	(heester)Rozen-bgp	€ 3,24	€ 0,29	€ 2,95	€ -	€ 0,49	€ 1,40
Begraafplaatsen	Vaste planten-bgp	€ 5,02	€ 0,24	€ 4,78	€ -	€ 0,75	€ 1,80
Begraafplaatsen	Vormboom-bgp	€ 29,80	€ 2,71	€ 27,09	€ -	€ 4,47	€ 31,25
Begraafplaatsen	Gebakken Klinkers-bgp	€ 1,29	€ 0,06	€ 0,36	€ 0,86	€ 0,19	€ 1,58
Begraafplaatsen	Zitbank-bgp	€ 55,24	€ 2,63	€ 52,61	€ -	€ 8,29	€ 25,00
Begraafplaatsen	Afvalbak-bgp	€ 56,21	€ 2,68	€ 53,53	€ -	€ 8,43	€ 60,00
Begraafplaatsen	Asfaltverharding-bgp	€ 0,66	€ 0,06	€ -	€ 0,60	€ 0,10	€ 1,06
Begraafplaatsen	Begravingen	€ 210,00	€ -	€ 210,00	€ -	€ -	€ -
Spelen	Valondergrond	€ 3,05	€ -	€ -	€ 3,05	€ 0,46	€ -
Spelen	Speeltoestellen	€ 267,47	€ 24,32	€ 243,15	€ -	€ 40,12	€ 282,67

Onderhoudsgroep	OH-Element	B-Basis	B-Service	B-Regulier	B-Groot	B-VAT	B-Vernieuwin
Openbare Verlichting	Lichtmasten	€ 12,00	€ 3,25	€ 3,75	€ 5,00	€ 1,80	€ 17,50
Openbare Verlichting	Armaturen	€ 21,00	€ 6,00	€ 15,00	€ -	€ 3,15	€ 37,50
Bebording	Straatnaambord	€ 9,89	€ 0,06	€ 9,83	€ -	€ 1,48	€ 6,00
Bebording	ANWB bebording	€ 20,47	€ 0,10	€ 20,37	€ -	€ 3,07	€ 6,00
Bebording	Verkeersbord	€ 9,89	€ 0,06	€ 9,83	€ -	€ 1,48	€ 6,00
VRI	VRI	€ 8.470,00	€ -	€ 2.470,00	€ 6.000,00	€ 370,50	€ 5.775,00
Straatreiniging	Vegen rijbanen, fietspaden en park	€ 0,14	€ 0,14	€ -	€ -	€ 0,02	€ -
Straatreiniging	Zwerfvuil verharding	€ 0,02	€ 0,02	€ -	€ -	€ 0,00	€ -
Straatreiniging	Blad op verharding	€ 0,02	€ 0,02	€ -	€ -	€ 0,00	€ -
Straatreiniging	Onkruid verwijderen elementen	€ 0,15	€ 0,15	€ -	€ -	€ 0,02	€ -
Straatreiniging	Zwerfvuil groen	€ 0,05	€ 0,05	€ -	€ -	€ 0,01	€ -
Civiele Kunstwerken	Duikers	€ 5,69	€ 0,27	€ 5,42	€ -	€ 0,85	€ 21,50
Civiele Kunstwerken	Bruggen/viaducten/tunnels	€ 1.318,41	€ 59,93	€ 1.258,48	€ -	€ 197,76	€ 4.000,00
Civiele Kunstwerken	Duikerbrug	€ 350,00	€ -	€ 350,00	€ -	€ 52,50	€ 2.000,00
Civiele Kunstwerken	Betonnen fiets-/voetbrug	€ 993,54	€ 47,31	€ 946,22	€ -	€ 149,03	€ 2.142,86
Civiele Kunstwerken	Houten brug	€ 641,72	€ 30,56	€ 611,16	€ -	€ 96,26	€ 2.500,00
Civiele Kunstwerken	Betonnen verkeersbrug	€ 1.318,41	€ 59,93	€ 1.258,48	€ -	€ 197,76	€ 4.000,00
Straatmeubilair	Afvalbak	€ 56,21	€ 2,68	€ 53,53	€ -	€ 8,43	€ 60,00
Straatmeubilair	Palen	€ 0,81	€ 0,04	€ 0,77	€ -	€ 0,12	€ 4,00
Straatmeubilair	Zitbank	€ 44,19	€ 2,10	€ 42,09	€ -	€ 6,63	€ 20,00
Water	Greppel	€ 0,20	€ -	€ -	€ 0,20	€ 0,03	€ -
Water	Vijver	€ 0,20	€ -	€ -	€ 0,20	€ 0,03	€ -
Water	Watergang	€ 0,20	€ -	€ -	€ 0,20	€ 0,03	€ -
Riolering	Vrijvervalriolering	€ 1,59	€ 0,56	€ 1,03	€ -	€ 0,24	€ 5,00
Riolering	Persleiding	€ 0,47	€ -	€ 0,47	€ -	€ 0,07	€ 5,00
Riolering	Vacuümleiding	€ 0,47	€ -	€ 0,47	€ -	€ 0,07	€ 5,00
Riolering	Drukleiding	€ 0,47	€ -	€ 0,47	€ -	€ 0,07	€ 5,00
Riolering	Drukompunits	€ 214,50	€ -	€ 214,50	€ -	€ 32,17	€ 5,00
Riolering	Gemalen	€ 1.375,57	€ -	€ 186,52	€ 1.189,06	€ 206,34	€ 80,00
Riolering	Overstorten (intern en extern)	€ 442,98	€ -	€ 442,98	€ -	€ 66,45	€ 20,00
Riolering	Vacuumpotten	€ 839,33	€ -	€ 186,52	€ 652,81	€ 125,90	€ 20,00
Riolering	Straatkolken	€ 3,30	€ 0,50	€ 2,80	€ -	€ 0,49	€ 10,00
Riolering	Inspectieputten	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 10,00
Riolering	IBA's	€ 261,13	€ -	€ 261,13	€ -	€ 39,17	€ 40,00